Subanen, Central

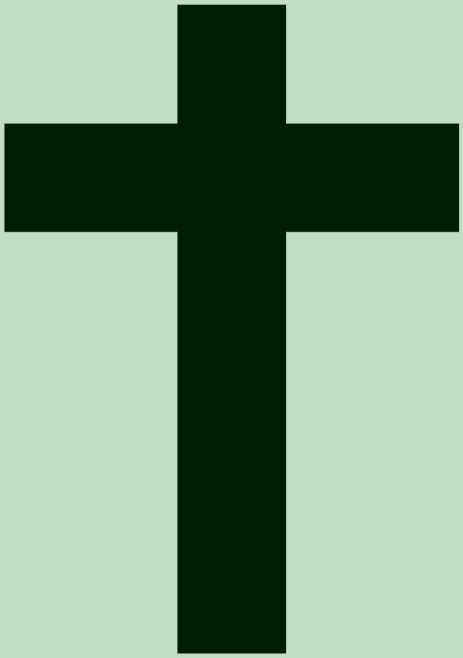

Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya (Bagong Tipan: Maayong balita alang kanimo) New Testament

Subanen, Central

Subanen, Central: Kig Begu Pasad: Ki talu' nug megbebaya' (Bagong Tipan: Maayong balita alang kanimo) New Testament

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Subanen

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-07-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2025 from source files dated 3 Jul 2025
e39efc58-c45f-53c6-990e-d3cd833e20b4

Contents

Mateo 1
Marcos 62
Lucas 101
Juan 162
Pinggulaula 203
Roma 256
1 Corinto 281
2 Corinto 305
Galacia 320
Efeso 330
Filipos 339
Colosas 345
1 Tesalonica 351
2 Tesalonica 356
1 Timoteo 359
2 Timoteo 366
Tito 371
Filemon 374
Hebreo 376
Santiago 395
1 Pedro 402
2 Pedro 410
1 Juan 415
2 Juan 421
3 Juan 422
Judas 423
Biwasan 426

Ki Gempia Petenday Sinulat ni MATEO

Mendadi kig libru kini, iin su Gempia Petenday sinulat ni Mateo mekatag dini Isukristu, su Meglegawen di tiba'an getaw. Miukit dini su pinggulaula ni Isus kampu' nu piktu'unen saananen mekpungun di nga kilawan megbenwa dinig dibabaw lumbang kini.

Mendadi kini si Isus, migigetaw getaw Judea. Sala ngalan nu getaw Judea, sug bansa Israel. Ki getaw Judea kini, ilani pigwekilan di Misulat Palinta nu Megbebaya' dengantu, su timpu pa ni Moises, getaw pimuunan nu Megbebaya'. Naa pisuun pedaan ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' sa' maiben, duuni metua' Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Kiin, pedetengen nu getaw Judea mengasal menumpat. Mendadi bena' mitua' si Isus, tinalu'en pu' minateng na su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Dagid ki ngag belian nu getaw Judea muka' su mikpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pimalaw nilan si Isus, kana' daw iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Muka' misigi ilan dini Isus. Kaas ki pikumpungan piningalan dun nga Pariseo muka' Saduseo, pia ilani mikpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', mibaal ilan kuntra ni Isus. Ma'antu dadema su ngag belian nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nilan. Pu' laung nilan, piksudi'an ni Isus su Megbebaya' sa' inangkenen su gelal Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan muka' Bata' nu Megbebaya'. Tiga'wan, tinipu nu nga getaw Judea si Isus, pipatay nilan tu nga getaw Roma, su miguit tug benwa nilan di timpu kia. Dagid su kangken ni Isus pu' iin su pidateng Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, mitakesi'an pu' metuud, pu' di ketelu endawen genat matay, mitubu' puli' si Isus.

Mendadi gembageli pantagen dini Gempia Petenday kini, ki ginukit ni Isus mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya'. Kig beknanen, su telipuunay nu Keglekaunutan nu Megbebaya', iin su ketua' ni Isus sa' migigetaw maa' nug betad kilawan. Pu' iin tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

Melaun titulu'an muka' pigwali ni Isus mekatag di kesakup nu getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Sug duma, mibetang di Kapitulu 5 sampay Kapitulu 7 (piningalan dun su Pigwali ni Isus tug Bentud). Sug duma pelum, ditu Kapitulu 18. Miukit dadema dinig libru kini ki gempia pegbetaden nu nga suminakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', sampay su mbiananen sa' sungu melengkebig benwa. Su nga sambingay ni Isus mekatag di Keglekaunutanen sampay su ketulin dun, mibetang di Kapitulu 13. Dayun di Kapitulu 24 bu' 25, duuni piktu'un ni Isus mekatag di mpenggulaula sa' Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya' ditug binaya' gebii bu' gendaw.

Mendadi kini si Isus, tinalu'en pu' pia ta' bensaay dun su getaw, mesu'at sumalig diniin adun megawen di sala'en, kana' laak sug bansa ni Isus, su nga getaw Judea. Gempantek dini Gempia Petenday kini sinulat ni Mateo, iini minatay dun si Isus, pu' adun genti'anen su sala' nu tiba'an getaw tu nga kelaun bansa dig dibabaw lumbang.

Su Gesalan ni Isukristu (Lucas 3:23-38)

1 Naa mendadi kini si Isukristu, kinii gesalanen. Sala tawan ginepu'ay ni Isukristu, iin si David, sapu' pa dema ni Abraham dengantu.

2 Naa mendadi, kinii gesalan ni Isukristu genat dini Abraham sampay dini Adi' David. Si Abraham, kali' pegbata', iinig bata'en, si Isaac. Si Isaac, iinig bata'en, si Jacob. Si Jacob, iinig bata'en, si Juda sampay su nga pateden.

3 Si Juda, iinig bata'en, si Fares muka' si Sara. (Iini gina' nilan, si Tamar.) Si Fares, iinig bata'en, si Esrom. Si Esrom, iinig bata'en, si Aram.

4 Si Aram, iinig bata'en, si Aminadab.
Si Aminadab, iinig bata'en, si Naason. Si
Naason, iinig bata'en, si Salmon.
5 Si Salmon, iinig bata'en, si Boos. (Iini
gina' ni Boos, si Rahab.) Si Boos, iinig
bata'en, si Obed. (Iini gina' ni Obed, si
Ruth.) Si Obed, iinig bata'en, si Isai.
6 Mendadi si Isai, iin pelumig bata'en, si
Adi' David.

Naa kini pelumi gesalan ni Isukristu
genat dini David sampay di kenguit tug
bansa Israel ditug benwa Babilonia. Men-
dadi, kali' pegbata' si David, iin pelum
si Salomon. (Iini gina'en, su sawa sia ni
Urias dengantu.)
7 Si Salomon, iinig bata'en, si Roboam.
Si Roboam, iinig bata'en, si Abias. Si
Abias, iinig bata'en, si Asa.
8 Si Asa, iinig bata'en, si Josafat. Si
Josafat, iinig bata'en, si Joram. Si Joram,
iinig bata'en, si Usias.
9 Si Usias, iinig bata'en, si Jotam. Si
Jotam, iinig bata'en, si Acas. Si Acas, iinig
bata'en, si Ezequias.
10 Si Ezequias, iinig bata'en, si Manases.
Si Manases, iinig bata'en, si Amon. Si
Amon, iinig bata'en, si Josias.
11 Si Josias, iinig bata'en, si Jeconias
sampay su nga pateden, mitaang su
kegigetaw nilan tu kenguit tug bansa
Israel ditug Babilonia.

12 Naa kini pelumi gesalan ni Isukristu
genat tu kenguit tu getaw Israel ditug
Babilonia sampay di kegigetaw na ni
Isukristu. Mendadi si Jeconias kia, kali'
pegbata', iinig bata'en, si Salatiel. Si
Salatiel, iinig bata'en, si Sorobabel.
13 Si Sorobabel, iinig bata'en, si Abiud.
Si Abiud, iinig bata'en, si Eliaquim. Si
Eliaquim, iinig bata'en, si Asor.
14 Si Asor, iinig bata'en, si Sadoc. Si
Sadoc, iinig bata'en, si Aquim. Si Aquim,
iinig bata'en, si Eliud.
15 Si Eliud, iinig bata'en, si Eleasar. Si
Eleasar, iinig bata'en, si Matan. Si Matan,
iinig bata'en, si Jacob.
16 Si Jacob, kali' pegbata', iin pelum si
Jose, su minginsawa dini Maria. Mendadi,
kali' pelum pegbata' si Maria, kini na
tu'u si Isus, ki gilal Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.
17 Kaas genat ditu ni Abraham, bena'
sepulu' bu' paat sumpat, dekag pa
migigetaw si David. Dayun genat ditu ni
David sampay tu kenguit tu nga getaw
Israel ditug Babilonia, sepulu' bu' paat
sumpat pa pagid. Genat itu, bena' sepulu'
bu' paat sumpat na pelum, iin na tu'u
su kegigetaw ni Isukristu, ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan.

Su Kegigetaw ni Isukristu (Lucas 2:1-7)

18 Naa kini si Isukristu, kiniig bian nu
kegigetawen. Ki mbaal gina'en si Maria,
mimbeng diniin ki sala tawan si Jose.
Laak dagid su nda' pa pegawid duayan
si Jose muka' si Maria, misima' ni Maria
pu' masi' pelepuunan na, saba' laak nug
Balakat nu Megbebaya'.
19 Naa kini si Jose, mekesuun getaw,
kaas delendemanen, subay butasenen
sug bembengen dini Maria. Laak peg-
buniinen tug launan getaw, adun ndi'en
mpengumpiidan si Maria.
20 Dagid sinegay megdelendem pa si
Jose, duun masi'i sesugu'en nu Kaunutan
Megbebaya' getaw langit mitua' diniin di
teginepenen, kali' pektalu' diniin, “Jose,
sapu'a ni David, ndi'a mekalangalang
menginsawa dini Maria. Pu' kig be-
desanen kiin, mikpuun tug Balakat nu
Megbebaya'.
21 Naa megbata' tu'u si Maria, iinig
bata'en, laki. Iini baal niu ngalanen, si
Isus, pu' iini meglegawen tu piglegetawa-
nen di nga sala' nilan.”
22 Kaas mipenggulaulaig launanen kini,
pu' adun menuud su pisulat nu Kaunutan
Megbebaya' tu pimuunanen dengantu
ditu Misulat Talu'en, laung,
23 “Mendadi, duunig delaga megbedes,
dayun megbata', bata'laki. Iini baalen
ngalanen, si Immanuel” (ma'ananen,
“Kini su Megbebaya', suminalabuuk na
dinita”).
24 Naa si Jose, bena' mitanud genat
mekteginep, delendemanen diunenen da
penginsuaay si Maria, maa' dadema nu

tinitulu' diniin nu sesugu'en nu Kaunutan
Megbebaya'. Sa' ma'nia, mikpungun ilan,
25 laak tebia', nda' pa siben ubayay ni
Jose si Maria, sampay da dun migbata'.
Bena' migbata' tu'u si Maria, iin dayuni
binaal ni Jose ngalan nu gembata' kia, si
Isus.

2

Nga Miguliug genat tu Dapit Silangan

1 Ma'antu, migigetaw si Isus ditug lun-
sud Betlehem, sakup prubinsya Judea,
timpu ni Adi' Herodes. Naa tubus nitu,
nda' maiben, duuni mitua' ditu Jerusalem
nga mengumitun, genat ilan tu dapit
silangan.
2 Mendadi bena' minateng su mengumi-
tun kia, sinaak nilan tu nga getaw dia, "Ki
gembata' migigetaw dini, gasalen meglegadi' tu nga getaw Judea, adin ma dun?
Pu' duuni minita' namiig bitun misebang
ditu silangan, iini tu'us di kegigetawen.
Kaas mipanaw ami dini, adun mengamuyu' ami lumu'ud diniin."
3 Naa kini si Adi' Herodes, bena' mi-
dengegen su tinalu' nu nga mengumitun,
milibuleng pati'. Sampay sug launan
getaw dia Jerusalem, milibuleng ilan dun
dadema.
4 Sa' ma'nia, pipungun ni Herodes su
kelaun kaunutan nug belian nu getaw
Judea muka' su nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena'
misabi ilan, sinaak ni Herodes dinilan, "Naa mekatag di Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, alanduni sinulat ditu Talu' nu Megbebaya', adin daw
pegigetaw?"
5 Kali' ilan sembag, "Diag lunsud Betle-
hem, sakup dadema prubinsya Judea kini,
pu' iini sinulat nu pimuunan nu Megbebaya' dengantu ditu Misulat Talu'en,
laung,
6 'Ya'a Betlehem, sakupa Judea,
ya'ai tampusan metaas di ngag lunsud di
Judea.
Pu' megenat pa dini'a ki kaunutan,
iini meguit tu piglegetawan ku, sug bansa
Israel!' "
7 Naa sa' ma'nia, kini si Herodes,
pitawagen pelum su nga miguliug kia
genat tu dapit silangan, laak pigbuninen,
sinaaken dayun dinilan su gebii nu kesebang nug bitun kia.
8 Bena' pisuun nilan diniin, sinugu'en
ilan dayun mundas ditug Betlehem, kali'
pektitulu' dinilan, "Naa, panaw namu,
penengaw niu gupia ki gembata' kiin!
Dayun sa' mbaangan na niu, pesuun niu
dinaan, adun mekeditu dau dema mengamuyu' diniin."
9-10 Mipanaw dayuni nga mengumitun
kia. Bena' dia nailan dalan, masi' minita'
nilan puli' kig bitun kia, su gandang
minita' nilan ditu silangan. Sa' minita'
nilan, aba, pinleliag ilan dun pati'! Muka'
ibayan ilan nug bitun kia sampay midepet
nilan sug balay pigigetawan nu gembata'
kia, dia dayun tuminlen sug bitun.
11 Sumiled ilan diag balay, minita' nilan
dayun tu'u ki gembata' kia, sampay su
gina'en si Maria. Minginlu'ud ilan dayun,
tuminamuy ilan diniin. Muka' pinuka'an
nilani nga giwit nilan ngag bulawan,
pelinan, muka' mira, iini seginis pagemut,
bigay nilan dayun dia gembata' kia.
12 Tubus itu, minuli' tug benwa nilan
su nga mengumitun. Laak lain dalanig
bianan nilan, pu' pigad dinilan nu Megbebaya' pibian di teginepen, subay ndi'
daw mpuli' mian ditu ni Herodes su nga
mengumitun kia.

Su Kelaguy ni nga Isus tug Benwa Ehipto

13 Mendadi bena' su kepalus nu nga
mengumitun, si Jose kiin, duun pelumi sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya'
getaw langit mitua' diniin, pibian da
gusay di teginepen. Kali' pektalu' su
getaw langit, "Duunig delendeman ni
Herodes, ki gembata' kiin, penengaunen,
pu' petainen. Naa pegbuata, uit mu su
gembata' dakus su gina'en, laguy amu
tug benwa Ehipto. Ditu amu dayun
pegbenwa, sampay di gendaw telu'en ku
pa dini'a."
14 Bena' mideksu' mektalu' su getaw
langit, migbuat dayun si Jose, iwiten tu'u
su gembata' dakus su gina'en, mingelem
ilan mpanaw, pangay ilan tug benwa
Ehipto.

15 Naa bena' minibeniben, minateng
ilan ditug Ehipto, muka' ditu ilan
migbenwa sampay minatay si Herodes.
Kaas mipenggulaulaig launanen kia, pu'
adun menuud su pisulat nu Kaunutan
Megbebaya' tu pimuunanen dengantu
ditu Misulat Talu'en, laung, “Sinugu'u sug
Bata'u megawa' tug benwa Ehipto.”

Su Kematay tu nga Gembata'

16 Naa mendadi kini si Herodes, bena'
misuunanen pu' masi' pigekalan nu nga
miguliug kia genat tu dapit silangan,
mitutung gupia gangit si Herodes. Kali'
pegleketau, mikpalinta dayun pemetain
ki kelaun gembata' diag Betlehem sampay
ditug lumibut benwa, sa' gembata' laki
dua' tauni gidaden, kampu' nu nga sum-
ilung dun. Iini piglekwinta ni Herodes
tu gidad nu gembata' kiin mpeduma sia
matay, su gendaw nu kesebang nug bitun
kia pisuun diniin nu nga miguliug kia.
17 Ma'antu, minuud su sinulat dengantu
ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu
pimuunanen si Jeremias, laungen,
18 “Duuni tingeg ditug lunsud Rama,
miktenlis saba' meliget kelegenay.
Pu' si Raquel, pingeduyanen su ngag
bata'en.
Nda'iduni mekengamu' dun,
pu' su ngag bata'en, nda' na.”

Su Kauli' ni nga Isus genat tug Ehipto

19 Naa sa' minibeniben, minatay si
Herodes. Mendadi bena' nda' na si
Herodes, duun pelumi sesugu'en nu
Kaunutan Megbebaya' getaw langit mi-
tua' dini Jose ditu pa benwa Ehipto, pib-
ian da puli' di teginepen.
20 Kali' pektalu' su getaw langit, “Naa,
pegbuata, uit mu kig bata' kiin dakus su
gina'en, uli' namu ditug benwa nu nga
getaw Israel. Pu' su mekpatay sia dig
bata' kia, minatay na.”
21 Ma'antu, bena' migendaw, migbuat
dayun si Jose, iwiten puli' tu'u su gem-
bata' dakus su gina'en ditug benwa nu
nga getaw Israel.
22 Laak pisuun dini Jose pu' iini misukli
dini Herodes meglegadi' ditu Judea, si
Arquelao, bata' da gusay ni Herodes. Kali'
medengeg ni Jose, mindek iin mpuli' ditu
Judea. Laak tinitulu'an puli' nu sesugu'en
nu Kaunutan genat tug langit, pibian da
gusay di teginepen, kaas minundas ilan
tu prubinsya Galilea,
23 dia ilan dayun migbenwa lunsud
piningalan dun Nazaret. Ma'antu, min-
uud pa padun su tinalu' dengantu nu
nga pimuunan nu Megbebaya', “Iini
paingalan diniin, Getaw Nazaret.”

3

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig (Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Naa bena' santa' taun, duuni getaw
mitua' diag limawa' tu prubinsya Judea,
ngalanen si Juan, piningalan dun nu nga
getaw su Memunag Tubig. Kini si Juan,
miktitulu' tu nga getaw,
2 kali' pektalu', “Peksikesuun amu, pu'
ki Keglekaunutan nu Megbebaya', sungu
na mektelipuun!”
3 Si Juan kia, iini kenuud nu sinulat den-
gantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya'
nu pimuunanen si Isaias, laungen,
“Duuni getaw mektawag diag limawa',
laungen,
‘Pengendamay niu sug bianan nu
Kaunutan Megbebaya',
pelegdeng niu kig dalanen!’ ”*
4 Naa kini si Juan, penepetenen ki
ginabel bembul petubu'en paingalan dun
kamelyu. Sug bakesen, panit dadema
petubu'en. Ki gaanen, gapan muka'
teneb.
5 Mendadi, kali' pektitulu' si Juan,
melaun getaw minangay mekineeg diniin,
sakup ilan di Jerusalem dakus tu tibuuk
prubinsya Judea sampay tu tibuuk benwa
mesempel di tubig Jordan.
6 Pigukit nilan su nga sala' nilan, muka'
mikpebunag ilan dayun dini Juan tubig
ditug lawas Jordan.
7 Laak melaun duma getaw minan-
gay mekpebunag dini Juan tubig, sakup
ilan nu pikumpungan nu getaw Judea

* **3:3 3:3** Sa'itada, pengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

piningalan dun nga Pariseo muka' nga Saduseo. Mendadi kini si Juan, sa' minita'en ilan, miktalu' dinilan, “Paa, yamu pa di nga mamak! Ta' taway duni mikpegad diniu, adun sia peleguyan niu ki ginukuman nu Megbebaya' sungu mateng?

8 Subay menggulaula amu gempia, ki mbantang di nga getaw miksikesuun, damikian duni gayu megbunga melengas.

9 Muka' ndi' amu pektalu' dig dialem ginaa niu pu' mipemilang namu nu Megbebaya' mekesuun puun di kesapu' niu dini Abraham. Pu' taman talu'u diniu, pia ki ngag batu dinig lupa' kini, mesu'at dadema beluyay nu Megbebaya' nga sapu' ni Abraham!

10 Dagid nandaw, minuya' na sug wasay, dia na tu'u puun nu gayu. Kaas adini gayu ndi' megbunga gempia, penega'en nu Megbebaya', dayun piglakay tu gapuy.

11 “Mendadi naan kini,” laung padun ni Juan, “memunagu laak tubig diniu, tu'us tu keksikesuun niu. Dagid duuni sungu metua', mbinaya' pa dinaan, laak pia ma'antu, metaas pai ginuungen batul danaan. Pia su sepatusen, kana'u mbantang meguit dun diniin. Dagid iin, bunagenen diniu kig Balakat nu Megbebaya', muka' gapuy.

12 Iin, minuya' na mekpalid di ginani. Sa' metubus mekpalid, pungunenen su trigo, tegu'enen dayun tug lulunen. Laak dagid su gepis muka' gebas, sensulanen tu gapuy ndi' na mpaleng.”

Mikpebunag Tubig si Isus (Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Naa mendadi kini si Isus, su saanan ni Juan memunag tubig tu nga getaw, mitua' na tu'u dia prubinsya Judea genat tu Galilea. Bena' minateng si Isus, minangay dini Juan dia tubig Jordan, mikpebunag diniin tubig.

14 Dagid belibadan sia ni Juan, laungen, “Baa, Sir, mauma dema mekpebunaga dinaan tubig, asa iin siaig bentanganen, ya'ai megbunag dinaan tubig!”

15 Kali' sembag si Isus, “Baa, petuyangen na. Pu' subay ma'ninii mbianan ta, adun gela'en ta petuuday su pimuun nu Megbebaya' dinita.” Naa sa' ma'nia, miliag na si Juan.

16 Lemen laak mitubus bunagay tubig si Isus, guminawen dayun dia tubig. Minita'en dayun mipuka' masi' sug langit, muka' sug Balakat nu Megbebaya', luminusad, miglanguban di ma'niin palas limuun, minapun dayun dini Isus.

17 Duun dayuni miktalu' ditug langit, laungen, “Kini na tu'u sug Bata'u, ki petailen ku, leliagenu gupia diniin.”

4

Pingindanan nu Palin si Isus (Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Naa nda' maiben, kini si Isus, inabay nug Balakat nu Megbebaya' tug limawa', adun pengindanan nu Palin.

2 Bena' ditug limawa' si Isus, mikpuasa paat pulu' gebii, nda' siben aan, dayun migutem gupia.

3 Mendadi ki Palin kini, mikpesempel dini Isus, miktalu' diniin, “Mendadi, ya'aig Bata' nu Megbebaya', daw. Naa sa' pinenggi' metuud, naa ki ngag batu kinu', pebaluy mu daw nga pan.”

4 Dagid sumimbag si Isus, laungen, “Paa, duuni sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Kana' gaan laaki ketubu'an nu kilawan. Iini mekpetubu' tantu di getaw, su kelaun telu'en nu Megbebaya'.’ ”

5 Naa sa' ma'antu, iwit na pelum nu Palin si Isus tu Jerusalem, sug lunsud pimili' nu Megbebaya', pi'indegen dayun ditu tampusan ditaas nug Balay Pengedapan tu Megbebaya'.

6 Miktalu' dayun su Palin diniin, “Sa' metuud pu' ya'a tu'uig Bata' nu Megbebaya', naa sampaka diag lupa'. Pu' duuni misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung,

‘Sugu'en nu Megbebaya' su nga
sesugu'enen getaw langit megingat dini'a.
Sipupuun ka nilan,
adun ndi'a meseknun dig batu.’ ”

7 Dagid sumimbag si Isus, laungen, “Duun pagidi misulat, ‘Su Kaunutan

mu Megbebaya', ndi' mu pengindanay
mekatag di tinalu'en.' "
8 Mendadi, iwit na pelum nu Palin si
Isus di metaas gupia bentud, pinita'en
dayun diniin su kelaunan nasud muka'
peglegedi'an dinig dibabaw lumbang,
sampay su kelengasen.
9 Miktalu' dayun su Palin, "Naa kig
launanen kiin, gela'en ku begay dini'a,
sa' menginluluda di gedapan ku, menga-
muyu' dinaan."
10 Dagid sumimbag si Isus, laungen,
"Paa, pegawa'a diin, Satanas! Pu' duun
pa pagidi misulat, 'Su Kaunutan mu Meg-
bebaya' laaki penlu'udan mu, nda'ig lain
temuyen mu.' "
11 Sa' mideksu' mektalu' si Isus, bilen-
gan dayun nu Palin. Duun dayuni nga
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
mitua', pigebangan nilan si Isus.

*Mikpuun Mektitulu' si Isus tu Prubin-
sya Galilea*
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Naa pisuunan si Isus pu' si Juan kiin,
masi' pinirisu. Mendadi bena' misuu-
nanen, migawa' si Isus dia, mipuli' ditu
prubinsya Galilea.
13 Nda' na pegbenwa ditug lunsud
Nazaret, ditu pelum minuli' Capernaum,
lunsud dia geksid Linaw Galilea, sakup
benwa ni Zabulon muka' ni Neftali den-
gantu.
14 Dia minuli' si Isus, adun menuud
su sinulat dengantu ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias,
laungen,
15 "Aa naa, ki nga sakup kiin nug benwa
ni Zabulon muka' ni Neftali,
ditu mesempel dagat, ditug dipag Jordan,
ditu Galilea, benwa dadema nu nga kana'
getaw Judea!
16 Ilan kiin, migbenwa ilan di medelem,
dagid minita' na nilan ki tiag, medelag
gupia.
Sakup ilan nug benwa nu kepatay, mile-
man ilan dun,
dagid midelagan nailan nu tiag."
17 Mendadi bena' mikauli' si Isus dia
Galilea, pikpuunanen na ki kektitulu'en.
Kali' pektalu', "Peksikesuun amu, pu' ki
Keglekaunutan nu Megbebaya', pikpuu-
nan na!"

*Pisakup ni Isusi Paat Tawan
Meneliseda'*
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Naa duuni gendaw, mikpanaw si
Isus dia geksid Linaw Galilea. Sinegayen
mpanaw, duunig dua' tawan meneliseda'
mipegita'en, pekpenadap ilan diag linaw.
Mekpated ilan, ngalan nilan si Simon sala
ngalanen si Pedro muka' si Andres.
19 Mendadi sinabi ilan ni Isus, laun-
gen, "Pegdunut amu dinaan. Kana' na
seda'i peglaaman niu, pu' getaw na, adun
sumakup ilan dinaan."
20 Lemen laak midengeg nug dua'
tawan kini su tinalu' ni Isus, bileng nilan
dayun su sadap nilan, migdunut ilan tu'u
dini Isus, suminakup nailan diniin.
21 Naa bena' minundas pa si Isus, duun
pelumi mipegita'en dua' tawan mekpated
dadema, si Santiago muka' si Juan, gama'
nilan si Sebedeo. Dia ilan dua' sekayan
nilan, ilan nu gama' nilan kia si Sebedeo,
pengendamen nilan su pukut nilan. Ing-
gat ilan dayun ni Isus sumakup diniin.
22 Sikna midengeg nilan, binilin nilan
dayun su sekayan nilan sampay su gama'
nilan, dayun ilan dua' megdunut dini
Isus, suminakup nailan dema diniin.

*Mikpetu'un muka' Migukit si Isus sam-
pay Mineguli' tu nga Migladu*
(Lucas 6:17-19)

23 Naa mendadi si Isus, lineepen su
tibuuk prubinsya Galilea kia, mikpetu'un
dia nga simbaan nu getaw Judea muka'
migukit di Gempia Petenday pu' pikpuu-
nan na su Keglekaunutan nu Megbebaya'.
Pineguli'anen pa pagid su nga migladu,
pia alandunig leduunen atawaka kulang
dig lawasen.
24 Sa' ma'antu, misigwag sug dengega-
nen, sampay tu tibuuk benwa Siria, kaas
iwit ditu niin su kelaun getaw misaitan.
Adin su milegenan, pia alanduni puuna-
nen, sa' leduun sa' silunu'an menulay, sa'
binabuy sampay su pilung, pineguli'an ni
Isus gela'.
25 Kaas melaun gupia getaw duminunut
diniin. Sug duma, getaw Galilea, sug

duma, genat ilan tu Sepulu' Lunsudan muka' tu Jerusalem, dakus tug liwagan Judea, sampay tug dipag Jordan.

5

Su Pigwali ni Isus tug Bentud

1 Naa bena' minita' ni Isus su melaun gupia getaw mipungun dia, subay tumiwad iin dig bentud, dayun migingkud. Piglidungan dayun si Isus nu nga sakupen,
2 dayun mikpuun mektitulu' tu nga getaw.

Su Tantu Keliag
(Lucas 6:20-23)

3 Mendadi kali' pektalu' si Isus,

"Naa, adin su engkenenen pu' duuni kulangen tu kekesuunen, liliag iin, pu' mikesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!
4 "Adin su milegenan, liliag dadema, pu' pengemu'en nu Megbebaya'!
5 "Adin su mekpebaba' dig lawasen, liliag dadema, pu' pitenged diniin su tibuuk lumbang!
6 "Adin su megutem muka' kuaun di kekesuunen, liliag dadema, pu' pebesugen dun nu Megbebaya'!
7 "Adin su melilelaaten tug dumanen, liliag dadema, pu' lelaatan dadema nu Megbebaya'!
8 "Adin su mekesuun gupia dig delendemanen, liliag dadema, pu' maita'en pa su Megbebaya'!
9 "Adin su mekpeseksud tu samatawen, liliag dadema, pu' iini paingalan dun nu Megbebaya', bata'en!
10 "Adin su pelegetan saba' nu kekesuunen, liliag dadema, pu' mikesakup na tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!"
11 Laung padun ni Isus, "Naa sa' ma'antu, sa' tampalaksaan amu muka' pelegetan amu dakus duuni membaal mekatag diniu saba' nu kesakup niu dinaan, naa liliag amu.
12 Kaas sa' ma'niai mbianan niu, pegleliag amu dun, pu' duun pai sugda diniu gembagel ditu gekbus langit. Pu' iini sama niu, su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, pu' ma'antu dademai kekpeleget dinilan nu getaw."

Sambingay mekatag di Masin muka' Sulu'
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 Kali' pektalu' si Isus, "Naa yamu, pitanggi'u amu tu masin nu tiba'an getaw. Laak ki masin, sa' meksitebang, kenduta'en ma dun pekpepuli' tu kepaiten? Sa' kana' na gempait, nda' nai gatagen, bena' belengen, maindegan na laak nu getaw.
14 "Pitanggi'u damu dema tu sulu', medelagan dun su tiba'an getaw dig lumbang. Muka' kig lunsud pa pagid, sa' pinenggi' dig dibabaw bentud mbetang, medayag gupia nu getaw.
15 Mesama dadema di sulu'. Sa' tutudan, ndi' dayun ukluban bandi, segaga betangen dig dempa'an, adun medelaganen su tiba'an getaw dia seled nug balay.
16 Kaas yamu, ma'antu dadema. Subay mekesuun amu, damikian dun tuiag amu di gedapan nu getaw, adun maita' nilan ki penggulaulaan niu melengas, penalan nilan dayun su Gama' niu ditu gekbus langit."

Su Tantu Kegdunut tu Misulat Palinta nu Megbebaya'

17 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, kana' iini delendemen niu pu' luminusadu dun dinig lumbang adun suklian ku su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu. Sinangkali' su Palinta, penuuden ku!
18 Pu' taman talu'u diniu, sampay megela' mbeleng su gekleb langit bu' lupa', ki Palinta, ndi' mengkanan sektaang talu', subay megela' menuud.
19 Kagina ma'antu, pia su tampusan megaan pinalinta, adin su memilas dun muka' titulu'aneni samatawen memilas da dun dema, iini mbaal tampusan gembaba' sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya'. Dagid adin dema su dumunut tu Palinta muka' mektitulu' di samatawen

dumunut da dun dema, iini mbaal metaas
sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya'.
20 Kaas taman talu'u diniu, ndi' amu
mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbe-
baya', subay ki kekesuun niu, metuud
pa di kekesuun nu nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' nu
nga Pariseo."

Su Tantu Kekesuun: 1. Kana' Mangit (Lucas 12:57-59)

21 Naa mendadi, miktitulu' si Isus, laun-
gen, "Misuunan niu pu' dengantu, tinit-
ulu' tu nga getaw su palinta, laung, 'Ndi'a
pekpatay. Adin su mekpatay, ukuman.'
22 Laak dagid iin pa paduni talu'u
diniu nandaw, adin su getaw mangit di
samatawen, ukuman dadema. Adin su
menampalaksa dig dumanen, dengaten
ditu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu
getaw Judea. Adin su getaw mektalu' dig
dumanen, 'Bengu'bengu'en ka,' mekan-
gay tug linaw gapuy su mektalu' dun.
23 Kaas saladua' diniu, sa' diaan ka gen-
tudan gilak megilaka sia tu Megbebaya',
dayun melabu' dig delendeman mu pu'
duunig laatan ginaa nug duma mu dini'a,
24 naa ndi' mu pa ilakay sug betang
mu. Subay bilinen mu deli' dia mesempel
di gentudan gilak, pu' laaway mu pa
deli' sug duma mu kia adun megeksud
amu, dekaga pa mpuli' megilak tu Meg-
bebaya'."
25 Laung ni Isus, "Sa' duuni dumangat
dini'a, dedeli'ay mu pengamuyu'ay, selian
niu dua' dia pa dalan pangay tu pengku-
man. Pu' tekaw mbuus sa' mateng amu
ditu pengukuman, pegwakila niin dayun
tu kuis. Dayun pegwakila pelum tu pulis.
Deksu'anen, pirisuun ka.
26 Taman talu'u dini'a, ndi'a na
mekegua' tu pirisuan, subay megela' mu
pa sia biaday su sela'an mu, ndi' na
engkanan, pia selaad siin."

Su Tantu Kekesuun: 2. Kana' Megdusa

27 Pibundas gusay ni Isus su talu'en,
"Mendadi, misuunan niu pu' duuni pal-
inta ditu Misulat Talu' nu Megbebaya',
laung, 'Ndi' a pegdusa.'
28 Dagid duun pa paduni talu'u diniu
nandaw, pia laak pegenlengan da nu
getawig libun, sa' tebia' dialem ginaanen
mayak dun, naa kiin, mikesala' dusa.
29 Kaas saladua' diniu, sa' pegdaangan
ka, ki mata mu dapit lintui mekesaba'
dun, naa asak mui mata mu kiin, beleng
mu dayun! Pu' melengas pa dini'a sa' sal-
abuukig lisu mata mu, sabaya' su tibuuk
lawas mu, lebu'en tug linaw gapuy.
30 Muka' pagid sa' pegdaangan ka, ki
kemet mu pelum dapit lintui mekesaba'
dun, naa putuk mui kemet mu kiin,
beleng mu dayun! Pu' tumu' pa pungkula,
sabaya' mekauli' tug linaw gapuy su
tibuuk lawas mu.*

Su Tantu Kekesuun: 3. Su Senlangan, ndi' Megbeleng (Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 "Naa duun pagidi palinta, laung,
'Adin sug laki belengenen su sawanen,
subay mekpebaal pa keligenan tu'us dun,
begayen dayun ditu sawanen.'
32 Dagid iin pa paduni talu'u diniu
nandaw, adin sug laki belengenen su
sawanen, asa nda' penlelingay sug libun,
dayun sa' duun pelumig lain laki mengin-
sawa dun, naa kiin, mikesala' dusa sug
libun, laak sug bekna sawaneni mikesaba'
dun. Muka' padun sa' megbeleng su
senlangan, adin dayunig lain laki mengin-
sawa pelum dig libun kia, naa mikesala'
dadema dusa.

Su Tantu Kekesuun: 4. Ndi' Sumapa

33 "Naa misuunan niu pu' duun pagidi
palinta tu getaw dengantu, laung, 'Ndi'a
sumapa dig balus. Adin su pesaden mu
tu Kaunutan Megbebaya', tumanay mu.'
34 Dagid iin pa paduni talu'u diniu
nandaw, sa' masad amu, ndi' amu sapa.
Saladua' diniu, ndi'a daan sapa sembayan

* **5:30 5:30** Naa ki tinalu' ni Isus pu' esaken nu getaw su matanen atawaka putukenen su kemeten, piulugan dun ni Isus, subay ndi'en na puli' gemiten megbaal sala'en su matanen kia atawaka kemeten. Gitunganen, miawa' na diniin.

mu sug langit, pu' iini gingkudan nu
Megbebaya'.
35 Ndi'a dadema sapa, sembayan mu
sug lumbang, pu' iinig bendayan nu Meg-
bebaya'. Dakus su Jerusalem dadema,
ndi'a dadema sapa sembayan mu, pu'
iinig lunsud nu Tampusan Metaas Gadi',
su Megbebaya'.
36 Ndi'a daan sapa, pia sembayan mu
su gumul mu. Pu' su kilawan, kana' iini
megbaya' tu gumulen. Pu' pia su sebalu
tug buuk mu, kana' ya'ai megbaya' di
keputi'en.
37 Kaas pengaku' na laak amu atawaka
pegbelibad amu, daal daia. Pu'
sa' sumapa amu, midunutan niu su
mauya'an nu Palin.

Su Tantu Kekesuun: 5. Kana' Mesuli'
(Lucas 6:29-30)

38 "Naa misuunan niu pa pagid pu'
duuni palinta, laung, 'Sa' duuni getaw
mekpebuta di samatawen, su mikpebuta,
butaan dadema. Mesama di getaw
meksepu' ngisi nu samatawen, sepu'an
dadema ngisi.'
39 Dagid iin pa paduni talu'u diniu
nandaw, sa' pelaatan amu, ndi' amu suli'.
Kaas saladua' diniu, sa' pinenggi' depi'en
ka di mulu' mu dapit lintu, pedapi' mu
dun pa pagid su sedibaluy mulu' mu ditug
duminapi' dini'a.
40 Sa' duuni dumangat dini'a, iini pelu-
aten dini'a ki suub mu, begay mu dun pa
pagid su kamisita mu, peduma mu padun
su suub mu.
41 Sa' duuni pebaba dini'a nu getaw sala
kilumitru, baba mu dua' kilumitru.
42 Sa' duuni menengi dini'a, begayay
mu. Sa' duuni medam dini'a, pedam mu.

Su Tantu Kekesuun: 6. Mekpetail di nga Kuntra
(Lucas 6:27-28, 32-36)

43 "Naa misuunan niu pa pagid su
pentelu'en dengantu, laung, 'Petail mu
sug duma mu. Su kuntra mu, bentaay
mu.'
44 Laak kinii talu'u diniu nandaw, ki
nga kuntra niu, petail da niu dema. Ki
nga mekpeleget diniu, penenebiay niu
mpianan.
45 Pu' sa' ma'niai penggulaulaan niu,
mengema'an amu tu Gama' niu ditu gek-
bus langit dig betad. Pu' daniin betad,
pedelaganen gendaw su mekesuun getaw
mesama di nga melaat getaw, begayanen
dupi' su gempiaig betaden mesama da di
nga melaatig betaden.
46 Pu' sa' iin da laaki petailen niu su
mekpetail diniu, bantang bamu sugdaan
dun nu Megbebaya'? Pu' pia su nga
melimbung mendawat buis, mekpetail
dailan dema tu nga mekpetail dinilan!
47 Muka' sa' iin laaki penemba'en niu
su nga sambat niu, penalan bamu dun?
Pia su kana' mekpetuud tu Megbebaya',
ma'nia dademaig betad nilan!
48 Yamu dagid, subay menggangeti
kekesuun niu, maa' dadema nu Gama' niu
ditu gekbus langit, mekesuun tantu."

6

Titulu'an mekatag di Kektamuy tu Meg-bebaya'

1 Mendadi, kali' pektalu' si Isus, "Pek-
talentenay niu ki kektamuy niu tu Meg-
bebaya', adun ndi' niu pektemuyen
su Megbebaya' dia laak gedapan nu
melaun getaw, adun mekpaita'ita' laak di
samataw niu. Pu' sa' ma'niai kektamuy
niu diniin, nda'i sugda dun diniu nu
Gama' niu ditu gekbus langit.
2 "Kaas saladua' diniu, sa' meglegamuta
tu nga pubri, ndi' mu pegangya' ki kega-
mut mu, maa' nu nga tautau mekesuun.
Pu' dia ilan pegbegay gamut gedapan nu
melaun getaw, dia simbaan muka' dia
nga selengayan, adun penalan ilan nu
getaw. Taman talu'u diniu, sa' penalan
ilan nu getaw, daal daitui sugda dinilan.
3 Ya'a dagid, sa' meglegamuta tu pubri,
ndi' mu pesuun di getaw, pia di putul-
pused mu.
4 Laak dagid pia egluden tu getaw ki
kektamuy mu, mesuunan da nu Gama'
mu, pu' su tiba'an mitebunan, maita'en.
Iin dayuni sumugda dini'a."

Titulu'an mekatag di Kenenabi
(Lucas 11:2-4)

5 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi
saladua' diniu, ndi' mu penunggilingay

su kenenabi nu nga tautau mekesuun!
Pu' megindeg ilan menenabi diag dialem
simbaan atawaka dia nga selengayan,
adun maita' ilan nu tiba'an getaw. Taman
talu'u diniu, su sugda dinilan, migela' na
nilan malap.
6 Ya'a dagid, sa' menenabia, angaya dia
sugud mu, takep mu, diaan ka dayun
penenabi tu Gama' mu, sala mu da. Pu'
su Gama' mu, maita'en su kelaun mite-
bunan, kaas iin dademai sumugda dini'a
di kenenabi mu.
7-8 "Muka' pagid ndi' niu penunggilin-
gay ki kenenabi nu nga kana' mekpetuud
tu Megbebaya', paibenen nilan gupia su
kenenabi nilan, asa nda'iduni ma'ananen.
Pu' laung nilan dun, duaten nug diwata
su kenenabi nilan saba' maiben metubus.
Laak dagid adin su kulang di sukat niu,
daan na misuunan nu Gama' niu, pia nda'
pa niu mpenenebiay.
9 "Mendadi," laung padun ni Isus,
"kiniig bian nu kenenabi niu. Iini talu'
niu,
'Uu Ama' nami tu gekbus langit,
Melengas pegbesaan ka nu nga getaw pu'
ya'a su Megbebaya'.
10 Melengas pekpuunan na su Keglekaunutan
mu.
Su mauya'an mu, penuuden dinig
dibabaw lumbang, maa' dadema
nu penggulaulaan ditu gekbus
langit.
11 Begay mu dinami gendawgendaw ki
gaan nami, sukal di ketubu' nami.
12 Pedasun mu ami di nga sala' nami,
maa' dadema nu kekpedasun nami tu nga
mekesala' dinami.
13 Muka' ndi' mu buangay, mpenulay ami,
gawen mu ami di Palin.' "
14 Diksu' ni Isus su talu'en, "Pu' sa'
pedesunen niu su sala' nu nga samataw
niu, pedesunen damu dema nu Gama' niu
ditu gekbus langit.
15 Laak dagid sa' ndi' niu pedesunen
su sala' nu nga samataw niu, ndi' dema
pedesunen nu Gama' niu su sala' niu."

Titulu'an mekatag di Kekpuasa

16 Kali' pelum pektalu' si Isus, "Mendadi
sa' mekpuasa amu, ndi' amu pegdemeng,
maa' nu nga tautau mekesuun. Pen-
likusengen nilan su mulu' nilan, adun
mailala nu nga getaw pu' mikpuasa ilan.
Taman talu'u diniu, migela' na nilan
malap su sugda dinilan.
17 Dagid yamu pelum, saladua' diniu sa'
mekpuasaa, pengulamusa muka' penun-
daya,
18 adun ndi' mesuunan nu getaw pu'
mikpuasaa, pu' misuunan da nu Gama'
mu, su maita'en su kelaun mitebunan. Iin
demai sumugda dini'a."

Su Gimu tu Gekbus Langit (Lucas 12:33-34)

19 Kali' pektalu' si Isus, "Naa ki gimu
dinig dibabaw lumbang, kana' iini pen-
tegu'en niu, su melemu aanen guled
atawaka gaangen, melemu dadema peg-
daun nu getaw.
20 Segaga iini tagu' niu, ki gimu ditu
gekbus langit, ndi' mesu'at aanen guled
atawaka gaang, sampay ndi' dadema
mesu'at pegdaun.
21 Pu' adin mibetang su gimu niu, ditu
dademaig delendeman niu."

Ndi' Mpia Mayak di Ga'us Kinilawan (Lucas 11:34-36)

22 Kali' pektalu' si Isus, "Naa su mata
nu getaw, iini sulu' nug lawasen. Kaas
saladua' diniu sa' gempiai mata mu, naa
medelagan na su tibuuk lawas mu.
23 Laak dagid sa' duuni mesait di mata
mu, naa medeleman dademai tibuuk
lawas mu. Su laung mu dun tiag mu,
masi' medelem!"*

Subay Pesalig tu Megbebaya' su Sukat (Lucas 16:13; 12:22-31)

24 Laung ni Isus, "Naa su peneligan, ndi'
mesu'at pegdenganen tindanay nug dua'
tawan gegalen. Pu' sa' ma'antu, mesen-
gayen sug bekna gegalenen, laak petaile-
nen su kedua' gegalenen. Atawaka iini
petuudenen sug bekna gegalenen, dagid
teliudanen laak su kedua'en. Kaas su

* **6:23 6:23** Su getaw gembagel dig delendemanen su gempia, pitanggi' ni Isus tu getaw gempiai matanen. Su getaw dedakan tu ga'us kinilawan, pitanggi'en tu getaw duuni mesait di matanen.

Megbebaya' muka' su ga'us, ndi' mesu'at
pegdenganen pebegelay di ginaa niu.
25 "Kaas talu'u diniu, ndi' niu libu-
lengayi ketubu' niu, sa' ta' ma saani
aanen niu muka' inumen niu, sa' ta'i
kenapet niu. Pu' su ketubu' nu getaw,
kana' ba gembageli pantagen sabaya' nu
ka'aanen? Sug lawas nu getaw, kana' ba
gembagel dademai pantagen, sabaya' nu
kenapeten?
26 Muka' pegbentayay niu pagid su
nga manukmanuk. Su manukmanuk,
ndi' memula, ndi' dadema meglegani,
nda'idun dademai timuden nilan. Laak
pia ma'antu, paanen da nu Gama' niu
ditu gekbus langit su manukmanuk! Naa
kana' ba labi pamu paanen, ki metaas
paig laga' niu, sabaya' nu nga manuk-
manuk?
27 Kedua'en, duun bai sala tawan diniu,
megaganen petaasayi gumulen sendaw
pebian di kelibulengen dun?"
28 Laung ni Isus, "Kiin pelum penepeten
niu, alandun bai malap niu sa' melibu-
leng amu dun? Pegdelendem niu pagid
sug bulak nu sigbet. Ndi' mengimbaal su
sigbet, ndi' dadema megabel.
29 Laak talu'u diniu, pia si Adi' Salomon,
sa' migimakay gupia, nda'i salabuuk bu-
lak sigbet, kana' melengas pa di kenapet
ni Salomon kitu.
30 Naa su sigbet, maita' nandaw, lema'
mbaluy laak tagun. Laak pia ma'antu,
begayan nu Megbebaya' pekayan su sig-
bet, sa'itada sug bulaken. Sa' ma'antu,
kana' bamu labi na begayan nu Megbe-
baya' penepeten niu? Kaas mauma dema
maika' da ki kesalig niu tu Megbebaya'?"
31 Diksu' ni Isus su talu'en, "Kaas ndi'
amu melibuleng, dig dialem ginaa niu,
'Adin ta ma sukatay ki ka'aan ta? Muka'
kainum ta? Muka' penepeten ta?'
32 (Pu' su nga kana' mekpetuud, gem-
bagelig delendeman nilan dun.) Yamu
pelum, misuunan na nu Gama' niu ditu
gekbus langit su kelaun kulang di sukat
niu.
33 Segaga iini pebagel niu dig de-
lendeman niu, ki kesakup niu tu
Keglekaunutan nu Megbebaya', muka'
ki kekesuun niu. Sa' ma'antu, su
kelaun gininisan sukat, begay dadema nu
Megbebaya' diniu.
34 Kaas su kelegenay nda' pa niu
mbianay, ndi' amu melibuleng dun.
Pu' gendawgendaw duuni kelegenay nu
getaw. Sukal pegdelendemen sa' mateng
na tu'u."

7

Ndi' Mpia Pegdena'en su Samataw (Lucas 6:37-38, 41-42)

1 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, ndi'
niu pegdena'ay su nga samataw niu, adun
ndi' amu ukumen nu Megbebaya'.
2 Pu' su kegdena' niu dig duma niu,
iin dademai kengukum diniu nu Megbe-
baya', muka' adini tepengan niu dig begay
niu, iin dademai tepengan nu Megbebaya'
tug begayen pelum diniu.
3 Naa sa' ma'nia, mauma dema saladua'
diniu, maita' mu ki maika' puling di
mata nug duma mu, laak ya'a, nda' mu
metukaway pu' duun dademai puling mu,
gembagel?
4 Muka' pagid mauma dema telu'en mu
pelum tug duma mu, 'Uy, ua'en ku pa
deli' ki puling mu kiin,' asa ya'a dema,
mipulinga dadema gembagel puling?
5 Baa, ya'a kiin, tautau mekesuun ka!
Kaas unaay mu ua'ay ki gembagel puling
di mata mu kiin, adun mpalas mu su
maika' puling nug duma mu, adun mawa'
mu."
6 Laung pagid ni Isus, "Ki nga gitu',
ndi' niu paan dun su ginilak ditu Meg-
bebaya', pu' mbuus lumingay diniui gitu'
kia, penupasen amu nilan. Mesama da ki
ngag babuy, ndi' niu piglakay dyamanti,
pu' ndi' nilan aanen, laak maindegan
nilan."

Adin su Kulang nu Sakup nu Megbebaya', subay Penenebiin diniin (Lucas 11:9-13)

7 Laung ni Isus, "Mendadi penamal
amu menenabi tu Megbebaya', begayan
amu niin. Penamal amu menengaw, pu'
mekebaang amu. Peksabi amu namal
diag bisuangan, pu' puka'an amu tu'u.
8 Pu' adini menamal menenabi, be-
gayan tu'u. Adini menamal menengaw,

mekebaang, muka' adini meksabi diag
bisuangan, mpuka'an.
9 Pu' yamu ngag duunig bata'en, duun
bai sala tawan diniu, sa' pinenggi'
menengi panig bata'en, begayen sungkin
diniin batu?
10 Atawaka sa' meksaak seda', begayen
pelum diniin mamak?
11 Mendadi yamu, sa' metau amu meg-
begay kepianan tu gembata' niu, asa
melaat getaw amu, naa labi na su Gama'
niu ditu gekbus langit, begayen dema tu'u
kepianan tu nga meksaak dun diniin!

Su Tinantu Kekesuun
(Lucas 6:31)

12 "Mendadi pia ta' alanduni melabu'
dig delendeman niu melengas sia gabang
nug duma niu diniu, iini baal niu dinilan.
Pu' ma'niai tantu gulugan nu tibuuk Pal-
inta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises
muka' tu ngag duma pimuunanen den-
gantu."

Su Keglekaunutan nu Megbebaya', Mesikuti Genga'anen
(Lucas 13:24)

13 Laung ni Isus, "Mendadi iini bianay
niu, ki mesikut genga'an. Pu' ki sala
genga'an pangay tug linaw gapuy, meli-
wag, dayun sug dalan pangay ditu,
melemu dadema unuten, melaun getaw
mayan dun.
14 Ki pelum genga'an pangay tu ketubu'
nda'i tamanen, mesikut, dayun sug dalan
pangay ditu, melegen unuten, meliangi
getaw mekebaang dun.

Su nga Mekpetu'un dig Balus
(Lucas 6:43-44)

15 "Mendadi ki nga mekpetu'un dig
balus, peglengilamay niu. Pu' sa' metua'
ilan diniu, pitanggi'u ilan di nga ma-
lig metetubu' mendapa' di karniru, laak
miglanguban dadema di karniru.
16 Naa, kiniig bian niu mengilala dun
sa' metuud mai piktu'un, sa' balus
ma. Kimanay niu su penggulaulaan
nu mekpetu'un. Pu' sug bunga gubas,
maupu' ba dig dugi? Maupu' ba dig dugi
sug bunga igera?
17 Adini gempia gayu, megbunga
dadema melengas. Dagid adini melaat
gayu, megbunga dadema melaat.
18 Pu' nda'iduni gempia gayu megbunga
melaaten. Mesama di melaat gayu,
nda'iduni megbunga melengas.
19 Muka' pagid adini gayu ndi' meg-
bunga gempia, penega'en nu Megbebaya',
dayun piglakay tu gapuy.
20 Kaas ki nga mekpetu'un dig balus,
mailala niu tu penggulaulaan nilan."

Su Tantu Sakup ni Isus
(Lucas 13:25-27)

21 Laung ni Isus, "Mendadi kana' iini
mekesakup tu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', ki kelaun getaw gelalenu nilan
Kaunutan. Iin laaki mekesakup dun,
ki menggulaula tu mauya'an nu Gama'u
ditu gekbus langit.
22 Kaas sa' mateng ki Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an
getaw, melaun getaw mektalu' dinaan,
'Uu Kaunutan nami, migwali ami Talu'
nu Megbebaya' pibian di pegbaya' mu,
muka' pingutidan namii menenulay,
dakus melaun mekesalebu' pinggulaula
nami pibian di pegbaya' mu!'
23 Dayun ku sembagay, 'Baa, yamu kiin,
ndi'u amu mailala. Pelayu' amu dinaan,
yamu nu nga meglimbung!' "

Su Titulu'an ni Isus, subay Dunutan nu Sakupen
(Lucas 6:47-49)

24 Laung ni Isus, "Mendadi adin su
getaw mekineeg di telu'en ku kini dayun
megdunut dun, penenggi'an duni telise-
buten getaw migbaal balay, gintuden di
telektap sug balayen.
25 Naa bena' mitubus sug balay,
migdupi' gempales, migbaa', muka'
dinulukan medekdes genus sug balay.
Laak nda' megeba', saba' gintud dig batu.
26 "Laak dagid adini getaw medengegen
ki talu'u kini laak ndi'en dunutan, iini
maa' nug bengu'bengu'en getaw, migbaal
balayen dia pentad.
27 Migdupi' dadema gempales, migbaa'
pa pagid. Dayun kig balayen kia, din-
ulukan metikteg genus, migeba' gupia.

Pia sebulus tu pata'en, nda'iduni mibilin dun.”

Su Pegbaya' ni Isus

28 Naa bena' mideksu' ni Isus su pidengegen tu melaun getaw, misebu'an ilan dun su titulu'en kia.
29 Pu' su titulu'anen, duuni pegbaya'en. Sa' iini mektitulu' dinilan su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', naa mama' nda'i pegbaya' nilan.

8

Piuli'an ni Isusi Getaw Pegladu Mekesalebu' Nuka
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Naa sa' duminiksun si Isus genat dig bentud kia, melaun gupia getaw migdunut diniin.
2 Mendadi duuni pegladu mekesalebu' nuka mikpesempel dini Isus, minginlulud dayun di gedapanen, laungen diniin, “Sir, sa' mauya'an mu da, misuunan ku megaga mau pauli'ay.”
3 Tinggal ni Isusi kemeten, dipenaneni getaw kia, kali' pektalu', “Naa, mauya'an ku lai. Mauli'an ka dadema tu'u!” Sedu'undu'un miawa' dayun su mekesalebu' nukanen.
4 Laak laung ni Isus, “Petuud mu gupiai talu'u kini dini'a! Pia sala tawan, nda'iduni ukitan mu di mipenggulaula kini. Segaga angaya ditug belian, pekpebantaya diniin, dayun ilak mu sug betang pinalinta ni Moises dengantu, pu' adun metakesi'an ka nu getaw miawa' na su kelemu'ay mu.”

Piuli'an ni Isusi Getaw Lainig Bansanen
(Lucas 7:1-10)

5 Mendadi bena' midepet si Isus tug lunsud Capernaum, duuni kaunutan di sundalu nu getaw Roma luminabet diniin, mikpaingabang diniin,
6 laungen, “Sir, kelelaat dini'a, duuni sesugu'en ku ditug balayu migladu gupia, mipilung. Milegenan gupia dun.”
7 Kali' sembag si Isus, “Naa, medituunu, pauli'an ku.”
8 Dagid sumimbag su kaunutan di sundalu, “Naa naan, Sir, kana' mbantang seledan muig balayu. Pektalu'a laak diin, naa misuunan ku pu' mauli'an tu'ui sesugu'en ku kia.
9 Pu' maa' dinaan kini, duuni metaas pa dinaan sumugu' dinaan, duun pa pagidi sundalu sugu'en ku. Telu'an kui sala tawan, ‘Dituun ka angay,’ meditu dayun. Telu'an ku pelumi sala tawan, ‘Diniin ka angay,’ medini dadema. Sa' telu'an ku su gulipen ku, ‘Ma'nini'i baalen mu,’ naa baalenen dayun.”
10 Bena' midengeg ni Isusi tinalu' kia nu sundalu, misebu'an dun gupia. Kali' pektalu' dia nga tumindug diniin, “Taman talu'u diniu, ki kaunutan kini, nda'u mainsan mbianayi kesalig mesama di kesaligen, pia pa dini nita nga getaw Israel!
11 Kaas taman talu'u diniu, sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya', melaun tu'u getaw dig lain bansa metua', genat ilan tu silangan sampay tu sindepan, sumaup ilan tu keglekebibu ditu Keglekaunutanen, pu' dungan ami maan dini nga Abraham, si Isaac, muka' si Jacob.
12 Dagid ki nga duma getaw gasal nilan sia mpeduma ilan tu Keglekaunutan nu Megbebaya' pu' getaw Israel ilan, naa piglaken laak ilan ditug liu, tu medelem. Ditu ilan dayun mengaduy, lamug mengkiget ilan di ngisi nilan.”
13 Laung dayun ni Isus tu kaunutan di sundalu, “Uli'a na, pu' su pituud mu, menuud tu'u.”
Iin dayun tu'ui kauli'ay nu sesugu'enen kia, mitaang gupia ditu ketalu' dun ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Naa minundas si Isus ditug balay ni Pedro. Mendadi bena' mitulan dia si Isus, minita'en pegladu ki penugangan ni Pedro libun, mipanas, ndi' mekegbuat.
15 Dipenan dayun ni Isus su kemet nug libun. Lemen laak midepenan ni Isus, migwanan dayuni panasen. Migbuat sug libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.
16 Naa bena' lelabung na, melaun getaw piglegetan menenulay pinguit nu nga getaw ditu ni Isus. Pingutidanen dayun

dinilan su menenulay, sektaang laaki tinalu'en, minawa' ilan dayun. Muka' pineguli'anen pa pagid su kelaun pegladu.
17 Kaas ma'niai mipenggulaula, adun menuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen, "Inawa'en su mesait ta, pineguli'anen su ngag leduun ta."

Su Tantu Kesakup dini Isus
(Lucas 9:57-62)

18 Naa bena' lain endaw, bena' minita' ni Isusi melaun gupia getaw mikpungun diniin, kali' pektalu' tu nga sakupen, "Naa, dumipag ita dinig linaw."
19 Laak sa' nda' pailan pekepanaw, duuni getaw mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' luminabet dini Isus, kali' pektalu' diniin, "Sir, pia adin ka angay, megdunutu dini'a."
20 Kali' sembag si Isus, "Laak naan, kig Bata' nu Kilawan, nda'idun tanani pektulugan ku. Tumu' pa su nga teleksuy, duuni gateb nilan, muka' su nga manukmanuk, duuni salag nilan."
21 Naa duun pelumig lain getaw, sakup ni Isus, kali' pektalu' diniin, "Sir, muli' pau deli', pu' unaan ku pa lebengay su gama'u."
22 Kali' pelum sembag si Isus, "Baa, dunuta dinaan. Su nga pangay tu kepatay nda'i tamanen, melengas ilan nai meglebeng tu nga matay dinilan."

Pimaag ni Isusi Salindapak
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Naa duminangan si Isus di sekayan, ilan nu nga sakupen.
24 Mendadi bena' ditu nailan laud nug linaw, tekaw miksalindapak, misipukan dayun tubig ki sekayan nilan kia. Dagid si Isus, pektulug.
25 Mikpesempel dayun diniin su nga sakupen, tinanud nilan dayun, laung nilan, "Ii, Kaunutan, gawen mu ami! Megbaya'baya' ita dun ini!"
26 Kali' sembag si Isus, "Mauma mendek mamu? Maika' da ki kesalig niu dinaan!" Migbuat si Isus, pimaagen dayun su genus muka' su nabek. Miksilengen gupia tu'u sug linaw.
27 Su kelaun duma ni Isus, misebu'an ilan dun. Laung nilan, "Ta' gasal dun saan ini, pia su genus muka' nabek, mekpetuud diniin?"

Pineguli'an ni Isusig Dua' Tawan Silunu'an Menenulay
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Naa, midenggu' si nga Isus tug dipag nug linaw, ditug benwa piningalan dun Gadara. Bena' mikelusad ilan, duunig dua' tawan suminungkak dini Isus, betad nilan dia nailan pegbenwa nga sangyab kelebengan, pu' ki getaw kini, silunu'an ilan menenulay. Mekendekendek ilan gupia, kaas kana' bianan nu getawig dalan mekebian di kelebengan kia.
29 Mendadi, bena' minita' nu nga silunu'an kia si Isus, minekeg ilan megbeksay, laung nilan, "Ii, ya'a, Bata'a nu Megbebaya', ta' maig labet mu dinami? Peglegetan mu ami, asa kana' pa timpu nu Kengukum?"
30 Naa duuni sala kauluan babuy meglunang dia mesempel, melaun gupia babuy.
31 Pinengi nu menenulay dini Isus, laung nilan, "Naa sa' utidan mu ami, peselunu' mu ami ditu ngag babuy kia."
32 Kali' sembag si Isus, "Naa, mesu'at." Dayun memegawa' dia getaw kia su menenulay, sumilunu' ilan pelum ditu ngag babuy. Bena' su sala kauluan babuy, migela' ilan menggebek dumiksun ditug delipasan, migela' ilan dayun melemes diag linaw.
33 Mendadi su nga megingat tu ngag babuy, minggebek ilan ditug lunsud, pigukit nilan dayun dia ki kelaun mipenggulaula kia nu nga getaw silunu'an menenulay.
34 Sa' ma'nia, su kelaun getaw ditug lunsud, linaawan nilan si Isus. Bena' midepet ilan diniin, inubug nilan diniin, megawa' diag benwa nilan.

9

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Naa duminangan na pelum si Isus
dia sekayan, duminipag muli' tug lunsud
tinuunanen.
2 Naa bena' minateng dia, duuni nga
getaw pegbuligan nilan di sinampuyuan
ki mipilung, iwit nilan dia ni Isus. Men-
dadi si Isus, bena' minita'en ki kesalig ni-
lan diniin, miktalu' di pilung kia, "Naung,
pia dai ginaa mu! Pidasun na su sala'
mu."
3 Naa ki nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya', bena' midengeg
nilan ki tinalu' kia ni Isus, kali' ilan
pektalu' dig dialem delendeman nilan,
"Paa, ki getaw kini, piksudi'anen pelum
su Megbebaya'!"*
4 Dagid misuunan ni Isusig dialem de-
lendeman nilan kia. Kali' dayun pektalu'
dinilan, "Mauma dema melaatig delende-
man niu?
5 Pu' sa' su kilawan laak, melemu
pebelusen sa' telu'enen, 'Pidasun na su
sala' mu.' Melemu dadema pebelusen sa'
telu'enen, 'Pegbuata, panawa dayun.'
6 Dagid naan kini, luminusad nau,
miksibaluyu Bata' nu Kilawan. Sa'
ma'antu, paita'u diniu pu' duuni
pegbaya'u mekpedasun di sala' dinig
dibabaw lumbang." Luminingay dayun
si Isus tu pilung muka' miktalu' diniin,
"Naa, pegbuata, sikwat mui sinampuyuan
dini'a kiin, muka' uli'a na!"
7 Migbuat tu'u su pilung kia, dayun
minuli' tug balayen.
8 Bena' minita' nu melaun getaw dia,
mindek ilan dunut mipenalan nilan su
Megbebaya', pu' masi' mekesalebu'i peg-
baya' bigayen tu kilawan.

Pisakup ni Isus si Mateo (Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Naa bena' minundas si Isus, duuni
mipekita'en sala tawan mendawat buis
pegingkud diag bata' gupisinanen, ngala-
nen si Mateo. Sinabi ni Isus si Mateo,
laungen, "Dunuta dinaan."

Bena' midengeg ni Mateo, migbuat
dayun, migdunut tu'u dini Isus, sumi-
nakup na diniin.
10 Naa duuni gendaw, minaan si Isus
diag balay ni Mateo. Melaun mendawat
buis muka' duma mekesesala' getaw
dumingan maan dini Isus, ilan nu nga
sakupen.
11 Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita'
nilan, sinaakan nilan dayun su nga sakup
ni Isus. Laung nilan, "Paa, mauma
dema ki mekpetu'un diniu kia, dumingan
main maan di nga getaw, ma'niaig betad
nilan?"
12 Laak kali' medengeg ni Isus su
sinaak nilan, simbagen, "Naa su getaw
nda'ig leduunen, ndi' kambat mekpebu-
lung, subay su laak duunig leduunen.
13 Yamu kiin, subay mesabut niu ki
misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung,
'Iini mauya'an ku penggulaulaan nu
getaw, kig linelaatay, sabaya' su ngag be-
tang ilaken niu dinaan.' " Mendadi, diksu'
ni Isus su talu'en, "Naa naan kini, iini
luminusadu dun dinig lumbang, adun pe-
sikesuunen ku su laak mekesesala' getaw,
kana' nu nga gandang mekesuun getaw."

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa (Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39)

14 Naa mendadi duuni gendaw, su
nga sakup ni Juan kiin su Memunag
Tubig, luminabet ilan dini Isus, kali' ilan
saak diniin, "Sir, mauma dema ma'antu?
Yami, mekpuasa mami. Sa' su nga
Pariseo, ma'antu dadema. Dagid su ngag
dani'a sakup, ndi' mailan mekpuasa."
15 Kali' sembag si Isus, "Wa'a daan,
pu' penenggi'an dun sug bela'i. Su nga
suminaup dig bela'i, kenduta'en ba ni-
lan pekpuasa, saanan duma pa nilan su
menginsawa? Laak dagid duuni gendaw
mateng, ui'en dinilan ki menginsawa,
dekag pailan tu'u pekpuasa."†
16 Laung pagid ni Isus, "Mesama da
sa' eklebani suub. Duun bai getaw,
iini ekleben dig danul suuben kig begu
gupia penepeten? Pu' sa' pinenggi'
pema'antuunen, sa' mengelee' sug begu
penepeten, mauguten dayun sug danul

* **9:3 9:3** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen. † **9:15 9:15** Piulugen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan.

kia, bena' megdegadega dayun su keliwag
nu gediten.‡
17 "Muka' pagid sug betad megbetang
penginumen di pemetangan binaal panit
petubu'en, ma'antu dadema.§
"Kig begu penginumen, betangen ba
dig daan pemetangan? Pu' sa' pinenggi'
ma'nia, sa' tumulin su penginumen,
ndi' ba megbetu su panit petubu'en?
Deksu'anen, megula' su penginumen,
muka' meglaat dadema su pemetanga-
nen. Kaas sug begu penginumen, subay
begu dadema su pemetanganen, pu' adun
ndi' meglaat su penginumen, sampay su
pemetanganen."

Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli'anenig Libun
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Mendadi segay pa ni Isus mektalu',
duuni kaunutan di simbaan nu getaw
Judea minangay dia niin. Minginlulud
su kaunutan di gedapan ni Isus, laungen
dayun diniin, "Sir, nandaw ia sug bata'u
delaga, minatay. Dagid pia ma'antu,
kelelaat dema tu'u dini'a, Sir, laaway mu.
Pu' suunan ku sa' depenan mu, metubu'
puli' kig bata'u kia."
19 Kali' medengeg ni Isus su tinalu' nu
kaunutan kia, migbuat, dayun migdunut
diniin, ilan nu nga sakupen.
20 Laak saanan ni Isus mpanaw, duuni
sala tawan libun, sepulu' bu' dua' taun
na, tebia' leduunen kig betad libun. Men-
dadi kig libun kini, mikpesempel dia teliu-
dan ni Isus, dilu'en dayun su kuyamay
suuben.
21 Pu' maa' laungen dig dialem ginaa-
nen, "Pia medelu'u laaki suuben kiin,
mauli'an nau dun."
22 Bena' miakuy nug libun su suuben,
luminingay si Isus, minita'en dayun sug
libun, kali' pektalu' diniin, "Naa Enaung,
gempia dai ginaa mu. Miuli'an ka na,
saba' nu kesalig mu." Sikna mitalu' ni
Isus, miuli'an sug libun.
23 Naa iin pa bundas si Isus tug balay
nu kaunutan di simbaan kiin. Mendadi,
bena' minateng ilan ditu, minita' ni Isus
su nga getaw misasaw, dakus su menlan-
tuyan sia.
24 Miktalu' si Isus, "Baa, gawa' amu diin,
launan niu! Pu' gembata' kiin, kana' ma
minatay. Pektulug da!"
Piketuanan laak nu nga getaw si Isus.
25 Mendadi si Isus, bena' pigua'en dia
su nga melaun getaw, sumiled dayun
dia sugud belilidan nu gembata'. Bena'
mikeseled, piguidanen dayun su gembata'
di kemet. Migbuat dayun su gembata'.
26 Naa sa' ma'antu, migleep diag lu-
mibut benwa su gukiten nu mipenggu-
laula kia.

Pineguli'an ni Isusig Dua' Tawan Buta

27 Naa bena' minundas si Isus, duu-
nig dua' tawan buta tuminakin diniin.
Migbeksay ilan, laung nilan, "Uu Sir,
Sapu'a ni David, lelaatay mu ami!"
28 Mendadi bena' mitulan dig balay si
Isus, mikpesempel diniin kig dua' tawan
buta kini. Sinaak ni Isus dinilan, "Naa,
mikpetuud amu dun pu' megagau meneg-
uli' diniu?"
"Wa'a, Sir!" simbag nilan.
29 Dipenan dayun ni Isus ki mata nilan,
dunut tinalu'en, "Kagina suminalig amu
dinaan, mekengita' namu!"
30 Mikengita' dayun tu'u sug buta. Laak
inungub pailan gupia ni Isus, laungen,
"Pia sala tawan, nda'iduni ukitan niu di
mipenggulaula kini!"
31 Dagid mipanawig dua' tawan kia,
lineep nilan sug benwa kia, pinemalan
nilan ukitay ki pinggulaula kia ni Isus
dinilan.

Piuli'an ni Isusig Beed

32 Naa mendadi su kepalus nu nga
kamun buta, duun pagidi nga getaw mi-
tua' dini Isus, migated ilan beed, saba'
silunu'an menulay.
33 Lemen laak miutidan ni Isus ki
menulay kia, mikektalu' dayun puli' sug
beed. Misebu'an dayun su nga melaun
getaw dia, laung nilan, "Ita nga getaw

‡ **9:16 9:16** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw.

§ **9:17 9:17** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

Israel, ugat pa ta maita' ki mipenggulaula
ma'nini palas."
34 Dagid su nga Pariseo, laung nilan,
"Aa, ki getaw kiin, iini megaganen dun
utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung
nu kaunutan nu menenulay."

Gembagelig Lelaat ni Isus di nga Getaw

35 Mendadi mipanaw si Isus, lineepen
su ngag lunsud muka' gimbelayan diag lu-
mibut benwa. Mikpetu'un si Isus dia nga
simbaan nu getaw Judea muka' migukit
di Gempia Petenday pu' pikpuunan na
su Keglekaunutan nu Megbebaya'. Pineg-
uli'anen pa pagid su nga migladu, pia
alandunig leduunen atawaka kulang dig
lawasen.
36 Kali'en pegbentayay su melaun gu-
pia getaw, milelaat dinilan si Isus. Pu'
meligeti kelegenay nilan, muka' nda'iduni
gengagan nilan dun, dialem ginaanen,
maa' ilan karniru nda'iduni megingat
dun.
37 Miktalu' si Isus di nga sakupen,
"Naa ki sengku', gembagel gupia sia, laak
meliang dai getaw meglegani dun.*
38 Kaas penenabi amu tu Megbebaya',
su gapu' nu sengku', adun sugu'enen pai
ngag duma getaw meglegani."

10

Su Sepulu' bu' Dua' Peneligan ni Isus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Naa ki sepulu' bu' dua' peneligan
ni Isus, sinabinen ilan. Mendadi bena'
misabi ilan, bigayanen ilan pegbaya'
mengutid di menenulay muka' meneguli'
tu nga kelaun leduun muka' kulang dig
lawas nu getaw.
2 Naa kinii nga ngalan nu nga sepulu'
bu' dua' peneligan ni Isus. Sug beknanen,
si Simon (sala ngalanen si Pedro), muka'
su pateden si Andres, dayun si Santiago
muka' su pateden si Juan, gama' nilan
dua' si Sebedeo,
3 dayun si Felipe muka' si Bartolome,
dayun si Tomas muka' si Mateo, getaw
mendawat buis, dayun si Santiago
gama'en si Alfeo, muka' si Tadeo,
4 dayun si Simon, sakup nu nga mingatu
di gubirnu. Mendadi su kesepulu' bu'
dua'en, iin si Judas Iscariote, su tumipu
pa dini Isus.

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu'
Dua' Peneliganen
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Ma'antu, ki sepulu' bu' dua' peneli-
gan ni Isus kia, sinugu'en ilan mpanaw.
Dekag ilan pasi' mipanaw, miktitulu' dini-
lan si Isus, laungen, "Ndi' amu angay dig
benwa nu kana' getaw Judea, sampay dig
lunsud nu getaw Samaria.
6 Segaga angay amu tu sama ta getaw
Israel, ki pitanggi'u di nga karniru mibe-
leng.
7 Mendadi panaw amu, pengukit amu,
iini talu' niu, 'Ki Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', pikpuunan na!'
8 Su pegladu, peneguli'ay niu. Su
minatay, petubu' niu puli'. Su megladu
mekesalebu' nuka, peneguli'ay niu
dadema. Su peglegetan menulay, utiday
niu ditu nilan su menenulay. Kagina
bigayan amu di nda'ig bayad niu dun,
begayay dadema niu su nga samataw niu,
di ndi' da niu dema pebiaden.
9 Ndi' amu peguit kwarta bulawan
atawaka pelata, pia sinsilyu tumbaga.
10 Sa' mpanaw amu, nda'iduni sengka-
pan uiten niu, pia gambag, gilisan suub,
sepatus, sampay sekud. Pu' ki getaw
megabang di ngag dumanen, mbantang
gestuan di ka'aanen."
11 Laung pagid ni Isus, "Naa sa'
mateng amu dig lunsud atawaka gimbe-
layan, bundas amu, penengaw amu getaw
meliag tulugan niuig balayen. Ditu laak
amu tuun, sampay mekebundas amu dig
lain lunsud.
12 Laak sa' metulan amu dia, iini talu'
niu di nga getaw dia, 'Pepianan amu.'
13 Dayun sa' penemba'en amu nu getaw
diag balay kia, naa mpianan ilan dema.
Laak dagid sa' ndi' ilan menemba' diniu,
ndi' dailan dema mpianan.
14 Muka' adin sug balay atawaka lunsud
ndi' menemba' diniu dakus ndi' mekineeg

* **9:37 9:37** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

diniu, pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug niu sug lepup lupa' di geksud niu.
15 Taman talu'u diniu, sa' mateng ki Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw, tumu' megaan pai ginukuman tug lunsud Sodoma muka' Gomora dengantu, sabaya' di ginukuman tug lunsud kia ndi' menemba' diniu!”

Su Kekpeleget sungu Mbianay nu nga Sakup ni Isus
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Kali' pektalu' si Isus, “Pektalentenay niu ini! Ki kesugu'u diniu mpanaw, petanggi'u amu di karniru mingingelet di nga mendapa' dun. Subay megali' amu, mesama tug betad mamak. Muka' su pegbetaden niu, maya'maya', sama da nug betad limuun.
17 Kaas peglengilam amu, pu' dengaten amu di gedapan nu kuis dakus pembedasen amu nu getaw Judea tug dialem nga simbaan nilan,
18 dakus dengaten amu di gedapan nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan. Mendadi mpenggulaula kia, adun su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday tu nga kaunutan kia, sampay tu nga kana' getaw Judea.
19 Kaas sa' dengaten namu, ndi' amu melibuleng dun, sa' ta' alandun mai gempia niu sembag dun. Segaga sa' penenaakan namu, petalu' na diniu su gempia sembag niu dun.
20 Pu' ki sembag niu, kana' laak daniu talu', pu' pedelendem da diniu nug Balakat nu Gama' niu ditu gekbus langit.”
21 Laung ni Isus, “Duuni getaw megwakil di nga pated nilan petain, muka' ma'niin dademai penggulaulaan nu nga getaw dig bata'en. Sampay su nga gembata', kuntraanen dadema su gina'en muka' gama'en, sampay meksimawi' dinilan ki petain.
22 Muka' bentaan amu nu kelaun getaw saba' nu kesakup niu dinaan. Dagid adin su getaw mektigel sampay mengikteb, iini megawen.
23 Naa sa' peglegetan amu di salabuuk lunsud, laguy amu dig lain. Naa taman talu'u diniu, ndi' niu tagad meleep su kelaun lunsud dig benwa Israel, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, lumusadu puli' dinig lumbang.
24 “Pu' su getaw mektu'un,” maa' laung dema ni Isus, “kana' metaas pa di mekpetu'un diniin. Su sesugu'en, kana' metaas pa di suminugu' dun.
25 Kaas su getaw mektu'un, sa' iini mbiananen ki mibianan dadema nu mekpetu'un diniin, subay sengu'enen. Su gulipen dema, sa' iini mbiananen ki mibianan dadema nu mingulipen dun, naa sengu'enen dadema. Pu' ki gama', sa'itada naan, sa' iini piningalan nu getaw dinaan Beelsebul, naa labi pamu nga gembata', ma'antu dademai paingalan nilan diniu!”*

Su nga Sakup nu Megbebaya', ndi' Kambat Mendek
(Lucas 12:2-7)

26 Laung ni Isus, “Mendadi kagina ma'antu, ndi' niu endekay su kilawan. Pu' nda'iduni mitebunan nemun, ndi' mbuasan. Nda'iduni giglud nemun, ndi' dema mesuunan.
27 Kaas adin su telu'en ku diniu di meleglud, pegukit niu tu gedapan. Adin su kimedu diniu, ukit niu tu tebu'an!
28 Kaas ndi' niu daan endekayi sama kilawan niu, pu' daal da laaki megaganen petayay, sug lawas nu getaw. Laak su gimuud nu getaw, ndi'en megaga petayay. Segaga iin laaki gempia gendekan niu su Megbebaya', kig duuni pegbaya'en mekpatay di getaw, muka' pa padun megbeleng dun ditug linaw gapuy.
29 “Pu' pegdelendem niu deli' su manukmanuk. Dua' buuk leksayaw, ndi' ba mesaluy selaad siin? Laak pia ma'antu, nda'i salabuuk dun matay, sa' kana' buangen nu Gama' niu.
30 Yamu pelum, pia kig buuk di gulu niu, misuunan da nu Megbebaya' sa' santa' balu.

* **10:25 10:25** Kig Beelsebul kini, sala ngalannu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

31 Kaas ndi' amu mendek daan, pu'
gembagel gupiaig laga' niu tu Megbe-
baya', sabaya' nu nga manukmanuk!

Su Mbianan nu Getaw Mangken dini Isus dakus su Memalaw diniin
(Lucas 12:8-9)

32 "Mendadi, adini getaw kana' mpiid
meglegintuud di gedapan nu nga getaw
pu' suminakup dinaan, naa naan, en-
gkenen ku dadema iin ditu gedapan nu
Gama'u tu gekbus langit.
33 Dagid adin demai memalaw di geda-
pan nu getaw pu' kana' sakupu iin, naa
pemelaun ku dadema iin ditu gedapan nu
Gama'u tu gekbus langit."

Kana' nu Keksalabuuk, pu' su Keksinu-alay
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 Laung ni Isus, "Mendadi, ndi' niu
delendemay pu' iini luminusadu dun,
pesalabuuken kui getaw dinig dibabaw
lumbang. Kana' ma'antu! Pu' meksual
ilan pasi', naani puunen!
35 Meksumpaki'ig delendeman nug laki
muka' nu gama'en, ma'nia dademaig li-
bun muka' su gina'en. Meksumpaki'
dademai minugangan libun muka' su
penuganganen libun.
36 Deksu'anen, saladua' iini tampusan
kuntranen, su na laak beta'anen gupia.
37 "Mendadi adini getaw, sa' su
kekpetailen tu gina'en bu' gama'en,
gembagel pa di kekpetailen dinaan, naa
ki getaw kia, kana' mbantang sumakup
dinaan. Mesama da su getaw, sa'
su kekpetailen dig bata'en libun laki,
gembagel pa di kekpetailen dinaan,
iin, kana' dadema mbantang sumakup
dinaan.
38 Pu' adini ndi' mekpisan kurusen
dakus dumunut dinaan, naa kiin, kana'
mbantang sumakup dinaan.†
39 Naa adini mpauk megwakil gumulen
dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwakilen dinaan
su gumulen saba' nu kesakupen dinaan,
iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i
tamanen."

Su Sugda tu Sakup ni Isus
(Marcos 9:41)

40 Laung ni Isus, "Mendadi adini men-
emba' diniu, naa gitunganen, naani
mipenemba'en. Muka' kagina pinemba'u
niin, mipenemba'en dadema su sumin-
ugu' dinaan.
41 Muka' adin su menemba' di getaw
megwali talu' nu Megbebaya', saba' mis-
uunanen pu' megwalii getaw kia, sug-
daan da nu Megbebaya' su menemba'
dun, lepeng tu sugda ditu megwali kia.
Ma'antu dadema su menemba' di meke-
suun getaw, saba' misuunanen pu' meke-
suuni getaw kia, iin, sugdaan dadema nu
Megbebaya' su menemba' dun, lepeng tu
sugda ditu mekesuun getaw kia.
42 Kaas taman talu'u diniu, pinenggi'
duuni getaw megbegay sala tasa tubig
di tampusan gembaba' sakupu, saba'
misuunanen pu' sakupui getaw kia, naa
sugdaan tu'u nu Megbebaya' su getaw
mekpainum dun."

11

Sinaak ni Juan sa' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan
(Lucas 7:18-35)

1 Naa bena' mitubus ni Isus titulu'ay
su sepulu' bu' dua' tawan sakupen, mi-
panaw, minangay megukit muka' mektit-
ulu' dia ngag lumibut lunsud.
2 Naa si Juan kiin, su Memunag Tubig,
bena' pitendayan ditu pirisuan mekatag
di nga pinggulaula ni Kristu, duun dayuni
nga sakup ni Juan sinugu'en meditu ni
Kristu.
3 Mendadi, bena' midepet dia ni Isus
su nga sinugu', sinaak nilan diniin, "Sir,
sa' mesu'at, talu' mu dinami, ya'a na tu'u
ki pisuun pedaan ni Juan pu' lumusad,
atawaka megelat pami dig lain?"
4 Mendadi, sumimbag si Isus, laungen,
"Naa, puli' amu ditu ni Juan, ukit niu
diniin ki taman minita' niu kini muka' ki
midengeg niu.
5 Su ngag buta, mikengita' na. Su nga
pilung, mikepanaw na. Su nga migladu

† **10:38 10:38** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

mekesalebu' nuka, miuli'an na. Su ngag bengel dema, mikedengeg na. Sampay su nga minatay, pitubu' na puli'. Muka' su gempusuk getaw, inukitan na tu Gempia Petenday.

6 Kaas adini getaw ndi' memilas dinaan, iini liliag!”

Si Juan su Mikpetenday di Ketua' nu Mitendu' nu Megbebaya' Meglekaunutan

7 Mendadi sa' mipalus su nga pimuunan ni Juan, migukit si Isus tu melaun getaw mekatag dini Juan. Sinaak ni Isus dinilan, “Naa kini si Juan, sa' linaawan niu iin ditug limawa', alandun mai pedetengen niu diniin? Laung ba niu dun si Juan, maa' nu sala puun tigbaw, melemu mpilay nu genus? Kana'en.

8 Naa sa' ma'antu, alandun mai pedetengen niu diniin? Laung niu dun pu' getaw migimakay? Baa, kana'en dadema, pu' su getaw migimakay, subay ditu laak penengaway balay nu nga gadi'!

9 Mendadi sa' ma'antu, ta'i pedetengen niu maita' niu? Getaw pimuunan nu Megbebaya'? Wa'a lai! Muka' taman talu'u diniu, kini si Juan, kana' laak pimuunan nu Megbebaya'.

10 Pu' iinen dadema su mibetang ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Miktalu' su Megbebaya', Mendadi paunaan ku dini'a ki pemuunan ku, pu' adun pengendamenen sug bianan mu.’

11 Naa taman talu'u diniu,” laung ni Isus, “genat pa dini Adan sampay nemun, nda'i sala tawan metaas pa dini Juan. Laak dagid pia ma'antu, adin su tampusan gembaba' sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya', iini metaas padun dini Juan.

12 Pu' genat tu ketua' ni Juan sampay nemun, ki Keglekaunutan nu Megbebaya', mama' peglumpakan nu melaun gupia getaw, pu' mektinantu sumakup dun su getaw.

13 Naa su Keglekaunutanen, sinulat pedaan nu kelaun pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, dakus sinulat dadema ditu Palinta ni Moises, su nda' pa metua' si Juan.

14 Dayun si Juan, sa' petuuden niu sa' ndi', iini misugat ditu misulat pedaan pu' duuni pemuunan, ngalanen si Elias, metua' dinig lumbang.

15 Mendadi, adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!”

16 Sinumpatan gusay ni Isus su talu'en, laungen, “Mendadi ki getaw nemun, alandun mai penenggi'an ku dun? Petanggi'u di gembata' pemeglingkulu pegayep dia padi'an. Beksayan nilan su nga samambata' nilan, laung nilan,

17 ‘Mauma sa' minlantuyan ami diniu, nda' amu peksabay? Dayun sa' miksulang ami, mauma nda' amu pelum pengaduy?’

18 Pu' mitua' si Juan,” laung ni Isus, “iinig betaden mekpuasa muka' ndi' minum mekebulek. Laung dayun nu nga getaw, ‘Pingepu'an menulay!’

19 Tubus itu naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mitua'u pelum, betadu maan dau muka' minum dau dema. Laung pelum nu getaw, ‘Paa, bentayay pa daan niu, medalu masi' maan muka' penenatan meginum, sambaten pa paduni nga mendawat buis muka' ngag duma mekesesala' getaw!’ Laak dagid ki tantu sinuunan genat tu Megbebaya', mailala dia penggulaulaan nu megdunut dun.”

Gembageli Ginukuman tu nga Memilas dini Isus
(Lucas 10:13-15)

20 Naa su getaw sakup di ngag lunsud dia tanda' melaun mekesalebu' pinggulaula ni Isus, nda' ilan gusay peksikesuun. Mendadi, pimaag ilan ni Isus, laungen,

21 “Paa, yamu pa di nga getaw Corasin muka' getaw Betsaida, mekelelaatlelaat amu! Pu' su nga mekesalebu' pinggulaulau dig lunsud niu, sa' pinenggi' ditu mipenggulaula Tiro muka' Sidon dengantu, aba, su nga getaw ditu, migdedali' ilan sia memekseluk saku dakus meglebug gabu dig lawas nilan, tu'us tu kegbiksu' nilan sia tu sala' nilan!

22 Kaas taman talu'u diniu, sa' mateng ki Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw, tumu' megaan pa su ginukuman di nga getaw Tiro muka' Sidon kitu, sabaya' di ginukuman diniu!

23 Muka' yamu dadema di nga getaw Capernaum! Petaasen ma niu siai tindeg

niu, sampay medepet amu ditu gekbus
langit? Baa, lebu'en amu tug linaw
gapuy! Pu' su mekesalebu' pinggulaulau
dig lunsud niu, sa' pinenggi' mibaal ditu
Sodoma dengantu, naa ditu pa sia sug
lunsud kia sampay da dun nemun, nda'
sia ukumay!”
24 Diksu' ni Isus su talu'en, “Taman
talu'u diniu, sa' mateng su Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an
getaw, tumu' megaan pai ginukuman tug
lunsud Sodoma kitu, sabaya' di ginuku-
man diniu!”

Pedini Amu Naan, Pengulali Amu (Lucas 10:21-22)

25 Naa mitaang dun, minenabi si Isus,
laungen, “Mikpaladpaladu dini'a, Ama',
ya'ai Kaunutan di gekleb langit bu' lupa'!
Pu' su tantu sinuunan kini, iglud mu tu
nga getaw metaasi sinuunanen, pu' iin
laaki pisuunan mu dun, ki nga getaw kini
maika'i sebutenen.
26 Naa melengas da, Ama', pu' ma'nia
dai miuya'an mu.”
27 Laung padun ni Isus, “Sug lumaun
metuud, migela' pegwakil dinaan nu
Gama'u. Naa naan kini, kig Bata'en,
nda'iduni suminambat dinaan, subay su
Gama'u laak. Muka' su Gama'u, nda'idun
dademai suminambat diniin, subay naan
laak kini nug Bata'en, sampay adin laaki
getaw mauya'an ku pesambatu dun.”
28 Laung ni Isus, “Mendadi, pedini
namu naan, adin diniuig bilayan saba'
megbaba gembegat, pu' naan, peleliin ku
amu.
29 Iini baba niu, ki pebabau diniu,
muka' pektu'un amu dinaan. Pu' sug
betadu, mesumaya', muka' mekpebaba'u
dig lawasu. Kaas sa' medini amu naan,
mekengulali amu tu'u.
30 Pu' ki pepisan ku diniu, melemu ma-
ban. Ki pebabau diniu dema, megaan.”

12

Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus (Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 Naa bena' nda' maiben, duuni Gen-
daw Pelali, minayan si nga Isus di pegim-
ulanan trigo. Naa megutem dema su nga
sakupen, mikpuun ilan mengetes tu trigo,
dayun nilan pekaanay.
2 Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita'
nilan su kengetes nu nga sakup ni Isus tu
trigo, laung nilan diniin, “Paa, bentayay
mu pa daan kig baalen ni nga sakup
mu kiin! Ki Gendaw Pelali, binandu
dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya'
duunig baalen ta di gendaw kini!”
3 Kali' sembag si Isus dinilan, “Baa,
pia da. Pu' si David kanugdiin, nda' ba
niu mbasa ki pinggulaulanen dadema sa'
migutem, ilan nu ngag dumanen?
4 Pu' sumiled si David ditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya', inaanen su
pan ginilak ditu Megbebaya', ilan nu ngag
dumanen. Asa binandu dinilan ki pan
kia, pu' misulat ditu Palinta nu Megbe-
baya', nda'iduni maan dun, subay su laak
ngag belian.*
5 Kedua'en, nda' ba niu dadema mbasa
ki sala sinulat ditu Palinta nu Megbe-
baya', pu' su ngag belian dengantu, kada
Gendaw Pelali, duun daig baalen nilan
ditu seled nug Balay Pengedapan tu Meg-
bebaya'? Ma'antu, lepeng pimilas nilan
su Misulat Palinta mekatag di Gendaw
Pelali, laak pia ma'antu, nda' dailan dema
mekesala' di pegita'en nu Megbebaya'.
6 Naa taman talu'u diniu, duun nai mi-
tua' dini, metaas pa dig Balay Pengedapan
tu Megbebaya'.
7 Muka' duuni sinulat ditu Talu' nu
Megbebaya', laung, ‘Iini mauya'an ku,
lelaatan niu su samataw niu, sabaya' su
ngag betang ilaken niu dinaan.’ Kaas sa'
sia mesabut niu gupia ki misulat kia, ndi'
niu sia pegdena'ay nga sakupu kini, nda'
ilan mekesala'.
8 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan,
naani Kaunutan megbaya' dig baalen nu
kilawan metaang di Gendaw Pelali.”

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten (Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

* **12:4 12:4** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

9 Bena' minundas si Isus, minangay di
simbaan nu getaw Judea.
10 Naa mitaang duuni getaw dia, min-
gupesi sedibaluy kemeten. Mendadi ki
ngag duma getaw dia, mauya'an nilan,
duun siai gempia dangat nilan dini Isus.
Kali' ilan saak diniin, "Naa sa' metaang
di Gendaw Pelali, biwang ba dinita ditu
Misulat Palinta nu Megbebaya', meneguli'
ita?"
11 Sinaak dayun ni Isus, "Naa sa'
pinenggi' duuni sala tawan diniu duuni
karnirunen, dayun melabu' di medalem
luak su karnirunen, metaang di Gendaw
Pelali, ndi'en ba selebeten dayun, adun
guunenen?
12 Naa su getaw, metaas pa tananig
laga'en, sabaya' nu karniru! Kagina
ma'antu, biwang ditu Misulat Palinta nu
Megbebaya', pepianan tai samataw ta
metaang di Gendaw Pelali."
13 Laung dayun ni Isus di mingupesi
kemeten kia, "Naa, tenggal mui kemet
mu."
Tinggalen dayun, muka' miuli'an, nda'
nai pegisuanen tug dibaluy kemeten.
14 Naa ki nga Pariseo kini, bena' minita'
nilan, minggua' ilan dayun dia. Migya-
gayaga ilan dayun, minengaw ilan bian
nilan mekpatay dini Isus.

Su Pimili' Sesugu'en nu Megbebaya'

15 Mendadi kali' mesuunay ni Isus sug
delendeman kia nu nga Pariseo, migawa'
dia. Melaun gupia getaw miglendug
diniin. Dayun su kelaun mimegladu,
pineguli'anen,
16 laak pimeeken ilan, adun ndi' nilan
pesuun di ngag lain getaw ki pinggulaula-
nen.
17 Iini pigbuninen dun, pu' adun
menuud su pisulat dengantu nu Megbe-
baya' ditu Talu'en, ki sinulat nu pimuu-
nanen si Isaias, laungen,
18 "Kini su pimili'u sesugu'en ku,
ki petailen ku, leliagenu dun gupia.
Pepengapu'u diniin sug Balakatu,
kaas ki melegdeng betad puun dinaan,
iini mekpetenday dun tu kelaun
bansa.
19 Sug betaden, kana' meksual. Ndi'
megbeksay,
ndi' dadema menekeg mekpelaktag dia
tebu'an.
20 Sa' su getaw pitanggi'u di tigbaw
mibuyuk, ndi'en beklu'en.
Mesama di getaw maa' nu sulu' laak
megleka'leka' na, ndi'en dadema
pelengen.
Penemalanen su metuud, sampay daagen
nu metuud sug limbung,
21 sampay su kelaun bansa nu getaw,
sumalig na diniin."

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin (Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Mendadi, duuni sala tawan iwit ditu
ni Isus, buta muka' beed pa pagid, saba'
silunu'an menulay. Piuli'an dayun ni
Isusi getaw kia, mikektalu' puli' muka'
mikengita' na.
23 Misebu'an dayun su melaun getaw
dia, sinaak nilan, "Kalukalu iinen na su
pedetengen ta Sapu' ni David?"
24 Laak ki nga Pariseo, sa' midengeg
nilan, kali' ilan pektalu', "Aa, ki getaw
kiin, iini megaganen dun utidayi menenu-
lay, pu' bigayan ginuung ni Beelsebul, su
kaunutan nilan."†
25 Laak misuunan ni Isus sug delen-
deman nilan. Kali' pektalu' dinilan,
"Adin su nasud meksimawi' muka' me-
gunay megbunu', ndi' maiben metulag.
Samanen ki salabuuk lunsud, atawaka
salapenan. Sa' meksimawi' muka' mek-
sual, metulag dadema.
26 Naa, ma'antu dadema si Satanas. Sa'
pinenggi' utidani menenulay di pegbaya'
da gusay ni Satanas, naa ma'antu, ndi'
ba meksimawi'i peglegedi'anen? Dayun
deksu'anen, ndi' ba metulag?
27 Asa telu'en niu, pengutidan ku su
menenulay puun tu pegbaya' ni Beelse-
bul. Kedua'en, sa' sia metuud pu' genat
dini Beelsebuli pegbaya'u mengutid dun,
naa su nga sakup niu pelum, adin ba
genat su pegbaya' nilan? Pu' ilan, utidan
da nilan demai menenulay. Baa, mitake-
sil amu nu pinggulaula nu nga sakup niu!

† **12:24 12:24** Kig Beelsebul kini, sala ngalan nu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

28 Laak dagid sa' iin pasi'i migbegay di-
naan pegbaya' mengutid dun, sug Balakat
nu Megbebaya', naa ma'ananen, mitua'
na tu'u diniu ki Keglekaunutan nu Meg-
bebaya'."
29 Mendadi laung ni Isus, "Ki getaw
suled tug balay letaban getaw pu' adun
elapenen su pimetangen, mekenduta' mai
kegalapen tu pimetangen, subay unaanen
pa beluday kig letaban kia?‡ Dayun sa'
megaganen beluday kig letaban kia, naa
megaganen tu'u elapay ki pimetangen
kia."
30 Diksu' ni Isus su talu'en, "Adini getaw
kana'u sugut, iini kuntrau. Adini ndi'
megabang dinaan mekpungun sakupu,
iini mekpelak dun.
31 Kagina ma'antu, taman talu'u diniu,
su kelaun sala' nu kilawan sampay su
kelaun keksudi'en, pedesunen da. Dagid
adin su getaw peksudi'anen sug Balakat
nu Megbebaya', kiin, ndi' na pedesunen.
32 Adin pagidi getaw meksudi' dinaan
kig Bata' nu Kilawan, pedesunen da
dun. Dagid adin su getaw peksudi'anen
sug Balakat nu Megbebaya', ndi' na
pedesunen nemun, sampay di gendaw
kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw."

Ukumen su Getaw mekatag di Mitalu'en (Lucas 6:43-45)

33 Kali' pektalu' si Isus, "Naa su melen-
gas bunga gayu, subay ditu penengaway
melengas dadema gayu. Su pelum melaat
gayu, melaat dademaig bunganen. Kaas
sa' peksima'en su gayu, iini kimanan, kig
bunganen.
34 Paa, yamu pa di nga mamak! Mauma
telu'en niu su gempia, asa melaat amu
getaw? Pu' ki talu' nu getaw, iini megbuas
dig delendemanen.
35 Kaas sa' mekesuun getawi mektalu',
naa gempiai metalu'en. Su pelum medu-
pang getaw, melaat dademai metalu'en.
36 "Taman talu'u diniu, sa' mateng su
Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di
tiba'an getaw, ukumen su getaw mekatag
di taman mitalu'en, kampu' nu milak-
sapen laak metalu'.
37 Kaas saladua' diniu, sa' ukumen ka
na nu Megbebaya', iini peksima'en, ki mi-
talu' mu, adun gempantek sa' mbantanga
ukuman sa' kana'."

Su Mbianan nu Getaw Memilas dini Isus (Marcos 8:11-12; Lucas 11:24-26, 29-32)

38 Naa mendadi, duuni nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka'
nga Pariseo, laung nilan dini Isus, "Sir,
sa' mesu'at, penggulaula mu dawi meke-
salebu' tu'us di pegbaya' mu, pu' ben-
tayan nami."
39 Dagid kali' sembag si Isus, "Paa,
yamu pa di nga getaw nemun, medu-
pang amu gupia, memilas amu pelum
tu Megbebaya'! Penengiin niu dinaani
mekesalebu' tu'us, asa daal da laaki tu'us
begay diniu, ki maa' nu pinggulaula nu
pimuunan nu Megbebaya' dengantu si
Jonas.
40 Pu' si Jonas, telu gebii diag dagat,
tug dialem tian nu gembagel seda'. Naa
naan kini, kig Bata' nu Kilawan, ma'antu
dadema, subay telu gebiiu dig dialem
lupa'.
41 Kaas sa' mateng su Gendaw nu Ken-
gukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw,
naa su nga getaw dengantu sakup Ninibe,
mbantang ilan megindeg tumakesil diniu
nga getaw nemun. Pu' sa' tinitulu'an ilan
ni Jonas, miksikesuun ilan. Naa yamu
kiin, duun kinii mitua' diniu, metaas pa
dini Jonas!
42 Muka' sa' mateng na tu'u su Ken-
gukum di tiba'an getaw, naa sug Bai
pa pagid tug benwa Seba dengantu,
mbantang dadema megindeg tumakesil
diniu! Pu' daniin, miktegel mpanaw dinig
benwa ta Israel, melayu' gupia dig benwa-
nen, pu' adun mekineeg ditu telisebuten
titulu'an ni Adi' Salomon. Mendadi yamu,
taman talu'u diniu, duun kinii mitua'
diniu, metaas pa dini Salomon!
43 "Mendadi su menulay," laung ni Isus,
"sa' utidan di getaw, leepenen dayunig
benwa nda'i tubig dun menengaw pelelia-
nen. Naa bena' nda'iduni mbaanganen,

‡ **12:29 12:29** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

44 maa' laungen dig dialem ginaanen,
‘Tumu' muli' nau tug balay kia pigenatan
ku.’ Naa bena' mateng puli' tug balay
kia, aba, metaanganen nda' nai peg-
benwa dun, siniligan na sug balay dakus
pingikpesan.
45 Sa' ma'antu, mangay dayun duma-
nen menenulay pitu buuk, melaat pa
dun diniin, dayun megela' ilan muli' dia.
Kaas deksu'anen, su kebetang nu getaw
kia piglegetan salabuuk da sia menulay,
melaat pa tug bekna mipenggulaulanen.
Naa ki mpenggulaulanen kia, ma'antu
dademai mbianan pa nu getaw nemun,
melaat gupiaig betad nilan.”

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden (Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Naa bena' sinegay pa ni Isus mekti-
tulu' tu nga getaw, minateng su gina'en
muka' su nga pateden. Pegindeg ilan diag
liu, pisabi nilan dayun si Isus.
47 [Mendadi, pisuun dayun dini Isus,
laung nu getaw, “Sir, su gina' mu muka'
su nga pated mu, pegindeg ilan diag liu,
peksebiin ka nilan.”]
48 Sumimbag si Isus, “Naa, wa'a. Laak
taway dun mai gina'u? Muka' taway dun
mai patedu?”
49 Dayunen tendu'ay su nga sakupen,
laungen, “Kini paduni gina'u muka' nga
patedu!
50 Adini getaw megdunut tu mauya'an
nu Gama'u ditu gekbus langit, iin pa
pagidi patedu, libun sa' laki, sampay
gina'u.”

13

Su Sambingay mekatag di Kegimula (Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Naa bena' di gendaw kia, migawa' si
Isus diag balay, minangay tu geksid linaw,
migingkud dia geksid.
2 Laak saba' melaun gupia getaw
mikpungun diniin, subay duminangan si
Isus di sekayan, migingkud dayun men-
gadap tu melaun getaw kia pegindeg dia
geksid linaw.
3 Mendadi bena' mikaingkud si Isus dia
sekayan, melaun dayuni pigwalinen di
nga getaw kia, pibian di sambingay.
Kali' pektalu' si Isus, “Duuni getaw mi-
nangay tug binaalanen adun megimula.
4 Laak bena' saananen meksigwag, du-
unig beni' mitena' ditug dalan, kaas
pingektuk nu nga manukmanuk.
5 Naa duun dademai mitena' ditug be-
tuan, menipisig lupa' dun. Mintubu'
ganam sug beni', laak dagid kagina
menipisig lupa' dun,
6 bena' mipedesan, milawes. Muka'
kagina gembabawi gangeten, minatay da
pelum.
7 Naa duun pa pagidig beni' mitena'
dig dugian. Kali' pentubu' su ngag dugi
muka' tuminulin, milebeng dun su pim-
ula.
8 Laak tumu' kig duma beni', mitena'
tu'u di pialupa', kaas mikegbunga. Bena'
sumingku', duuni pingmegatus, duuni pi-
genem pulu', duun pagidi piktelu pulu'.”
9 Diksu' dayun ni Isus su talu'en, “Adin
sug duuni telinganen, mekineeg dema
tu'u!”

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus (Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Naa mendadi, minadap ditu ni Isus
su nga sakupen, sinaak nilan diniin, “Sir,
sa' inukitan mu su melaun getaw, ta' mai
miksambingaya dun dinilan?”
11 Kali' sembag si Isus, “Aa naa, yamu,
buasan na diniu su gandang pigbuni
mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu
Megbebaya'. Laak dagid tug lain getaw,
nda'.
12 Pu' adin su getaw duunig daniin,
begayan pa padun, sampay melaunig
daniin. Adin pasi' su getaw nda'idunig
daniin, laak ui'en diniin su maika' sia
daniin.*
13 Kaas pebian laak di sambingay su
kegukitu dinilan, pu' ilan kiin, mengen-
leng dailan, laak ndi' ilan mekengita'.
Mekineeg dailan, laak ndi' ilan meke-
dengeg muka' ndi' ilan mekesabut.

* **13:12 13:12** Piulugan dun ni Isus, su getaw mektalenten tu pisuun diniin, dugangan pa gusay su sinuunanen. Su getaw ndi'en talentenan su pisuun diniin, laak mbeleng diniin su maika' misuunanen sia.

14 Ma'antu, misugat ilan nu sinulat
pedaan ditu Misulat Talu' nu Megbebaya'
nu pimuunanen si Isaias, laungen,
'Ki getaw kini, menamal ilan mekineeg,
laak ndi' ilan mekesabut.
Menamal ilan mengenleng, laak ndi' ilan
mekengita'.
15 Pu' sug delendeman nilan, mimilas
gupia.
Su telinga nilan, sinseng nilan pelum.
Dakus su mata nilan, pideng nilan pa
pagid.
Pu' tekaw mbuus mekengita' dailan
muka' mekedengeg dailan,
dakus mekesabut dailan,
dayun lumingay ilan puli' sia dinaan,
laung nu Megbebaya',
adun guunen ku ilan.'
16 "Dagid yamu," laung ni Isus tu nga
sakupen, "liliag amu tantu! Pu' mikengita' namu, muka' mikedengeg amu.
17 Taman talu'u diniu, melaun pimuunan nu Megbebaya' muka' mekesuun getaw, taginaa nilan dun sia maita' nilan ki minita' niu kini, dagid nda' nilan maita'. Taginaa nilan dun pagid medengeg nilan ki midengeg niu kini, dagid nda' nilan dadema medengeg."

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 Pidayun gusay ni Isus su talu'en, "Mendadi, kinii gulugan nu sambingay mekatag di kegimula.
19 Naa sug beni' mitena' diag dalan, damikian dun su nga getaw mikedengeg tu Gempia Petenday mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', laak ndi' nilan mesabut. Sa' ma'antu, mateng dayun su Palin, ua'enen pelum tug delendeman nilan su Gempia Petenday.
20 Naa su pelum beni' mitena' diag betuan, iin su nga getaw lemen laak medengeg nilan su Gempia Petenday, telima'en nilan dayun muka' penleliagen ilan dun.
21 Laak nda' pengganget dig delendeman nilan, kaas ndi' maiben su kekpetuud nilan. Sa' matengi kelegenay nilan, sa'itada sa' peglegetan ilan saba' nu kekpetuud nilan di Gempia Petenday, teliudan nilan dayun su kekpetuud nilan.
22 Naa sug beni' mitena' dema dig dugian, iin su getaw mikedengeg tu Gempia Petenday, laak dagid megela'i ginaa nilan tu kelibuleng nilan tu kegleketubu' nilan nemun muka' su gayak nilan tu ga'us, kaas nda' na dig delendeman nilan su pitenday dinilan. Bena' kig beni' kia, ndi' na megbunga.
23 Mendadi kig beni' mitena' dia pialupa', iin tumu' su nga getaw mekedengeg tu Gempia Petenday dayun mekesabut ilan dun, kaas megbunga ilan. Bena' sungku', duuni pingmegatus, duuni pigenem pulu', duun pagidi piktelu pulu'."

Su Sambingay mekatag di Sigbet Milamug di Pimula

24 Mendadi, duun pa pagidi sambingay ni Isus. Kali' pektalu', "Ki Keglekaunutan nu Megbebaya', ma'nini'ig bianen. Duuni getaw mimula melengas beni' tug binaalanen.
25 Bena' sala gebii, miktulug su getaw, duun pelumi kuntra nu gapu' lupa' kia minangay tug binaalanen kia, pimulananen pa puli', laak iin masi'i linamugen pemulanay di nga trigo, lumbus sigbet. Dayun minuli' su kuntranen kia.
26 Naa mintubu' su trigo, muka' migbedes na. Bena' mimensut, baa, masi' melaun sigbet milamug dun.
27 Kaas su nga sesugu'en nu gapu' lupa' kia, minangay ilan dia niin, sinaak nilan diniin, 'Sir, kig beni' pimula mu diag binaalan mu, gempia da sia. Naa, adin ma genati nga sigbet kia?'
28 Kali' sembag su gapu' lupa', 'Apelai! Masi' duuni kuntrau mikesaba' dun.' Sinaak nu nga sesugu'enen, 'Naa, mauya'an mu mangay nami deli' memakut dun?'
29 Dagid kali' pektalu' su gapu' lupa', 'Baa, ndi' na. Pu' mbuus saba' niu memakut dun, duuni nga trigo mpeduma di sigbet mbakut.
30 Kaas petulinen ta pa deli' su trigo sampay su sigbet, sampay dig basa meglegani. Mendadi sa' basa na meglegani,

telu'en ku tu nga meglegani dun, unaan
nilan bekutay ki sigbet kia, pungunen,
pengegbeden, dayun sensulay. Dekag pa
geniay ki trigo, muka' iini tegu'en tug
luluu.' "

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Naa duun pa pagidi sala sinambin-
gay ni Isus. Kali' pektalu', "Mendadi
ki Keglekaunutan nu Megbebaya', pe-
nenggi'an dun ki salabuuk lisu sangay nu
mustasa su ngalanen, pimula nu getaw
diag binaalanen.
32 Naa ki mustasa kini, iini tampusan
maika' di kelaun lisu pimula. Laak sa'
mentubu' muka' tumulin, melebawanen
su kelaun gininisan pimula, ma'niin na
bagel gayu. Kaas pegepunan nu nga
manukmanuk saba' kebagelen, muka'
megbaal ilan salag nilan dia piktebenan
nu nga panganen."

Su Sambingay mekatag di Petulin di Pan
(Lucas 13:20-21)

33 Naa duun pa pagidi sinambin-
gay ni Isus. Kali' pektalu', "Mendadi
ki Keglekaunutan nu Megbebaya', pe-
nenggi'an dun ki petulin di pan, lemu-
gen nug libun di pitu gantang garina.
Mendadi genat lemugay dun, mpakayaw
tumulin su tibuuk baalen pan."

Su Kegamit ni Isus di nga Sambingay
(Marcos 4:33-34)

34 Ma'antu, su kelaun ginukit ni Isus tu
nga melaun getaw, pibian di sambingay,
nda'iduni inukiten dinilan sa' kana' lum-
bus sambingay.
35 Kia, adun menuud su sinulat den-
gantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu
Talu'en, laungen,
"Sa' megukitu, meksambingayu.
Ki pigbuni genat tu kebuat tu gekleb
langit bu' lupa', ukiten ku."

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Sigbet Milamug di Pimula

36 Naa migudas si Isus tu nga melaun
getaw minangay mekineeg diniin, dayun
sumiled diag balay. Bena' mitulan, lina-
bet nu nga sakupen si Isus, laung nilan
diniin, "Sir, sa' mesu'at, pegulug mu
dinami ki sinambingay mu kiin mekatag
di sigbet diag binaalan."
37 Mendadi, kali' sembag si Isus, "Naa
su getaw kia migimula gempia beni', naan
kini, kig Bata' nu Kilawan.
38 Sug binaalanen pelum, iini tibuuk
lumbang. Ki gempia beni', iin su nga
getaw suminakup tu Keglekaunutan nu
Megbebaya'. Naa su sigbet dema, iin su
nga sakup nu Palin.
39 Su pelum kuntra nu gapu' lupa', su
mimula lisu sigbet kia, iin su Palin. Naa
sug basa meglegani, iini kelengkeb nug
benwa. Muka' su nga getaw meglegani,
iini nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw
langit.
40 Naa su nga sigbet pungunen dayun
sensulay, ma'antu dademai mpenggu-
laula sa' sungu na melengkebig benwa.
41 Naan kini, kig Bata' nu Ki-
lawan, sugu'en ku ditu nga getaw tu
Keglekaunutan ku su nga sesugu'en ku
getaw langit, pu' adun pungunen nilan
su mikesaba' tug dumanen mekesala',
sampay su kelaun meglimbung.
42 Dayun ilan kini, lebu'en ilan nu nga
getaw langit tug linaw gapuy. Ditu ilan
dayun mengaduy, lamug mengkiget ilan
di ngisi nilan.
43 Dagid ki nga mekesuun getaw dema,
pitanggi'u tu tiag nu gendaw, pu' mpe-
duma ilan di kegdedengeg nu Megbebaya'
sa' meglekaunutan na tu'u iin." Diksu' ni
Isus su talu'en, "Adin sug duuni telinga-
nen, mekineeg dema tu'u!

Su Sambingay mekatag di Giglud Gimu

44 "Mendadi kig laga' nu kesakup nu
getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya',
penenggi'an dun kig laga' kwarta iglud
dig dialem lupa'. Naa pinenggi' duuni
getaw mekaita' tu kwarta kia. Leben-
genen deli' puli' dia, dayun muli' tug
balayen, leliagen gupia. Mangay dayun
meksesaluy di taman gimunen, dayunen
seluyay kig lupa' kia.

Su Sambingay mekatag dig Dyamanti

45 "Mendadi kig laga' nu kesakup nu
getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya',

sala pa penenggi'an dun kig laga' dyamanti. Pinenggi' duuni getaw mendagang dyamanti, penengauneni nga mesiba' gupia.
46 Mendadi sa' metuunen ki melaga' gupia dyamanti, mangay dayun meksesaluy tu kelaun gimunen, dayunen seluyay kig dyamanti kia."

Su Sambingay mekatag dig Baling

47 Laung padun ni Isus, "Mendadi sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya', ki mpenggulaula, iini penenggi'an dun su nga getaw memaling diag linaw. Pinenggi' ektaken nilan sug baling nilan, melaun dayun seda' melaam nilan, megleleginis su seda'.
48 Naa sa' mpenu' sug baling, guyuden nilan dayun tu geksid, megingkud ilan dia, pemili'an nilan dayun su seda'. Ki melengas dun, tegu'en nilan dia ngag betangan nilan. Ki ndi' pia aanen dema, belengen nilan.
49 Mendadi, ma'nia dademai mpenggulaula sa' sungu na melengkebig benwa. Metua' su nga sesugu'en nu Megbebaya' genat tu gekbus langit, dayun pungunen nilan ki nga melaat getaw, painen nilan ditu nga mekesuun getaw.
50 Dayun su melaat getaw, lebu'en nilan tug linaw gapuy. Ditu ilan dayun mengaduy, lamug mengkiget ilan di ngisi nilan."

Sug Daan Titulu'an muka' sug Begu

51 Naa sa' ma'antu, sinaak ni Isus tu nga sakupen, "Naa kig launanen kini, mesabut niu?"
"Wa'a," simbag nilan.
52 Laung ni Isus, "Sa' ma'nia, adin su getaw gandang mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', dayun sumakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', iin, petanggi'u di gapu' balay melaun gimunen mitagu'en, begu sa' daan, misangkap na."

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret (Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Naa bena' mitubus ni Isus su nga sambingayen kia, migawa' dig benwa kia,
54 minuli' ditug daan lunsuden. Bena' minateng ditu, mikpetu'un dia simbaan nu getaw Judea. Mendadi su nga getaw mikineeg diniin, misebu'an ilan dun, kali' ilan pektalu', "Paa, ki getaw kini, adinen ma pigenati sinuunanen kini? Pikendunen ma duni nga mekesalebu' pinggulaulanen kiin?
55 Pu' kana' bain sug bata' laak nu panday kiin dig balay? Kana' ba gina'en si Maria, muka' pateden si Santiago, si Jose, si Simon, muka' si Judas?
56 Kana' ba dini da pegbenwa su kelaun pateden libun? Naa sa' ma'antu, alandun saani pigenatanen di kelaunanen kini?"
57 Ma'antu, pimilas nilan si Isus.

Mendadi, miktalu' dinilan si Isus, "Ki pimuunan nu Megbebaya', pegbesaan pia adin angay. Laak dagid diag daan benwanen, diag daniin beta'an, ndi' daan pegbesaan."
58 Sa' ma'antu, meliangi mekesalebu' pinggulaula ni Isus diag benwa kia, saba' nda' pekpetuud diniin su nga getaw dia.

14

Su Kepatay ni Juan su Memunag Tubig (Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Naa su kaunutan dia Galilea si Herodes, midengegen su pinggulaula ni Isus.
2 Bena' midengeg ni Herodes, kali' pektalu', "Uy, kiin si Isus, iin si Juan su Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'! Kaas ma duuni ginuungen menggulaula mekesalebu'."
3 Kaas ma'niai tinalu' ni Herodes, pu' begudiin su nda' pa patay si Juan, suminugu' si Herodes pu' daapen si Juan, pibaluden dakus pipirisunen. Pu' iini puunanen, begudiin duuni sala tawan libun ngalanen si Herodias, inagaw ni Herodes, asa sawa nu pated ni Herodes si Felipe.
4 Kaas si Juan, tatap mektalu' dini Herodes, "Binandu ma ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', penginsuaan mu si Herodias!"
5 Naa kagina ma'antu, petain sia ni Herodes si Juan, laak mendek si Herodes

tu melaun getaw, pu' sug delendeman nilan, pimuunan nu Megbebaya' si Juan.

6 Naa kini si Herodes, miglumpuk metaang di gendawanen. Bena' miglumpuk si Herodes, duunig bata' nu sawanen kia si Herodias, delaga, suminayaw dia gedapan nu nga getaw suminaup dia. Si Herodes, liliag dayun tu kesayaw nug delaga kia.

7 Suminapa dayun si Herodes, laungen, "Naa, Enu', pia ta' alanduni penengiin mu dinaan, begayu dini'a!"

8 "Naa, iini begay mu dinaan, ki gulu ni Juan, su Memunag Tubig, betangen nandaw dig dekulan!" Laak ki sembagen kini, tinitulu' dun nu gina'en sug delaga.

9 Naa, apelai, milegenani gadi' kini. Dagid saba' nu kesapanen kia di gedapan nug launan bisitanen, subay sugu'enen begay tug delaga ki pinenginen kia. Suminugu' dayun si Herodes,

10 pinutukan tu'u gulu si Juan diag dialem pirisuan.

11 Iwit dayun diag delaga ki gulu ni Juan, bitang tu'u dig dekulan, tinulun diag delaga, dayun pigwakilen dia gina'en.

12 Naa duun dayuni nga sakup ni Juan mitua' dia, inangay nilan sug bangkay ni Juan, dayun nilan lebengay. Bena' milebeng nilan, minundas ilan tu ni Isus, inukit nilan diniin su mipenggulaula ni Juan.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan (Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Naa si Isus, bena' midengegen su pitenday kia di mipenggulaula ni Juan, migawa' dayun diag benwa kia, suminakay sekayan, adun mekpain pa sia di meliawliaw benwa. Laak su nga melaun getaw dia ngag lumibut lunsud, misuunan nilani kepanaw kia ni Isus. Sa' ma'antu, miglendug ilan, ditu ilan minian lupa'an.

14 Sa' ma'nia, bena' mikelusad si Isus tu sekayan, minita'en ki melaun gupia getaw. Milelaat dinilan si Isus, pineguli'anen dayun su nga pegladu dinilan.

15 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, mikpesempel dini Isus su nga sakupen, kali' ilan pektalu', "Sir, sungu na mesindepi gendaw, muka' kig benwa kini, meliaw pa pelum. Kaas melengas sugu'en mu, Sir, su nga getaw, mangay ilan tu ngag lunsud pu' adun mekesaluy ilan lebungan nilan."

16 Sumimbag si Isus, "Ndi' ilan kambat mundas ditu. Yamu mai mekpaan dinilan!"

17 "Apelai, Sir!" simbag nu nga sakupen. "Duun laakig lima buuk pan nami kini, dayun duunig dua' buuk seda'."

18 Laung ni Isus, "Naa, uit niu dini naan."

19 Mendadi, pimaingkud dayun ni Isus su melaun getaw diag lamalama. Mendadi bena' migela' ilan mekaingkud, inimud ni Isus kig lima buuk pan muka' sug dua' buuk seda', dayun megangag tug langit muka' mekpaladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapetanen dayun su pan kia, piktukiden pegilasay tu nga sakupen. Pingilak nilan dayun tu nga melaun getaw.

20 Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug. Bena' mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga sakup ni Isus su sawad nilan dun, sepulu' bu' dua' dig belanan mipenu'en.

21 Su getaw minaan dun, lima ngibu tawan su laak lumbus laki, nda'ig labeti ngag libun muka' nga gembata'.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig (Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Naa bena' mitubus maan su nga kelaun getaw, pisakay ni Isus su nga sakupen tu sekayan, piunanen ilan dumipag tug linaw. Daniin, piuli'en pa su melaun getaw.

23 Naa bena' migudas na dema ditu nga getaw, tumiwad dayun si Isus salanen dig bentud, adun menenabi dia. Sa' ma'antu, bena' miglegebii na, sala da ni Isus dia.

24 Su sekayan nu nga sakupen, ditu na titenga' laud nug linaw. Mikiwangiwang pati' saba' nu medekdes nabek, pu' misensung nilan su genus.

25 Mendadi, bena' sungu na dali' endaw,
minangay si Isus ditu nilan, pekpanaw
diag dibabaw tubig.
26 Bena' midayag nilan si Isus masi'
pekpanaw diag dibabaw tubig, mindek
ilan pati'. Migbeksay ilan, laung nilan,
"Multu main!"
27 Dagid miktalu' si Isus dinilan, "Naa,
gempia dai ginaa niu. Naan daini. Ndi'
amu mendek."
28 Si Pedro, suminambut mektalu', laun-
gen, "Kaunutan, sa' metuud pu' ya'a tu'u,
sabi mau mediin ni'a, pepenaun mau
dema dig dibabaw tubig kini."
29 "Naa, diniin ka!" simbag ni Isus. Aba,
guminawas dayun si Pedro di sekayan,
muka' mipanaw dema diag dibabaw
tubig, suminungkak sia dini Isus.
30 Dagid kali'en mbetikay su metikteg
genus, mindek pelum si Pedro, bena' pe-
glened na. "Kaunutan," laungen, "gawen
mau!"
31 Tinggal dayun ni Isus sug baingke-
nen, piguidanen si Pedro, laungen diniin,
"Mauma dema maika'i kesalig mu di-
naan? Mauma dema dua'dua'i kesalig mu
dinaan?"
32 Suminakay dayun ilan dua' dia
sekayan. Misikpa' dayuni genus.
33 Minginlulud dayun di gedapan ni Isus
su nga sakupen dia sekayan, laung nilan,
"Metuud lai daan, ya'a na gupia sug Bata'
nu Megbebaya'!"

Pineguli'an ni Isus su nga Pegladu tu Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Mendadi, minundas si nga Isus dumi-
pag diag linaw. Bena' duminggu' ilan tu
Genesaret,
35 mi'ilala dayun nu nga getaw dia si
Isus. Sa' ma'nia, pimuun nilan dayun
su nga pegladu di kelaun lumibut benwa,
pinguit ilan dayun dia ni Isus.
36 Inubug nilan dini Isus, pia laak
daw sia medelu' nu nga megladu su
kuyamay suuben. Muka' adin su taman
getaw mikedelu' dun, migela' ilan dayun
mauli'ay.

15

Su Titulu'an Pingumbilin nu nga Ginepu'ay nu Getaw Judea
(Marcos 7:1-13)

1 Mendadi duuni nga Pariseo muka'
nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya' genat tu Jerusalem, minadap
ilan dini Isus, sinaak nilan diniin,
2 "Mauma ki nga sakup mu kiin, pimilas
nilan sug betad pingumbilin dinita nu nga
ginepu'ay ta? Ndi' nilan gela'en dunutay
sug betad ta mekatag di pengingenaw
dekag pa aan!"
3 Kali' sembag si Isus dinilan, "Paa,
yamu kiin, mauma pimilas niu su palinta
nu Megbebaya', iin sungkini dunutan niu,
sug daniu betad?
4 Pu' duuni palinta nu Megbebaya',
laung, 'Pegbesaay mu su gina' mu muka'
su gama' mu.' Muka' duun pagidi palinta,
'Adin su getaw menampalaksa tu gina'en
atawaka tu gama'en, subay petain.' "
5 Laung pa ni Isus, "Dagid iinig daniu
titulu'an, sa' duun siai ginabang begay
nu getaw tu gina'en atawaka tu gama'en,
mesu'at daw telu'en nu getaw kia, 'Kini,
begay sungkin tu Megbebaya'.'
6 Dayun sa' kiai telu'en nu getaw, naa
sug basanen sia tu gama'en, ndi' na daw
kambat begay diniin. Naa sa' ma'nia,
su Misulat Palinta nu Megbebaya', bileng
niu, sinukli niu dun kig daniu laak betad.
7 Paa, yamu kiin, tautau mekesuun
amu! Misugat amu gupia ditu sinulat
pedaan ni Isaias dengantu ditu Talu' nu
Megbebaya', laungen,
8 'Ki nga getaw kini, laung nu Megbebaya',
pegbesaanu nilan diin laak baba'
nilan,
dagid sug delendeman nilan, melayu' ma
dinaan.
9 Su kektamuy nilan dinaan, nda'iduni
pantagen,
pu' su titulu'an nilan, kinilawan laak, asa
piningalan nilan dun, pinalintau!' "

Su Gininisan Mekesala' tu Megbebaya'
(Marcos 7:14-23)

10 Naa sinabi ni Isus su nga melaun
getaw mekpesempel diniin. Bena' mikpe-
sempel ilan, kali' pektalu' si Isus dinilan,

"Pekineegay niu gupia ki telu'en ku kini,
adun mesabut niu gupia!
11 Kana' iini mekesala' dun tu Megbe-
baya' su getaw, ki mekeseled dig baba'en
genat dig liu. Iini mekesala' dun su getaw,
ki gua' dig baba'en."
12 Naa bena' mideksu' mektitulu' si
Isus, mikpesempel diniin su nga sakupen,
laung nilan, "Sir, ki tinalu' mu kia, mis-
uunan mu ma, milaati ginaa dun nu nga
Pariseo?"
13 Kali' sembag si Isus, "Paa, duuni
gendaw mateng, adin su mentubu' kana'
pimula nu Gama'u ditu gekbus langit,
bekuten.
14 Kaas ki nga Pariseo kiin, petuyang na
niu ilan! Pu' ma'niin ilan buta, dayun
egaken nilani nga getaw, buta dadema.*
Naa pinenggi' meginegakayig dua' tawan
lungkan buta, dayun buus duunig luak
dia gunaan nilan, ndi' ba megela' ilan
dayun melabu' dia?"
15 Laung ni Pedro, "Naa, Sir, ki sambin-
gay mu kia, pegulug mu dinami."
16 Kali' sembag si Isus, "Apelai, pia
pamu, nda' dadema niu mesabut?
17 Nda' ba niu mesabut pu' pia ta'
alanduni aanen nu getaw, mpalus da
laak tu tianen, dayun gua' da pelum dig
lawasen?
18 Dagid ki gua' dig baba'en kia, genat
tug delendemanen, iin tantui mekesala'
dun su getaw.
19 Pu' kig delendeman nu getaw, iini
pigenatan nu melaat delendeman, su
puun nu kegbunu', su kenlelingay, sug
dusa, su kegdaaw, su kegbalus, muka' su
tampalaksa.
20 Kini tu'ui mekesala' dun su getaw.
Laak su kemilas tug betad mekatag di
pengingenaw dekag pa aan, kana' meke-
sala' dun su getaw tu Megbebaya'."

Pigebangan ni Isusig Libun dig Lain Bansa Suminalig diniin
(Marcos 7:24-30)

21 Naa migawa' na dia si Isus, minangay
pelum tug benwa mesempel tug lunsud
Tiro muka' Sidon.
22 Mendadi bena' minateng ditu si Isus,
duuni mikpesempel diniin libun dangen
dia laak lain bansa, pu' getaw Canaan.
Migbeksay sug libun, laungen, "Uu Sir,
Sapu'a ni David, lelaatay mau! Pu'
duunig bata'u libun, silunu'an menulay,
milesayan dun gupia."
23 Dagid nda' sembag si Isus, pia sek-
taang. Minadap diniin su nga sakupen,
inubug nilan diniin, "Pawa' mu iin! Pu'
peglenduglendug da gusay dinita, mek-
sasak gupia!"
24 Kali' sembag si Isus tug libun kia,
"Iini sinugu'u dun lumusad dinig lum-
bang, adun pegebangan ku su laak bansa
Israel, ki pitanggi'u di nga karniru mibe-
leng."
25 Dagid kig libun kini, mikpesempel
dayun dini Isus, minginlulud ditu gedapa-
nen. Laungen, "Sir, gebangay mau dema
tu'u!"
26 Kali' sembag si Isus, "Ndi' mpia awi'
tu gembata' su gaanen, adun tikpu'en dia
nga gitu'."†
27 Kali' sembag sug libun, "Metuud la
Sir, dagid pia su nga gitu', aanen nilan su
nga mikula' gaan dia silung nug lemisaan
nu gapu' nilan."
28 Sumimbag dayun si Isus, "Aa naa,
Dada', gembageli kesalig mu! Kagina
ma'nia, su mauya'an mu, mialap mu na."
Naa, iin da tu'u su kauli'ay nug bata'
nug libun kia.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw

29 Naa minundas si Isus, inunuten su
geksid nug Linaw Galilea. Tumiwad dig
bentud, dayun migingkud dia.
30 Mendadi melaun gupia getaw minan-
gay dia niin, iwit nilan dadema ditui nga
getaw mipilung, ngag buta, nga migisu,
ngag beed, muka' melaun pa pemegladu.
Adin su iwit nilan dia gedapan ni Isus,
pineguli'anen dayun.

* **15:14 15:14** Ki telu'en buta, piulugan dun ni Isus, su nga getaw laung nilan dun migela' nilan metekad su metuud, asa nda' nilan mesabut, pia kemaika'. † **15:26 15:26** Iini piulugan dun ni Isus, unaan pa ebangay su getaw Judea, dekag pa sug lain bansa, maa' nug libun kia.

31 Misebu'an gupia su nga getaw ditu minita' nilan, pu' su kamun beed, mikabit na. Su kamun migisu, miuli'an na. Su kamun mipilung, mikepanaw na. Dakus su ngag buta kamun, mikengita' na. Kaas inal nilan su Megbebaya' pektemuyen nu nga getaw Israel.

Pinaan ni Isus su Paat Ngibu Tawan (Marcos 8:1-10)

32 Mendadi, sinabi ni Isus su nga sakupen. Bena' mikpesempel ilan diniin, kali' pektalu' si Isus, "Milelaatu di nga melaun getaw kini, pu' telu endaw na nda' ilan pesuay dinaan, dayun migela' na demaig balun nilan. Naa, mpauku mekpauli' dinilan nda' ilan meka'aan, pu' tekaw mbuus belunusan ilan dig dalan."

33 Dagid kali' sembag su nga sakup ni Isus, "Sir, kig benwa kini, limawa'. Sa' ma'antu, adin ta ma elapayi gaan, sukal paan ta sia di nga melaun getaw kini?"

34 "Naa, sanu buuki pan niu diin?" sinaak ni Isus.

Kali' ilan sembag, "Pitu buuk, muka' duun pagidi santa' buuk mekaika' seda'."

35 Mendadi, pimaingkud dayun ni Isus su nga getaw diag lupa'.

36 Bena' mikaingkud ilan, inalap dayun ni Isus ki pitu buuk pan kia muka' su seda', dayun mekpaladpalad tu Megbebaya'. Bena' mitubus mekpaladpalad, pikpetapetanen su pan, piktukiden pegilasay tu nga sakupen. Pingilak nilan dayun tu nga melaun getaw.

37 Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug. Bena' mibesug ilan, kali' pengikpesay nu nga sakup ni Isus su sawad nilan, pitu dig bukag mipenu' pa nu sama' nilan.

38 Su getaw minaan ditu nga pan, paat ngibu tawanig laki, nda'ig labeti ngag libun muka' nga gembata'.

39 Naa bena' mitubus maan su melaun getaw, piuli' ilan ni Isus. Duminangan dayun tu sekayan si Isus, minangay tug benwa sakup Magadan.

16

Minengi Mekesalebu' Tu'us su nga Getaw (Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 Naa duuni nga Pariseo muka' Saduseo minangay kumita' dini Isus, pengimanan nilan sia iin. Sa' ma'nia, miksaak ilan diniin mekesalebu' tu'us, adun gempantek daw pu' genat tu Megbebaya' su pegbaya'en.

2 Dagid kali' sembag si Isus, ["Paa, yamu kiin, sa' sungu mesindepi gendaw, iini telu'en niu, 'Gempiaig benwa lema', pu' gempulaig langit.'

3 Dayun sa' siselem, laung niu, 'Dumupi' buus, pu' gempulaig langit, muka' megdelem.' Sa' ma'antu, metau amu mengatuk tu'us dig langit, dayun ndi' niu maulug ki tu'us dig basa kini nandaw.]

4 Paa, yamu pa di nga getaw nemun, medupang amu gupia, memilas amu pelum tu Megbebaya'! Penengiin niu dinaani mekesalebu' tu'us, asa daal da laaki tu'us begay diniu, ki maa' nu pinggulaula nu pimuunan nu Megbebaya' dengantu, si Jonas."

Sa' ma'nia, migawa' dinilan si Isus, mipanaw dayun.

Su Melaat Titulu'an nu nga Pariseo muka' nu nga Saduseo (Marcos 8:14-21)

5 Naa sa' duminipag si nga Isus diag linaw, milingawan nu nga sakupen megbalun pan.

6 Mendadi kali' pektalu' si Isus dinilan, "Ki petulin nu nga Pariseo muka' nu nga Saduseo di pan, peglengilamay niu."

7 Bena' midengeg nu nga sakupen, kali' ilan pegyagayaga, laung nilan, "Kaas tinalu'eni ma'nia, pu' nda' ita kegbalun pan."

8 Laak dagid misuunan ni Isusi pigyagayaga nilan kia. Kali' pektalu' dinilan, "Paa, mauma pelum pegyegayegaan niu ki pan, sa' nda'idun diniu? Maika' gupiai kesalig niu dinaan!

9 Masi' nda' pa niu mesabut? Milingawan ba niu su kemetau tug lima buuk pan, ki pi'aan dayun tug lima ngibu tawan

kitu? Dayun sanu belanan pai sama' dun,
su pingikpes niu dun kitu?
10 Muka' su kemetau tu pitu buuk pan,
ki pi'aan pelum tu paat ngibu tawan, sanu
bukag ma pelumi pingikpes niu tu sawad
nilan maan?
11 Sa' ma'antu, mauma dema nda' niu
gusay mesabut pu' kana' nu pani tinalu'u
diniu? Kaas peglengilamay niu daan ki
petulin nu nga Pariseo muka' Saduseo di
pan!"
12 Naa dekag pa misabut nu nga sakup
ni Isus pu' kana' nu tantu petulin di pani
kenegulen dinilan kia, segaga ki titulu'an
nu nga Pariseo muka' Saduseo.

Su Tantu Gasal ni Isus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Naa minangay si nga Isus tug benwa
sakup dig lunsud Cesarea Filipo. Bena'
ditu nailan, sinaak ni Isus tu nga saku-
pen, "Mendadi naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, sa' su gasalu, alanduni ketalu'
dun nu getaw?"
14 Kali' sembag su nga sakupen, "Sug
duma getaw, telu'en nilan, ya'a daw si
Juan su Memunag Tubig. Sa' sug duma
mektalu', ya'a daw si Elias dengantu.
Muka' duun pa pagidi mektalu', ya'a daw
si Jeremias, atawaka sala tawan pa pelum
pimuunan nu Megbebaya' dengantu."
15 "Mendadi yamu dema," sinaak ni
Isus, "ta' mai ketalu' niu dun, ki gasalu?"
16 Sumimbag si Simon Pedro, "Ya'a
na gupia su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, kig Bata' nu Megbebaya'
nda'i gumulen."
17 "Aa naa, Simon, bata'a ni Jonas,"
laung ni Isus, "leliagenu dini'a tu'u! Pu'
kiin, kana' nu kilawani mikpesuun dun
dini'a, pu' su Gama'u ditu gekbus langit!
18 Mendadi, taman talu'u dini'a, ya'a si
Pedro.* Naa sa' ma'antu, sa' baalen ku na
kig balayu, sa'itada ki pikumpungan nu
nga sakupu, naa kiniig batu gentudan ku
nug balayu. Muka' ki pikumpungan kia,
ndi' na daagen nu kepatay.
19 Pegwakilu dini'a su nga gunsi' tu
Keglekaunutan nu Megbebaya'. Naa sa'
ma'antu, adin sug benduun mu dinig
dibabaw lumbang, benduun dadema ditu
gekbus langit. Adin sug buangen mu dinig
dibabaw lumbang, buangen dadema ditu
gekbus langit."
20 Dayun inungub gupia ni Isus su
nga sakupen, ndi' nilan pekpesuun tu
getaw pu' iin su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen
(Marcos 8:31–9:1; Lucas 9:22-27)

21 Mendadi, genat di gendaw kia,
mikpuun si Isus menluksad tu nga
sakupen. Laungen, "Mendadi naan,
subay medituunu Jerusalem, dayun
melaun pai kekpeleget dinaan nu nga
kaunutan nu getaw Judea muka' nu
nga kaunutan nug belian nilan kampu'
nu mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya'. Deksu'anen, petainu nilan.
Laak dagid di ketelu endawen genat di
kepatayu, petubu'enu puli'."
22 Dagid bena' midengeg ni Pedro, in-
abigen si Isus, dayun pimaagen, laungen,
"Kaunutan, penensili kana' ma'antu! Ndi'
mesu'at ma'niai mbianan mu!"
23 Laak dagid si Isus, liningayen si
Pedro, kali' pektalu' diniin, "Pegawa'a di-
naan, Satanas! Mauma pegdaangan mau
sia? Pu' kig delendeman mu kiin, kana'
genat tu Megbebaya', pu' delendeman
laak nu kilawan!"
24 Kali' dayun pektalu' si Isus tu nga
sakupen, "Mendadi, sa' duuni getaw
mauya'anen sumakup dinaan, subay
teliudanen sug daniin delendeman,
pisanenen dayun ki kurusen, dakus
dumunut gusay dinaan.
25 Pu' adini mpauk megwakil gumulen
dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwakilen dinaan
su gumulen saba' nu kesakupen dinaan,
iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i
tamanen.
26 Pu' pia pa malap nu getaw su tibuuk
lumbang, dayun mbeleng diniin su ke-
tubu' nda'i tamanen, naa alandun bai
gatagen? Nda'idun! Pu' sa' mbeleng na
di getaw su ketubu' nda'i tamanen, duun

* **16:18 16:18** Su ngalan Pedro, ma'ananen batu.

bai mbayaden, adun melekaten sia puli'
su ketubu'en?
27 Pu' ndi' na maiben, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, lumusadu puli',
medayag na su kelengas nu pegbaya'
nu Gama'u, maita' di tiagu, dumau su
nga sesugu'en ku getaw langit. Dayun
sa' matengu, sugdaan ku su nga getaw
saladua', mbantang tu pinggulaulanen,
gempia sa' melaaten."
28 Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman
talu'u diniu, yamu nga getaw pegin-
deg dini nandaw, duun diniui ndi'
matengi gumulen, medua' matanen
meglekaunutan nau tu'u, naan kini, kig
Bata' nu Kilawan."

17

Su Kepalin nu Palas ni Isus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Naa bena' minayani genem gebii,
tumiwad si Isus di metaas bentud.
Pidunuten si Pedro muka' dua' tawan
mekpated, si Santiago muka' si Juan,
ilanilan da laak.
2 Mendadi, bena' ditu nailan dibabaw
nug bentud, saanan nu nga sakupen meg-
bantay diniin, masi' mitekaw mpalin su
palas ni Isus, tumiagi mulu'en, maa' nu
tiag nu gendaw. Sampay su nga penepe-
tenen, miputi' tantu, maa' nug delag.
3 Muka' padun minita' nilanig dua'
tawan dengantu pimuunan nu Megbe-
baya', masi' si Moises muka' si Elias,
pegabitabit ilan ni Isus.
4 Si Pedro, kali' pektalu' dini Isus, "Aa
Kaunutan, melengas pu' dini dami! Naa
sa' meliaga da, megbaalu dini bebelayan
telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani
Moises, muka' salabuuk dani Elias."
5 Bena' nda' medeksu' mektalu' si Pe-
dro, duuni gabun mitua', tumiag gupia,
mikeleklem dinilan. Duuni miktalu' dig
dialem gabun kia, laungen, "Kini na tu'u
sug Bata'u, ki petailen ku, leliagenu dun
gupia. Pekineegay niu iin!"
6 Naa bena' midengeg nu nga sakup
ni Isus ki talu' kia, mipati' ilan mendek,
mikeglaub ilan diag lupa'.
7 Dagid mikpesempel dinilan si Isus,
dipenanen ilan, laungen, "Naa, pegbuat
amu. Ndi' amu mendek!"
8 Kali' ilan tingag, nda'idun nai getaw
minita' nilan dia, sala da dun ni Isus.
9 Mendadi duminiksun ilan genat diag
bentud. Saanan nilan dumiksun, inungub
ni Isus su nga sakupen, laungen, "Ki
pinita' diniu kia, nda'iduni ukitan niu
dun, pia sala tawan, sampay da dun
petubu'en puli' kig Bata' nu Kilawan
genat matay."
10 Sinaak nu nga sakupen dini Isus,
"Sir, sa' ma'nia, su nga mekpetu'un di
Misulat Palinta nu Megbebaya', ta' mai
ketalu' nilan dun pu' subay lumusad pa si
Elias, dekag pa ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?"
11 Kali' sembag si Isus, "Naa metuud,
si Elias, mauna daan metua', pu' adun
pengusainen pa sug launan.
12 Dagid taman talu'u diniu, si Elias,
daan na mitua', dagid iin, nda' mailala nu
getaw, dayun linaksap nilan peglegetay.
Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan,
ma'antu dadema, pelegetan dau dema nu
getaw."
13 Iin pa mesabut nu nga sakup ni Isus
pu' ki tinalu'en kia mekatag dini Elias, iini
pisugaten dun si Juan su Memunag Tubig.

Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

14 Mendadi bena' minateng puli' si nga
Isus dia tanda' nu melaun getaw kia,
duuni sala tawan mikpesempel dini Isus,
minginlulud di gedapanen,
15 kali' pektalu', "Sir, lelaatay mu kig
bata'u kini! Pu' binabuy pati', tatap
melabu' di gapuy atawaka di tubig.
16 Naa, iwitu dini nga sakup mu kini,
laak nda' nilan megaga pauli'ay."
17 Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw
dia, "Ay, yamu pa di nga getaw nemun,
nda'i salig niu dinaan, mipenulay amu!
Pinlukas nau dumuma diniu. Santa' pai
kaibenen, ki ketigelu diniu? Uit niu dini
naani gembata' kiin!"
18 Mendadi pimaag dayun ni Isus ki
menulay kia. Migawa' dayun su menulay,
mitekaw mauli'ay su gembata'.
19 Naa bena' nda'idunig lain getaw
duma nilan, minadap dini Isus su nga

sakupen, sinaak nilan diniin, “Sir, alan-
duni puunanen, nda' nami mautiday dun
su menulay kitu?”
20 Simbag ni Isus dinilan, “Saba' kulangi
kesalig niu! Pu' taman talu'u diniu, ki
kesalig niu, pia laak sia ma'niin bagel
salabuuk lisu mustasa, naa megaga niu
sugu'ayig bentud kinu', laung niu, ‘Awa'a
diin, galin ka ditu!’ dayun gumalin dema
tu'u kig bentud. Kaas nda'iduni ndi' niu
megaga!
21 [Dagid ki ma'niin palas, ndi' mau-
tidan, subay pebianen laak di kenenabi
muka' di kekpuasa.]”

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45)

22 Naa bena' mikpungun dini Isus ditu
Galilea su nga sakupen, kali' pektalu' si
Isus dinilan, “Mendadi naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, duuni gendaw mateng,
pegwakilu tu pegbaya' nu getaw.
23 Deksu'anen, petainu nilan. Laak
dagid di ketelu endawen genat di
kepatayu, petubu'enu puli'.”
Milegenan dayun gupia su nga sakupen
ditu tinalu' kia ni Isus.

Su Kegbuis nu Sakup nu Megbebaya'

24 Naa minundas si Isus tu Capernaum,
ilan nu nga sakupen. Mendadi duuni
nga getaw mendawat buis tug Balay
Pengedapan tu Megbebaya', luminabet
ilan dini Pedro, sinaak nilan diniin, “Naa
ki mekpetu'un diniu kia, megbayad ma
buis tu Pengedapan tu Megbebaya'?”
25 “Baa, mauma ndi'?” simbag ni Pedro.
Minundas dayun si Pedro ditug balay.
Sikna na mitulan si Pedro, miguna mek-
talu' si Isus, sinaaken, “Naa, Simon, alan-
dunig delendeman mu? Sa' su nga gadi'
dinig dibabaw lumbang, ta' taway duni
megbayad buis dinilan? Su nga sakup
nilan, sa' kig lain getaw?”
26 Kali' sembag si Pedro, “Baa, ki ngag
lain getaw da laak.”
“Naa sa' ma'antu,” laung ni Isus, “su
sakup nu nga gadi', ndi' ilan kambat
megbayad buis dinilan.
27 Dagid ki mendawat buis kia, tekaw
mbuus melaati ginaa nilan dinita. Sa'
ma'nia, alapa benggwit, angaya dayun
diag linaw, tikpu' mu dia sug benggwit
mu. Siknaa mekelaam, pegbentayay muig
dialem baba' ni seda' kia, duun dayuni
maita' mu kwarta, sukal dig buis ta dua'
tu Pengedapan. Iin dayunig buis mu
dinilan.”

18

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Mendadi nda' maiben, mikpesempel
dini Isus su nga sakupen, sinaak ni-
lan diniin, “Naa Sir, ki nga sakup di
Keglekaunutan nu Megbebaya', ta' taway
duni tampusan metaasi tindegen?”
2 Sa' ma'nia, suminabi si Isus sala tawan
gembata', pi'indegen di gedapan nilan.
3 Kali' pektalu' si Isus, “Naa taman
talu'u diniu, ndi' amu mekesakup tu
Keglekaunutan nu Megbebaya', subay
megbegu betad amu, penunggilingan niu
sug betad nu gembata'.
4 Pu' adin su menunggiling di gembata'
kini, sa'itada mekpebaba' dig lawasen,
iin tu'u ki tampusan metaas sakup di
Keglekaunutan nu Megbebaya'.
5 Muka' pa padun, adin su menemba'
di sala tawan gembata' maa' ni gembata'
kini saba' nu kesakupen dinaan, naa
gitunganen, naani mipenemba'en.”

Su Kegdaang di Samataw
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Mendadi
adin su getaw mekegdaang di sala tawan
gembata' kini, ki mikpetuud na dinaan,
naa ki mekegdaang dun kia, sa' pinenggi'
palintangan gembagel galingan dayun
lemesay tug laud, tumu' megaan daitu,
sabaya' nu ginukuman nu Megbebaya' tu
getaw mekegdaang di gembata' kini.
7 Mekelelaatlelaat su kelaun getaw dig
dibabaw lumbang saba' nu kegdaang di
getaw. Minget ndi' mesu'at pu' nda'iduni
kegdaang, laak pia ma'antu, ki getaw
mekegdaang di samatawen, iini mekele-
laatlelaat gupia!
8 “Kaas saladua' diniu, sa' pegdaangan
ka, ki kemet mu atawaka geksud mui

mekesaba' dun, naa putuk mui kemet
mu kiin atawaka geksud mu, beleng mu
dayun! Pu' tumu' pa mpedumaa di
ketubu' nda'i tamanen, pungkula, sabaya'
mesangkapi kemet mu muka' geksud mu,
laak lebu'en ka tug linaw gapuy nda' nai
kepalengen!*
9 Mesama da sa' pegdaangan ka, ki
mata mu pelumi mekesaba' dun, naa asak
mui mata mu kiin, beleng mu dayun!
Pu' melengas pa dini'a sa' mpedumaa tu
ketubu' nda'i tamanen, salabuuk daig lisu
mata mu, sabaya' mesangkapi mata mu,
laak lebu'en ka tug linaw gapuy."

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Karniru Mibeleng
(Lucas 15:3-7)

10 Laung ni Isus, "Kaas petubud amu,
adun ndi' niu peksudi'ani nga gembata'
kini, pia sala tawan dinilan. Pu' taman
talu'u diniu, saladua' dinilan, duuni
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
mektagikul dun. Muka' su getaw langit
kia, gebii gendaw madap ditu Gama'u tu
gekbus langit.
11 [Kedua'en, naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, iini luminusadu dun, pu' adun
guunen ku ki nga getaw mibeleng.]
12 "Pu' alandunig delendeman niu?
Pinenggi' duuni sala tawan megatusi
karnirunen, dayun mbelengi salabuuk
dun. Ndi'en ba bilinen diag binentudan
su siam pulu' bu' siam, adun penen-
gaunen ki salabuuk kia mibeleng? Penen-
gaunen lai!
13 Dayun sa' metuunen na, taman talu'u
diniu, kig leliagen di salabuuk kia, gem-
bagel pa dig leliagen ditu siam pulu' bu'
siam karnirunen kia, su nda' mbeleng.
14 Naa, ma'antu dadema su Gama' niu
ditu gekbus langit. Iini mauya'anen, ki
nga gembata' kini, nda'iduni mbeleng
dun, pia sala tawan dinilan."

Mekatag gusay di Samasakup Meke-sala'

15 Laung ni Isus, "Saladua' diniu, sa'
duuni samasakup mu mekesala' dini'a,
naa laaway mu sug duma mu kia, pesuun
mu diniin ki sala'en kia. Laak abig mu,
amu dua' da. Dayun sa' mekineeg da
dini'a, paingalan ta dun, mipegawen mu
ki samasakup mu kia.
16 Dagid sa' ndi' mekineeg dini'a, naa
laaway mu puli', titulu'ay mu, laak pe-
dunut mu pelumi sala tawan atawaka
dua' tawan, maa' dadema nu sinulat ditu
Talu' nu Megbebaya', laung, 'Sa' duuni
getaw dengatenen sug dumanen, subay
takesi'an telu tawan. Sa' ndi' mesu'ati
telu, sukal da sa' dua' tawan.'
17 Dagid," laung ni Isus, "sa' ndi'
dadema gusay mekineeg dinilan su
samasakup mu kia, naa sukna'ay mu
pelum tu gedapan nu pikumpungan nu
nga sakupu. Pidag pa tanan, sa' ndi'
pa gusay mekineeg ditu pikumpungan,
naa ki getaw kia, pelepeng mu di kana'
mekpetuud, atawaka di getaw mendawat
buis."

Sug Benduun nu Mekpetuud muka' sug Buangen nilan

18 Laung padun ni Isus, "Kaas taman
talu'u diniu, adin sug benduun niu dinig
dibabaw lumbang, benduun dadema
ditu gekbus langit. Adin sug buangen
niu dinig dibabaw lumbang, buangen
dadema ditu gekbus langit.
19 "Muka' padun taman talu'u diniu,
adinig dua' tawan diniu sengu'en niui
penenebiin niu, naa pia alanduni pe-
nengiin niu, begay dadema nu Gama'u
ditu gekbus langit.
20 Pu' adinig dua' tawan atawaka telu
tawan mekpungun miksekat di kesakup
nilan dinaan, naa naan, ditu dau dema,
mungun dau dema dinilan."

Su Mekpetuud, subay Pedesunenen su Samasakupen

21 Mendadi mikpesempel dini Isus si
Pedro, kali' saak diniin, "Naa Kaunutan,
sa' duuni samasakupu menamal meke-
sala' dinaan, sanu deksu' mai pedasun ku
diniin? Sampay nga pitu deksu'?"
22 Simbag ni Isus, "Kana' lai pitu deksu'
da laak. Sinangkali' sa' pinenggi' pitu
pulu'i pitu, naa pedasun mu pa gusay.

* **18:8 18:8** Sa'itada su kelegenay ditu, nda' nai kepapasen.

23 Pu' su Keglekaunutan nu Megbebaya', ma'niniig bianen. Penenggi'an ku duni gadi', piningilanen su nga sesugu'enen di nga gutang nilan diniin.
24 Mendadi bena' miningil dun su gadi', duuni sesugu'enen iwit diniin, aba, kana' laak sanu laksa'i gutangen,
25 nda'idun pa paduni sukatanen dun. Naa sa' ma'nia, sinugu' sia nu gadi' peksaluy ki sesugu'en kia adun mbaal gulipen, kampu' nu sawanen muka' su kelaun bata'en. Sampay su gikteb gimunen, peksaluy pa pagid sia, adun elapen sia nu gadi' su galinen, bayad tu gutang kia.
26 Dagid bena' midengeg nu sesugu'en kinii sinugu' sia nu gadi', minginlulud di gedapanen mekpekilelaat diniin, laungen, 'Ay, Adi', kelelaat pektigela dinaan, pu' biadan ku daig launanen!'
27 Mendadi ki gadi' kini, kali'en medengeg, milelaat tu'u diniin, pituyangen su gutangen muka' biluyen su sesugu'enen kia.

28 "Dagid su kepalus laak nu sesugu'en kia dia gadi'," laung pa ni Isus, "duuni misungkaken sala tawan sama sesugu'enen. Naa ki sama sesugu'enen kini, duun dademai gutangen diniin, megatus denario da laak. Dagid kali' maita' nu sesugu'en su mikautang diniin kia, piguidanen masi' dig liig, lingeken sia, laungen diniin, 'Naa, biaday mu na su gutang mu kia dinaan!'
29 Miglaub dayun di gedapanen su sama sesugu'enen, mikpekilelaat diniin, laungen, 'Kelelaat dini'a, pektigela dinaan, pu' biadan ku da dini'a!'
30 Dagid kig bekna sesugu'en kini, nda' peliag. Palu pa mekpedasun dun, ndi' na daan. Pipirisunen sungkini sama sesugu'enen, sampay da dun mbayaden sia su gutangen.

31 "Naa kali' mesuunay nu ngag duma sesugu'en, milegenan ilan dun gupia, linaawan nilan dayun su gadi', inukit nilan diniinig launanen kia.
32 Kali' medengeg nu gadi', sinabinen su sesugu'en kia, tinalu'en diniin, 'Paa, melaata sesugu'en! Nda'u ba pedesunay ki gutang mu kia, gembagel dadema gupia? Minengia laak kelelaat, pidasun ku ya'a dayun.
33 Sa' ma'nia, iini bentanganen, lilaatan mu dadema sia su sama sesugu'en mu, pu' ya'a, lilaatan ku ya'a dadema.'
34 Ma'antu, mitutung gangit su gadi'. Pipirisunen dayun su sesugu'enen kia dakus pisilutanen. Naa alandun bai kegua'en, subay gela'enen pa biaday su tibuuk gutangen?"
35 Diksu' ni Isus su talu'en, "Mendadi yamu dema, diadia ma'antui penggulaulaan diniu nu Gama'u ditu gekbus langit, sa' ndi' niu pedesunen su sala' nu nga samasakup niu di ndi' megdua'dua'ig delendeman niu dun."

19

Su Senlangan, ndi' Megbeleng (Marcos 10:1-12)

1 Naa bena' mideksu' ni Isus su kektitulu'en kia, migawa' dia Galilea, duminipag tu Tubig Jordan, miditu prubinsya Judea pelum.
2 Melaun gupia getaw migdunut diniin, pineguli'aneni pegladu dinilan.
3 Mendadi, duuni nga Pariseo kuminita' dini Isus, pengimanan nilan sia iin. Suminaak dini Isus su nga Pariseo, "Naa, biwang ba dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', belengen nug laki su sawanen, pia alanduni puunanen?"
4 Suminuli' dayun si Isus sumaak dinilan, laungen, "Baa, nda' ba niu mbasa su misulat ditu Talu' nu Megbebaya' pu' ditu pikpuunan nug launan, biwat nu Megbebaya' su getaw laki muka' libun?
5 Muka' padun miktalu' su Megbebaya', 'Mendadi kagina ma'antu, sug laki, suay ditu gina'en bu' gama'en, sumalabuuk na tu sawanen. Kaas su kamun dua' lawas pailan, meksala lawas nailan.'
6 Naa sa' ma'antui pisulat nu Megbebaya', ma'ananen, sug laki muka' su sawanen, kana' nailan dua' lawas, pu' sala lawas nailan. Su piksalabuuk nu Megbebaya', subay ndi' nu kilawan pepegbelengen."
7 Sinaak pelum nu nga Pariseo, "Naa sa' ma'antu, ta' mai duuni palinta dun ni Moises pu' sug laki, mekpebaal pa

keligenan tu'us dun, dayun megbeleng
tug sawanen?”
8 Kali' sembag si Isus, “Paa, kaas ma bi-
wang ditu palinta nu Megbebaya' sinulat
ni Moises, mbeleng niu su nga sawa niu,
pu' saba' nu ketegas nu gulu niu. Laak
dagid genat tu kebuat nu Megbebaya' di
gekleb langit bu' lupa', kana' ma'nia.
9 Kaas naan kini, iini talu'u diniu, adin
sug laki belengenen su sawanen, asa nda'
peglelingay sug libun, dayun menginsawa
na puli' dig lain libun sug laki, naa kiin,
mikesala' dusa.”
10 Kali' dayun pektalu' su nga sakup ni
Isus, “Apelai Sir, naa sa' ma'niai palinta
mekatag di senlangan, iini gempia, ndi'
menginsawai getaw.”
11 Kali' sembag si Isus, “Aa naa, ki
telu'en mu kia, ndi' megaga dunutay nu
kelaun getaw, subay su laak tendu'en nu
Megbebaya' adun mekedunut dun.
12 Pu' duunig laki ndi' mekenginsawa,
saba' gasalen. Duun pelumi ndi' dadema
mekenginsawa, pu' tebia', iningemuan nu
samatawen. Muka' pa padun, duun pe-
lumi ndi' menginsawa, pu' adun teledu-
unen su gabangen tu Keglekaunutan nu
Megbebaya'. Kaas adin su mekegaga tu
telu'en kini, naa gempia pedunutanen.”

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Naa duuni getaw mimeguit bata'
nilan ditu ni Isus adun pendepenanen
ilan muka' penenebianen. Laak dagid
su nga sakup ni Isus, pimaag nilani nga
getaw kia.
14 Kali' pektalu' si Isus, “Ki nga gem-
bata' kiin, petuyang niu ilan mangay
dinaan, ndi' niu belibaday. Pu' iin laaki
mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbe-
baya', su megimbata' dig betaden.”
15 Sa' ma'nia, dipenan dayun ni Isus su
nga gembata' kia. Mitubusen depenay,
mipanaw si Isus.

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 Mendadi duuni getaw kuminita' dini
Isus, sinaaken diniin, “Sir, ta' alanduni
gempia penggulaulaan ku, adun mpedu-
mau tu ketubu' nda'i tamanen?”
17 Suminaak puli' si Isus di getaw kia,
“Baa, mauma dema saakan mau mekatag
di gempia penggulaulaan? Sala Tawan
da laaki mekesuun tantu. Dagid sa'
mauya'an mu mpedumaa tu ketubu' nda'i
tamanen, iini pektalentenay mu su nga
palinta.”
18 Sinaak ni getaw kia, “Naa, ta' ma
palintaay dun?”
Kali' sembag si Isus, “Ma'niin ndi'a
pekpatay, ndi'a pegdusa, ndi'a pegdaaw,
ndi'a penakesi' dig balus,
19 pegbesaay mu su gina' mu bu' gama'
mu, petail mu sug duma mu. Su kepetail
mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu
dig lawas mu.”
20 Kali' sembagig begu getaw kia, “Naa
Sir, ki kelaun palinta kia, dinunutan ku.
Naa sa' ma'antu, alandun pai kulang
dinaan?”
21 “Mendadi,” laung ni Isus, “sa'
mauya'an mu mekesuun ka tantu, naa
panawa na, peksaluy mu ki kelaun gimu
mu, dayun pemegay mu tu nga pubri
getaw su galinen. Duun dayuni ga'us
mu ditu gekbus langit. Dayun puli'a dini
naan, pegdunuta dinaan.”
22 Dagid kali' medengeg nug begu getaw
ki tinalu' kia ni Isus, migawa' dia ni Isus,
milegenan pati', pu' medatu' gupia getaw
iin.
23 Mendadi su kepalus nug begu getaw
kia, kali' pektalu' si Isus tu nga saku-
pen, “Taman talu'u diniu, ki medatu'
getaw, melegen tu'u ki kesakupen tu
Keglekaunutan nu Megbebaya'.
24 Puli'an ku telu'ay diniu, melemu
pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig
luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu'
getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.”
25 Naa bena' midengeg nu nga sakup
ni Isus su tinalu'en kia, mipati' ilan
mesebu'ay dun. Laung nilan, “Sa'
ma'antu, Sir, duun bai megawen?”
26 Pingenlengan ni Isus su nga sakupen,
kali' pektalu', “Ndi' daan megaga nu ki-
lawan. Dagid su Megbebaya', nda'iduni
ndi'en megaga.”

27 Suminambut dayun mektalu' si Pedro, laungen, “Sir, yami kini, bileng na nami gupia ki kelaunanen, adun megdunut ami dini'a. Naa sa' ma'antu, alanduni sugda dinami?”

28 Laung ni Isus, “Taman talu'u diniu, sa' mateng su Kebuat Puli' tu gekleb langit bu' lupa', naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mingkud nau tu'u meglekaunutan, medayag na su kelengas nu pegbaya'u. Naa sa' mingkud nau meglekaunutan, yamu nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupu, mingkud damu dema mengukum tu nga sepulu' bu' dua' bansa nu getaw Israel.

29 Muka' adini getaw belengenen sug balayen, sa' su nga pateden libun laki, gina'en sa' gama'en, ngag bata'en sampay sug lupa'en, saba' nu kesakupen dinaan, naa sugdaan megatus pilu', muka' mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen.

30 Laak dagid melaun getawi mauna nemun, iini mbinaya' sa' matengi gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw. Melaun dadema getaw mbinaya' nemun, iin na sungkini mbaluy muna sa' matengi gendaw kiin.”

20

Su Sugda nu Megbebaya' tu nga Sakupen

1 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya', ma'nini'ig bianen. Petanggi'u di getaw meliwagig lupa'en, milapus mpanaw, pu' menengaw tindananen mengimbaal dia pegimulananen gubas.

2 Mendadi bena' mibaangan nu gapu' lupa'i nga tindananen, mikpasad ilan, iini tindan dinilan ki sendaw, sala denario, iinig laga'en ki sendaw di timpu kitu. Naa sa' ma'antu, sinugu'en dayun ilan mangay mengimbaal dia pegimulananen kia.

3 Mendadi bena' miginenga' menaiki gendaw, mipanaw puli' su gapu' lupa', minangay puli' tu tebu'an. Duuni nga getaw minita'en pemegindeg laak dia, nda'ig baalen nilan.

4 Tinalu'en dinilan, ‘Naa yamu pagid, angay amu dema pengimbaal ditu pegimulanan ku. Dayun ki tindan diniu, peksemaan ku di kengimbaal niu.’

5 Sa' ma'nia, mipanaw ilan dema. Naa iin nai migbatag ia, sa' miktui gendaw muka' ginenga' menaugi gendaw, ma'antu da gusayi pinggulaula ni gapu' lupa' kia.

6 Bena' sungu na mesindepi gendaw, mipanaw na puli' ditu tebu'an. Duun pa gusayi nga getaw pemegindeg dia. Sinaakanen ilan dayun, laungen, ‘Mauma iin sendaw amu gupia dini, nda'ig baalen niu?’

7 Kali' ilan sembag, ‘Wa'a, pu' nda'iduni tumindan dinami.’ Laung dayun nu gapu' lupa', ‘Naa sa' ma'antu, angay amu pengimbaal ditu pegimulanan ku.’ ”

8 Laung pa ni Isus, “Mendadi bena' misindep nai gendaw, miktalu' su gapu' lupa' ditu kapatasen, ‘Naa, sabi mu su nga tinindanan, tindanay mu ilan. Laak iini pauna mu tindanay, su mibinaya' mengimbaal. Dayun mu tindanay su ngag duma, sampay su miuna mengimbaal, iini binaya' mu tindanay.’

9 Naa su nga getaw mikpuun mengimbaal sa' sungu na mesindepi gendaw, iini tindan dinilan, piksala denario.

10 Mendadi su nga miuna mekpuun mengimbaal, sa' ilan pelumi minangay mekpetindan, laung nilan dun melaun siaig danilan tindan. Dagid su da daan masi', piksala denario da gusayi tindan dinilan.

11 Kali' nilan medawat su kwarta nilan, pigbensi nilan su gegalen nilan kia.

12 Laung nilan, ‘Paa, ki nga tampusan binaya' kia, mingimbaal laak sauras da! Yami dagid, sendaw ami gupia miktigel mengimbaal, mesait pedes pa padun! Kaas mauma ki tindan dinilan, pisama mu da gusay di tindan dinami?’

13 Dagid kali' pektalu' su gapu' lupa' di sala tawan dinilan, ‘Aba, lai, nda'u ya'a limbungay. Pu' iini pegdelendem mu, sinangu' mu su tindan sendaw, sala denario.

14 Kaas alap mu ki tindan mu kini, uli'a dayun. Pu' iini mauya'an ku, peksemaan

ku su tindan dini'a muka' su tindan tu
mibinaya' mengimbaal.
15 Ki kwartau kia, kana' ba naani meg-
baya' dun? Naa sa' metawalu, mauma
mingimbegua dun?' "
16 Diksu' ni Isus su talu'en, "Kaas ki
nga getaw mbinaya' nemun, iini mbaluy
mauna di gendaw kiin ditug binaya' gebii
bu' gendaw. Ki nga getaw mauna nemun,
iin na sungkini mbinaya' di gendaw kiin."

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Naa ma'antu, pektuad si nga Isus
tu Jerusalem. Mendadi sinegay nilan
mpanaw, sinabi ni Isus su sepulu' bu'
dua' tawan sakupen. Kali' pektalu' si Isus
dinilan,
18 "Naa, pektalentenay niu gupia ini.
Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Men-
dadi sa' mateng ita dia, naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, pegwakilu tu nga
kaunutan nug belian nu getaw Judea
muka' tu nga mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya'. Ukumanu dayun
nilan laga' na ginau,
19 muka' pegwakilu nilan tu nga kana'
getaw Judea, pengimusaunganu nilan
muka' bedasenu nilan. Dayunu lensan-
gay di kurus. Laak dagid di ketelu
endawen genat di kepatayu, petubu'enu
puli'."

Mikpetaas sia Tindeg nilan si Santiago muka' si Juan
(Marcos 10:35-45)

20 Naa duunig libun, sawa ni Sebedeo,
minadap dini Isus, ilan nug dua' tawan
bata'en si Santiago kiin muka' si Juan.
Minginlulud dayun di gedapan ni Isus sug
libun, pu' duuni ubugenen diniin.
21 Mendadi sinaak ni Isus tug libun,
"Alandun mai penengiin mu baalen ku
dini'a?"
Kali' sembag, "Naa Sir, sa' mingkuda
na tu'u meglekaunutan, naa iin siai pe-
nengiin ku dini'a, kig dua' tawan bata'u
kini, naa paingkuden mu ilan ditu gupid
mu. Su sala tawan, diin dapit lintu mu, su
sala tawan pelum, diin dapit bibang mu."
22 Liningay dayun ni Isus kig dua' tawan
mekpated, bata' nig libun kia, kali' sem-
bag dinilan, "Baa, nda' niu mesuunay
ki inubug niu kiin. Ta' itu, megaga ba
niu minum di tasa mipenu' kelegenay, ki
sunguun ku na inumay?"
"Wa'a, Sir," laung nilan, "megaga da
nami."
23 Laung ni Isus, "Naa metuud, ki tasa
ginuman ku, mekainum amu dun daan
tu'u. Laak dagid pia ma'antu, nda'i
pegbaya'u memili' tu getaw mingkud di
gupidu, diin dapit lintuu muka' di dapit
bibangu. Pu' iin da laaki mekesaing
dinaan, adin su gandang mitendu' nu
Gama'u."
24 Naa su nga sepulu' tawan samasakup
nilan dini Isus, bena' midengeg nilan ki
inubug kia nu gina' ni Santiago muka' ni
Juan pu' ilan siai sumaing dini Isus sa'
meglekaunutan, lingetan ilan dun.
25 Mendadi, sinabi ni Isusi kelaun saku-
pen kia, kali' pektalu' dinilan, "Naa su
nga kana' getaw Judea, misuunan niu pu'
gembegati kegbaya' dinilan nu kaunutan
nilan. Muka' su ngag begelal nilan,
metegas demai keguit nilan tu nga sakup
nilan.
26 Dagid yamu, ndi' amu mpia
mengma'antu. Sinangkali' adin diniui
mauya'anen sia metaasi tindegen, subay
iin nai mbaal sesugu'en niu.
27 Kaas adini mauya'anen sia pu' iini
tampusan metaasi tindegen dig launan
niu, subay iin nai mbaal maa' nu gulipen
niu.
28 Pu' pia pa naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, kana' iini luminusadu dun dinig
lumbang, pu' adun duuni megabang di-
naan. Segaga iin sungkini ginangayu
medini, pu' adun ebangan ku su kilawan,
sampay petainu, pu' adun lekaten ku su
melaun getaw."

Pineguli'an ni Isusig Dua' Tawan Buta
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Naa sa' minundas pelum si nga Isus
genat dia Jerico, melaun gupia getaw
mimegdunut dinilan.
30 Naa sa' mipalus ilan dig lunsud kia,
duunig dua' tawan buta pegingkud dia
geksid dalan. Mendadi bena' midengeg

nug buta pu' megbian dia si Isus, migbeksay ilan dayun, laung nilan, “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mu ami!”
31 Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu melaun getaw, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal ilan mektawag, laung nilan, “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mu ami dema tu'u!”
32 Tuminlen dayun si Isus, sinabinen su ngag buta kia. Sinaak ni Isus, “Ta'i penengiin niu dinaan?”
33 “Sir, liagan nami sia, mekengita' nami!”
34 Milelaat si Isus dinilan, dipenanen dayun ki mata nilan. Lemen laak ilan dipenan ni Isus, mikengita' na tu'u sug dua' tawan buta. Muka' tumindug ilan dini Isus tug dalan.

21

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Mendadi, minundas na tu'u ditu Jerusalem si nga Isus. Bena' mesempel nailan dia, misebang ilan dig lunsud piningalan dun Betpahe, dia guksad nug Bentud nu nga Gayu Olibo, suminugu' si Isus dig dua' tawan sakupen.
2 Laungen dinilan, “Bundas amu diag lunsud kia dia gunaan. Mendadi sa' mateng amu ditu, duun dayuni maita' niu petubu'en asno iniketan, dakus duuni natinen. Naa kiin, ubaday niu, agak niu dayun dini naan.
3 Naa sa' duuni sumaak diniu, talu' niu diniin, ‘Duunig baalan dun nu Kaunutan.’ Begayen dayun diniu.”
4 Kaas ma'niai mipenggulaula, pu' adun menuud su sinulat dengantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, laungen,
5 “Telu'ay niu su nga getaw Sion,
Bentayay pa daan niu, pegdateng na ki gadi' niu!*
Iin, mekpebaba' dig lawasen, peksakay laak asno.
Laak kana' pa asno, nati laak.”
6 Naa sa' ma'antu, mipanaw sug dua' tawan sakup ni Isus, pituud nilan su sugu'anen dinilan.
7 Inagak nilan ditu ni Isus sug asno, dakus su natinen. Mendadi bena' minateng ilan dia ni Isus, inigan nilan suub nilan sug lekud nu ngag asno. Suminakay dayun si Isus ditu nati.
8 Muka' melaun getaw mimelat suub nilan dia karsada mbianan ni Isus, basa nilan diniin. Sug duma pelum, minalap panga gayu daunan, inikam nilan dadema dia karsada.
9 Mendadi su nga melaun getaw mpanaw di gunaan ni Isus, mesama di nga getaw peglendug dig binaya'en, mimeksay ilan, laung nilan, “Pegbesaan ki Sapu' ni David kini! Melengas pepianan iin nu Megbebaya', ki minateng na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'! Pegbesaan dadema su Megbebaya' ditu gekbus langit!”
10 Naa bena' minateng na tu'u di Jerusalem si Isus, misasawi ginaa nu kelaun getaw dia. Kali' ilan peksinaakay, “Ta'i gasalen iin?”
11 Simbag nu melaun getaw kia mimegdunut dini Isus, “Kini si Isus, pimuunan nu Megbebaya', getaw Nazaret, sakup Galilea.”

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Naa minangay si Isus tu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi bena' minateng dia, ki kelaun mendagang guliden muka' su nga menaluy dia, pingutidanen. Pimbelikwangen pa pagid su ngag lemisaan nu nga membeles selapi', sampay su nga gingkudan nu nga mendagang malepati, guliden tu Megbebaya'.
13 Miktalu' si Isus dinilan, “Misulat ditu Talu' nu Megbebaya', ‘Ki Pengedapan dinaan, iini paingalan dun, balay penenebian.’ Dagid yamu kiin, binaal niu pegegludan ngag limbungan getaw ki Pengedapan kini!”

* **21:5 21:5** Ki Sion kini, iini sala ngalan nu syudad Jerusalem.

14 Mendadi saanan ni Isus dia Pengedapan, miditu niin su ngag buta dakus su nga pilung, pineguli'anen ilan dayun.
15 Dagid ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minita' nilan ki mekesalebu' pinggulaula kia ni Isus dakus nga gembata' memeksay, laung nilan, "Pegbesaan ki Sapu' ni David!" Saba' minita' nu nga kaunutan kini, milaat dayuni ginaa nilan dini Isus.
16 Sinaak nilan diniin, "Baa, midengeg mu da su pektelu'en nu nga gembata' kiin?"
"Midengegu lai," simbag ni Isus. "Mendadi, nda' ba niu mbasa ki misulat ditu Talu' nu Megbebaya' kini? Iini misulat dun, 'Uu Megbebaya', piktu'unan mu megenal dini'a su nga gembata', sampay su nga pegdudu' pa.' "
17 Bilengan dayun ni Isus ki nga kaunutan kia, migawa' na puli' dia Jerusalem, mipuli' pa ditug lunsud Betania, minangay pa mengintulugan dia.

Tinuyudan ni Isus su Gayu Igera
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Naa bena' miksala gendaw, milapus si Isus mpuli' dia Jerusalem. Saananen diag dalan, migutem si Isus.
19 Kali' megutem, duuni minita'en dia geksid dalan sala puun gayu igera. Linaawan dayun ni Isusi gayu kia, laak kali' pekpesempel dun, lumbus laak masi' daun kig igera kia. Miktalu' dayun si Isus tu gayu, laungen, "Genat nandaw, nda'idun na puli'ig bunga mu!" Lemen laak mitalu' ni Isus, milanes dayun su gayu igera.
20 Naa mendadi su nga sakup ni Isus, bena' minita' nilani gayu igera kia, mipati' ilan mesebu'ay, laung nilan, "Apelai, mikenduta'i gayu kini, mitekaw pelum melanes?"
21 Simbag ni Isus dinilan, "Taman talu'u diniu, sa' sumalig amu muka' kana' megdua'dua'i kesalig niu, naa mpenunggilingan dadema niu ki pinggulaulau dig igera kini. Pidag pa tanan, pia pa mektalu' amu dig bentud kinu', 'Mainata, peksilabu'a tug dagat,' naa kiin, menuud dema tu'u.
22 Mendadi pia alanduni penenebiin niu, malap niu, sa' sumalig amu."

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Naa mipuli' si Isus tu Pengedapan tu Megbebaya', sumiled dayun dia. Mendadi sa' mikpetu'un si Isus, ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su ngag duma kaunutan nilan, minadap ilan diniin. Sinaak nilan diniin, "Paa, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun? Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?"
24 Laung pelum ni Isus dinilan, "Naa, saakan ku amu deli' sektaang. Dayun sa' mesembag na niu, pesuun ku dadema diniu su pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.
25 Iini sembag niu dinaan, si Juan kiin, adin genat su pegbaya'en memunag tubig tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa' genat ba laak di kilawan?"

Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan kia, laung nilan, "Naa, ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, 'Su pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya',' naa sumumpat dayun si Isus kini, 'Sa' ma'antu, mauma dema nda' niu petuuday si Juan?'
26 Sa' sembagen ta pasi', 'Genat laak di kilawan,' mendek ita tu nga getaw, pu' su kelaun getaw, mituudan ilan dun pu' pimuunan nu Megbebaya' si Juan."
27 Kaas iin laaki mesembag nilan dini Isus, "Nda' nami mesuunay."

Laung dayun ni Isus dinilan, "Naa sa' ma'antu, ndi'u dadema pesuun diniu sa' ta'i pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini."

Miksambingay si Isus mekatag di Kemilas nu nga Getaw Judea

28 Sinumpatan pa gusay ni Isus su talu'en di nga kaunutan kia, laungen, "Alandun ma demaig delendeman niu dun kini? Duuni getaw, dua' tawanig bata'en. Mendadi duuni gendaw,

linaawan nu getaw kini sug bata'en gulangbata', laungen, ‘Naung, angaya nandaw mengimbaal ditu pegimulanan ta gubas.’
29 Dagid kig bata'en kini, kali' sembag, ‘Baa, mpauku.’ Laak bena' nda' maiben, migilengig delendemanen, minangay da dayun mengimbaal ditu.
30 Dayun su gama'en kia, linaawanen pelum kig bata'en kia ngudan, ma'nia dademai sinugu'en diniin. Naa ki ngudan kini, kali' sembag, ‘Naa wa'a, Ama'.’ Asa iin, nda' da angay ditu mengimbaal.
31 Naa sa' ma'nia, kig dua' tawan kia, adin ma su mikpetuud tu sugu'an nu gama'en?”

“Baa,” simbag nilan, “su da gulangbata'.”

Kali' dayun pektalu' si Isus di nga kaunutan nu getaw Judea kia, “Taman talu'u diniu, su nga mendawat buis muka' tebia', su ngag libun meglaat pekesuunan, mauna ilan diniu sumakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.
32 Pu' si Juan kiin Memunag Tubig, mitua' mekpenulu' diniu tug dalan tu tantu kekesuun, dagid nda' niu iin petuuday. Asa su nga mendawat buis muka' ngag libun meglaat pekesuunan, mikpetuud ilan dini Juan. Dagid yamu kiin, pia pa minita' niu pu' mikpetuud ilan diniin, naa nda' amu gusay peksikesuun, nda' niu petuuday si Juan.”

Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Kali' gusay pektalu' si Isus di nga getaw Judea kia, “Kineegay niu ki salabuuk sambingay. Duuni getaw meliwagig lupa'en, migimula pegimulanan gubas. Bena' mitubusen pemulanay, binaliten dayuni pegimulananen, migengkul seludan tu nga tubig nu gubas sa' intesenen, muka' migbaal pa pagid metaas pegelungan dun. Sa' mitubus, pisa'upen di nga getawi pegimulananen kia, dayun mipanaw dig lain benwa.
34 “Mendadi bena' sungu na sungku' su pegimulanan, suminugu' su gapu'en di nga sesugu'enen meditu nga sa'up, pu' adun elapen nilan sug daniin gilas.
35 Laak dagid kali' dateng ditu su nga sinugu', aba, ginapus nu nga sa'up. Sala tawan sesugu'en, binadas nilan. Sala tawan pelum, binunu' nilan. Sala tawan pa pagid, binatu nilan.
36 Naa suminugu' na pelum su gapu' nu pegimulanan di nga sesugu'enen, melaun pailan pelum. Bena' minateng ditu su nga sinugu', ma'antu da gusayi pinggulaula dinilan nu nga sa'up.
37 Mendadi tiga'wan, iin na sungkini sinugu' nu gapu' nu pegimulanan mangay tu nga sa'up, ki na bata'en. Pu' maa' laungen pa dig dialem delendemanen, ‘Tumu' sa' kig bata'u na kini, pegbesaan nilan iin.’
38 Laak dagid sa' midayag na nu nga sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan dayun, laung nilan, ‘Aa naa, kiin na tu'u sug bata' nu gapu' nu pegimulanan kini. Tala, tumu' petain tain, adun danita na su petenged sia diniin!’
39 Mendadi bena' minateng dia nilan kig bata' kini nu gapu' nu pegimulanan, inukpa'an nilan, piniglak nilan tug liu nu pegimulanan, pinatay nilan tu'u.
40 “Naa sa' ma'nia,” sinaak ni Isus, “sa' mateng su gapu' nu pegimulanan gubas, alandun ma dayuni penggulaulaanen di nga sa'up kini?”
41 Kali' ilan sembag, “Baa, pemunu'enen ilan la tu'u! Melaatig betad nilan, melaat dademai palas nu kepatay nilan. Dayun lain getaw na pelumi pesa'upen tu pegimulananen kia, adin su meseligan megbegay diniin gilasen sa' sungku' na su pegimulanan.”
42 “Wa'a daan,” simbag ni Isus. “Pu' nda' ba niu mbasa su sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', ma'nini'?

‘Kig batu pimilas nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gintudan nug balay.
Pu' kiin, pigbaal nu Kaunutan Megbebaya',

† **21:42 21:42** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

kaas leliagen ita dun gupia!’ ”†

43 Pidayun gusay ni Isus su talu'en
di nga kaunutan nu getaw Judea kia,
laungen, “Kaas taman talu'u diniu, iini
puunanen, ui'en diniu su kesakup niu
tu Keglekaunutan nu Megbebaya', begay
sungkin dig lain bansa nu getaw, ki meg-
begay diniin gempia sengku'.
44 [Naa kig batu kini, adin getawi meda-
pal dun, mbeli'an pati'. Sa' pasi' melabu'
kig batu kini, adin su metena'anen,
melasak tananig lawasen.]”
45 Naa ki nga kaunutan nug belian nu
getaw Judea muka' su nga Pariseo, bena'
midengeg nilan su nga sinambingay kia
ni Isus, misima' nilan pu' ilani pisugaten
dun.
46 Kaas pidaap nilan sia si Isus, laak
mindek ilan ditu nga getaw, pu' su
melaun getaw, mituudan ilan dun pu'
pimuunan nu Megbebaya' si Isus.

22

Su Kegenggat nu Megbebaya', ndi' Pia Belibadan
(Lucas 14:15-24)

1 Naa miksambingay pa gusay si Isus tu
nga getaw, laungen,
2 “Mendadi sa' meglekaunutan na
tu'u su Megbebaya', ma'nini'ig bianen.
Petanggi'u di gadi' miglekebibu, pu'
beli'iin sug bata'en.
3 Mendadi bena' sungu na megdeksu'
sug bela'i, suminugu' ki gadi' kini di
nga sesugu'enen meksabi tu nga getaw
pisebutanen, adun sumaup nailan ditug
bela'i. Laak dagid ki nga ginggaten
sumaup kini, mpauk ilan masi' sumaup.
4 Naa sa' ma'antu, suminugu' su gadi'
di ngag duma sesugu'enen, pimuunen tu
nga ginggaten kia, ‘Minuya' nai gilak.
Tiniti'u na su ngag bakau, sampay su
pilembu'u nati, muka' minuya' naig lau-
nanen. Kaas saup namu dinig bela'i kini!’
5 Laak dagid su nga ginggat sia sumaup
kia, ma'niin nda' nilan medengeg, mi-
panaw laak ilan sungkin. Sala tawan,
minangay tug binaalanen. Sala tawan
pelum, minangay tu tindanen.
6 Sug duma pelum, inukpa'an nilani
nga sesugu'en kia nu gadi', dayun piksu-
dawan nilan pati'. Deksu'anen, binunu'
nilan.
7 Mendadi ki gadi' kini, mitutung dayun
gangiten. Sinugu'en meditu su nga sun-
dalunen, adun bunu'en nilan su nga mi-
nunu' tu sesugu'enen kia muka' sensulan
nilan sug lunsud nilan.
8 Naa bena' mitubus, suminabi pa su
gadi' di nga sesugu'enen, kali' pektalu'
dinilan, ‘Naa kini, minuya' naig bela'i.
Laak dagid su nga getaw inggatu sia,
kana' ilan mbantang sumaup dun.
9 Kaas peditu namu karsada mbianan
nu melaun getaw, dayun adin su taman
getaw maita' niu, enggat niu ilan gela'.’
10 Naa sa' ma'antu, miditu gembagel
karsada su nga sesugu'en kia nu gadi',
pinungun nilan dayun ki nga getaw, su
mekesuun sa' su medupang, adin su
taman mitaangan nilan. Dekag pa gem-
bibu ilan diag balay pemeli'ian.
11 “Laak dagid su gadi', bena' minangay
madap tu nga suminaup tug bela'i, duuni
minita'en sala tawan, nda' masi' pekseluk
pekayan dig bela'i.
12 Sinaakan nu gadi' ki getaw kini, ‘Baa
lai, mauma ndi'a mpiid suled dini, nda'
mu selukay su penepeten nu sumaup tug
bela'i?’ Nda' kesembag ki getaw kini.
13 Liningay dayun nu gadi'i nga
sesugu'enen kia, kali' pektalu' dinilan,
‘Naa, balud niui getaw kia, kampu'
nu geksuden, dayun niu piglak tug liu,
ditu medelem. Ditu dayun mengaduy,
lamugen mengkiget di ngisinen.’ ”
14 Diksu' ni Isus su talu'en, laun-
gen, “Kaas melaun siai getaw enggaten
sumakup, laak dagid meliangi tindu' nu
Megbebaya' sakupen.”

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Naa ki nga Pariseo, minawa' ilan
dia, dayun mikpungun ilan, minengaw
ilan bian nilan mengiman dini Isus di
telu'enen.
16 Mendadi duuni nga sakup nilan
muka' nga sakup ni Herodes sinugu' nilan

mangay ditu ni Isus. Bena' minadap
dini Isus su nga sinugu' kia, tautau ilan
suminaak diniin, “Naa Sir, misuunan
nami pu' pektu'un mu su metuud. Ndai'
pegisuun mu tu tindeg nu getaw, kaas
ndi'a mpesuay di metuud, pektu'un mu
gusay su tantu mauya'an nu Megbebaya'
pegbetaden nu getaw.
17 Naa sa' ma'antu, iini talu' mu dinami,
ki megbuis ditu tampusan gadi' si Cesar,
alandunig delendeman mu dun? Biwang
ba ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', sa'
nda'?”
18 Laak dagid misuunan ni Isus pu'
iini puun nu kesaak nilan diniin kia, su
melaat delendeman nilan. Kaas laungen
dinilan, “Baa, yamu kiin nu nga tau-
tau mekesuun! Mauma pengimanan ma
niau?
19 Paita' niu deli' dinaan selapi' bayad
dig buis kia!”

Tinulunan nilan dayun si Isus selapi'.
20 Sinaak dayun ni Isus dinilan, “Naa,
ta' taway dun baig lingaw kini? Ta'
ngalan dun bai misulat dadema dini
kini?”
21 Laung nilan, “Dani Cesar.”

Kali' pektalu' si Isus, “Naa sa' ma'antu,
kig dani Cesar, bayad da niu diniin. Dagid
sug danu Megbebaya', begay da niu dema
ditu Megbebaya'.”
22 Naa bena' midengeg nu nga sin-
ugu' nu Pariseo kia su simbag ni Isus,
misebu'an ilan dun. Bilengan nilan si
Isus, migawa' ilan dia.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Naa bena' su gendaw kia, duuni nga
Saduseo mitua' ditu ni Isus. Naa ki nga
Saduseo kini, ilani sala pikumpungan ndi'
ilan metuudan dun pu' su nga minatay,
metubu' puli'.
24 Mendadi, kali' pembaalbaal sumaak
dini Isus ki nga Saduseo, “Naa Sir, duuni
palinta pisulat nu Megbebaya' dini Moi-
ses, ‘Sa' daw matayig laki, laak nda'idunig
bata'en, naa subay sukliin nu pated nu
minatay. Iini menginsawa tug balulibun,
adun duunig bata' nilan, lepeng bata' nu
minatay kitu.’
25 Mendadi, duuni pitu tawan dinami
mekpated. Minginsawa su gulangbata'
dayun minatay, nda'idun paig bata'en,
kaas sug balu, sinukli penginsuaay nu
medapit ditu minatay.
26 Dayun su kedua' pateden pelum,
ma'antu dadema, dakus su ketelu pate-
den. Iin nai migbatag ia, gikteb nu pitu
tawan kia.
27 Tiga'wan sug libun, minatay dadema.
28 Naa paladpalad sa' duun siai metubu'
daw puli' genat matay, naa kig libun
kia, adin ma dayuni sawanen ditu pitu
tawan kia, kagina migela' ma mayan
mpenginsawa nu mekpated kia?”

29 Laak dagid kali' sembag si Isus, “Baa,
gembagel gupiaig lapang niu! Pu' nda'
niu mesabut su Misulat Talu' nu Megbe-
baya', sampay nda' niu dadema mesabut
su gikteb nu ginuung nu Megbebaya'.
30 Pu' sa' metubu' na puli' su nga mi-
natay, ndi' nailan meksenlangan, segaga
mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit.
31 Muka' padun, petubu'en daan puli'
tu'u su nga minatay, pu' nda' ba niu
mbasa ki tinalu' nu Megbebaya' diniu,
ma'nini'? Maa' laung nu Megbebaya',
32 ‘Naani Megbebaya' pektemuyen ni
Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka'
ni Jacob.’ ” Kali' gusay pektalu' si Isus,
“Naa misuunan ta, iini mektamuy tu
Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu
nga minatay.”*

33 Naa bena' midengeg nu nga melaun
getaw ki pitu'un kia ni Isus, misebu'an
ilan dun gupia.

Su Tampusan Metaas Palinta
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Naa su nga Pariseo, bena' misuu-
nan nilan pu' midempek ni Isus su nga
Saduseo, mikpungun ilan puli'.

* **22:32 22:32** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit.

35 Mendadi, duuni sala tawan dinilan
mekpetu'un di Misulat Palinta mikpesem-
pel dini Isus, pu' adun pengimanenen sia
su metalu'en.
36 Suminaak dini Isus su mekpetu'un,
“Naa Sir, ta' palintaay duni tampusan
metaas ditu Misulat Palinta nu Megbe-
baya'?”
37 Kali' sembag si Isus, “ ‘Kini. Saladua'
diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu
Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin
su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk
gimuud mu, dakus su tibuuk delendeman
mu.’
38 Kinii tampusan metaas palinta.
39 Muka' dumanen dadema ki kedua'
metaas palinta kini. ‘Petail mu dadema
sug duma mu. Su kepetail mu diniin,
pelepeng mu di kepetail mu dig lawas
mu.’ ”
40 Kali' pagid pektalu' si Isus, “Kig dua'
buuk palinta kini, iini pikumpungan nu
tibuuk Palinta nu Megbebaya' pisulaten
dini Moises muka' tu ngag duma pimuu-
nanen dengantu.”

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' laak ni Adi' David
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Naa bena' mikpungun ki nga Pariseo,
sinaak ni Isus dinilan,
42 “Naa ki gasal nu Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan, alandunig delen-
deman niu dun? Ta' taway dun gupiai
ginepu'ayen?”
Kali' ilan sembag, “Sapu' ni David.”
43 Simbag ni Isus, “Dagid ki Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan, sa' sapu'
laak sia ni David, naa ta' mai migelal dun
si David Kaunutan? Muka' su kegelalen
dun ma'nia, pisulat si David nug Balakat
nu Megbebaya', laungen,
44 ‘Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini dapit lintuu,
sampay di gendaw pelebaun ku ya'a daa-
gen mu su nga kuntra mu.’ ”
45 Suminaak na puli' si Isus dinilan, “Kaas
ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,
gilal ni David Kaunutan. Mendadi kagina
ma'antu, ki gasalen, sapu' ba laak ni
David?”†
46 Naa su sinaak ni Isus dinilan kia,
nda'iduni mekesembag dun, pia sektaang
talu'. Naa genat itu, nda'idun nai getaw
mekaku' sumaak dini Isus.

23

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

1 Kali' pektalu' si Isus tu nga melaun
getaw muka' tu nga sakupen,
2 “Mendadi ki nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya' muka' ki nga
Pariseo, ilan dawi tindu' megulug tu Pal-
inta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.
3 Naa kagina ma'antu, subay petuuden
niu su nga mekpetu'un di Palinta kini
muka' su nga Pariseo, subay dunutan niu
su kelaun pektitulu'en nilan diniu. Dagid
kig betad nilan, ndi' niu penunggilingay,
pu' laini pektitulu'en nilan, lain dademai
pegbetaden nilan.
4 Pipisan nilan gembegat titulu'an tu
nga samataw nilan, asa ilan, ndi' nilan
tanan etateni salabuuk tu nga tendu'
nilan meguit tu guiten nug duma nilan
kia.
5 Su kelaun baalen nilan, penggu-
laulaan nilan adun mekpaita'ita' laak di
samataw nilan. Pu' su igbed nilan kia
di gangas nilan muka' baingken nilan
sinulatan Talu' nu Megbebaya', pilekpang
nilan gupia! Dakus su nga gungmay nu
suub nilan, su tu'us tu kektamuy nilan tu
Megbebaya', pilebian nilan petaasay!
6 Muka' sa' ditu ilan keglekebibu, lia-
gan nilan su pegingkudan nu pegbesaan
getaw. Mesama dia simbaan, mauya'an
nilan su tampusan metaas gingkudan.
7 Sa' ditu pelum tebu'an, mauya'an
nilan pegbesaan ilan nu nga getaw, dakus
gelalen ilan, ‘Mekpetu'un.’
8 Yamu pasi', kana' amu gempia gelalen
‘Mekpetu'un,’ pu' miksama laak amu,
lumbus amu samasakup, muka' sala
tawan da laaki Mekpetu'un diniu.

† **22:45 22:45** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

9 Ma'antu dadema, nda'iduni sama ki-
lawan niu dinig dibabaw lumbang gem-
pia niu gelalen ‘Ama',’ pu' nda'ig lain
gama' niu, subay su laak Gama' niu ditu
gekbus langit.
10 Muka' pagid kana' damu dema gem-
pia gelalen ‘Kaunutan,’ pu' sala tawan
laaki kaunutan niu, ki Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan.”
11 Diksu' ni Isus su talu'en, “Sinangkali'
pa tanan, ki tampusan metaasi tindegen
diniu, subay iin nai mbaal sesugu'en niu.
12 Adin su getaw petaasenen siai tinde-
gen, iini pebeba'en. Adin dema su getaw
mekpebaba' dig lawasen, iini petaasen.”

*Pigbelu'an ni Isus su nga Tautau Meke-
suun*
*(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 52;
20:47)*

13 Maa' laung pa ni Isus, “Mekele-
laatlelaat amu dema tu'u, yamu nu nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbe-
baya' muka' yamu nu nga Pariseo! Paa,
tautau amu mekesuun! Pu' siniraan niu
sug bisuangan nu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya' muka' inapa' niu su nga getaw
sumakup dun sia, dagid yamu, nda' damu
dema sakup dun!
14 [Mekelelaatlelaat amu daan, yamu
nu nga mekpetu'un di Palinta muka'
yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau amu
daan mekesuun! Pu' peglimbungan niui
ngag balulibun, mengagaw amu tu nga
pimetang nilan, asa petaasen niu su ke-
nenabi niu, pekpaita'ita' laak niu. Naa
ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat
nu ginukuman diniu.]”
15 Laung pagid ni Isus, “Mekelelaatle-
laat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un
di Palinta muka' yamu nu nga Pariseo!
Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu'
mileep niu su tibuuk lumbang, adun pulu'
duuni sala tawan mesakup niu. Dayun sa'
duuni sumakup na diniu, pebantang niu
iin belengen tug linaw gapuy, labi pa di
kebantang dun dig lawas niu!
16 “Mekelelaatlelaat amu daan, yamu
nu nga megagak di getaw, asa maa'
amu nug buta! Pu' iini pektitulu'en niu
dinilan, ‘Sa' duun laungi sumapa, iini
sembayanen su Pengedapan tu Megbe-
baya', naa ndi'en kambat tumanen ki
sapanen kia. Dagid sa' iin sungkini sem-
bayanen sug bulawan bitang diag dialem
nu Pengedapan, naa subay penuudenen
laung ki sapanen kia.’
17 Paa, buta amu muka' bengu'bengu'en
amu pa pagid! Pu' adin bai metaas, sug
bulawan sa' su Pengedapan tu Megbe-
baya'? Kana' nu Pengedapan? Pu' sug bu-
lawan, iini pinaas dun, pu' dia mibetang
dialem Pengedapan tu Megbebaya'.
18 Muka' duun pai pektitulu'en niu, ‘Sa'
duun laungi sumapa, iini sembayanen
sug betang inilak dia gentudan gilak tu
Megbebaya', naa subay tumanenen ki
sapanen kia. Dagid sa' iin sungkini sem-
bayanen su gentudan gilak, telu'en niu
pu' ndi'en kambat tumanen su sapanen
kia.’
19 Paa, sa' ma'antu, lepeng buta amu
tantu! Adin ba su metaas, sug betang
atawaka su gentudan gilak tu Megbe-
baya'? Kana' baini metaas su gentudan
gilak? Pu' iini pinaas dun sug betang, pu'
dia ilakay gentudan gilak tu Megbebaya'.
20 Kaas ma, sa' sumapai getaw,
sembayanen su gentudan gilak tu
Megbebaya', ma'ananen, mipedumanen
dadema sembayay su kelaun betang
inilak tu Megbebaya'.
21 Mesama dadema sa' duuni getaw
sumapa, sembayanen su Pengedapan.
Ma'ananen, misambayen su Pengedapan,
mipeduma dun su Megbebaya', su lumi-
nusad pegbenwa dun.
22 Ma'antu da pagid, sa' duuni
sumapa, sembayanen su gekbus langit,
ma'ananen, misembayanen su gingkudan
nu Megbebaya', kampu' nu pegingkud
dun.”
23 Maa' laung pa ni Isus, “Mekelelaatle-
laat amu daan, yamu nu nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka'
yamu nu nga Pariseo! Paa, tautau meke-
suun amu daan! Pu' pia su gininisan
pegdaut, begay niu tu Megbebaya' su
kesepulu' ilasen. Dagid ki metaas gupia
pinalinta, sa'itada ki melegdeng betad, ki
keglinelaatay muka' ki keseligan, baa, kig
launanen kia, nda' dig delendeman niu.

Asa kiin siaig bantang pegbetaden niu,
sampay su nga duma pinalinta pa pagid.
24 Baa, yamu kiin, megagak amu daan
tu getaw, asa buta amu! Pu' sa' duuni inu-
men niu melebu'an nu salabuuk maika'
langaw, seluten niu, dagid sa' melebu'an
kamelyu, inumen niu dayun!*
25 "Mekelelaatlelaat amu daan, yamu
nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya' muka' yamu nu nga Pariseo!
Paa, tautau mekesuun amu daan! Pu'
ugasan niu sug dibabaw nu pinggan niu
muka' tasa niu, laak dagid sug dialemen,
mipenu' nu pingagaw niu puun dig lim-
bung niu muka' gayak niu.
26 Paa, ya'a pa dig buta Pariseo! Una
mu pa ugasay ki seled nu tasa, dayun
melimpiu dadema sug dibabawen!"†
27 Laung ni Isus, "Mekelelaatlelaat amu
daan, yamu nu nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya' muka' yamu
nu nga Pariseo! Paa, tautau amu
daan mekesuun! Pu' pitanggi'u amu
di ngag lebeng piputi' gupia, kaas sug
dibabawen, melengas gupia pegbentayan.
Laak sug dialemen, mipenu' tulan muka'
nga mimegedu'.
28 Ma'antu damu dema. Sa' sug
dibabaw lawas niu, mekesuun amu getaw
di pegita'en nu kelaun getaw. Dagid
kig dialem nug delendeman niu, mipenu'
pembaalbaal muka' ngag limbung."

Pisuun Pedaan ni Isus su Ginukuman tu nga Tautau Mekesuun (Lucas 11:47-51)

29 Pidayun gusay ni Isus su talu'en,
"Mekelelaatlelaat amu daan, yamu nu
nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya' muka' yamu nu nga Pariseo!
Paa, tautau amu daan mekesuun! Pu'
migbaal amu melengas lebeng tu nga
pimuunan nu Megbebaya' dengantu,
muka' peksiba'an dadema niui nga
pantiun nu mekesuun getaw.
30 Muka' telu'en niu, 'Yami kini, sa'
pinenggi' misagut nami sia su gendawan
kitu nu nga ginepu'ay nami, naa yami,
ndi' ami sia mpeduma di kekpatay nilan
tu nga pimuunan nu Megbebaya' kia.'
31 Dagid sa' tinalu' niui ma'nia, mi-
angken niu pu' sapu' amu nu nga
mimunu' tu nga pimuunan nu Megbe-
baya' kia!
32 Kaas sa' ma'nia, naa sigi na, tubus niu
dayun ki pinggulaula nu nga ginepu'ay
niu kia!
33 Paa, yamu pa di nga mamak, sapu'
damu dema mamak! Kenduta' mai keliaw
niu dun ki ginukuman, belengen amu tug
linaw gapuy?
34 Kaas taman talu'u diniu, sugu'en
ku diniui nga pemuunan ku dakus nga
telisebuten getaw muka' nga mekpetu'un.
Dagid sug duma, petain niu. Sug duma
pelum, lensangen niu di kurus. Sug duma
pa pagid, pembedasen niu diag dialem
nga simbaan niu, dayun pengeteden pa
niu tu ngag lain lunsud.
35 Kaas iini puunanen, yamu kiin,
melabu' tu'u diniu su ginukuman tu
kemunu' ditu kelaun getaw pinatay di
nda'i sala' nilan, genat dini Abel su
nda'i sala'en sampay dini Zacarias, bata'
ni Baraquias, su pinatay niu kia ditu
Pengedapan tu Megbebaya', dia gelet nu
Me'elig Sugud muka' su gentudan gilak."
36 Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman
talu'u diniu, melabu' tu'u diniu nga getaw
nemun su ginukuman tu kelaun kemunu'
kitu!"

Su Kepetail ni Isus tu Jerusalem (Lucas 13:34-35)

37 Laung padun ni Isus, "Uy, yamu nga
getaw Jerusalem, yamu nga mekpatay di
nga pimuunan nu Megbebaya', betuun
pa pagid niu su nga sinugu' diniu nu
Megbebaya'! Tatapu amu sia ekupay,
maa' nu nga pesuy pegleeman nu gina'en!
Dagid mpauk amu dun!
38 Kaas belengan tu'u nu Megbebaya'
kig lunsud niu, dayun pelengan gapuy.
39 Taman talu'u diniu, genat nandaw,
ndi' na niau puli' maita', sampay mateng
su gendaw metalu' niu, 'Aa naa, kiin na,

* **23:24 23:24** Iini piulugan dun ni Isus, petuuden nilan su nga gembabaw palinta, laak su nga metaas palinta, pemilasen nilan. † **23:26 23:26** Su nga Pariseo, pitanggi' ilan ni Isus di pinggan, limpiu su laak dibabawen, pu' su kekesuun nilan, paita'ita' da laak.

minateng na ki pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'. Melengas pepianan iin nu Megbebaya'.' "

24

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Pengedapan tu Megbebaya'
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Naa migawa' si Isus tu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi, saananen megawa' dia, mikpesempel diniin su nga sakupen, tindu' nilan diniin ki nga mekelengas ginumbelayan misakup tu Pengedapan kia.
2 Sumimbag si Isus dinilan, "Wa'a daan, maita' niu nandawig launanen kini. Dagid taman talu'u diniu, duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay."

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Naa pegingkud si Isus tug dibabaw Bentud nu nga Gayu Olibo. Mendadi minadap diniin su nga sakupen, ilanilan da, suminaak nilan diniin, "Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula kig launanen kia? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungua lumusad puli', muka' sa' sungu melengkebig benwa?"
4 Sumimbag si Isus, "Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw.
5 Pu' melaun metua', engkenen nilani gelalu, laung nilan, 'Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.' Bena' melaun getaw melimbungan nilan.
6 Muka' pa pagid, duuni medengeg niu pegbunu' dia mesempel sampay tu melayu', laak ndi' amu melibuleng dun. Pu' subay mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa.
7 Pu' su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an. Muka' mian pa pagidi meliget gutem, dakus duuni ngag linug di tibuuk benwa.
8 Dagid kig launan gempenggulaula kia, ma'niin laak penenggi'an sa' mekpuun pa megbatik tian sug libun.
9 "Muka' duun diniui daapen muka' pegwakil di nga getaw adun peglegetan amu muka' petain amu. Bentaan amu nu kelaun getaw saba' nu kesakup niu dinaan.
10 Naa sa' ma'niai mpenggulaula, melaun sakup tuliud tu kekpetuud nilan. Kaas mektinipuay ilan, muka' megbanta su samasakup.
11 Dayun melaun paduni tautau pimuunan nu Megbebaya' metua', melaun getaw peglimbungan nilan.
12 Menamal dayun sug limbung, bena' melauni ndi' na mekpinetailay.
13 Dagid adin su getaw mektigel sampay mengikteb, iini megawen.
14 Muka' ki Gempia Petenday kini mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', pegukit pa tu tibuuk lumbang, pu' adun meketakesi' dun su kelaun bansa nu getaw. Tiga'wan, dekag pa melengkebig benwa."

Su Meliget Kelegenay nu Kilawan
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa ki giningelanan Mekelemu' muka' Mekpelaat, su sinulat dengantu ditu Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Daniel, naa maita' pa niu ki Mekelemu' muka' Mekpelaat kia, paindegen dia pinaas Pengedapan tu Megbebaya'." (Naa ki sinulat kini, subay sebuten gupia nu megbasa dun!)
16 Maa' laung padun ni Isus, "Mendadi, sa' metanda' na dia ki Mekelemu' muka' Mekpelaat kia, naa su nga getaw dini Judea, subay meglaguy tu ngag binentudan.
17 Adin su getaw metaang dia gatep nug balayen, ndi' pia melangan suled pa diag dialem pu' malap tu pimetangen.
18 Samanen su getaw metaang ditug binaalanen, ndi' dadema mpia melangan muli' pu' engainen pa sia su melambak suuben.
19 Naa sug libun sa' metaang dig bedesanen ki gendaw kiin, mesama su

pegdudu'an pa, aa, mekelelaatlelaat ilan gupia!
20 Muka' iini penenebiin niu, ki kelaguy niu kia, ndi' metaang di timpu metegdaw atawaka metaang di Gendaw Pelali!
21 Pu' ki kelegenay di gendaw kiin, nda'idun naig lain kelegenay mekelepeng dun, genat ditu kebuat di gekleb langit bu' lupa' sampay nandaw, muka' sampay pa dema dig binaya' gebii bu' gendaw.
22 Kaas sa' ndi' engkanan nu Megbebaya' su kaiben nu kelegenay kia, nda'idun na siai mesama' getaw tetubu', megela' ilan sia mesapul. Dagid engkanan pa tu'u nu Megbebaya' su kaibenen, saba' nu nga tindu'en sakupen.
23 "Mendadi," maa' laung pa ni Isus, "sa' duuni mektalu' diniu, 'Bentayay pa daan niu, kiin na su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!' atawaka duuni mektalu', 'Kia nain!' naa ndi' amu pekpetuud dun.
24 Pu' duun pai nga metua' tautau iini Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, muka' metua' dademai nga tautau pimuunan nu Megbebaya'. Mekpaita' ilan nga ginuung muka' mekesalebu' tu'us, pu' adun megaga nilan sia peglimbungay pia pa su tindu' nu Megbebaya' sakupen.
25 Kaas pekineeg amu gupia, daan ku na pisuun diniu ki mpenggulaula!
26 "Mesama da sa' duuni mektalu' diniu, 'Naa, sug Bata' nu Kilawan, kitu na, ditu na limawa'!' – ndi' niu laaway. Mesama da sa' duuni mektalu', 'Naa, kitu na, ditu na megeglud!' – ndi' niu dadema petuuday.
27 Pu' maa' nu gilat, tekaw tiaganen sug langit genat tu dapit silangan mangay tu sindepan, ma'antu dau dema, naan kini kig Bata' nu Kilawan, sa' lumusadu puli'.
28 "Adin sug duunig bangkay dun, ditu dayun mekpungun su nga menagit."

Ki Kelusad Puli' nug Bata' nu Kilawan (Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

29 Pidayun gusay ni Isus su talu'en, laungen, "Mendadi, sa' laak mengikteb nai kelegenay di gendaw kia, su gendaw, ndi' na tuiag, muka' sug bulan, ndi' na dema meglamag. Su ngag bitun ditug langit, meglabu', muka' su kelaun mibetang ditu gawanawan, mekegyugegyug.
30 Naa mendadi sa' menuud naig launanen, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, medayag dayun tug langit ki tu'usu. Dayun su taman bansa getaw dig dibabaw lumbang kini, memektenlis ilan sa' medayag nau nilan tu'u, naan kini kig Bata' nu Kilawan, metua'u di gabun, medayag na su ginuungu, muka' maita' di tiagu su kelengas nu metaas pegbaya'u.
31 Mendadi sa' lumusadu, medengeg dayun ki metikteg bugyung, muka' sugu'en ku dayun su nga sesugu'en ku getaw langit, adun leepen nilan sug dibabaw lumbang, pungunen nilan su getaw pimili' nu Megbebaya' sakupen, genat ditu pingikteban benwa ditu dapit silangan sampay ditu tampusan benwa dapit sindepan."

Su Kengikteb nu Gekleb Langit bu' Lupa', Metu'usan su Kesebangen (Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 Laung ni Isus, "Naa, alap niu titulu'an ki gayu igera. Sug igera, sa' mentubil su panganen dayun megbegu daun, mesuunan niu pu' sungu na memedesig benwa.
33 Naa ma'antu dadema, sa' maita' na niuig launan gempenggulaula kini, mesuunan niu dadema pu' naan, sungu nau mateng puli', gitunganen, dia nau bisuangan nug balay.
34 Taman talu'u diniu, ndi' tagad mematay su nga getaw tetubu' nemun, megela' pa menuudig launanen kini.
35 Pu' su gekleb langit bu' lupa', megela' da mbeleng. Laak dagid ki pektelu'en ku kini, nda'i kebelengen.

Ki Kelusad Puli' ni Isus, nda'iduni Mekesuun dun (Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 "Laak dagid ki gempenggulaula kiin, nda'iduni getaw mekesuun dun, sa' ta' endaway dun atawaka ta' urasay dun. Pia pa su nga sesugu'en nu Megbebaya' ditu gekbus langit sampay naan, kig Bata'en, nda'i mekesuun dun, subay su laak Gama'u.

37 Pu' ki kelusadu puli', naan kini
kig Bata' nu Kilawan, iini samanen, su
mipenggulaula ditu timpu ni Noe.
38 Di gendaw kitu minaan su getaw,
mininum ilan, migbela'i ilan, sampay da
dun di gendaw nu keseled ni nga Noe tug
butuk.
39 Pu' nda' dig delendeman nilan
su sungu mpenggulaula, kaas mikpuun
sug Bagyu Lampap, dayun mitekawan
melemesi kelaun getaw kitu. Mendadi,
naan kini kig Bata' nu Kilawan, ma'antu
dadema ki kelusadu puli'.
40 Sa' matengu, duunig dua' tawan laki
pekpengimbaal dig lupa', elapen su sala
tawan, mbilin dayun su sala tawan.
41 Duun pa pagidig dua' tawan libun
peglegaling. Tekaw elapen su sala tawan,
bilinen sug dumanen.
42 Kaas pegenduk amu, sa'itada pektal-
enten amu, pu' nda' niu mesuunay sa' ta'
endaway dun ki ketua' puli' nu Kaunutan
niu.
43 Muka' pegdelendem niu pa pagidi
gapu' balay. Sa' pinenggi' mesuunan
pedaan nu gapu' balay su kedateng nu
getaw malap sia di pimetangen, ndi' ba
megenduk, adun ndi' sia mbegdakan sug
dending nug balayen?
44 Mendadi naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, lumusadu puli' di guras kana'
niu pedetengen. Kaas pengandam amu
gusay.

Su Meseligan Sesugu'en muka' su kana' Meseligan
(Lucas 12:41-48)

45 "Mendadi," laung ni Isus, "adin su
sesugu'en meseligan muka' telisebuten,
iin dayuni pebia'en nu gegalenen tu nga
sama sesugu'enen, iini mekilas tu gaan
nilan sa' matengi kegilas dun.
46 Sa' mateng su gegalenen muka' iini
medetenganen, petuuden nu sesugu'en su
sinugu' diniin, naa leliagen su sesugu'en
kia!
47 Talu'u diniu tu'u, sa' ma'nia, peg-
wakil dayun nu gegalenen diniin su ke-
launan pimetangen.
48 Dagid sa' medupangi sesugu'en kia,
dialem delendemanen, 'Aa, su gegalen ku,
maiben pa dateng,'
49 kaas pesaitanen su nga sama
sesugu'enen muka' meksidalu maan,
meginum, dakus megbebulek, naa sa'
ma'nia, ta' ma dayuni mpenggulaula?
50 Duuni gendaw metekaw muli' su
gegalenen di guras nda'en pedetengay.
51 Mendadi, silutan dayun nu gegalenen
ki sesugu'enen kia, dayun pedumaay tu
nga tautau mekesuun, bena' mengaduy,
lamugen mengkiget di ngisinen."

25

Su Sambingay mekatag di Sepulu' Tawan Delaga

1 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Mendadi
ki gendaw kiin sa' meglekaunutan na
tu'u su Megbebaya', ma'nini'ig bianen.
Penenggi'an dunig bela'i. Naa duuni
sepulu' tawan delaga minalap sulu' nilan,
pu' minangay ilan sumungkak tu mengin-
sawa.
2 Naa lima tawan di ngag delaga kia,
telisebuten ilan. Kig lima tawan pelum
kia, bengu'bengu'en ilan.
3 Mendadi bena' mipanaw ilan, kig lima
tawan kia bengu'bengu'en, nda'idunig
lana giwit nilan pengandam nilan sia di
nga sulu' nilan kia.
4 Dagid kig lima tawan kia telisebuten,
miguit ilan betangan mipenu' lana.
5 Naa bena' dia nailan tanda'
sungkakan nilan dun, saba' milangan su
menginsawa, tulugeni ngag delaga kini,
muka' miktulug ilan tu'u.
6 "Mendadi bena' tenga' gebii na," maa'
laung padun ni Isus, "duuni miktawag,
'Uy, kia na su menginsawa! Sungkak na
niu ganam!'
7 Migela' dayun metanudi ngag delaga
kini, tinutudan nilan dayuni nga sulu'
nilan.
8 Laung ni ngag bengu'bengu'en de-
laga kia dia nga telisebuten, 'Naa, bata'
begayay niu ami dig lana niu kiin, pu'
pekpaleng nai sulu' nami kini.'
9 'Baa,' simbag ni nga telisebuten de-
laga kia, 'mbuus ndi' metukid dinita,
launan ta. Melengas angay amu ditu
mendagang lana, saluy amu ditu.'
10 Minangay dayun sumaluy lana su
ngag bengu'bengu'en delaga. Laak nda'

ilan tagad dateng puli', minateng na tu'u
ki menginsawa. Lemen laak minateng
dia, sumiled dayun dia pemeli'ian su
menginsawa, kampu' su ngag lima tawan
delaga kia, ki mikandam na kia. Tinakep
dayun sug bisuangan.
11 "Naa sa' ma'antu, sug lima tawan
pelum, nda' maiben, minateng dailan
dema. Kali' ilan peksabi, 'Uu Sir, kelelaat
puka'ay mu ami!'
12 Dagid sumimbag su menginsawa,
'Baa, yamu kiin, ndi'u amu mailala.' "
13 Mendadi diksu' ni Isus su talu'en,
"Sa' ma'antu, yamu dema, pegenduk amu
lelayun, pu' nda' niu mesuunay su gen-
daw sampay su gurasen.

Su Sambingay mekatag di Telu Tawan Sesugu'en
(Lucas 19:11-27)

14 "Naa mendadi," laung ni Isus, "ki
gendaw kiin sa' meglekaunutan na tu'u
su Megbebaya', sala pa penenggi'an dun
ki getaw mipanaw di melayu'. Mendadi,
selian nda' pa panawi getaw kini, pins-
abineni nga sesugu'enen, pisaligen dayun
dinilan su gimunen.
15 Diadia pigwekilanen kwarta, pilepen-
gen tu tinawan nu piseliganen kia. Su
sala tawan, pigwekilanen lima ngibu. Su
sala tawan pelum, dua' ngibu. Dayun su
sala pelum, sengibu da laak. Naa bena'
migela'en pesalig dia nga sesugu'enen su
gimunen, mipanaw dayuni gegalen nilan
kia.
16 "Naa bena' mipalus su gegalen nilan
kia," maa' laung ni Isus, "naa ki sesugu'en
kia pigwekilan lima ngibu, mipanaw
dayun, pinelapi'en su kwarta pigwakil
diniin. Midugangan dayun lima ngibu pa
pelum, su tubu'en.
17 Naa ki sesugu'en kia pigwekilan dua'
ngibu, ma'antu dadema, kaas sug daniin,
mitubu' dadema, dua' ngibu.
18 Dagid ki pigwekilan laak sengibu
kini, minangay megengkul diag lupa',
dayunen laak lebengay diag dialem lupa'
ki pigwakil diniin nu gegalenen.
19 "Naa bena' miniben, ki gegalen nu
nga sesugu'en kia, minuli' na pelum,
piningilanen ilan dayun.
20 Bena' miningil, minadap diniin su
sesugu'en kia su pigwekilanen lima
ngibu, dayunen tulunay dia gegalenen
lima ngibu, kampu' nu tubu'en. Kali'
pektalu', 'Naa Sir, lima ngibui pigwakil
mu dinaan, kini pa pagidig lima ngibu,
tubu'en.'
21 'Aa naa, melengas!' laung nu gegale-
nen. 'Gempiaa sesugu'en, meseligan ka!
Naa kagina meseligan ka megbaya' di
maika', pebaya'u dini'a melaun. Naa,
seleda pa dinig dialem, pedumanan ku
ya'a dig leliagu!' "
22 Laung pa ni Isus, "Mendadi,
suminukli madap tu gegalen su sesugu'en
kia pigwekilan dua' ngibu, kali' pektalu',
'Sir, naan dadema, dua' ngibui pibaya'
mu dinaan. Naa, kini paig dua' ngibu
pagid, tubu'en.'
23 'Aa naa, melengas!' laung nu gegale-
nen. 'Gempiaa sesugu'en, meseligan ka!
Naa, kagina meseligan ka megbaya' di
maika', pebaya'u dini'a melaun. Naa,
seleda pa dinig dialem, pedumanan ku
ya'a dig leliagu!'
24 "Laak dagid bena' minadap tu
gegalen ki pigwekilan kia laak sengibu,
kali' pektalu', 'Sir, misuunan ku pu' mete-
gasig betad mu, geniin mu su nda' mu
pemulanay, pentegu'en mu pa pagid dig
lulu mu su nda' mu dadema peliday.
25 Kagina ma'antu, mindeku, kaas ki
kwarta mu kia, gigludu diag dialem lupa'.
Naa, kini da gusay su kwarta mu.'
26 'Paa,' simbag nu gegalenen, 'melaata
sesugu'en, melela'a pa pagid! Misuunan
mu ba pu' geniin ku su nda'u pemulanay,
dakus pentegu'en ku su nda'u dadema
peliday?
27 Naa sa' ma'antu, ki kwartau kiin,
mauma pelum nda' mu betangay dig
bangku', adun medawatu sia puli' sa'
mekauli'u, kampu' nu tubu'en?
28 Naa, awi' niu diniin ki sengibu kiin,
begay niu di sala tawan kiin sepulu'
ngibuig daniin.

* **25:29 25:29** Sa'itada melaun pa gusayi pesalig di meseligan getaw kia.

29 Pu' adin su getaw duunig daniin,
begayan pa padun, sampay melaunig
daniin.* Adin pelumi getaw nda'idunig
daniin, laak ui'en diniin su maika' sia
daniin.
30 Mendadi ki getaw kini ndi' metau
sugu'en, piglak niu tug liu, ditu medelem.
Ditu dayun mengaduy, lamug mengkiget
di ngisinen.' "

Su Tampusan Ginukuman nu Megbebaya' di Tiba'an Getaw

31 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Mendadi
naan, kig Bata' nu Kilawan, metua'u
tu'u puli', medayag na su kelengas nu
pegbaya'u, dumau sug lumaun sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit. Dayun sa'
metua'u, mingkud nau tu'u meglegadi'.
32 Dayun sa' mekaingkudu, ki kelaun
bansa nu kilawan, pungunen na ditu
gedapan ku. Dayun ku ilan pekpainay
dua' penunan, maa' nug betad nu megin-
gat karniru, pekpainenen su nga karniru
muka' kanding.
33 Ki nga mekesuun getaw, painen ku
di dapit lintuu. Ki nga melimbung getaw
dema, dig bibangu.
34 Mendadi naan, ki Gadi', telu'an ku
dayun ki nga getaw kia diag lintuu, 'Naa
ma, dini namu, yamu nga pipianan nu
Gama'u! Dini amu, pu' petenged na tu'u
diniu su Keglekaunutan nu Megbebaya',
ki pitenged na daan diniu, su nda' pa
mbaali gekleb langit bu' lupa'.
35 Pu' sa' migutemu, bigayan ma niau
gaan. Sa' kiwawu, pi'inum ma niau. Sa'
genatu di melayu', pinemba' ma niau.
36 Sa' kulangi penepeten ku, bigayan
niau penepeten ku. Sa' migladuu,
tinagikul niau. Sa' mipirisuu, bintaw ma
niau.'
37 Dayun sumbag su nga mekesuun
getaw kia, 'Aba, Kaunutan, nda'a nami
mainsan pa'aanay sa' migutema, dakus
nda'a nami dadema painumay sa' ki-
wawa!
38 Nda'a nami dadema mainsan pen-
emba'ay sa' genata di melayu', dakus
nda'a nami mainsan begayay penepeten
mu sa' kulangi penepeten mu!
39 Muka' nda'a nami mainsan bent-
away, sa' mibianan mui migladua
atawaka mipirisua!'
40 Naa sa' ma'antu," maa' laung padun
ni Isus, "naan kini, ki Gadi', sembagen ku
ilan, 'Taman talu'u diniu, adin su tampu-
san gembaba' mimated dinaan kini giban-
gan niu, naa kana' laak iini gibangan niu,
pu' naan, gibangan niau dadema!'
41 "Mendadi," maa' laung padun ni
Isus, "ki nga getaw dia dapit bibangu,
telu'en ku pelum dinilan, 'Naa pelayu'
amu dinaan, yamu nu nga inukum nu
Megbebaya'! Dituun amu angay linaw
gapuy ndi' na mpaleng, ki miandam ditu
Palin muka' tu nga sesugu'enen getaw
langit!
42 Pu' sa' migutemu, nda' ma niau
pa'aanay. Sa' kiwawu, nda' ma niau
painumay.
43 Sa' genatu di melayu', nda' ma niau
penemba'ay. Sa' kulangi penepeten ku,
nda' niau begayay. Sa' migladuu dakus
mipirisuu, nda' ma niau bentaway.'
44 Dayun sumbag su nga getaw diag
bibangu, 'Aba, uu Kaunutan, nda'a
ma nami mainsan maita' mibianan mu
migutema, sa' kiwawa, sa' genata di
melayu', sa' kulangi penepeten mu, sa'
migladua atawaka mipirisua, dayun ndai'
gabang nami dini'a!'
45 Mendadi, sembagen ku ilan dayun,
'Taman talu'u diniu, adin su tampusan
gembaba' sakupu kini nda' niu pege-
bangay, naa kana' laak iini nda' niu
pegebangay, pia naan, nda' dadema niau
pegebangay.'
46 Mendadi, ki nga getaw dig bibangu,
pebundasen ilan dayun tu ginukuman
nda'i tamanen. Ki nga mekesuun getaw
pelum, ditu ilan dayun pebundasay ke-
tubu' nda'i tamanen."

26

Su Sabut nu Getaw Binesaan si Isus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Naa bena' mideksu'en su kelaun tini-
tulu'en kia, miktalu' si Isus tu nga saku-
pen,

2 “Naa misuunan niu pu' dua' gebii pa
mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan.
Mendadi sa' mektelipuun na, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, pegwakilu ditu
getaw, adun lensangenu nilan di kurus.”
3 Mendadi ki nga kaunutan nug belian
muka' ki ngag duma kaunutan nu getaw
Judea, mikpungun ilan tug balay nu Tam-
pusan Metaas Belian, si Caifas.
4 Pu' iini peksebutsebutan nilan, ki
kedaap nilan dini Isus, pu' adun pepatay
nilan iin. Laak pigunguban nilan,
5 laung nilan, “Ndi' mesu'at metaang
dig Lumpuk, pu' buus menlimuuk su nga
getaw.”

Binunagan Pagemut si Isus (Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Naa si Isus, sinegayen ditu pelum
Betania, inggat maan diag balay ni Simon,
su getaw kiin minayan megladu meke-
salebu' nuka.
7 Bena' saanan ni Isus maan, duuni
minadap diniin libun peguit bata' bandi
gemputi', mipenu' pagemut, melaga' gu-
pia. Mendadi bena' mikpesempel dini
Isus sug libun, binunagen dayun di gulu
ni Isus.
8 Dagid dekag minita' nu nga sakup
ni Isus, milaati ginaa nilan dun, laung
nilan, “Baa, mauma dema ki pagemut kia,
pikula'ula'an laak?
9 Iin siai melengas, piksaluy sia, mabu'
malin pa sia melaun, dayun begay tu nga
pubri su galinen!”
10 Dagid misuunan ni Isus su pektelu'en
nu nga sakupen kia, kaas miktalu' dini-
lan, “Mauma libulengen ma niuig libun
kini? Ki pinggulaulanen dinaan, melen-
gas.
11 Su pubri, lelayun niu mpungun meg-
benwa. Naan dagid, kana' nau maiben
dumuma diniu dini.
12 Naa ki pinggulaula nug libun kini,
ma'ananen, pigupiananen pedaanig
lawasu di kelebeng sungu dinaan.
13 Mendadi taman talu'u diniu, pia
adin pegukit su Gempia Petenday dinig
dibabaw lumbang, naa mpeduma dun
dadema pegukit ki pinggulaula nig libun
kini, pu' adun ndi' iin melingawan.”

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus (Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Mendadi kini si Judas Iscariote, sala
tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan
ni Isus, linaawanen su nga kaunutan nug
belian nu getaw Judea.
15 Suminaak si Judas dinilan, “Mendadi
si Isus kiin, sa' tipuun ku diniu, alandun
mai begay niu dinaan?” Mendadi ki ngag
belian kini, binilang nilan dayuni telu
pulu' laad siin pelata, tinulun nilan dayun
dini Judas.
16 Kaas genat nitu, si Judas kini,
piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu
dini Isus.

Minaan si nga Isus Lebungan Gindan tug Liniusan (Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

17 Mendadi, bena' minateng sug bekna
gendawan nug Lumpuk di Pan nda'
Petulinay, minadap dini Isus su nga
sakupen, suminaak ilan diniin, “Sir, kig
Lebungan ta tug Liniusan, adin mu ami
paulingelay?”
18 Kali' sembag si Isus, “Bundas amu
ditu syudad. Sa' mateng amu ditu, laaway
niu si Uan kia. Naa sa' mateng amu
ditu niin, talu' niu dayun diniin, ‘Naa,
pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Sungu
na metektaki sesa'u. Kaas dini nami
maan Lebungan nami tug Liniusan, yami
nu nga sakupu, dinig balay mu.’ ”
19 Pituud dayun nu nga sakup ni Isus su
sinugu'anen dinilan kia. Pigulingel nilan
dayun sug Lebungan nilan tug Liniusan.
20 Naa bena' misindepi gendaw, ming-
ingkud maan si nga Isus, ilan nu nga
sepulu' bu' dua' tawan sakupen.
21 Mendadi, bena' pekaan nailan, kali'
pektalu' si Isus dinilan, “Taman talu'u
diniu, ki sala tawan diniu, mektipu di-
naan.”
22 Milibuleng dayun su nga sakup ni
Isus. Miglimbuslimbus ilan sumaak
diniin, “Asa uu Kaunutan, kana' da sia
naani pektelu'en mu kiin?”
23 Sumimbag si Isus, “Sala tawan lai
suminalu gupia dinaan kini, iini tumipu
dinaan.

24 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan,
mbinasau tu'u, maa' dadema nu misulat
pedaan ditu Talu' nu Megbebaya'. Laak
dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu
dinaan, kig Bata' nu Kilawan, mekele-
laatlelaat gupia! Tumu' pa nda' na sia
pegigetawi getaw kiin!"
25 Kini si Judas, su mektipu kia dini Isus,
suminaak dayun diniin, "Asa Sir, kana'
dema tu'u naan?"
"Ma'nia da, ya'ai miktalu' dun," simbag
ni Isus.

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isus
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

26 Mendadi bena' maan ilan, minalap si
Isus pan, mikpaladpalad dayun tu Megbe-
baya'. Pimetanen dayun su pan, dayunen
pentulunay dia nga peneliganen. Kali'
pektalu', "Naa, alap amu dun ini, aan niu.
Kini sug lawasu."
27 Minalap pelum si Isus sala tasa peng-
inumen. Bena' mikpaladpalad na puli'
tu Megbebaya', dayunen tulunay dia nga
sakupen ki tasa kini. Kali' pagid pektalu'
dinilan, "Naa, inum amu dun ini, launan
niu.
28 Kini sug dugu'u, ki mekigis na, adun
mpedasun su sala' nu melaun getaw.
Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu
Megbebaya'.
29 Mendadi, taman talu'u diniu, genat
nandaw, ndi' nau puli' minum di
penginumen kini, sampay da dun mateng
su gendaw meglekaunutan na tu'u
su Gama'u. Dekag paita pegdengan
minum dig begu ginis penginumen ditu
Keglekaunutanen."
30 Naa bena' mitubus si nga Isus maan
Lebungan nilan, migbebat ilan kegenal
tu Megbebaya', dayun ilan menggua' dia,
tumiwad ilan tug Bentud nu nga Gayu
Olibo.

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu
nga peneliganen, "Yamu kini, mbuus laak
gebii kini, megela' amu tuliud dinaan.
Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya',
'Miktalu' su Megbebaya', petain ku ki
megingat tu karniru, dayun mesigwag su
nga karniru pegingatenen.' "
32 Maa' laung pa ni Isus, "Dagid bena'
genatu petubu'ay puli', megunau diniu
ditu Galilea."
33 Miktalu' si Pedro, "Aba, Sir, pia
teliudan ka nu nga kelaun dumau, naan
kini, ndi' nau gusay tuliud dini'a!"
34 "Taman talu'u dini'a," laung ni Isus,
"dekag pasi' peguni su manuk gebii kini,
metelu deksu'a na memalaw pu' kana'
mau mailala."
35 Dagid miktalu' si Pedro, "Pia mek-
enduta', saliunungan ku ya'a, ndi'u da lai
pemelaun pu' kana'u ya'a mailala!"
Muka' su kelaun sakup ni Isus, ma'nia
dademai pentelu'en nilan.

Milegenan si Isus saanan Menenabi tu Getsemane
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Naa minundas si Isus tu pegimu-
lanan gayu piningalan dun Getsemane,
ilan nu nga sakupen. Bena' minateng
ilan dia, kali' pektalu' si Isus dia nga
sakupen, "Naa pegingkud amu deli' dini,
pu' mundas pau dia gunaan, menenabi
pau dia."
37 Dayun iwiten dumanen si Pedro
muka' sug dua' tawan kiin bata' ni Sebe-
deo. Mendadi bena' melayu'layu' nailan
diag duma nilan, milegenan pati' si Isus,
didua'ani ginaanen.
38 Laungen dayun dia telu tawan du-
manen, "Milegenanu ini, mibegatanu dun
pati', ma'niin na petayan ku ini. Kaas dini
damu dun deli', dumanay niau megen-
duk."
39 Minundas kemaika' dia gunaan si
Isus, dayun miglaub dig lupa', kali' pe-
nenabi, "Uu Ama'u, sa' sia mesu'at dini'a,
ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu
na inumay, naa peliaw sia dinaan, adun
ndi'u na mainum! Laak dagid, Ama', sug
dani'a mauya'an, iini penuuden, kana'
nug danaan."
40 Naa sa' ma'nia, pinuli'an ni Isus su
telu tawan sakupen kia. Midetenganen,
tinulug ilan. Sinabi dayun ni Isus si
Pedro, laungen, "Ta' itu, masi' nda' na

niau megaga dumanay megenduk, pia
laak sauras?
41 Baa," laung ni Isus, "peglengilam
amu muka' penenabi amu daan, adun
ndi' amu mpenulay. Pu' dig delende-
man niu, gangut niu sia mekpetuud amu
tu mauya'an nu Megbebaya'. Dagid su
kekilawan niu, melubay, ndi' mekpetuud
dun."
42 Mipanaw na puli' si Isus, minenabi
na puli', laungen, "Uu Ama'u, sa' ndi'
mesu'at peliaw dinaan ki tasa mipenu'
nug lesayan ku kini subay inumen ku, naa
ma'antu da, sengu'en ku kig dani'a laak
delendeman kia."
43 Mendadi, kali'en puli'ay pelum su
nga peneliganen, iin da gusayi mitaan-
ganen, tinulug ilan pelum, pu' ndi' nilan
metigeli tulug nilan.
44 Naa sa' ma'antu, mipanaw na puli'
si Isus, minenabi di ketelu deksu'en, mik-
sama da gusayi kenenabinen.
45 Dayunen puli'ay pelum su nga saku-
pen kia, kali' pektalu' dinilan, "Ta' ma,
tinulug pamu gusay, milali amu? Naa
ma, mitektak na su sesa'! Mendadi naan
kini, kig Bata' nu Kilawan, pegwakil nau
tu'u tu pegbaya' nga kana' megbasa tu
Megbebaya'.
46 Kaas pegbuat amu, mpanaw naita.
Bentayay pa daan niu, kiin na tu'u ki
tumipu dinaan!"

Su Kedaap dini Isus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Mendadi nda' pa medeksu' mektalu'
si Isus, misebang si Judas, ki sala tawan
kiin di sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus.
Melaun gupia getaw tumindug dini Judas
kini, peguit ilan badung muka' bentul,
sinugu' ilan nu nga kaunutan nug belian
muka' sug duma kaunutan nu getaw
Judea.
48 Naa si Judas, ki tumipu dini Isus,
duuni tu'us gandang bigayen di ngag du-
manen kia, pu' tinalu'en dinilan, "Adin su
getaw elekan ku, iinen na su penengaun
niu. Daap niu dayun!"
49 Mendadi kini si Judas, tuminuun
dayun madap dini Isus. Kali' pektalu',
"Uu Sir, gempia dai ginaa mu!" Dunut
ilekanen si Isus.
50 Laung ni Isus, "Naa, Sambat, kig
baalen mu, baal mu ganam!"
Mikpesempel ilan dini Isus, dinaap ni-
lan dayun.
51 Naa sala tawan duma ni Isus,
migbakut badungen, dayunen tigbasayi
gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea, miseksipi sedibaluy telinga-
nen.
52 Dagid laung ni Isus, "Baa, guma'
muig badung mu kiin. Pu' adini getaw
memunu'an, bunu' dademai palas nu
kepetayanen.
53 Kedua'en, nda' mu masi' mesu-
unay pu' mesu'atu mekpaingabang
ditu Gama'u, duun dayuni petua'enen
sesugu'enen getaw langit, kana' da dun
santa' laksa', adun sumugut dinaan?
54 Laak dagid sa' pinenggi' ma'niai
mpenggulaula, naa kenduta' mai kenuud
nu sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbe-
baya' pu' ma'nini tu'ui mpenggulaula?"
55 Miktalu' dayun si Isus dia nga
melaun getaw kia, "Naa, tulisan bau,
kambat amu meguit badung muka' bentul
sa' daapen niau? Asa gendawgendaw,
migingkudu dia Pengedapan tu Megbe-
baya', mikpetu'unu dia, laak nda' niau
daapay.
56 Laak dagid kini, subay mpenggulaula
daan, adun menuud su sinulat dengantu
nu nga pimuunan nu Megbebaya' ditu
Talu'en."
Naa sa' ma'nia, bilengan dayun si Isus
nu nga sakupen, mimeglaguy ilan, launan
nilan.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Naa sa' ma'antu, inagak si Isus nu
nga migdaap diniin ditug balay nu Tam-
pusan Metaas Belian nu getaw Judea, si
Caifas. Mipungun dia su nga mekpetu'un
di Palinta nu Megbebaya' muka' su nga
kaunutan nu getaw Judea.
58 Naa si Pedro, miglendug dadema di
melayu'layu', gikteb laak diag lenu'an
nug balay kia. Bena' minateng dia, lumi-
namug dayun si Pedro di nga megingat

pemegingkud dia, adun mesuunanen sa'
ta'i mpenggulaula.
59 Mendadi ki nga kaunutan nug belian
kia dakus ki tibuuk Pikumpungan nu
Metaas Gukum nu getaw Judea, minen-
gaw ilan sia pembaalbaal takesi' mekatag
dini Isus, pu' adun maukuman iin petain.
60 Laak dagid pia melaun minadap
dinilan menakesi' tu pimbaal dini Isus,
mibulugan laak su nga kaunutan kia
menengaw gempia dangat nilan diniin.
Tiga'wan, migindeg di gedapanig dua'
tawan,
61 kali' ilan pektalu', "Naa ki getaw
kini, tinalu'en, 'Ki Pengedapan daw tu
Megbebaya', megagau da geba'ay. Dayun
gikteb telu endaw, baalen ku puli'.' "
62 Mendadi, migindeg na su Tampusan
Metaas Belian kia. Sinaakanen dayun si
Isus, laungen, "Naa, nda'idun bai sembag
mu di tinakesi' ni nga getaw kini mekatag
dini'a?"
63 Dagid nda' sembag si Isus. Kali' pek-
talu' su Tampusan Metaas Belian, "Men-
dadi, pesepaan ku ya'a, sembayan ku su
Megbebaya' nda'i gumulen, pemantek mu
na dinami, ya'a ba tu'u su Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan, kig Bata' nu
Megbebaya'?"
64 Sumimbag si Isus, "Naa, ma'nia da,
ya'ai miktalu' dun. Dagid taman talu'u
diniu, duuni gendaw mateng, naan kini,
kig Bata' nu Kilawan, maita' niau, peg-
ingkudu tu'u ditu dapit lintu nu Tampu-
san Ginuungan! Dakus maita' niau, lumu-
sadu puli' dinig lumbang kini, metua'u di
gabun dia gawanawan!"
65 Naa, apelai. Ki Tampusan Metaas
Belian kini, kali'en medengeg pilepeng ni
Isus sug lawasen tu Megbebaya', lingetan
dini Isus sug Belian. Giditen su penepete-
nen, kali' pektalu', "Paa, piksudi'anen su
Megbebaya'! Ndi' ta na kambat dugangan
su takesi'! Pu' midengeg na niu ki kek-
sudi'en tu Megbebaya'!
66 Mendadi, alanduni kitab niu dun?"
Simbag nu nga gukum, "Bantang na
petain."
67 Sa' ma'nia, pindula'an nilan ki mulu'
ni Isus, dayun nilan denegay. Duun pa
pagidi tuminampaling diniin,
68 kali' ilan pektalu', "Naa, sa' sia
metuud pu' ya'a su Tindu' daw nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan, suunan ka, atuk
mu sa' taway dun dinamii mikpesait
dini'a!"

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Naa si Pedro, pegingkud diag liu,
diag lenu'an nu pengukuman. Mendadi,
duuni sala tawan delaga, sesugu'en nu
Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea,
mikpesempel dini Pedro, kali' pektalu',
"Uy, ya'a kiin, dumaa pagid ni getaw
Galilea kiin, si Isus."
70 Dagid mimalaw si Pedro di gedapan
nu melaun getaw mipungun dia. "Baa,"
laungen, "ki telu'en mu kiin, ndi'u lai
mesabut."
71 Migawa' dayun dia si Pedro. Bena'
dia na mesempel dig bisuangan, minita'
na pelum ni sala delaga, sesugu'en
dadema. Laung nug delaga dia nga getaw
pegindeg dia, "Ki getaw kini, duma ma nu
getaw Nazaret kiin, si Isus."
72 Laak dagid mimalaw na puli' si
Pedro, kali' pektalu', "Baa, bisan saak
tug diwata, telu'en ku diniui metuud, ki
getaw kiin, ndi'u mailala!"
73 Naa bena' nda' maiben, su nga getaw
pemegindeg dia, miktalu' ilan pelum dini
Pedro, "Naa ya'a, minget dumaa lai nilan,
pu' mitu'usan ma nami dia pikebitan
mu!"
74 Dagid mingadugu' tanan si Pedro,
laungen, "Apelii lai! Ndi'u dema tu'u
mailalai getaw kiin!"
Iin demai keguni manuk.
75 Milabu' dayun dig delendeman ni
Pedro su tinalu' kiin ni Isus, laungen,
"Dekag pasi' peguni su manuk, metelu
deksu'a na memalaw pu' kana' mau
mailala." Gumiwa' dayun dia si Pedro,
lilugutan dayun mengaduy.

27

Pigwakil dini Pilato si Isus
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

1 Naa bena' puti' delagay na, ki nga
kelaun kaunutan nug belian muka' su

ngag duma kaunutan nu getaw Judea,
miksabutsabut ilan dig bian nilan mek-
patay dini Isus.
2 Bena' mitubus ilan meksabutsabut,
pibalud nilan si Isus, dayun nilan egakay
ditu ni Pilato, su gubirnadur tindu' nu nga
getaw Roma, pigwakil nilan dayun diniin
si Isus.

Su Kepatay ni Judas
(Pinggulaula 1:18-19)

3 Naa kini si Judas, su tuminipu dini
Isus kiin, bena' misuunanen pu' inuku-
man si Isus laga' na ginaanen, migbiksu'
dun. Sa' ma'nia, minangay ditu Pengeda-
pan tu Megbebaya', dayun ki telu pulu'
laad siin pelata kiin, inuli'en ditu nga
kaunutan nug belian kampu' nu ngag
duma kaunutan.
4 Kali' pektalu' si Judas, "Masi' mike-
sala'u, pu' ki getaw nda'i sala'en, mis-
aba'u ukuman laga' na ginaanen!"
"Naa, tinibaba' mu la'a!" simbag nu
nga kaunutan kia. "Yami, nda'ig labet
nami dun."
5 Tinikpu' dayun ni Judasi kwarta kia
dia saleg nu Pengedapan, migawa' dayun
dia. Minangay dayun megeget si Judas,
miksilengek.
6 Naa su kepalus ni Judas, pingimud
nu nga kaunutan nug belian ki kwarta
kia tinikpu' ni Judas dia saleg. "Naa
kini," laung nilan, "binandu ditu Misulat
Palinta nu Megbebaya' sa' melamug di
gemutan di Pengedapan tu Megbebaya',
pu' tindan di kebinasa di getaw."
7 Sa' ma'nia, migyagayaga ilan, iin
dayuni pidelendem nilan, duunig lupa'
seluyen nilan, lupa' nu mendiun gulen,
pu' baalen nilan kelebengan di ngag
lain getaw, sa'itada su kana' dangen dia
Jerusalem.
8 Kaas sampay nemun, kig lupa' kia,
piningalan dun nu getaw, "Lupa' nu Keg-
binasa di Getaw."
9 Naa sa' misaluyig lupa' kia, iin nai
kebianen, minuud su sinulat dengantu
nu pimuunan nu Megbebaya' si Jeremias
ditu Talu'en, laungen, "Inalap nilan ki
telu pulu' laad siin pelata, su pilega'an nu
getaw Israel diniin,
10 dayun iinig bayad nilan tug lupa' nu
mendiun gulen, maa' dadema nu sinugu'
nu Kaunutan Megbebaya' dinaan."

Sinaakan ni Pilato si Isus
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Naa mendadi, minadap si Isus ditu
ni Gubirnadur Pilato kia, dayun sinaaka-
nen. Suminaak si Pilato dini Isus, "Naa,
metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw Judea?"
Kali' sembag si Isus, "Ya'a mai miktalu'
dun."
12 Melaun dayun inaleg nu nga
kaunutan nug belian muka' nug duma
kaunutan nu getaw Judea dini Isus. Laak
dagid nda' gusay sembag si Isus tu kelaun
dangat nilan diniin.
13 Sinaak pelum ni Pilato dini Isus,
"Nda' mu ba medengegi melaun dangat
nilan kini dini'a?"
14 Laak dagid nda' gusay sembagay ni
Isus ki kelaun dinangat kia. Mipati'
mesebu'ay dun su gubirnadur kia.

Inukuman na Tu'u Petain si Isus
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

15 Naa tauntaun, metaang dig Lumpuk
kiin nu getaw Judea gindan tug Liniusan,
duunig betad nu gubirnadur, beluyeneni
sala tawan pinikutan, adini ubugen diniin
nu melaun getaw.
16 Naa su taun kia, mitaang dema duuni
sala tawan pinikutan, ngalanen si Isus
Barabas, melaat gupiaig dengeganen.
17 Naa mendadi, bena' mikpungun su
nga melaun getaw, sinaak dayun ni Pi-
lato dinilan, "Mendadi, ta' taway duni
mauya'an niu beluyen ku diniu? Si Isus
Barabas ba, sa' si Isus kini, ki gilal Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan?"
18 Iini tinalu' dun ni Pilato ma'nia, pu'
misuunanen, kaas pa dinangat diniin nu
nga kaunutan nu getaw Judea si Isus, pu'
misigi mailan diniin.
19 Naa kedua'en, selian ni Pilato meg-
ingkud dia pengukuman, duuni pimuun
nu sawanen diniin, laungen, "Ki getaw

kiin nda'i sala'en, ndi'a dema tu'u meg-
duma di kaukum dun. Pu' duuni te-
ginepen ku kagebii mekatag diniin, mile-
genanu dun pati'!”
20 Laak dagid ki nga kaunutan nug
belian kampu' nug duma kaunutan nu
getaw Judea, pingmetuudan nilan su
melaun getaw, adun ubugen nilan dini
Pilato, iinig beluyen si Barabas. Kini si
Isus, petain.
21 Naa sa' ma'antu, sinaak puli' ni Pilato
di nga melaun getaw, “Naa ta' ma, adin
ma dun dig dua' tawan kiai mauya'an niu
beluyen ku diniu?”
Sumimbag ilan, “Si Barabas!”
22 Mendadi, suminaak puli' si Pilato tu
nga getaw, “Sa' ma'antu, ta' mai pengg-
ulaulaan ku dini Isus kiin, ki gilal Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan?”
“Lensangen di kurus!” simbag nu nga
kelaun getaw.
23 Sinaak na pelum ni Pilato, “Mauma,
alandun bai sala'en?”
Laak migdegadega ilan memeksay,
laung nilan, “Ki getaw kiin, lensangen
ba di kurus!”
24 Naa si Pilato, misabuten pu' palu
pa mpalinig delendeman nu nga melaun
getaw kia, ndi' na daan, buus menlimuuk
ilan. Naa sa' ma'nia, minalap tubig si
Pilato, dayun mingingenaw dia gedapan
nu melaun getaw, dunut miktalu', “Naa
kia, sa' petaini getaw kia, naan, nda'ig
labetu dun! Daniu da pegbaya'!”
25 Migdengan dayun sumbag su nga ke-
laun getaw, “Wa'a, danami da pegbaya',
sampay megbala' di nga sapu' nami!”
26 Naa sa' ma'antu, biluy tu'u ni Pilato
si Barabas ditu nga melaun getaw. Kini si
Isus, pibadasen, dayunen pegwakil tu nga
sundalu, adun lensangen nilan di kurus.

Piksudi'an nu nga Sundalu si Isus (Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Naa sa' ma'antu, inagak si Isus nu
nga sundalu nu gubirnadur, si Pilato, tug
balayen. Piglidungan dayun si Isus nu
kelaunan sundalu.
28 Bena' miktabu' ilan dini Isus, piluas
nilan su suuben, piselukan nilan dayun
melambung suub gempula, tautau suub
gadi'.
29 Muka' miglingkin ilan dugi, tautau
tundek gadi' dadema, dayun nilan pe-
selup di gulu ni Isus. Piwidan nilan
dayun seputuk belaw dig lintunen, tau-
tau bastunen, dayun minginlulud ilan di
gedapanen, dunut piksudi'an nilan, laung
nilan, “Naa mpianan ka, Sir, Gadi'a daw
nu nga getaw Judea!”
30 Pindula'an pa nilan padun si Isus,
dayun inawi' nilan pelum diniin kig
belaw kia, pimentul nilan dayun di gulu
ni Isus.
31 Mendadi, bena' mitubus nilan
peksudi'ay, piluas nilan diniin su gempula
suub, piseluk nilan puli' diniin sug daniin
suub. Dayun nilan egakay si Isus ditu
tanda' lensangan nilan dun di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus (Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Mendadi, bena' mipalus nailan dia
syudad, duuni misungkak nilan getaw
Cirene, ngalanen si Simon, iini tigel nu
nga sundalu mekpisan tu kurus ni Isus.
33 Naa sa' ma'antu, midepet ilan dia
dapit nu syudad piningalan dun “Tulan
Gulu.” Sa' dig danilan pikebitan, Golgota.
34 Bena' minateng ilan dia, duuni
pi'inum nu nga sundalu dini Isus peng-
inumen limugan gempait bulung. Laak
dagid bena' mi'inaman ni Isus, mipauk
minum dun.
35 Dayun nilan lensangay tu kurus si
Isus. Bena' milansang na tu kurus si Isus,
piktali nu nga sundalu su nga penepete-
nen, bian nilan mekilas dun.
36 Dayun mimegingkud dia su nga sun-
dalu, pegingaten nilan si Isus dia kurus.
37 Naa duuni tu'us pidekep nilan dia
tanda' nug dimpulunen, sinulatan sum-
bungan diniin, “Kini si Isus, su Gadi' nu
getaw Judea.”
38 Muka' pa pagid duunig dua' tawan
tulisan piduma nilan dini Isus lensangay
di kurus, miktimpang di kurus ni Isus su
kurus nilan.
39 Naa su nga getaw minian dia,
pingimusaungan nilan si Isus, mik-
taku'taku' ilan, dunut telu'en nilan,
40 “Ya'a mai miktalu' pu' geba'en mu su
Pengedapan tu Megbebaya', dayun gikteb

telu endaw, baalen mu puli'! Naa sa'
ma'nia, gawen mu nandawig lawas mu,
sa' ya'a tu'u sug Bata' nu Megbebaya'!
Penauga di kurus kiin!”
41 Ki nga kaunutan nug belian muka'
su nga mekpetu'un di Misulat Palinta
nu Megbebaya', kampu' nu ngag duma
kaunutan nu getaw Judea, ma'antu
dadema, pingimusaungan da nilan dema
si Isus, laung nilan,
42 “Paa, megaganen daw megaweni
ngag lain getaw, laak ndi'en pelum
megaga guunayig lawasen! Naa ki Gadi'
daw nu nga getaw Israel, melengas sa'
menaug ma nandaw di kurus kiin, dekag
paita pekpetuud diniin!
43 Suminalig daw tu Megbebaya'. Sa'
ma'antu, melengas guunen na sia nan-
daw nu Megbebaya', sa' mauya'anen da.
Pu' tinalu'en ma, ‘Naanig Bata' nu Meg-
bebaya'.’ ”
44 Sampay sug dua' tawan tulisan du-
manen linansang di nga kurus, ma'antu
dadema, pingimusaungan dadema nilan
si Isus.

Su Kepatay na ni Isus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 18:29-30)

45 Naa su kelansang dini Isus tu kurus,
bena' miktui gendaw, tekaw dumilemi
tibuuk benwa, duun saani telu uras, sam-
pay miginenga' menaugi gendaw.
46 Mendadi, bena' miginenga' menaugi
gendaw, minekeg megbeksay si Isus,
laungen, “Eli, Eli, lama sabaktani?”
Ma'ananen, “Uu Megbebaya' pektemuyen
ku, Megbebaya' pektemuyen ku, mauma
bilengan mau tu'u?”
47 Midengeg nu ngag duma getaw pegin-
deg dia, kali' ilan pektalu', “Naa, tua-
ganen si Elias dengantu!”
48 Duun dayuni gumibek malap maa'
palas napes, inulemen dayun di penginu-
men, tinangenen di gayu tigbaw, pisan-
galen dayun dig baba' ni Isus adun mesek-
sepen.
49 Dagid laung nu ngag duma getaw,
“Ala, pegbentayan ta pa deli', kalukalu
lumusad na buus si Elias, adun gumawen
diniin!”
50 Mendadi si Isus, bena' mitubus
megeksep di penginumen kia, migbeksay
dayun puli' mainsan, metenug. Dayun
megetusi ginaanen.
51 Naa mendadi, su kurtina bilet ditug
dialem nu Pengedapan tu Megbebaya',
masi' mitekaw meginenga' megedit, genat
diin dapit ditaas sampay ditu geksiden
diin dapit silung. Miglinug dayun, mimeg-
bektik pa paduni nga genduk.
52 Muka' melaun lebeng mipuka', kig
libengan nga piglegetawan nu Megbe-
baya', pitubu' ilan puli'.
53 Mimegawa' ilan dayun diag lebeng
nilan, naa bena' mitubu' puli' si Isus,
mipanaw ilan dayun tu Jerusalem, kaas
minita' ilan nga melaun getaw dia.
54 Naa duuni kaunutan sundalu kampu'
nu nga sama sundalunen megingat dini
Isus dia pa kurus. Bena' mibetikan nilan
sug linug dakus su kelaun mipenggulaula,
mipati' ilan mendek. Mitalu' nilan dayun,
“Aa naa, masi' metuud tu'u, ki getaw kini,
iin sug Bata' nu Megbebaya'!”
55 Melaun pa pagidi ngag libun dia
mesempel, pegbantay dailan dema, ilan
su tumindug dini Isus genat ditu Galilea,
pu' miktagikul ilan diniin.
56 Telu tawan dinilan, si Maria Mag-
dalena, muka' si Maria su gina' ni San-
tiago muka' ni Jose, muka' su sawa ni
Sebedeo, su gina' nu sala Santiago muka'
ni Juan.

Libeng si Isus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Naa bena' sungu na mesindepi gen-
daw, duuni getaw minateng dia genat tug
lunsud Arimatea, ngalanen si Jose. Iin
kiin, medatu' getaw, sakup dadema ni
Isus.
58 Mendadi si Jose, minangay madap
dini Pilato, inubugen diniin, elapenen sug
bangkay ni Isus. Sinangu' dadema ni
Pilato, sinugu'en dayun pegwakil diniin.
59 Naa sa' ma'antu, inalap ni Jose sug
bangkay ni Isus. Bena' mialapen, pinu-
tusen dig begu penepeten gemputi'.
60 Naa si Jose kini, duuni sangyab be-
gunen peluakay di telektap, inandamen

pedaan di kelebeng gupia diniin sa' matengi gumulen. Ditu dayun ni Jose libeng sug bangkay ni Isus. Bena' milebengen, linuliden dayuni gembagel batu, tinakepen ditu genga'an nug lebeng. Bena' mitubus, minawa' dia si Jose.
61 Naa si Maria Magdalena muka' su sala Maria, pegingkud pailan dia mesungu'an nug lebeng ni Isus.

Pigingat sug Lebeng ni Isus

62 Naa bena' miksala gendaw, sa'itada su Gendaw Pelali nu getaw Judea, ki nga kaunutan nug belian sampay su nga Pariseo, minadap ilan dini Pilato,
63 kali' ilan pektalu' diniin, "Naa Sir, milabu' dig delendeman nami ki tinalu' nug belusen getaw kiin su tetubu' pa, laungen, 'Di ketelu endawen genat di kepatayu, petubu'enu puli'.'
64 Naa kagina ma'antu, Sir, melengas sugu'en mu pepegenen kig lebengen kia sampay telu gebii, pu' kalukalu mbuus su nga sakupen, engain nilan pegdaaway sug bangkayen, dayun telu'en nilan tu melaun getaw, pitubu' daw puli' iin. Bena' su tampusan balusen kia, melaaten pa ditug bekna."
65 Kali' sembag si Pilato, "Naa, mesu'at, alap amu nga megingat dun, angay niu dayun pepegenay kig lebeng kia, gikteb di megaga niu."
66 Naa sa' ma'nia, mipanaw ilan, pipagen nilan siba' ki gembagel batu kia mitakep dig lebeng kia. Binaalan nilan gindanan sug bisuangan, adun mesuunan sa' buus iginen nu getawig batu kia. Muka' duun pa demai nga megingat binilin nilan dia.

28

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Mendadi bena' mipapas na su Gendaw Pelali, bena' dali' endaw na gendaw Duminggu, si Maria Magdalena muka' su sala Maria, linaawan nilan puli' su sangyab libengan dini Isus.
2 Mendadi, bena' minateng ilan dia, mitekaw meglinug metikteg, pu' duuni sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' luminusad genat tu gekbus langit. Bena' mitua' dia su getaw langit, mikpesempel dayun tu gembagel batu tinakep tu sangyab, linuliden dayun dia gupid nug bisuangan nu sangyab, migingkud dayun dig batu kia.
3 Naa su mulu' ni getaw langit kini, metinggas, maa' nug delag nu gilat, dayun su penepetenen pa pagid, mekesulaw saba' nu keputi'en.
4 Mendadi su nga getaw pelum pi'ingat diag libengan dini Isus, mipati' ilan saabay, midata' ilan dayun, saba' mipendeenan ilan.
5 Laak kali' pektalu' ki getaw langit kia tu ngag libun, "Naa, ndi' amu mendek. Pu' misuunan ku, iini penengaun niu sia dini si Isus, kig linansang di kurus kitu.
6 Naa, nda' nain dini. Mitubu' na puli', maa' da nu gandang tinalu'en. Pu' seled amu dini, bentayay pa daan niu, kinu' da sia sug bililidanen.
7 Naa, pemagas amu, laaway niu ganam su nga sakupen, ukitay niu dayun ilan, ma'nini'i talu' niu. 'Si Isus, mitubu' na puli'. Muka' pa padun miguna na diniu ditu Galilea. Mpegita' da niu ditu!' Naa, daal daitui pimuun dinaan petenday diniu."
8 Ma'antu, migdedali' megawa' dia sangyab su ngag libun. Pia mindek ilan, mipati' ilan pagid penleliagay. Gumibek ilan dayun, pu' laawan nilan su nga sakup ni Isus, adun ukitan nilan dun.
9 Mendadi bena' dia pa dalan kig dua' tawan libun kia, duuni mitekaw sumungkak dinilan dia gunaan nilan, masi' si Isus. Kali' pektalu', "Gempia dai ginaa niu." Naa, apelai. Ki ngag libun kini, mikpesempel ilan dini Isus, minginlulud ilan dayun dia gedapanen, piguidan nilani geksuden.
10 Laung ni Isus, "Naa, ndi' amu mendek. Segaga laaway niu dayun su nga mimated dinaan kiin, iini talu' niu dinilan, mundas ilan ditu Galilea, pu' sungkaken ku pailan ditu."

Migukit su nga Migingat dig Libengan dini Isus

11 Sa' ma'antu, bena' mipalus dia
sangyabi ngag libun kia, su nga getaw
kiin pi'ingat tug lebeng, mimeguli' ilan
ditu Jerusalem, inukit nilan dayun tu nga
kaunutan nug belian su kelaun mipeng-
gulaula kia.
12 Naa sa' ma'antu, mikpungun su nga
kaunutan nug belian dakus su ngag duma
kaunutan nu getaw Judea, miksabutsabut
ilan. Tinindanan nilan dayun su nga
migingat dig libengan dini Isus kia,
melaun kwarta bigay nilan dinilan,
13 pu' adun megbalus ilan tu melaun
getaw. Kali' pektalu'i nga kaunutan kini,
“Naa, ma'nini'i talu' niu ditu melaun
getaw. Talu' niu dinilan, bena' miglegebii,
miktulug amu. Bena' miktulug amu, naa
su nga sakup ni Isus, mitua' ilan ditu,
dayun nilan pegdaaway, laung niu, kig
bangkay ni Isus.
14 Laak dagid kalukalu mekeseled di
telinga nu Gubirnadur pu' miktulug amu
daw, naa yami laaki metau mengamu'
diniin, adun ndi' amu mekenduta' dun.”
15 Naa sa' ma'antu, dinawat dayun nu
nga migingat kia su kwarta, minangay
ilan tu'u megukit dig balus, maa' dadema
nu pimuun dinilan kia. Kaas ma'niai
petuuden nu nga getaw Judea dakus
peksigwagen nilan pa gusay, sampay ne-
mun.

Mikpaita' si Isus tu Sepulu' bu' Sala Peneliganen

(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

16 Ma'antu, su nga sepulu' bu' sala
tawan sakup ni Isus, minundas ilan
dayun tu salabuuk bentud ditu Galilea, ki
gandang tindu' ni Isus dinilan.
17 Bena' minateng ilan diag bentud,
mipekita' nilan tu'u si Isus, minginlu'ud
ilan dayun diniin. Laak sug duma,
migdua'dua'ig delendeman nilan diniin.
18 Mendadi, mikpesempel dayun dia
nga sakupen si Isus, kali' pektalu' dinilan,
“Nda'iduni mesama' pegbaya' di gekleb
langit bu' lupa', migela' na gupia peg-
wakil dinaan.
19 Mendadi kagina ma'antu, panaw
amu, leep niu su kelaun bansa nu nga
getaw, pesakup niu ilan dinaan. Bunagay
niu ilan tubig, sembayay niu su Gama'
muka' sug Bata'en sampay sug Balakat nu
Megbebaya'.
20 Petu'unay niu su kelaun bansa nu
getaw, pu' adun petuuden nilan su taman
nu pinalintau diniu.” Diksu' ni Isus su
talu'en, “Muka' ndi' niu selingaway ini.
Naani dumuma gusay diniu, sampay ditu
kelengkeb nug benwa.”

Ki Gempia Petenday Sinulat ni MARCOS

Mendadi, kinii Gempia Petenday mekatag dini Isukristu. Miukit dini su nga pinggulaula ni Isus saananen megbenwa dinig dibabaw benwa. Suminulat dun si Marcos, iinig duma ni Pablo, peneligan ni Isus, sa' mikpanaw si Pablo meksigwag tu Misulat Talu' nu Megbebaya'.

Ki kebianbian ni Isus kini sinulat ni Marcos, miukit dun pu' melaun kuntra ni Isus. Bekna kuntranen, su menenulay. Melaun ginukit ni Marcos mekatag di kedaag ni Isus tu menenulay, sa'itada su kengutiden dun di getaw piglegetan dun. Muka' melaun padun mekesalebu' pinggulaula ni Isus inukit ni Marcos, ki keneguli'en tu nga pegladu, sampay su tinitulu'anen tu nga getaw.

Kedua'en, kuminuntra dadema dini Isus ki nga getaw mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ngalan nu sala pikumpungan dun, su Pariseo. Binanta gupia si Isus nu nga mekpetu'un kiin, pu' saba' pilepeng ni Isus sug lawasen tu Megbebaya'. Tiga'wan, duminaag sug delendeman nu nga kuntra ni Isus, kaas pinatay iin, linansang di kurus. Asa tinalu' pedaan ni Isus pu' subay matay iin, pu' adun melekaten su tiba'an getaw di ginukuman tu sala' nilan.

Laak dagid genat di kepatayen, di ketelu endawen, mitubu' puli' si Isus, dayun lumintu ditu gekbus langit. Ma'antu, mitu'usan pu' su kepelepeng ni Isus tu Megbebaya', metuud, kampu' nu keglekaten tu nga kilawan di ginukuman nu sala' nilan.

Laak ki sinulat ni Marcos kini, dua' buukig deksu'anen, lumbus bitangan marka ma'nini', [ ]. Pu' delendeman nu nga getaw, kig deksu'anen kini dua' buuk, lumbus sinulat nug lain getaw, kana' daw ni Marcosi suminulat dun.

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Mendadi, kini su Gempia Petenday
mekatag dini Isukristu, kig Bata' nu Meg-
bebaya'.
2 Duuni sala tawan dengantu pimuunan
nu Megbebaya', si Isaias. Sinulat ni Isaias
ki tinalu' nu Megbebaya' ditug Bata'en
kiin, laungen,
“Miktalu' su Megbebaya', ‘Mendadi, pau-
naan ku dini'a ki pemuunan ku,
pu' adun pengendamenen sug bianan
mu.’*
3 Duuni getaw mektawag diag limawa',
laungen,
‘Pengendamay niu sug bianan nu
Kaunutan Megbebaya',
pelegdeng niu kig dalanen!’ ”
4 Naa mendadi, minuud ki sinulat kia
ni Isaias, mitua' tu'ui sala tawan, si Juan,
diag limawa'. Kini si Juan, pimbunaganen
tubig su nga getaw muka' miktitulu' dini-
lan. Kali' pektalu' si Juan, “Peksikesuun
amu, muka' pekpebunag amu tubig tu'us
dun, adun pedesunen nu Megbebaya' ki
sala' niu.”
5 Mendadi, melaun getaw sakup pru-
binsya Judea sampay getaw Jerusalem
minangay mekineeg ditu ni Juan. Pigukit
nilan su nga sala' nilan, muka' mikpe-
bunag ilan dayun diniin tubig ditug lawas
Jordan.
6 Naa kini si Juan, penepetenen ki
ginabel bembul petubu'en kamelyu. Sug
bakesen, panit dadema petubu'en. Ki
gaanen, gapan muka' teneb.
7 Mendadi, kali' pegwali tu nga getaw si
Juan, laungen, “Duuni sungu metua', mbi-
naya' pa dinaan, laak pia ma'antu, metaas
pai ginuungen batul danaan. Pia su
sepatusen, kana'u mbantang megdunggu'
megubad dun diniin.
8 Pu' naan kini, megbunagu laak tubig
diniu. Dagid iin, bunagenen diniu kig
Balakat nu Megbebaya'.”

Mikpebunag Tubig si Isus
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

* **1:2 1:2** Sa'itada ki pemuunan nu Megbebaya', pepengendamenen su nga getaw tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

9 Naa mendadi kini si Isus, su saanan
ni Juan memunag tubig tu nga getaw,
mitua' na tu'u ditu ni Juan, genat tug
lunsud Nazaret, sakup prubinsya Galilea.
Mikpebunag dini Juan tubig diag lawas
Jordan.
10 Lemen laak mikegawen si Isus
dia tubig, minita'en mipuka' sug langit,
muka' sug Balakat nu Megbebaya', lu-
minusad, miglanguban di ma'niin palas
limuun, minapun dayun diniin.
11 Duun dayuni miktalu' ditug langit,
laungen, "Ya'ai petailen ku Bata'u, leliagenu gupia dini'a."

Pingindanan nu Palin si Isus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Mendadi kini si Isus, bena' mibuna-
gan na ni Juan tubig, iwit dayun nug
Balakat nu Megbebaya' tug limawa'.
13 Paat pulu' gebii dia si Isus, pingin-
danan namal ni Satanas. Naa kig benwa
kia, pegbenwanan mekeka'id metetubu'.
Dagid duuni nga sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit mitua', pigebangan
nilan si Isus.

Pisakup ni Isusi Paat Tawan Meneliseda'
(Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15; 5:1-11)

14 Laak si Juan kiin, masi' pinirisu. Sa'
mipirisu na si Juan, kini si Isus, mipuli'
ditu Galilea, migukit dayun di Gempia
Petenday genat tu Megbebaya'.
15 Miktalu' si Isus, "Naa mitektak na
tu'u su sesa'. Ki Keglekaunutan nu
Megbebaya', pikpuunan na! Mendadi
peksikesuun amu, petuud niu ki Gempia
Petenday!"
16 Naa duuni gendaw mikpanaw si Isus
dia geksid Linaw Galilea. Sinegayen
mpanaw, duunig dua' tawan meneliseda'
mipegita'en, si Simon muka' su pateden si
Andres, pekpenadap ilan diag linaw.
17 Mendadi sinabi ilan ni Isus, laun-
gen, "Pegdunut amu dinaan. Kana' na
seda'i peglaaman niu, pu' getaw na, adun
sumakup ilan dinaan."
18 Lemen laak midengeg nug dua'
tawan kini su tinalu' ni Isus, bileng nilan
dayun su sadap nilan, migdunut ilan tu'u
dini Isus, suminakup nailan diniin.
19 Naa bena' minundas kemaika' si
Isus, duun pelumi mipegita'en dua' tawan
mekpated dadema, si Santiago muka' si
Juan, gama' nilan si Sebedeo. Dia ilan
dua' sekayan nilan, pengendamen nilan
su pukut nilan.
20 Kali' ilan maita' ni Isus, inggaten ilan
sumakup diniin. Luminusad ilan dayun,
binilin nilan dayun dia sekayan su gama'
nilan kia si Sebedeo, dumanen laak su nga
tinindananen. Dayun ilan megdunut dini
Isus, suminakup nailan dema diniin.

Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan Menulay
(Lucas 4:31-37)

21 Naa minundas si nga Isus ditug lun-
sud Capernaum. Bena' su Gendaw Pelali,
miditu si Isus simbaan nu nga getaw
Judea, dayun mikpetu'un dia.
22 Sa' mikpetu'un si Isus, misebu'an
su getaw, pu' su titulu'anen, duuni peg-
baya'en. Sa' iini mektitulu' dinilan su
nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya', naa mama' nda'i pegbaya'
nilan.
23 Mendadi, saanan ni Isus mekpetu'un,
tekaw duuni getaw sumiled dia simbaan,
piglegetan menulay. Miktegas dayun,
laungen,
24 "Ii, ya'a Isus kiin, getaw Nazaret, ta'
maig labet mu dinami? Midiniin ka ba
mekpatay dinami? Mailalau ya'a, ya'a ma
su Pimili' nu Megbebaya'!"
25 Pimaag ni Isus su menulay, laungen,
"Naa ndi'a pesasak! Pegawa'a di getaw
kiin!"
26 Naa ki menulay kini, pisedileni
getaw kia, miktegas mainsan, dayun tu'u
megawa' diniin.
27 Mendadi su kelaun getaw dia,
misebu'an ilan dun gupia. Laung nilan,
"Alandun ini? Begu titulu'an masi' ini?
Ki getaw kini, pia su menenulay, duuni
pegbaya'en mesugu'en, mekpetuud ilan
dayun diniin!"
28 Kaas genat itu, misempun megleleep
ditu tibuuk Galilea sug dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia
simbaan nu getaw Judea, minangay ilan
ditug balay ni Simon muka' ni Andres,
duma nilan si Santiago muka' si Juan.
30 Mendadi mitaang dun dema, pegladu
ki penugangan ni Simon libun, mipanas.
Mendadi, dekag mitulan si Isus, inukit
dayun diniin su pegladu kia.
31 Mikpesempel dayun si Isus di pegladu
kini, dayunen peguiday di kemet, biwa-
ten. Migwanan dayuni panasen. Migbuat
sug libun muka' mikpelutu', migilak
dayun dini nga Isus.
32 Naa bena' sungu na mesindepi gen-
daw, pinguit nu nga getaw ditu ni Isus
su nga kelaun pegladu dakus su nga
piglegetan menenulay.
33 Muka' su kelaunan getaw dig lunsud
kia, mikpungun ilan diag liu nug balay kia
tinuunan ni Isus.
34 Dayun pineguli'an ni Isusi melaun
getaw, migininisan naig leduunen. Muka'
melaun padun piglegetan menenulay,
pingutidan ni Isus dinilan su menenu-
lay. Laak nda'en begay mektalu'talu' su
menenulay, pu' adun ndi' nilan pesuun ki
gasal ni Isus.

Su Kegwali ni Isus tu Prubinsya Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Naa bena' miksala gendaw, dali' en-
daw pa tanan, milapus megbuat si Isus,
migawa' diag balay. Miditug limawa',
adun menenabi dia.
36 Laak dagid si nga Simon, mipanaw
dailan dema, penengaun nilan si Isus.
37 Naa bena' mibaangan nilan, laung
nilan, “Sir, penengaun ka ma nu ngag
launan getaw.”
38 Kali' sembag si Isus, “Mundas ita
pelum ditu ngag lain lunsud dig lumibut
benwa kini, pu' adun megwali pau pagid
ditu, pu' iini luminusadu dun dinig lum-
bang.”
39 Naa sa' ma'antu, lineep dayun ni
Isus su tibuuk prubinsya Galilea, migwali
dia nga simbaan nu getaw Judea, muka'
pingutidanen di getawi menenulay.

Piuli'an ni Isusi Getaw Migladu Meke-
salebu' Nuka
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Mendadi duuni getaw pegladu
mekesalebu' nuka mikpesempel dini
Isus, minginlulud dayun di gedapanen,
kali' penengi diniin, laungen, “Sir, sa'
mauya'an mu da, misuunan ku megaga
mau pauli'ay.”
41 Milelaat dayun si Isus di pegladu kia.
Tinggaleni kemeten, dipenaneni getaw
kia, kali' pektalu', “Naa, mauya'an ku lai.
Mauli'an ka dadema tu'u!”
42 Sedu'undu'un dayun miawa'i meke-
salebu' nukanen, miseksud dun tu'u sug
daan lawasen.
43 Mendadi, pipanaw dayun ni Isus su
kamun pegladu,
44 laak inunguben pa gupia, laungen,
“Petuud mu gupiai talu'u kini dini'a.
Pia sala tawan, nda'iduni ukitan mu di
mipenggulaula kini. Segaga angaya ditug
belian, pekpebantaya diniin, dayun ilak
mu sug betang pinalinta ni Moises den-
gantu pu' adun metakesi'an ka nu getaw,
miawa' na su kelemu'ay mu.”
45 Naa sa' ma'antu, mipanaw dayun su
getaw, laak palu pa miunguben, nda'.
Minamal megukit ditu mipenggulaula
diniin, sinigwagen sungkin su gukitan
dun. Kaas genat itu si Isus, ndi' na
mesu'at mekpaita' ditu ngag lunsud, ditu
na laak pegbebenwa limawa'. Laak
dagid pia ma'antu, pinemalan da gusay
peglaaway nu nga getaw dig lumibut
benwa kia.

2

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung
sampay Piuli'anen
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

1 Naa duuni santa' gebii, mipuli' si Isus
ditu Capernaum. Naa bena' misuunan nu
nga getaw diag lunsud pu' dia na balay si
Isus,
2 melaun dayun getaw mikpungun dia,
nda' megela' diag dialem balay su nga
getaw. Mikeet dadema sug lenu'an.
Pigukit dayun ni Isus dinilan su Gempia
Petenday.
3 Mendadi saanan ni Isus megukit, du-
uni nga getaw minateng, pegbuligan nilan
di sinampuyuan ki pilung, paat tawani
pegbulig dun.

4 Naa saba' nu melaun getaw, ndi'
mesu'ati kekpesempel nilan dini Isus.
Laak kali' ilan pegleketau, minaik ilan
ditu gatep, giwangan nilan dayun su
gatep dia tanda' ni Isus. Sa' miguangan
na nilan, tintun nilan dayun su pilung, dia
da gusay sinampuyuan nilan dun.
5 Mendadi si Isus, bena' minita'en ki
kesalig nilan diniin, miktalu' di pilung
kia, "Naung, pidasun na su sala' mu."

6 Naa, duun pelumi nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbebaya', peg-
ingkud ilan dia. Mendadi ki nga
mekpetu'un kini, bena' midengeg nilan
ki tinalu' kia ni Isus, kali' ilan talu' dig
dialem delendeman nilan,
7 "Paa, ki getaw kini, mauma dema
mekaku' mektalu' di ma'nini? Pik-
sudi'anen pelum su Megbebaya'! Ta'
mai mekepedasun di sala', subay su laak
Megbebaya'?"*

8 Misuunan dayun ni Isusig dialem
nug delendeman nilan kia. Kali' dayun
pektalu' dinilan, "Mauma dema ma'niini
telu'en niu dig dialem delendeman niu?
9 Pu' sa' su kilawan laak, melemu pe-
belusen sa' telu'enen tu mipilung, 'Pida-
sun na su sala' mu.' Melemu dadema pe-
belusen sa' telu'enen, 'Pegbuata, sikwat
mui sinampuyuan dini'a kiin, panawa
dayun.'
10 Dagid naan kini, luminusad nau, mik-
sibaluyu Bata' nu Kilawan. Sa' ma'antu,
paita'u diniu pu' duuni pegbaya'u
mekpedasun di sala' dinig dibabaw
lumbang." Luminingay dayun si Isus tu
pilung muka' miktalu' diniin,
11 "Naa, talu'u tu'u dini'a, pegbuata, sik-
wat mui sinampuyuan dini'a kiin, muka'
uli'a!"

12 Suminambut tu'u megbuat su mip-
ilung kia, sinikwaten su sinampuyuan
diniin kia, dayun mipanaw dia gedapan
nu kelaunan getaw. Naa sa' ma'nia,
mipati' ilan gupia mesebu'ay dun dunut
mipenalan nilan gela' su Megbebaya',
laung nilan, "Kitu nai kaibenen, iin pa ta
maita'i mipenggulaula ma'nini kini!"

Pisakup ni Isus si Levi (Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Naa mipanaw na pelum si Isus, mip-
uli' ditu geksid Linaw Galilea. Bena'
melaun gupia getaw mikpungun ditu
niin, piktu'unanen ilan dayun.
14 Bena' mipanaw na puli' si Isus, duuni
mipekita'en sala tawan mendawat buis
pegingkud diag bata' gupisinanen, ngala-
nen si Levi, gama'en si Alfeo. Sinabi ni
Isus si Levi, laungen, "Dunuta dinaan."
Bena' midengeg ni Levi, migbuat dayun,
migdunut tu'u dini Isus, suminakup na
diniin.
15 Naa duuni gendaw, si Isus muka'
su nga sakupen, minaan ilan diag balay
ni Levi kia. Melaun mendawat buis
muka' duma mekesesala' getaw dumin-
gan dinilan maan. Pu' melaun getaw
maa' danilan betad suminakup na dini
Isus.
16 Naa mitaang dun, dia dademai nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', sakup ilan nu pikumpungan nu
getaw Judea piningalan dun nga Pariseo.
Mendadi ki nga mekpetu'un kini, bena'
minita' nilan si Isus dumingan maan di
nga mendawat buis muka' di ngag duma
mekesesala' getaw, sinaakan nilan dayun
su nga sakup ni Isus. Laung nilan, "Paa,
mauma dema dumingan main maan di
nga getaw, ma'niaig betad nilan?"
17 Kali' medengeg ni Isus su sinaak ni-
lan, simbagen, "Naa su getaw nda'ig led-
unen, ndi' kambat mekpebulung, subay
su laak duunig leduunen. Naa, naan
kini, ma'antu dadema, iini luminusadu
dun dinig lumbang, adun pesikesuunen
ku su laak mekesesala' getaw, kana' nu
nga gandang mekesuun getaw."

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa (Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

18 Naa duuni gendaw, su nga sakup
ni Juan kiin su memunag tubig muka'
su nga Pariseo, mikpuasa ilan. Mendadi
duuni nga getaw minangay tu ni Isus,
kali' ilan saak diniin, "Sir, mauma dema
ma'antu? Su nga sakup ni Juan muka' nu
nga Pariseo, betad nilan, mekpuasa ma.

* **2:7 2:7** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

Dagid su ngag dani'a sakup, ndi' mailan mekpuasa."

19 Kali' sembag si Isus, "Wa'a daan, pu' penenggi'an dun sug bela'i. Su nga suminaup dig bela'i, kenduta'en ba nilan pekpuasa, saanan duma pa nilan su menginsawa? Sinegay duma pa nilan iin, ndi' mailan mekpuasa!

20 Laak dagid, duuni gendaw mateng, ui'en na dinilan ki menginsawa, dekag pailan tu'u mekpuasa."†

21 Laung pagid ni Isus, "Mesama da sa' eklebani suub. Duun bai getaw, iini ekleben dig danul suuben kig begu gupia penepeten? Pu' sa' pinenggi' pema'antuunen, sa' mengelee' sug begu penepeten, mauguten dayun sug danul kia, bena' megdegadega dayun su keliwag nu gediten.‡

22 "Muka' pa pagid sug betad megbetang penginumen di pemetangan binaal panit petubu'en, ma'antu dadema.§ Duun bai getaw megbetang begu penginumen dig daan pemetangan? Pu' sa' pinenggi' ma'nia, sa' tumulin su penginumen, ndi' ba megbetu su panit petubu'en? Deksu'anen, megula' su penginumen, muka' meglaat dadema su pemetanganen. Kaas sug begu penginumen, subay begu dadema su pemetanganen."

Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus (Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 Naa duuni Gendaw Pelali, minayan si nga Isus di pegimulanan trigo. Naa selian nilan mayan dia, mikpuun su nga sakup ni Isus mengetes tu trigo.

24 Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita' nilan su kengetes nu nga sakup ni Isus tu trigo, laung nilan diniin, "Paa, bentayay mu pa daan kig baalen ni nga sakup mu kiin! Ki Gendaw Pelali, binandu dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duunig baalen ta di gendaw kini!"

25 Kali' sembag si Isus dinilan, "Baa, pia da. Pu' si David kanugdiin, nda' ba niu mbasa su pinggulaulanen dadema sa' mitegelan ilan megutem, ilan nu ngag dumanen?

26 Pu' sumiled si David ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', inaanen su pan ginilak tu Megbebaya', inilasanen dun padun su ngag dumanen. Su pinggulaulanen dun, timpu pa ni Abiatar, su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Asa binandu ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duuni maan di pan kia, subay su laak ngag belian."*

27 Diksu' ni Isus su sinumpaten di nga Pariseo, "Ki Gendaw Pelali, kana' iini biwat dun nu Megbebaya' su kilawan, pu' adun pegbesaanen su Gendaw Pelali. Iin pasi'i pinain dun nu Megbebaya' su Gendaw Pelali, adun mbaal pepia tu nga kilawan.

28 Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, naani Kaunutan megbaya' dig baalen nu kilawan, pia su metaang di Gendaw Pelali."

3

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten (Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Naa duuni gendaw, minangay na pelum si Isus di simbaan nu getaw Judea. Naa mitaang duuni getaw dia, mingupesi sedibaluy kemeten.

2 Naa ki ngag duma getaw dia, mauya'an nilan, duun siai gempia dangat nilan dini Isus. Sa' ma'antu, piktuliktulikan nilan gupia si Isus, sa' meneguli' di getaw kia metaang di Gendaw Pelali, sa' ndi'.

3 Mendadi, kali' pektalu' si Isus di getaw kia mingupesi kemeten, "Naa, pediniin ka. Pegindega dini gedapan nug launan." Minangay dayun dia niin.

† **2:20 2:20** Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan. ‡ **2:21 2:21** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § **2:22 2:22** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'. * **2:26 2:26** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

4 Laung dayun ni Isus dia nga getaw
menengaw dangat nilan diniin, “Ta' alan-
dun mai biwang dinita ditu Misulat Pal-
inta nu Megbebaya', baalen ta metaang di
Gendaw Pelali? Pepianan ta bai samataw
ta di Gendaw Pelali, atawaka pelaatan ta?
Guunen ta su ginaanen, atawaka petain
ta ba?”
Laak nda'iduni mesembag nilan dun.
5 Pingenlengan ilan dayun ni Isus, mi-
laati ginaanen dinilan. Laak pia ma'antu,
milelaat dadema dinilan si Isus, saba'
nu ketegas gulu nilan. Laungen dayun
di getaw kia mingupesi kemeten, “Naa,
tenggal mui kemet mu.” Tinggalen dayun,
muka' miuli'an.
6 Naa ki nga Pariseo kini, bena' minita'
nilan, minggua' ilan dayun dia simbaan.
Linaawan nilan dayuni nga sakup ni
Herodes, migyagayaga ilan dayun, pu'
genat itu, minengaw ilan bian nilan mek-
patay dini Isus.

Minamal Megdedengeg si Isus

7 Naa sa' ma'antu, migawa' si Isus
dia, ilan nu nga sakupen, minundas ilan
ditu geksid Linaw Galilea. Melaun gupia
getaw miglendug dini Isus. Kana' laak
genat dia Galilea su getaw, pu' su ngag
duma, genat ilan ditu Judea
8 muka' ditu Jerusalem. Sa' midengeg
nu nga getaw su pinggulaula ni Isus,
melaun pa pagidi getaw mitua' genat tug
Edumea, muka' tug dipag Jordan, sampay
tug benwa lumibut dig lunsud Tiro muka'
Sidon.
9 Mendadi, sinugu' ni Isus su nga
sakupen mangay sekayan, pu' gali'en
adun gingkudanen sa' mbuus maisel nu
melaun getaw.
10 Kagina melaun na getaw pineg-
uli'anen, mikagawagaw mekpesempel
diniin su ngag launan pegladu, adun
medelu' nilan si Isus.
11 Muka' pa pagid, adini getaw piglege-
tan menulay, kali' nilan mpekita' si
Isus, miglaub ilan di gedapanen, dunut
migbeksay ilan, laung nilan, “Ya'a tu'uig
Bata' nu Megbebaya'!”
12 Laak pimeek gupia ni Isus su
menenulay, adun ndi' nilan pesuun ki
gasalen.

Tindu' ni Isus su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Naa, duuni gendaw tumiwad si Isus
dig bentud. Adin su pimili'en dumunut
diniin, sinabinen. Minangay ilan dayun
ditu niin.
14 Mendadi, tindu' ni Isus ki sepulu' bu'
dua' tawan peneliganen. Kali' pektalu'
si Isus, “Yamui pimili'u dumunut dinaan.
Muka' sugu'en ku amu mpanaw, adun
megukit amu tu Gempia Petenday.
15 Muka' pagid begayan ku amu peg-
baya' mengutid di menenulay.”
16 Naa, kinii sepulu' bu' dua' tawan
tindu' ni Isus peneliganen. Sug beknanen,
si Simon (piningalan dun ni Isus si Pedro),
17 dayun si Santiago muka' su pateden
si Juan, gama' nilan dua' si Sebedeo,
(piningalan dun ni Isus si Boanerges,
guluganen “Nga Getaw Maa' Dedalak”),
18 dayun si Andres, si Felipe, si Bar-
tolome, si Mateo, si Tomas, si Santiago
gama'en si Alfeo, si Tadeo, dayun si
Simon, sakup nu nga mengatu di gubirnu.
19 Mendadi su kesepulu' bu' dua'en, iin
si Judas Iscariote, su tumipu pa dini Isus.

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Mendadi, minuli' si Isus. Bena' min-
uli', pikpungunan na pelum nga melaun
getaw. Kaas si Isus muka' su nga sakupen,
nda' naig lakay nilan, pia laak ka'aan
nilan.
21 Mendadi su gina' ni Isus dakus su
nga pateden, bena' midengeg nilan pu'
mitegelan iin saba' nu kelaun getaw,
linaawan nilan dayun, ulipiten nilan sia,
pu' laung nu nga getaw, miktalintalin
dawi ginaa ni Isus.
22 Naa ki nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya', genat ilan
ditu Jerusalem, pektelu'en nilan dadema
mekatag dini Isus, “Aa, ki getaw kiin,
pingepu'an ni Beelsebul!* Kaas iini

* **3:22 3:22** Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa paingalan dun, si Satanas.

megaganen dun utidayi menenulay, pu'
bigayan ginuung nu kaunutan nilan."
23 Mendadi, sinabi ni Isus su nga getaw
miktalu' ma'nia. Migwali dayun dinilan
si Isus pebian di penenggi'an, laungen,
"Naa sa' sia metuud ia, naa si Satanas,
kenduta'enen ma dun pegutidig daniin
lawas?
24 Pu' pinenggi' duuni nasud meksi-
mawi' muka' megunay megbunu', ndi'
maiben metulag.
25 Samanen ki salapenan, sa' meksi-
mawi' muka' meksual, metulag dadema.
26 Ma'antu dadema si Satanas. Sa'
pinenggi' meksimawi' su peglegedi'anen,
dayun megunay megbunu', ndi' ba metu-
lag, deksu'anen, mbeleng?
27 "Mendadi," laung ni Isus, "ki getaw
suled tug balay letaban getaw pu' adun
elapenen su pimetangen, ndi'en malap su
pimetangen, subay unaanen pa beluday
kig letaban.† Dayun sa' megaganen be-
luday kig letaban kia, naa megaganen na
tu'u elapay ki pimetangen kia.
28 "Taman talu'u diniu, su nga kelaun
sala' nu kilawan, pedesunen da, sampay
su kelaun keksudi' nu getaw tu Megbe-
baya'.
29 Dagid adin su getaw peksudi'anen
sug Balakat nu Megbebaya', kiin, ndi'
na pedesunen, pu' mikesala' dun sampay
saumul."
30 (Kaas tinalu' ni Isusi ma'nia, pu'
laung nug duma getaw, "Pingepu'an main
menulay.")

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden (Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Naa su gina' ni Isus muka' su nga
pateden, minateng nailan diag balay tin-
uunan ni Isus. Pegindeg ilan diag liu,
pisabi nilan dayun si Isus.
32 Melaun getaw pegingkud dia,
piglidungan nilan si Isus. Mendadi,
pisuunan nilan dayun si Isus, laung nilan,
"Sir, kia na liu su gina' mu muka' su nga
pated mu, peksebiin ka nilan."
33 Sumimbag si Isus, "Naa, wa'a. Laak
taway dun mai gina'u? Muka' taway dun
mai patedu?"
34 Pingenlenganen su nga getaw peg-
ingkud migalidung diniin, kali' pektalu'
dinilan, "Kini paduni gina'u muka' nga
patedu!
35 Adini getaw megdunut tu mauya'an
nu Megbebaya', iin pa pagidi patedu,
libun sa' laki, sampay gina'u."

4

Su Sambingay mekatag di Kegimula (Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Naa mikpuun na pelum si Isus
mekpetu'un tu nga getaw ditu geksid
Linaw Galilea. Laak saba' melaun gu-
pia getaw mikpungun ditu niin, subay
duminangan si Isus di sekayan diag
linaw. Bena' mikaingkud na dia sekayan,
piktu'unanen dayun su nga getaw pe-
megindeg dia geksid linaw.
2 Melaun tinitulu' ni Isus dinilan pibian
di sambingay. Kali' pektalu' si Isus,
3 "Pekineeg amu gupia! Duuni getaw
minangay tug binaalanen adun megim-
ula.
4 Laak bena' saananen meksigwag, du-
unig beni' mitena' ditug dalan, kaas
pingektuk nu nga manukmanuk.
5 Naa duun dademai mitena' ditug be-
tuan, menipisig lupa' dun. Mintubu'
ganam sug beni', laak dagid kagina
menipisig lupa' dun,
6 bena' mipedesan, milawes. Muka'
kagina gembabawi gangeten, minatay da
pelum.
7 Naa duun pa pagidig beni' mitena'
dig dugian. Kali' pentubu' su ngag dugi
muka' tuminulin, milebeng dun su pim-
ula. Kaas nda'idunig bunganen.
8 Laak tumu' kig duma beni', mitena'
tu'u di pialupa', kaas mekelengasi tubu'en
muka' tuminulin dayun, dakus mikeg-
bunga gupia. Bena' sumingku', duuni
piktelu pulu', duuni pigenem pulu', duun
pagidi pingmegatus."
9 Diksu' dayun ni Isus su talu'en, "Adin
sug duuni telinganen, mekineeg dema
tu'u!"

† **3:27 3:27** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin.

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Naa bena' ilanilan na laak, mikpesempel dini Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, dakus su ngag duma mektu'un tatapen petendugay. Mendadi, migubug su nga sakupen dini Isus pegulugenen dinilan ki nga sinambingayen.
11 Kali' sembag si Isus dinilan, "Aa naa yamu, buasan na diniu su gandang pigbuni mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Laak dagid su ngag lain getaw, pebianen laak di sambingay su kegukit dun dinilan,
12 adun menuud su misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laungen,
'Menamal dailan mengenleng,
laak ndi' ilan mekengita'.
Menamal dailan mekineeg,
laak ndi' ilan mekesabut.
Pu' tekaw buus, laung nu Megbebaya', lumingay ilan puli' sia dinaan,
adun pedesunen ku su sala' nilan.' "

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, "Masi' ki sambingay kiin, nda' ba niu mesabut? Sa' ma'nia, ta' ma demai kesabut niu dun su ngag duma sambingay?
14 Mendadi, kig beni' kiin, iin su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'.
15 Naa sug beni' mitena' diag dalan, damikian dun su nga getaw, lemen laak nilan medengeg su Gempia Petenday kia, mateng dayun si Satanas, ua'enen pelum tug delendeman nilan su Gempia Petenday.
16 Naa su pelum beni' mitena' diag betuan, iin su nga getaw lemen laak medengeg nilan su Gempia Petenday, telima'en nilan dayun muka' penleliagen ilan dun.
17 Laak nda' pengganget dig delendeman nilan, kaas kana' maiben su kekpetuud nilan. Sa' matengi kelegenay nilan, sa'itada sa' peglegetan ilan saba' nu kekpetuud nilan di Gempia Petenday, teliudan nilan dayun su kekpetuud nilan.
18 Naa sug beni' mitena' dema dig dugian, iin su getaw tumu' mikedengeg tu Gempia Petenday,
19 laak dagid megela'i ginaa nilan tu kelibuleng nilan tu kegleketubu' nilan nemun muka' su gayak nilan tu ga'us, sampay tu gininisan delendeman kinilawan, kaas maulakanen su Gempia Petenday. Bena' kig beni' kia, ndi' na megbunga.
20 Mendadi kig beni' mitena' dia pialupa', iin tumu' su nga getaw mekedengeg tu Gempia Petenday dayun mektelima' ilan dun, kaas megbunga ilan. Sug duma, megbunga piktelu pulu'. Sug duma, pigenem pulu'. Sug duma, pingmegatus."

Mbuasan su Titulu'an ni Isus sa' Maiben
(Lucas 8:16-18)

21 Kali' pagid pektalu' si Isus, "Mendadi ki sulu', duun bai getaw meguit dun dig dialem balay, dayunen uklubay bandi, atawaka betangenen tu silung belilidan? Ndi'en ba betangen tug dempa'ani sulu'?
22 Kaas adin su giglud nandaw, iini iglud dun deli', pu' adun buasan da sa' maiben. Adin su pigbuni nandaw, iini pigbuni dun deli', pu' adun pesuunen da sa' maiben.
23 Mendadi, adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!
24 "Naa ki kelaunanen kini medengeg niu dini naan, talentenay niu gupia! Pu' adin su tepengan niu dig begay niu, iin dademai tepengan nu medawat niu genat tu Megbebaya', muka' dugangan pa padun.*
25 Pu' adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun. Adin pasi' su getaw nda'idunig daniin, laak ui'en diniin su maika' sia daniin."

Su Sambingay mekatag di Kentubu' nug Beni'

26 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Ki ketulin nu Keglekaunutan nu Megbebaya',

* **4:24 4:24** Piulugan dun ni Isus, adini gikteb nu kengganget nilan dun dig delendeman nilan, iin dademai gikteb nu pesuun dun dinilan nu Megbebaya', muka' duganganen pa gusay su sinuunan nilan.

petanggi'u dig beni' misigwag dig binaalan.
27 Su getaw mimula dun, gebii gendaw mektulug metanud, laak petuyangenen pa sug beni'. Dagid tekaw memunsengit muka' tumulin sug beni', ndi' mesuunan nu getaw sug bian nu ketubu'en.
28 Pu' sug lupa'i metau mekpetubu' tu pimula dakus mekpebunga dun. Kaas bekna, mentai'. Ndi' maiben, memensut. Dayun ndi' maiben, meteken pelum, nda'idun pa gusayi gabang dun nu getaw kia mimula dun.
29 Dagid lemen laak mainug, malap garab su getaw, pu' gempia na tu'u geniin."

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', alanduni tenggi'an ta dun? Ta' mai sambingay ta dun?
31 Kinii pesemaan ta dun, ki salabuuk lisu sangay nu mustasa su ngalanen. Naa ki mustasa kiin, iini tampusan maika' lisu dig dibabaw lumbang. Laak genat pemulanay,
32 sa' mentubu' muka' tumulin, melebawanen su kelaun gininisan pimula, ma'niin na bagel gayu. Mekpanga meketaas, kaas su nga manukmanuk, megbaal ilan salag nilan dia piktebenan nu nga panganen, saba' kebagelen."
33 Mendadi, minamal si Isus megukit di Gempia Petenday tu nga getaw pibian di nga sambingay, su gikteb laak nu mesabut nilan.
34 Nda'iduni inukit ni Isus dinilan sa' kana' lumbus sambingay. Laak dagid bena' ilanilan da laak nu nga sakupen, gila'en da pengulugay dinilan su nga sambingayen.

Pimaag ni Isusi Salindapak
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Naa bena' lelabung na, kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, "Naa, dumipag ita dinig linaw."
36 Naa sa' ma'antu, bilengan nilan dayun su nga melaun getaw, duminangan su nga sakupen tu sekayan gandang pegingkudan ni Isus. Iwit dayun nu nga sakupen dumipag si Isus. Muka' duun dademai ngag duma sekayan duminipag.
37 Mendadi, bena' ditu nailan titenga' laud nug linaw, tekaw miksalindapak, misipukan dayun tubig ki sekayan nilan kia, pekepenu' na tubig.
38 Dagid si Isus, pektulug, migulunan, dia gulinan nu sekayan nilan. Tinanud dayun nu nga sakupen, laung nilan, "Ii, Sir, masi' petuyangen mu na, pia megbaya'baya' ita dun ini?"
39 Migbuat si Isus, pimaagen dayun su genus, laungen, "Sikpa'a." Tilu'anen pa pagid sug linaw, "Peksilengen ka." Misikpa' ki salindapak, miksilengen gupia tu'u sug linaw.
40 Kali' pektalu' si Isus dia nga sakupen, "Mauma mendek mamu? Masi' nda'idun pa gusay kesalig niu dinaan?"
41 Naa sa' ma'nia, mipati' ilan gupia mendek. Kali' ilan peksinaakay, "Ta' gasal dun saan ini, pia su genus muka' nabek, mekpetuud diniin?"

5

Piuli'an ni Isusi Getaw Silunu'an Menulay
(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Naa midenggu' si nga Isus tug dipag nug Linaw Galilea, ditug benwa paingalan dun Gerasa.
2 Bena' mikelusad si Isus tu sekayan, duuni getaw suminungkak diniin, genat tu kelebengan. Ki getaw kini, silunu'an menulay,
3 dia na pegbenwa nga sangyab kelebengan. Nda'iduni getaw mekegaga megbalud diniin, pia kadinai giket dun.
4 Pu' tatap na sia beluday tali muka' kadina, dagid getusenen laak su tali sampay su kadina. Muka' nda'iduni mekegapus diniin, pu' mesekeg gupia.
5 Gebii gendaw nai panawpanawen dia kelebengan sampay tu ngag binentudan, lamugen menamal megbeksay, muka' lamugen dadema menguglit batu dig lawasen.
6 Mendadi, bena' minita' nu silunu'an kia si Isus, laak melayu'layu' pa, gumibek

sumungkak dini Isus, minginlulud dayun
di gedapanen.
7 Minekeg megbeksay, laungen, “Ii, ya'a
Isus, Bata'a nu Tampusan Metaas Megbe-
baya', ta' maig labet mu dinaan? Kelelaat
dema tu'u dini'a, pengadugu'a di gedapan
nu Megbebaya', ndi' mau peglegetay!”
8 (Kaas mitalu' dun nu menulay, pu'
tinalu' ni Isus diniin, “Ya'a menulaya,
pegawa'a di getaw kiin!”)

9 Mendadi, sinaakan ni Isus ki menulay
kia, “Ta' mai ngalan mu?”

Kali' sembag, “Si Linaksa', pu' melaun
ami!”
10 Pinemalanen dayun pegubugay dini
Isus, ndi'en dema tu'u pua'en dig benwa
kia su menenulay.

11 Naa duuni sala kauluan babuy dia
mesempel, melaun gupia babuy, meglu-
nang ilan dia gabig.
12 Pinengi nu menenulay dini Isus,
laung nilan, “Peditu mu ami ngag babuy
kia, adun sulunu' ami dinilan.”
13 Mendadi, biwang ni Isus. Dayun
memegawa' dia getaw kia su menenulay,
sumilunu' ilan pelum ditu ngag babuy.
Bena' su sala kauluan babuy, mabu'
duunig dua' ngibuig launen, minggebek
dumiksun ditug delipasan pangay diag
linaw, migela' ilan dayun melemes.

14 Mendadi su nga megingat tu ngag
babuy, minggebek ilan ditug lunsud,
pigukit nilan dayun dia ki mipenggulaula
kia sampay ditug lumibut benwa. Bena'
su getaw inukitan nilan dun, linaawan
nilan su mipenggulaula kia.
15 Bena' midepet ilan ditu ni Isus, iini
mitaangan nilan, su getaw silunu'an ka-
mun nu melaun menulay, pegingkud laak
iin, mikseluk na suuben, miseksud na tu'u
su pianan ginaanen. Naa, mindek pati' su
nga getaw.
16 Inukit dayun nu nga mikaita' dun
su mipenggulaula nu getaw kia silunu'an
menenulay, muka' su mipenggulaula nu
ngag babuy.

17 Bena' midengeg nu nga getaw, in-
ubug nilan dini Isus, megawa' diag benwa
nilan.
18 Naa bena' duminangan na si Isus ditu
sekayan nilan, migubug tundug diniin ki
getaw kia, su silunu'an sia nu menenulay.
19 Dagid nda' peliag si Isus. Kali'
pektalu', “Uli'a na tu ngag beta'an mu,
pegukit mu ditu nilan su gikteb nu ping-
gulaula nu Kaunutan dini'a, sampay sug
lelaaten dini'a.”
20 Naa sa' ma'antu, mipanaw dayun
su getaw kia, dayunen pegleleepay su
Sepulu' Lunsudan, inukiten ditu su ping-
gulaula ni Isus diniin. Kaas su nga
kelaun getaw mikedengeg dun, mipati'
ilan mesebu'ay.

Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli'anenig Libun
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Naa duminipag puli' si nga Isus ditug
linaw. Bena' midenggu' ilan ditug dipag,
melaun na pelum getaw mikpungun dini
Isus dia geksid linaw.
22 Mendadi, duuni minangay ditu ni
Isus kaunutan di simbaan nu getaw
Judea, ngalanen si Jairo. Bena' minita' ni
Jairo si Isus, miglaub di gedapanen,
23 laungen dayun diniin, “Sir, sug bata'u
delaga, meliget megladu, pekagawinaa
na. Kaas kelelaat dema tu'u dini'a, Sir,
laaway mu, depenay mu, adun mauli'an,
metubu' da kig bata'u kiin!”
24 Migdunut dayun dini Jairo si Isus.
Melaun gupia getaw tuminakin diniin,
mi'isel nilan si Isus.
25 Laak duuni sala tawan libun, sepulu'
bu' dua' taun na, tebia' leduunen kig
betad libun.
26 Mitegelan na gupia di kebulung
diniin, pu' melaun nai memulung migbu-
lung diniin. Migela' nai selapi'en dun,
laak palu pa mawa' sug leduunen, ndi',
sinangkali' migiseg.
27 Mendadi kig libun kini, bena' mi-
dengegen su gukiten mekatag dini Isus,
minguliksuk dia tebenan nu nga melaun
getaw, mikpesempel dia teliudan ni Isus.
28 Pu' maa' laungen dig dialem delende-
manen, “Pia medelu'u laaki suuben kiin,
mauli'an nau dun.”
29 Lemen laak midelu'eni suub ni Isus,
misikpa' dayun sug dugu'en, muka' mi-
batiken, miuli'an na tu'u.

30 Mendadi si Isus, mibetikanen pu' duuni ginuungen gumiwa'. Miktekaw lumingay tu nga getaw, sinaaken dinilan, “Ta' taway duni mikpuleg di suubu?”

31 Kali' sembag su nga sakupen, “Sir, pegita'en mu da melaun gupia getaw minisel dini'a, mauma saaken mu pa sa' ta' taway duni mikpuleg di suub mu?”

32 Laak dagid meglingaylingay gusay mengenleng si Isus di nga getaw di mektabu'en, penengaunen sa' taway duni minggulaula dun.

33 Naa sug libun, bena' misuunanen su mipenggulaula diniin, mikpesempel dayun dini Isus, mipati' mengedeg saba' gendeken. Minginlulud dayun di gedapanen, inuntulen dayun telu'ay diniin su mipenggulaulanen.

34 Kali' pektalu' si Isus diniin, “Naa, Enaung, miuli'an ka na, saba' nu kesalig mu. Uli'a na, gempia nai ginaa mu, pu' miawa' naig leduun mu.”

35 Naa selian ni Isus mektalu', duuni minateng nga sinugu' genat ditug balay ni Jairo, ki kaunutan di simbaan kiin. Bena' minateng ilan dia ni Jairo, kali' ilan pektalu', “Naa Sir, sug bata' mu kiin, nda' mu na mesaguti ginaanen. Kaas ndi' na kambat saliba'eni Mekpetu'un kiin.”

36 Laak nda' ni Isus pengebetayi tinalu' nilan kia. Kali' pektalu' dini Jairo, “Naa, ndi'a na melibuleng, saliga laak.”

37 Mendadi, nda' peliag si Isus sa' duun paig lain getaw megdunut diniin, subay si Pedro laak muka' sug dua' tawan mekpated, si Santiago bu' si Juan.

38 Mendadi, bena' minateng ilan ditug balay ni Jairo, minita' ni Isus su melaun getaw misasaw, muka' midengegeni mesekeg gaduy muka' kenembit nilan.

39 Sumiled dayun si Isus diag balay, kali' pektalu' di nga getaw, “Mauma dema misasaw amu? Ta'i pengeduyan niu? Gembata' kiin, kana' ma minatay. Pektulug da!”

40 Piketuanan laak nu nga getaw si Isus.

Mendadi si Isus, pigua'en dia su nga melaun getaw. Sumiled dayun dia sugud belilidan nu gembata', pidunuten laak su gina' nu gembata' muka' su gama'en sampay su telu tawan sakupen kia.

41 Bena' mikeseled ilan, piguidan dayun ni Isus su gembata' di kemeten. “Talita kumi!” maa' laung ni Isus. Guluganen, “Enaung, talu'u dini'a, pegbuata!”

42 Suminambut megbuat su gembata', mikpanawpanaw dayun. (Naa sepulu' bu' dua' taun nai gidaden.) Naa sa' ma'antu, su kelaun duma ni Isus, mipati' ilan mesebu'ay.

43 Dagid inungub ilan gupia ni Isus, pia laak daw sala tawan, nda'iduni pesuunan nilan di mipenggulaula kia. Laung ni Isus, “Naa, paanen niui gembata' kiin.”

6

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret (Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Naa migawa' si Isus dig benwa kia, minuli' ditug daan lunsuden. Migdunut dadema diniin su nga sakupen.

2 Bena' su Gendaw Pelali na, mikpetu'un si Isus dia simbaan nu getaw Judea. Mendadi su melaun getaw dia simbaan, sa' midengeg nilan su pitu'un ni Isus, misebu'an ilan dun, kali' ilan peksinaakay, laung nilan, “Paa, ki getaw kini, adinen ma pigenati kelaunanen kini? Ta' sinuunan duni tinulung diniin? Pikendunen ma duni nga mekesalebu' pingulaulanen kiin?

3 Pu' kana' bain su panday laak kiin dig balay, gina'en si Maria, pateden si nga Santiago, si Jose, si Judas muka' si Simon? Kana' ba dini da pegbenwa su nga pateden libun?” Ma'antu, pimilas nilan si Isus.

4 Mendadi, miktalu' dinilan si Isus, “Ki pimuunan nu Megbebaya', pegbesaan pia adin pangay. Laak dagid diag daan benwanen, diag daniin beta'an, ndi' daan pegbesaan.”

5 Sa' ma'antu, nda'iduni mekesalebu' mipenggulaula ni Isus dia Nazaret, duun laaki nga santa' tawan getaw pegladu pindepenanen, pineguli'anen.

6 Misebu'an gupia si Isus pu' nda' pekpetuud diniin su nga getaw dia.

Mendadi, mipanaw si Isus, lineepen su ngag lunsud diag lumibut benwa, piktu'unanen su nga getaw.

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

7 Naa ki sepulu' bu' dua' tawan peneligan ni Isus, sinabinen ilan. Mendadi bena' misabinen ilan, sinugu' ilan dayun ni Isus mpanaw pigdedua' tawan. Bigayanen ilan pegbaya' mengutid di menenulay.
8 Miktitulu' dinilan si Isus, laungen, "Sa' mpanaw amu, nda'iduni sengkapan uiten niu, pia balun niu pan, gambag, atawaka selapi'. Laak mesu'at meguit amu sekud,
9 mesu'at amu menepatus, dagid salabuuk laaki suub niu."
10 Laung pagid ni Isus dinilan, "Adin sug bekna balay mekpepenaik diniu, ditu laak amu tuun, sampay mekebundas amu dig lain lunsud.
11 Adin sug lunsud ndi' menemba' diniu dakus ndi' mekineeg diniu, pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug niu sug lepup lupa' di geksud niu, adun metakesi'anig lunsud kia!"
12 Mendadi ma'nia, mipanaw tu'u su nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Miktitulu' ilan dayun, iini tinitulu' nilan tu nga getaw, subay meksikesuun ilan.
13 Melaun menulay inutidan nilan di nga getaw, muka' melaun dademai nga pegladu pineguli'an nilan, binunagan nilan lana su pegladu.

Su Kepatay ni Juan su Memunag Tubig
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Naa si Adi' Herodes, midengegen su pinggulaula ni Isus, kagina misigwag na dig benwa sug dengegan ni Isus. Sug duma getaw, pektelu'en nilan, "Kiin si Isus, iin si Juan su Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'! Kaas ma duuni ginuungen menggulaula mekesalebu'."
15 Dagid sug duma mektalu', laung nilan, "Kiin si Isus, iin si Elias dengantu."
Muka' duun pa pagidi mektalu', laung nilan, "Si Isus kiin, iini sala tawan pelum pimuunan nu Megbebaya', maa' nu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu."
16 Laak dagid kini si Herodes, bena' midengegen su pinggulaula ni Isus, laungen, "Uy, kiin pasi' si Juan, su Memunag Tubig! Masi' si Juan, ki piputukan ku gulu kitu, mitubu' puli'!"
17 Kaas ma'niai tinalu' ni Herodes, pu' begudiin su nda' pa patay si Juan, suminugu' si Herodes pu' daapen si Juan, pibaluden dakus pipirisunen. Pu' iini puunanen, begudiin duuni sala tawan libun ngalanen si Herodias, inagaw ni Herodes, asa sawa nu pated ni Herodes si Felipe.
18 Kaas si Juan, tatap miktalu' dini Herodes, "Binandu ma ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', ndi' mesu'at egaun mu su sawa nu pated mu, iini penginsuaan mu."
19 Mendadi kagina ma'antu, kini si Herodias, duunig laatan ginaanen dini Juan. Pepatayen sia, laak ndi' mesu'at, pu' su sawanen si Herodes,
20 mendek dini Juan. Pu' misuunan ni Herodes mekesuun getaw si Juan, muka' pimili' nu Megbebaya'. Kaas pegingaten laak ni Herodes si Juan adun ndi' meka'idan. Pu' sa' kineegan ni Herodes su pegwali ni Juan, melibuleng dun gupia, laak pia ma'antu, pekineeganen da gusay, pu' leliagen dun.
21 Mendadi duuni gendaw, kini si Herodias, duun nai sikawen mekpatay dini Juan. Pu' si Herodes, miglumpuk mitaang di gendawanen, inggaten su nga kelaun begelal, su nga kaunutan nu sundalu, muka' su nga meselagetaw dia prubinsya Galilea.
22 Mendadi, bena' miglumpuk nailan, duunig bata' ni Herodias delaga, sumiled dia pu' suminayaw. Liliag dun dayun si Herodes, sampay su ngag bisitanen. Kali' pektalu' su gadi' diag delaga, "Naa Enu', mesu'at duuni penengiin mu dinaan. Pia ta' alanduni penengiin mu dinaan, begayu dini'a."
23 Suminapa pa pagid diag delaga kia, laungen, "Pesaden ku dini'a, pia ta' alanduni penengiin mu, pia seginenga' di peglegedi'an ku kini, begayu dini'a."
24 Lumiu dayun sug delaga, sinaaken ditu gina'en, "Ta' mai penengiin ku?"

"Ki gulu ni Juan, su Memunag Tubig," simbag nu gina'en.
25 Lemen laak midengeg nug delaga, migdedali' dayun mpuli' tu gupid nu gadi', pinenginen diniin, "Naa, iini mauya'an ku begay mu dinaan, ki gulu ni Juan, su Memunag Tubig, betangen nandaw dig dekulan!"
26 Naa apelai, milegenan pati'i gadi' kini. Dagid ndi' mesu'at megbelibad, saba' nu kesapanen kia di gedapan nug launan bisitanen.
27 Suminugu' dayun di sundalunen, uitenen ditu niin ki gulu ni Juan. Mendadi, mipanawi sundalu kia, pinutukanen tu'u gulu si Juan diag dialem pirisuan.
28 Iwiten dia gadi' ki gulu ni Juan, bitang tu'u dig dekulan, tinulunen diag delaga, dayun pigwakilen dia gina'en.
29 Naa bena' midengeg nu nga sakup ni Juan ki mipenggulaula kia, inangay nilan sug bangkay ni Juan, dayun nilan lebengay.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan (Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Naa ki nga peneligan ni Isus, su nga sinugu'en mangay megukit, mipuli' nailan ditu ni Isus. Bena' minateng ilan, inukit nilan dayun diniin su kelaunan pinggulaula nilan sampay su nga pitu'un nilan.
31 Laak melaun gupia getaw mikpungun dia ni Isus, miglimbuslimbus ilan media, kaas nda' naig lakay ni nga Isus, pia laak ka'aan nilan. Sa' ma'nia, kali' pektalu' si Isus tu nga peneliganen, "Naa, megawa' ita deli' dini, ditu ita meliawliaw, ita na laak, adun mekengulali amu ndi' maiben."
32 Naa sa' ma'nia, sumikat ilan tu'u, suminakay ilan tu sekayan nilan, ilanilan da laak, adun mekpain ilan sia di meliawliaw benwa.
33 Laak dagid melaun gupia getaw mikaita' di kesekat nilan, minilala nilan si nga Isus. Sa' ma'antu, minggebek ilan sumungkak dini nga Isus, genat ilan di ngag lumibut lunsud. Ditu ilan minian lupa'an, kaas miuna pailan dateng ditu tanda' kedenggu'an ni nga Isus.
34 Naa sa' ma'nia, bena' mikelusad si Isus tu sekayan, minita'en ki melaun gupia getaw. Milelaat dinilan si Isus, pu' dialem ginaanen, maa' ilan karniru nda'iduni megingat dun. Dayun pikpuunanen ilan petu'unay, melauni pitu'unen dinilan.
35 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, mikpesempel dini Isus su nga sakupen, kali' ilan pektalu' diniin, "Sir, sungu na mesindepi gendaw, muka' kig benwa kini, meliaw pa pelum.
36 Kaas melengas sugu'en mu, Sir, su nga getaw, mangay ilan tu ngag lunsud muka' tu mektabu' benwa, pu' adun mekesaluy ilan lebungan nilan."
37 Sumimbag si Isus, "Yamu mai pekpaan dinilan."

"Apelai, Sir!" simbag nu nga sakupen. "Mabu' ndi' dadema mesu'at sugu'en mu ami mangay sumaluy pan, bali dua' gatus denario siai selapi', adun pa'aan dinilan?"
38 Sinaak ni Isus, "Naa, sanu buuki pan niu kiin? Ipusay niu pa deli' diin."

Kali' nilan maipusay, "Duun laakig lima buuk pan nami, dayun duunig dua' buuk seda'."
39 Mendadi, pimaingkuden su nga getaw diag lamalama, pikpinigpinigen ilan.
40 Mikpanunpanun tu'u megingkud su nga getaw, duuni pingmegatus sala penunan dun, muka' duun dademai piglima pulu' tawan.
41 Mendadi, inimud ni Isus kig lima buuk pan kia muka' sug dua' buuk seda', dayun megangag tug langit muka' mekpaladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapetanen dayun su pan, piktukiden pegilasay tu nga sakupen, adun pengilaken nilan tu nga getaw. Sampay sug dua' buuk seda', pikilasen dadema ditu kelaun getaw.
42 Minaan dayun su kelaun getaw, muka' migela' ilan mbesug.
43 Bena' mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga sakup ni Isus su sawad nilan, sepulu' bu' dua' dig belanan mipenu' pa nu sama' tu pan muka' seda'.
44 Su getaw minaan ditu nga pan, lima ngibu tawan su laak lumbus laki.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Naa bena' mitubus maan su nga
kelaun getaw, pisakay ni Isus tu sekayan
su nga sakupen, piunanen ilan dumipag
pangay ditug Betsaida, tu sedipag linaw.
Daniin, pauli'enen pa su nga melaun
getaw.
46 Naa bena' migudas na dema ditu nga
getaw, tumiwad dayun si Isus dig bentud,
adun menenabi dia.
47 Sa' ma'antu, bena' miglegebii na, ditu
na titenga' laud nug linaw su sekayan nu
nga sakupen. Si Isus pelum, salanen da
dia taasan.
48 Kali'en pengundiagay su nga saku-
pen, ditu nailan titenga' laud nug linaw,
mitegelan ilan gupia memelula, pu' mis-
ensung nilan su genus. Mendadi, bena'
sungu na dali' endaw, minangay si Isus
ditu nilan, pekpanaw diag dibabaw tubig.
Naa mian laak sia si Isus di mesempel
nu nga sakupen.
49 Dagid midayag nilan si Isus, masi'
pekpanaw diag dibabaw tubig. Migbek-
say ilan dayun, pu' laung nilan dun,
multu.
50 Sug launan nilan mikaita' diniin,
mindek ilan pati'.
Laung ni Isus, "Naa, gempia dai ginaa
niu. Naan daini. Ndi' amu mendek."
51 Suminakay dayun si Isus dia sekayan
nilan. Misikpa' dayuni genus. Mipati'
gupia mesebu'ay dun su nga sakupen,
52 pu' pia minita' na nilan su mipeng-
gulaula mekatag di pan kitu, nda' gusay
metekad nug delendeman nilan su gikteb
nu ginuung ni Isus. Pu' metegasi gulu
nilan.

Pineguli'an ni Isus su nga Pegladu tu Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Mendadi, minundas si nga Isus dumi-
pag diag linaw. Duminggu' ilan tu Gene-
saret, iniketan nilan su sekayan nilan dia
geksid.
54 Bena' minlusad ilan genat ditu
sekayan nilan, su nga getaw dia, minilala
nilan dayun si Isus.
55 Minggebek ilan dayun, lineep nilan
sug benwa, kaas sa' midengeg nu getaw
pu' minateng diag benwa kia si Isus,
pinguit nilan dayun dia su nga pegladu,
pibelilid di nga sampuyuan.
56 Kaas pia adin pangay si Isus tu
nga mikapulu' balay atawaka tu ngag
lunsud, pia adin dia miktabu' benwa, su
nga getaw, pinguit nilan su nga pegladu
tu nga padi'an, ditu na dayun pemeg-
belilid. Inubug nilan dini Isus, pia laak
daw sia medelu' nu nga megladu su
kuyamay suuben. Muka' adin su taman
getaw mikedelu' dun, migela' ilan dayun
mauli'ay.

7

Su Titulu'an nu Megbebaya' muka' su Kinilawan laak
(Mateo 15:1-9)

1 Naa duuni nga Pariseo muka' nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbe-
baya' mikpungun ditu ni Isus, genat ilan
ditu Jerusalem.
2 Naa ki nga Pariseo kini muka' su
nga mekpetu'un di Palinta, minita' nilan
pu' sug duma sakup ni Isus, sa' minaan
ilan, milemu'an ilan, sa'itada nda' nilan
pegela' dunutay sug bian mengingenaw
tinitulu' nu nga Pariseo tu nga getaw.
3 (Pu' su nga Pariseo sampay su kelaun
getaw Judea, ndi' ilan maan sa' ndi'
nilan medunutan sug bian mengingenaw
pingumbilin dinilan nu nga ginepu'ay
nilan.
4 Muka' sa' mateng ilan genat di
padi'an, ndi' ilan maan, subay unaan pa
nilan ki kengingenaw nilan kia. Muka'
melaun pa betad pingumbilin dinilan
dunutan nilan, pinenggi' duunig bian
nilan mengugas nga tasa, tegayan, muka'
nga kaldiru tumbaga.)
5 Mendadi, ki nga Pariseo kini muka'
nga mekpetu'un di Misulat Palinta, sinaak
nilan dini Isus, "Mauma ki nga sakup mu
kiin, ndi' ma nilan dunutan sug betad
pingumbilin dinita nu nga ginepu'ay ta?
Milemu'an ilan, pu' miglaksap mailan
maan, pia milemu'i kemet nilan."
6 Dagid sumimbag si Isus dinilan, "Paa,
yamu kiin, tautau mekesuun amu! Mis-
ugat amu gupia ditu sinulat pedaan ni

Isaias dengantu ditu Talu' nu Megbebaya',
laungen,
'Ki nga getaw kini, laung nu Megbebaya',
pegbesaanu nilan diin laak baba'
nilan,
dagid sug delendeman nilan, melayu' ma
dinaan.
7 Su kektamuy nilan dinaan, nda'iduni
pantagen,
pu' su titulu'an nilan, kinilawan laak, asa
paingalan nilan dun, pinalintau!' "
8 Maa' laung pa ni Isus, "Yamu kiin,
bileng niu tu'u su palinta nu Megbebaya', iin sungkini dunutan niu kig betad
pingumbilin nu kilawan.
9 "Metau daan amu gupia megbeleng tu
Misulat Palinta nu Megbebaya', pu' adun
petindegen niu sungkin sug daniu betad!
10 Pu' duuni palinta nu Megbebaya'
sinulat ni Moises, laungen, 'Pegbesaay
mu su gina' mu muka' su gama' mu.'
Muka' duun pagidi palinta, 'Adin su
getaw menampalaksa tu gina'en atawaka
tu gama'en, subay petain.' "
11 Laung pa ni Isus, "Dagid iinig daniu
titulu'an, sa' duun siai ginabang begay
nu getaw tu gina'en atawaka gama'en,
mesu'at daw telu'en nu getaw kia, 'Corban ini.' (Ki Corban, ma'ananen, begay
sungkin tu Megbebaya'.)
12 Dayun sa' kiai telu'en nu getaw,
naa su ginabang begayen sia tu gina'en
atawaka gama'en, ndi' niu pelum pebegay dinilan.
13 Naa sa' ma'niai titulu'an niu, bileng
niu daan su Misulat Palinta nu Megbebaya', iin sungkini pitu'un niu tu nga
getaw, sug daniu laak betad. Muka'
melaun pai gininisan pinggulaula niu,
ma'nia dademaig bianen."

Su Gininisan Mekesala' tu Megbebaya'
(Mateo 15:10-20)

14 Naa sinabi puli' ni Isus su nga melaun
getaw, mekpesempel ilan diniin. Bena'
mikpesempel nailan, kali' pektalu' si Isus
dinilan, "Pekineegay niu gupia ki telu'en
ku kini, launan niu, adun mesabut niu
gupia!
15 Nda'iduni mekeseled dig baba' nu
getaw genat dig liu, mekesala' dun tu
Megbebaya' su getaw. Iini mekesala' dun
su getaw, ki gua' dig delendemanen.
16 [Adin sug duuni telinganen,
mekineeg dema tu'u.]"
17 Mendadi, migawa' si Isus ditu tebenan getaw. Kali' seled tug balay,
sinaakan dayun nu nga sakupen mekatag
di sambingayen kia.
18 Kali' sembag si Isus, "Apelai, pia
pamu, nda' dadema niu mesabut? Nda'
ba niu mesabut pu' pia ta' alanduni aanen
nu getaw, ndi' mekesala' dun su getaw
minaan dun?
19 Pu' adin su aanen nu getaw, ndi'
da suled tug delendemanen, ditu da laak
mbetang tianen, dayun gua' da pelum dig
lawasen." (Kaas sa' ma'antui tinalu' ni
Isus, mipesuunen pu' su kelaun gempia
aanen, nda'iduni binandu dun tu getaw.)
20 "Mendadi," laung pa ni Isus, "iini
tantu mekesala' dun su getaw, ki gua' dig
delendemanen.
21 Pu' kig delendeman nu getaw, iini
pigenatan nu melaat delendeman, sug
dusa, su kegdaaw, su kegbunu',
22 su kenlelingay, su kesaku, su melaat
gulaula, sug limbung, su mekepiidpiid, su kengimbegu, su tampalaksa, su
kekpelabawlabaw, muka' sug dupangan.
23 Sug launan melaat gulaula kini, genat
daan dig delendeman nu getaw. Iin tu'ui
mekesala' dun su getaw tu Megbebaya'."

Pigebangan ni Isusig Libun dig Lain Bansa Suminalig diniin
(Mateo 15:21-28)

24 Naa migawa' na dia si Isus, minangay
pelum tug benwa mesempel tug lunsud
Tiro. Bena' minateng ditu, tuminuun dia
salabuuk balay. Pigbuni sia, dagid nda'
dain mekegeglud.
25 Mendadi duunig libun, silunu'an
menulayig bata'en libun. Lemen laak
midengeg nug libun su kedateng ni Isus,
linaawanen dayun, miglaub di gedapanen.
26 Laak kig libun kini, kana' getaw
Judea, pu' getaw Fenicia, sakup Siria.
Mendadi, minengi dayun sug libun dini
Isus, utidanen sia ditug bata'en su menulay.

27 Laak iini simbag ni Isus, “Unaan ta
paanay su nga gembata'. Ndi' pia awi'
tu gembata' su gaanen, adun tikpu'en dia
nga gitu'.”*
28 Kali' sembag sug libun, “Metuud la
Sir, dagid pia su gitu' dia silung lemisaan,
aanenen dadema su nga mikula' gaan nu
nga gembata'!”
29 Kali' dayun pektalu' si Isus diag
libun, “Aa naa, kagina ma'niai tinalu' mu,
mesu'at na muli'a. Iini medetengan mu
sa' mateng ka, minawa' na tug bata' mu
su menulay.”
30 Minuli' dayun su gina' nu gembata',
midetenganen tu'u sug bata'en pegbelilid
laak tug belilidanen, minawa' na diniin su
menulay.

Piuli'an ni Isusi Getaw Bengel muka' Beed

31 Naa mipanaw puli' si Isus genat
ditug benwa sakup Tiro, minundas tu
Sidon, dayun mipuli' ditug Linaw Galilea,
mibiananen pa sug benwa paingalan dun
Nga Sepulu' Lunsudan.
32 Mendadi, saanan ni Isus dia, duuni
sala tawan bengel muka' beed pa pagid,
iwit nu nga getaw dia niin. Inubug nilan
dayun diniin, depenaneni getaw kia.
33 Mendadi pisuay ni Isus ditu melaun
getawig bengel muka' beed kia. Bena'
dua'dua' dailan, dilu' dayun ni Isus ki
telinga ni getaw kia, muka' liwayanenig
dila'en.
34 Migangag si Isus tug langit, dayun
migbagel ginaa, dunut tinalu'en, “Efata,”
guluganen, mpuka' na.
35 Lemen laak mitalu' ni Isus, mike-
dengeg dayun sug bengel. Muka' mi-
awa' naig beeden, melegdeng na dema su
kabiten.
36 Dayun inungub sia ni Isus su nga
getaw, adun nda'i ukitan nilan dun. Laak
pia kenduta'enen dun pegungub, migde-
gadega ilan sungkin megukit dun.
37 Liliag pati' su nga getaw, laung nilan,
“Ki getaw kini, ki tiba'an penggulaulanen,
melengas! Pu' pia sug bengel, mega-
ganen mekedengeg. Sug beed, mesu'aten
mekektalu'!”

8

Pinaan ni Isus su Paat Ngibu Tawan (Mateo 15:32-39)

1 Naa bena' lain gendaw, mikpungun na
pelum ditu ni Isus ki melaun gupia getaw.
Mendadi, bena' migela' nai gaan nilan,
sinabi ni Isus su nga sakupen. Bena'
mikpesempel ilan diniin, kali' pektalu' si
Isus,
2 “Milelaatu di nga melaun getaw kini,
pu' telu endaw na, nda' ilan pesuay
dinaan, dayun migela' na demaig balun
nilan.
3 Sa' dema pauli'en ku ilan nda' ilan
meka'aan, belunusan ilan dig dalan, pu'
duma kiin, melayu'i pigenatanen.”
4 Dagid kali' sembag su nga sakup ni
Isus, “Sir, kig benwa kini, limawa'. Sa'
ma'antu, adin ta ma elapayi gaan, paan
ta sia di nga melaun getaw kini?”
5 “Naa, sanu buuki pan niu diin?”
sinaak ni Isus.
Kali' ilan sembag, “Pitu buuk.”
6 Mendadi, pimaingkud dayun ni
Isus su nga getaw diag lupa'. Bena'
mikaingkud nailan, inalap dayun ni
Isus ki pitu buuk pan kia, dayun
mekpaladpalad tu Megbebaya'. Bena'
mitubus mekpaladpalad, pikpetapetanen
su pan, piktukiden dayun pegilasay tu
nga sakupen, adun pengilaken nilan tu
nga getaw. Piktukidtukid nilan dayun
pemegay ditu nga melaun getaw.
7 Duun pagidi giwit nilan santa' buuk
mekaika' seda'. Mikpaladpalad dadema
si Isus tu Megbebaya' mekatag dig bata'
seda' kia. Mitubusen penenebiay, piki-
lasilas dadema su seda' ditu nga getaw.
8 Minaan dayun su nga melaun getaw,
muka' mibesug ilan. Pingikpes dayun nu
nga sakup ni Isus su sawad nu nga getaw
maan, pitu dig bukag pai sama' nilan.
9 Naa su nga getaw mika'aan dun, duun
saani paat ngibu tawan. Sa' ma'antu,
bena' mitubus ilan maan,

* **7:27 7:27** Iini piulugan dun ni Isus, unaanen pa ebangay su getaw Judea, dekag pa sug lain bansa, maa' nug libun kia.

10 piuli' ni Isus su nga melaun getaw,
duminangan dayun tu sekayan, ilan nu
nga sakupen, minangay ilan tug benwa
Dalmanuta.

Minengi Mekesalebu' Tu'us su nga Pariseo
(Mateo 16:1-4)

11 Naa duuni nga Pariseo minangay
kumita' dini Isus, mikpuun ilan dayun
meglantugi' diniin. Ki nga Pariseo kini,
minengi ilan dini Isus mekesalebu' tu'us
genat tu Megbebaya'. Pu' pengindanan
nilan si Isus.
12 Dagid bena' midengeg ni Isus,
migbagel ginaa dayun, kali' pektalu',
"Paa, yamu pa di getaw nemun, mauma
dema menengi mamu mekesalebu'
tu'us? Taman talu'u diniu, nda'iduni
mekesalebu' tu'us paita' diniu nga getaw
nemun!"
13 Sa' ma'nia, migawa' dayun dinilan
si Isus, duminangan puli' ditu sekayan,
duminipag diag linaw.

Su Melaat Betad nu nga Pariseo muka' ni Herodes
(Mateo 16:5-12)

14 Naa bena' sumikat nailan dumipag
diag linaw, milingawan nu nga sakup ni
Isusi megbalun pan, salabuuk laaki pan
nilan dia sekayan.
15 Mendadi bena' tuminulak nailan,
mikpegad si Isus dinilan, laungen, "Ki
petulin nu nga Pariseo muka' ni Herodes
di pan, peglengilamay niu."*
16 Bena' midengeg nu nga sakupen,
kali' ilan pegyagayaga, laung nilan, "Kaas
tinalu'eni ma'nia, pu' nda'iduni pan ta."
17 Laak dagid misuunan ni Isusi pigya-
gayaga nilan kia. Kali' pektalu' dinilan,
"Paa, mauma pelum megyagayaga amu
mekatag di pan, sa' nda'idun diniu? Masi'
ndi' pa niu mesabut? Aba, metegas gupiai
gulu niu?
18 Duun siai mata niu, masi' ndi' amu
gusay mekengita'? Duun siai telinga niu,
ndi' damu gusay mekedengeg?" Sinaaken
dayun dinilan, "Milingawan ba niu
19 su kemetau tug lima buuk pan, ki
pi'aan dayun tug lima ngibu tawan kitu?
Dayun sanu belanan pai sama' dun, su
pingikpes niu dun kitu?"
Kali' ilan sembag, "Sepulu' bu' dua' dig
belanan."
20 Sinaak pagid ni Isus dinilan, "Muka'
su kemetau tu pitu buuk pan, ki pi'aan
pelum tu paat ngibu tawan, sanu bukag
ma pelumi pingikpes niu tu sawad nilan
maan?"
Laung nilan, "Pitu dig bukag."
21 Laung dayun ni Isus dinilan,
"Sa' ma'antu, mauma nda' niu gusay
mesabut?"

Piuli'an ni Isusig Buta

22 Ma'antu, midepet na si nga Isus tug
lunsud Betsaida. Bena' minateng ilan,
duuni sala tawan buta iwit nu nga getaw
ditu ni Isus. Pinengi nilan dayun diniin,
depenanen kig buta kia.
23 Mendadi, piguidanen di kemet sug
buta, dayunen egakay ditug liu nug lun-
sud. Bena' miliu nilan sug lunsud, li-
wayan ni Isus su mata nug buta. Genaten
luayay, dipenanen dayunig buta kia,
kali'en saakay, "Naa ma, duun ta'i minita'
mu?"
24 Kali' tingagig buta kia, laungen,
"Mikaita' nau getaw, laak dagid ma'niin
palas gayu pekpanawpanaw."
25 Pinuli'an na pelum ni Isus depenay su
matanen. Mininggas dayun mekimanig
buta kia. Muka' miuli'an nai matanen,
mipalasen gupiaig launan mesugat mata-
nen.
26 Piuli' dayun ni Isus su kamun mibuta,
dunut binduanen, laungen, "Ndi'a gusay
mpuli' diag lunsud kia."

Su Tantu Gasal ni Isus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Naa minundas na si Isus, ilan nu nga
sakupen, minangay ilan tu nga mikapulu'
balay sakup dig lunsud Cesarea Filipo.
Mendadi, sinegay nilan dig dalan, sinaak
ni Isus tu nga sakupen, "Mendadi naan
kini, sa' su gasalu, alanduni ketalu' dun
nu getaw?"
28 Kali' sembag su nga sakupen, "Ya'a
daw si Juan su Memunag Tubig. Sa' sug

* **8:15 8:15** Iini piulugan dun ni Isus su petulin nu nga getaw kiin di pan, naa sug betad nilan, melaaten.

duma mektalu', ya'a daw si Elias dengantu. Muka' duun pa pagidi mektalu', ya'a dawi sala tawan pa pelum pimuunan nu Megbebaya' dengantu."

29 "Mendadi yamu dema," sinaak ni Isus, "ta' mai ketalu' niu dun, ki gasalu?"

Sumimbag si Pedro, "Ya'a na gupia su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan."

30 Laak dagid inungub ni Isus su nga sakupen, ndi' nilan pekpesuun tu getaw ki gasalen kia.

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen (Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Mendadi, genat di gendaw kia, mikpuun si Isus mektu'un di nga sakupen, laungen, "Naan, kig Bata' nu Kilawan, melaun pai kekpeleget dinaan. Muka' pemilasenu pa pagid nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nug belian nilan kampu' nu mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'."

32 Pinluksad gupia ni Isus dinilan ki tinalu'en kini. Dagid bena' midengeg ni Pedro, inabigen si Isus, dayun pimaag ni Pedro si Isus mekatag di tinalu'en kia mbiananen sungu.

33 Laak dagid si Isus, liningayen su nga sakupen, pimaagen dayun si Pedro, laungen, "Pegawa'a dinaan, Satanas! Pu' kig delendeman mu kiin, kana' genat tu Megbebaya', pu' delendeman laak nu kilawan!"

34 Naa, sinabi ni Isus su nga melaun getaw sampay su nga sakupen. Bena' misempel ilan, kali' dayun pektalu' si Isus, "Mendadi, sa' duuni getaw mauya'anen sumakup dinaan, subay teliudanen sug daniin delendeman, pisanenen dayun ki kurusen, dakus dumunut gusay dinaan.†

35 Pu' adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen saba' nu kesakupen dinaan dakus tu kegukiten di Gempia Petenday, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen.

36 Pu' pia pa malap nu getaw su tibuuk lumbang, dayun mbeleng diniin su tantu ketubu', naa alandun bai gatagen? Nda'idun!

37 Pu' sa' mbeleng na di getaw su ketubu' nda'i tamanen, duun bai mbayaden, adun melekaten sia puli' su ketubu'en?

38 Pu' su getaw nemun, memilas ilan tu Megbebaya' muka' mikesala' ilan. Naa adini getaw mpiid mangken di kesakupen dinaan muka' di talu'u di gendaw kini, naa naan, kig Bata' nu Kilawan, mpiid dau dema mangken diniin sakupu sa' lumusadu puli' dini. Muka' sa' lumusadu puli', maita' na di tiagu su kelengas nu pegbaya' nu Gama'u, dumau su nga pinaas sesugu'enen getaw langit."

9

Su Kepalin nu Palas ni Isus (Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

1 Muka' tinalu' pa pagid ni Isus tu nga sakupen, "Taman talu'u diniu, yamu nga getaw pegindeg dini nandaw, duun diniui ndi' matengi gumulen, medua' matanen ki Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya', medayag na tu'ui ginuungen."

2 Naa, bena' minayani genem gebii, tumiwad si Isus di metaas bentud. Pidunuten si nga Pedro, si Santiago muka' si Juan, ilanilan da laak. Mendadi, bena' ditu nailan dibabaw nug bentud, saanan nu nga sakupen megbantay diniin, masi' mitekaw mpalin su palas ni Isus.

3 Sampay su nga penepetenen, metinggas gupia saba' keputi'en, nda'iduni megaga nu mengekdak dig dibabaw benwa melepeng di keputi'en.

4 Muka' padun minita' nilanig dua' tawan dengantu pimuunan nu Megbebaya', masi' si Elias muka' si Moises, pegabitabit ilan ni Isus.

5 Naa bena' minita' ni Pedro, kali' pektalu' dini Isus, "Aa Sir, melengas pu' dini dami! Naa, megbaal ami bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dani Elias."

† **8:34 8:34** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

6 Kaas mitalu' dun ni Pedro, pu' nda'en
mesuunayi gempia sia telu'enen, saba'
mindek gupia, ilan nu ngag dumanen.
7 Bena' nda' medeksu' mektalu' si Pe-
dro, duuni gabun mitua' mikeleklem dini-
lan. Duuni miktalu' dig dialem gabun,
laungen, “Kini na tu'u sug Bata'u, ki
petailen ku! Pekineegay niu iin!”
8 Kali' ilan peglingaylingay, tekaw
nda'idun nai getaw minita' nilan dia, sala
da dun ni Isus.
9 Mendadi, duminiksun ilan genat diag
bentud. Saanan nilan dumiksun, inungub
ni Isus su nga sakupen, laungen, “Ki
minita' niu kia, nda'iduni ukitan niu dun
pia sala tawan, sampay da dun metubu'
puli' kig Bata' nu Kilawan genat matay.”
10 Naa sa' ma'antu, nda' nilan tu'u
pesuun tug lain getaw. Pegyegayegaan
laak nilan, laung nilan, “Alandun saani
ma'ananen, ki tinalu'en kiin pu' metubu'
daw puli' iin sa' genat matay?”
11 Sinaak nilan dini Isus, “Sir, sa'
ma'nia, su nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya', ta' mai ketalu'
nilan dun pu' subay lumusad pa si
Elias, dekag pa ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?”
12 Kali' sembag si Isus, “Naa metuud, si
Elias, mauna daan metua', pu' adun pen-
gusainen pa sug launan. Dagid mekatag
pelum dinaan, kig Bata' nu Kilawan, ta'
mai misulat dun ditu Talu' nu Megbebaya'
pu' gembageli kekpeleget dinaan, muka'
peksudi'an pau padun?
13 Dagid taman talu'u diniu, si Elias,
daan na mitua', dayun linaksap peglege-
tay nu getaw, maa' dadema nu daan
na misulat mekatag diniin ditu Talu' nu
Megbebaya'.”

Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

14 Naa bena' mipuli' si nga Isus di-
tug duma sakupen, melaun gupia getaw
minita' nilan, pegapulu' ilan dia nga
sakupen. Dakus duuni nga mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbebaya', siwal
nilan su nga sakup ni Isus.
15 Bena' minita' nu nga melaun getaw
si Isus, mitekawan ilan gupia diniin,
minggebek ilan dayun sumungkak diniin,
didialan nilan gupia iin.
16 Mendadi, kali' saak si Isus dinilan,
“Naa, ta'i piksualan niu kiin?”
17 Kali' sembagi sala tawan, “Sir, kig
bata'u kini, iwitu sia dini ni'a, pu' peglege-
tan menulay, kaas beed.
18 Sa' matengi kegleget dun, mbuk-
sak tug lupa', dayun megbula'ig baba'en
dunut mengkiget di ngisinen, dayun
mengekilig lawasen. Naa, inubugu di
nga sakup mu kini, utidan nilan sia ki
menulay, laak nda' nilan megaga.”
19 Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw dia,
“Ay, yamu pa di nga getaw nemun, nda'i
salig niu! Pinlukas nau dumuma diniu.
Santa' pai kaibenen ki ketigelu diniu? Uit
niu dini naani gembata' kiin.”
20 Iwit tu'u dia ni Isus su gembata'.

Naa ki menulay kia, lemen laak
minita'en si Isus, silunu'anen pelum su
gembata', binabuy dayun. Mibuksak diag
lupa', migenselenselig lawasen muka'
migbula'ig baba'en.
21 Sinaak ni Isus tu gama' nu gembata',
“Minibenen na betikayi ma'nini kini?”

Kali' sembag su gama'en, “Genat pa
kaika'ayen.
22 Tatap lebu'en nu menulay di gapuy
atawaka di tubig, petainen sia. Kaas
kalukalu megaga mu da sia, lelaatay mu
dema tu'u ami, ebangay mu ami!”
23 Kali' pektalu' si Isus, “Ditu pa talu'
mu sa' megaga mau, naa iin pasi'i gem-
pia telu'en, sa' ya'a pelumi mekegaga
dun! Sa' sumaligi getaw, nda'iduni ndi'en
megaga.”
24 Minekeg dayun mektalu' su gama' nu
gembata', laungen, “Duun siai kesaligu
Sir, laak kulang. Kaas dugangay mu ki
kesaligu!”
25 Misima' ni Isus pu' pegisel dinilan su
melaun getaw. Mendadi pimaag dayun
ni Isus ki menulay kia, laungen, “Ya'a
menulaya, bengelen muka' beed nga gin-
uung, gawa'a, muka' ndi'a na gusay puli'
selunu' di gembata' kiin!”

26 Migbeksay su menulay, muka' pisedilen pati' su gembata'. Dayun megawa' diniin su menulay. Naa su gembata', ma'niin palas minatay, kaas mitalu' nu nga getaw dia, “Minatay na!”
27 Laak dagid si Isus, piguidanen su kemet nu gembata', biwaten. Migindeg dayun su gembata'.
28 Naa sa' minuli' si nga Isus tug balay nilan, bena' nda'idunig lain getaw duma nilan, sinaak nu nga sakupen, “Sir, alanduni puunanen, nda' nami mautiday dun su menulay kitu?”
29 Simbag ni Isus dinilan, “Ki ma'niin palas, ndi' mautidan, subay pebianen laak di kenenabi.”

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 Naa minundas pelum si nga Isus genat dig benwa kia, minian ilan ditu Galilea. Laak pigbuni ni Isus su kepanaw nilan,
31 pu' pektu'unanen pa su nga sakupen. Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, duuni gendaw mateng, pegwakilu tu pegbaya' nu getaw. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'.”
32 Dagid ki tinalu' kia ni Isus, nda' metekad nu nga sakupen, muka' mekalangalang ilan dema sumaak dun diniin.

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Ma'antu, minateng ditu Capernaum si nga Isus. Bena' mikauli' nailan tug balay, sinaak ni Isus tu nga sakupen, “Ta' alanduni pigyagayaga niu kiin, su diin paita dalan?”
34 Naa mpauk ilan meksembag, pu' iin masi'i pigyagayaga nilan diag dalan, sa' taway dun dinilani tampusan metaasi tindegen.
35 Mendadi, migingkud si Isus, sinabinen su nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen, pisempelen ilan diniin. Kali' talu' si Isus, “Su getaw mauya'anen sia iini tampusan metaasi tindegen, subay iin sungkini mbaal tampusan gembaba'i tindegen diniu, sampay mbaal sesugu'en nu kelaun samasakupen.”
36 Dayun suminabi si Isus sala tawan gembata', pi'indegen di gedapan nilan. Sinipiten dayun su gembata', kali' pektalu',
37 “Adin su menemba' di sala tawan gembata' maa' ni gembata' kini saba' nu kesakupen dinaan, naa gitunganen, naani mipenemba'en. Pidag pa tanan, kagina pinemba'u niin, mipenemba'en dadema su suminugu' dinaan.”

Adin su kana' Kuntra ni Isus, iini Suguten
(Lucas 9:49-50)

38 Laak dagid si Juan, kali' pektalu' dini Isus, “Sir, duuni minita' nami getaw megutid di menenulay, sembayanen su ngalan mu. Laak pimaag nami, pu' kana' tain samasakup di pikumpungan ta.”
39 Laak kali' sembag si Isus, “Naa, ndi' niu dema pemaagay. Pu' ki getaw menggulaula mekesalebu', sembayanen su ngalan ku, kana' dayun meglibak dinaan.
40 Adini getaw kana' kuntra ta, iini sugut ta.
41 Taman talu'u diniu, pinenggi' duuni getaw megbegay diniu sala tasai tubig saba' sakup amu dinaan kini, si Kristu, naa su getaw mekpainum dun diniu, sugdaan tu'u nu Megbebaya'.”

Su Kegdaang di Samataw
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi, adin su getaw mekegdaang di sala tawan gembata' kini, ki mikpetuud na dinaan, naa ki mekegdaang dun kia, sa' pinenggi' palintangan gembagel galingan dayun lebu'ay tug laud, tumu' megaan daitu, sabaya' nu ginukuman nu Megbebaya' tu getaw mekegdaang di gembata' kini.
43 Kaas saladua' diniu, sa' pegdaangan ka, ki kemet mui mekesaba' dun, naa putuk mui kemet mu kiin! Pu' tumu' pa mpedumaa di ketubu' nda'i tamanen, pungkula, sabaya' mesangkapi kemet mu, laak mekauli'a tug linaw gapuy nda' nai kepalengen.

44 [Muka' misulat ditu Talu' nu Megbebaya' pu' tug linaw gapuy, ‘Su guled mengaan dig bangkay nilan, ndi' na matay. Muka' su gapuy ditu mektutung dinilan, nda' nai kepalengen.’]”*
45 Muka' miktalu' pagid si Isus, “Mesama da sa' pegdaangan ka, ki geksud mu pelumi mekesaba' dun, naa putuk mui geksud mu kiin! Pu' melengas pa dini'a sa' mpedumaa ditu ketubu' nda'i tamanen, sedibaluyi geksud mu, sabaya' mesangkapi geksud mu, laak lebu'en ka tug linaw gapuy.
46 [‘Su nga guled ditu, nda' daani kepatayen. Su gapuy ditu, nda' nai kepalengen.’]
47 Muka' pagid, sa' pegdaangan ka, ki mata mu pelumi mekesaba' dun, naa asak mui mata mu kiin! Pu' melengas pa dini'a sa' mpedumaa tu Keglekaunutan nu Megbebaya', salabuuk daig lisu mata mu, sabaya' mesangkapi mata mu, laak lebu'en ka tug linaw gapuy.
48 ‘Su nga guled ditu, nda'i kepatayen. Su gapuy ditu, nda' nai kepalengen.’ ”†
49 Laung pa ni Isus, “Menukid di nga getaw, esinan gapuy.
50 “Naa ki masin, gembageli gatagen. Laak dagid sa' meksitebang su masin, kenduta'en ma dun pekpepuli' tu kepaiten?

“Peksalabuuk amu di ginaa, pu' adun sug betad niu, melengas, maa' nu kelengas nu masin.”

10

Su Senlangan, ndi' Megbeleng (Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Naa migawa' si Isus dig benwa kia, minangay tu prubinsya Judea, dakus duminipag tu Tubig Jordan. Melaun getaw pelum mikpungun suminungkak diniin. Pitu'unanen dadema ilan, maa' da gusay nug daan betaden.
2 Mendadi, duuni nga Pariseo kuminita' dini Isus, pengimanan nilan sia iin. Suminaak dini Isus su nga Pariseo, “Naa, biwang ba dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', belengen nug laki su sawanen?”
3 Suminuli' dayun si Isus sumaak dinilan, laungen, “Naa, alandun mai palinta nu Megbebaya' sinulat diniu ni Moises?”
4 Kali' ilan sembag, “Biwang ni Moises pu' sug laki, mekpebaal pa keligenan tu'us dun, dayun megbeleng tu sawanen.”
5 Dagid miktalu' si Isus dinilan, “Paa, kaas ma biwang dun ditu palinta nu Megbebaya' sinulat ni Moises diniu, pu' saba' nu ketegas nu gulu niu.
6 Laak dagid genat tu pikpuunan nug launan, su kebuat nu Megbebaya' di gekleb langit bu' lupa', kana' ma'nia. Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya', ‘Biwat nu Megbebaya' su getaw laki muka' libun.’
7 Muka' misulat pa pagid, ‘Mendadi kagina ma'antu, sug laki, suay ditu gina'en bu' gama'en, sumalabuuk na tu sawanen.
8 Kaas su kamun dua' lawas pailan, meksala lawas nailan.’ Naa sa' ma'antui pisulat nu Megbebaya', ma'ananen, sug laki muka' su sawanen, kana' nailan dua' lawas, pu' sala lawas nailan.
9 Naa kagina ma'antu, su piksalabuuk nu Megbebaya', subay ndi' nu kilawan pepegbelengen.”
10 Naa bena' ditu ilan balay, sinaakan pelum si Isus nu nga sakupen mekatag di kegbeleng nu senlangan.
11 Kali' sembag si Isus, “Adin sug laki, belengenen su sawanen dayun menginsawa na puli' dig lain libun, naa kiin, mikesala' dusa.
12 Mesama da sug libun, sa' belengenen su sawanen, dayun penginsuaan puli' lain laki, naa kiin, mikesala' dadema dusa sug libun.”

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata' (Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

* **9:44 9:44** Sa'itada su kelegenay ditu, nda' nai kepapasen. † **9:48 9:48** Naa ki tinalu' ni Isus pu' putuken nu getaw su kemeten atawaka geksuden, dakus esakenen su matanen, piulugan dun ni Isus, subay ndi' na puli' gemiten megbaal sala'en su kemeten kia, su geksuden atawaka su matanen. Gitunganen, miawa' na diniin.

13 Naa duuni nga getaw mimeguit bata'en ditu ni Isus, adun pendepenanen ilan. Laak dagid su nga sakup ni Isus, pimaag nilani nga getaw kia.
14 Mendadi, kali' mesuunay ni Isus, milaati ginaanen tu nga sakupen. Kali' pektalu' dinilan, “Ki nga gembata' kiin, petuyang niu ilan mangay dinaan, ndi' niu belibaday. Pu' iin laaki mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', su megimbata' dig betaden.
15 Taman talu'u diniu, nda'i getaw mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay su kesaligen, ma'niin nu kesalig nu gembata' kini.”
16 Sa' ma'nia, suminipit si Isus tu nga gembata' kia, dipenanen ilan dayun muka' pinenebianen ilan.

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Bena' sumikat na pelum mpanaw si Isus, duuni getaw gumibek mekpesempel diniin dayun menginlulud di gedapanen, kali' saak diniin, “Sir, mekesuun ka. Naa ta' alanduni gempiau penggulaulaan, adun mpedumau tu ketubu' nda'i tamanen?”
18 Suminaak puli' si Isus di getaw kia, “Baa, mauma dema paingalan mu dinaan, mekesuun? Nda'iduni mekesuun tantu, subay su laak Megbebaya'.
19 Dagid, misuunan mu na ki nga palinta, ma'niin ‘Ndi'a pekpatay, ndi'a pegdusa, ndi'a pegdaaw, ndi'a penakesi' dig balus, ndi'a peglimbung, pegbesaay mu su gina' mu bu' gama' mu.’ ”
20 Kali' sembagi getaw kia, “Naa Sir, ki kelaun palinta kia, dinunutan ku, genat pa di kaika'ayu.”
21 Pingenlengan dayun ni Isusi getaw kia, gembagelig lelaaten diniin. Laak kali' pektalu' diniin si Isus, “Naa, duun pa gusayi kulang dini'a. Panawa na, peksaluy mu ki kelaun gimu mu, dayun pemegay mu tu nga pubri getaw su galinen. Duun dayuni ga'us mu ditu gekbus langit. Dayun puli'a dini naan, pegdunuta dinaan.”
22 Dagid kali' medengeg nu getaw ki tinalu' kia ni Isus, migdemeng. Migawa' dia ni Isus, milegenan pati', pu' medatu' gupia getaw iin.
23 Mendadi, su kepalus nu getaw kia, pingenlengan ni Isus su nga sakupen, kali' pektalu' dinilan, “Ki medatu' getaw, melegen tu'u ki kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!”
24 Bena' midengeg nu nga sakupen, misebu'an ilan dun gupia. Kali' gusay pektalu' si Isus, “Yamu nga gembata'u, talu'u diniu, ki kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', melegen daan tu'u!
25 Melemu pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu' getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!”
26 Naa bena' midengeg nu nga sakup ni Isus su tinalu'en kia, migiseg pati'i kesebu'ay nilan dun. Kali' ilan peksinaakay, “Sa' ma'antu, duun bai megawen?”
27 Pingenlengan puli' ni Isus su nga sakupen, kali' pektalu' dinilan, “Ndi' daan megaga nu kilawan. Dagid su Megbebaya', megaganen, pu' nda'iduni ndi'en megaga.”
28 Laak dagid si Pedro, kali' pektalu', “Sir, yami kini, bileng na nami gupia ki kelaunanen, adun megdunut ami dini'a.”
29 “Wa'a,” laung ni Isus. “Muka' taman talu'u diniu, adini getaw belengenen sug balayen, sa' su nga pateden libun laki, gina'en sa' gama'en, ngag bata'en, sampay sug lupa'en, saba' nu kesakupen dinaan muka' saba' kegukiten di Gempia Petenday,
30 naa nemun, sugdaan dun melaun. Sugdaan dun megatus pilu' ngag balay, pateden libun laki, gina'en, ngag bata'en sampay lupa'en. Laak dunut dun, malapen pa pagid ki kekpeleget diniin. Dayun di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen.
31 Laak dagid melaun getawi mauna nemun, iini mbinaya' sa' matengi gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw. Melaun dadema getaw mbinaya' nemun, iin na sungkini mbaluy muna sa' matengi gendaw kiin.”

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Naa bena' diin nailan dalan pektuad ilan tu Jerusalem, inunanan ni Isus su nga sakupen. Kagina sungu ilan medepet di Jerusalem, mipati' melibuleng su nga sakupen, dakus mindek dadema su nga getaw tuminakin dinilan. Mendadi, sinabi ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Bena' mikpesempel ilan diniin, pigukiten puli' dinilan ki mpenggulaulanen sungu.
33 Kali' pektalu' si Isus, "Naa, pektalentenay niu gupia ini. Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Mendadi, sa' mateng ita dia, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, pegwakilu tu nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' tu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Ukumanu dayun nilan laga' na ginau, muka' pegwakilu nilan tu pegbaya' nga kana' getaw Judea.
34 Pengimusaunganu nilan, pendula'anu nilan, muka' bedasenu nilan. Dayunu petayay. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'."

Mikpetaas sia Tindeg nilan si Santiago muka' si Juan
(Mateo 20:20-28)

35 Mendadi si Santiago muka' si Juan, su ngag bata' ni Sebedeo, minadap ilan dini Isus, kali' ilan pektalu', "Sir, duun siai tuyu' nami pebaal dini'a."
36 Sinaak ni Isus dinilan, "Alandun mai penengiin niu baalen ku diniu?"
37 Kali' ilan sembag, "Naa Sir, sa' mingkuda na tu'u meglekaunutan, medayag na dema su kelengas nu pegbaya' mu, naa iin siai penengiin nami dini'a, paingkuden mu dami dema ditu gupid mu. Su sala tawan dinami, diin dapit lintu mu, su sala tawan pelum, diin dapit bibang mu."
38 Kali' sembag dinilan si Isus, "Baa, nda' niu mesuunay ki inubug niu kiin. Ta' itu, megaga ba niu minum di tasa mipenu' kelegenay, ki sunguu na inumay? Muka' megaga ba niu bunagan amu tubig ma'niin nu kebunag sungu dinaan tubig?"
39 Laung nilan, "Wa'a, Sir, megaga da nami."
"Naa, metuud," laung ni Isus. "Ki tasa ginuman ku, mekainum amu daan dun tu'u. Ki tubig sungu bunag dinaan, mbunagan daan damu dun dema.
40 Laak dagid pia ma'antu, nda'i pegbaya'u memili' tu getaw mingkud di gupidu, diin dapit lintuu muka' di dapit bibangu. Pu' iin da laaki mekesaing dinaan, adin su gandang mitendu' nu Megbebaya'."
41 Naa su nga sepulu' tawan samasakup nilan dini Isus, bena' midengeg nilan ki inubug kia ni Santiago muka' ni Juan pu' ilan siai sumaing dini Isus sa' meglekaunutan, lingetan ilan dun.
42 Mendadi, sinabi ni Isusi kelaun sakupen kia, kali' pektalu' dinilan, "Naa su nga kana' getaw Judea, misuunan niu pu' gembegati kegbaya' dinilan nu nga pegengagen nilan. Muka' su ngag begelal nilan, metegas demai keguit nilan tu nga sakup nilan.
43 Dagid yamu, ndi' amu mpia mengma'antu. Sinangkali' adin diniui mauya'anen sia metaasi tindegen, subay iin nai mbaal sesugu'en niu.
44 Kaas adini mauya'anen sia pu' iini tampusan metaasi tindegen dig launan niu, subay iin nai mbaal maa' nu gulipen nug launan niu.
45 Pu' pia pa naan kini, kig Bata' nu Kilawan, kana' iini luminusadu dun dinig lumbang, pu' adun duuni megabang dinaan. Segaga iin sungkini ginangayu medini, pu' adun ebangan ku su kilawan, sampay petainu, pu' adun lekaten ku su melaun getaw."

Piuli'an ni Isus sug Buta, si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Ma'antu, midepet tu Jerico si Isus, ilan nu nga sakupen. Bena' minundas ilan pelum genat ditu, melaun gupia getaw mimegdunut dinilan. Naa sa' mipalus ilan dig lunsud kia, duunig buta pegingkud dia geksid dalan, menengi

limus. Ngalanen si Bartimeo, gama'en si Timeo.
47 Mendadi bena' midengeg nug buta pu' megbian dia si Isus, ki getaw Nazaret kiin, migbeksay dayun, laungen, “Uu Isus, Sapu'a ni David, lelaatay mau!”
48 Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu melaun getaw, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal mektawag, laungen puli', “Uu Sir, Sapu'a ni David, lelaatay mau dema tu'u!”
49 Tuminlen dayun si Isus. Laungen, “Sabi niu iin.”
Sinabi dayun sug buta, laung nu miksabi dun, “Gempia dai ginaa mu! Pegbuata, pu' sinabia niin.”
50 Bileng dayun nug buta su melambak suuben, suminambut dayun megbuat, mikpesempel dini Isus.
51 Sinaak ni Isus, “Ta'i penengiin mu dinaan?”
“Sir, liagan ku sia, mekengita' nau.”
52 Miktalu' si Isus, “Naa, sigi, ma'nia na. Miuli'an ka na, puun tu kesalig mu.”
Lemen laak mitalu' ni Isus, mikengita' dayun tu'u sug buta. Muka' tumindug dini Isus tug dalan.

11

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Mendadi, minundas na tu'u ditu Jerusalem si nga Isus. Bena' mesempel nailan dia, misebang ilan dig dua' maika' lunsud piningalan dun Betpahe muka' Betania, dia guksad nug Bentud nu nga Gayu Olibo, suminugu' si Isus dig dua' tawan sakupen.
2 Laungen dinilan, “Bundas amu diag lunsud kia dia gunaan. Mendadi sa' mateng amu ditu, duun dayuni maita' niu petubu'en nati asno iniketan, nda' mainsan sekayay getaw. Naa kiin, ubaday niu, agak niu dayun dini naan.
3 Naa sa' duuni sumaak diniu mauma ubadan niu, iini talu' niu diniin, ‘Duunig baalan dun nu Kaunutan, laak uli'enen da ganam.’ ”
4 Naa sa' ma'antu, mipanaw sug dua' tawan sinugu' ni Isus, mitaangan nilan tu'u dia geksid karsadai nati asno, iniketan dig bisuangan balay. Inubadan nilan dayun. Bena' pegubadan nilan,
5 suminaak dinilan tu'ui nga getaw pegindeg dia, laung nilan, “Uy, ta' maig baalen niu kiin? Mauma dema ubadan ma niui nati kiin?”
6 Simbag dayun nug dua' tawan sakup ni Isus su pimuunen dinilan. Miliag da dayun su nga getaw.
7 Mendadi, inagak nilan ditu ni Isus su nati asno. Bena' minateng ilan dia ni Isus, inigan nilan suub nilan sug lekud nug asno, suminakay dayun si Isus.
8 Muka' melaun getaw mimelat suub nilan dia karsada mbianan ni Isus, basa nilan diniin. Sug duma pelum, minalap panga gayu daunan dia giuan, inikam nilan dadema diag biananen.
9 Mendadi su nga melaun getaw mpanaw di gunaan ni Isus, mesama di nga getaw peglendug dig binaya'en, mimeksay ilan, laung nilan, “Pegbesaan kini! Melengas pepianan iin nu Megbebaya' ki minateng na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'!
10 Kini su sumumpat tu keglekaunutan nu ginepu'ay ta si Adi' David! Melengas pepianan nu Megbebaya' ki Kaunutan kini! Pegbesaan dadema su Megbebaya' ditu gekbus langit!”
11 Naa bena' minateng na tu'u di Jerusalem si Isus, minundas ditu Pengedapan tu Megbebaya'. Piglingaylingayen dayun su kelaunanen dia. Naa bena' lelabung na gupia, minuli' pa si Isus ditug Betania, ilan nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen.

Tinuyudan ni Isus su Gayu Igera
(Mateo 21:18-19)

12 Naa bena' miksala gendaw, mipuli' si nga Isus dia Jerusalem genat tug Betania. Saanan nilan dig dalan, migutem si Isus.
13 Kali' megutem, duuni minita'en dia melayu'layu' sala puun gayu igera, melabung naig daunen. Linaawan dayun ni Isusi gayu kia, tekaw duun siaig bunganen. Laak kali' pekpesempel dun, lumbus

laak masi' daun kig igera kia, pu' kana' pa timpu memunga.
14 Miktalu' dayun si Isus tu gayu, laungen, “Genat nandaw, nda'idun naig bunga mu ma'aan nu getaw!”
Naa midengeg nu nga sakupen ki tinalu' kia ni Isus.

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Bena' minateng ilan pelum tu Jerusalem, minangay puli' si Isus tu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi bena' minateng dia, ki nga mendagang guliden muka' su nga menaluy dia, pingutidanen. Pimbelikwangen pa pagid su ngag lemisaan nu nga membeles selapi', sampay su nga gingkudan nu nga mendagang malepati, guliden tu Megbebaya'.
16 Muka' nda' iin peliag sa' duuni getaw meguit pimetang, baalanen laak lektesan ki Pengedapan kia tu Megbebaya'.
17 Dayun mikpetu'un si Isus tu nga getaw dia, laungen, “Misulat ditu Talu' nu Megbebaya', ‘Ki Pengedapan dinaan, iini paingalan dun, balay penenebian nug launan bansa getaw.’ Dagid yamu kiin, binaal niu pegegludan ngag limbungan getaw ki Pengedapan kini.”
18 Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', midengeg nilan ki pinggulaula kia ni Isus. Saba' midengeg nilan, mikpuun ilan dayun menengaw pebianan nilan mekpatay diniin. Mindek ilan diniin, kagina su kelaun getaw, mipati' ilan mesebu'ay ditu titulu'an ni Isus.
19 Naa bena' miglegebii pelum, migawa' na puli' si nga Isus dia Jerusalem.

Su Getaw Menenabi, subay Sumalig
(Mateo 21:20-22)

20 Naa bena' miksiselem, mibianan puli' ni nga Isus ki gayu igera kiin. Kali' nilan maita', masi' milanes, minatay dadema su gangeten.
21 Naa si Pedro, milabu' dayun dig delendemanen su tinalu' ni Isus mekatag di gayu kia. Laung ni Pedro, “Apelai Sir, bentayay mu pa daan! Ki gayu igera kia piktuyudan mu, milanes na tu'u!”
22 Kali' pektalu' si Isus tu ngag dumanen, “Wa'a daan. Kaas yamu, salig amu dadema tu Megbebaya'.
23 Pu' taman talu'u diniu, sa' duuni mektalu' dig bentud kinu', ‘Mainata, peksilabu'a tug dagat,’ dayun kana' megdua'dua'i kesalig nu mektalu' dun, pu' petuudenen pu' menuudi tinalu'en kia, naa kiin, menuud dema tu'u.
24 Mendadi talu'u diniu, pia alanduni penenebiin niu, pekpetuud amu dun pu' malap niu, adun begay dadema diniu su pinengi niu.
25 Muka' sa' megindeg amu menenabi, adin su taman dunig laatan ginaa niu dig duma niu, gela' niu pedesunay. Pu' sa' ma'nia, su Gama' niu ditu gekbus langit, mekpedasun dadema diniu di melaat penggulaula niu.
26 [Laak sa' ndi' niu pedesunen su samataw niu, naa ndi' damu dema pedesunen nu Gama' niu ditu gekbus langit di melaat penggulaula niu.]”

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Sa' ma'nia, minateng na puli' si nga Isus dia Jerusalem. Bena' minateng ilan, mikpanawpanaw si Isus diag lenu'an nu Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nu ngag duma kaunutan nu getaw Judea, minadap ilan dini Isus.
28 Sinaak nilan diniin, “Paa, ki pinggulaula mu kini, ta' bai pegbaya' mu menggulaula dun? Ta' taway dun bai migbegay dini'a pegbaya' penggulaulaan mu?”
29 Laung pelum ni Isus dinilan, “Naa, saakan ku amu deli' sektaang. Dayun sa' mesembag na niu, pesuun ku dadema diniu su pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.
30 Iini sembag niu dinaan, si Juan kiin, adin genat su pegbaya'en memunag tubig tu nga getaw? Genat tu Megbebaya', sa'

genat ba laak di kilawan? Iini sembag niu.”
31 Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni nga kaunutan kia, laung nilan, “Naa, ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, ‘Su pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya',’ naa sumumpat dayun si Isus kini, ‘Sa' ma'antu, mauma dema nda' niu petuuday si Juan?’
32 Sa' sembagen ta pasi', ‘Genat laak di kilawan,’ naa ndi' mesu'at.” (Pu' sa' ma'niai sembag nilan, mendek ilan tu nga getaw, pu' su kelaun getaw, mituudan ilan dun pu' pimuunan nu Megbebaya' si Juan.)
33 Kaas iin laaki mesembag nilan dini Isus, “Nda' nami mesuunay.”

Laung dayun ni Isus dinilan, “Naa sa' ma'antu, ndi'u dadema pesuun diniu sa' ta'i pigenatan nu pegbaya'u penggulaulaan kui ma'nini kini.”

12

Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Mendadi, migukit si Isus sambingay tu nga Pariseo kia. Laungen, “Duuni getaw migimula pegimulanan gubas. Bena' mitubusen pemulanay, binaliten dayuni pegimulananen, migengkul seludan tu nga tubig nu gubas sa' intesenen, muka' migbaal pa pagid metaas pegelungan dun. Sa' mitubus, pisa'upen di nga getawi pegimulananen kia, dayun mipanaw dig lain benwa.
2 Mendadi bena' sumingku' na su pegimulanan, suminugu' su gapu'en di sala tawan sesugu'enen meditu nga sa'up, pu' adun elapenen sug daniin gilas tu nilan.
3 Laak dagid kali' dateng ditu su sinugu', aba, ginapus nu nga sa'up, binadas nilan pa pagid dayun piuli', nda'iduni miwiten pia maika'.
4 Naa su gapu' nu pegimulanan, suminugu' pa pelum sala tawan sesugu'enen. Bena' minateng ditu su sinugu', bintul nu nga sa'up di gulu, piksudi'an nilan pa pagid.
5 Naa su gapu' nu pegimulanan, suminugu' na pelum di ketelu tawan sesugu'enen. Bena' minateng ditu nga sa'up, binunu' nilan. Naa melaun pai sinugu', iin nai migbatag ia. Sug duma sinugu', binadas nilan, muka' sug duma, binunu' nilan.
6 Mendadi bena' miniben, mibilin laaki sala tawan, ki na bata' nu gapu' pegimulanan kia, ki petailenen gupia. Tiga'wan, iin na sungkini sinugu'en mangay tu nga sa'up. Pu' maa' laung pa nu gapu' nu pegimulanan dialem delendemanen, ‘Tumu' sa' kig bata'u na kini, pegbesaan nilan iin.’
7 Laak dagid sa' midayag nu nga sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan dayun, laung nilan, ‘Aa naa, kiin na tu'u sug bata' nu gapu' nu pegimulanan kini. Tala, tumu' petain tain, adun danita na su petenged sia diniin!’
8 Mendadi bena' minateng dia nilan kig bata' kini nu gapu' nu pegimulanan, inukpa'an nilan, pinatay nilan tu'u. Sug bangkayen dayun, piniglak nilan tug liu nu pegimulanan.
9 “Naa sa' ma'nia,” sinaak ni Isus, “alandun ma dayuni penggulaulaan nu gapu' nu pegimulanan gubas? Iin nai mangay ditu pegimulananen, adun pemunu'enen ki nga sa'up kia. Dayun lain getaw na pelumi pesa'upen tu pegimulananen kia.
10 Pu' nda' ba niu mbasa su sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', ma'nini'?

‘Kig batu pimilas nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gintudan nug balay.
11 Pu' kiin, pigbaal nu Kaunutan Megbebaya',
kaas leliagen ita dun gupia!’ ”*

12 Naa ki nga kaunutan nu getaw Judea, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus, pedaap nilan sia iin, pu' misima' nilan pu' ilani pisugaten ditu nga sa'up tu sambingayen kia. Kaas pidaap nilan sia si Isus, laak nda' nilan megaga daapay,

* **12:11 12:11** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

pu' mindek ilan tu melaun getaw. Kaas bilengan nilan si Isus, migawa' ilan dia.

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Naa duuni nga Pariseo muka' nga sakup ni Herodes, sinugu' ilan nu kaunutan nilan mangay ditu ni Isus lumantugi' diniin, adun sia metaban nilan si Isus di telu'enen.
14 Mendadi minadap dini Isus su sinugu', tautau suminaak ilan, "Naa Sir, misuunan nami pu' pektu'un mu su metuud. Ndai' pegisuun mu tu tindeg nu getaw, kaas ndi'a mpesuay di metuud, pektu'un mu gusay su tantu mauya'an nu Megbebaya' pegbetaden nu getaw. Naa sa' ma'antu, biwang ba ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', megbuis ita ditu tampusan gadi' si Cesar, sa' nda'? Megbuis bami dun, sa' ndi'?"
15 Laak dagid misuunan ni Isus pu' iini puun nu kesaak nilan diniin kia, su tautau kekesuun nilan. Kaas laungen dinilan, "Baa, mauma pengimanan ma niau? Alap amu selaad selapi', paita' niu deli' dinaan."
16 Tinulunan nilan dayun si Isus selapi'. Sinaak dayun ni Isus dinilan, "Naa, ta' taway dun baig lingaw kini? Ta' ngalanen bai misulat dadema dini kini?"
Laung nilan, "Dani Cesar."
17 Kali' pektalu' si Isus, "Naa sa' ma'antu, kig dani Cesar, bayad da niu diniin. Dayun sug danu Megbebaya', begay da niu dema ditu Megbebaya'."
Kali' medengeg nu nga sinugu' ki tinalu' kia ni Isus, misebu'an ilan diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Naa duun pelumi nga Saduseo mitua' ditu ni Isus. Naa ki nga Saduseo kini, ilani sala pikumpungan ndi' ilan mengintuudan dun pu' su nga minatay, metubu' daw puli'. Mendadi, kali' pembaalbaal sumaak dini Isus ki nga Saduseo,
19 "Naa Sir, duuni palinta dinita pisulat nu Megbebaya' dini Moises, 'Sa' daw matayig laki mikenginsawa na, laak nda'idunig bata'en, naa subay sukliin nu pated nu minatay. Iini menginsawa tug balulibun, adun duunig bata' nilan, lepeng bata' nu minatay kitu.
20 Mendadi, duuni pitu tawan mekpated. Minginsawa su gulangbata' dayun minatay, nda'idun paig bata'en.'
21 Dayun su kedua' pateden pelum, pinginsawanen sug balulibun dayun minatay, dakus su ketelu pateden.
22 Iin nai migbatag, gikteb nu pitu tawan kia, lumbus minatay, nda'idun da gusayig bata'en. Dayun sug libun, minatay dadema.
23 Naa paladpalad sa' duun siai metubu' daw puli' genat matay, naa kig libun kia, adin ma dayuni sawanen ditu pitu tawan kia, kagina migela' ma mayan mpenginsawa nu mekpated kia?"
24 Laak dagid kali' sembag si Isus, "Baa, gembagel gupiaig lapang niu! Pu' nda' niu mesabut su Misulat Talu' nu Megbebaya', sampay nda' niu dadema mesabut su gikteb nu ginuung nu Megbebaya'!
25 Pu' sa' metubu' na puli' su nga minatay, ndi' nailan meksenlangan, segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.
26 Muka' padun, petubu'en daan puli' tu'u su nga minatay, pu' nda' ba niu mbasa ki sinulat ni Moises dengantu, ditu sinulaten mekatag di sigbet kiin migliga'? Maa' laung nu Megbebaya' dini Moises, 'Naani Megbebaya' pektemuyen ni Abraham, pektemuyen ni Isaac, muka' ni Jacob.' "
27 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa misuunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya' su getaw tetubu', kana' nu nga minatay."†
Laung pa ni Isus tu nga Saduseo, "Kagina ma'antu, mipati' amu daan melapang."

Su Tampusan Metaas Palinta
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

† **12:27 12:27** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit.

28 Naa duuni sala tawan dia
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbe-
baya'. Bena' midengegen su keglantugi'
nilan dini Isus, misabuten pu' misugatan
ni Isus su sembagen dia nga Saduseo
mingindan diniin. Mendadi, minangay
dia gupid ni Isus suminaak diniin, "Sir, ta
palintaay duni tampusan metaas di nga
kelaunanen kiin?"

29 Kali' sembag si Isus, "Inii tampusan
metaas di kelaunan palinta, 'Pekineeg
amu gupia, yamu nu nga getaw Israel!
Su Kaunutan ta Megbebaya', salanen da,
salabuuk laaki Kaunutan.
30 Saladua' diniu, petail mu tantu su
Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada peg-
wakil mu diniin su tibuuk ginaa mu
muka' su tibuuk gimuud mu dakus su
tibuuk delendeman mu sampay su gikteb
sekeg mu.'
31 Dayun kini pelum ki kedua' metaas
palinta, 'Petail mu dadema sug duma
mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng
mu di kepetail mu dig lawas mu.' " Kali'
pagid pektalu' si Isus, "Naa kig dua' buuk
palinta kini, nda'idun naig lain palinta
metaas pa dun dini."

32 Bena' mideksu' mektalu' si Isus,
suminumpati sala tawan kia mekpetu'un
di Misulat Palinta, "Aa naa, Sir, metuud
lai daan! Metuud gupia ki tinalu' mu
kiin, salabuuk laaki Kaunutan Megbe-
baya', nda'ig lain.
33 Su Megbebaya', subay petailen tantu
nu getaw, sa'itada pegwakil nu getaw
diniin su tibuuk ginaanen muka' su
tibuuk delendemanen, sampay su tibuuk
sekegen, dakus subay petailen nu getaw
sug dumanen, lepeng di kekpetailen dig
lawasen. Tumu' pa petuuden nu getaw
kig dua' buuk palinta kini, sabaya' mengi-
lak tu Megbebaya' guliden muka' sug
lumaun betang pengilaken diniin."

34 Naa bena' mideksu' nu mekpetu'un
su tinalu'en, misima' ni Isus pu' telise-
buteni sembag nu getaw kia. Kaas tilu'an
dayun ni Isus iin, "Sungua na mekesakup
tu Keglekaunutan nu Megbebaya'."

Naa genat itu, nda'idun nai getaw
mekaku' sumaak dini Isus.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' laak ni Adi' David
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Mendadi, saanan pa ni Isus
mekpetu'un dia Pengedapan tu Meg-
bebaya', duuni sinaaken tu nga getaw,
laungen, "Su nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya', mauma dema
ma'nini'i pektelu'en nilan? Ki gasal nu
Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,
laung nilan sapu' laak daw ni David.
36 Naa, mauma dema ma'niaig laung
nilan, asa si David, iin gupiai pisulat nug
Balakat nu Megbebaya' ma'nini'?
'Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini dapit lintuu,
sampay di gendaw pelebaun ku ya'a daa-
gen mu su nga kuntra mu.' "
37 Suminaak pa puli' si Isus dini-
lan, "Kaas ki Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, gilal ni David Kaunutan.
Mendadi kagina ma'antu, ki gasalen,
sapu' ba laak ni David?"‡

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

Laak dagid su melaun getaw pelum,
bena' midengeg nilan su piktu'un ni Isus,
liliag ilan mekineeg dun.
38 Mendadi, selian ni Isus mekpetu'un,
duuni tinalu'en ma'nini'. "Peglengilam
amu, adun ndi' amu megelinan nug betad
nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya', ki nga meliag mekpanaw-
panaw mekseluk melambak suub, sam-
pay mauya'an nilan pegbesaan ilan nu
getaw tu nga tebu'an.
39 Muka' sa' ditu ilan keglekebibu,
pemili'en nilan su pegingkudan nu pegbe-
saan getaw. Mesama dia simbaan,
pemili'en nilan su tampusan metaas
gingkudan.
40 Muka' padun, peglimbungan ni-
lani ngag balulibun, mengagaw ilan tu
pimetang nilan, asa petaasen nilan su

‡ **12:37 12:37** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

kenenabi nilan, pekpaita'ita' laak nilan. Naa ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat nu ginukuman ditu nga mekpetu'un di Palinta kiin!”

Su Ginamut nug Balulibun
(Lucas 21:1-4)

41 Naa pegingkud si Isus diag Balay Pengedapan tu Megbebaya', dia mesempel nug betangan nu nga getaw gamut nilan. Pegbentayanen su nga getaw megbegay gamut nilan ditu Pengedapan. Sa' miglegamut ilan, melaun mekedatu' getaw dia, melaun dademai ginamut nilan.
42 Mendadi, duun pelumig balulibun minateng, pubri gupia, migbetang dadema gamuten, laak dua' laad sinsilyu.
43 Bena' minita' ni Isus, sinabinen dayun su nga sakupen mekpesempel diniin. Kali' pektalu' dinilan, “Taman talu'u diniu, ki pubri kini balulibun, gembagel pai ginamuten kiin, sabaya' su ginamut nu nga kelaun getaw dini.
44 Pu' sug duma getaw, ginamuten su laak kapin nu gimunen. Dagid kig balulibun kini, pia pubri gupia, gila'en da gusay begay sug bata' misukaten.”

13

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Mendadi, saanan ni nga Isus megawa' dia Pengedapan tu Megbebaya', laung nu sala tawan sakupen, “Sir, bentayay mu pa daan, melengas gupiai nga ginumbelayan kini! Mesiba'i ngag batu pengimbaalanen!”
2 Sumimbag si Isus, “Wa'a daan, maita' pa niu nandaw ki mekelengas gupia ginumbelayan kini. Dagid duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay.”

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Naa pegingkud si Isus tug dibabaw nug Bentud Olibo, tug dipag mi'entag nug Balay Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi si Pedro, si Santiago, si Juan muka' si Andres, minadap ilan dini Isus, ilanilan da,
4 suminaak ilan diniin, “Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungu na menuudig launan tinalu' mu kiin?”
5 Sumimbag si Isus, “Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw.
6 Pu' melaun metua', engkenen nilani gelalu, laung nilan, ‘Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!’ Bena' melaun getaw melimbungan nilan.
7 Muka' pagid, sa' duuni medengeg niu pegbunu' dia mesempel sampay tu melayu', ndi' amu melibuleng dun. Pu' subay mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa.
8 Pu' su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an. Muka' duuni ngag linug di tibuuk benwa, dakus mian pa pagidi meliget gutem. Dagid ki nga gempenggulaula kia, ma'niin laak penenggi'an sa' mekpuun pa megbatik tian sug libun.
9 “Dagid peglengilam amu daan. Pu' dengaten amu di gedapan nu kuis dakus pemesaitan amu nu getaw Judea tug dialem nga simbaan nilan, dakus dengaten amu di gedapan nu nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan. Mendadi su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday.
10 Muka' ki Gempia Petenday kini, subay pegukit pa ditu kelaun bansa, dekag pa melengkebig benwa.
11 Kaas sa' daapen namu dakus dengaten amu tu gedapan nu kuis, ndi' amu melibuleng dun pedaan, sa' ta' alandun mai sembag niu. Segaga sa' penenaakan namu, talu' niu laak ki petalu' pa diniu. Pu' ki sembag niu, kana' laak daniu talu', pu' pedelendem da diniu nug Balakat nu Megbebaya'.”
12 Laung ni Isus, “Duuni getaw megwakil di nga pated nilan petain, muka' ma'niin dademai penggulaulaan nu nga getaw dig bata'en. Sampay su nga

gembata', kuntraanen dadema su gina'en muka' gama'en, sampay meksimawi' dinilan ki petain.

13 Bentaan amu nu kelaun getaw saba' nu kesakup niu dinaan. Dagid adin su getaw mektigel sampay mengikteb, iini megawen."

Su Meliget Kelegenay nu Kilawan (Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa ki giningelanan Mekelemu' muka' Mekpelaat, maita' pa niu, paindegen diag Balay Pengedapan tu Megbebaya', dia tanda' kana' bantang paindegan dun." (Naa ki sinulat kini, subay sebuten gupia nu megbasa dun!) Maa' laung padun ni Isus, "Mendadi sa' metanda' na dia ki Mekelemu' muka' Mekpelaat kia, naa su nga getaw dini Judea, subay meglaguy tu ngag binentudan.

15 Adin su getaw metaang dia gatep nug balayen, ndi' pia melangan suled pa diag dialem pu' malap di pimetangen.

16 Samanen su getaw sa' metaang ditug binaalanen, ndi' dadema mpia melangan muli' pu' engainen laak sia su melambak suuben.

17 Naa sug libun sa' metaang dig bedesanen ki gendaw kiin, mesama su pegdudu'an pa, aa, mekelelaatlelaat ilan gupia!

18 Muka' iini penenebiin niu, ndi' dadema metaang di timpu metegdaw!

19 Pu' ki kelegenay di gendaw kiin, nda'idun naig lain kelegenay mekelepeng dun, genat ditu pikpuunan, su kebuat nu Megbebaya' di gekleb langit bu' lupa' sampay nandaw, muka' sampay ditug binaya' gebii bu' gendaw.

20 Kaas sa' ndi' nu Kaunutan Megbebaya' engkanan su kaiben nu kelegenay kia, nda'idun na siai mesama' getaw tetubu', megela' ilan sia mesapul. Dagid engkanan pa tu'u nu Megbebaya' su kaibenen, saba' nu nga tindu'en sakupen.

21 "Mendadi," maa' laung pa ni Isus, "sa' duuni mektalu' diniu, 'Bentayay pa daan niu, kiin na su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!' atawaka duuni mektalu', 'Kia nain!' naa ndi' amu pekpetuud dun.

22 Pu' duun pai nga metua' tautau iini Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, muka' metua' dademai nga tautau pimuunan nu Megbebaya'. Mekpaita' ilan nga ginuung muka' mekesalebu' tu'us, pu' adun megaga nilan sia peglimbungay pia pa su tindu' nu Megbebaya' sakupen.

23 Kaas peglengilam amu! Pu' daan ku na pisuun diniu kig launan mpenggulaula."

Ki Kelusad Puli' nug Bata' nu Kilawan (Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 Pidayun gusay ni Isus su talu'en, laungen, "Mendadi, sa' mengikteb nai kelegenay kia, su gendaw, ndi' na tuiag, muka' sug bulan, ndi' na dema meglamag.

25 Su ngag bitun ditug langit, meglabu', muka' su kelaun mibetang ditu gawanawan, mekegyugegyug.

26 Naa mendadi sa' menuud naig launanen, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, medayag nau tu'u nu kilawan, metua'u di gabun, medayag na su metaas ginuungu, muka' maita' di tiagu su kelengas nu pegbaya'u.

27 Mendadi sa' lumusadu, sugu'en ku dayun su nga sesugu'en ku getaw langit, adun leepen nilan sug dibabaw lumbang, pungunen nilan su getaw pimili' nu Megbebaya' sakupen, genat ditu pingikteban benwa ditu dapit silangan sampay ditu tampusan benwa dapit sindepan."

Su Kengikteb nu Gekleb Langit bu' Lupa', Metu'usan su Kesebangen (Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa, alap niu titulu'an ki gayu igera. Sug igera, sa' mentubil su panganen dayun megbegu daun, mesuunan niu pu' sungu na memedesig benwa.

29 Naa ma'antu dadema, sa' maita' niui nga gempenggulaula kini, mesuunan niu dadema pu' naan, sungu nau tu'u mateng puli', gitunganen, dia nau bisuangan nug balay.

30 Taman talu'u diniu, ndi' tagad mematay su nga getaw tetubu' nemun, megela' pa menuudig launanen kini.

31 Pu' su gekleb langit bu' lupa', megela' da mbeleng. Laak dagid ki pektelu'en ku kini, nda'i kebelengen."

Ki Kelusad Puli' ni Isus, nda'iduni Mekesuun dun
(Mateo 24:36-44)

32 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Laak dagid ki gempenggulaula kiin, nda'iduni getaw mekesuun dun, sa' ta' endaway dun atawaka ta' urasay dun. Pia pa su nga sesugu'en nu Megbebaya' ditu gekbus langit sampay naan, kig Bata'en, nda'i mekesuun dun, subay su laak Gama'u.
33 Kaas pegenduk amu, sa'itada pektalenten amu, pu' nda' niu mesuunay sa' nanu mpenggulaula.
34 Pu' kiin, penenggi'an dun ki getaw mipanaw di melayu'. Sa' sinegay ndi' pa mpanawi getaw kini, pegwekilanen su nga sesugu'enen, tukidenen dinilani pebaalen dinilan, muka' telu'enen tu megingat dig bisuangan, megenduk gusay.
35 Naa sa' ma'antu, yamu dema, pegenduk amu lelayun, pu' nda' niu mesuunay sa' nanu dateng ki gapu' balay kini, sa' lelabung ma, sa' titenga' gebii ba, atawaka dali' endaw, atawaka sa' siselem na gupia.
36 Sa' mbuus metekawi kedatengen, ndi' pia medetenganen ki pektulug amu.
37 Kaas ki tinalu'u diniu kini, talu'u dadema di nga tiba'an getaw, peglengilam amu!"

14

Su Sabut nu Getaw, Binesaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Ma'antu, dua' gebii pa mekpuun sug Lumpuk tug Liniusan, metaang dun sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay. Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minengaw ilan su'atan nilan di kedaap nilan dini Isus, pu' adun pepatay nilan iin. Laak pigunguban nilan.
2 Laung nilan, "Ndi' mesu'at metaang dig Lumpuk, pu' buus menlimuuk su nga getaw."

Binunagan Pagemut si Isus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Naa si Isus, sinegay ditu pelum Betania, inggat iin maan diag balay ni Simon, su getaw kiin minayan megladu mekesalebu' nuka. Bena' saanan ni Isus maan, duuni minateng libun peguit bata' bandi gemputi', mipenu' pagemut piningalan dun ki pagemut kia, nardo, melaga' gupia. Mendadi pinungak dayun nug libun sug liig nug bata' bandinen bitangan pagemut, binunagen dayun di gulu ni Isus.
4 Dagid duunig duma getaw dia, milaati ginaa nilan dun, diadia pektelu'enen dig dumanen, "Baa, mauma dema ki pagemut kiin, pikula'ula'an laak?
5 Iin siai melengas, piksaluy sia, mabu' malin sia labi telu gatus denario, dayun begay tu nga pubri su galinen." Muka' pigbelu'an nilan namal kig libun kini.
6 Dagid miktalu' si Isus, "Aba, ma'nia da! Mauma libulengen ma niuig libun kini? Ki pinggulaulanen dinaan, melengas.
7 Su pubri, lelayun niu mpungun megbenwa. Kaas pia ta' endaway dun, sa' mauya'an niu ebangan niu, naa mesu'at da gusay. Naan dagid, kana' nau maiben dumuma diniu dini.
8 Naa kig libun kini, adin su gikteb megaganen baalenen, binaalen dayun. Pu' pigupiananen pedaanig lawasu di kelebeng sungu dinaan.
9 Mendadi taman talu'u diniu, pia adin pegukit su Gempia Petenday dinig dibabaw lumbang, naa mpeduma dun dadema pegukit ki pinggulaula nig libun kini, pu' adun ndi' iin melingawan."

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Mendadi kini si Judas Iscariote, sala tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, linaawanen su nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, adun tipuunen dinilan si Isus.
11 Mendadi ki nga kaunutan kini, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Judas, aa naa, didialan nilan, pisadan nilan dayun si Judas, tindanan nilan iin selapi'. Kaas genat nitu, si Judas kini, piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu dini Isus.

Minaan si nga Isus Lebungan Gindan tug Liniusan
(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30)

12 Mendadi, minateng sug bekna gendaw nug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, metaang dun sug betad nu nga getaw Judea mektiti' nati karniru guliden nilan tu Megbebaya', gindan nilan tug Liniusan. Mendadi, suminaak dini Isus su nga sakupen, "Sir, kig Lebungan ta tug Liniusan, adin mu ami pengayay, adun ulingelen nami?"

13 Sinugu' dayun ni Isusig dua' tawan sakupen, laungen dinilan, "Bundas amu ditu syudad. Sa' mateng amu ditu, duun dayunig laki mesungkak niu, pekpisan bandi bitangan tubig. Iini tendugay niu,

14 adin sug balay seledanen, talu' niu dayun ditu gapu' balay, 'Naa, pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Adin dapit su sugud pengaanan nami tug Lebungan nami tug Liniusan, yami nu nga sakupu?'

15 Naa sa' ma'nia," laung ni Isus, "paita'en dayun diniu ki gembagel sugud dia dapit ditaas, misangkap na. Dia na niu pegulingelayig Lebungan ta."

16 Mipanaw dayun sug dua' tawan sakup ni Isus. Bena' minateng ilan tu syudad, midetengan nilan tu'u, maa' dadema nu tinalu' ni Isus. Pigulingel nilan dayun dia sug Lebungan nilan tug Liniusan.

17 Naa bena' misindep nai gendaw, miditu si Isus, ilan nu nga sepulu' bu' dua' tawan sakupen.

18 Mendadi, bena' pekaan nailan, kali' pektalu' si Isus dinilan, "Taman talu'u diniu, ki sala tawan diniu suminalu gupia dinaan maan kini, mektipu dinaan."

19 Milibuleng dayun su nga sakup ni Isus. Miglimbuslimbus ilan sumaak diniin, "Asa Sir, kana' da sia naani pektelu'en mu kiin?"

20 Sumimbag si Isus, "Sala tawan lai diniu, yamu nga sepulu' bu' dua' tawan kini suminalu gupia dinaan.

21 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mbinasau tu'u, maa' dadema nu misulat pedaan ditu Talu' nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu dinaan, kig Bata' nu Kilawan, mekelelaatlelaat gupia! Tumu' pa nda' na sia pegigetawi getaw kiin!"

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isukristu
(Mateo 26:26-30; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mendadi bena' maan ilan, minalap si Isus pan, mikpaladpalad dayun tu Megbebaya'. Pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', "Naa, alap amu dun ini. Kini sug lawasu."

23 Minalap pelum si Isus sala tasa penginumen. Bena' mikpaladpalad na puli' tu Megbebaya', dayunen tulunay dia nga sakupen ki tasa kini. Mininum ilan dun dayun, launan nilan.

24 Kali' pagid pektalu' si Isus, "Kini sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' nu melaun getaw. Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw.

25 Mendadi, taman talu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di penginumen kini, sampay da dun mateng su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'. Dekagu pa inumay kig begu ginis penginumen ditu Keglekaunutanen."

26 Naa bena' mitubus si nga Isus maan Lebungan nilan, migbebat ilan kegenal tu Megbebaya', dayun ilan menggua' dia, tumiwad ilan tug Bentud nu nga Gayu Olibo.

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga peneliganen, "Yamu kini, megela' amu tuliud dinaan. Pu' iini misulat ditu Talu' nu Megbebaya', 'Miktalu' su Megbebaya', petain ku ki megingat tu karniru, dayun megela' mesigwag su nga karniru.' "

28 Maa' laung pa ni Isus, "Dagid bena' genatu petubu'ay puli', megunau diniu ditu Galilea."

29 Kali' sumpat si Pedro, "Aba Sir, pia teliudan ka nu nga kelaun dumau, naan kini, ndi' nau gusay tuliud dini'a!"

30 "Taman talu'u dini'a," laung ni Isus, "dekag pasi' peguni su manuk dua' deksu'

gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala."

31 Dagid mimantek gupia si Pedro mektalu', laungen, "Pia mekenduta', saliunungan ku ya'a, ndi'u da lai pemelaun pu' kana'u ya'a mailala!"

Muka' su kelaun sakup ni Isus, ma'nia dademai pentelu'en nilan.

Milegenan si Isus saanan Menenabi tu Getsemane
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Naa minundas si nga Isus tu pegimulanan gayu piningalan dun Getsemane. Bena' minateng ilan dia, kali' pektalu' si Isus di nga sakupen, "Naa, pegingkud amu deli' dini, pu' menenabi pau dia."

33 Dayun iwiten dumanen si Pedro, si Santiago, muka' si Juan. Mendadi bena' melayu'layu' nailan diag duma nilan, didua'ani ginaa ni Isus, milegenan dun gupia.

34 Laungen dayun dia telu tawan dumanen, "Milegenanu ini, mibegatanu dun pati', ma'niin na petayan ku ini. Kaas dini damu dun deli', pegenduk amu."

35 Minundas kemaika' dia gunaan si Isus, dayun miglaub dig lupa' menenabi. Iini pinenabinen sa' sia mesu'at, ndi' na mayan diniin ki kegbinasa diniin.

36 Kali' pektalu', "Uu Ama'u, nda'iduni ndi' mu megaga. Kaas ki tasa mipenu' nug lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum. Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an, iini penuuden, kana' nug danaan."

37 Naa sa' ma'nia, pinuli'an ni Isus su telu tawan sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan. Sinabi dayun ni Isus si Pedro, laungen, "Uu Simon, ta' itu, tinuluga? Masi' nda' mu na megagai megenduka, pia laak sauras?

38 Baa," laung ni Isus, "peglengilam amu muka' penenabi amu daan, adun ndi' amu mpenulay. Pu' dig delendeman niu, gangut niu sia mekpetuud amu tu mauya'an nu Megbebaya'. Dagid su kekilawan niu, melubay, ndi' mekpetuud dun."

39 Mipanaw na puli' si Isus pu' menenabi na pelum, maa' dadema nug bekna kenenabinen.

40 Mendadi, kali'en puli'ay pelum su nga peneliganen, iin da gusayi mitaanganen, tinulug ilan pelum, pu' ndi' nilan metigeli tulug nilan. Nda'idun naig da'awa nilan.

41 Mendadi, bena' ketelu deksu' na ni Isus mpuli' dia sakupen kia, kali' pektalu' dinilan, "Ta' ma, tinulug pamu gusay, milali amu? Naa ma, pia da, sukal na! Mitektak na su sesa'! Mendadi naan kini, kig Bata' Kilawan, pegwakil nau tu'u tu pegbaya' nu nga kana' megbasa tu Megbebaya'."

42 Kaas pegbuat amu, mpanaw naita. Bentayay pa daan niu, kiin na tu'u ki tumipu dinaan!

Su Kedaap dini Isus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Mendadi, nda' pa medeksu' mektalu' si Isus, misebang si Judas, ki sala tawan kiin di sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus. Melaun getaw tumindug dini Judas kini, peguit ilan badung muka' bentul, sinugu' ilan nu nga kaunutan nug belian muka' su mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' kampu' nug duma kaunutan nu getaw Judea.

44 Naa si Judas, ki tumipu dini Isus, duuni tu'us gandang bigayen di ngag dumanen kia, pu' tinalu'en pedaan dinilan, "Adin su getaw elekan ku, iinen na su penengaun niu. Daap niu dayun, uit niu, peksiba'ay niu gupia ingatay."

45 Mendadi kini si Judas, sikna minateng, tuminuun dayun madap dini Isus. Kali' pektalu', "Uu, Sir!" Dunut ilekanen si Isus.

46 Dinaap dayun si Isus, dayun gepusay gupia.

47 Naa sala tawan pegindeg dia mesempel, migbakut badungen, dayunen tigbasayi gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Miseksipi sedibaluy telinganen.

48 Miktalu' dayun si Isus dia nga melaun getaw kia, "Naa, tulisan bau, kambat amu

meguit badung muka' bentul sa' daapen niau?
49 Asa gendawgendaw, naanig duma niu dia Pengedapan tu Megbebaya', mikpetu'unu dia, laak nda' niau daapay. Laak dagid kini, subay mpenggulaula daan, pu' su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', subay menuud."
50 Naa sa' ma'nia, bilengan dayun si Isus nu nga sakupen, mimeglaguy ilan, launan nilan.
51 Laak duuni sala tawan begu getaw peglenduglendug dini Isus, mipeliumutan laak gumut, dinaap dadema sia nu ngag duma ni Judas.
52 Laak nda' nilan melaam, pu' kali' nilan daapay, su laak gumuteni miselabet nilan. Mikelaguyi getaw kia, nda'idun nai penepetenen.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Naa sa' ma'antu, inagak si Isus ditug balay nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea. Mikpungun ditu su kelaun kaunutan nug belian dakus su ngag duma kaunutan nu getaw Judea, sampay su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'.
54 Naa si Pedro, miglendug dadema di melayu'layu', gikteb diag lenu'an nig balay kia. Luminamug dayun si Pedro dia nga megingat, pemegingkud ilan menalang dia gapuy.
55 Mendadi ki nga kaunutan nug belian kia dakus ki tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea, minengaw ilan sia takesi' mekatag dini Isus, pu' adun maukuman iin petain. Laak dagid mibulugan laak su nga kaunutan kia menengaw gempia dangat nilan diniin.
56 Pu' pia melauni minakesi' tu pimbaal dini Isus, nda' pektukma'i telu'en nilan.
57 Duun dayuni nga getaw migindeg, tuminakesi' ilan laak balus mekatag dini Isus. Laung nilan,
58 "Duuni midengeg nami tinalu'en, 'Ki Pengedapan daw tu Megbebaya', kig binaal nu kilawan,' laungen, 'geba'en ku. Dayun gikteb telu endaw, baalen ku puli' ki sukli dun, ki kana' na pigbaal nu kilawan.' "
59 Laak su nga tuminakesi' dig balus, nda' dadema pektukma'i pektelu'en nilan.
60 Mendadi su Tampusan Metaas Belian, migindeg na ditu gedapan nu ngag launan getaw. Sinaakanen dayun si Isus, laungen, "Naa, nda'idun bai sembag mu di tinakesi' ni nga getaw kini mekatag dini'a?"
61 Dagid nda' sembag si Isus, pia sektaang talu'. Sinaakan puli' nu Tampusan Metaas Belian, "Ya'a ba tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kig Bata' nu Megdedengeg Megbebaya'?"
62 "Wa'a," laung ni Isus, "naan ma. Muka' duuni gendaw mateng, naan kini, kig Bata' Kilawan, maita' niau, pegingkudu tu'u ditu dapit lintu nu Tampusan Ginuungan! Dakus maita' niau, lumusadu puli' dinig lumbang kini, metua'u di gabun dia gawanawan!"
63 Naa, apelai. Ki Tampusan Metaas Belian kini, kali'en medengeg pilepeng ni Isus sug lawasen tu Megbebaya', lingetan dini Isus sug Belian. Giditen su penepetenen, kali' pektalu', "Paa, ndi' ta na kambat dugangan su takesi'!
64 Pu' midengeg na niu ki keksudi'en tu Megbebaya'. Mendadi, alanduni kitab niu dun?"
Piksalabuukan nilan ukumay sela'an si Isus, bantang na petain.
65 Naa sa' ma'nia, su ngag duma, pindula'an nilan si Isus. Tinimpeng nilan pagidi matanen, dayun nilan denegay, kali' ilan pektalu' diniin, "Naa, sa' sia metuud pu' suunan ka, atuk mu sa' ta' taway dun dinamii mimesait dini'a?" Dayun su nga mimegingat dini Isus, binatak nilan tampalingay si Isus.

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Naa si Pedro, dia pa lenu'an nu pengukuman. Mendadi, duuni sala tawan delaga minateng dia, sesugu'en nu Tampusan Metaas Belian.
67 Bena' minita' nug delaga si Pedro menalang dia gapuy, tintengen gupia,

kali' pektalu', "Uy, ya'a kiin, dumaa pagid
ni getaw Nazaret kiin, si Isus."
68 Dagid mimalaw si Pedro. "Baa,"
laungen, "ki telu'en mu kiin, ndi'u lai
mesabut." Migawa' dayun dia si Pedro.
Bena' dia na geksid nug lenu'an si Pedro,
duuni manuk miguni.
69 Naa minita' na puli' nu sesugu'en kia
si Pedro. Laung nu sesugu'en dia nga
getaw pemegindeg dia, "Ki getaw kini,
duma ma nilan!"
70 Laak dagid mimalaw na puli' si Pe-
dro.
Naa bena' nda' maiben, su getaw pe-
megindeg dia, miktalu' ilan pelum dini
Pedro, "Naa ya'a, minget dumaa lai nilan,
pu' getawa Galilea ma dema."
71 Dagid mingadugu' tanan si Pedro,
laungen, "Apelii lai! Ndi'u dema tu'u
mailalai getaw pektelu'en niu kiin!"
72 Iin demai keguni manuk, kedua'en
na meguni. Milabu' dayun dig delen-
deman ni Pedro su tinalu' kiin ni Isus,
laungen, "Dekag pasi' medua' peguni su
manuk, metelu deksu'a na memalaw pu'
kana' mau mailala." Lilugutan dayun
mengaduy si Pedro.

15

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Naa bena' puti' delagay na, ki nga
kaunutan nug belian muka' su ngag
duma kaunutan nu getaw Judea dakus su
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', sa'itada ki tibuuk Pikumpungan
nu Metaas Gukum, miksabutsabut ilan
sa' enduta'en nilan dun si Isus. Bena'
mitubus ilan meksabutsabut, pibalud ni-
lan si Isus, dayun nilan egakay ditu gu-
birnadur, si Pilato. Bena' ditu nailan
gedapan ni Pilato, pigwakil nilan dayun
diniin.
2 Mendadi, suminaak si Pilato dini Isus,
"Naa, metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw
Judea?"
Kali' sembag si Isus, "Ya'a mai miktalu'
dun."
3 Melaun dayun inaleg nu nga kaunutan
nug belian dini Isus.
4 Kali' pelum saakay ni Pilato si Isus,
"Nda'i sembag mu di melaun dangat ni-
lan kini dini'a?"
5 Laak dagid nda' gusay peksembag si
Isus. Mipati' mesebu'ay dun si Pilato.

Inukuman na tu'u Petain si Isus
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39–19:16)

6 Naa tauntaun, metaang dig Lumpuk
kiin nu getaw Judea gindan tug Liniusan,
duunig betad nu gubirnadur, si Pilato,
beluyeneni sala tawan pinikutan, adini
ubugen diniin nu nga getaw Judea.
7 Naa su taun kia, mitaang dema duuni
nga getaw pinikutan, mingatu ilan di gu-
birnu dakus minunu' ilan samataw nilan
mitaang di sasaw. Sala tawan dinilan,
ngalanen si Barabas.
8 Naa mendadi, kagina minadap dini
Pilato su nga melaun getaw, inubug ni-
lan dayun diniin, baalenen na puli' su
tigaman nilan pegbetadenen metaang dig
Lumpuk tug Liniusan.
9 Sinaak dayun ni Pilato tu nga getaw,
"Mendadi, ta' ma, mauya'an niu beluyen
ku diniu ki gadi' nu getaw Judea?"
10 Iini tinalu' dun ni Pilato ma'nia, pu'
misima'en, kaas pa dinangat diniin nu
nga kaunutan nug belian si Isus, pu'
misigi mailan diniin.
11 Laak dagid ki nga kaunutan nug
belian, sinamuk nilan su ginaa nu melaun
getaw, adun ubugen nilan dini Pilato,
iinig beluyenen dinilan si Barabas kia,
sabaya' ni Isus.
12 Mendadi, sinaak puli' ni Pilato di
nga melaun getaw, "Sa' ma'antu, ta' mai
penggulaulaan ku di getaw kiin gilal niu
gadi' nu nga getaw Judea?"
13 Mimeksay su nga getaw, "Lensangen
di kurus!"
14 Sinaak na pelum ni Pilato, "Mauma,
alandun bai sala'en?"
Laak migdegadega ilan memeksay,
laung nilan, "Ki getaw kiin, lensangen
ba di kurus!"
15 Naa si Pilato, anguten dun
mamu'amu'i ginaa nu melaun getaw
kia. Sa' ma'antu, biluyen tu'u dinilan si
Barabas. Kini si Isus, pibadas ni Pilato,

dayunen pegwakil tu nga sundalu, pu' adun lensangen nilan di kurus.

Piksudi'an nu nga Sundalu si Isus (Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Naa sa' ma'antu, inagak nu nga sundalu si Isus ditug lenu'an nug balay nu gubirnadur, si Pilato. Pinungun nilan dayun su kelaunan sundalu.
17 Bena' mipungun ilan, piselukan nilan dayun si Isus melambung suub gempula, tautau suub gadi'. Muka' miglingkin ilan dugi, tautau tundek gadi' dadema, dayun nilan peselup di gulu ni Isus.
18 Tautau didialan nilan iin, laung nilan, "Naa, mpianan ka, Sir, Gadi'a daw nu nga getaw Judea!"
19 Pimentul nilan tigbaw su gulu ni Isus, muka' pindula'an pa nilan padun si Isus, dayun minginlulud ilan di gedapanen.
20 Mendadi, bena' mitubus nilan peksudi'ay, piluas nilan diniin su gempula suub, piseluk nilan puli' diniin sug daniin suub. Dayun nilan egakay si Isus ditu tanda' lensangan nilan dun di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus (Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 Naa saanan nu nga sundalu megagak dini Isus adun lensangen nilan ditu kurus, duuni mipegita' nilan getaw sungu na mesebang dia Jerusalem, ngalanen si Simon. (Si Simon kini, getaw Cirene, gama' ni Alejandro muka' ni Rufo.) Iini tigel nu nga sundalu mekpisan tu kurus ni Isus.
22 Naa sa' ma'antu, iwit dayun nu nga sundalu si Isus gumawas dia syudad, midepet ilan dia dapit dun piningalan dun "Tulan Gulu." Sa' dig danilan pikebitan, Golgota.
23 Bena' minateng ilan dia, duuni pi'inum nilan dini Isus penginumen limugan bulung, paingalan dun mira. Laak dagid mipauk minum dun si Isus.
24 Dayun nilan lensangay tu kurus si Isus. Bena' milansang tu kurus si Isus, piktali dayun nu nga sundalu su nga penepetenen, bian nilan mekilas dun.
25 Su kelansang dini Isus tu kurus, duun saani ginenga' menaik laak lemeni gendaw.
26 Naa duuni tu'us sinulatan sumbungan diniin, "Kini su Gadi' nu nga getaw Judea."
27 Muka' pa pagid duunig dua' tawan tulisan piduma dini Isus lensangay di kurus, miktimpang di kurus ni Isus su kurus nilan.
28 [Ki mipenggulaula kini, minuud dun su sinulat ditu Talu' nu Megbebaya', "Iin, pimilang duma nu nga melaat getaw."]
29 Naa su nga getaw minian dia, pingimusaungan nilan si Isus, miktaku'taku' ilan, dunut telu'en nilan, "Aha, ya'ai miktalu' pu' geba'en mu su Pengedapan tu Megbebaya', dayun gikteb telu endaw, baalen mu puli'!
30 Naa sa' ma'nia, gawen mu nandawig lawas mu. Penauga di kurus kiin!"
31 Ki nga kaunutan nug belian muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', ma'antu dadema, pingimusaungan da nilan dema si Isus, laung nilan tug duma nilan, "Paa, megaganen daw megaweni ngag lain getaw, laak ndi'en pelum megaga guunayig lawasen!
32 Ipusan ta ki Tindu' daw nu Megbebaya' Meglekaunutan, ki Gadi' nu nga getaw Israel, ipusan ta sa' menaug ma nandaw di kurus kiin, dekag paita pekpetuud diniin!"

Sampay sug dua' tawan tulisan dumanen linansang di nga kurus, pingimusaungan da nilan dema si Isus.

Su Kepatay na ni Isus (Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Naa su kelansang dini Isus tu kurus, bena' miktui gendaw, tekaw dumilemi tibuuk benwa, sampay miginenga' menaugi gendaw.
34 Mendadi, bena' miginenga' menaugi gendaw, minekeg megbeksay si Isus, laungen, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" Ma'ananen, "Uu Megbebaya' pektemuyen ku, Megbebaya' pektemuyen ku, mauma bilengan mau tu'u?"

35 Midengeg nu ngag duma getaw pegin-
deg dia, kali' ilan pektalu', "Naa, kineegay
pa daan niu, tuaganen si Elias dengantu!"
36 Duun dayuni gumibek malap maa'
palas napes, inulemen dayun di penginu-
men, tinangenen di tigbaw, pisangalen
dayun dig baba' ni Isus adun meseksepen.
Laung nu getaw kia, "Ala, pegbentayan
ta pa deli', kalukalu lumusad na buus si
Elias, adun ua'enen iin dia kurus!"
37 Mendadi si Isus, bena' mitubus
minum di penginumen kia, migbeksay
dayun puli' mainsan, metenug. Dayun
megetusi ginaanen.
38 Naa mendadi, su kurtina bilet ditug
dialem nu Pengedapan tu Megbebaya',
masi' mitekaw meginenga' megedit, genat
diin dapit ditaas sampay ditu geksiden
diin dapit silung.
39 Naa dia misungu'an nu kurus linsan-
gan dini Isus, duuni kaunutan sundalu
pegindeg dia. Bena' minita'en su kegetus
ginaa ni Isus, mitalu'en dayun, "Aa naa,
masi' metuud tu'u, ki getaw kini, iin sug
Bata' nu Megbebaya'!"
40 Duun pa pagidi ngag libun dia
mesempel, megbantay dailan dadema.
Telu tawan dinilan, si Maria Magdalena,
muka' si Maria su gina' ni Santiago muka'
ni Jose, muka' si Salome.
41 Ilan su tumindug dini Isus saananen
ditu pa Galilea, pu' miktagikul ilan diniin.
Muka' melaun dademaig duma nilan li-
bun dia, su nga tuminakin diniin pangay
ditu Jerusalem.

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42-43 Naa bena' sungu na mesindepi
gendaw, duuni getaw minateng dia genat
tug lunsud Arimatea, ngalanen si Jose. Iin
kiin, sala tawan ditu Pikumpungan nu
Metaas Gukum nu getaw Judea. Pegbe-
saan gupia nu samatawen si Jose, dakus
mekpedateng tu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya'. Naa su gendaw kiin, Birnis, su
pengandam di Gendaw Pelali nu getaw
Judea (pu' sala gendaw paitu). Mendadi
si Jose, miksibelu' mangay madap dini
Pilato, inubugen diniin, elapenen sug
bangkay ni Isus.
44 Dagid kali' medengeg ni Pilato
pu' masi' si Isus, daan na minatay,
mitekawan dun si Pilato. Sinabinen
dayun su kaunutan sundalu, sinaakanen
sa' minatay na tu'u si Isus.
45 Bena' midengeg ni Pilato su ginukit
nu kaunutan sundalu, bigayen dayun
elapen ni Jose sug bangkay ni Isus.
46 Naa sa' ma'antu, minangay deli'
si Jose sumaluy penepeten gemputi',
dayunen egwatay dia kurus sug bangkay
ni Isus. Bena' miagwaten, pinutusen
di penepeten kia, ditunen dayun libeng
sangyab liwakan di telektap. Bena'
milebengen, linuliden dayuni gembagel
batu, tinakepen ditu genga'an nug lebeng.
47 Naa si Maria Magdalena muka' su
sala Maria, gina' ni Jose, migbantay ilan,
kaas minita' nilan sug libengan dini Isus.

16

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Naa bena' Sabadu na, su Gendaw
Pelali nu nga getaw Judea, bena' misindep
nai gendaw, si Maria Magdalena muka'
si Maria gina' ni Santiago, su ketelunen
si Salome, minangay ilan menaluy nga
pagemut, adun penguklausen nilan sia
ditug bangkay ni Isus.
2 Mendadi bena' siselem na gendaw
Duminggu, lemen laak sumibangi gen-
daw, minangay ilan tu'u ditu sangyab
libengan dini Isus.
3 Selian diin pailan dalan, migyagayaga
ilan, laung nilan, "Naa sug batu tinakep
ditu sangyab, buus nda'i meglulid dun
dinita."
4 Laak dagid bena' misempel nailan
dia sangyab, kali' ilan tingag, sug batu
tinakep tu sangyab, masi' linulid na. Asa
gembagel gupia batu kitu.
5 Dayun sumuut dia sangyabi ngag li-
bun kia. Aba, duuni minita' nilan be-
gutaw diag dialem, pegingkud dia dapit
lintu nu sangyab, peksuub melambung,
gemputi' suub. Mipati' dayun mendeki
ngag libun kia.

6 Laak kali' pektalu' dinilan ki getaw
kia, "Naa, ndi' amu mendek. Pu' suunan
ku iini penengaun niu sia si Isus, ki getaw
Nazaret, sug linansang di kurus kitu. Naa,
nda' nain dini. Mitubu' na puli'. Bentayay
pa daan niu, kinu' da sia su pibelilidan
nilan diniin.
7 Naa, uli' amu, ukitay niu dayun su nga
sakupen kampu' ni Pedro, ma'nini'i talu'
niu. 'Si Isus, miguna na diniu ditu Galilea.
Mpegita' da niu ditu, maa' da nu gandang
tinalu'en diniu.' "
8 Ma'antu, migawa' dia sangyab su ngag
libun, miglaguy ilan dayun. Sinaaban ilan
saba' tiklab nilan. Muka' pia sala tawan,
nda'iduni inukitan nilan dun su minita'
nilan, pu' saba' gendek nilan.

Sug Bekna Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

Mikpaita' si Isus dini Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Naa su ketubu' puli' ni Isus, sikna
siselem dig bekna gendaw nu simana,
sa'itada su gendaw Duminggu. Kig
bekna pinita'an ni Isus genat tu ketubu'en
puli', iin si Maria Magdalena, su gan-
dang pingutid ni Isus diniini pitu buuk
menenulay.
10 Mendadi si Maria, bena' mikpaita'
diniin si Isus, minangay dayun megukit
tu nga getaw tatap dumuma dini Isus.
Sa' minateng si Maria ditu nilan, mitaan-
ganen pekpengaduy ilan, milegenan ilan
pati'.
11 Laak dagid pia pa midengeg nilan pu'
mitubu' puli' si Isus, muka' mikaita' dun
gupia si Maria, pia ma'antu, nda' dailan
gusay pekpetuud dun.

Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen
(Lucas 24:13-35)

12 Mendadi genat itu, bena' lain gendaw
puli', mikpaita' si Isus dig dua' tawan
sakupen saanan nilan dig dalan, pegan-
gay ilan tug buid. Laak sala na pelumi
palas ni Isus.
13 Mendadi, bena' minita' nilan iin,
mipuli' ilan ditu nga samasakup nilan,
inukit nilan dayun dinilan. Laak dagid
su ngag duma sakup ni Isus, nda' dailan
gusay pekpetuud dun.

Mikpaita' si Isus tu Sepulu' bu' Sala Peneliganen
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

14 Mendadi tiga'wan, mikpaita' na
pelum si Isus ditu sepulu' bu' sala
peneliganen, saanan nilan maan. Pig-
belu'an ilan dayun ni Isus pu' saba' nda'i
kekpetuud nilan muka' metegasi gulu
nilan, pu' mauma nda' ilan pekpetuud
ditu mikaita' diniin pu' tetubu' na puli'.
15 Mendadi, miktalu' si Isus tu nga
peneliganen, laungen, "Panaw amu, leep
niu su tibuuk lumbang, pegukit niu dig
launan kilawan dinig dibabaw benwa ki
Gempia Petenday.
16 Adin dayun su mekpetuud dun muka'
mekpebunag tubig, iini megawen. Dagid
adin pelum su ndi' mekpetuud, iini uku-
man."
17 Kali' pagid pektalu' si Isus, "Naa ki
nga mekpetuud, baalen nilani nga meke-
salebu' penggulaula. Pengutidan nilani
menenulay pebian di pegbaya'u, sampay
mekabit ilan lain pikebitan, ki nda' nilan
mainsan pektu'unay.
18 Sa' mpeguidan nilani mamak,
mesama sa' mekainum ilan bulit, ndi' ilan
mekenduta' dun. Sampay depenan nilan
su nga pegladu, mauli'an dadema."

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit
(Lucas 24:50-53; Pinggulaula 1:9-11)

19 Naa mendadi, ki Kaunutan kiin si
Isus, bena' mideksu'en su pektelu'enen
tu nga peneliganen, pilentu dayun ditu
gekbus langit, pi'ingkud dayun nu Meg-
bebaya' diin dapit lintunen.
20 Dayun su nga peneliganen, mipanaw
ilan tu'u, lineep nilan su tibuukan benwa,
pingukit nilan su Gempia Petenday. Iban-
gan ilan gupia nu Kaunutan Megbe-
baya', bigayan ilan niin ginuung megbaal
mekesalebu' tu'us, adun metakesi'an dun,
metuud ki gukiten nilan.]

Su Kedua' Kada'an Deksu'an nu Sinulat ni Marcos

(v 9) [Naa mendadi, su ngag li-
bun kia minangay ditug libengan dini

Isus, linaawan nilan tu'u si nga Pedro, inukit nilan dayun dedali' dinilan su kelaun tinalu' nug begutaw ditug dialem sangyab.

(v 10) Mendadi, pimuunan ni Isus gupia su nga peneliganen, adun ukiten nilan ditug launan getaw ki Gempia Petenday. Pilaktag ni Isus dinilan dini tibuukan benwa su Gempia Petenday, genat diin dapit silangan sampay ditu dapit sindepan. Ki Gempia Petenday kini, nda'i kebelengen sampay saumul. Pu' kini, puun tu Megbebaya'. Adin su getaw mekpetuud dun, megawen di sala'en di nda'i tamanen.]

Ki Gempia Petenday Sinulat ni LUCAS

Mendadi, kini su Gempia Petenday sinulat ni Lucas mekatag dini Isukristu, ki Meglegawen di tiba'an getaw. Suminulat dun si Lucas, getaw memulung. Metau gupia sumulat si Lucas, kaas pinungunen su kelaun gukiten di pinggulaula ni Isus genat di keksibaluy ni Isus kilawan sampay di kelentunen ditu gekbus langit. Pimantek ni Lucas dini sinulaten ki gembagel lelaat ni Isus tu nga getaw, pia su pubri, sa' su melubay, pia' ta' alanduni kelegenayen. Maita' pa pagid dini sinulat kini su gembagel keliag nu getaw ditu kegigetaw ni Isus, labi na su keleliag nilan ditu ketubu'en puli' genat matay.

Su suminulat dig libru kini si Lucas, iinig duma nu sala peneligan ni Isus si Pablo sa' mikpanaw si Pablo meksigwag di Gempia Petenday di kegawen ni Isus tu getaw. Asa si Lucas, kana' getaw Judea. Kaas pisuun ni Lucas dinig librunen kini sug lelaat ni Isus tu tiba'an bansa nu getaw, pisuun ni Lucas pu' si Isus su Meglegawen di sala' nu kelaun bansa dinig dibabaw lumbang. Duuni metaas getaw si Teofilo, kana' dadema getaw Judea, iini piwitan ni Lucas sinulat kini. Muka' duun pa sala libru piwit ni Lucas dini Teopilo, Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu,*sala pa di ngag libru mipungun dinig libru* Kig Begu Pasad. *Miukit dia sala libru kia su mibianan nu nga sakup ni Isus dekag na pilentu ditu gekbus langit si Isus.*

Piuna

1 Dini'a, pegbesaan Teofilo, ki sinulat kini, genat dini Lucas.

Mendadi Sir, ki kelaun pinggulaula ni Isukristu saananen pa dumuma dinita, melaun nai mikpulingkas meksumpatsumpat gukiten dun.

2 Dayun yami, pidengegan ami dun pa pagid nu nga mikaita' dun genat di puunanen, ilan dademai migukit di Gempia Petenday nu kepedasun tu sala' nu getaw.

3 Naa kagina ma'antu, naan dema, laung ku melengas sa' peksiba'an ku sumpatayi gukiten dun kini, puitu dini'a, uu pegbesaan Teofilo, kagina piksima'u gupia sug launanen genat di pikpuunanen.

4 Kaas piwitu dini'a Sir ki sulat kini, adun mesuunan mu pu' ki pisuun dini'a kiin nu nga sakup ni Isus, naa lumbus metuud.

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

5 Naa su timpu pa ni Herodes meglegadi' ditu prubinsya Judea, sala tawan di ngag belian nu getaw Judea, si Zacarias, sakup nu pikumpungan belian sapu' ni Abias. Iini sawa ni Zacarias si Elisabet, sapu' dadema ni Aaron.

6 Ki senlangan kini, mekesuun ilan dua' di pegita'en nu Megbebaya', pu' nda'iduni misulat palintanen nda' nilan dunutay.

7 Laak nda'ig bata' nilan, pu' si Elisabet, ndi' mapet bata'en, muka' megulang nailan dua'.

8 Naa su timpu nu pikumpungan ni Abias meguit tu kektamuy ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', iinig belian mikanu, si Zacarias kini.

9 Sa' mekanu, betad nu ngag belian, pekteliin su mektutung pelinan. Mendadi, duuni gendaw piktali si Zacarias mektutung pelinan. Sa' ma'nia, sumiled ditu Pengedapan si Zacarias.

10 Su melaun getaw pelum, minenabi ilan diag liu, selian mektutung pelinan diag dialem.

11 Mendadi bena' miktutung pelinan si Zacarias, mitekaw duuni mitua' dia niin, masi' sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit, pegindeg dia dapit lintu nu pektutungan pelinan.

12 Dekag minita' ni Zacarias, mitekawan dun, mipati' mendek.

13 Laak dagid kali' pektalu' su getaw langit, “Ndi'a mendek, Zacarias, pu' midengeg nu Megbebaya' su kenenabi mu. Kaas megbata' amu nu sawa mu kiin si

Elisabet, bata'laki. Iini baal niu ngalan nu
gembata' kiin, si Juan.
14 Naa mpati'a leliagay dun ki
kegigetawen, gempia ki ginaa mu, dakus
leliagen dun dademai melaun getaw!
15 Ki gembata' niu kiin, metaas di pe-
gita'en nu Kaunutan Megbebaya'. Subay
ndi' minum mekebulek. Dekag pa
pegigetaw, pengepu'an na nug Balakat nu
Megbebaya'.
16 Kaas kini si Juan, melaun samas-
apu'en dini Israel pepuli'enen sug delen-
deman nilan ditu Kaunutan nilan Megbe-
baya'.
17 Iini metendu' mauna ditu Kaunutan
metua', iini mandam dig biananen. Be-
gayan tu'u ginuung nug Balakat nu Meg-
bebaya', maa' nu sala tawan dengantu
pimuunan nu Megbebaya' si Elias, adun
pegeksudenen diadia su gembata' meg-
ulang migbanta, muka' pesikesuunenen
puli' su getaw mimilas. Ma'antu, pepen-
gendamenen su getaw tu kedateng nu
Kaunutan."
18 Kali' saak si Zacarias tu getaw langit,
"Paa, alandun bai kesuun ku dun pu'
metuud, megbata' ami? Pu' naan, megu-
lang nau. Su sawau, megulang dadema."
19 Kali' sembag su getaw langit, "Naan si
Gabriel, dituunu metatap pegindeg geda-
pan nu Megbebaya'. Sinugu'u niin medini
ni'a adun petendayu dini'a ki kepianan
kini.
20 Naa genat nandaw, megbeeda, sam-
pay di gendaw menuudi tinalu'u keni,
saba' nda'a metuuday dini pitendayu
dini'a. Pu' menuud da tu'u sa' metektak
nai sesa'en."
21 Naa sa' ma'antu, pigelatan si Zacarias
nu nga getaw diag liu nu Pengedapan tu
Megbebaya'. Misebu'an ilan ditu kilen-
gananen dia seled.
22 Laak sa' gumiwa' na si Zacarias, nda'
mekekabit dinilan. Kaas misima' nilan
pu' duuni pinita' nu Megbebaya' diniin
dia seled nu Pengedapan. Laak miksinyas
dinilan, saba' nu kegbeeden kia.
23 Naa sa' mitubus mekanu si Zacarias,
minuli' dayun tug balayen.
24 Naa bena' nda' maiben, migbedes
tu'u su sawa ni Zacarias, si Elisabet. Lima
bulan pegbedes, nda' peglelegua' diag
balay si Elisabet. Laungen,
25 "Aa naa, dekag pa milelaat dinaan
su Kaunutan Megbebaya', kaas ma'ninii
pinggulaulanen dinaan, adun mawa'i pi-
idan ku di nga getaw!"

Pitenday Pedaan su Kegigetaw ni Isus

26 Naa di ke'enem bulan nug bedesan ni
Elisabet, sinugu' puli' nu Megbebaya' su
sesugu'enen kiin getaw langit, si Gabriel,
mangay na pelum dig lunsud pegingé-
lanan Nazaret, sakup Galilea.
27 Sinugu' su getaw langit ditu sala
tawan delaga, ngalanen si Maria. Kini si
Maria, iini mimbeng diniin ki sala tawan
begutaw, ngalanen si Jose. Si Jose, sapu'
ni Adi' David.
28 Mendadi, bena' mitua' ditu ni Maria
su getaw langit, kali' pektalu' diniin, "Aa
naa, gempia nai ginaa mu! Pigebangan
ka nu Kaunutan Megbebaya'! Pipianan
ka niin gupia!"
29 Milibuleng pati' si Maria di tinalu'
nu getaw langit. Migdelendem gupia si
Maria, sa' ta' alandun saani ma'anan nu
tinalu'en kia.
30 Kali' pektalu' su getaw langit, "Naa,
ndi'a mendek, Maria, pu' pipianan ka nu
Megbebaya'.
31 Pu' ndi' maiben, megbedesa. Dayun
megbata'a, iinig bata' mu, laki. Iini baal
niu ngalanen, si Isus.
32 Metaas gupia su gelalen, paingalan
dun iin sug Bata' nu Tampusan Metaas
Megbebaya'. Baalen nu Kaunutan Meg-
bebaya' kaunutan maa' nu ginepu'ayen si
David,
33 iin nai meglegadi' di nga samas-
apu'en dini Jacob. Su keglekaunutanen,
nda'i kepapasen!"
34 Kali' saak si Maria tu getaw langit,
"Naa, mekenduta' mai kegbata'u, nda'
pau siben pegawid duayan?"
35 Kali' sembag su getaw langit, "Sug
Balakat nu Megbebaya', lumusad dini'a,
melekleman ka di ginuung nu Tampusan
Metaas Megbebaya', dayun megbata'a.
Kaas sug bata' mu, pimili' nu Megbebaya',
paingalan dun sug Bata' nu Megbebaya'.

36 Pu' pegdelendem mu sug beta'an mu
kiin si Elisabet. Pia megulang na, miapet
dadema bata'en. Nandawi ke'enem bulan
na bedesanen, asa iini ndi' daw mapet
bata'en.
37 Pu' su Megbebaya', nda'iduni ndi'en
mesu'at baalay."
38 Kali' sumpat si Maria, "Naa naan,
sesugu'enu laak nu Kaunutan Megbe-
baya'. Sa' ma'nia, melengas menuud tu'u
dinaan ki tinalu' mu." Dayun minawa'
dia si Gabriel, su sesugu'en nu Megbe-
baya' getaw langit.

Mingumbelayan si Maria tu ni Elisabet

39 Tubus nitu' nda' maiben, migdedali'
si Maria mangay di sala lunsud tug binen-
tudan sakup prubinsya Judea.
40 Bena' minateng si Maria dia, minun-
das diag balay ni nga Zacarias, sinabinen
dayun si Elisabet.
41 Kali' medengeg ni Elisabet su talu' ni
Maria, mikuleg su gembata' dia tian ni
Elisabet. Pingepu'an dayun nug Balakat
nu Megbebaya' si Elisabet,
42 kaas minekeg mekabit, laungen dini
Maria, "Ya'ai pipianan nu Megbebaya' di
nga kelaun libun! Melengas pepianan
dadema ki gembata' dia tian mu!
43 Ta' alandun maig bentanganen,
mingumbelayan ka ma dini naan, asa
ya'ai gina' nu Kaunutan ku?
44 Pu' sikna midengegu su talu' mu,
didialan ka nu gembata' dini tian ku, kaas
mikuleg.
45 Naa liliaga lai tu'u, pu' mituudan ka
pu' ki pitenday nu Kaunutan Megbebaya'
dini'a, menuud!"

Su Kegenal ni Maria tu Megbebaya'

46 Mendadi kini si Maria, kali' pektalu',
"Su Kaunutan Megbebaya', pegenalen ku
iin dema tu'u,
47 pinleliagu saba' nu Megbebaya' Megle-
gawen dinaan.
48 Pu' liningi'anu niin, asa gembaba'u
laak getaw kini, sesugu'enu laak
niin.
Kaas genat nandaw, paingalan dun
dinaan nu nga getaw sumpat
menumpat, pipiananu nu Megbe-
baya'.
49 Pu' pipiananu tu'u nu Ginuungan Meg-
baya' tug launan,
iin dadema su pinaas Megbebaya'.
50 Lelaatanen su kelaunanen megbasa
diniin,
pia sanu sumpat.
51 Pinita'en su metaas ginuungen,
pu' su getaw mekpelabawlabaw, pibulu-
ganen sug delendemanen.
52 Su nga metaas gadi', inawi'en su peg-
baya' nilan,
pitaasen sukli dun su nga gembaba'i tin-
degen.
53 Su nga mekegutem, pibesugen di gem-
pia gaan.
Su nga mekega'us, piuli'en, nda'i miwit
nilan.
54 Ita nug bansa Israel, su sesugu'enen,
ibanganen,
pinuuden tu'u su pinasaden melelaat
dinita.
55 Sa'itada nda'en selingaway ki
pinasaden ditu ginepu'ay ta si
Abraham,
ki pinasaden dadema dinita nga sapu'en
sampay menumpat menumpat!"
56 Naa sa' ma'antu, migbebenwa pa si
Maria ditu ni nga Elisabet duun saani telu
bulan, puli pasi' si Maria minuli'.

Su Kegigetaw ni Juan su Memunag Tubig

57 Mendadi kini pelum si Elisabet, bena'
minateng na su kegbata'en, migbata' tu'u.
Iinig bata'en, bata'laki.
58 Bena' midengeg nu nga sumbalay
ni Elisabet dakus nu ngag beta'anen ki
gembagel lelaat kini nu Kaunutan Meg-
bebaya' diniin, didialan dadema nilan su
kegigetaw nu gembata'.
59 Mendadi di kewalu endawen genat
di kegigetawen, minangay dia su nga
getaw, pu' kitui gendaw peksirkunsisu
ditu gembata'.* Muka' baalan da nilan

* **1:59 1:59** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

dema ngalanen, pesangay sia di gama'en
kia si Zacarias.
60 Laak dagid laung nu gina' nu gem-
bata', “Ndi' lai mesu'at! Iini baal ta dun
ngalan, si Juan.”
61 Kali' ilan sumpat dini Elisabet,
“Mauma dema? Nda' ma lai beta'an mu
mesangay di ngalan kiin!”
62 Miksinyas ilan dayun di gama'en,
beed pa bu' bengel pa, iin pelumi
sinaakan nilan, sa' ta'ig baalen ngalan
nug bata'en.
63 Si Zacarias, minengi penulatan, sin-
ulaten dayun su pitenday diniin kiin
nu getaw langit paingalan dun, laungen,
“Ngalanen si Juan.” Misebu'an ilan gela'
di sinulaten kia.
64 Dekag pa miawa' sug beed ni
Zacarias, sampay sug bengelen. Miktalu'
dayun, inalen su Megbebaya'.
65 Naa apelai, sug lumaun sumbalay ni
nga Zacarias, mindek ilan pati'. Genat itu,
su tiba'an mipenggulaula, pegyegayegaan
nu nga getaw tu tibuuk binentudan Judea.
66 Adinadin dayun su mikedengeg dun,
pegdelendemenen gupia, laungen, “Ki
gembata' kini, ta' alandun ma saani
gasalen?” Pu' gempantek, bigayan nu
Kaunutan Megbebaya' ginuung ki gem-
bata' kini, si Juan.

Pimuunan nu Megbebaya' si Zacarias

67 Naa si Zacarias kiin, su gama' ni Juan,
pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'.
Bena' pimuunan, kali' pektalu',
68 “Mendadi, enalen su Kaunutan Meg-
bebaya', su pektemuyen ta nu nga
getaw Israel!
Liningi'an ita niin nga piglegetawanen,
likat ita niin.
69 Pilusaden ki ginuungan Meglegawen
dinita,
iini sapu' ni David, su sesugu'en kitu nu
Megbebaya'.
70 Kinii kenuud nu pisulat pedaan nu
Megbebaya' tu nga getaw dengantu
pimili'en pemuunanen,
71 pu' guunen ita niin di nga kuntra ta,
di gengkeman nug lumaun memensengay
dinita.
72 Minuud tu'u su tinalu' nu Megbebaya'
pu' lelaatanen su ginepu'ay ta,
muka' ndi'en selingawan su pasaden kiin,
73-74 ki sinapanen ditu ginepu'ay ta si
Abraham.
Iini pinasaden dini Abraham, lekaten ita
niin di nga kuntra ta,
adun meketamuy ita diniin di nda' nai
gendekan ta.
75 Kaas pegbetaden ta su mbantang tu
getaw pinaas nu Megbebaya',
dakus mekesuun ita di pegita'enen sam-
pay di gendaw matengi gumul ta.”
76 Kali' padun pektalu' si Zacarias,
“Mendadi ya'a ki Mbata', gelalen ka nu
nga getaw,
pimuunan nu Tampusan Metaas Megbe-
baya'.
Ya'a dademai tindu' mauna ditu
Kaunutan,
pu' adun pengendamen mu sug biananen,
77 sa'itada pesuun mu tu nga piglegetawa-
nen ki kegawen nu Megbebaya'
dinilan
pebian di kepedasunen di nga sala' nilan.
78 Kiin, puun di gembagel lelaat nu Meg-
bebaya', su pektemuyen ta.
Ki keglegawenen kiin dinita, maa' nu
kesebang nu gendaw.
79 Pu' nandaw, migbebenwa paita di
medelem, sa'itada mideleman ita di
kepatay nda'i tamanen.
Dagid ndi' maiben, mesebang ditug langit
ki gendaw di kegawenen dinita,
dayun metiagan ita dun,
dakus magak ita ditug dalan pegangay tu
kelinaw.”
80 Mendadi su gembata' kia si Juan,
tuminulin, muka' migiseg dademai sinu-
unanen. Laak migbebenwa tug limawa',
sampay di gendaw minangay tu nga
getaw Israel.

2

Su Kegigetaw ni Isus (Mateo 1:18-25)

1 Naa di timpu kia, su tampusan gadi'
nu getaw Roma si Augusto, mikpelaktag
pu' penlistaan sug launan getaw ditu
peglegedi'anen.
2 Kiaig bekna kenlista di nga getaw,
saanan nu kaingkud dadema ni Cirenio
gubirnadur tu Siria.

3 Naa ma'antu, diadia subay minan-
gay tug benwa nu ginepu'ayen adun
mekpelista dia.
4 Mendadi kini si Jose, ki gandang
linaawan nu getaw langit kiin, bena'
midengegen su pimuun kia nu gadi',
sumikat dema tug lunsud Nazaret, sakup
Galilea, miditug Betlehem, lunsud ditu
tanda' nu kegigetaw ni Adi' David, pu'
sapu' ni David si Jose.
5 Miditu dayun mekpelista, dumanen si
Maria, kig bimbengen kiin, begat na.
6 Mendadi, bena' dia nailan Betlehem,
minateng ki kegbata' ni Maria.
7 Migbata' tu'u penganay bata'en,
bata'laki. Laak saba' nda'idun nai sugud
diag balay pektulugan nu nga getaw,
ibenan ni Maria ki gembata', dayunen
pebeliliday diag dialem palungan nu nga
petubu'en.

Pitendayan Getaw Langit su nga Megingat Karniru

8 Naa diag benwa kia, duuni nga meg-
ingat karniru, pegingaten nilan su nga
karniru nilan diag beluyan sa' gebii.
9 Mendadi, saanan nilan megingat dun,
tekaw duuni mitua' dia nilani sesugu'en
nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit.
Mitiagan dayun nu kelengas nu Kaunutan
Megbebaya' su nga megingat karniru.
Mipati' ilan dayun mendek.
10 Dagid miktalu' su getaw langit dini-
lan, "Ndi' amu mendek! Pu' ki petendayu
kini diniu, gempia, dedialan gupia nug
launan getaw.
11 Pu' gebii kini, ki Meglegawen diniu,
su Kaunutan si Kristu, migigetaw na tu'u
ditug lunsud ni David!
12 Naa ma'nini'i tu'usan niu dun. Adin
sug begu pegigetaw gembata' ibenan, pi-
belilid di palungan."
13 Mideksu' laak mektalu' su getaw
langit, mitekaw metua' melaun gupia du-
manen, getaw langit dadema. Inal nilan
su Megbebaya', laung nilan,
14 "Enalen su Megbebaya' ditu gekbus
langit!
Dayun su nga getaw petailenen dinig
dibabaw lumbang, gembageli keli-
naw nilan!"
15 Mendadi, mimegawa' su nga
sesugu'en nu Megbebaya' ditu megingat
karniru, mimeguli' ilan ditu gekbus
langit. Bena' mipalus ilan, laung nu
nga megingat karniru, "Tala. Mpanaw
ita ditug Betlehem, bentayan ta ki
mipenggulaula kini pisuun dinita nu
Kaunutan Megbebaya'."
16 Migapas dayun mpanaw su nga meg-
ingat karniru, mibaangan nilan tu'u si
Maria bu' si Jose dakus ki gembata' kia,
pibelilid tu'u dia palungan.
17 Dekag minita' nu nga megingat
karniru su gembata' kia, inukit nilan di
ngag duma getaw su pisuun dinilan nu
nga getaw langit mekatag di gembata'
kini.
18 Sug launan mikedengeg ditu ginukit
nu nga megingat karniru, misebu'an ilan
dun.
19 Laak si Maria, tinagu'en gupia dig de-
lendemanen kig lumaun mipenggulaula,
pigdelendemen gusay.
20 Tubus itu, mipuli' su nga megingat,
inal nilan tantu su Megbebaya' saba' nug
lumaun minita' nilan muka' midengeg
nilan, maa' dadema nu pitenday dinilan
nu getaw langit.

Binaalan Ngalan si Isus

21 Naa ki gembata' kini, bena' di kewalu
endawen genat kegigetawen, su gendaw
peksirkunsisu dun, binaalan na ngalanen.
Iini piningalan diniin, si Isus, ki ngalan
pitenday nu sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, su kana' pa bedesan dun nu
gina'en.

Pigwakil tu Megbebaya' su Gembata' si Isus

22-24 Naa mitektak na su kekanu ni
Maria mekatag di palinta pisulat nu
Kaunutan Megbebaya' ditu ni Moises den-
gantu, adun mawa' su kelemu'ay ni Maria
genat megbata'. Mendadi bena' mitektak
na, miditu Jerusalem si Maria bu' si Jose,
iini guliden nilan su misulat ditu Palinta,
laung, "Dua' buukig buun atawaka dua'
buuki gekpis malepati." Iwit pa pagid nu
mekegulangen su gembata' kia si Isus, pu'
adun pegwakil tu Kaunutan Megbebaya'.
Pu' misulat ditu Palinta, "Adini penganay

gembata', sa' laki, paingalan dun pinaas,
pu' danu Kaunutan Megbebaya'."
25 Naa mitaang duuni getaw migbenwa
dia Jerusalem, ngalanen si Simeon. Meke-
suun si Simeon, mikpetuud gupia tu Meg-
bebaya', dakus mikpedateng di kenlekat
tug bansa Israel. Naa pingepu'an gusay
nug Balakat nu Megbebaya' si Simeon.
26 Kaas gandang pisuun nug Balakat nu
Megbebaya' diniin pu' ndi' pa matengi
gumulen, subay maita'en pa ki Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan, metua' na
tu'u.
27 Naa duuni gendaw, ibayan si Simeon
nug Balakat nu Megbebaya' meditu
Pengedapan tu Megbebaya'. Mendadi,
midengan dun su gembata' kia si Isus,
inated nu mekegulangen dia, adun
penggulaulaan nilan na tu'u diniin
sug betad kia misulat ditu Palinta nu
Megbebaya'.
28 Naa, bena' minita' ni Simeon ki
gembata' kia, ginibanen, muka' pikpelad-
peladanen su Megbebaya', laungen,
29 "Aa naa, uu Kaunutan, mesu'at na
buang mu dinaan, ki sesugu'en mu
kini, matayu di gempia ginaa,
maa' dadema nu gandang tinalu' mu
dinaan.
30 Pu' midua' matau na tu'u ki meglegawen genat dini'a,
31 ki gandang sinukat mu, medayag pa nu
kelaun bansa nu getaw.
32 Kinii tilaw mekpedelag pa tu nga kana'
getaw Judea,
iin dademai puunen, enalen ami nu nga
getaw Israel, ki piglegetawan mu."
33 Naa bena' midengeg nu gina' ni Isus
muka' nu gama'en su kelaun tinalu' kia ni
Simeon mekatag di gembata', misebu'an
ilan dun.
34 Pinenebian dailan dema ni Simeon.
Kali' padun pektalu' si Simeon tu gina' nu
gembata' si Maria, "Naa ki gembata' kini,
gasalen, mekpuun diniin, melaun getaw
Israel ndi' mpeduma tu ketubu' nda'i
tamanen. Muka' melaun getaw Israel
mpeduma pasi' tu ketubu' kia, puun da
gusay dig bata' kini. Gasalen dadema,
iini mbaal tu'us genat tu Megbebaya', laak
pemilasen nu nga getaw,
35 kaas su iglud delendeman nu melaun
getaw, mbuasan da. Dagid dani'a pelum
Maria, melegenan ka pati' mekpuun
diniin, maa' teduken sundangi pusung
mu."
36 Naa duun pagidi sala tawan libun
dia, pimuunan nu Megbebaya', ngalanen
si Ana, bata' ni Panuel, sapu' ni Aser.
37 Megulang gupia si Ana, pu' pitu
taun megawid duayan, dayun genat itu
mibalu, sampay walu pulu' bu' paat tauni
gidaden. Betad ni Ana, gebii gendaw
mektamuy dia Pengedapan, mekpuasa
muka' menenabi.
38 Mendadi, bena' mideksu' mektalu' si
Simeon mekatag di gembata' kia, iin de-
mai kedateng ni Ana dia, mikpaladpalad
dayun tu Megbebaya' si Ana. Genat itu,
adini getaw mekpedateng di kenlekat tu
nga getaw Jerusalem, pegwelian ni Ana
mekatag di gembata' si Isus.
39 Mendadi si Maria muka' si Jose,
bena' migela' nilan petuuday sug lumaun
betad kia sinulat ditu Misulat Palinta nu
Kaunutan Megbebaya', minuli' ilan ditug
lunsud pegbenwanan nilan, ditu Nazaret,
sakup Galilea.
40 Tuminulin dayun su gembata', tu-
minulin sug lawasen muka' migiseg gupia
su sinuunanen. Liliag dun dadema su
Megbebaya'.

Su Gembata' si Isus diag Balay Pengedapan tu Megbebaya'

41 Naa su mekegulang ni Isus, tauntaun
mangay ilan ditu Jerusalem sumaup tug
Lumpuk nu getaw Judea gindan tug Lin-
iusan.
42 Naa sa' ma'antu, ki gembata' kia
si Isus, bena' sepulu' bu' dua' nai
taunen, migdunut tu mekegulangen med-
itu Jerusalem sumaup, maa' nu gandang
betad nilan.
43 Mendadi, bena' miglinggwang na sug
Lumpuk, sumikat su nga mekegulang ni
Isus muli'. Laak su gembata' si Isus, mik-
sibilin pa dia Jerusalem. Nda' mesuunay
nu mekegulangen,
44 laak laung nilan dun, diin da pik-
tendugan nilan. Kaas laga' sendaw

ilan mpanaw, dekag pa nilan metukaway, dayun nilan penengaway ditu ngag beta'an nilan muka' di kailala nilan.
45 Mendadi bena' nda' nilan maita', mipuli' ilan ditu Jerusalem, pekpenengaun nilan ditu.
46 Bena' di ketelu endawen, dekag pa nilan mbaangay, dia masi' Pengedapan. Pegingkud dia si Isus, dumanen su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', pekineeg dinilan, bineegen sumaak dinilan.
47 Sug launan mikedengeg dun, misebu'an ilan tu sinuunan ni Isus sampay su penembagen.
48 Bena' mibaangan nu mekegulangen si Isus, misebu'an ilan dun gupia. Laung nu gina'en, "Apelai, Naung, mauma dema pima'niin mu ami? Su gama' mu muka' naan, milegenan ami gupia menengaw dini'a."
49 Dagid kali' sembag si Isus, "Aa, masi' penengaun niau? Nda' niu masi' mesuunay pu' subay mediniinu Balay nu Gama'u?"
50 Laak nda' mesabut nu mekegulang ni Isus su gulugan nu tinalu'en kia.
51 Naa sa' ma'antu, migdunut si Isus dia mekegulangen muli' ditu Nazaret, muka' mikpetuud dinilan. Sa' su gina'en, tinagu'en dig delendemanen su kelaun mipenggulaula kini.
52 Mendadi, migiseg su sinuunan ni Isus sampay tuminulinig lawasen. Liliag dun su Megbebaya', sampay pitail dadema nu nga samatawen.

3

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Naa di kesepulu' bu' lima taun nu tampusan gadi' nu getaw Roma si Tiberio, iini gubirnadur dig benwa Judea si Poncio Pilato. Su kaunutan tu Galilea, si Herodes. Su kaunutan dig benwa Iturea bu' Trakonite, si Felipe, ngudan ni Herodes. Su kaunutan dig Abilena, si Lisanias.
2 Dakus iin su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, ilan si Anas muka' si Caifas. Naa mitaang dun kini si Juan, kig bata' kiin ni Zacarias, pimuunan nu Megbebaya' selianen diag limawa'.
3 Mendadi genat itu, lineep ni Juan kig benwa lumibut di tubig Jordan, miktitulu' tu nga getaw. Kali' pektalu' si Juan, "Peksikesuun amu, muka' pekpebunag amu tubig tu'us dun, adun pedesunen nu Megbebaya' ki sala' niu."
4 Kaas sa' migukit si Juan, minuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si Isaias, laungen,

"Duuni getaw mektawag diag limawa', laungen,
'Pengendamay niu sug bianan nu Kaunutan Megbebaya',
pelegdeng niu kig dalanen!*
5 Su nga kelaun sebeng, tempulan,
su nga kelaun bentud, maika' sa' gembagel, lumbangen.
Muka' su nga mekeliku' dalan, pelegdengen,
dakus su mimaledmaled, pelenu'en dadema.
6 Dayun maita' nu kelaun kilawan ki kegawen nu Megbebaya'!' "

7 Naa sa' ma'antu, melaun gupia getaw minangay ditu ni Juan mekpebunag tubig. Laak dagid sug duma, miktalu' si Juan dinilan, "Paa, yamu pa di nga mamak! Ta' taway duni mikpegad diniu, adun sia peleguyan niu ki ginukuman nu Megbebaya' sungu mateng?
8 Subay menggulaula amu gempia, ki mbantang di nga getaw miksikesuun, damikian duni gayu megbunga melengas. Muka' ndi' amu pektalu' dig dialem ginaa niu pu' mipemilang namu nu Megbebaya' mekesuun puun di kesapu' niu dini Abraham. Pu' taman talu'u diniu, pia ki ngag batu dinig lupa' kini, mesu'at dadema beluyay nu Megbebaya' nga sapu' ni Abraham!
9 Dagid nandaw, minuya' na sug wasay, dia na tu'u puun nu gayu. Kaas adini gayu

* **3:4 3:4** Sa'itada pengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

ndi' megbunga gempia, penega'en nu Megbebaya', dayun piglakay tu gapuy."
10 Bena' midengeg nu nga melaun getaw ki tinalu' ni Juan, sinaak nilan diniin, "Sa' ma'antu, ta' alandun maig baalen nami?"
11 Kali' sembag si Juan, "Naa ma'nini'. Adini getaw dua' buuki suuben, subay begayen su salabuuk ditu nda'idunig daniin. Adin pelumig duuni gaanen, ma'antu dadema."
12 Naa duun pagidi nga mendawat buis minangay dadema ditu ni Juan mekpebunag diniin tubig. Kali' ilan saak, "Naa Sir, yami pelum, ta' mai pegbetaden nami?"
13 Kali' sembag si Juan, "Iin na laaki pebuis niu tu nga getaw, su gikteb tindu' diniu."
14 Naa duun pai nga sundalu, laung nilan pelum, "Yami, ta' mai baalen nami?"
Kali' sembag, "Naa ndi' na niu limbungayi getaw pebian di pendeg atawaka galeg. Adin su gikteb nu tindan diniu, iin dai sangu' niu."
15 Sa' ma'antu, migisegi kegdedama nu nga getaw, sinaak nilan dig delendeman nilan sa' si Juan kini, mabu' iin na tu'u su pedetengen nilan Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.
16 Dagid miktalu' si Juan dinilan, "Baa, naan kini, megbunagu laak tubig diniu. Dagid duuni sungu metua', metaas pai ginuungen batul danaan. Pia su sepatusen, kana'u mbantang megubad dun diniin. Iin, bunagen diniu kig Balakat nu Megbebaya' muka' gapuy.
17 Iin, minuya' na mekpalid di ginani. Sa' metubus mekpalid, pungunenen su trigo, tegu'enen dayun tug lulunen. Laak dagid su gepis muka' gebas, sensulanen tu gapuy ndi' na mpaleng."
18 Naa melaun pa paduni titulu'an ni Juan tu nga getaw selianen megukit dinilan Gempia Petenday.
19 Dagid su kaunutan dia si Herodes, pigbelu'an ni Juan, pu' duunig libun, ngalanen si Herodias, inagaw ni Herodes, asa sawa nu pateden. Muka' melaun pai melaat gulaula ni Herodes, pigbelu'an dadema dun ni Juan iin.
20 Kaas deksu'anen, sala paig dugang ni Herodes ditu melaat pinggulaulanen, pipirisunen si Juan.

Mikpebunag Tubig si Isus (Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Laak su saanan pa ni Juan megukit tu kelaun getaw, pimbunaganen ilan tubig. Mendadi si Isus, mikpebunag dadema dini Juan tubig. Bena' mitubus bunagay tubig si Isus, kali' penenabi, mipuka' sug langit.
22 Dayun sug Balakat nu Megbebaya', kuminilawan, miglanguban di ma'niin palas limuun, luminusad dini Isus. Duun dayuni miktalu' ditug langit, laungen, "Ya'ai petailen ku Bata'u, leliagenu gupia dini'a."

Su Gesalan ni Isus (Mateo 1:1-17)

23 Naa su kekpuun ni Isukristu tu kengimbaalen, minayan na saani telu pulu'i taunen. Mendadi, kinii gesalan ni Isus. Laung dun nu nga getaw, iini gama'en, si Jose kiin. Si Jose pelum, iini gama'en si Heli.
24 Si Heli, iini gama'en si Matat. Si Matat, iini gama'en si Levi. Si Levi, iini gama'en si Melqui. Si Melqui, iini gama'en si Jana. Si Jana, iini gama'en su sala Jose.
25 Si Jose, iini gama'en si Matatias. Si Matatias, iini gama'en si Amos. Si Amos, iini gama'en si Nahum. Si Nahum, iini gama'en si Esli. Si Esli, iini gama'en si Nagai.
26 Si Nagai, iini gama'en si Maat. Si Maat, iini gama'en si Matatias. Si Matatias, iini gama'en si Semei. Si Semei, iini gama'en si Jose. Si Jose, iini gama'en si Juda.
27 Si Juda, iini gama'en si Joan. Si Joan, iini gama'en si Resa. Si Resa, iini gama'en si Sorobabel. Si Sorobabel, iini gama'en si Salatiel. Si Salatiel, iini gama'en si Neri.
28 Si Neri, iini gama'en si Melqui. Si Melqui, iini gama'en si Adi. Si Adi, iini gama'en si Cosam. Si Cosam, iini gama'en si Elmodam. Si Elmodam, iini gama'en si Er.

29 Si Er, iini gama'en si Josue. Si Josue,
iini gama'en si Eliezer. Si Eliezer, iini
gama'en si Jorim. Si Jorim, iini gama'en
si Matat. Si Matat, iini gama'en si Levi.
30 Si Levi, iini gama'en si Simeon. Si
Simeon, iini gama'en si Juda. Si Juda, iini
gama'en su sala Jose pelum. Si Jose, iini
gama'en si Jonan. Si Jonan, iini gama'en
si Eliakim.
31 Si Eliakim, iini gama'en si Melea. Si
Melea, iini gama'en si Mainan. Si Mainan,
iini gama'en si Matata. Si Matata, iini
gama'en si Natan. Si Natan, iin pelumi
gama'en si David.
32 Si David, iini gama'en si Isai. Si
Isai, iini gama'en si Obed. Si Obed, iini
gama'en si Boos. Si Boos, iini gama'en
si Salmon. Si Salmon, iini gama'en si
Naason.
33 Si Naason, iini gama'en si Aminadab.
Si Aminadab, iini gama'en si Admin. Si
Admin, iini gama'en si Arni. Si Arni,
iini gama'en si Hezron. Si Hezron, iini
gama'en si Fares. Si Fares, iini gama'en
si Juda.
34 Si Juda, iini gama'en si Jacob. Si
Jacob, iini gama'en si Isaac. Si Isaac, iin
pelumi gama'en si Abraham. Si Abraham,
iini gama'en si Tare. Si Tare, iini gama'en
si Nahor.
35 Si Nahor, iini gama'en si Serug. Si
Serug, iini gama'en si Ragau. Si Ragau,
iini gama'en si Peleg. Si Peleg, iini
gama'en si Eber. Si Eber, iini gama'en si
Sala.
36 Si Sala, iini gama'en si Cainan. Si
Cainan, iini gama'en si Arfaxad. Si
Arfaxad, iini gama'en si Sem. Si Sem,
iin pelumi gama'en si Noe. Si Noe, iini
gama'en si Lamec.
37 Si Lamec, iini gama'en si Matusela.
Si Matusela, iini gama'en si Enoc. Si
Enoc, iini gama'en si Jared. Si Jared, iini
gama'en si Mahalaleel. Si Mahalaleel, iini
gama'en si Cainan.
38 Si Cainan, iini gama'en si Enos. Si
Enos, iini gama'en si Set. Si Set, iin na
pelumi gama'en, naa si Adan. Muka' si
Adan pelum, iin na gupiai gama'en, su
Megbebaya'. Kinii gesalan ni Isus.

4

Pingindanan nu Palin si Isus (Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Naa mendadi kini si Isus, minuli'
genat ditu tubig Jordan, pingepu'an na
nug Balakat nu Megbebaya'. Bena' nda'
maiben, inabay dayun si Isus nug Balakat
nu Megbebaya' mekpanawpanaw tug li-
mawa'.
2 Saananen dia, pingindanan nu Palin
si Isus seled paat pulu' gebii. Laak gikteb
nu kegbebenwanen dia, nda' siben aan
si Isus. Kaas bena' mitektaki paat pulu'
gebii, migutem gupia.
3 Mendadi, miktalu' su Palin dini Isus,
“Mendadi, ya'a sug Bata' nu Megbebaya',
daw. Naa sa' pinenggi' metuud, naa kig
batu kinu', pebaluy mu daw pan.”
4 Dagid sumimbag si Isus, laungen,
“Paa, duuni sinulat ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', laung, ‘Kana' gaan laaki
ketubu'an nu kilawan.’ ”
5 Naa sa' ma'antu, pituad pelum nu
Palin si Isus, pinita'en dayun diniin sel-
ingka su kelaunan peglegedi'an dinig
dibabaw lumbang.
6 Miktalu' pelum su Palin dini Isus,
“Naa kig launanen kiin, ya'a nai begayan
ku dun, ya'ai pebia'en ku dun, muka'
dani'a su kelaunlaun kelengasen. Pu'
naani pigwekilan dun, kaas pia ta' taway
duni pegwekilan ku dun, naan dai metau
dun.
7 Kaas sa' mengamuyu'a dinaan, dani'a
na su kelaunanen.”
8 Dagid sumimbag si Isus, laungen,
“Duun pagidi misulat, ‘Su Kaunutan mu
Megbebaya' laaki penlu'udan mu, nda'ig
lain temuyen mu.’ ”
9 Mendadi, iwit na pelum nu Palin si
Isus tu Jerusalem, pi'indegen dayun ditu
tampusan ditaas nug Balay Pengedapan
tu Megbebaya'. Miktalu' dayun su Palin
diniin, “Sa' metuud pu' ya'a tu'u sug Bata'
nu Megbebaya', naa sampaka diag lupa'.
10 Pu' duuni misulat ditu Talu' nu Meg-
bebaya', laung, ‘Sugu'en nu Megbebaya'
su nga sesugu'enen getaw langit megingat
dini'a.’

11 Muka' duun pa pagidi misulat,
‘Sipupuun ka nilan, adun ndi'a meseknun
dig batu.’ ”
12 Dagid sumimbag si Isus, laungen,
“Duun pagidi misulat, ‘Su Kaunutan
mu Megbebaya', ndi' mu pengindanay
mekatag di tinalu'en.’ ”
13 Naa bena' mitubus si Isus penulayay
sia di kelaun gininisan kengindan dun,
bilengan pa deli' nu Palin.

Mikpuun Mektitulu' si Isus tu Prubinsya Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Naa sa' ma'antu, mipuli' si Isus ditu
Galilea, ginuungan, saba' pingepu'an nug
Balakat nu Megbebaya'. Mileep dig lumibut benwa sug dengeganen.
15 Minamal mektitulu' dia nga simbaan
nu getaw Judea, enalen dadema nu kelaun getaw.

Pimilas si Isus tug Lunsud Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Naa minateng puli' si Isus ditu
Nazaret, sug lunsud tanda' mitenudanen.
Bena' sala Gendaw Pelali, minangay si
Isus tu simbaan nu getaw Judea, maa'
nug betaden. Bena' dia seled simbaan,
migindeg adun megbasa di Misulat Talu'
nu Megbebaya'.
17 Mendadi, tinulun diniin su sinulat nu
pimuunan nu Megbebaya' si Isaias. Kali'
belatay ni Isus su sinulat, minita'en ki
misulat dakus binasanen, laungen,
18 “Naan, pingepu'anu nug Balakat nu
Kaunutan Megbebaya',
pu' tindu'u niin megukit Gempia Peten-
day tu nga gempusuk getaw.
Pimuunanu niin adun petendayu tu nga
dinaap sug bian kebeluy dinilan.
Pimuunanu niin adun petendayu tu ngag
buta sug bian keneguli' di mata
nilan.
Sinugu'u niin tu nga getaw pilaatan, adun
lukatu dinilan
19 dakus pesuun ku dinilan su taun nu
kegawen nu Kaunutan Megbebaya'
di nga kilawan.”
20 Bena' mitubusen besaay, linulun puli'
ni Isus su sinulat, inuli'en di sala tawan
migabang dia. Migingkud puli' si Isus,
pinentengan gupia nu kelaun getaw dia
simbaan.
21 Kali' pektalu' si Isus di nga getaw
dia, “Mendadi, ki misulat kini di Talu'
nu Megbebaya', minuud gupia nandaw,
pebian di kegbasau dun diniu.”
22 Sa' ma'antu, didial si Isus nu kelaun
getaw dia. Misebu'an ilan ditu melengas
gupia talu'en. Dagid maa' laung pa nilan,
“Asa ki getaw kini, kana' bain sug bata'
laak ni Jose?”
23 Bena' midengeg ni Isus, kali' sembag, “Mabu' telu'en pa niu dinaan ki
pentelu'en nu getaw, laung, ‘Memulung,
pauli'ay muig lawas mu. Sa'itada su nga
mekesalebu' tu'us midengeg nami pinggulaula ditug lunsud Capernaum, naa iini
baal mu pa pagid dinig daan benwa mu.’
24 Naa metuud daan,” maa' laung pa ni
Isus, “ki pimuunan nu Megbebaya', kana'
mpenemba' diag daan benwanen.
25 Naa talu'u diniu tu'u, ma'nia dademai mipenggulaula dengantu, su timpu
pa ni Elias. Kig benwa Judea kini, nda'ig
dupi' dun gikteb telu taun bu' ginenga',
kaas mibianan meliget gutem su tibuuk
benwa. Laak pia melaun paig balulibun
dinig benwa ta Israel,
26 nda' nu Megbebaya' sugu'ay si Elias
ditu nilan, subay ditu laak sala tawan
balulibun tug lain bansa, ditu Sarepta
sakup Sidon.
27 Mesama dadema ditu timpu nu
pimuunan nu Megbebaya' si Eliseo.
Melaun pasi' sakup Israel pegladu mekesalebu' nuka, laak nda'idun lain piuli'anen, daal da ki sala tawan ngalanen
si Naaman, getaw Siria.”
28 Mendadi, su melaun getaw dig dialem simbaan, bena' midengeg nilani
tinalu' kia ni Isus, mitutung ilan gangit.
29 Minlibuat ilan megutid dini Isus diag
lunsud. Inagak nilan tu gilidan nug
bentud tanda' pisekan tug lunsud. Bena'
midepet ilan tu keba, lebu'en nilan sia si
Isus.
30 Laak dagid minguliksuk si Isus di
tebenan getaw, mikegliaw dinilan.

Piuli'an ni Isusi Getaw Piglegetan

Menulay
(Marcos 1:21-28)

31 Naa tumigbeng si Isus tu Capernaum, sala lunsud na pelum, sakup dadema Galilea. Bena' Gendaw Pelali na, mikpetu'un dia simbaan nu getaw Judea.
32 Sa' mikpetu'un si Isus, misebu'an su nga getaw, pu' su titulu'anen, duuni pegbaya'en.
33 Naa duuni sala tawan dia, piglegetan menulay. Iin, bena' minita'en si Isus, miktegas dayun, laungen,
34 "Ii, ya'a Isus kiin, getaw Nazaret, ta' maig labet mu dinami? Midiniin ka ba mekpatay dinami? Mailalau ya'a, ya'a ma su Pimili' nu Megbebaya'!"
35 Pimaag ni Isus su menulay, laungen, "Ndi'a pesasak! Pegawa'a di getaw kiin!" Naa ki menulay kini, pibuksaken su getaw di gedapan nilan, dayun tu'u megawa' diniin, nda'en tanan mpesaitay ki piglegetanen kia.
36 Mendadi su kelaun getaw dia, misebu'an ilan dun gupia. Laung nilan, "Alandun ini, ki titulu'an nu getaw kini? Pia su menenulay, duuni ginuungen muka' pegbaya'en mesugu'en, mautidan ilan dayun!"
37 Sa' ma'antu, migleleep ditug lumibut benwa sug dengegan ni Isus.

Pineguli'an ni Isusi Melaun Getaw
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Naa bena' gumiwa' si nga Isus dia simbaan nu getaw Judea, minangay ilan ditug balay ni Simon. Mendadi mitaang dun dema, pegladu ki penugangan ni Simon libun, gembagai panasen. Mendadi, inubug nu nga getaw dini Isus, pegebanganen kig libun kia.
39 Mikpesempel diniin si Isus, sinugu'en dayun mawa' su panasen. Migwanan dayun. Suminambut megbuat sug libun muka' mikpelutu', migilak dayun dini nga Isus.
40 Naa bena' sungu na mesindepi gendaw, adini nga getaw duunig dumanen pegladu, pinguit nilan ditu ni Isus, migininisan naig leduun nilan. Pigleteb ia ni Isus depenay, diadia piuli'anen.
41 Muka' pa padun, melaun getaw piglegetan menenulay, pingutidan dadema ni Isus dinilan su menenulay. Miktegas su menenulay, laung nilan, "Ya'a sug Bata' nu Megbebaya'!"

Laak nda' begay ni Isus mektalu'talu' su menenulay, pu' misuunan nilan, iin tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

Su Kegwali ni Isus tu nga Simbaan nu Getaw Judea
(Marcos 1:35-39)

42 Naa bena' miglegendaw, minawa' si Isus diag lunsud, minangay tug limawa'. Laak pinengaw nu nga getaw dia. Naa bena' mibaangan nilan, inubug nilan sia diniin, ndi' na mekpesuay dinilan.
43 Laak kali' pektalu' si Isus, "Subay megwali pau dema Gempia Petenday nu Keglekaunutan nu Megbebaya' ditu ngag lain lunsud, pu' iini sinugu' dinaan nu Megbebaya'."
44 Naa sa' ma'antu, minundas si Isus, pegwali dia nga simbaan nug benwa Judea.

5

Inggat ni Isus sug Bekna Sakupen
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Laak duuni gendaw, pegindeg si Isus ditu geksid linaw Genesaret. Mikpungunpungun dini Isus su nga getaw, adun kineegan nilan su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'.
2 Naa saanan ni Isus megukit dia, minita'enig dua' buuk sekayan midenggu' di geksid linaw. Laak su meneliseda', luminusad na, pingugasan nilan sug baling nilan.
3 Sa' ma'antu, luminulan si Isus di salabuuk sekayan, iini gapu'en si Simon, dayunen petulaktulakay dini Simon kemaika'. Naa bena' mi'igin su sekayan melayu'layu' di geksid, pegingkud si Isus diag dialem nu sekayan, pitu'unanen gusay su nga getaw dia geksid.
4 Mendadi bena' mitubus na megukit, laung ni Isus dini Simon, "Naa, bundas pamu diag laud nug linaw kini, dia amu pemaling, adun mekelaam amu."

5 “Laak Sir,” laung ni Simon, “piglegendawan mami metegelan memaling, nda' ami tanan mekelaam. Dagid sa' telu'en mu memalingu, naa memalingu gusay.”
6 Mimaling ilan dayun diag laud muka' mikelaam ilan, ndi' na mbilangi seda' milaam nilan. Naa bena' meglegetus na sia su ngag baling nilan,
7 kipayan ni nga Simon su ngag duma nilan diag lain sekayan, mikpaingabang ilan dinilan. Mikpesempel ilan, dayun sug dua' buuk sekayan, mipenu' gupia, sampay peglened na sia.
8 Laak si Simon Pedro, bena' minita'en su mipenggulaula, minginlulud di gedapan ni Isus, laungen, “Uu Kaunutan, pelayu'a dinaan, pu' mikesala'u getaw!”
9 Kaas ma'niai tinalu' ni Pedro, pu' misebu'an pati', sampay su kelaun dumanen, ditu melaun seda' milaam nilan.
10 Ma'antu dademai ngag duma ni Simon, si Santiago bu' si Juan, ngag bata' ni Sebedeo. Kali' pektalu' si Isus dini Simon, “Ndi'a na mendek. Pu' genat nandaw, kana' na seda'i peglaaman mu, pu' getaw na, adun sumakup ilan dinaan.”
11 Naa bena' midenggu' nilan su nga sekayan nilan, binilin nilan dayun sug launan pimetang nilan, migdunut ilan dayun dini Isus, suminakup ilan diniin.

Piuli'an ni Isusi Getaw Pegladu Mekesalebu' Nuka
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Naa selian ni Isus di sala lunsud, mitaang duuni getaw dia, mileep mekesalebu' nukaig lawasen. Mendadi, bena' minita' nu getaw kini si Isus, miglaub dayun di gedapanen, kali' penengi diniin, laungen, “Sir, sa' mauya'an mu da, suunan ku megaga mau pauli'ay!”
13 Tinggal ni Isusig baingkenen, dipenaneni getaw kia, kali' pektalu', “Naa, mauya'an ku lai. Mauli'an ka dadema tu'u!” Sedu'undu'un dayun miawa' su mekesalebu' nukanen.
14 Laak inungub ni Isus su piuli'anen kia, laungen, “Pia sala tawan, nda'iduni ukitan mu di mipenggulaula kini. Segaga angaya tug belian, pekpebantaya diniin, dayun ilak mu sug betang pinalinta ni Moises dengantu, pu' adun metakesi'an ka nu getaw, miawa' na su kelemu'ay mu.”
15 Dagid minamal laak mesigwag sug dengegan ni Isus. Kaas melaun gupia getaw mikpungun adun mekineeg diniin dakus mekpebulung diniin di ngag leduun nilan.
16 Laak taang dun, megawa' si Isus di tebenan getaw, mangay tu meliaw benwa, adun menenabi dia.

Pidasun ni Isus su Sala' nu Pilung sampay Piuli'anen
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Naa duuni gendaw, mikpetu'un si Isus. Duun dademai pemegingkud dia ki nga sakup nu pikumpungan nu getaw Judea piningalan dun Pariseo, muka' nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Genat ilan di kelaun lunsud sakup Galilea dakus Judea, sampay genat tu Jerusalem. Naa si Isus, ginuungan meneguli' di pegladu, puun tu Kaunutan Megbebaya'.
18 Mendadi, duuni nga getaw minateng, pegbuligan nilan di sinampuyuan ki mipilung. Bena' midepet ilan diag balay kia, peseleden nilan sia ki mipilung, adun pebelililiden nilan di gedapan ni Isus.
19 Laak dagid saba' nu melaun getaw, ndi' mesu'ati keseled nilan diag balay. Kali' ilan pegleketau, minaik ilan tu gatep, inawa' nilan dayuni nga santa' laad nu gatep kia tisa'. Sa' miguangan su gatep, tintun nilan dayun su mipilung, dia da gusay sinampuyuan dun. Pibelilid nilan dayun dia titenga' nu nga getaw, dia gedapan ni Isus.
20 Mendadi si Isus, bena' minita'en ki kesalig nilan diniin, miktalu' di pilung kia, “Naung, pidasun na su sala' mu.”
21 Naa mendadi, ki nga Pariseo kini muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', bena' midengeg nilan ki tinalu' kia ni Isus, kali' ilan talu' dig dialem delendeman nilan, “Paa, ki getaw kini, mauma dema piksudi'anen pelum

* **5:21 5:21** Piulugan nilan dun, minakabul daw si Isus, pu' pilepengen tu Megbebaya' sug lawasen.

su Megbebaya'? Ta' mai mekepedasun di
sala', subay su laak Megbebaya'?”*
22 Misuunan dayun ni Isusig dialem
nug delendeman nilan kia. Kali' dayun
pektalu' dinilan, “Mauma dema ma'niini
telu'en niu dig dialem delendeman niu?
23 Pu' sa' su kilawan laak, melemu
pebelusen sa' telu'enen tu pilung, ‘Pi-
dasun na su sala' mu.’ Melemu
dadema pebelusen sa' telu'enen, ‘Pegbu-
ata, panawa.’
24 Dagid naan kini, luminusad mau,
miksibaluyu Bata' nu Kilawan. Sa'
ma'antu, paita'u diniu pu' duuni
pegbaya'u mekpedasun di sala' dinig
dibabaw lumbang.” Luminingay dayun
si Isus tu pilung muka' miktalu' diniin,
“Naa, talu'u tu'u dini'a, pegbuata, sikwat
mui sinampuyuan dini'a kiin, muka'
uli'a!”
25 Suminambut tu'u megbuat dia geda-
pan nu melaun getaw su pilung kia,
sinikwaten su sinampuyuan diniin kia,
dayun muli', pegenalanen su Megbebaya'.
26 Naa su kelaun getaw dia, mipati'
ilan mesebu'ay dun, inal nilan gela' su
Megbebaya' dunut mindek pailan pagid,
laung nilan, “Mekesalebu' gupiai minita'
ta kini nandaw!”

Pisakup ni Isus si Levi (Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Tubus nitu, mipanaw si Isus. Bena'
mipanaw, duuni mipekita'en sala tawan
mendawat buis pegingkud diag bata'
gupisinanen, ngalanen si Levi. Sinabi ni
Isus si Levi, laungen, “Dunuta dinaan.”
28 Bena' midengeg ni Levi, migbuat
dayun, bilengen tanan su kelaun sengka-
panen, migdunut tu'u dini Isus, sumi-
nakup na diniin.
29 Naa si Levi, pigbesaanen si Isus di
gaan tug balayen, gembibu gupia. Melaun
mendawat buis suminaup, melaun dade-
mai getaw dumingan dinilan maan.
30 Mendadi ki nga mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya' muka' ki nga
sama Pariseo nilan, pigbensi nilan su
nga sakup ni Isus, laung nilan, “Paa,
mauma dema dumingan mamu maan di
nga mendawat buis kia muka' di ngag
duma mekesesala' getaw?”
31 Kali' sembag si Isus, “Naa su getaw
nda'ig leduunen, ndi' kambat mekpebu-
lung, subay su laak duunig leduunen.
32 Naa naan kini, ma'antu dadema, iini
luminusadu dun dinig lumbang, adun pe-
sikesuunen ku su laak mekesesala' getaw,
kana' nu nga gandang mekesuun getaw.”

Sinaakan si Isus mekatag di Kekpuasa (Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22)

33 Naa mendadi duuni nga getaw, kali'
ilan pektalu' dini Isus, “Sa' su nga sakup
ni Juan, betad nilan mekpuasa muka'
menenabi. Mesama dadema su nga sakup
nu nga Pariseo. Dagid su ngag dani'a
sakup, laak maan ilan dakus minum ilan
pelum.”
34 Kali' sembag si Isus, “Wa'a daan,
pu' penenggi'an dun sug bela'i. Su nga
suminaup dig bela'i, kenduta'en ba nilan
pekpuasa, saanan duma pa nilan su men-
ginsawa?
35 Laak dagid duuni gendaw mateng,
ui'en na dinilan ki menginsawa, dekag
pailan tu'u pekpuasa.”†
36 Naa minalap pelum si Isus pe-
nenggi'an, laungen, “Duun bai getaw suk-
pay dig begu suuben, adun iini ekleben
dig danul suuben kig begu gupia penepe-
ten? Pu' sa' pinenggi' pema'antuunen,
mesaba'en megedit sug begu, asa kig begu
gekleb, ndi' dadema mbantang ditug daan
penepeten.‡
37 “Muka' pa pagid sug betad meg-
betang penginumen di pemetangan bi-
naal panit petubu'en, ma'antu dadema.§
Duun bai getaw megbetang begu peng-
inumen dig daan pemetangan? Pu' sa'
pinenggi' ma'nia, sa' tumulin sug begu

† **5:35 5:35** Piuluganen dun, duuni gendaw mateng, mawa' si Isus di nga sakupen, dayun mekpuasa ilan, pu' melegenan ilan. ‡ **5:36 5:36** Kig begu penepeten muka' sug danul, pitanggi' dun ni Isus sug daniin titulu'an muka' sug daan betad nu nga getaw Judea. Sug begu titulu'an ni Isus, ndi' mayun dun su ngag daan betad. Subay megbegu betad su getaw. § **5:37 5:37** Sug betad nu getaw Judea, tibuuk panit kanding atawaka karnirui pemetangan nilan tu penginumen nilan. Sa' medanul, meletu'.

penginumen, ndi' ba megbetu su panit petubu'en? Deksu'anen, megula' su penginumen, muka' meglaat dadema su pemetanganen.
38 Kaas sug begu penginumen, subay begu dadema su pemetanganen.
39 Laak nda'i getaw mitagam na meginum dig daan penginumen, metumu'en dayun sug begu penginumen. Pu' laungen, 'Melengas sug daan.' "

6

Kaunutan nu Gendaw Pelali si Isus (Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 Naa duuni Gendaw Pelali, minayan si nga Isus di pegimulanan trigo. Naa selian nilan mayan dia, mingetes tu trigo su nga sakup ni Isus, kinusu nilan, dayun nilan pekaanay.
2 Mendadi ki nga Pariseo, bena' minita' nilan su kengetes nu nga sakup ni Isus tu trigo kia, kali' ilan pektalu', "Paa, mauma iin ma'niinig baalen niu? Ki Gendaw Pelali, binandu dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duunig baalen ta di gendaw kini!"
3 Kali' sembag si Isus dinilan, "Baa, pia da. Pu' si David kanugdiin, nda' ba niu mbasa ki pinggulaulanen dadema sa' migutem, ilan nu ngag dumanen?
4 Pu' sumiled si David ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', inalapen su pan ginilak tu Megbebaya', dayunen aanay, inilasanen dun padun su ngag dumanen. Asa binandu ditu Misulat Palinta nu Megbebaya' duuni maan di pan kia, subay su laak ngag belian."*
5 Diksu' ni Isus su sinumpaten di nga Pariseo, "Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, naani Kaunutan megbaya' dig baalen nu kilawan metaang di Gendaw Pelali."

Piuli'an ni Isusi Getaw Mingupesi Sedibaluy Kemeten (Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 Naa bena' lain Gendaw Pelali, minangay si Isus di simbaan nu getaw Judea, miktitulu' dia. Naa mitaang duuni getaw dia, mingupesi sedibaluy kemeten dapit lintu.
7 Naa ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' ki nga Pariseo, penengaun nilan siai gempia dangat nilan dini Isus. Sa' ma'antu, piktuliktulikan nilan gupia si Isus sa' meneguli' metaang di Gendaw Pelali, sa' ndi'.
8 Laak misuunan ni Isus kig delendeman nilan kia. Mendadi, kali' pektalu' si Isus di getaw kia mingupesi kemeten, "Naa, pegindega, pediniin ka gedapan nug launan." Migbuat dayun, migindeg di gedapan nilan.
9 Laung dayun ni Isus di nga getaw kia menengaw dangat nilan diniin, "Naa, duuni saaken ku diniu. Ta' alandun mai biwang dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', baalen ta metaang di Gendaw Pelali? Pepianan ta bai samataw ta di Gendaw Pelali, atawaka pelaatan ta? Guunen ta su ginaanen, atawaka petain ta ba?"
10 Pingenlengan ilan dayun ni Isus diadia, tinalu'en dayun di getaw kia mingupesi kemeten, "Naa, tenggal mui kemet mu." Tinggalen dayun, muka' miuli'an.
11 Mendadi ki nga mekpetu'un di Palinta kia muka' ki nga Pariseo, mitutung ilan pati' gangit. Migyagayaga ilan dayun, enduta'en nilan dun si Isus.

Tindu' ni Isus su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen (Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Naa nda' maiben, duuni gendaw tumiwad si Isus dig bentud adun menenabi ditu. Bena' mitingkag tug bentud, pigendawan dia menenabi ditu Megbebaya'.
13 Mendadi bena' miglegendaw, sinabi ni Isus su nga sakupen. Sa' mipungun ilan dia niin, pimili'anen ilan, tindu'en ki sepulu' bu' dua' tawan dinilan, ilani gilal ni Isus nga peneliganen.
14 Sug beknanen, si Simon, piningalan dun ni Isus si Pedro. Dayun si Andres, pated ni Simon, muka' si Santiago, si Juan, si Felipe, si Bartolome.

* **6:4 6:4** Piulugan dun ni Isus, di pegita'en nu Megbebaya', nda' mekesala' si David sa' inaanen su pan kia.

15 Dayun si Mateo, si Tomas, si Santiago, gama'en si Alfeo, dayun si Simon, piningalan dun su mingatu tu gubirnu.
16 Dayun si Judas, gama'en su sala Santiago. Mendadi su kesepulu' bu' dua'en, iin si Judas Iscariote, su tumipu pa dini Isus.

Mikpetu'un si Isus muka' Mineguli' tu nga Getaw
(Mateo 4:23-25)

17 Naa mindiksun si nga Isus. Bena' pegindeg ilan diag datag, mikpungun dia ni Isus su melaun gupia sakupen, dakus melaun getaw genat tu tibuuk Judea dakus Jerusalem sampay genat tu geksid dagat, ditug lunsud paingalan dun Tiro muka' Sidon. Mitua'i melaun gupia getaw adun mekineeg dini Isus dakus mekpebulung diniin ditug leduun nilan.
18 Sampay su nga piglegetan menulay, pineguli'an ilan dadema.
19 Su kelaun getaw, diadia pinengawenig bianen megdelu' dini Isus, pu' duuni ginuung gumiwa' diniin, kaas nda'idun dinilani nda' mauli'ay.

Su Tantu Keliag
(Mateo 5:1-12)

20 Mendadi, pingenlengan ni Isus su nga sakupen, kali' pektalu' dinilan,
"Naa, yamu nu nga gempusuk getaw, liliag amu,
pu' mikesakup amu tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!
21 Yamu nu nga megutem nemun, liliag amu dadema,
pu' pebesugen dun amu nu Megbebaya'!
Yamu nu nga pengaduy nemun, liliag amu dadema,
pu' duuni gendaw, pentuaan amu!"
22 Laung padun ni Isus, "Naa sa' ma'antu, sa' bentaan amu nu getaw dakus pemilasen amu nilan muka' tampalaksaan amu, muka' sa' peksudi'an amu pa pagid saba' nu kesakup niu dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan, naa liliag amu!
23 Kaas sa' ma'niai mbianan niu, pegleliag amu dun, sampay megleksuleksu amu. Pu' ma'ananen, duun pai sugda diniu gembagel ditu gekbus langit. Pu' iini sama niu, su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, pu' ma'antu dademai kekpeleget dinilan nu ginepu'ay nu getaw nemun."
24 Laung padun ni Isus,
"Dagid yamu nu nga medatu' getaw, mekelelaatlelaat amu,
pu' su memis kebetang, migela' na niu malap!
25 Yamu nga mibesug nemun, mekelelaatlelaat damu dema,
pu' megutem pamu!
Yamu nga peketawa nandaw, mekelelaatlelaat amu pagid,
pu' melegenan pamu, muka' mekengaduy pamu!
26 Muka' mekelelaatlelaat amu sa' penalan amu nug launan getaw,
pu' iini sama niu su nga getaw dengantu tautau pimuunan nu Megbebaya', pinalan dailan dema nu ginepu'ay nu getaw nemun."

Su Kepetail di nga Kuntra
(Mateo 5:38-48; 7:12a)

27 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Laak yamu nu nga mekineeg, kinii talu'u diniu nandaw, petail niui nga kuntra niu. Ki nga getaw megbanta diniu, pepianay niu dadema.
28 Ki nga mektuyud diniu, penenebiay niu mpianan, sampay su mekpelaat diniu.
29 Saladua' diniu, sa' pinenggi' depi'en ka di mulu' mu dapit lintu, pedapi' mu pagid su sedibaluy mulu' mu ditug duminapi' dini'a. Adin su malap suub mu, begay mu dun pa pagid su kamisita mu, peduma mu padun su suub mu.
30 Ki kelaun menengi dini'a, begayay mu. Sa' duuni malap pimetang mu, ndi' mu peksaakay puli' diniin.
31 Kaas pia ta' alanduni melabu' dig delendeman niu melengas sia gabang nug duma niu diniu, iini baal niu dinilan."
32 Kali' padun pektalu' si Isus, "Sa' iin da laaki petailen niu su mekpetail diniu, bantang bamu sugdaan nu Megbebaya'? Pu' pia su nga mikesala' getaw, mekpetail dailan dema tu nga mekpetail dinilan!
33 Muka' sa' iin laaki pepianan niu su mekpepia diniu, naa bantang bamu

sugdaan dun? Pia su nga mikesala' getaw,
ma'niaig betad nilan!
34 Muka' padun, sa' iin laaki pedamen
niu su laung niu metau meguli' pelum
diniu gidamen, naa bantang bamu sug-
daan dun? Pia su mikesala' getaw,
pedamen da nilan dema sug duma nilan,
adun biadan nilan puli' su miutang!
35 Dagid yamu, petail niu su nga kuntra
niu. Pepianay niu su nga samataw niu.
Pedam niu ilan di nda'i pedetengen niu
dun mpuli' diniu. Pu' sa' ma'niai pengg-
laulaan niu, naa gembagel gupiai sugda
diniu, mengema'an amu tu Tampusan
Metaas. Pu' daniin betad, melilelaaten.
Pia su getaw ndi' metau ebangan sampay
su medupang getaw, lelaatanen da gusay.
36 Kaas melilelaaten amu, maa' dadema
nu Gama' niu Megbebaya', melilelaaten."

Ndi' Mpia Pegdena'en su Samataw (Mateo 7:1-5)

37 Kali' pektalu' si Isus, "Ndi' niu peg-
dena'ay su nga samataw niu, muka' ndi'
amu ukumen nu Megbebaya'. Ndi' niu pe-
sela'ay su samataw niu, muka' ndi' damu
dema ukuman nu Megbebaya'. Pedasun
niu su samataw niu, pedesunen damu
dema nu Megbebaya'.
38 Begayay niu su samataw niu, dayun
begayan damu dema nu Megbebaya'.
Pebegelen dayun nu Megbebaya' sug
betanganen tug begayen diniu, tisene-
nen pa pagid muka' engkugenen dakus
pepenu'enen sampay meglapay. Pu' adini
tepengan niu dig begay niu, iin dademai
tepengan nu Megbebaya' tug begayen
pelum diniu."
39 Mendadi, miksambingay si Isus di
nga getaw, laungen, "Sug buta, mesu'aten
ba egakay dig dalanig dumanen, buta
dadema?† Pinenggi' egakenen, dayun
buus duunig luak dia gunaan nilan, ndi'
ba megela' ilan dayun melabu' dia?
40 "Su getaw mektu'un, kana' metaas
pa di mekpetu'un diniin. Laak adin
su metubus na pektu'unay, melepengen
dadema su mikpetu'un diniin."
41 Kali' padun pektalu' si Isus, "Naa
mauma dema saladua' diniu, maita' mu
ki maika' puling di mata nug duma mu,
laak ya'a, nda' mu metukaway pu' duun
dademai puling mu, gembagel?
42 Muka' pagid mauma dema telu'en
mu pelum tug duma mu, 'Uy,
Mingumpated, ua'en ku pa deli' ki puling
mu kiin,' asa ya'a dema, ndi' mu maita'
pu' mipulinga dadema gembagel puling?
Baa, ya'a kiin, tautau mekesuun ka! Kaas
unaay mu ua'ay ki gembagel puling di
mata mu kiin, adun mpalas mu su maika'
puling nug duma mu, adun mawa' mu."

Su Gempia Betad muka' su Melaaten (Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 Kali' pagid pektalu' si Isus,
"Nda'iduni gempia gayu megbunga
melaaten. Mesama dadema di melaat
gayu, ndi' megbunga melengas.
44 Kaas sa' peksima'en su gayu, iini
kimanan, kig bunganen. Sug bunga igera,
kana' maupu' dig dugi. Kana' dadema
maupu' dig dugi sug bunga gubas.
45 Ma'niin dadema su mekesuun getaw,
gempiai pegbetadenen, pu' sug betaden,
puun di gempia delendemanen. Su pelum
medupang getaw, melaati pegbetadenen,
pu' sug betaden, puun dadema di melaat
delendemanen. Pu' ki talu' nu getaw, iini
megbuas dig delendemanen."

Su Titulu'an ni Isus, subay Dunutan nu Sakupen (Mateo 7:24-27)

46 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa,
mauma dema gelalen niau Kaunutan,
asa ki sugu'an ku diniu, ndi' niu pelum
petuuden?
47 Adin su getaw medini naan adun
mekineeg di telu'en ku, dayun megdunut
dun, ma'nini'i petenggi'an ku dun.
48 Penenggi'an duni getaw migbaal
balay. Migengkul medalem, adun entu-
denen di telektap sug balayen. Naa bena'
mitubus sug balay, migbaa' su tubig, kaas
midenlagan nu guluan layas sug balay.
Laak nda' tanan pegegdel, saba' gempa-
geni kebaal dun.

† **6:39 6:39** Ki telu'en buta, piulugan dun ni Isus su nga getaw laung nilan dun migela' nilan metekad su metuud, asa nda' nilan mesabut, pia kemaika'.

49 Laak dagid adini getaw mekedengeg
di talu'u kini laak ndi'en dunutan, iini
maa' nu getaw migbaal balayen diag
lupa' laak, nda'i gintudanen dun. Dayun
kig balayen kia, bena' midenlagan baa',
migeba' dayun, gembagelig dulebaken."

7

Piuli'an ni Isusi Getaw Lainig Bansanen (Mateo 8:5-13)

1 Naa bena' mideksu'en su kelaun pi-
dengegen tu nga getaw dia, mipanaw si
Isus ditug lunsud piningalan dun Caper-
naum.
2 Naa duuni getaw diag lunsud kia,
kaunutan di sundalu nu getaw Roma,
migladui petailenen sesugu'enen, peka-
gawinaa da dun.
3 Mendadi su kaunutan, bena' midenge-
gen su kedateng ni Isus, duuni sinugu'en
nga kaunutan nu getaw Judea, adun
sebiin nilan si Isus, adun sia mangay
meneguli' di sesugu'enen kia.
4 Naa bena' minateng ditu ni Isus su
nga sinugu', kali' ilan penengi diniin, "Ki
kaunutan sundalu kiin, mbantang dema
tu'u ebangan mu,
5 pu' melelaat dig bansa ta, iini migle-
gastu di simbaan nami."
6 Sa' ma'antu, sumikat tu'u si Isus,
migdunut dayun tu nga sinugu' kia. Laak
bena' mesempel nailan tug balay, sumin-
ugu' su kaunutan sundalu di nga sam-
baten mangay mekpetenday dini Isus,
pimuunen dinilan, "Naa Sir, petuyangen
na, laungen, ndi'a na mundas. Pu' naan,
kana' mbantang penaikan muig balayu.
7 Kaas nda'u maku' madap dini'a. Pek-
talu'a laak diin, naa misuunan ku pu'
mauli'an tu'ui sesugu'en ku kia.
8 Pu' maa' dinaan kini, duuni metaas pa
dinaan sumugu' dinaan, duun pa pagidi
sundalu sugu'en ku. Telu'an kui sala
tawan, 'Dituun ka angay,' meditu dayun.
Telu'an ku pelumi sala tawan, 'Diniin ka
angay,' medini dadema. Sa' telu'an ku
su gulipen ku, 'Ma'nini'i baalen mu,' naa
baalenen dayun."
9 Bena' midengeg ni Isus su pimuunen
kia, misebu'an dun gupia. Liningayen
dayun su kelaun getaw tumindug diniin,
laungen dinilan, "Taman talu'u diniu, ki
kaunutan kiin, nda'u mainsan mbianayi
kesalig mesama di kesaligen, pia pa dini
nita nga getaw Israel!"
10 Naa bena' minateng puli' su nga
sinugu' ditug balay nu kaunutan sundalu,
iini mitaangan nilan, miuli'an na tu'u su
sesugu'en kia.

Pitubu' Puli' ni Isusig Bata' nug Balulibun

11 Tubus nitu' nda' maiben, mipanaw si
Isus, ilan nu nga sakupen sampay melaun
gupia getaw, minangay ilan ditug lunsud
piningalan dun Nain.
12 Naa bena' misebang ilan tu genga'an
nug lunsud, duuni nga getaw pegbulig
minatay misungkak nilan. Ki minatay
kini, buntung bata' balulibun. Dakus
melaun getaw genat tug lunsud migdunut
tug balulibun.
13 Mendadi su Kaunutan si Isus, bena'
minita'en sug balulibun, milelaat dun
dayun, laungen diniin, "Naa Dada', ndi'a
na pengaduy."
14 Naa muka' mikpesempel si Isus,
dipenanen sug lungun. Mitenlen dayun
su nga migbulig dun. Miktalu' si Isus,
"Naa Nuung, talu'u dini'a, pegbuata!"
15 Migingkud tu'u ki minatay kia, dunut
mikektalu' na. Pigwakil dayun ni Isus tu
gina'en.
16 Naa apelai, su nga kelaun getaw,
mindekan ilan pati'. Inal nilan dayun
su Megbebaya', laung nilan, "Mitua' na
dinita ki metaas pimuunan nu Megbe-
baya'! Liningi'an na tu'u nu Megbebaya'i
nga piglegetawanen!"
17 Naa sa' ma'antu, mileep tug benwa
Judea su gukiten di pinggulaula ni Isus,
sampay ditug lumibut benwa.

Sinaak ni Juan sa' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan (Mateo 11:2-19)

18 Naa si Juan kiin, su Memunag Tubig,
inukit diniin nu nga sakupen su tiba'an
pinggulaula ni Isus.
19 Mendadi sinabi ni Juanig dua'
tawan sakupen, sinugu'en ilan meditu
nu Kaunutan si Isus, pimuunen dinilan,
laung, "Sir, kelelaat talu' mu dinami sa'

ya'a na tu'u su pedetengen nami lumusad,
atawaka mekpedateng pami dig lain?”
20 Naa bena' midepet ditu ni Isus su
nga sinugu' ni Juan, laung nilan diniin,
“Sir, sinugu' ami ni Juan su Memunag
Tubig. Pimuunen dadema dinami saaken
dini'a, sa' ya'a ma daw su pedetengen
nami lumusad, atawaka megelat pami dig
lain?”
21 Naa mitaang dun, melaun mimegladu
muka' mesaitan pineguli'an ni Isus dakus
melaun getaw piglegetan menenulay,
sampay melaun buta pipengita'en.
22 Mendadi, sumimbag si Isus ditu nga
sakup ni Juan, laungen, “Naa, puli' amu
ditu ni Juan, ukit niu diniin ki taman
minita' niu kini muka' ki midengeg niu.
Su ngag buta, mikengita' na. Su nga
pilung, mikepanaw na. Su nga migladu
mekesalebu' nuka, miuli'an na. Su ngag
bengel dema, mikedengeg na. Sampay su
nga minatay, pitubu' na puli'. Muka' su
gempusuk getaw, inukitan na tu Gempia
Petenday.
23 Kaas adini getaw ndi' memilas di-
naan, iini liliag!”
24 Mendadi, sa' mipalus su nga sakup
ni Juan, migukit si Isus tu melaun getaw
mekatag dini Juan. Sinaak ni Isus dinilan,
“Naa kini si Juan, sa' linaawan niu iin
ditug limawa', alandun mai pedetengen
niu diniin? Laung niu ba si Juan, maa'
nu sala puun tigbaw, melemu mpilay nu
genus? Kana'en.
25 Naa sa' ma'antu, alandun mai pede-
tengen niu diniin? Laung niu dun pu'
getaw migimakay? Baa, kana'en dadema,
pu' su getaw migimakay dakus melengasi
kebetangen, subay ditu laak penengaway
balay nu nga gadi'!
26 Mendadi sa' ma'antu, ta'i pedetengen
niu maita' niu? Getaw pimuunan nu
Megbebaya'? Wa'a lai! Muka' taman
talu'u diniu, kini si Juan, kana' laak
pimuunan nu Megbebaya'.
27 Pu' iinen dadema su mibetang ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Mik-
talu' su Megbebaya', Mendadi paunaan
ku dini'a ki pemuunan ku, pu' adun
pengendamenen sug bianan mu.’ ”
28 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa
sa' ma'antu, taman talu'u diniu, genat
pa dini Adan sampay nemun, nda'i sala
tawan metaas pa dini Juan. Laak dagid
pia ma'antu, adin su tampusan gembaba'
sakup di Keglekaunutan nu Megbebaya',
iini metaas padun dini Juan.”
29 Naa su melaun getaw kampu' nu nga
mendawat buis, bena' midengeg nilan
su tinalu' kia ni Isus, mikpetuud ilan tu
Megbebaya', ilani gandang binunagan ni
Juan tubig.
30 Laak dagid su nga Pariseo muka'
su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya', pimilas nilan sug delende-
man nu Megbebaya' dinilan, kaas mipauk
ilan bunagan ni Juan tubig.
31 Kali' padun pektalu' si Isus, “Men-
dadi ki getaw nemun, alandun mai pe-
nenggi'an ku dun? Alandun bai sama-
nen?
32 Petanggi'u di gembata' pe-
meglingkulu pegayep dia padi'an. Bek-
sayan nilan su nga samambata' nilan,
laung nilan, ‘Mauma sa' minlantuyan ami
diniu, nda' amu peksabay? Dayun sa'
miksulang ami, mauma nda' amu pelum
pengaduy?’
33 Pu' si Juan,” laung ni Isus, “mitua'
diniu, iinig betaden mekpuasa muka' ndi'
minum mekebulek. Laung niu dayun,
‘Pingepu'an menulay!’
34 Tubus itu naan kini, kig Bata' nu
Kilawan, mitua'u pelum diniu, betadu
maan dau muka' minum dau dema.
Laung niu pelum, ‘Paa, bentayay pa daan
niu, medalu masi' maan muka' pene-
natan meginum, sambaten pa paduni
nga mendawat buis muka' ki ngag duma
mekesesala' getaw!’
35 Laak dagid ki tantu sinuunan genat tu
Megbebaya', mailala dia penggulaulaan
nu megdunut dun.”

Sug Libun Gembageli Kegbasanen dini Isus

36 Naa inggat si Isus maan tug balay nu
sala tawan Pariseo. Miliag si Isus, midia
dayun adun sumalu dinilan maan.

37 Naa duuni sala tawan libun dangen
dig lunsud kia, tebia' meglaat pekesuu-
nan. Laak pia ma'antu, kig libun kini,
bena' midengegen pekaan si Isus diag
balay nu Pariseo, midia dayun, peguit
bata' bandi gemputi', mipenu' pagemut.
38 Mendadi, bena' mitulan sug libun,
migindeg di teliudan ni Isus, mesempel
di geksuden. Pengaduy namal sug libun
kia, mitegdu'an lua'en su geksud ni Isus.
Bena' mibasa' lua'en su geksud ni Isus, pi-
nunasan dayun nug libun, iini pinunasen
dun sug buuken, dunut pingelekanen su
geksud ni Isus, kegbasanen diniin. Bin-
unaganen padun nu pagemut su geksud
ni Isus.
39 Dekag minita' nu Pariseo kia, maa'
laungen pa dig dialem delendemanen,
"Paa, ki getaw kini, sa' sia metuud pu'
pimuunan nu Megbebaya', mailalanen
siaig libun kini mikpuleg diniin, mes-
ima'en sia pu' meglaat pekesuunan!"

40 Dagid si Isus, kali' pektalu', "Simon,
duuni telu'en ku dini'a."

Kali' sembag si Simon, "Sigi, Sir, pe-
dayun mu."

41 Kali' pektalu' si Isus, "Naa, du-
uni mekpautang kwarta, piutangen dua'
tawan. Ki sala tawan, inutangen lima
gatus denario. Su sala, lima pulu' da.
42 Naa saba' nda' ilan mekebayad, pi-
dasun nailan dua'. Naa sa' ma'antu, ta'
ma, adin saan dinilan dua' su gembageli
kepetailen ditu mikpedasun diniin?"

43 Laung ni Simon, "Mabu' ki getaw
gembageli gutangen pidasun."

"Metuud," laung ni Isus.
44 Liningayen dayun sug libun kia,
kali' pektalu' dini Simon, "Naa, ma'antu
dadema kig libun kini. Ya'a, sa' mitulanu
dinig balay mu, nda' mau tanan begayay
tubig gugasu sia di geksudu. Laak kig
libun kini, kig lua'en nai ginugasen di
geksudu, sug buuken demai pinunasen
dun.
45 Ya'a, nda' mau dedialay di galek.
Laak dagid iin, sikna nau mitulan dini,
nda'en mainsan sikpa'ay pengelekayi gek-
sudu.
46 Ya'a, nda' mu bunagay lanai guluu,
laak dagid iin, binunaganen pagemuti
geksudu.
47 Paladpalad taman talu'u dini'a, ki
sala' nig libun kini, pia melaun, gem-
pantek pu' pidasun na, pu' gembageli
kepetailen dinaan. Laak adin su getaw
pidasun di maika', maika' dademai
kepetailen."
48 Miktalu' dayun si Isus dig libun kia,
"Pidasun nai sala' mu."
49 Naa su ngag duma ni Isus maan,
bena' midengeg nilan ki tinalu'en kini,
mikpuun ilan sumaak dig delendeman
nilan, laung nilan, "Paa, adin saan getaw
ini, pia su sala', pedesunenen?"
50 Laung ni Isus tug libun kia, "Naa,
migawen ka tu'u, saba' nu kesalig mu.
Uli'a na, gempia nai ginaa mu."

8

Minamal si Isus Megukit di Gempia Petenday

1 Naa nda' maiben, mipanaw si Isus,
lineepen su ngag lunsud muka' gimbe-
layan diag lumibut benwa, pegukitenen
ki Gempia Petenday pu' pikpuunan na su
Keglekaunutan nu Megbebaya'. Duma ni
Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliga-
nen,
2 dakus duun dademai migdunut
dinilan ngag libun, su nga gandang
pingutid duni menenulay muka' piuli'an
dig leduun nilan. Su sala tawan dinilan,
si Maria Magdalena, su pingutidan diniini
pitu buuk menenulay,
3 dayun si Juana, sawa ni Cusa peneli-
gan ni Herodes, sampay si Susana.
Dakus melaun paig libun, ilani migabang
meglegamut tu ketubu'an ni nga Isus.

Su Sambingay mekatag di Kegimula (Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Naa pinemalan si Isus laaway nu
nga getaw genat tu ngag lumibut lunsud.
Bena' melaun gupia getaw mikpungun
ditu niin, migukit si Isus dinilan sambin-
gay.
5 Kali' pektalu' si Isus, "Duuni getaw
minangay tug binaalanen adun megim-
ula. Laak bena' saananen meksigwag,

duunig beni' mitena' ditug dalan, kaas mi'indegan nu nga getaw muka' pingektuk nu nga manukmanuk.
6 Naa duun dademai mitena' ditug betuan. Bena' mintubu', milawes dayun, pu' memala sug lupa'. Minatay da pelum.
7 Naa duun pa pagidig beni' mitena' dig dugian. Kali' pentubu' su sigwag, mintubu' dadema su ngag dugi. Bena' tuminulin, milebeng dun su pimula.
8 Laak tumu' kig duma beni', mitena' tu'u di pialupa', kaas mekelengasi tubu'en. Bena' sumingku', duuni pingmegatus."
Diksu' dayun ni Isus su talu'en, "Adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!"

Su Pantag nu nga Sambingay ni Isus (Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Naa mendadi, inubug dini Isus nu nga sakupen, pegulugenen dinilan su sinambingayen kia.
10 Kali' sembag si Isus, "Aa naa yamu, buasan na diniu su gandang pigbuni mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Laak dagid pebian laak di sambingay su kegukit dun tug lain getaw, adun mengenleng dailan, laak ndi' ilan mekengita'. Mekineeg dailan, laak ndi' ilan mekesabut."

Pigulug ni Isus su Sambingayen mekatag di Kegimula (Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa mendadi, kinii gulugan nu sambingay kia. Kig beni' kiin, iin su Gempia Petenday genat tu Megbebaya'.
12 Naa sug beni' mitena' diag dalan, damikian dun su nga getaw mikedengeg tu Gempia Petenday kia, laak bena' medengeg nilan, mateng dayun su Palin, ua'enen pelum tug delendeman nilan su Gempia Petenday, adun ndi' ilan mekpetuud dun, kaas ndi' dailan dema megawen.
13 Naa su pelum beni' mitena' diag betuan, iin su nga getaw, sikna medengeg nilan ki Gempia Petenday, telima'en nilan dayun muka' penleliagen ilan dun. Laak nda' pengganget dig delendeman nilan, kaas kana' maiben su kekpetuud nilan. Sa' matengi kepenulay dinilan, teliudan nilan su kekpetuud nilan.
14 Naa sug beni' mitena' dema dig dugian, iin su getaw tumu' mikedengeg tu Gempia Petenday, laak dagid tubus itu, megela'i ginaa nilan tu kelibuleng nilan tu kegleketubu' nilan muka' su ga'us nilan sampay di nga gayepan nilan, kaas maulakanen su Gempia Petenday. Bena' ki mama' bunga nilan, ndi' na mainug.
15 Mendadi kig beni' mitena' dia pialupa', iin tumu' su nga getaw mekedengeg tu Gempia Petenday dayun pepengganget nilan dig delendeman nilan, saba' gempia muka' melegdengig delendeman nilan. Dayun mektigel ilan, sampay megbunga ilan."

Su Metuud Sinuunan, subay Dunutan muka' Sigwagen (Marcos 4:21-25)

16 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi ki sulu', ndi' tutudan dayun uklubay bandi, atawaka betangen tu silung belilidan. Segaga betangen dig dempa'an, adun medelaganen su nga getaw suled tug balay.
17 "Kaas adin su giglud nandaw, mbuasan da sa' maiben. Adin su pigbuni nandaw, pesuunen da sa' maiben.
18 "Kaas ki kelaunanen kini medengeg niu dini naan, talentenay niu gupia. Pu' adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun. Adin pasi' su getaw nda'idunig daniin, laak ui'en pa diniin su maika' sia daniin."*

Su Tantu Gina' ni Isus muka' Pateden (Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Naa su gina' ni Isus muka' su nga pateden, linaawan nilan sia si Isus, laak ndi' mesu'ati kekpesempel nilan diniin, saba' nu melaun getaw.
20 Mendadi, pisuunan dun dayun si Isus, laung nu getaw diniin, "Sir, su gina'

* **8:18 8:18** Piulugan dun ni Isus, su getaw mektalenten tu pisuun diniin, dugangan pa gusay su sinuunanen. Su getaw ndi'en talentenan su pisuun diniin, laak mbeleng diniin su maika' misuunanen sia.

mu muka' su nga pated mu, pegindeg ilan
diag liu, peksebiin ka nilan."
21 Sumimbag si Isus, "Naa, wa'a. Laak
adini getaw mekineeg di Gempia Peten-
day genat tu Megbebaya', dayun peg-
dunutanen, iin pa pagidi gina'u muka'
nga patedu."

Pimaag ni Isusi Salindapak
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Naa duuni gendaw duminangan si
Isus di sekayan, ilan nu nga sakupen.
Laung ni Isus, "Naa, dumipag ita dinig
linaw." Tuminulak nailan dema.
23 Selian nilan mekpangay tug dipag,
tinulug si Isus. Mendadi nda' maiben,
tekaw miksalindapak, misipukan dayun
ki sekayan nilan kia, misimpitan ilan
gupia.
24 Mikpesempel dini Isus su nga saku-
pen, tinanud nilan dayun iin, laung nilan,
"Ii, Sir, megbaya'baya' ita dun ini!"
Migbuat si Isus, pimaagen dayun su
genus muka' su nga nabek. Misikpa' ki
salindapak, miksilengen gupia tu'u sug
linaw.
25 Kali' pektalu' si Isus dia nga sakupen,
"Mauma dema nda'iduni kesalig niu di-
naan?"
Mindek dayun su nga sakup ni Isus,
misebu'an ilan dun gupia. Kali' ilan
peksinaakay, "Ta' gasal dun saan ini, pia
su genus muka' nabek, masi' mesugu'en,
mekpetuud dayun diniin?"

Piuli'an ni Isusi Getaw Silunu'an Menu-
lay
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Naa midenggu' si nga Isus ditug
benwa tug dipag Galilea piningalan dun
Gerasa.
27 Bena' mikelusad si Isus tu sekayan,
duuni getaw dangen dig lunsud kia sumi-
nungkak diniin. Ki getaw kini, silunu'an
menulay. Miniben na nda' peginapet,
kana' na dema megbenwa dig balay, pu'
dia na kelebengan pegbenwa.
28 Mendadi, bena' minita' nu silunu'an
kia si Isus, mimeksay, miglaub di gedapan
ni Isus, minekeg mektalu', laungen, "Ii,
ya'a Isus, Bata'a nu Tampusan Metaas
Megbebaya', ta' maig labet mu dinaan?
Kelelaat dema tu'u dini'a, ndi' mau pa
peglegetay!"
29 Kaas mitalu' dun nu menulay, pu'
sinugu' ni Isus megawa' di getaw kia.
Betaden, tatap peglegetay nu menulay ki
getaw kia, kaas ginapus nu nga getaw,
pinusasan kadina, iniketan pa padun su
geksuden. Dagid getusenen laak su ngag
baluden, dayun uitay nu menulay tug
limawa'.
30 Mendadi, sinaakan ni Isus ki menulay
kia, "Ta' mai ngalan mu?"
Kali' sembag, "Si Linaksa'." Pu' melaun
gupia menenulay sumilunu' dun.
31 Pigubug nilan dini Isus, ndi'en pailan
pedituun linaw gapuy.
32 Naa duuni sala kauluan babuy dia
mesempel, melaun gupia babuy, meglu-
nang ilan dia gabig. Pinengi nu menenu-
lay dini Isus, pedituunen ilan ngag babuy
kia, adun sulunu' ilan dinilan. Mendadi,
biwang ni Isus.
33 Dayun memegawa' dia getaw kia su
menenulay, sumilunu' ilan pelum ditu
ngag babuy. Bena' su sala kauluan
babuy, minggebek dumiksun ditug deli-
pasan pangay diag linaw, migela' ilan
dayun melemes.
34 Mendadi, bena' minita' nu nga meg-
ingat tu ngag babuy, minggebek ilan
ditug lunsud, pigukit nilan dayun dia ki
mipenggulaula kia, sampay ditug lumibut
benwa.
35 Bena' su getaw inukitan nilan dun,
linaawan nilan su mipenggulaula kia.
Bena' midepet ilan ditu ni Isus, iini
mitaangan nilan, su getaw inutidan tu
menenulay, pegingkud laak iin di geda-
pan ni Isus. Mikseluk na suuben, mis-
eksud na tu'u su pianan ginaanen. Naa,
mindek pati' su nga getaw.
36 Inukit dayun nu nga mikaita' dun su
kebian kauli'ay nu getaw kia silunu'an
menenulay.
37 Sa' ma'antu, su tiba'an getaw dig
lumibut nu Gerasa, inubug nilan dini Isus,
megawa' dia nilan, pu' mindekan ilan
pati'. Sa' ma'antu, duminangan puli' si
Isus ditu sekayan nilan, pu' dumipag ilan
puli' diag linaw.

38 Migubug tundug dini Isus ki getaw
kia, su inutidan tu menenulay.
Dagid piuli' ni Isusi getaw kia, laungen,
39 "Uli'a ma, pegukit mu ditu su gabang
nu Megbebaya' dini'a."
Naa sa' ma'antu, mipanaw su getaw kia,
sinigwagen tu'u ukitay dig lunsud kia su
pinggulaula ni Isus diniin.

Pitubu' Puli' ni Isusi Gembata' muka' Piuli'anenig Libun
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Naa bena' minateng puli' si nga Isus
ditug dipag linaw, didialan si Isus nu
kelaun getaw dia, pu' pigelatan nilan iin.
41 Mendadi, duuni minangay ditu ni
Isus kaunutan di simbaan nu getaw
Judea, ngalanen si Jairo. Bena' minateng,
miglaub di gedapan ni Isus, inubugen
dayun diniin megdunut tug balayen.
42 Pu' duunig buntung bata'en delaga
meliget megladu, pekagawinaa na. Kig
bata'en kini, mabu' sepulu' bu' dua' tauni
gidaden. Migdunut dayun dini Jairo si
Isus.
Naa selian ni Isus mpanaw, melaun gu-
pia getaw tuminakin diniin, mi'isel nilan
si Isus.
43 Laak duuni sala tawan libun dia,
sepulu' bu' dua' taun na, tebia' leduunen
kig betad libun. Pia migela'en su se-
lapi'en di kepebulungen, nda'i mekeneg-
uli' diniin.
44 Mendadi kig libun kini, mikpesempel
dia teliudan ni Isus, dilu'en dayun su
kuyamay suuben. Lemen laak midelu'eni
suub ni Isus, misikpa' dayun sug dugu'en.
45 Sinaak dayun ni Isus, "Ta' taway duni
mikpuleg dinaan?"
Mimalaw laak su kelaun getaw. Kali'
pektalu' si Pedro, "Sir, linibutan ka nu
nga melaun getaw kini, mi'isela nilan!"
46 Dagid simbag ni Isus, "Duun laii
mikpuleg dinaan, pu' mibetikan ku duuni
ginuungu gumiwa' dinaan."
47 Naa sug libun kia, bena' misuunanen
pu' mitukawan iin, mikpesempel dayun
dini Isus, miglaub dayun di gedapanen,
mipati' mengedeg. Pigukiten dayun di
gedapan nu kelaun getaw su kedelu'en
dini Isus sampay su kauli'ayen midengan
dun.
48 Kali' pektalu' si Isus diniin, "Naa,
Enaung, miuli'an ka na, saba' nu kesalig
mu. Uli'a na, gempia nai ginaa mu."
49 Naa selian ni Isus mektalu', duuni
minateng sinugu' genat ditug balay ni
Jairo, ki kaunutan di simbaan kiin. Bena'
minateng dia ni Jairo, kali' pektalu', "Naa
Sir, sug bata' mu kiin, nda' mu na
mesaguti ginaanen. Kaas ndi' na kambat
saliba'eni Mekpetu'un kiin."
50 Laak bena' midengeg ni Isus, kali'
pektalu' dini Jairo, "Naa, ndi'a na melibu-
leng, saliga laak, dayun mauli'an."
51 Mendadi, bena' minateng si Isus tug
balay ni Jairo, nda'en peseledayig lain
getaw dumanen, subay si Pedro laak
muka' si Juan, si Santiago, dakus su
mekegulang nu gembata' kia.
52 Naa sug launan getaw dia, mimen-
gaduy ilan, penembiten nilan su gem-
bata'. Dagid miktalu' si Isus, "Naa, ndi'
amu dega pengaduy. Pu' ki gembata' kiin,
kana' ma minatay. Pektulug da!"
53 Piketuanan laak nu nga getaw si Isus,
pu' misuunan nilan, minatay tantu su
gembata'.
54 Mendadi, piguidan ni Isus su gem-
bata' di kemeten. Sinabinen dayun, laun-
gen, "Naa, Enaung, pegbuata!"
55 Mipuli' dayun su gimuuden. Sum-
inambut dayun megbuat su gembata'.
Sinugu' dayun ni Isus, paanen nilan.
56 Naa su mekegulang nu gembata',
mipati' ilan mesebu'ay. Dagid inungub
ilan ni Isus, pia laak daw sala tawan,
nda'iduni pesuunan nilan di mipenggu-
laula kia.

9

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Sepulu' bu' Dua' Peneliganen
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Naa su sepulu' bu' dua' tawan kiin
mitendu' ni Isus peneliganen, sinabinen
ilan. Mendadi, bena' mipungun ilan,
bigayan ilan ni Isus ginuung muka' peg-
baya' mengutid tu kelaun menenulay
muka' meneguli' tu ngag leduun.
2 Sinugu' ilan dayun ni Isus
mpanaw, adun megukit ilan mekatag

di Keglekaunutan nu Megbebaya' muka'
meneguli' tu nga pegladu.
3 Puli pailan mpanaw, piktitulu'anen
ilan, laungen, "Sa' mpanaw amu,
nda'iduni sengkapan uiten niu, pia sekud,
gambag, balun niu pan, atawaka selapi',
muka' salabuuk laaki suub niu.
4 Adin sug bekna balay mekpepenaik
diniu, ditu laak amu tuun, sampay meke-
bundas amu dig lain lunsud.
5 Adin sug lunsud ndi' menemba' diniu,
pegawa' amu dayun dia, muka' ekpug
niu sug lepup lupa' di geksud niu, adun
metakesi'anig lunsud kia."
6 Mendadi ma'nia, mipanaw tu'u su nga
sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, lineep
nilan dayun su ngag lunsud, migukit ilan
tu'u di Gempia Petenday muka' pineg-
uli'an nilan su nga pegladu tu kelaun
benwa gingayan nilan.

Mikalangalangig Delendeman ni Herodes
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Naa su kaunutan dia Galilea si
Herodes, bena' midengegen sug lumaun
pinggulaula ni Isus, mikalangalangig de-
lendemanen. Pu' sug duma getaw, pek-
telu'en nilan pu' kiin si Isus, iin si Juan su
Memunag Tubig, masi' mitubu' puli'.
8 Dagid sug duma mektalu', laung nilan
pu' kiin si Isus, iin si Elias dengantu,
mitua' puli' daw. Muka' duun pa pagidi
mektalu', laung nilan pu' si Isus kiin, iini
sala tawan pelum pimuunan dengantu,
mitubu' puli' daw.
9 Kaas mitalu' ni Herodes, "Uy, si Juan,
piputukan ku ma gulu. Naa sa' ma'antu,
kini midengegu, adin dun saan getaw
iin?" Sa' ma'nia, mauya'an gupia ni
Herodes mpekita'en sia si Isus.

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Naa ki nga peneligan ni Isus, su
nga sinugu'en mangay megukit, mipuli'
nailan ditu ni Isus. Bena' minateng ilan,
inukit nilan dayun diniin su kelaunan
pinggulaula nilan. Sa' mitubus, inggat
ilan ni Isus mekpain ilan sia deli' ditu sala
lunsud piningalan dun Betsaida.
11 Laak su nga melaun getaw, misu-
unan nilani kepanaw kia ni nga Isus.
Sa' ma'antu, miglendug ilan. Laak
didialan ilan ni Isus, inukitanen ilan
dayun mekatag di Keglekaunutan nu
Megbebaya', sampay pineguli'anen su
nga pegladu dinilan.
12 Mendadi, bena' sungu na mesin-
depi gendaw, mikpesempel dini Isus su
sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, kali'
ilan pektalu' diniin, "Sir, su nga melaun
getaw, melengas sugu'en mu mangay ilan
tu ngag lunsud muka' tu mektabu' benwa,
pu' adun mekesukat ilan lebungan nilan
dakus mekenengaw ilan pektulugan ni-
lan. Pu' kig benwa kini, meliaw ma."
13 Sumimbag si Isus, "Yamu mai
pekpaan dinilan."
"Apelai, Sir!" simbag nu nga sakupen.
"Duun laakig lima buuk pan nami, dayun
duunig dua' buuk seda'. Naa mabu' ndi'
dadema mesu'at sugu'en mu ami mangay
sumaluy gaan, ki sukal dini nga melaun
gupia getaw kini?"
14 (Pu' su getaw dia, lima ngibu tawan
su laak lumbus laki.)
Mendadi, kali' pektalu' si Isus di nga
sakupen, "Naa pekpinigpinigen niu ilan
pemaingkuday, duun saani piglima pulu'
tawan sala penunan dun."
15 Piningkud nilan tu'u sug launan
getaw.
16 Mendadi, inimud ni Isus kig lima
buuk pan kia muka' sug dua' buuk seda',
dayun megangag tug langit muka' mek-
paladpalad tu Megbebaya'. Pikpetapeta-
nen dayun su pan muka' seda', pik-
tukiden pegilasay tu nga sakupen, adun
pengilaken nilan tu nga getaw.
17 Minaan dayun su kelaun getaw,
muka' migela' ilan mbesug. Bena'
mibesug nailan, kali' pengikpesay nu nga
sakup ni Isus su sawad nilan, sepulu' bu'
dua' dig belanan mipenu'en.

Su Tantu Gasal ni Isus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Naa, duuni gendaw sumiway si Isus
tu melaun getaw adun menenabi, duma-
nen laak su nga sakupen. Bena' misuay

ilan, sinaak ni Isus tu nga sakupen, “Mendadi naan kini, sa' su gasalu, alanduni ketalu' dun nu getaw?”

19 Kali' sembag su nga sakupen, “Ya'a daw si Juan su Memunag Tubig. Sa' sug duma mektalu', ya'a daw si Elias dengantu. Muka' duun pa pagidi mektalu', ya'a dawi sala tawan pa pelum pimuunan nu Megbebaya' dengantu, mitubu' daw puli'.”

20 “Mendadi yamu dema,” sinaak ni Isus, “ta' mai ketalu' niu dun, ki gasalu?”

Sumimbag si Pedro, “Ya'a na gupia su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.”

Pisuun Pedaan ni Isus ki Kekpeleget diniin muka' ki Kepatayen (Mateo 16:20-28; Marcos 8:30–9:1)

21 Laak dagid bena' midengeg ni Isus su tinalu' kia ni Pedro, inunguben su nga sakupen, ndi' nilan pesuun tu getaw ki gasalen kia.

22 Kali' pagid pektalu' dinilan, “Naan, kig Bata' nu Kilawan, melaun pai kekpeleget dinaan. Muka' pemilasenu pa pagid nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga kaunutan nug belian kampu' nu mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Deksu'anen, petainu nilan. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, petubu'enu puli'.”

23 Kali' dayun pektalu' si Isus tu melaun getaw, “Mendadi, sa' duuni getaw mauya'anen sumakup dinaan, iin, subay teliudanen sug daniin delendeman, pisanenen dayun gendawgendaw ki kurusen, dakus dumunut dinaan.*

24 Pu' adini mpauk megwakil gumulen dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su gumulen saba' nu kesakupen dinaan, iin, malapen sungkin su ketubu' nda'i tamanen.

25 Pu' pia pa malap nu getaw su tibuuk lumbang, dayun mbeleng diniin su ketubu' nda'i tamanen, naa alandun bai gatagen? Nda'idun!

26 Adini getaw mpiid mangken di kesakupen dinaan muka' di talu'u, naa naan, kig Bata' nu Kilawan, mpiid dau dema mangken diniin sakupu sa' lumusadu puli' dini. Muka' sa' lumusadu puli', maita' na di tiagu su kelengas nu pegbaya'u, iin dademai kelengas nu pegbaya' nu Gama'u Megbebaya' muka' danu nga pinaas sesugu'enen getaw langit.”

27 Diksu' ni Isus su talu'en, “Taman talu'u diniu, yamu nga getaw pegindeg dini nandaw, duun diniui ndi' matengi gumulen, medua' matanen ki Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya'.”

Su Kepalin nu Palas ni Isus (Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Naa duun saani sala simana, tumiwad si Isus dig bentud adun menenabi dia. Pidunuten si nga Pedro, si Juan, muka' si Santiago.

29 Mendadi, selian ni Isus menenabi, masi' mitekaw mpalini palasen. Sampay su nga penepetenen, metilak gupia saba' keputi'en.

30 Muka' padun tekaw duunig dua' tawan dumanen pegabitabit, masi' si Moises muka' si Elias,

31 tumiag dademai palas nilan. Pegyegaan nilan sug delendeman nu Megbebaya' sungu penuuday ni Isus sa' mateng ditu Jerusalem, sa'itada ki kepatayen.

32 Laak si nga Pedro kia, tinulug pailan gupia. Dagid mitanud ilan, kaas minita' nilan dayun tumiagi palas ni Isus. Minita' nilan dadema sug dua' tawan pegindeg di gupiden.

33 Saanan lumilung nug dua' tawan duma ni Isus, kali' pektalu' si Pedro, “Aa Sir, melengas pu' dini dami! Naa, megbaal ami bebelayan telu buuk, salabuuk dani'a, salabuuk dani Moises, muka' salabuuk dema dani Elias.” (Laak nda' ni Pedro mesuunayi gempia sia telu'enen.)

34 Naa selian ni Pedro mektalu', duuni gabun mitua' mikeleklem dinilan. Kali' peleklemay dun si nga Pedro, mipati' ilan mendek.

35 Duuni miktalu' dig dialem gabun, laungen, “Kini na tu'u sug Bata'u, ki pimili'u. Pekineegay niu iin!”

* **9:23 9:23** Ki telu'en pisanen nu getaw ki kurusen, piulugan dun ni Isus, sengu'en nu getaw ki memis muka' gempait puun di kesakupen dini Isus, pia pa laga' na ginaanen.

36 Dekag mideksu' mektalu', minita'
nilan, sala da dun ni Isus dia. Genat itu,
pigunguban pa nilan ki minita' nilan kia,
miniben pa dekag nilan pegukit di nga
getaw.

Piuli'an ni Isusi Gembata' Piglegetan Menulay
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Naa bena' miksala gendaw, du-
miniksun si nga Isus. Kali' ilan diksun,
melaun gupia getaw suminungkak dini
Isus.
38 Mendadi, kali' pektawagi sala tawan,
laungen, "Sir, kig bata'u kini, penengiin
ku dini'a, bentayay mu, pu' buntung
bata'u!
39 Iin, peglegetan menulay. Sa' matengi
kegleget dun, metekaw megbeksay,
dayun bebuyen, megbula'ig baba'en. Ndi'
sia megawa' diniin ki menulay. Dekag pa
megawa' diniin, metegelan dun gupiaig
bata'u kini!
40 Naa, inubugu di nga sakup mu kini,
utidan nilan sia ki menulay, laak nda'
nilan megaga."
41 Kali' pektalu' si Isus tu nga getaw dia,
"Ay, yamu pa di nga getaw nemun, nda'i
salig niu, mipenulay amu! Pinlukas nau
dumuma diniu. Santa' pai kaibenen, ki
ketigelu diniu?" Laung ni Isus tu gama'
nu gembata' kia, "Uit mu dini kig bata'
mu kiin!"
42 Puli pa midepet dia ni Isus su gem-
bata', pibuksak nu menulay kia, binabuy
dayun. Mendadi pimaag dayun ni Isus ki
menulay kia, piuli'anen tu'u su gembata',
pigwakilen dayun puli' tu gama'en.
43 Su kelaun getaw migbantay,
misebu'an ilan pati' di metaas ginuung
kia nu Megbebaya'.

Kedua' Deksu' Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Mendadi, selian misebu'an su melaun
getaw tu taman pinggulaulanen, kali' pek-
talu' si Isus tu nga sakupen,
44 "Mendadi yamu, talentenay niu gu-
pia kini talu'u diniu. Naan kini, kig
Bata' nu Kilawan, duuni gendaw mateng,
pegwakilu tu pegbaya' nu getaw."
45 Dagid ki tinalu' kia ni Isus, nda'
metekad nu nga sakupen. Pu' nda' pa
mbuasay sug delendeman nilan, kaas ndi'
pa nilan mesabut, muka' mekalangalang
ilan dema sumaak dun diniin.

Ndi' Pia Mekagaw Tindeg su Sakup ni Isus
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Naa mendadi su nga peneligan ni
Isus, miksual ilan, sa' taway dun dinilani
tampusan metaasi tindegen.
47 Laak misuunan ni Isus kig delen-
deman nilan kia. Dayun suminabi si
Isus sala tawan gembata', pi'indegen dia
gupiden,
48 kali' pektalu', "Adin su menemba' di
gembata' kini saba' nu kesakupen dinaan,
naa gitunganen, naani mipenemba'en.
Pidag pa tanan, kagina pinemba'u niin,
mipenemba'en dadema su suminugu' di-
naan. Pu' adin diniui mekpebaba' gupia
dig lawasen, iini tampusan metaasi tinde-
gen."

Adin su kana' Kuntra nu Sakup ni Isus, iini Suguten
(Marcos 9:38-40)

49 Laak dagid si Juan, kali' pektalu'
dini Isus, "Sir, duuni minita' nami getaw
megutid di menenulay, sembayanen su
ngalan mu. Laak pimaag nami, pu' kana'
tain samasakup di pikumpungan ta."
50 Laak kali' sembag si Isus, "Naa, ndi'
niu pemaagay. Pu' adini getaw kana'
kuntra niu, iini sugut niu."

Mimilas dini Isus su nga Kana' Getaw Judea

51 Naa mendadi, sa' sungu na mateng
su kepuli' ni Isus ditu gekbus langit,
pia ma'antu, pinanteken di ginaanen
megdayun da gusay tu Jerusalem. Sa'
ma'antu, sumikat ilan dayun,
52 duuni piuna ni Isus nga sakupen
mangay tu salabuuk lunsud tu Samaria,
adun pengendamen nilan sia su kengin-
tuluganen dia.
53 Dagid su nga getaw Samaria kia,
bena' misuunan nilan kig delendeman
ni Isus pegangay ditu Jerusalem, benwa

nu getaw Judea, naa nda' nilan dayun
penemba'ay si nga Isus diag lunsud nilan.
54 Sa' ma'antu, laung nu sakupen,
si Santiago muka' si Juan, “Naa, uu
Kaunutan, liagan mu ba mekpelabu' ami
dinilan dupi' gapuy genat tug langit, adun
mesapul ilan?”
55 Laak liningay ni Isus su nga sakupen
kia, pimaagen ilan dayun.
56 Minundas dayun tug lain lunsud si
nga Isus.

Su Tantu Kesakup dini Isus (Mateo 8:19-22)

57 Naa mendadi, selian ni nga Isus
mundas, duuni getaw pektalu' diniin,
“Sir, pia adin ka angay, megdunutu
dini'a.”
58 Kali' sembag si Isus, “Laak naan,
kig Bata' nu Kilawan, nda'idun tanani
pektulugan ku. Tumu' pa su nga teleksuy,
duuni gateb nilan, muka' su nga manuk-
manuk, duuni salag nilan.”
59 Naa duun pelumig lain getaw, mik-
talu' si Isus diniin, “Sakupa dinaan.”
Kali' sembag, “Laak Sir, muli' pau deli',
pu' unaan ku pa lebengay su gama'u.”
60 Kali' pelum sembag si Isus, “Baa,
su nga pangay tu kepatay nda'i tama-
nen, melengas ilan nai meglebeng tu nga
matay dinilan. Ya'a pelum, angaya na
megukit mekatag di Keglekaunutan nu
Megbebaya'.”
61 Duun pa pelumi sala tawan, kali'
pektalu' dini Isus, “Sir, sumakupu dini'a.
Laak sa' mesu'at, buang mu dinaan,
megudas pau deli' tu nga gapen ku.”
62 Kali' pelum sembag si Isus diniin,
“Paa, adin su getaw mekpuun megdaru,
dayun peglingay peglingay tu teliuda-
nen, kiin, kana' mbantang megabang tu
Keglekaunutan nu Megbebaya'.”

10

Sinugu' ni Isus Mpanaw su Pitu Pulu' bu' Dua' Tawan Sakupen

1 Mendadi tubus nitu, duun pa paduni
tindu' nu Kaunutan pitu pulu' bu' dua'
tawan, sinugu'en ilan meguna diniin
pigdedua' tawan, adun tukiden nilan la-
away su ngag lunsud maika' sa' gembagel,
adin su sungunen dadema laaway.
2 Miktalu' si Isus di nga sakupen, “Naa
ki sengku', gembagel gupia sia, laak
meliang dai getaw meglegani dun.* Kaas
penenebi amu tu Megbebaya', su gapu' nu
sengku', adun sugu'enen pai ngag duma
getaw meglegani.
3 Mendadi,” maa' laung pa ni Isus,
“panaw namu! Dagid pektalentenay
niu ini. Ki kesugu'u diniu mpanaw,
petanggi'u amu di karniru mingingelet di
nga mendapa' dun.
4 Naa nda'i uiten niu pitaka, sa' gambag,
pia sepatus. Muka' ndi' amu melangan
megabitabit dig dalan.
5 Adin sug bekna balay mekpepenaik
diniu, udasay niu su getaw dun. Talu' niu,
‘Pepianani nga getaw dini.’
6 Dayun su getaw dig balay kia, sa'
pangay tu tantu kepia, naa mpianan tu'u.
Laak sa' kana' pangay tu kepia, ndi'
dadema mpianan.
7 Naa kig balay kia pepenaiken amu
dun, ditu laak amu tuun. Adin su gikteb
ilaken nilan diniu, aan niu, muka' su
painum diniu, inum niu dadema. Pu'
ki getaw megabang di ngag dumanen,
mbantang gestuan di ka'aanen. Muka'
ndi' amu peglelegalin dig lain.
8 Naa pia adinig lunsud medetengan
niu, dayun penemba'en amu dun, naa
pia alanduni ilaken diniu dia, ndi' amu
mekalangalang maan dun.
9 Pauli'ay niu su nga megladu dig lun-
sud kia, muka' talu' niu dinilan, ‘Mesem-
pel na diniu su Keglekaunutan nu Megbe-
baya'.’
10 Adin sug lunsud medetengan niu,
dayun ndi' menemba' diniu, naa angay
amu diag duuni tebu'an dun, pektalu'
amu,
11 ‘Paa, pia sug lepup lupa' mineket
di geksud nami, punasen nami, adun
metakesi'anig lunsud kini. Laak talen-
tenay niu ini, mesempel na diniu su
Keglekaunutan nu Megbebaya'!’ ”

* **10:2 10:2** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

12 Diksu' ni Isus su talu'en, “Taman
talu'u diniu, sa' mateng su Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an
getaw, tumu' megaan pai ginukuman
tug lunsud Sodoma kitu, sabaya' di
ginukuman tug lunsud kia ndi' menemba'
diniu!”

Gembageli Ginukuman tu nga Memilas dini Isus
(Mateo 11:20-24)

13 Kali' pektalu' si Isus, “Paa, yamu
pa di nga getaw Corasin muka' getaw
Betsaida, mekelelaatlelaat amu! Pu' su
nga mekesalebu' pinggulaulau dig lunsud
niu, sa' pinenggi' ditu mipenggulaula Tiro
muka' Sidon dengantu, aba, su nga getaw
ditu, migdedali' ilan sia memekseluk saku
dakus meglebug gabu dig lawas nilan,
tu'us tu kegbiksu' nilan sia tu sala' nilan!
14 Kaas sa' mateng ki Gendaw nu Ken-
gukum nu Megbebaya' di tiba'an getaw,
tumu' megaan pa su ginukuman di nga
getaw Tiro muka' Sidon kitu, sabaya' di
ginukuman diniu.
15 Muka' yamu dadema di nga getaw
Capernaum! Petaasen ma niu siai tindeg
niu, sampay medepet amu ditu gekbus
langit? Baa, lebu'en amu tug linaw
gapuy!”
16 Laung pa ni Isus tu nga sakupen,
“Adini mekineeg diniu, iin dademai miki-
neeg dinaan. Adini memilas diniu, iin
dademai mimilas dinaan. Muka' adini
memilas dinaan, mipemilasen dadema su
suminugu' dinaan.”

Su Kauli' nu Pitu Pulu' bu' Dua' Tawan Sinugu' ni Isus Mpanaw

17 Naa ki pitu pulu' bu' dua' tawan
kiin sinugu' ni Isus mpanaw, mipuli' ilan
ditu niin, pinleliag ilan gupia. Kali' ilan
pektalu', “Aa naa, Sir, pia su menenulay,
masi' daagen nami, saba' nu pegbaya'
mu!”
18 Kali' sumpat si Isus, “Wa'a daan. Naa
kiin, iin su minita'u mitekaw melabu' si
Satanas genat tug langit, maa' nu kelabu'
nug leti'.
19 Pu' metuud lai daan, bigayan ku
amu pegbaya' adun maindegan niui nga
mamak atawaka nga gulangulang, dakus
daagen niu su gikteb pegbaya' nu Kuntra
ta, di ndi' damu mekenduta' dun.
20 Laak dagid pia ma'antu, kana' laak
iini pegleliag amu dun, su kedaag niu tu
menenulay. Segaga iini pegleliag amu
dun, su kepeduma nu ngalan niu mesulat
tu nga ngalan nu suminakup ditu gekbus
langit.”

Liliag si Isus
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Naa mitaang dun, liliag pati' si Isus,
saba' nug Balakat nu Megbebaya'. Kali'
pektalu' si Isus, “Mikpaladpaladu dini'a,
Ama', ya'ai Kaunutan di gekleb langit bu'
lupa'. Pu' su tantu sinuunan kini, iglud
mu tu nga getaw metaasi sinuunanen, pu'
iin laaki pisuunan mu dun, ki nga getaw
kini maika'i sebutenen. Naa melengas da,
Ama', pu' ma'nia dai miuya'an mu.”
22 Laung pa padun ni Isus, “Sug lumaun
metuud, migela' pegwakil dinaan nu
Gama'u. Naa naan kini, kig Bata'en,
nda'iduni mekesuun dinaan, subay su
Gama'u laak. Muka' su Gama'u, nda'idun
dademai mekesuun diniin, subay naan
laak kini, kig Bata'en, sampay adin laaki
getaw mauya'an ku pesuunan ku dun.”
23 Mendadi, minadap si Isus dia nga
sakupen, kali' pektalu' dinilan, ilan da
laak, “Naa, yamu, liliag amu tantu, saba'
nu minita' niu kini!
24 Pu' taman talu'u diniu, melaun
pimuunan nu Megbebaya' muka' gadi',
taginaa nilan dun sia maita' nilan ki
minita' niu kini, dagid nda' nilan maita'.
Taginaa nilan dun pagid medengeg nilan
ki midengeg niu kini, dagid nda' nilan
dadema medengeg.”

Su Sambingay mekatag di Mekesuun Getaw Samaria

25 Mendadi, duuni mekpetu'un di Misu-
lat Palinta nu Megbebaya' minadap dini
Isus, pu' adun pengimanenen sia su
metalu'en. Suminaak dini Isus su
mekpetu'un, “Naa Sir, ta' alandun mai
gempia penggulaulaan ku adun mpedu-
mau tu ketubu' nda'i tamanen?”
26 Kali' sembag si Isus, “Naa, ta' alan-
duni misulat ditu Palinta nu Megbebaya'?
Ta'i kesabut mu dun?”

27 Kali' sembag su mekpetu'un di Palinta, laungen, “Kini. Saladua' diniu, petail mu tantu su Kaunutan mu Megbebaya', sa'itada pegwakil mu diniin su tibuuk ginaa mu muka' su tibuuk gimuud mu dakus su gikteb sekeg mu sampay su tibuuk delendeman mu. Muka' pa pagid, petail mu dadema sug duma mu. Su kepetail mu diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig lawas mu.”

28 Laung dayun ni Isus, “Aa naa, misugatan mu gupiai sembag mu kiin. Kiai penggulaula mu, adun mpedumaa tu'u tu ketubu' nda'i tamanen.”

29 Laak su mengiman sia dini Isus kia, mpauk daagen. Kaas sinaaken na pelum dini Isus, “Asa ta' adin dunig dumau petailen ku?”

30 Kali' sembag si Isus, “Naa, ma'nini'. Duuni getaw mipanaw, pegdiksun pangay tu Jerico genat ditu Jerusalem. Naa selian pekpanawi getaw kini, inapa' tulisan. Libasan nu tulisan, bintul nilan padun, dayun nilan belengay, sima'an nilan ginaa maika'.

31 Naa mendadi mitaang dun, duuni minian diag dalan kia belian nu getaw Judea. Sug belian, bena' minita'eni tinulis kini, migliaw laak diag dipag dalan, minundas.

32 Bena' nda' maiben, duun pelumi sala tawan sapu' ni Levi minian dadema dia. Bena' minita' nu sapu' ni Levi su tinulis, ma'nia dadema, migliaw laak pelum diag dipag dalan, minundas dadema.

33 Laak dagid, duuni getaw Samaria mipanaw, mitua' dadema dia. Iin, bena' minita'en su tinulis, milelaat dun.

34 Mikpesempel dayun diniin muka' binulungen penginumen bu' lana su ngag banegen, igbeden pa pagid. Dayunen pesakay tu petubu'enen, inateden di pektulugan nu nga getaw, tinagikulen dia.

35 Bena' migendaw, migbegay dua' denario tu gapu' nu pektulugan kia, laungen, ‘Sa' mesu'at, ya'ai pegiba' dun. Adin su kulang nu gastu dun, biadan ku da dini'a sa' mpuli'u dini.’ ”

36 Bena' mideksu' ni Isus su sambingayen, sinaakanen dayun su mengiman sia diniin di talu'en, “Naa ta' ma, alandunig delendeman mu? Ki telu tawan kia, adin ma dinilani mibaal gitunganen duma nu inapa' tulisan kia?”

37 Simbag nu mekpetu'un di Palinta, “Su milelaat diniin.”

Laung ni Isus diniin, “Naa ya'a, penunggilingay mu dadema.”

Gempiai Piktalentenan ni Maria batul ni Marta

38 Naa saba' ni nga Isus mpanaw, midepet ilan dig lunsud. Naa duunig libun dia, ngalanen si Marta, pinemba'en si nga Isus ditug balayen.

39 Naa duuni pated ni Marta, ngalanen si Maria. Bena' sumiled tug balay su Kaunutan, kini si Maria, migingkud di gedapanen, adun pektalentenanen su telu'enen.

40 Si Marta pelum, milibuleng pati' tu pegulingelenen, pu' melaun gupia. Mendadi, linabet ni Marta si Isus, laungen, “Naa, Sir, petuyangen mau masi', salau laak megilak, ndi' megabangi ngudan ku kiin? Melengas sia telu'en mu diniin, megabang dinaan!”

41 Kali' sembag su Kaunutan, “Ay, ya'a Marta, kelibuleng mu gupiai melaun baalen mu kiin!

42 Segaga salabuuk laaki talentenan nu getaw, gembageli gatagen. Tumu' kiin, ki piktalentenan ni Maria, ki ndi' na mawi' diniin.”

11

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Kenenabi

(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Mendadi duuni gendaw, menenabi si Isus. Bena' mitubus, kali' pektalu'i sala tawan sakupen, “Sir, sa' mesu'at, pektu'unay mu ami menenabi, ma'niin ni Juan kiin, piktu'unanen dadema su nga sakupen.”

2 Kali' pektalu' si Isus, “Naa sa' menenabi amu, kiniig bian nu kenenabi niu. Iini talu' niu,

‘Uu Ama' nami,
melengas pegbesaan ka nu nga getaw pu'
ya'a su Megbebaya'.

Melengas pekpuunan na su Keglekaunutan mu.
3 Begayay mu ami gendawgendaw di nga gaan nami, sukal di ketubu' nami.
4 Pedasun mu ami di nga sala' nami,
pu' yami, mekpedasun ami dadema tu taman mekesala' dinami,
muka' ndi' mu buangay mpenulay ami.' "

Subay Penenebiin tu Megbebaya' su Kulang nu Sakupen

5 Mendadi, miksambingay si Isus, laungen, "Naa pinenggi' sala tawan diniu, mangay tug balay nu sambaten meginenga'i gebii, telu'enen dayun, 'Uu Sambat, sa' mesu'at, pautang mau telu buuk pan.
6 Pu' duuni sala sambatu minateng ditu naan, melayu'i pigenatanen! Naa nda'idun pelumi ilaku dun!'
7 Dayun sumbag su sambaten dia seled, 'Aa, ndi' mu semukayi tulugu! Siniraan naig balayu. Migbelilid nai nga gembata'u, sampay naan. Kaas ndi'u mesu'at megbuat megbegay dini'a.' "
8 Maa' laung pa ni Isus, "Naa, ta' ma dayuni mpenggulaula? Talu'u tu'u diniu, ki sambaten kia, pia mpauk megbuat megbegay diniin puun tu kesambat nilan, laak metegelan da gusay megbuat dakus megbegay tu kelaun kulang diniin, sa' su menengi, ndi' lumukas menengi diniin.
9 Kaas pesamau dademai telu'en ku diniu. Penamal amu menenabi tu Megbebaya', begayan amu niin. Penamal amu menengaw, pu' mekebaang amu. Peksabi amu namal diag bisuangan, pu' puka'an amu tu'u.
10 Pu' adini menamal menenabi, begayan tu'u. Adini menamal menengaw, mekebaang, muka' adini meksabi diag bisuangan, mpuka'an.
11 Pu' yamu ngag duunig bata'en, duun bai sala tawan diniu, sa' pinenggi' menengi seda'ig bata'en, begayen sungkin diniin mamak?
12 Atawaka sa' meksaak gumanuk, begayen pelum diniin gulangulang?
13 Mendadi yamu, sa' metau amu megbegay kepianan tu gembata' niu, asa melaat getaw laak amu, naa labi na su Gama' niu ditu gekbus langit, pepengapu'en dema tu'u kig Balakat nu Megbebaya' tu nga meksaak dun diniin!"

Ilegan si Isus Pingepu'an nu Palin (Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Naa duuni getaw beed, saba' silunu'an menulay. Inutidan ni Isus su migleget dun. Bena' miutidanen su menulay, mikektalu' puli' sug beed. Misebu'an dayun su nga getaw dia.
15 Laak laung nug duma getaw, "Aa, ki getaw kiin, iini megaganen dun utidayi menenulay, pu' bigayan ginuung ni Beelsebul, su kaunutan nilan."*
16 Naa sug duma getaw pelum, pengimanan nilan sia si Isus, kaas miksaak ilan diniin mekesalebu' tu'us, adun gempantek daw pu' genat tu Megbebaya' su pegbaya'en.
17 Laak misuunan ni Isus sug delendeman nilan. Kali' pektalu' dinilan, "Adin su nasud meksimawi' muka' megunay megbunu', ndi' maiben metulag. Samanen ki salapenan, sa' meksimawi' muka' meksual, metulag dadema.
18 Naa, ma'antu dadema si Satanas. Sa' pinenggi' meksimawi' su peglegedi'anen dayun megunay megbunu', ndi' ba metulag, deksu'anen mbeleng? Asa telu'en niu pengutidan ku su menenulay puun nu pegbaya' ni Beelsebul.
19 Kedua'en, sa' sia metuud pu' genat dini Beelsebuli pegbaya'u mengutid dun, naa su nga sakup niu pelum, adin ba genat su pegbaya' nilan? Pu' ilan, utidan da nilan demai menenulay. Baa, mitakesil amu nu pinggulaula nu nga sakup niu!
20 Laak dagid sa' iin pasi'i migbegay dinaan pegbaya' mengutid dun su Megbebaya', naa ma'ananen, mitua' na diniu su Keglekaunutan nu Megbebaya'."
21 Laung pa pagid ni Isus, "Kig letaban getaw, sa' meksangkap na besi dayun iin da gupiai megingat tug balayen, naa ndi' sia magaw su pimetangen.

* **11:15 11:15** Kig Beelsebul kini, iini sala ngalan nu Palin. Sala pa piningalan dun, si Satanas.

22 Laak pia ma'antu, sa' duuni mateng
lumabaw pa dun diniin, iin pelumi du-
maag. Egaunen dayun su kelaun besi
seligan nu gapu' balay, dakus su kelaun
gimunen, pekilasenen dayun tu ngag du-
manen.”†
23 Miktalu' padun si Isus, laungen,
“Adini getaw kana'u sugut, iini kuntrau.
Adini ndi' megabang dinaan mekpungun
sakupu, iini mekpelak dun.”

Melemu Mpuli' su Melaaten
(Mateo 12:43-45)

24 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi su
menulay, sa' utidan di getaw, leepenen
dayunig benwa nda'i tubig dun menen-
gaw pelelianen. Naa bena' nda'iduni
mbaanganen, maa' laungen dig dialem
delendemanen, ‘Tumu' muli' nau ditug
balay kia pigenatan ku.’
25 Naa bena' mateng puli' tug balay kia,
aba, metaanganen siniligan na sug balay
dakus pingikpesan.
26 Sa' ma'antu, mangay dayun duma-
nen menenulay pitu buuk, melaat pa
dun diniin, dayun megela' ilan muli' dia.
Kaas deksu'anen, su kebetang nu getaw
kia piglegetan salabuuk da sia menulay,
melaat pa tug bekna mipenggulaulanen.”

Su Tantu Kepianan

27 Naa selian ni Isus mektalu', duu-
nig libun dia tebenan getaw minekeg
mektalu' dini Isus, laungen, “Sug libun
minata' dini'a muka' mikpedudu' dini'a,
liliag tantu!”
28 Kali' pektalu' si Isus, “Tumu' su
getaw mekedengeg di talu' nu Megbe-
baya' dakus mekpetuud dun, iin tantu
gupiai liliag!”

*Su Getaw Mimilas, Menengi Meke-
salebu' Tu'us*
(Mateo 12:38-42)

29 Mendadi bena' pekpungunpungun su
nga getaw mekpesempel dini Isus, kali'
pektalu' si Isus, “Paa, yamu pa di nga
getaw nemun, medupang amu gupia! Pe-
nengiin niu dinaani mekesalebu' tu'us,
asa daal da laaki tu'us begay diniu, ki
maa' nu mipenggulaula nu pimuunan nu
Megbebaya' dengantu si Jonas.
30 Pu' si Jonas, mibaal tu'us tu getaw
Ninibe. Naa naan kini kig Bata' nu
Kilawan, ma'antu dadema, mbaalu tu'us
diniu nga getaw nemun.
31 Dayun sug Bai tug benwa Seba
dengantu, mbantang megindeg tumake-
sil diniu sa' mateng su Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya' di tiba'an
getaw. Pu' daniin, miktegel mpanaw
dinig benwa ta Israel, melayu' gupia
dig benwanen, pu' adun mekineeg ditu
telisebuten titulu'an ni Adi' Salomon.
Naa yamu kiin, duun kinii mitua' diniu,
metaas pa dini Salomon.
32 Muka' sa' mateng na tu'u su Ken-
gukum, naa su nga getaw pa pagid
dengantu sakup Ninibe kitu, mbantang
dailan dema megindeg tumakesil diniu
nga getaw nemun. Pu' ma'antu dadema
ilan, sa' tinitulu'an ilan ni Jonas, miksike-
suun ilan. Mendadi yamu, taman talu'u
diniu, duun kinii mitua' diniu, metaas pa
dini Jonas!”

Subay Pektalentenan nu Getaw su Tiag
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Mendadi kali' pektalu' si Isus, “Ki
sulu', ndi' tutudan dayun egluden nu
getaw, mesama ndi'en ukluban bandi.
Segaga betangen dig dempa'an, adun
medelaganen su nga getaw suled tug
balay.
34 Naa su mata niu, iini sulu' nug lawas
niu. Kaas saladua' diniu sa' pinenggi'
gempiai mata mu, naa medelagan na su
tibuuk lawas mu.‡ Laak dagid sa' duuni
mesait di mata mu, naa medeleman dade-
mai tibuuk lawas mu.
35 Kaas peglengilama, tekaw mbuus sug
laung mu dun tiag mu, masi' medelem.
36 Laak sa' meleep dig lawas mu ki
medelag, nda'iduni medelem dun, naa
ma'antu, lumbus medelag, ma'niin miti-
agan ka sulu'.”

*Pigbelu'an ni Isus su nga Tautau Meke-
suun*
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

† **11:22 11:22** Ki Palin, pitanggi' ni Isus dig letaban getaw daagen, adun pesabuten di nga getaw pu' ki pegbaya' ni Isus, metaas pa tug danu Palin. ‡ **11:34 11:34** Su mata nu getaw, pitanggi' ni Isus tu kenemba'en tu metuud.

37 Naa bena' mideksu' megukit si Isus,
duuni Pariseo migenggat diniin maan tug
balayen. Sa' ma'nia, minangay dema dia
si Isus, migingkud dayun maan.
38 Laak sa' minaan si Isus, misebu'an
su Pariseo, kali'en maita' pu' nda' ni Isus
pegela' dunutay sug bian mengingenaw
tinitulu' nu nga Pariseo tu nga getaw.
39 Dagid kali' pektalu' su Kaunutan,
“Paa, yamu pa di nga Pariseo, ugasan niu
sug dibabaw nu pinggan niu muka' tasa
niu, laak dagid dig dialem, mipenu' amu
nu pingagaw niu puun di melaat betad
niu.§
40 Bengu'bengu'en amu! Su Megbe-
baya' miwat tug lawas nu getaw, kana'
bain da gusayi miwat tug delendemanen?
41 Segaga peglegamut amu tu pubri,
adun melimpiu amu tantu, sa'itada meke-
suun amu.”
42 Laung pa ni Isus, “Yamu pa di nga
Pariseo, mekelelaatlelaat amu! Pu' pia su
mekaika' pimula niu sampay su gininisan
pegdaut, naa begay niu tu Megbebaya'
su kesepulu' ilasen. Dagid ki melegdeng
betad muka' ki kepetail niu sia tu Meg-
bebaya', baa, nda' dig delendeman niu.
Asa kiin siaig bantang pegbetaden niu,
sampay su ngag duma pinalinta pa pagid.
43 “Yamu nga Pariseo, mekelelaatlelaat
amu daan! Pu' sa' ditu simbaan ta, liagan
niu su tampusan metaas gingkudan. Sa'
ditu amu pelum tebu'an, mauya'an niu
pegbesaan amu nu nga getaw.
44 Mekelelaatlelaat amu dema tu'u! Pu'
pitanggi'u amu di ngag lebeng nda'i tu'us
dun, maindegan laak nu getaw, pu' nda'
nilan suunay pu' masi' lebeng itu, kana'
mpia.”
45 Naa mendadi, duuni mekpetu'un
di Misulat Palinta nu Megbebaya', kali'
sumpat, “Naa Sir, sa' ma'niai telu'en mu,
pepiidpiidan mu dami dema!”
46 Kali' sembag si Isus, “Wa'a lai! Yamu
nu nga mekpetu'un di Palinta, mekele-
laatlelaat amu dadema! Pipisan niu gem-
begat titulu'an tu nga samataw niu, asa
yamu, ndi' niu tanan etateni salabuuk tu
nga tendu' niu meguit tu guiten nilan kia.
47 Mekelelaatlelaat amu daan! Pu'
su ginepu'ay niu, binunu' nilan su
nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu.
Yamu dadema, migbaal amu melengas
lebeng tu nga pimuunan kitu.
48 Naa sa' ma'antu, mitakesi'an niu su
kesangu' niu tu melaat gulaula kia nu
nga ginepu'ay niu. Pu' su ginepu'ay
niui mimunu' dun, dayun yamui migbaal
melengas lebeng nilan.
49 Kaas ma'nini'i tinalu' nu Megbebaya',
genat di ketelisebutayen, ‘Sugu'en ku
dinilani nga pemuunan ku muka' peneli-
gan ku. Dagid sug duma, peglegetan pa
nilan. Sug duma pelum, petain nilan.’ ”
50 Kali' padun pektalu' si Isus, “Naa
kagina ma'antu, yamu pa di getaw ne-
mun, melabu' tu'u diniu su ginukuman
tu kekpatay ditu kelaun pimuunan nu
Megbebaya', genat pa kebuat di gekleb
langit bu' lupa'
51 sampay tu kekpatay dini Abel dakus
su kebunu' dini Zacarias, su pinatay kia
ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya',
dia gelet nu gentudan gilak muka' su
Me'elig Sugud. Taman talu'u diniu nga
getaw nemun kini, melabu' tu'u diniu su
ginukuman tu kelaun kemunu' kitu!”
52 Laung pa padun ni Isus, “Mekele-
laatlelaat amu dema tu'u, yamu nu nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbe-
baya'! Pu' inawi' niu su gunsi' mekepuka'
tu metuud, muka' inapa' niu su nga getaw
suled sia, dagid yamu, nda' damu dema
seled!”
53 Naa selian ni Isus megawa' dia, pig-
bensi nu nga mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya' muka' su nga Pariseo.
Piglantugi'an nilan gupia,
54 pengepa'an nilan siai talu'en, adun
metaban nilan sia si Isus di telu'enen.

12

Ndi' Mpia Dunutan sug Betad nu nga Tautau Mekesuun
(Mateo 10:26-27)

1 Naa selian ni Isus megukit, kana'
da dun santa' ngibu tawan nga getaw

§ **11:39 11:39** Su nga Pariseo, pitanggi' ilan ni Isus di pinggan, limpiu su laak dibabawen, pu' su kekesuun nilan, paita'ita' da laak.

mikpungunpungun diniin, diadia maindeganenig dumanen. Mendadi, inuna ni Isus titulu'ay su nga sakupen, laungen, “Peglengilamay niu su petulin nu nga Pariseo di pan, sa'itada kig betad nilan tautau mekesuun.
2 Pu' nda'iduni tibunan nemun, ndi' mbuasan. Nda'iduni giglud nemun, ndi' dema mesuunan.
3 Kaas adin su tinalu' niu di meleglud, medengeg pa tu gedapan. Adin su kimed niu dig dialem sugud, mpegukit tu tebu'an.”

Su nga Sakup nu Megbebaya', ndi' Kambat Mendek
(Mateo 10:28-31)

4 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Taman talu'u diniu nga sambatu, ndi' niu endekayi sama kilawan niu, pu' daal da laaki megaganen petayay, sug lawas nu getaw.
5 Segaga pesuun ku diniu ki gempia niu endekan. Iin laaki gempia endekan niu, su Megbebaya', kig duuni pegbaya'en mekpatay di getaw, muka' pa padun megbeleng dun ditug linaw gapuy. Iin dema tu'ui endekay niu, su Megbebaya'!”
6 Laung pa ni Isus, “Naa pegdelendem niu deli' su manukmanuk. Lima buuk leksayaw, ndi' ba mesaluy dua' laad siin? Laak pia ma'antu, nda'i salabuuk dun ndi' eklungan nu Megbebaya'.
7 Yamu pelum, pia kig buuk di gulu niu, misuunan da nu Megbebaya' sa' santa' balu. Kaas ndi' amu mendek, pu' gembagel gupiaig laga' niu tu Megbebaya', sabaya' nu nga manukmanuk!”

Su Mbianan nu Getaw Mangken dini Isus dakus su Memalaw diniin
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Kali' pektalu' si Isus, “Kini pagidi talu'u diniu, adin su getaw kana' mpiid meglegintuud di gedapan nu nga getaw pu' suminakup dinaan nug Bata' nu Kilawan, naa naan, engkenen ku dadema iin ditu gedapan nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.
9 Adin demai memalaw di gedapan nu getaw pu' kana' sakupu iin, naa pemelaun ku dadema iin ditu gedapan nu nga getaw langit.
10 “Adin pagidi getaw meksudi' dinaan kig Bata' nu Kilawan, pedesunen da dun. Dagid adin su getaw peksudi'anen sug Balakat nu Megbebaya', ndi' na pedesunen.”
11 Laung pa ni Isus, “Mendadi sa' dengaten amu ditu nga simbaan nu getaw Judea, mesama tu gedapan nu nga gukum bu' kaunutan, naa ndi' amu melibuleng sa' ta' alandun mai gempia niu sembag dun.
12 Pu' sa' dengaten namu, iin na gupiai mektitulu' diniu tu gempia sembag niu dun, sug Balakat nu Megbebaya'.”

Sambingay mekatag di Kesaku di Ga'us

13 Naa mendadi, duuni sala tawan dia nga melaun getaw, laungen dini Isus, “Naa Sir, sa' mesu'at, talu' mu tu gulangbata'u, ilasanu dun su pusaka' nami.”
14 Kali' sembag si Isus, “Baa lai, laung mu dun tindu'u gukum niu mekilas pusaka' diniu?”
15 Kali' dayun pektalu' si Isus tu nga getaw, “Petubud amu, peglengilamay niu ki mesaku amu, pia ta' alanduni mesaku amu dun sia. Pu' su tantu ketubu' nu getaw, nda'ig labeten dun su pimetangen, maika' sa' melaun.”
16 Migbaal dayun si Isus penenggi'an dun, laungen, “Duuni medatu' getaw, singku'an gupia.
17 Kaas dialem ginaanen, ‘Naa, kenduta'en ku ma duni sengku'u kini? Saba' kelaunen, nda'idun naig betangan ku dun.’
18 Kali' pegleketau, laungen, ‘Aa naa, pema'niniin ku. Tulagen ku su ngag bengelan ku, pu' baalen ku puli' ki gembagel pa padun, diaan ku na pentegu'ayi sengku'u sampay su nga pimetangu.
19 Dayun telu'en ku dig delendeman ku, Aa naa, melaun na mitagu'u, sukal da di santa' taun! Mesu'at na melaliu, maan laak, meginum, muka' meglekebibu!’
20 Laak dagid miktalu' diniin su Megbebaya', ‘Bengu'bengu'en ka getaw! Gebii kini, matengi gumul mu. Dayun ki kelaun ginandam mu kiin, taway dun mai malap dun?’ ”

21 Diksu' ni Isus su sambingayen, laungen, “Mendadi, ma'nia su getaw mektimud ga'us kinilawan, laak di pegita'en nu Megbebaya', gempusuk da.”

Subay Pesalig tu Megbebaya' su Sukat (Mateo 6:25-34)

22 Naa pidayun gusay sumpatay ni Isus su talu'en tu nga sakupen, “Kaas talu'u diniu, ndi' niu libulengayi ketubu' niu, sa' ta' ma saani aanen niu. Dakus ndi' niu dadema libulengay sug lawas niu, sa' ta'i kenapet niu.
23 Pu' su ketubu' nu getaw, gembageli pantagen sabaya' nu ka'aanen. Sug lawas nu getaw, gembagel dademai pantagen, sabaya' nu kenapeten.
24 Muka' pegdelendem niu pagid su nga guak. Su guak, ndi' memula, ndi' dadema meglegani, nda'idun tananig bengelanen. Laak pia ma'antu, paanen da nu Megbebaya' su guak! Naa kana' ba labi pamu paanen, ki metaas pa tananig laga' niu, sabaya' nu nga manukmanuk?
25 Kedua'en, duun bai sala tawan diniu, megaganen petaasayi gumulen sendaw pebian di kelibulengen dun?
26 Naa sa' ndi' niu megagai maika' kia, alandun bai malap niu sa' melibuleng amu dig duma ketubu'an niu?
27 Muka' pegdelendem niu pagid sug bulak nu sigbet. Ndi' mengimbaal su sigbet, ndi' dadema megabel. Laak talu'u diniu, pia si Adi' Salomon, sa' migimakay gupia, nda'i salabuuk bulak sigbet, kana' melengas pa di kenapet ni Salomon kitu.
28 Naa su sigbet, maita' nandaw, lema' mbaluy laak tagun. Laak pia ma'antu, begayan nu Megbebaya' pekayanen su sigbet, sa'itada sug bulaken. Sa' ma'antu, kana' bamu labi na begayan nu Megbebaya' penepeten niu? Kaas mauma dema maika' da ki kesalig niu tu Megbebaya'?”
29 Diksu' ni Isus su talu'en, “Kaas ndi' mbagel dig delendeman niu ki ka'aan niu bu' kainum niu, muka' ndi' amu melibuleng dun.
30 (Pu' su nga kana' mekpetuud dinig dibabaw lumbang, gembagelig delendeman nilan dun.) Yamu pasi', misuunan nu Gama' niu su kelaun kulang di sukat niu.
31 Segaga iini pebagel niu dig delendeman niu, ki kesakup niu tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Sa' ma'antu, su gininisan sukat, begay dadema nu Megbebaya' diniu.”

Su Gimu tu Gekbus Langit (Mateo 6:19-21)

32 Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen, “Naa yamu, pia maika'i pikumpungan niu, ndi' amu mendek. Pu' pigdelendem na nu Gama' niu, mpeduma amu tu Keglekaunutanen.
33 Kaas su pimetang niu, peksaluy niu, muka' begay niu tu pubri su galinen. Sa' ma'niai penggulaulaan niu, gitunganen, mikalap amu pitaka ndi' na medanul, miktagu' amu gimu ditu gekbus langit, ki gimu ndi' mengkanan, ki ndi' dadema mesempelan nu megdaaw, sampay ndi' mesu'at aanen guled.
34 Pu' adin mibetang su gimu niu, ditu dademaig delendeman niu.”

Subay Mengandam su nga Sakup nu Megbebaya'

35 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi, pengandam amu, peginapet amu, ndi' niu gusay pelengayi sulu' niu.
36 Iini penunggilingay niu, ki nga sesugu'en megelat tu gegalen nilan muli' genat tug bela'i, adun mpuka'an nilan ganam sa' mateng na muka' meksabi.
37 Naa sa' metaangan nu gegalen sa' mateng, nda' ilan tulugay, naa penleliagen ilan gupia! Muka' talu'u tu'u diniu, su gegalen kia, megilis, dayun paingkudenen pu' maan ki nga sesugu'enen kia, iin masi'i megilak dinilan.
38 Pia mateng di meginenga'i gebii, mesama da sa' dali' endaw, sa' ma'niai medetenganen, penleliagen su nga sesugu'en!
39 Muka' pegdelendem niu pa pagidi gapu' balay. Sa' pinenggi' mesuunan pedaan nu gapu' balay su kedateng nu getaw malap sia di pimetangen, ndi' ba megenduk, adun ndi' na sia mbegdakan sug dending nug balayen?

40 Mendadi naan kini, kig Bata' nu Kilawan, lumusadu puli' di guras kana' niu pedetengen. Kaas pengandam amu gusay."

Su Meseligan Sesugu'en muka' su kana' Meseligan
(Mateo 24:45-51)

41 Mendadi, sinaakan ni Pedro si Isus mekatag di sambingayen kia, laungen, "Naa Sir, yami ba laaki titulu'an mu dun, atawaka sug launan getaw?"

42 Kali' sembag su Kaunutan, "Naa, adin su sesugu'en meseligan muka' telisebuten, iin dayuni pebia'en nu gegalenen tu nga sama sesugu'enen, iini mekilas tu gaan nilan sa' matengi kegilas dun.

43 Sa' mateng su gegalenen muka' iini medetenganen, petuuden nu sesugu'en su sinugu' diniin, naa leliagen su sesugu'en kia!

44 Talu'u diniu tu'u, sa' ma'nia, pegwakil dayun nu gegalenen diniin su kelaunan pimetangen.

45 Dagid sa' dialem delendeman nu sesugu'en, 'Aa, su gegalen ku, maiben pa dateng,' kaas pesaitanen su nga sama sesugu'enen libun sa' laki muka' meksidalu maan, meginum, dakus megbebulek, naa sa' ma'nia, ta' ma dayuni mpenggulaula?

46 Duuni gendaw metekaw muli' su gegalenen di guras nda'en pedetengay. Mendadi, silutan dayun pati' nu gegalenen ki sesugu'enen kia, dayun pedumaay tu nga getaw ndi' mekpetuud.

47 "Adin su sesugu'en mesuunanen su mauya'an nu gegalenen, laak ndi' mengandam muka' ndi' dadema mekpetuud, bedasen gupia.

48 Adin su ndi'en mesuunan su mauya'an nu gegalenen, laak iini penggulaulaanen sug bantang badas, bedasen tu'u, laak ndi' melebian. Adin su getaw melauni pegwakil diniin, melaun dademai saaken puli' diniin. Dayun su getaw melaun pai pesalig diniin, labi na melaun dademai pedetengen diniin."

Su Meliget Ginukuman nu Megbegaya'
(Mateo 10:34-36)

49 Kali' pektalu' si Isus, "Mendadi, iini luminusadu dun, pu' adun tutudan ku su tibuuk lumbang. Melengas sia migleket na!

50 Muka' naan, duuni kelegenayu subay bunagen dinaan. Mibegatanu pati', sampay da dun di gendaw metubusu na bunagay dun!

51 Laung niu dun ba, iini luminusadu dun, pu' pesalabuuken kui getaw dinig dibabaw lumbang? Kana' ma'antu! Talu'u tu'u diniu, iini mitua'u dun dini, meguitu sumpaki'.

52 Pu' pinenggi' lima tawani salapenan. Genat nandaw, meksumpaki' ilan, telu tawan dig dibaluy, dayun dig dibaluy, dua' tawan pelum.

53 Meksumpaki' naig delendeman nu gama' muka' nug bata'laki, ma'nia dadema su gina' muka' sug bata'libun, meksumpaki' su penugangan libun muka' su minugangan dun libun."

Metu'usan sa' Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'
(Mateo 16:2-3; 5:25-26)

54 Naa miktalu' si Isus tu melaun getaw, "Mendadi, sa' maita' niui medikpel megdelem diin dapit sindepan, laung niu dayun megdupi', megdupi' daan tu'u.

55 Muka' sa' mbatik niu dumuluki genus genat di gilidan gendaw, laung niu dayun, 'Sungu memedes,' memedes dayun.

56 Dagid tautau da lai amu mekesuun! Metau amu mengatuk tu'us dig benwa muka' dig langit, mauma ndi' niu dadema maulug ki tu'us dig basa kini nandaw?

57 "Mauma dema ndi' amu memilang tu melengas sia penggulaulaan?

58 Saladua' diniu, sa' uiten ka nu duminangat dini'a tu pengukuman, penugaling mu iin pengamuyu'ay, selian niu dua' dia pa dalan pangay tu pengukuman. Pu' tekaw mbuus tegelen ka egakay tu'u tu kuis, dayun su kuis, pegwakila niin dayun tu pulis, dayun pirisuun ka nu pulis.

59 Talu'u tu'u dini'a, sa' ma'nia, ndi'a na mekegua' tu pirisuan, subay megela' pa sia biaday su sela'an mu, ndi' na engkanan, pia selaad siin."

13

Subay dema tu'u Meksikesuun su Getaw

1 Mendadi mitaang dun, duuni getaw
migukit dini Isus pu' duuni nga getaw
Galilea pipatay ni Gubirnadur Pilato,
selian nilan mekanu.
2 Kali' sembag si Isus, “Naa kagina
ma'antui mibianan nu nga getaw kia,
laung ba niu dun, gembagel pai sala' nilan
sabaya' nug duma getaw Galilea?
3 Kana' lai! Mendadi talu'u tu'u diniu,
yamu pagid, sa' ndi' amu meksikesuun,
iini petayan niu, maa' dadema dinilan.
4 Dayun ki sepulu' bu' walu tawan kiin
minatay dadema, pu' miulakan ilan nu
metaas balay mibuksak ditu Siloe. Laung
ba niu dun, gembagel pai sala' nilan di
ngag duma getaw dia Jerusalem?
5 Kana' dema! Talu'u tu'u diniu, yamu
pagid, sa' ndi' amu daan meksikesuun,
iin daani petayan niu, launan niu, maa'
dadema dinilan.”

Su Kektigel nu Megbebaya' tu Getaw, Duuni Gikteben

6 Miksambingay si Isus, laungen, “Du-
uni getaw mimula sala puun gayu igera tu
pegimulananen. Naa piglaawlaawanen
su gayunen kini, adun upu'enen siaig
bunganen, laak nda'idun gusayig bunga-
nen.
7 Mendadi bena' minibeniben, kali' pek-
talu' su gapu' lupa' di tinindananen, ‘Naa,
bentayay mu pa daan, ki gayu igera
kini, telu taun nau megangayangay dini
mengupu' sia bunganen, laak nda'idun
tanani maita'u. Kaas penaga' mu! Tumu'
lain nai pemula ta dinig lupa' kini.’
8 Dagid kali' sembag su tinindanan kia,
‘Naa Sir, ndi' pa sia penega'en di taun
kini. Subay ilemunan ku pa deli' muka'
abunuan.
9 Gelatan ta laaki taun kini, kalukalu
megbunga, naa melengas. Dagid sa'
ndi' gusay megbunga, naa dekag mu pa
pepenaga' tu'u dinaan.’ ”

Mekatag dig Baalen metaang di Gendaw Pelali

10 Naa duuni Gendaw Pelali, mikpetu'un si Isus di simbaan nu getaw Judea.
11 Naa mitaang duunig libun dia, sepulu' bu' walu taun na megladu, saba' piglegetan menulay. Mibektut, ndi' tanan metandengi gindegen.
12 Mendadi, bena' minita' ni Isus sug libun kia, sinabinen dayun, laungen diniin, “Dada', miuli'an ka na di mesait mu kiin!”
13 Dipenan ni Isus sug libun kia. Lemen laak midepenen, mitandeng nai gindegen. Inal dayun nug libun su Megbebaya'.
14 Laak su kaunutan tu simbaan, miangit, saba' duunig binaal daw ni Isus di Gendaw Pelali, piuli'aneni getaw kia. Kali' pektalu' ki kaunutan di nga getaw dia, “Ki sala simana, duuni genem endaw biwang dinita pengimbaalan ta. Kaas angay amu dini mekpepeneguli' di genem endaw kia, ndi' niu taangay di Gendaw Pelali!”
15 “Paa,” simbag nu Kaunutan si Isus. “Yamu pa di nga tautau mekesuun! Pia metaang di Gendaw Pelali, duun bai sala tawan diniu, ndi'en ubadan sug bakanen atawaka sug asnonen tu giniketan dun, dayunen uitay tu tubig pu' painumenen?
16 Naa kig libun kini samasapu' ta dini Abraham, dayun sepulu' bu' walu taun na di gengkeman ni Satanas, ndi' ba mbantang beluyen dun metaang di Gendaw Pelali?”
17 Naa ki nga kelaun kuntra kia ni Isus, bena' midengeg nilani tinalu'en kia, mipiid ilan. Laak su ngag duma getaw, liliag ilan gupia dig launan gulaula ni Isus, melengas gupia.

Su Sambingay mekatag dig Lisu Mustasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', alanduni pesemaan ku dun? Alandun mai petanggi'u dun?
19 Kinii samanen, ki salabuuk lisu, sangay nu mustasa su ngalanen. Genat pemulanay, sa' mentubu' muka' tumulin, ma'niin na bagel gayu. Su nga manukmanuk, megbaal ilan salag nilan dia nga panganen, saba' kebagelen.”

Su Sambingay mekatag di Petulin di Pan
(Mateo 13:33)

20 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Mendadi ki Keglekaunutan nu Megbebaya', ta' alandun pai petanggi'u dun?
21 Sala pa penenggi'an dun, petulin di pan, lemugen nug libun tu pitu gantang garina. Mendadi genat lemugay dun, mpakayaw tumulin su tibuuk baalen pan.”

Su Keglekaunutan nu Megbebaya', Mesikuti Genga'anen
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Sa' ma'antu, minundas si Isus mpanaw pangay tu Jerusalem, biananeni ngag lunsud gembagel sa' maika', pu' mekpetu'un dia.
23 Mendadi, duuni getaw suminaak dini Isus, laungen, “Sir, meliang laaki getaw guunen nu Megbebaya'?”
Kali' sembag si Isus,
24 “Penugaling amu bian ditu mesikut genga'an. Pu' talu'u tu'u diniu, melaun getaw suled sia, laak ndi' na mekeseled.
25 Pu' duuni gendaw megbuat su gapu' balay, tekepenen na su genga'an. Tekaw mbuus diaan amu liu pegindeg, meksabi amu, laung niu, ‘Uu Sir, kelelaat puka'ay mu ami!’ Laak meksembag su gapu' balay, ‘Baa, yamu kiin, nda'u mesuunay adin amu getaw!’
26 Mektalu' amu dayun, ‘Miksalu maita maan muka' minum, mikpetu'un ka pa padun tu tebu'an nami!’
27 Laak dagid mektalu' diniu su gapu' balay, ‘Nda'u daan mesuunay adin amu getaw. Pelayu' amu dinaan, launan niu nu nga mikesala' getaw!’
28 Kaas sa' maita' niu si Abraham, si Isaac, si Jacob sampay su kelaun pimuunan nu Megbebaya' dengantu, ditu ilan seled nu Keglekaunutan nu Megbebaya', naa mengaduy amu, lamug mengkiget amu di ngisi niu. Pu' yamu, piglaken laak amu tug liu!
29 Asa duun pa pagidi getaw metua' ditu genat tu silangan muka' sindepan sampay tu gilidan gendaw, sumaup ilan tu keglekebibu dia Keglekaunutan nu Megbebaya'.
30 Muka' talu'u tu'u diniu, duuni getaw mbinaya' nemun, iini mauna sa' matengi gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw. Duun dademai getaw mauna nemun, iin na sungkini mbaluy mbinaya' sa' matengi gendaw kiin.”

Su Kepetail ni Isus tu Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Naa mendadi mitaang ia, duuni nga Pariseo minateng. Minadap ilan dini Isus, kali' ilan pektalu' diniin, “Awa'a dini, pu' si Herodes, pekpetain ka niin sia.”
32 Kali' sembag si Isus, “Naa, angay amu ditu niin, ki metawakal getaw kia, iini petenday niu diniin, laung niu, ‘Pengutidan ku pai menenulay, peneguli'an ku pa gusayi nga getaw nandaw muka' lema'. Dayun gitunganen denlag, tubusen ku ki penggulaulaan ku.’
33 Dagid pia ma'antu, subay mundasu tu'u nandaw muka' lema', sampay denlag. Pu' ki pimuunan nu Megbebaya', ndi' mesu'at binesaan, subay ditu laak Jerusalem.”
34 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Uy, yamu nga getaw Jerusalem, yamu nga mekpatay di nga pimuunan nu Megbebaya', betuun pa pagid niu su nga sinugu' diniu nu Megbebaya'! Tatapu amu sia ekupay, maa' nu nga pesuy pegleeman nu gina'en! Dagid mpauk amu dun!
35 Kaas belengan tu'u nu Megbebaya' kig lunsud niu. Muka' talu'u dema tu'u diniu, genat nandaw, ndi' na niau puli' maita', sampay mateng su gendaw metalu' niu, ‘Aa naa, kiin na, minateng na ki pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'. Melengas pepianan iin nu Megbebaya'!’ ”

14

Pauli'an Pelum ni Isusi Getaw metaang di Gendaw Pelali

1 Naa duuni sala Gendaw Pelali, inggat si Isus maan diag balay nu sala tawan kaunutan di nga Pariseo. Naa su ngag duma getaw dia, pektuliktulikan nilan si Isus, sa' alanduni gulaulaanen.
2 Mendadi, duuni getaw dia gedapan ni Isus, mingabul.
3 Bena' minita' ni Isus, suminaak tu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' muka' tu nga Pariseo, “Naa

sa' metaang di Gendaw Pelali, biwang ba
dinita ditu Misulat Palinta nu Megbebaya'
meneguli' ita, sa' kana' ba?”
4 Nda' sembag ki nga kuntra ni Isus kia.
Piguidan ni Isus di kemet su mingabul,
piuli'anen tu'u. Dayunen pauli'ay tug
balayen.
5 Sinaak dayun ni Isus tu nga getaw,
“Naa ma. Sa' pinenggi' duuni sala tawan
diniu, melabu'ig bata'en di medalem luak
di Gendaw Pelali, pia pa sug bakanen
laaki melabu'. Ndi'en ba dedeli'en guu-
nay?”
6 Naa nda'idun gusayi mesembag nilan
dun.

Ndi' Pia Mekpelabawlabaw

7 Naa sug duma getaw inggat maan diag
balay kia, minita' ni Isus pu' pemili'en
nilan su gingkudan ginandam tu metaas
getaw. Sa' ma'antu, migbaal si Isus
penenggi'an dun, laungen dinilan,
8 “Naa saladua' diniu, sa' pinenggi' eng-
gaten ka sumaup dig bela'i, sa' mateng ka,
ndi'a pegingkud di gingkudan nu metaas
getaw. Pu' kalukalu duuni inggat metaas
pa dini'a,
9 dayun tekaw mbuus mekpesempel
dini'a su migenggat diniu dua', maa'
laungen dayun dini'a, ‘Ay, beliu amu
gingkudan, pu' iini paingkuden di gin-
ingkudan mu kiin.’ Bena' mekegalin ka tu
tampusan gembaba' gingkudan nu getaw,
mpati'a mpiid.
10 Segaga sa' enggaten ka sumaup dig
lumpuk, pegingkuda tu tampusan gem-
baba' gingkudan. Sa' ma'nia, mbuus
mekpesempel dini'a su migenggat dini'a,
maa' laungen dayun, ‘Baa, Sambat, galin
ka dini metaas.’ ” Maa' laung ni Isus, “Sa'
ma'antu, mpegbesaan ka di gedapan nu
kelaun duma mu meglekebibu.
11 Pu' adin su getaw petaasenen siai
tindegen, iini pebeba'en. Adin dema
su getaw mekpebaba' dig lawasen, iini
petaasen.”
12 Kali' pelum pektalu' si Isus tu getaw
migenggat diniin, “Ya'a pelum, ma'antu
dadema, sa' megenggata tu melaun getaw
maan atawaka meglekebibu, ndi' pia sa'
iin laaki enggaten mu su nga sambat mu,
nga pated mu, beta'an mu, atawaka su
nga sumbalay niu medatu' getaw. Pu' sa'
ilani enggaten mu, naa enggaten ka nilan
pelum. Ma'antu, mpekput na ki sugda
dun dini'a, nda'iduni mbilin.
13 Segaga sa' meglekebibua, iini enggat
mu su pubri, su nga mibektut, su nga
pilung, sampay su ngag buta.
14 Leliagen ka dayun, pu' kagina ndi'
mekesuli' dini'a su nga getaw inggat
mu, sugdaan ka dun nu Megbebaya' sa'
mateng su gendaw metubu' puli' su nga
mekesuun getaw minatay.”

Su Kegenggat nu Megbebaya', ndi' Pia Belibadan
(Mateo 22:1-10)

15 Naa su ngag duma ni Isus maan,
bena' midengeg nilani tinalu'en kia,
laung nu sala tawan, “Ki getaw mekesaup
tu keglekebibu ditu Keglekaunutan nu
Megbebaya', leliagen tantu!”
16 Kali' sembag diniin si Isus, “Dagid
pegdelendem mu ini. Duuni getaw
miglumpuk, melaun getaw pisebutanen.
17 Mendadi, bena' minuya' na su gi-
lak, suminugu' su gapu' peglumpuk di
nga sesugu'enen meksabi tu nga getaw
pisebutanen, laungen, ‘Naa ditu namu,
minuya' nai gilak!’
18 Laak dagid ki nga ginggaten sumaup
kini, diadia mipauk ilan, lumbus laak ilan
migbaalbaal lapal. Duuni miktalu', ‘Begu
dau mekesaluy lupa', subay engain ku pa
bentayay. Naa sa' mesu'at, talu' mu ditu,
ndi' dau sumaup.’
19 Laung nug duma, ‘Suminaluyu lima
parisan baka, engain ku pa indanay peg-
daru. Kaas sa' mesu'at, pemuunen ku
dini'a, ndi' nau sumaup.’
20 Laung pagid nug duma, ‘Begu pau
kini penginsawa, kaas ndi'u mekesaup.’
21 Naa sa' ma'antu, minuli' su sesugu'en
kia, inukiten ditu gegalenen sug launanen
kiin. Mendadi ki gapu' balay, mitu-
tung pati'i gangiten. Kali' pektalu' di
sesugu'enen kia, ‘Gebeka, leep mu su
karsada maika' sa' gembagel dinig lun-
sud, penguit mu dayun dini su nga pubri,
su nga mibektut, su ngag buta, dakus su
nga pilung.’

22 Naa sa' ma'antu, bena' minateng puli'
su sesugu'en kia, laungen, ‘Sir, ki sugu'an
mu dinaan, mitubus na, laak duun pai
gingkudan.’
23 Kali' pektalu' su gapu' peglumpuk,
‘Naa pedituun ka pelum nga karsada
sampay dalan. Adini getaw metaangan
mu, tegel mu sumaup, adun gembibu ita
dinig balayu keni.
24 Pu' talu'u tu'u diniu, kig bekna
pisebutan ku kitu, nda'idun dinilani mpe-
duma di keglekebibuu, pia sala tawan
dinilan!’ ”

*Su Kesakup nu Getaw, subay Meng-
ganget gupia dig Delendemanen*
(Mateo 10:37-38)

25 Naa sa' mipanaw si Isus, metiba'
gupia getaw tumindug diniin. Mendadi,
lumininggay si Isus dinilan, kali' pektalu',
26 “Adin su getaw sumakup dinaan,
subay ki kepetailen dinaan, gembagel
pa di kepetailen tu gina'en muka' tu
gama'en, tu sawanen, bata'en, pateden
libun laki, sampay su kepetailen tug
lawasen. Pu' sa' kana' ma'niai kepetailen
dinaan, naa ndi' mesu'at sumakup di-
naan.
27 Adin su ndi' mekpisan kurusen dakus
megdunut dinaan, naa kiin, ndi' mesu'at
sumakup dinaan.”
28 Laung ni Isus, “Pinenggi' duun
diniui getaw meliag megbaal gembagel
balay. Naa ndi' ba megingkud pa deli'
meglekwinta di gastu dun, sa' megaganen
tubusay sa' ndi'?
29 Pu' sa' ndi' meglekwinta, tekaw buus
laak mbulugen pesekay sug balay, dayun
ndi'en megaga tubusay, pegimusaungan
nu nga kelaun mekaita' dun,
30 kali' ilan talu', ‘Haa, ki getaw kiin,
mikpuun megbaal balay, dayun nda'en
pelum megaga tubusay!’ ”*
31 Laung pagid ni Isus, “Mesama da
ki gadi', sa' mangay megbunu' tu sama
adi'en. Dekag pasi' mpanaw, ndi' ba
megingkud pa deli', pengentapenen sa' su
sundalunen selaksa' tawan, megaganen
ba pengetuay sug dibaluy, dua' laksa'
pelumi sundalunen?
32 Dayun sa' pengentapenen ndi'en
megaga, selian melayu' pai sama adi'en,
ndi' ba memuun tu sama adi'en kia, adun
megeksud ilan?
33 Nda'i sala tawan diniu mekesakup
dinaan, subay nda' na dig delendemanen
su kelaun petailenen.”†

*Su Kesakup tu Megbebaya', subay
Metuud gupia*
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

34 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa
ki masin, gembageli gatagen. Laak sa'
meksitebang su masin, naa kenduta'en
ma dun pekpepuli' tu kepaiten?
35 Sa' kana' na gempait, nda' nai gata-
gen, pia baalen sia gabunu. Bena' belen-
gen na laak nu getaw. Naa adin sug duuni
telinganen, mekineeg dema tu'u!”

15

*Su Mikesala' Getaw, Pisama di Karniru
Mibeleng*
(Mateo 18:12-14)

1 Naa melaun mendawat buis muka'
duma mekesesala' getaw mikpungun dia
ni Isus adun mekineeg ilan tu talu'en.
2 Laak su nga Pariseo muka' su nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Meg-
bebaya', linibak nilan si Isus, laung ni-
lan, “Paa, ki getaw kiin, penemba'eneni
nga mekesesala' getaw, dungan pa padun
dinilan maan!”
3 Mendadi, bena' misuunan ni Isus
sug libakan nilan, migukit dayun dinilan
sambingay, laungen,
4 “Naa mendadi, pinenggi' duuni sala
tawan diniu megatusi karnirunen, dayun
mbelengi salabuuk dun. Ndi'en ba bili-
nen dia pengeksaban su siam pulu' bu'
siam, adun penengaunen ki salabuuk
kia mibeleng? Penengaunen lai, sampay
metuunen!
5 Dayun sa' metuunen nai salabuuk kia,
pisanenen muli', leliagen gupia.

* **14:30** **14:30** Su getaw meliag sumakup dini Isus, pitanggi'en di getaw megbaal balay. Subay mbuklusig delendemanen, adun megaganen. † **14:33** **14:33** Sala pa penenggi'an ni Isus tu getaw meliag sumakup diniin, gadi' mangay megbunu'. Subay gela'eneni ginaanen di kegbunu'en.

6 Naa sa' mateng dig balayen, sebiinen
dayun su nga sambaten dakus su sumbal-
ayen, laungen dinilan, ‘Megleliag ita, pu'
ki mibeleng karniruu, mituun ku na!’
7 Naa ma'antu dadema, sa' meksike-
suuni sala tawan laak mikesala' getaw,
talu'u diniu, dedialan gupia ditu gekbus
langit, gembagel pa dig leliag dun di siam
pulu' bu' siam tawan mekesuun getaw, su
ndi' kambat meksikesuun.”*

Su Mikesala' Getaw, Pisama di Siin Mibeleng

8 Kali' pektalu' si Isus, “Mesamaig li-
bun, pinenggi' duuni siinen sepulu' laad
pelata. Sa' mbeleng diniin selaad, ndi'en
ba tutudani sulu'en muka' siliganen sug
liwagan nug balayen, penengaunen siba'
sampay metuunen?
9 Dayun sa' metuunen na, sebiinen
su nga sambaten muka' sumbalayen
mekpungun diag balayen, telu'enen
dayun dinilan, ‘Megleliag ita, pu' su siin
ku mibeleng, minita'u na!’ ”
10 Diksu' ni Isus su talu'en, “Ma'antu
dadema, sa' meksikesuuni sala tawan
laak mikesala' getaw, talu'u diniu, gem-
bagel tu'uig leliag ditu gedapan nu nga
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.”

Sug Begutaw Mibeleng

11 Kali' pagid peksambingay si Isus,
laungen, “Mendadi, duuni getaw, dua'
tawanig bata'en, lumbus laki.
12 Naa duuni gendaw ki ngudan dun,
miktalu' tu gama'en, ‘Naa Ama', sa'
mesu'at dini'a, begay mu na dinaan
nandaw su gilasu tu pusaka' petenged
dinaan.’ Pikilas dayun nu gama'en su
puseka'enen dig bata'en kia dua' tawan.
13 Mendadi, bena' santa' gebii, ki
ngudan, pinungunen su kelaun gimunen,
dayunen uitay mpanaw tu melayu'
benwa. Naa bena' minateng ditu ki
ngudan kini, sipalaanen laak gela'ay su
gimunen saba'en megayep.
14 Mendadi, bena' migela' na gupia
su kwartanen, mibianan pelum meliget
gutemig benwa kiin, nda'idun dayuni
ketubu'an nug begutaw kini.
15 Sa' ma'antu, mikpetindan di getaw
dangen dia, bitang dayun iin di telunan
megingat babuy.
16 Naa, apelai. Pia su gaan nu ngag
babuy kia, mauya'anen sia maan dun,
saba' peglegunusan na. Laak nda'i getaw
mekpaan diniin.
17 Dagid bena' minibeniben, kali' pe-
gleketau, laungen dig dialem delendema-
nen, ‘Su kelaun tinindanan ni Ama'u,
sukali gaan nilan, ndi' nilan megela' saba'
kelaunen. Naan pelum kini, peglegunu-
san nau!
18 Tumu' pa megawa'u dini ganam,
muli'u tu ni Ama'u. Sa' matengu ditu,
telu'en ku dayun diniin, “Ama', mike-
sala'u dini'a, sampay ditu Megbebaya'.
19 Kaas kana' na mbantang gelalen mau
bata' mu. Sa' ma'antu, Ama', mekpetin-
dan nau laak dini'a.” ’
20 Naa sa' ma'antu, minuli' tu'u ditu
gama'en ki ngudan kini.

“Naa sa' melayu'layu' paig begutaw
kini, midayag na nu gama'en. Iin, kali'en
maita' sug bata'en, milelaat dun gu-
pia. Gibeken sungkakay, dayunen ekepay
dakus pingelekanen.
21 ‘Naa Ama',’ laung nug begutaw,
‘mikesala'u dini'a dakus tu Megbebaya'.
Kana' na mbantang gelalen mau bata'
mu.’
22 Dagid su gama'en, miksabi tu nga
sesugu'enen, laungen dinilan, ‘Pemagas
amu, angay niui melengas gupia suub
kiin, peseluk niu diniin. Penising niu,
pesepetusay niu pa pagid.
23 Muka' titi' niu ki pilembu' ta
nati baka kiin, adun meglekebibu ita,
megleliag ita!
24 Pu' kig bata'u kini, lepeng minatay
na, dayun mitubu' puli'. Mibeleng na
sia, dayun mibaangan na.’ Mendadi,
miglekebibu ilan tu'u.”

25 Laung pa ni Isus, “Mendadi su gu-
langbata'en pelum, ditu pa pegimulanan
nilan. Bena' minuli', kali' mesebang dig

* **15:7 15:7** Maita' di sambingay kini su gembagel lelaat su Megbebaya' tu mikesala' getaw. Sa' meksikesuuni sala tawan dun, leliagen gupia su Megbebaya', maa' da nu getaw kia mikebaang tu petubu'enen mibeleng.

balay, midengegen su gigungan muka' sibayan.
26 Sinabinen dayuni sesugu'en nilan, sinaakanen sa' ta' alanduni mipenggulaula kia.
27 Kali' sembag su sesugu'en, 'Minateng na su ngudan mu. Tiniti' nu gama' niu su melembu' nati baka, pu' mialapen puli' daw sug bata'en, nda' meka'iday.'
28 Naa ki gulangbata' kini, bena' midengegen, miglebut dun pati', mipauk dayun suled. Gumiwa' dayun su gama'en, pikamu'amu'en sug bata'en kia adun suled.
29 Laak kali' sembag, 'Paa, Ama', kitui kaibenen, kana' laak santa' taun mingimbaalu dini'a, nda'u mainsan pemilas di sugu'an mu dinaan. Laak pia ma'antu, nda' mau mainsan begayay pia salabuuk nati kanding, adun meglekebibu ami sia nu nga sambatu!
30 Laak bena' minatengig bata' mu kiin, su gumila' tu misukat mu gimu megunung di ngag libun, naa tiniti' mu pelum diniin su pilembu' nati baka!'
31 "Dagid sumimbag su gama'en, 'Naa, Naung, ita dua', meksalabuuk ita gusay megbenwa, kaas adin sug danaan, dani'a dadema.
32 Dagid ndi' mesu'at sa' ndi' ita daan meglekebibu muka' megleliag, pu' ki ngudan mu kiin, lepeng minatay na, dayun mitubu' pelum. Mibeleng, dayun mibaangan na.' "

16

Su Gempia Pegbetaden mekatag di Ga'us

1 Naa migukit si Isus tu nga sakupen, laungen dinilan, "Duuni peneligan nu medatu' getaw. Mendadi ki peneligan kini, dinangat ditu medatu' getaw, ndi'en daw peksiba'an su ga'us pigwakil diniin.
2 Naa sa' ma'antu, sinabi nu medatu' getaw peneliganen, sinaakanen, 'Naa ma, metuud ba ki midengegu kini mekatag dini'a? Uli' mu dinaan su keglekwinta mu tu kelaun pigwakil dini'a, pu' kana'a na peneligan ku.'
3 Bena' midengeg nu peneligan su tinalu' nu gegalenen, laungen dig dialem ginaanen, 'Naa, ta' mai baalen ku keni, kagina ui'en dinaan nu gegalen kui ketendanan ku? Ndi'u ma megaga mengimbaal dig lupa', mpiidu dema menengi.'
4 Kali' pegleketau, laungen, 'Aa naa, adun duun pai getaw menemba' dinaan tug balayen sa' mawi' dinaani ketendanan ku, tumu' ma'niniig baalen ku!'

5 "Mendadi, sinabinen su nga kelaun miutangan tu gegalenen, piksesala tawan. Sinaakanen su miuna dateng, 'Naa ya'a ma, sanui gutang mu tu gegalen ku?'
6 Kali' sembag, 'Megatus taruig lana.' Kali' pektalu' su peneligan, 'Naa, kiniig lista mu. Pegingkuda deli', sulat mu dayun, lima pulu' laak.'
7 Sinaakanen pelum su sala tawan, 'Naa dani'a ma, sanui gutang mu?' Kali' sembag, 'Megatus bakidi trigo.' Kali' pektalu' su peneligan, 'Naa, kiniig lista mu. Sulat mu diin, walu pulu' bakid laak.'

8 "Naa mendadi," maa' laung ni Isus, "sa' midengeg nu gegalenen su pinggulaula nug limbungan peneliganen kia, pinalanen, pu' telisebuten daw. Pu' su nga getaw kinilawanig delendemanen, metau ilan mengandam di kepianan nilan ditug binaya' gebii bu' gendaw. Telisebuten ilan mengandam dun, batul nu nga midelagan getaw.

9 "Kaas talu'u tu'u diniu," maa' laung pa ni Isus, "ki ga'us niu kinilawan, peksaluy niu, adun gabang niu tu nga samataw niu. Dayun sa' mateng na su gendaw kiin mpapas su ga'us, mpenemba' amu gusay ditug benwa ndai' kebelengen.
10 Adin su meseligan di maika' ketendananen, iini meseligan dadema di gembagel. Adin su meglimbung di maika', iini meglimbung dadema di melaun.
11 Kaas diadia sa' kana'a meseligan gumamit di ga'us kinilawan, pesalig ba dini'a ki ga'us ditu gekbus langit?
12 Muka' sa' kana'a meseligan di gimu laak pisalig pa deli' dini'a, begayan ka ba nu Megbebaya' dig dani'a gupia gimu?"

13 Diksu' ni Isus su tinalu'en, "Naa su peneligan, ndi' mesu'at pegdenganen tindanay nug dua' tawan gegalen. Pu' sa'

ma'antu, mesengayen sug bekna gegalenen, laak petailenen su kedua' gegalenen. Atawaka iini petuudenen sug bekna gegalenen, dagid teliudanen laak su kedua'en. Kaas su Megbebaya' muka' su ga'us, ndi' mesu'at pegdenganen pebegelay di ginaa niu."

Su Gimu, ndi' Mpia Petailen (Mateo 11:12-13; Marcos 10:11-12)

14 Naa su nga Pariseo, bena' midengeg nilan su kelaun tinalu' kia ni Isus, piksudi'an nilan iin, saba' mesaku ilan gupia di kwarta.
15 Dagid kali' pektalu' si Isus, "Paa, yamu di nga Pariseo, mekpaita'ita' amu mekesuun di gedapan nu nga getaw, laak misuunan nu Megbebaya'i tantu delendeman niu. Ki melaga' gupia di pegita' dun nu kilawan, melemu' laak dun su Megbebaya'."

Ndi' Mbeleng su Talu' nu Megbebaya'

16 Kali' pektalu' si Isus, "Naa dekag pasi' mitua' si Juan su Memunag Tubig, pigbia'an su nga getaw nu Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu. Dayun genat di ketua' ni Juan, pegukiten su Gempia Petenday mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya', kaas su kelaun getaw, mektinantu sumakup dun.
17 Laak dagid pia ma'antu, ki Misulat Palinta nu Megbebaya', ndi' mpalin su pegbaya'en. Melemu pa megela' mbeleng su gekleb langit bu' lupa' kini, sabaya' nu Palinta, mengkanan sektaang talu'."

Su Senlangan, ndi' Megbeleng

18 Kali' pektalu' si Isus, "Adin sug laki belengenen su sawanen dayun menginsawa na puli' dig lain libun, naa kiin, mikesala' dusa. Mesama da sa' duuni senlangan megbeleng, dayun penginsuaan nug lain laki sug libun. Kiin, mikesala' dadema dusa su menginsawa dun."

Si Lazaro muka' su Medatu' Getaw

19 Naa miksambingay si Isus, laungen, "Duuni medatu' getaw, iini penepetenen gempula suub gadi' dakus sug duma melaga' penepeten. Gendawgendaw meglekebibu.
20 Naa diag bisuangan nu medatu' getaw, duuni pegbelilid dia pubri getaw, ngalanen si Lazaro, mileepig lawasen penekit.
21 Pu' liagan sia ni Lazaro, maan di nga mumu melabu' diag lemisaan nu medatu' getaw. Pidag pa tanan su penekiten, pinila'an nu nga gitu'.
22 Mendadi bena' miniben, minatay si Lazaro, iwit dayun nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit tu gupid ni Abraham. Naa ki medatu' getaw kini, minatay dadema muka' libeng.
23 Naa bena' ditu na linaw gapuy su medatu', miligetan gupia. Kali' tingag, minita'en ditu melayu' si Abraham, sampay si Lazaro, masi' dia peksainganen gupia si Abraham.
24 "Tiwagan dayun nu medatu' getaw si Abraham, laungen, 'Uu Apu' Abraham, lelaatay mau! Sugu' mu si Lazaro, adun lesekenen pia laak sebanay di tendu'en di metegdaw tubig, adun petegdu'anen dinig dila'u. Pu' mitegelanu pati' dini gapuy keni!'
25 "Laak dagid miktalu' si Abraham, 'Naa Apu', iini pegdelendem mu, ya'a, mibianan mu na su nga memis kebetang, saanan pa tetubu'a. Si Lazaro, mibiananen dema su nga gempait kebetang. Dagid nemun, mipianan iin dini. Ya'a pelumi mitegelan diin.
26 Kedua'en, duuni gembagel gupia gawang di gelet ta, adun ndi' mekebian su mangay sia diniu diin genat dini. Muka' nda' dademai mekebian mangay dinami kini genat diniu dapit.'
27 "Kali' sumpat su medatu' getaw, 'Laak kelelaat dini'a Apu', penengiin ku dema tu'u dini'a, sugu' mu si Lazaro meditug balay nu gama'u,
28 adun penegulanen su patedu, pu' duunig lima tawan patedu ditu, adun ndi' ilan sia mpeduma mekedini benwa nu kelegenay!'
29 " 'Baa,' simbag ni Abraham, 'ki Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu, mipeduunan ilan dun. Melengas kitui kineegan nilan.'

30 “Laung pelum nu medatu' getaw,
‘Naa kana' ma'nia, Apu' Abraham. Sa'
tumu' duun siai getaw genat matay man-
gay mekpegad dinilan, naa dekag pailan
tu'u peksikesuun.’
31 “ ‘Baa,’ simbag ni Abraham, ‘sa' ndi'
nilan kineegan ki Palinta nu Megbebaya'
pisulaten dini Moises muka' tu ngag
duma pimuunanen dengantu, naa ndi'
ilan gusay metuudan, pia pa duuni getaw
metubu' puli' genat matay.’ ”

17

Su Kegdaang di Samataw (Mateo 18:6-7; Marcos 9:42)

1 Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen,
“Naa, minget ndi' mesu'at pu' nda'iduni
kegdaang di getaw. Laak pia ma'antu,
mekelelaatlelaat su getaw mekegdaang di
samatawen!
2 Ki mekegdaang dun, sa' pinenggi' pal-
intangan galingan dayun lebu'ay tug laud,
tumu' megaan daitu, sabaya' nu ginuku-
man nu Megbebaya' tu getaw mekeg-
daang di sala tawan gembata' kini.*
3 Kaas pekpetubud amu!

Su Kepedasun di Samataw (Mateo 18:21-22)

“Saladua' diniu, sa' duuni samasakup
mu mekesala' dini'a, naa titulu'ay mu
iin. Dayun sa' megbiksu'ig duma mu kia,
pedasun mu.
4 Pia pa mekesala' dini'a pitu deksu'
sendaw, dayun pitu deksu' dadema
mekpuli'puli' dini'a mektalu', ‘Migbiksu'u
dun,’ naa pia ma'antu, subay pedesunen
mu gusayig duma mu kia.”

Su Kesalig tu Megbebaya'

5 Naa kali' pektalu' tu Kaunutan su nga
peneliganen, “Sir, paiseg mu ki kesalig
nami.”
6 Kali' sembag su Kaunutan, “Ki ke-
salig niu, pia laak sia ma'niin bagel
salabuuk lisu mustasa, naa megaga niu
sugu'ayi gembagel gayu kinu', laung niu,
‘Mbakuta, mpemulaa dayun tug laud!’
Naa ma'antu da, mekpetuud dadema
diniu ki gayu kia.”

Ndi' Mpia Mekpenalenal su Sakup ni Isus

7 Kali' pektalu' si Isus, “Naa pinenggi'
sala tawan diniu, duuni sesugu'en mu
megdaru atawaka megingat karniru. Naa
sa' muli' diag balay su sesugu'en mu,
telu'en mu ba di sesugu'en mu kia, ‘Bun-
dasa dini, gingkuda maan’?
8 Ndi' mu ba telu'en sungkin diniin,
‘Naa, ba'ugay mau, pegilisa, ilakay mau
dayun’? Muka' telu'en mu pagid diniin,
‘Naa sa' metubusu maan muka' minum,
dekaga pa aan.’
9 Dayun sa' metubus nu sesugu'en su
sinugu'an mu diniin, mekpaladpalada ba
diniin? Mabu' ndi'.
10 Mendadi ma'antu dadema amu, sa'
mpenggulaula niuig launan sinugu' diniu,
naa iin dayuni talu' niu, ‘Sesugu'en laak
ami, daal da laaki binaal nami su mban-
tang baalen nami.’ ”

Su nga Getaw ndi' Metau Ebangan

11 Naa selian ni nga Isus dig dalan
pangay tu Jerusalem, mikebian ilan dig
dulunan nu Samaria muka' nu Galilea.
12 Mendadi, bena' misebang ilan di
maika' lunsud, duuni suminungkak dini
Isus sepulu' tawan migladu mekesalebu'
nuka. Ki nga pegladu kini, pegindeg ilan
di melayu'layu',
13 kali' ilan pektawag diniin, laung ni-
lan, “Uu Sir Isus, lelaatay mu ami!”
14 Bena' minita' ni Isus su sepulu'
tawan, laungen dinilan, “Angay amu tug
belian, pebantay niu dunig lawas niu.”

Lemen laak ilan mikepanaw, mitekaw
mawa'i mekesalebu' nuka nilan.
15 Naa sala tawan di sepulu' kia, bena'
mibatiken pu' miuli'an na, mipuli' dia ni
Isus, pekpenekeg megenal tu Megbebaya'.
16 Bena' midepet di gedapan ni Isus,
miglaub mekpaladpalad diniin. Asa iin,
getaw Samaria.
17 Bena' midengeg ni Isus su kekpal-
adpaladen, kali' pektalu', “Asa kana' ba
sepulu' tawani pineguli'an? Sa' ma'antu,
adin ma su nga siam?

* **17:2 17:2** Su telu'en ni Isus gembata', piuluganen dun su nga sakupen gembaba'i tindeg nilan.

18 Daal da laak masi'i mipuli' megenal
tu Megbebaya'i sala tawan kini kana'
getaw Judea?”
19 Laung dayun ni Isus tu getaw
Samaria, “Naa, pegbuata, bundasa di
gengayan mu. Miuli'an ka puun di kesalig
mu.”

Ki Keglekaunutan na Tu'u nu Megbebaya'
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Naa duuni nga Pariseo, sinaak nilan
dini Isus sa' nanu meglekaunutan na tu'u
su Megbebaya'. Kali' sembag si Isus, “Ki
Keglekaunutan na tu'u nu Megbebaya',
ndi' mbentayan nu getaw.
21 Ndi' metalu' nu getaw, ‘Bentayay pa
daan niu, kiin na!’ atawaka ‘Kia nain!’
Pu' talu'u diniu, ki Keglekaunutan nu
Megbebaya', dini na niu tu'u.”
22 Kali' gusay pektalu' si Isus tu nga
sakupen, “Duuni gendaw mateng, taginaa
niu dun, mbianan niu su Keglekaunutan
ku, naan kini kig Bata' nu Kilawan, pia
sendaw laak sia. Laak bulug ndi' niu pa
mbianan.
23 Muka' duun pai mektalu' diniu
ma'nini', ‘Bentayay pa daan niu, kiin na!’
atawaka duuni mektalu', ‘Bentayay pa
daan niu, kinu' na!’ Laak ndi' niu laaway.
24 Pu' maa' nu gilat, tekaw tiaganen
sug langit genat tu dapit silangan mangay
tu sindepan, ma'antu dau dema, naan
kini kig Bata' nu Kilawan, sa' mateng su
gendaw di kelusadu puli'.
25 Laak iinig bekna mpenggulaula,
naan, kig Bata' nu Kilawan, mianu di
meliget lasay, pemilasen pau pagid nu
nga getaw nemun.
26 “Pu' ki kelusadu puli', naan kini
kig Bata' nu Kilawan, iini samanen, su
mipenggulaula ditu timpu pa ni Noe.
27 Di gendaw kitu, minaan su getaw,
mininum ilan, migbela'i ilan, sampay da
dun di gendaw nu keseled ni nga Noe
tug butuk, dayun mikpuun sug Bagyu
Lampap. Dayun mitekawan melemesi
kelaun getaw kitu.
28 Ma'antu da pagid su gendawan
ni Lot. Nda'idunig lain delendeman
nu getaw, minaan laak ilan, min-
inum, mindagang, migimula ilan, dakus
migbaal balay.
29 Laak dagid su gendaw nu kelaguy ni
nga Lot tug lunsud Sodoma, iin na dayun
su kepelabu' gapuy muka' batu megliga'
tug lunsud kitu genat tug langit. Mitekaw
dayun megela' matay su nga getaw dia.
30 Mendadi, naan kini kig Bata' nu Ki-
lawan, ma'antu dadema ki ketua'u puli'.”
31 Kali' pektalu' si Isus, “Mendadi, sa'
matengi gendaw kiin, adin su getaw
metaang dia gatep nug balayen, laak
su pimetangen, dia da dialem balayen,
ndi' pia melangan suled pa diag dialem
pu' malap di pimetangen. Samanen su
getaw sa' metaang ditug binaalanen, ndi'
dadema mpia muli'.
32 Iini pegdelendem niu, su sawa ni Lot
dengantu.†
33 Naa adini mpauk megwakil gumulen
dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su
gumulen, iin, malapen sungkin su ketubu'
nda'i tamanen.
34 Talu'u tu'u diniu, sa' matengu gebii,
metaang duunig dua' tawan megubay
metulug, tekaw elapen su sala tawan,
mbilin sug dumanen.
35 Duun pa pagidig dua' tawan libun
peglegaling. Tekaw mawa'i sala tawan,
elapen, bilinen su sala tawan.
36 [Duun pa pagidig dua' tawan laki
pekpengimbaal dig lupa', bena' su sala
tawan, tekaw ua'ay, mbilin laak sug du-
manen.]”
37 Bena' midengeg nu nga sakup ni
Isus, sinaak nilan diniin, “Sir, adin ma
mpenggulaula?”
Kali' sembag si Isus, “Adin sug duunig
bangkay dun, ditu dayun mekpungun su
nga menagit.”

18

Su Sambingay mekatag dig Balulibun ndi' Lumukas Menengi

† **17:32 17:32** Saanan ni nga Lot meglaguy tug lunsud pilebu'an nu Megbebaya' dengantu, luminingay su sawa ni Lot, dayun pibaal masin.

1 Naa migukit si Isus tu nga sakupen
sambingay, bianen mektitulu' dinilan pu'
subay tatap ilan menenabi, ndi' ilan lu-
mukas dun.
2 Kali' pektalu' si Isus, “Naa dia sal-
abuuk lunsud, duuni kuis dia. Ki kuis
kini, kana' mendek ditu Megbebaya', ndi'
dadema megbasa di samatawen.
3 Naa duun pagidig balulibun diag lun-
sud kia. Kig balulibun kini, tatap mangay
ditu kuis, kali' pegubug diniin, ‘Sugutay
mau ditu mipenggulaulau tu kuntrau!’
4 Naa sug bekna kitu, mpauk sia mega-
bang su kuis ditug balulibun kia. Laak
sa' miniben, laungen dig dialem ginaa-
nen, ‘Aa, pia ndi'u mendek tu Megbe-
baya' muka' ndi'u dadema megbasa di
samatawu,
5 kig balulibun kini, peksemukenu niin
pati'. Tumu' pedaagen ku na laak, adun
ndi'u penlukasen diniin, tatap pelum
mekpuli'puli' dini!’
6 “Naa sa' ma'antu,” maa' laung pa nu
Kaunutan tu nga sakupen, “pia melaatig
betad nu kuis kiin, pegdelendem niu ki
tinalu'en tug libun.
7 Naa su Megbebaya' pelum, sa' mena-
mal menenabi diniin gebii gendaw su
nga pimili'en sakupen, kana' ba labi pa
mekpepia dinilan? Melangan ba mega-
bang dinilan?
8 Talu'u diniu, pepiananen dayun, sem-
butenen pepianay. Laak dagid pia
ma'antu, sa' lumusadu puli' dinig lum-
bang, naan kini kig Bata' nu Kilawan,
metaangan ku ba, sumalig tu Megbebaya'i
nga getaw?”

Su Mangya' Pariseo muka' su Mendawat Buis

9 Mendadi, miksambingay pa gusay si
Isus, pisugaten ditu sambingayen su nga
getaw delendeman nilan dun, ilan laaki
mekesuun, peksudi'an nilan su kelaun
samataw nilan.
10 Kali' pektalu' si Isus, “Duuni Pariseo
minangay ditug Balay Pengedapan tu
Megbebaya', adun menenabi dia. Muka'
duuni sala tawan mendawat buis, midia
dadema pu' menenabi.
11 Naa ki Pariseo kia, kali' pegindeg
menenabi, laungen dig dialem ginaanen,
‘Uu Megbebaya', mekpaladpaladu dini'a,
pu' naan kini, kana'u maa' nug lain
getaw, meglimbung, menggulaula melaat,
megdusa, sa'itada maa' nu mendawat
buis kinu'.
12 Pu' kada sala simana, medua'u
mekpuasa. Adin su sukatu, begayu dini'a
su kesepulu' ilas dun.’
13 Laak dagid su mendawat buis, pegin-
deg dia melayu'layu', nda' tanan pe-
gangag tug langit, saba' mipati' mpiid.
Pengekdukeneni gegdeben, laungen, ‘Uu
Megbebaya', lelaatay mau, mekesesala'u
getaw!’
14 Naa,” maa' laung ni Isus, “talu'u tu'u
diniu, ki mendawat buis kia, sa' minuli'
tug balayen di gendaw kia, mekesuun
na di pegita'en nu Megbebaya'. Su sala
tawan, nda'. Pu' adin su petaasenenig
lawasen, iini pebeba'en. Adin dema su
pebeba'enenig lawasen, iini petaasen.”

Subay Penunggilingan su Kesalig nu Gembata'
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Naa pia su nga maika' gembata',
pinguit nu nga getaw ditu ni Isus, adun
pendepenanen ilan. Laak dagid bena'
minita' nu nga sakup ni Isus, pimaag
nilani getaw kia.
16 Mendadi si Isus, pibundasen dia niin
su nga gembata', laungen tu nga sakupen,
“Ki nga gembata' kiin, petuyang niu ilan
mangay dinaan, ndi' niu belibaday. Pu'
iin laaki mekesakup tu Keglekaunutan nu
Megbebaya', su megimbata' dig betaden.
17 Taman talu'u diniu, nda'i getaw
mekesakup tu Keglekaunutan nu Meg-
bebaya', subay su kesaligen, ma'niin nu
kesalig nu gembata' kini.”

Su Titulu'an ni Isus mekatag di Gayak di Gimu
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 Mendadi duuni kaunutan nu getaw
Judea suminaak dini Isus, “Sir, mekesuun
ka. Naa ta' alanduni gempiau peng-
gulaulaan, adun mpedumau tu ketubu'
nda'i tamanen?”
19 Suminaak puli' si Isus di getaw kia,
“Baa, mauma dema paingalan mu di-
naan, mekesuun? Nda'iduni mekesuun
tantu, subay su laak Megbebaya'.

20 Dagid, misuunan mu na ki nga palinta, ma'niin 'Ndi'a pegdusa, ndi'a pekpatay, ndi'a pegdaaw, ndi'a penakesi' dig balus, pegbesaay mu su gina' mu bu' gama' mu.' "
21 Kali' sembag su kaunutan, "Sir, ki kelaun palinta kia, dinunutan ku genat pa di kaika'ayu."
22 Laak bena' midengeg ni Isus, kali' padun pektalu', "Naa, duun pa gusayi kulang dini'a. Peksaluy mu ki kelaun gimu mu, dayun pemegay mu tu nga pubri getaw su galinen. Duun dayuni ga'us mu ditu gekbus langit. Dayun puli'a dini naan, pegdunuta dinaan."
23 Dagid kali' medengeg nu kaunutan ki tinalu' kia ni Isus, milegenan pati', pu' medatu' gupia getaw iin.
24 Mendadi, bena' minita' ni Isus, kali' pektalu', "Ki medatu' getaw, melegen tu'u ki kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya'!
25 Melemu pa su kebian nu petubu'en kamelyu dig luang tai', sabaya' nu kesakup nu medatu' getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya'."
26 "Aba," laung nu nga mikedengeg tu tinalu' kia ni Isus, "sa' ma'antu, duun bai megawen?"
27 Kali' sembag si Isus, "Su ndi' megaga nu kilawan, megaga gusay nu Megbebaya'."
28 Laak dagid si Pedro, kali' pektalu', "Sir, yami kini, pia sug balay nami, bileng na nami gupia, adun megdunut ami dini'a!"
29 "Wa'a," laung ni Isus. "Muka' taman talu'u diniu, adini getaw belengenen sug balayen, sa' su sawanen, nga pateden, mekegulangen sampay su ngag bata'en, saba' nu kesakupen tu Keglekaunutan nu Megbebaya',
30 naa nemun, sugdaan dun melaun. Dayun di gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma pa pagid tu ketubu' nda'i tamanen."

Ketelu Deksu' na Pisuun Pedaan ni Isus su Kepatayen (Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Naa sinabi ni Isus su sepulu' bu' dua' tawan peneliganen. Bena' ilanilan da laak, kali' pektalu' si Isus, "Naa, pektalentenay niu gupia ini. Kini, tuad naita tu'u di Jerusalem. Mendadi, sa' mateng ita dia, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, menuud tu'u ki kelaun misulat dengantu nu nga pimuunan nu Megbebaya' mekatag dinaan.
32 Pegwakilu tu nga kana' getaw Judea, dayun pengimusaunganu nilan, peksudi'anu muka' pendula'anu nilan,
33 pembedasen pau nilan pagid. Dayunu petayay. Laak dagid di ketelu endawen genat di kepatayu, metubu'u puli'."
34 Laak dagid su nga peneligan ni Isus, nda'i misabut nilan di kelaun tinalu'en kia. Iglud pa deli' dinilan, kaas nda' nilan mesuunay su tantu kelebu'an nu tinalu'en dinilan.

Piuli'an ni Isusig Buta Menengi Limus (Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Naa sa' misebang si nga Isus dig lunsud Jerico, mitaangan nilan, duunig buta pegingkud dia geksid dalan, menengi limus.
36 Mendadi bena' midengeg nug buta su gelang nu mimegbian kia getaw, sinaaken, "Alandun main?"
37 Laung nu ngag dumanen, "Megbian na dini si Isus, ki getaw Nazaret kiin."
38 Migbeksay dayun sug buta, laungen, "Uu Isus, Sapu'a ni David, lelaatay mau!"
39 Kig buta kia, pigbelu'an dayun nu nga getaw pekpanaw di gunaan ni Isus, pimaag nilan sia. Laak palu pa mpemaag, ndi', minamal mektawag, laungen puli', "Uu Sir, sapu'a ni David, lelaatay mau dema tu'u!"
40 Tuminlen dayun si Isus. Piagaken kig buta kia di gupiden. Bena' mesempel diniin,
41 sinaak ni Isus, "Ta'i penengiin mu dinaan?"
"Sir, liagan ku sia, mekengita' nau."
42 Miktalu' si Isus, "Mekengita'a na! Miuli'an ka na, puun di kesalig mu."
43 Lemen laak mitalu' ni Isus, mikengita' dayun tu'u sug buta. Muka' tumindug dayun dini Isus, pegenalenen su Megbebaya'. Kampu' nu ngag lumaun getaw

dia, sa' minita' nilan su mipenggulaula, inal nilan dadema su Megbebaya'.

19

Suminakup dini Isus si Saqueo

1 Naa midepet si nga Isus tug lunsud Jerico. Bena' minian ilan dia, mitaanganen
2 duuni getaw dia, ngalanen si Saqueo, kaunutan nu nga mendawat buis, kaas medatu' getaw.
3 Mauya'an ni Saqueo maita'en si Isus, laak ndi' mesu'at saba' kelaun getaw, pu' gembaba' getaw si Saqueo kini.
4 Paladpalad kali' pegleketau, gumibek tu gunaan ni nga Isus, minaik dayun di gayu sikomoro adun maita'en si Isus, pu' mekebian dia.
5 Mendadi, bena' mitanda' si Isus di gayu kia, migangag dini Saqueo, kali' pektalu' diniin, "Naa Saqueo, dedali'a penaug, pu' subay mapitu mektulug tug balay mu nandaw."
6 Naa sa' ma'antu, migdedali' menaug si Saqueo, didialanen gupia si Isus tug balayen.
7 Laak bena' minita' nu nga getaw, linibak nilan dayun si Isus, laung nilan, "Paa, mauma iin, minapit mektulug dig balay nu mekesesala' getaw?"
8 Dagid si Saqueo, migindeg, kali' pektalu' tu Kaunutan, "Mendadi Sir, su seginenga' pimetangu, begayu na tu gempusuk getaw. Muka' adin sug linimbungan ku, uli'en ku dema tu'u diniini paat pilu'."
9 Kali' sembag si Isus, "Aa naa, sa' ma'niin, minateng na tu'u nandaw dinig balay kini ki kegawen nu Megbebaya', kagina ki getaw kini, sapu' dadema ni Abraham.
10 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, iini luminusadu dun, pu' adun penengaun ku ki nga getaw mibeleng, adun guunen ku."

Su Sambingay mekatag di Selapi' Bulawan
(Mateo 25:14-30)

11 Naa selian pekineegan nu nga getaw su pektelu'enen, duuni sinumpat dun ni Isus sambingay. Pu' kagina sungu na mateng tu Jerusalem si Isus, laung dun nu nga getaw, kia na tu'u su kesebang nu Keglekaunutan nu Megbebaya'.
12 Kaas miksambingay si Isus, laungen, "Duuni metaas getaw mipanaw di melayu', pu' adun iini metendu' gadi' diag benwanen, dayun muli'.
13 Mendadi, selian nda' pa panawi metaas getaw kini, pinsabineni sepulu' tawan sesugu'enen. Bena' misabinen ilan, duuni pigwakilen dinilan kwarta bulawan, pikselaad dinilan, kali' pektalu' dinilan, 'Kini, penelapi' niu, sampay matengu puli'.'
14 Laak dagid su nga samasakupen tug benwa kia, mesengay nilani metaas getaw kini. Kaas sa' mipanaw iin, duuni sinugu' nilan meglendug diniin, mangay dadema ditug benwa pegengayanen, pimuunan nilan ma'nini'. 'Mpauk ami sa' meglegadi' dinamii getaw kia.'
15 "Laak dagid ki kaunutan kini, mialapen gusayi pegbaya'en meglegadi' tug benwa kia. Mendadi bena' minuli', pinsabinen dayun su nga sesugu'enen, su pigwekilanen kiin nu kwarta, adun mesuunanen su gikteb nu tubu'en sa' pinelapi' nilan.
16 Bena' misabinen ilan, minadap diniin sug bekna, kali' pektalu', 'Naa Sir, kig bigay mu dinaan kia selaad bulawan, midugangan pa sepulu' laad.'
17 " 'Aa naa, melengas!' laung nu gegalenen. 'Gempiaa sesugu'en! Naa, kagina meseligan ka di maika', pebaya'u dini'a sepulu' lunsudan.' "
18 Laung ni Isus, "Mendadi, suminukli madap tu kaunutan su kedua' tawanen, kali' pektalu', 'Sir, kig bigay mu dinaan dema, midugangan na lima laad.'
19 "Laung nu kaunutan, 'Naa ya'a, megbaya'a dadema dig lima lunsudan.'
20 "Laak dagid ki sala tawan pelum, bena' minadap tu gegalen, kali' pektalu', 'Sir, kini da gusayig bulawan mu, pinutusu di panwilu, dayun ku tegu'ay.
21 Pu' mindeku dini'a, saba' metegasig betad mu. Elapen mu su kana' dani'a,

geniin mu su nda' mu dadema pemulanay.’

22 “ ‘Paa,’ simbag nu kaunutan, ‘melaata sesugu'en! Ukuman ku ya'a pebian di milabu' talu' mu kia! Misuunan mu ba metegasig betadu, elapen ku su kana' dinaan, dakus geniin ku su nda'u pemulanay?

23 Naa sa' ma'antu, ki kwartau kiin, mauma pelum nda' mu betangay dig bangku', adun medawatu sia puli' sa' mekauli'u, kampu' nu tubu'en?’

24 Liningay dayun nu kaunutan su nga getaw pegindeg dia, laungen dinilan, ‘Awi' niu diniin ki selaad bulawan kiin, begay niu di sala tawan kiin sepulu'ig daniin.’

25 ‘Laak Sir,’ laung nilan, ‘duun naig daniin, sepulu' laad!’

26 Kali' sembag su kaunutan, ‘Talu'u tu'u diniu, adin su getaw duunig daniin, begayan pa padun.* Adin pelumi getaw nda'idunig daniin, laak ui'en diniin su maika' sia daniin.

27 Laak dagid ki nga kuntrau kiin mpauk mesakup di peglegedi'an ku, naa angay niu, bunu' niu dayun dini gedapan ku!’ ”

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Naa bena' mideksu' si Isus meksambingay, minundas ilan mpanaw, tumiwad nailan tu Jerusalem, miuna si Isus di piktendugan nilan.

29 Mendadi bena' misebang ilan dig dua' maika' lunsud paingalan dun Betpahe muka' Betania, dia guksad nug Bentud nu nga Gayu Olibo, suminugu' si Isus dig dua' tawan sakupen.

30 Laungen dinilan, “Bundas amu dig lunsud kia di gunaan. Mendadi sa' mateng amu ditu, duun dayuni maita' niu petubu'en nati asno iniketan, nda' mainsan sekayay getaw. Naa kiin, ubaday niu, agak niu dayun dini naan.

31 Naa sa' duuni sumaak diniu mauma ubadan niu, iini talu' niu diniin, ‘Duunig baalan dun nu Kaunutan.’ ”

32 Naa sa ma'antu, mipanaw sug dua' tawan sakupen. Bena' midepet ilan tug lunsud kia, mitaangan nilan tu'u ki maa' dadema nu tinalu' ni Isus dinilan.

33 Inubadan nilan dayun su nati asno. Bena' pegubadan nilan, suminaak tu'u dinilan su nga gapu'en, “Uy, mauma dema ubadan ma niui nati kiin?”

34 Laung nu nga sakup ni Isus, “Duunig baalan dun nu Kaunutan.”

35 Mendadi, inagak nilan ditu ni Isus su nati asno. Bena' minateng ilan dia ni Isus, inigan nilan suub nilan sug lekud nug asno, pisakay nilan dun dayun si Isus.

36 Naa bena' minundas si Isus, peksakay na, mimelat su nga getaw suub nilan dia karsada mbianan ni Isus, basa nilan diniin.

37 Naa, mesempel na tu'u si Isus di Jerusalem, mitanda' na dig dalan pegdiksun diag Bentud nga Gayu Olibo. Mendadi ki kelaun sakupen kia mitendug diniin, pinleliag ilan pati', minekeg ilan pa pagid megenal tu Megbebaya', saba' nu nga mekesalebu' pinggulaula ni Isus minita' nilan.

38 Laung nilan, “Melengas pepianan nu Megbebaya' ki Gadi' ta kini minateng na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya'! Melinaw na dema ditu gekbus langit! Pegbesaan su Megbebaya'!”

39 Laak dagid duun dademai nga Pariseo dia piktendugan nilan. “Sir,” laung nilan, “melengas pemaagen mui nga sakup mu kiin!”

40 Kali' sembag si Isus, “Talu'u tu'u diniu, sa' mekeneng ilan nandaw, pia ki ngag batu kia, sumukli menekeg megdedial dinaan!”

Pingeduyan ni Isus su Getaw Jerusalem

41 Naa misebang na tu'u tu Jerusalem si Isus. Mendadi bena' midayagen sug lunsud, mikengaduy si Isus.

42 Kali' penembit, “Ay, ya'a Jerusalem, sa' sia minilala mu dema tu'u nandaw kig bian nu keseksud mu tu Megbebaya'! Laak mitebunan nandawi mata mu.

* **19:26 19:26** Sa'itada, melaun pa gusayi pesalig diniin.

43 Kaas mateng pai gendaw, medending
ka nu nga kuntra mu, pektebu'an ka
nilan, pegbeletan ka padun.
44 Geba'en nilan dayun tananig lun-
sud mu, bata' megulangi mpeduma dun.
Deksu'anen, su ngag batu binaal balay
mu, nda'idun nai metentud dun dig
dumanen. Naa lumbus itu mpenggu-
laula, saba' nda' mu mailala ki gendaw
linaawan ka nu Megbebaya'!"

Pingutidan ni Isus su Mendagang Gulidan tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Naa minangay si Isus tu Pengeda-
pan tu Megbebaya'. Mendadi bena' mi-
nateng dia, ki nga mendagang guliden
dia, pingutidanen.
46 Miktalu' si Isus dinilan, "Misulat ditu
Talu' nu Megbebaya', 'Ki Pengedapan
dinaan, balay penenebian.' Dagid yamu
kiin, binaal niu pegegludan ngag limbun-
gan getaw ki Pengedapan kini!"
47 Naa genat itu, gendawgendaw
mekpetu'un si Isus dia Pengedapan tu
Megbebaya'. Dagid su nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea muka' su
nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya' sampay su ngag duma
metaas getaw, minengaw ilan panaw
nilan mekpatay dini Isus.
48 Laak ndi' nilan mesu'at, pu' sug
launan getaw, pekineegan nilan gupia
si Isus, mpauk ilan sa' duuni sektaang
talu'en ndi' nilan medengeg.

20

Sinaak nu Getaw su Pigenatan nu Pegbaya' ni Isus
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Naa pekpetu'un gusay si Isus di nga
getaw ditug Balay Pengedapan tu Megbe-
baya', pegukitenen su Gempia Petenday.
Mendadi duuni gendaw, ki nga kaunutan
nug belian nu getaw Judea muka' su nga
mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbe-
baya' kampu' nu ngag duma kaunutan nu
getaw Judea, minadap ilan dini Isus.
2 Sinaak nilan diniin, "Naa, talu' mu
dinami, ki pinggulaula mu kini, ta' bai
pegbaya' mu menggulaula dun? Ta'
taway dun bai migbegay dini'a pegbaya'
penggulaulaan mu?"
3 Laung pelum ni Isus dinilan, "Naa,
saakan ku amu deli' sektaang. Talu' niu
deli' dinaan,
4 si Juan kiin, adin genat su pegbaya'en
memunag tubig tu nga getaw? Genat
tu Megbebaya', sa' genat ba laak di ki-
lawan?"
5 Naa sa' ma'nia, migyagayaga dayuni
nga kaunutan kia, laung nilan, "Naa,
ta' ma? Sa' pinenggi' sembagen ta, 'Su
pegbaya' ni Juan, genat tu Megbebaya','
naa sumumpat dayun si Isus kini, 'Sa'
ma'antu, mauma dema nda' niu petuuday
si Juan?'
6 Sa' sembagen ta pasi', 'Genat laak
di kilawan,' naa mbuus betuun ita nu
kelaun getaw, pu' mituudan ilan dun pu'
pimuunan nu Megbebaya' si Juan."
7 Kaas iin laaki mesembag nilan dini
Isus, "Nda' nami mesuunay, sa' adin
genat su pegbaya' ni Juan."
8 Laung dayun ni Isus dinilan, "Naa
sa' ma'antu, ndi'u dadema pesuun diniu
sa' ta'i pigenatan nu pegbaya'u pengg-
laulaan kui ma'nini kini."

Pisama si Isus dig Bata' nu Gapu' Lupa' Pinatay
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Mendadi, migukit si Isus sambingay
tu nga getaw, laungen, "Duuni getaw
migimula pegimulanan gubas. Bena'
mitubusen pemulanay, pisa'upen di nga
getaw, dayun mipanaw dig lain benwa,
miniben ditu.
10 Mendadi bena' sumingku' na su
pegimulanan, suminugu' su gapu'en tu
sala tawan sesugu'enen meditu nga sa'up,
pu' adun elapenen sug daniin gilas tu
nilan. Laak dagid kali' dateng su sinugu',
aba, binadas nu nga sa'up dayun piuli'
nilan, nda'iduni miwiten pia maika'.
11 Naa su gapu' nu pegimulanan, sumin-
ugu' na pelum sala tawan sesugu'en.
Bena' minateng ditu su sinugu', binadas
dadema nu nga sa'up, muka' piksudi'an
nilan pa pagid, dayun nilan utiday dia,
nda' dademai miwiten.

12 Naa su gapu' nu pegimulanan, suminugu' pa pelum ketelu tawan sesugu'enen.
Iin, dinaneg dadema nu nga sa'up, inutidan nilan pa pagid dia.
13 Naa sa' ma'antu, laung nu gapu' nu
pegimulanan dig dialem delendemanen,
'Naa, ta' maig baalen ku? Aa naa, tumu'
iin nai pengain ku ditu, kig bata'u na kini,
ki petailen ku gupia. Mabu' pegbesaan
nilan iin.'
14 Laak dagid sa' midayag nu nga
sa'up sug bata'en kia, miksabutsabut ilan
dayun, laung nilan, 'Aa naa, kiin na tu'u
sug bata' nu gapu' nu pegimulanan kini.
Tumu' petain tain, adun danita na su
petenged sia diniin.'
15 Mendadi bena' minateng dia nilan
kig bata' kini nu gapu' nu pegimulanan,
pinatay nilan tu'u.
"Naa sa' ma'nia," sinaak ni Isus, "alan-
dun ma dayuni penggulaulaan nu gapu'
nu pegimulanan gubas?
16 Iin nai mangay ditu pegimulananen,
adun pemunu'enen ki nga sa'up kia.
Dayun lain getaw na pelumi pesa'upen tu
pegimulananen kia."
Su ngag duma ni Isus, bena' midengeg
nilan, laung nilan, "Baa, penensili ndi' da
ma'antui mpenggulaula!"
17 Dagid pigenlengan ilan ni Isus,
sinaakanen ilan, "Dagid sa' pinenggi' ndi'
mpenggulaula, kenduta' mai kenuud nu
sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya',
ma'nini'?
'Kig batu pimilas nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gintudan
nug balay.'
18 Naa kig batu kini," maa' laung pa
ni Isus, "adin su getaw medapal dun,
mbeli'an pati'. Sa' pasi' melabu' kig
batu kini, adin su metena'anen, melasak
tananig lawasen."*

Sinaakan si Isus mekatag di Megbayad Buis
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Naa ki nga mekpetu'un di Misulat
Palinta nu Megbebaya' muka' su nga
kaunutan nug belian nu getaw Judea,
bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus,
misima' nilan pu' ilani pisugaten ditu nga
sa'up tu sambingayen kia. Kaas pidaap
nilan sia ganam si Isus, laak nda' nilan
megaga daapay, pu' mindek ilan tu nga
getaw.
20 Minengaw pa laak ilan sikaw ni-
lan. Mendadi, duuni sinugu' nilan tautau
sumaak dini Isus, adun sia metaban nilan
di telu'enen, adun mbaal sia dangat nilan
dini Isus, pu' pegwakil nilan sia iin tu
pegbaya' nu Gubirnadur.
21 Mendadi minadap dini Isus su sin-
ugu', tautau suminaak ilan, "Naa Sir,
suunan nami pu' pektu'un mu su metuud.
Nda'i pegisuun mu tu tindeg nu getaw,
kaas ndi'a mpesuay di metuud, pektu'un
mu gusay su tantu mauya'an nu Megbe-
baya' pegbetaden nu getaw.
22 Naa sa' ma'antu, biwang ba ditu
Misulat Palinta nu Megbebaya', megbuis
ita ditu tampusan gadi' nu getaw Roma si
Cesar, sa' nda'?"
23 Dagid misuunan ni Isus pu' iini puun
nu kesaak nilan diniin kia, su tautau
kekesuun nilan. Kaas laungen dinilan,
24 "Paita' niu deli' dinaan selaad selapi'.
Naa, ta' taway dun baig lingaw kini? Ta'
ngalanen bai sinulat dadema dini kini?"
Laung nilan, "Dani Cesar."
25 Kali' pektalu' si Isus, "Naa sa'
ma'antu, kig dani Cesar, bayad da niu
diniin. Dayun sug danu Megbebaya',
begay da niu dema ditu Megbebaya'."
26 Ma'antu, nda' nilan mesu'at melaa-
mayi talu' ni Isus di gedapan nu nga
getaw. Misebu'an ilan ditu simbagen,
mipelepee' laak su getaw sinugu' sumaak
diniin.

Piglantugi'an si Isus mekatag di Ketubu' Puli' nu nga Minatay
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Naa duun pelumi nga Saduseo mitua'
ditu ni Isus. Naa ki nga Saduseo, ilan kinii
sala pikumpungan ndi' ilan metuudan
dun pu' su nga minatay, metubu' daw
puli'.
28 Mendadi, kali' ilan pembaalbaal
sumaak dini Isus, "Naa Sir, duuni palinta

* **20:18 20:18** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isus, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

dinita pisulat nu Megbebaya' dini Moises,
‘Sa' daw matayig laki mikenginsawa na,
laak nda'idunig bata'en, naa subay suk-
liin nu pated nu minatay. Iini mengin-
sawa tug balulibun, adun duunig bata'
nilan, lepeng bata' nu minatay kitu.’
29 Mendadi, duuni pitu tawan mek-
pated. Minginsawa su gulangbata', dayun
minatay, nda'idun paig bata'en.
30 Dayun su kedua' pateden pelum,
pinginsawanen sug balulibun dayun mi-
natay,
31 dakus su ketelu pateden dadema.
Iin nai migbatag, gikteb nu pitu tawan
kia, lumbus minatay, nda'idun da gusayig
bata'en.
32 Dayun sug libun, minatay dadema.
33 Naa paladpalad sa' duun siai metubu'
daw puli' genat matay, naa kig libun
kia, adin ma dayuni sawanen ditu pitu
tawan kia, kagina migela' ma mayan
mpenginsawa nu mekpated kia?”
34 Laak dagid kali' sembag si Isus, “Baa,
su kilawan pa nemun, libun laki, meksen-
langan pa.
35 Laak su getaw mipemilang bantang
medepet ditu gekbus langit di gendaw
kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, ki
mitubu' puli' genat matay, naa ilan, ndi'
nailan meksenlangan.
36 Ndi' nailan mesu'at matay puli',
segaga mesama ilan ditu nga sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit. Ma'antu,
bata' nailan tu'u nu Megbebaya', kagina
ki gasal nilan, mipeduma nailan di ke-
tubu' puli' nu nga minatay.
37 Muka' pa padun, petubu'en daan
puli' tu'u su nga minatay, pu' pia si Moi-
ses, tinakesi'anen dadema pu' metuud.
Pu' ditu sinulat ni Moises dengantu
mekatag di sigbet kiin migliga', iini
piningalan dun ni Moises su Kaunutan ta,
su Megbebaya' pektemuyen ni Abraham,
pektemuyen ni Isaac, muka' ni Jacob.”
38 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Naa mis-
uunan ta, iini mektamuy tu Megbebaya'
su getaw tetubu', kana' nu nga minatay.†
Mekatag di Megbebaya', nda'i minatay,
lumbus tetubu'i getaw.”
39 Sa' ma'antu, kali' sembag dini Isusig
duma mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya', “Naa Sir, misugatan mui
tinalu' mu kia!”
40 Pu' ndi' na nilan mesuang sumaak
puli' diniin.

Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' Sapu' Laak ni Adi' David
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Mendadi, kali' pelum saak si Isus tu
nga Saduseo kia, “Mauma dema ma'nini'i
pektelu'en nu getaw? Ki gasal nu Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan, laung ni-
lan sapu' laak daw ni David.
42 Naa, mauma dema ma'niaig laung
nilan, asa si David, iin na gupiai sumin-
ulat dun, ditu sala pisulat nu Megbebaya'
piningalan dun ngag Bebat, ma'nini'?‡
‘Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda di gupidu, dini dapit lintuu,
43 sampay di gendaw pelebaun ku ya'a
daagen mu su nga kuntra mu.’ ”
44 Suminaak na puli' si Isus dinilan, “Kaas
ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,
gilal ni David Kaunutan. Mendadi kagina
ma'antu, ki gasalen, sapu' ba laak ni
David?”§

Mikpegad si Isus mekatag di Tautau Kekesuun
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Naa miktitulu' si Isus tu nga sakupen
di gedapan nu melaun getaw.
46 Mendadi, kali' pektalu', “Peglengilam
amu, adun ndi' amu megelinan nug betad
nu nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu
Megbebaya', ki nga meliag mekpanaw-
panaw mekseluuk melambak suub, sam-
pay mauya'an nilan pegbesaan ilan nu
getaw tu nga tebu'an. Muka' sa' ditu
ilan keglekebibu, pemili'en nilan su peg-
ingkudan nu pegbesaan getaw. Mesama

† **20:38 20:38** Iini piulugan dun ni Isus, pia miniben na matay si nga Abraham, kagina mektamuy pailan gusay, gempantek pu' tetubu' dailan ditu gekbus langit. ‡ **20:42 20:42** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata. § **20:44 20:44** Iini piulugan dun ni Isus, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, metaas pa tanan dini Adi' David, asa sapu'en dadema.

dia simbaan, pemili'en nilan su tampusan metaas gingkudan.
47 Muka' padun, peglimbungan nilani ngag balulibun, mengagaw ilan tu pimetang nilan, asa petaasen nilan su kenenabi nilan, pekpaita'ita' laak nilan. Naa ma'nia, midugangan dema tu'ui kebegat nu ginukuman ditu nga mekpetu'un di Palinta kiin!”

21

Su Ginamut nug Balulibun
(Marcos 12:41-44)

1 Tubus nitu' nda' maiben, kali' tingag si Isus, minita'eni nga medatu' getaw, migbegay ilan gamut nilan tug Balay kia Pengedapan tu Megbebaya'.
2 Duun pagidi minita' ni Isus balulibun, pubri gupia, migbetang dadema gamuten, laak dua' laad sinsilyu.
3 Kali' pektalu' si Isus, “Taman talu'u diniu, ki pubri kini balulibun, gembagel pai ginamuten kiin, sabaya' su ginamut nu nga kelaun getaw dini.
4 Pu' sug duma getaw, ginamuten su laak kapin nu gimunen. Dagid kig balulibun kini, pia pubri gupia, gila'en da gusay begay sug bata' misukaten.”

Pisuun Pedaan ni Isus su Kegeba' tug Balay Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Naa pegyegaan nu ngag duma ni Isus kig Balay kia Pengedapan tu Megbebaya', mesiba' laungi nga pengimbaalanen batu, sampay su nga pekayan dig Balay pimegay nu nga getaw.
6 Dagid miktalu' si Isus, “Naa, kig launanen kini maita' pa niu nandaw, duuni gendaw mateng, pia salabuuk batu di kitentudanen, nda'iduni mesama' dun, megela' gupia penggeba'ay.”

Su Kelegenay muka' Kekpeleget sungu Mbianay nu Kilawan
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Mendadi suminaak dini Isus su nga sakupen, “Naa sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinami, nanu ma mpenggulaula? Muka' alanduni tu'usan dun sa' sungu na menuudi tinalu' mu kiin?”
8 Sumimbag si Isus, “Naa, peglengilam amu, adun ndi' amu melimbungan nu getaw. Pu' melaun metua', engkenen nilani gelalu, laungen, ‘Naani Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!’ Muka' telu'en nilan pagid, ‘Meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'!’ Naa kiin, ndi' niu dema tu'u pegdunutay.
9 Muka' pagid sa' duuni medengeg niui pegbunu' muka' sasaw, ndi' amu mendek dun. Pu' subay mauna mpenggulaula itu, laak kana' paini kelengkeb nug benwa.”
10 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Su sala nasud, lumumpak daan dig lain nasud. Su sala peglegedi'an, lumumpak dig lain peglegedi'an.
11 Muka' duuni ngag linug metikteg, dakus mian pa pagidi meliget gutem muka' nga pelabu' di tibuuk benwa. Melaun dademai mekendekendek penggulaula muka' mekesalebu' tu'us dig langit.
12 Laak dagid dekag pa mpenggulaulaig launanen kini, daapen amu nu nga getaw, peglegetan amu dayun. Dengaten amu tu nga simbaan nu getaw Judea, dayun amu pirisuay. Dengaten damu dema di gedapan nu nga gadi' muka' duma kaunutan, saba' nu kesakup niu dinaan.
13 Mendadi su sembag niu dun, iini mbaal sikaw niu megukit di Gempia Petenday.
14 “Kaas buklus niui ginaa niu,” laung pa ni Isus, “di ndi' niu pegdelendemen pedaan ki sembag niu.
15 Sa' pensaakan namu, naan nai megbegay diniu tinawan niu sumbag dun. Kaas nda'idun tanani kuntra niu mekepemilas tu telu'en niu, ndi' damu dema nilan mpebalus.
16 Laak dagid pia pa su nga mekegulang niu, su nga pated niu, su ngag beta'an niu muka' su nga sambat niu, pegwakil amu nilan tu nga kuntra niu. Muka' meksimawi' ilan di ngag duma diniu ki petain.

* **21:18 21:18** Piulugan dun ni Isus, ndi' mesu'at mawi' dinilan su ketubu' nda'i tamanen.

17 Bentaan amu nu kelaun getaw saba'
nu kesakup niu dinaan.
18 Laak dagid pia ma'antu, pia sebalu
dig buuk niu, nda'iduni meka'idan.*
19 Mendadi sa' mektigel amu, mpeduma
amu tu ketubu' nda'i tamanen."

Pelengan Gapuy su Syudad Jerusalem (Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Laung pagid ni Isus, "Naa ki
Jerusalem kini, maita' pa niu pegbeletan
sundalu. Sa' maita' na niu, mesuunan niu
pu' sungu na pelengay gapuyig lunsud.
21 Mendadi sa' mpema'niin na, su nga
getaw dini Judea, subay meglaguy tu ngag
binentudan. Adin su getaw metaang dig
dialem lunsud kini, subay gua'. Adin su
getaw metaang dia mektabu' benwa, ndi'
pia medinig lunsud.
22 Pu' kiin na tu'u ki Gendaw nu
Ginukuman nu Megbebaya', ki gendaw
nu kenuud tu'u nu kelaun sinulat ditu
Talu' nu Megbebaya'.
23 Naa sug libun, sa' metaang dig be-
desanen ki gendaw kiin, muka' mesama
su pegdudu'an pa, aa, mekelelaatlelaat
ilan gupia! Pu' mbianan meliget kelege-
nayig dibabaw lumbang kini. Kig bansa
kini, melebu'an nu ginukuman nu Meg-
bebaya'.
24 Duuni pembunu'en, duun dademai
pendaapen, dayun uitay mesigwag tu ke-
laun benwa. Ki Jerusalem kini, peglaatan
nu nga kana' getaw Judea, sampay da dun
metektak su pegbaya' nug lain bansa dig
lunsud kini."

Ki Kelusad Puli' nug Bata' nu Kilawan (Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Kali' padun pektalu' si Isus, "Muka'
duun pai nga mekesalebu' tu'us ditu mata
gendaw, ditug bulan, muka' ditu ngag
bitun. Melegenan dun pati' su ngag bansa
dig dibabaw lumbang, saba' nu kesebu'ay
nilan tug deguk nug dagat sampay tu
medekdes kegbelulun nu nga nabek.
26 Memegdaan su nga kilawan saba' nu
gendek nilan dakus su kededua'ay nu gi-
naa nilan ditu nga sungu mpenggulaula di
tibuuk lumbang. Pu' su kelaun mibetang
ditu gawanawan, mekegyugegyug.
27 Naa mendadi sa' menuud naig lau-
nanen, naan kini, kig Bata' nu Kilawan,
medayag nau tu'u, metua'u di gabun,
medayag na su ginuungu muka' maita' di
tiagu su kelengas nu metaas pegbaya'u.
28 Kaas sa' maita' na niu kini mekpuun
na menuud, naa pegindeg amu, ndi' amu
dega pegdunggu', dedialay niu ki kenlekat
diniu, pu' mesebang na tu'u."

Ki Tampusan Gebii bu' Gendaw, Metu'usan su Kesebangen (Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Naa miksambingay si Isus tu nga
sakupen, laungen, "Naa pegdelendem niu
ki gayu igera, dakus sug duma gayu.
30 Sa' maita' niu su gayu megbegu daun,
mesuunan niu pu' sungu na memedesig
benwa.
31 Naa ma'antu dadema, sa' maita'
niui nga gempenggulaula kini, mesuu-
nan da niu dema pu' sungu na tu'u
meglekaunutan su Megbebaya'."
32 Diksu' ni Isus su talu'en, "Taman
talu'u diniu, ndi' tagad mematay su nga
getaw tetubu' nemun, megela' na menu-
udig launanen kini.
33 Pu' su gekleb langit bu' lupa', megela'
da mbeleng. Laak dagid ki pektelu'en ku
kini, nda'i kebelengen."

Subay Mektalenten su nga Sakup nu Megbebaya'

34 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Mendadi,
pektalenten amu, adun ndi' megela'ig
delendeman niu di keglekebibu niu
milebianan, muka' di kegbebulek niu,
sampay su kelibuleng niu di ketubu'ay
niu. Pu' mbuus metekawan amu di Gen-
daw kiin, gitunganen su metaban giman.
35 Pu' ki Gendaw kiin, metekaw gupiai
kesebangen di tiba'an getaw dig dibabaw
lumbang.
36 Kaas pegenduk amu lelayun, dunut
penenabi amu, adun metigel niu ki ke-
laun mpenggulaula kitu, muka' ndi' damu
dema mpiid madap dinaan kini, kig Bata'
nu Kilawan, di kelusadu puli'."
37 Ma'antu, gendawgendaw pekpetu'un
si Isus dia Pengedapan tu Megbebaya'.
Laak sa' lelabung, megawa' na puli' dia

Jerusalem, mangay pa mengintulugan ditug Bentud nu nga Gayu Olibo.
38 Su melaun getaw, gendawgendaw melapus mekpungun ditu Pengedapan, pu' adun mekineeg dini Isus.

22

Su Sabut nu Getaw Binesaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Ma'antu, sungu na mekpuun sug lumpuk nu nga getaw Judea, sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, sala ngalanen sug Lumpuk tug Liniusan.
2 Mendadi ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya', minengaw ilan su'atan nilan di kepatay nilan dini Isus, pu' mendek ilan, mbuus mesasaw su nga getaw.

Miksabut si Judas Tumipu dini Isus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Mendadi kini si Judas Iscariote, sala tawan di nga sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus, pingepu'an ni Satanas.
4 Bena' pingepu'an si Judas, linaawanen ki nga kaunutan nug belian kia muka' ki nga kaunutan nu pegingat tu Pengedapan tu Megbebaya', adun pegyegaan nilan ki melengas bianan ni Judas, tipuunen dinilan si Isus.
5 Mendadi, bena' mikita' ilan, aa naa, didialan nu nga kaunutan si Judas. Pisadan nilan dayun si Judas, tindanan nilan iin selapi'.
6 Sinangu' dema ni Judas su sabut nilan. Kaas genat itu, si Judas kini, piksu'atsu'aten dayuni sikawen tumipu dini Isus, laak ndi' mekpailagilag tu melaun getaw.

Pigulingel sug Lebungan ni nga Isus Gindan tug Liniusan
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30)

7 Mendadi, minateng su gendaw nug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, metaang dun sug betad nu nga getaw Judea mektiti' nati karniru, guliden nilan tu Megbebaya' gindan nilan tug Liniusan.
8 Mendadi sinugu' ni Isus si Pedro bu' si Juan, laungen dinilan, “Panaw amu, pegulingel niu kig Lebungan ta tug Liniusan.”
9 Kali' ilan saak, “Adin mu ami paulingelay?”
10 Kali' sembag si Isus, “Naa ma'nini'. Sa' mateng amu ditu syudad, duun dayunig laki mesungkak niu, pekpisan bandi bitangan tubig. Iini tendugay niu, dunutay niu tug balay seledanen.
11 Naa sa' metulan amu, talu' niu dayun ditu gapu' balay, ‘Naa pimuun nu Mekpetu'un, laungen, Adin dapit su sugud pengaanan nami tug Lebungan tug Liniusan, yami nu nga sakupu?’
12 Naa sa' ma'nia,” laung ni Isus, “paita'en dayun diniu ki gembagel sugud dia dapit ditaas, misangkap na. Dia na niu pegulingelayig Lebungan ta.”
13 Mipanaw dayun si Pedro bu' si Juan, muka' midetengan nilan tu'u, maa' dadema nu tinalu' ni Isus. Pigulingel nilan dayun dia sug Lebungan nilan tug Liniusan.

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay ni Isus
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Naa bena' mitektak na sug Lebungan tug Liniusan, migingkud maan si Isus, ilan nu nga peneliganen.
15 Mendadi kali' pektalu' si Isus dia nga peneliganen, “Aa naa, kini na su pedetengen ku gupia, meksalu ita maan dig Lebungan tug Liniusan kini, dekag pau mekebian dig lesayan ku!
16 Pu' talu'u tu'u diniu, ndi' nau puli' maan dun, sampay da dun di gendaw mekpalas na ki tantu Lumpuk tug Liniusan, sa' meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'.”
17 Naa sa' ma'antu, minalap si Isus sala tasa penginumen. Bena' mikpaladpalad tu Megbebaya', kali' pektalu' dia nga sakupen, “Tabuk niu ini, pekilasilas niu inumay.
18 Mendadi talu'u tu'u diniu, genat nandaw, ndi' nau puli' minum di penginumen kini, sampay da dun mateng

su gendaw meglekaunutan na tu'u su Megbebaya'."

19 Minalap pelum si Isus pan. Bena' mikpaladpalad na puli' tu Megbebaya', pimetanen dayun su pan, dayunen pentulunay dia nga peneliganen. Kali' pektalu', "Naa, kini sug lawasu, ki begayu gumanti' diniu. Kini, aan niu lelayun, pu' adun medelendem niau."

20 Naa ma'nia dadema, bena' mitubus ilan maan, minalap pelum si Isus sala tasa penginumen, dunut tinalu'en, "Ki penginumen kini, iin sug dugu'u, ki mekigis na, adun gugas tu sala' niu. Kig dugu'uig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw.

21 "Dagid bentayay pa daan niu!" laung pa ni Isus. "Ki getaw mektipu dinaan, suminalu gupia dinaan maan kini!

22 Pu' naan kini, kig Bata' nu Kilawan, mbinasau tu'u, maa' dadema nu pigdelendem pedaan nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu, ki getaw mektipu dinaan, mekelelaatlelaat gupia!"

23 Naa sa' ma'antu, kali' medengeg nu peneligan ni Isusi tinalu'en kia, miksinaakay ilan dayun, sa' adin saan getaw dinilani mekenggulaula di ma'nia kia.

Ndi' Mpia Mekagaw Tindeg su Sakup nu Megbebaya'

24 Naa su nga peneligan ni Isus, miksual ilan, sa' ta' taway dun dinilani tampusan metaasi tindegen.

25 Dagid kali' pektalu' si Isus dinilan, "Naa su nga kana' getaw Judea, metegasi kegbaya' dinilan nu nga gadi' nilan. Muka' su nga kaunutan nilan, engkenen nilan su gelal Pegengagen, laung, nu nga sakup nilan.

26 Dagid yamu, ndi' amu mpia mengma'antu. Sinangkali' adini tampusan metaasi tindegen diniu, subay iin nai mbaal maa' nu tampusan ngudan. Ki kaunutan diniu padun, subay mbaal maa' nu sesugu'en.

27 Pu' ma'nini'. Adin ba su metaas, su pegingkud maan, sa' su megilak diniin? Kana' ba su pegingkud maan? Laak dagid pia naan, keni nau, ma'niin sesugu'en niau."

28 Laung pa ni Isus tu nga peneliganen, "Naa yamui miksaliunung dinaan, pia di nga kengindan dinaan.

29 Naa kagina mitendu'u nu Gama'u meglekaunutan, naa yamu, tendu'en ku amu pa pagid, meglekaunutan damu dema.

30 Ma'antu, duuni gendaw meksalu ita maan bu' minum ditu Keglekaunutan ku, muka' padun mingkud damu dema mengukum tu nga sepulu' bu' dua' bansa nu getaw Israel."

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Kali' pektalu' si Isus dini Simon Pedro, "Simon, pekineega! Si Satanas, migubug tu Megbebaya' mekpalid diniu, maa' nu kepalid di trigo, adun mpaini melaaten di gempia.

32 Dagid pinenebian ku ya'a, Pedro, adun ndi' mbeleng ki kekpetuud mu. Mendadi sa' meksikesuun ka na puli', pepagen mu dayun su kekpetuud nu nga mimated dini'a kini."

33 Kali' sembag si Pedro, "Aba, Sir, penensili mpirisua, sampay petain ka, minuya' nau meksaliunung dini'a!"

34 Kali' pektalu' si Isus, "Pedro, talu'u dini'a, dekag pasi' peguni su manuk gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala."

Su nga Suminakup, subay Mekpesangkap na di Kekpeleget dinilan

35 Kali' pagid pektalu' si Isus, "Naa su sinugu'u amu mpanaw kitu, ki nda'i giwit niu pitaka, gambag, dakus nda'i sepatus niu kitu, duun bai kulang niu?"

"Nda'idun," laung nilan.

36 "Dagid genat nandaw," laung padun ni Isus, "adin diniuig duuni pitakanen, subay uitenen, sampay gambag. Muka' adini nda'idunig badungen, subay peksaluyen su suuben, adun mekesaluy badung.

37 Pu' talu'u diniu, subay menuud dinaan ki misulat ditu Talu' nu Megbebaya', laung, 'Iin, mipemilang melaat getaw.' " Diksu' ni Isus su tinalu'en, "Adin su

misulat pedaan mekatag dinaan, megela'
na tu'u menuud."
38 Kali' sembag su nga sakupen, "Naa,
Sir, kiniig dua' buuk badung!"
Simbag ni Isus, "Sukal naini."

Milegenan si Isus saanan Menenabi tug Bentud nu nga Gayu Olibo
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Gumiwa' dia si Isus, tumiwad dayun
tug Bentud nu nga Gayu Olibo, maa'
dadema nug betaden, migdunut dadema
diniin su nga sakupen.
40 Bena' minateng ilan diag bentud, kali'
pektalu' si Isus tu nga sakupen, "Penenabi
amu, adun ndi' amu mpenulay."
41 Naa sumiway deli' si Isus dia nga
sakupen, minundas dia gunaan, ma'niin
layu' nu mesampet piglak, dayun mingin-
lulud menenabi.
42 Kali' pektalu', "Uu Ama', sa' sia
mesu'at dini'a, ki tasa mipenu' nug
lesayan ku sunguu na inumay, naa peliaw
mu sia dinaan, adun ndi'u na mainum.
Laak dagid, Ama', sug dani'a mauya'an,
iini penuuden, kana' nug danaan."
43 Tubus itu, duuni mitua' dini Isus
sesugu'en nu Megbebaya' genat tu gekbus
langit, dinuganganen su sekegen.
44 Minamal gusay si Isus menenabi,
saba' mibegatan pati'i ginaanen. In-
ulasan pati', ma'niin dugu'i gulasen
mitegdu' diag lupa'.
45 Naa sa' ma'nia, bena' migbuat si
Isus genat menenabi, pinuli'anen su nga
sakupen kia. Midetenganen, tinulug ilan,
melubay ilan saba' nu kelegenay nilan.
46 Sinabinen ilan dayun, laungen, "Baa,
mauma dema tinulug amu? Pegbuat
amu, penenabi amu daan, adun ndi' amu
mpenulay."

Su Kedaap dini Isus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Naa nda' pa medeksu' mektalu' si
Isus, miksebangi melaun getaw. Iini
pekpenulu' dinilan si Judas, ki sala tawan
kiin di sepulu' bu' dua' peneligan ni Isus.
Mendadi, bena' minateng ilan dia, kini si
Judas, tuminuun dayun madap dini Isus,
dunut ilekanen.
48 Laung ni Isus, "Naa, Judas, galek
masi'i tipu mu dig Bata' nu Kilawan?"
49 Naa su ngag duma ni Isus, bena' mis-
ima' nilan su sungu mpenggulaula, sinaak
nilan, "Naa, Sir, bekuten na namiig
badung nami?"
50 Dayun sala tawan dinilan, tinigbaseni
gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea. Miseksipi sedibaluy telinga-
nen, dapit lintunen.
51 Dagid laung ni Isus, "Baa, sukal na!"
Dayunen depenayi telinganen, piuli'aneni
gulipen kia.
52 Naa ki nga getaw kini minangay
dumaap dini Isus, ilani nga kaunutan
nug belian, muka' duun dademai nga
kaunutan nu pegingat tu Pengedapan tu
Megbebaya', dakus ngag duma kaunutan
nu getaw Judea. Miktalu' dayun si Isus
dinilan, "Naa, tulisan bau, kambat amu
meguit badung muka' bentul sa' daapen
niau?
53 Asa gendawgendaw, naanig duma
niu dia Pengedapan, laak nda' niau daa-
pay. Dagid minateng daan tu'ui pegbaya'
niu, ki pegbaya' nu medelem."

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Dinaap dayun si Isus. Bena' mi-
daap, inagak dayun ditug balay nu Tam-
pusan Metaas Belian nu getaw Judea.
Naa kini si Pedro, miglendug dadema di
melayu'layu'.
55 Bena' minateng ilan diag lenu'an nug
balay, duuni gapuy inuklak dia. Lu-
minamug dayun si Pedro di nga getaw
pemegingkud menalang dia gapuy.
56 Mendadi, duuni sala tawan delaga
dia, sesugu'en diag balay kia. Bena'
minita' nug delaga si Pedro pegingkud
dia, midelagan nu gapuy, ilelaanen gupia,
kali' pektalu', "Uy, ki getaw kini, duma
pagid ni Isus!"
57 Dagid mimalaw si Pedro. "Baa,
Enaung," laungen, "ndi'u mailala ki
getaw kiin!"
58 Tubus nitu' nda' maiben, duunig
duma getaw mikaita' dini Pedro. Kali'

pektalu', “Aa, ya'a, dumaa ma nilan dema!”

“Baa, kana' lai!” laung ni Pedro.

59 Naa bena' duun saani sauras, duun pelumi sala tawan miglegintuud mektalu', “Naa, ki getaw kini, minget tendug lai tu'u ni Isus, pu' getaw Galilea ma dema!”

60 Dagid sumimbag si Pedro, “Apelii lai, ki telu'en mu kiin, ndi'u lai mesabut!”

Mendadi, nda' pa medeksu' mektalu' si Pedro, iin na demai keguni manuk.

61 Dekag su Kaunutan, luminingay dini Pedro, dayun pingenlenganen. Milabu' dayun dig delendeman ni Pedro su tinalu' kiin nu Kaunutan, laungen, “Dekag pasi' peguni su manuk gebii kini, metelu deksu'a na memalaw pu' kana' mau mailala.”

62 Gumiwa' dayun dia si Pedro, lilugutan dayun mengaduy.

Piksudi'an muka' Pisaitan si Isus (Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Naa su nga pegingat dini Isus kia, pingimusaungan nilan iin muka' dinaneg nilan.

64 Tinimpeng nilan pagidi mata ni Isus, kali' ilan pektalu' diniin, “Naa, sa' sia metuud pu' suunan ka, atuk mu sa' ta' taway dun dinamii mikpesait dini'a!”

65 Dayun melaun pa paduni kegimusaung nilan dini Isus.

Inukuman si Isus nu Getaw Judea (Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Mendadi bena' puti' delagay na, mikpungun ki nga kaunutan nu getaw Judea, kampu' nu nga kaunutan nug belian nilan muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Bena' mipungun ilan, inagak dayun si Isus ditu gedapan nu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea.

67 Mendadi bena' mideksa' dia Pikumpungan nu nga Gukum si Isus, migbaalbaal sumaak diniin su nga gukum, laung nilan, “Mendadi, pemantek mu na dinami, ya'a ba tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?”

Kali' sembag si Isus, “Sa' talu'u diniu, ndi' amu metuudan dun.

68 Sa' sumaaku diniu, ndi' niau sembagen.

69 Laak dagid genat nandaw, naan kini, kig Bata' nu Kilawan, pegingkudu tu'u ditu dapit lintu nu Megbebaya', su Tampusan Ginuungan.”

70 Migdengan dayun su nga gukum membaalbaal saak dini Isus, laung nilan, “Naa kumalenged ma'antu, ta' itu, ya'a ba tu'u kig Bata' nu Megbebaya'?”

Sumimbag si Isus, “Naa, ma'nia da, yamui miktalu' dun.”

71 “Paa,” laung dayun nu nga gukum, “ndi' ta na kambat duganganig dangat diniin! Pu' midengeg ta na kini dig baba'en gupia!”

23

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato (Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Naa mendadi ki Pikumpungan kia nu Metaas Gukum nu getaw Judea, migdengan ilan megbuat, dayun nilan egakay si Isus ditu gubirnadur, si Pilato. Bena' ditu ilan gedapan ni Pilato,

2 binuka' nilan dayun sug dangat nilan dini Isus, kali' ilan pektalu', “Ki getaw kini, mitaangan nami pesuainen sug delendeman nug bansa nami di gubirnu. Pektitulu'anen su nga getaw, ndi' nailan megbegay buis daw ditu tampusan gadi' si Cesar, muka' engkenenen pa pagid pu' iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sa'itada gadi' daw iin.”

3 Mendadi, suminaak si Pilato dini Isus, “Naa, metuud ba, ya'a su gadi' nu getaw Judea?”

Kali' sembag si Isus, “Ya'a mai miktalu' dun.”

4 Kali' pektalu' si Pilato tu nga kaunutan nug belian dakus tu melaun getaw, “Ki getaw kini, nda'iduni misima'u kepemilasen tug bala'ud.”

5 Minamal laak dumangat dini Isus su nga getaw Judea, laung nilan, “Dagid peksemukenen su ginaa nu nga getaw, saba' lineepen sug liwagan benwa Judea mekpetu'un. Mikpuun ditu Galilea,

laak nemun, midepet na gupia dini
Jerusalem.”
6 Bena' midengeg ni Pilato su tinalu'
kia nu nga getaw Judea, sinaaken dinilan,
“Naa si Isus kini, masi' getaw Galilea?”
7 Bena' misuunanen pu' si Isus, sakup
tu'u nug benwa pegbia'an ni Herodes,
pibundasen dayun si Isus pegdeksa' ditu
niin. Pu' si Herodes, mitaang dadema dia
Jerusalem di gendaw kia.

Sinaakan ni Herodes si Isus

8 Naa bena' mipebundas si Isus ditu ni
Herodes, liliag gupia si Herodes, pu' kitu
nai kaibenen, mauya'anen maita'en si
Isus, saba' nug dengeganen. Mauya'anen
dadema maita'en siai mekesalebu' peng-
gulaulaanen.
9 Naa sa' ma'antu, melaun sinaak ni
Herodes dini Isus, laak dagid iin, nda'
sembag.
10 Naa ki nga kaunutan nug belian
muka' ki nga mekpetu'un di Misulat Pal-
inta nu Megbebaya' kia, mimegindeg ilan
dia, pinemalan nilan pati' pengelegay si
Isus.
11 Dayun si Herodes kampu' nu nga
sundalunen, migininisan dayuni keksudi'
nilan dini Isus. Sala keksudi' nilan diniin,
piselukan nilan tautau suub gadi'. Dayun
piwit nilan puli' iin ditu ni Pilato.
12 Mendadi, kiin nai keseksud ni
Herodes muka' ni Pilato, asa miniben ilan
dua' nda' pektubus.

Inukuman na tu'u Petain si Isus (Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39–19:16)

13 Mendadi si Pilato, pinsabinen ki nga
kaunutan nug belian nu getaw Judea
dakus su ngag duma meselagetaw nilan,
sampay su nga melaun getaw.
14 Bena' mipungun ilan dia gedapa-
nen, kali' pektalu' dinilan si Pilato, “Naa
mendadi ki getaw kini, dinangat niu
dini naan, laung niu pesuainen sug de-
lendeman nu nga getaw di gubirnu.
Laak sinaakan ku di gedapan niu, dagid
mekatag di kelaun dangat niu diniin,
nda'idun mai misima'u sala'en dun.
15 Muka' padun,” maa' laung pa ni
Pilato, “ma'antu dademaig delendeman
ni Herodes, kumalenged pigwakilen puli'
dinita. Naa, nda'idun daani sala' nu
getaw kini laga' na ginaanen.
16 Kaas danaan, pebadasu laak, dayun
beluyay.”
17 [Laak iini tinalu' dun ni Pila-
toi ma'nia, pu' tauntaun, metaang dig
Lumpuk tug Liniusan, duunig betad ni
Pilato, subay beluyenen tu nga getaw
Judeai sala tawan dinilan pinikutan.]
18 Dagid su kelaunan getaw, bena' mi-
dengeg nilan pu' beluyen sia si Isus,
migdengan ilan memeksay. “Petain
iin!” laung nilan. “Beluyen dinami si
Barabas!”
19 (Naa si Barabas kiin, iini sala tawan
pinikutan mekatag di sasaw di syudad
kia, muka' migbunu' samatawen.)
20 Naa sa' ma'antu, mikpulingkas pa
puli' madap di melaun getaw si Pilato. Pu'
mauya'anen sia, iini beluyenen dinilan si
Isus.
21 Laak mimeksay su nga getaw, laung
nilan, “Lensangen di kurus! Lensangen
ba di kurus!”
22 Ketelu deksu' na ni Pilato saak
dinilan, “Mauma, alandun bai sala'en?
Nda'idun daani misima'u sala'en laga'
na ginaanen! Paladpalad pebadasu laak,
dayun beluyay.”
23 Laak migdegadega memeksay su nga
getaw, lensangen daw di kurus si Isus.
Tiga'wan, duminaagig beksay nilan.
24 Sinangu' ni Pilato ki pinengi kia nu
melaun getaw, inukumanen si Isus.
25 Su sala tawan kia pinengi nilan
beluyen, ki pinirisu kia saba' mingatu tu
gubirnu muka' migbunu', biluy tu'u ni
Pilato. Kini si Isus, pigwakil ni Pilato tu
petayanen, sinangu'en sug delendeman
nu melaun getaw.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus (Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Naa sa' ma'antu, inagak si Isus ditu
tanda' petayan diniin. Naa su nga miga-
gak diniin, duuni mipegita' nilan getaw
sungu na mesebang dia Jerusalem, ngala-
nen si Simon, getaw Cirene. Iini linabet
nu nga pegagak dini Isus, pipisan nilan

dayun diniin ki kurus ni Isus, pilendug
nilan diag binaya' ni Isus.
27 Naa melaun gupia getaw migdedunut
dini Isus, kampu' nu ngag libun pekpen-
gaduy, milegenan ilan pati' ditu mbianan
ni Isus.
28 Laak liningay ni Isus su ngag libun,
kali' pektalu' dinilan, "Naa yamu ngag
libun, getaw Jerusalem, ndi' niau penge-
duyay! Iin sungkini pengeduyay niu, kig
lawas niu gupia, muka' su ngag bata' niu.
29 Pu' duun tu'ui gendaw mateng,
telu'en nu getaw, 'Tumu' pa su nga ndi'
mapet bata'en! Tumu' pa su nda' main-
san mekepedudu' gembata'!' "
30 Laung pa ni Isus, "Metalu' pagid nu
nga getaw tu ngag binentudan, 'Yamu
bentud amu, tumu' tubakay niu ami!'
Dakus tu nga maika' bentud, 'Yamu ngag
bata' bentud, tebunay niu ami!' "
31 Diksu' ni Isus su tinalu'en, "Pu' sa'
ma'nini'i kekpeleget dinaan kini, gitun-
ganen mailaw tagun mau, naa yamu
kiin, alandun saani mpenggulaula niu,
gitunganen migangu tagun amu?"
32 Naa duun dademaig dua' tawan mim-
ilas tug bala'ud nu gubirnu, piduma dini
Isus egakay ditu pepatay dinilan.
33 Naa sa' ma'antu, guminawas ilan dia
syudad, midepet ilan dia dapit piningalan
dun "Tulan Gulu."
Dayun nilan lensangay tu kurus si
Isus. Piduma dadema lensangay kig dua'
tawan kia mimilas tug bala'ud, miktim-
pang di kurus ni Isus su kurus nilan.
34 Kali' pektalu' si Isus, "Uu Ama'u,
pedasun mu ilan! Pu' nda' nilan mesabut
su kelebu'an nu pinggulaula nilan kini."
Naa bena' milansang na tu kurus si
Isus, piktali dayun nu sundalu su nga
penepetenen, bian nilan mekilas dun.
35 Minelindeg dia su nga getaw, peg-
bantay ilan tu mipenggulaula. Su pelum
kaunutan nu getaw Judea, pingimusaun-
gan nilan si Isus, laung nilan, "Paa, mega-
ganen daw megaweni ngag lain getaw,
naa melengas guunenenig lawasen, sa' sia
metuud, kini tu'u su pimili' nu Megbe-
baya', ki Tindu'en Meglekaunutan!"
36 Su nga sundalu, piksudi'an ilan pa
pagid si Isus. Mikpesempel ilan diniin,
dayun ilan peksangal penginumen dig
baba'en,
37 kali' ilan pektalu', "Naa sa' pinenggi'
ya'a su gadi' nu getaw Judea, naa gawen
muig lawas mu!"
38 Naa duuni tu'us pidekep dia tanda'
nug dimpulu ni Isus, iini sinulat dun,
"Kini su Gadi' nu nga getaw Judea."
39 Naa sug dua' tawan duma ni Isus
linansang di nga kurus, su mimilas tug
bala'ud, mingimusaung dini Isus su sala
tawan, laungen, "Haa, kana' ba ya'ai
Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?
Sa' ma'nia, mauma dema ndi'a ma mek-
sigawen, guunen mu dadema ami?"
40 Laak su sala tawan pelum, pi-
maagenig dumanen kia, laungen diniin,
"Ndi'a masi' mendek tu Megbebaya', asa
inukuman ka na dema?
41 Laak ita kini, bantangen laaki
ma'ninii ginukuman dinita, pu' sugda tu
melaat gulaula ta. Kig duma ta kini, nda'
mai melaat gulaulanen."
42 Kali' pagid pektalu' dini Isus, "Uu
Isus, sa' meglekaunutan ka na tu'u, ndi'
mau da selingaway!"
43 Kali' sembag si Isus, "Naa, talu'u tu'u
dini'a, nandaw kini, meksalabuuk ita ditu
Paraiso," sa'itada tu gekbus langit.

Su Kepatay na ni Isus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Naa su kelansang dini Isus tu kurus,
mabu' miktui gendaw, tekaw dumilemi
tibuuk benwa, nda' tiagi gendaw sampay
miginenga' menaugi gendaw.
45 Su kurtina bilet ditug dialem nu
Pengedapan tu Megbebaya', mitekaw
meginenga' megedit.
46 Mendadi minekeg dayun megbeksay
si Isus, laungen, "Naa, uu Ama'u, pegwak-
ilu dini'ai gimuudu!" Dayun megetusi
ginaanen.
47 Naa su kaunutan sundalu dia,
bena' minita'en su mipenggulaula, inalen
dayun su Megbebaya', laungen, "Aa
naa, masi' metuud tu'u, ki getaw kini,
nda'iduni sala'en!"
48 Su pelum melaun gupia getaw
mipungun dia adun megbantay, bena'
minita' nilan su kelaun mipenggulaula,

mimeguli' ilan, pengekduken nilani gegdeb nilan saba' nu gembegat kelegenay nilan.
49 Naa sug launan sambat ni Isus kampu' nu ngag libun tumindug diniin genat tu Galilea, pemegindeg ilan dia mesempelsempel, adun maita' nilan su mipenggulaula.

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Naa duuni getaw genat tug lunsud Arimatea, sakup dadema Judea kia, ngalanen si Jose. Mekesuun getaw si Jose, melegdengig betaden, dakus mekpedateng tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Iini sala tawan dadema ditu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea, laak nda' sangu' ditu sabut kiin nu Pikumpungan mekatag dini Isus, sampay su pinggulaula nilan diniin.
52 Mendadi kini si Jose, minangay madap dini Pilato, inubugen diniin, elapenen sug bangkay ni Isus.
53 Sa' ma'antu, inangay dayun ni Jose egwatay dia kurus sug bangkay ni Isus. Bena' miagwaten, pinutusen di penepeten gemputi', ditunen dayun libeng sangyab liwakan di telektap, ki nda' mainsan melebengay getaw.
54 Naa su gendaw kia, Birnis, su pengandam di Gendaw Pelali nu getaw Judea, pu' sala gendaw paitu.
55 Naa su ngag libun kiin tumindug dini Isus genat tu Galilea, lindug nilan si Jose, kaas minita' nilan su sangyab, dakus minita' nilan dadema su kebetang nug bangkay ni Isus dia.
56 Bena' minuli' ilan, pigulingel nilani nga memut tagek dakus su gininisan pagemut penguklaus nilan sia ditug bangkay ni Isus.
Bena' su Gendaw Pelali nilan, milali pa su ngag libun, maa' nu pinalinta nu Megbebaya'.

24

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Mendadi bena' dali' endaw di gendaw Duminggu, ki ngag libun kia, mipanaw ilan, mipuli' ilan ditu sangyab libengan dini Isus, iwit nilan su nga pagemut miandam nilan adun penguklaus sia ditug bangkay ni Isus.
2 Laak dagid bena' mesempel nailan dia sangyab, iini midetengan nilan, su gembagel batu tinakep tu sangyab, masi' linulid na.
3 Dayun ilan sumuut dia sangyab, dagid nda' nilan mbaangay dia sug bangkay nu Kaunutan si Isus.
4 Mendadi, bena' pekelibuleng pa su ngag libun sa' ta' alandun saani mipenggulaula, tekaw dayun duunig dua' tawan suminaing dinilan pegindeg, meketinggasi penepetenen.
5 Ki ngag libun kini, mikegdunggu' ilan, saba' mipati' ilan mendek. Dagid kali' pektalu' dinilan kig dua' tawan kia, “Ki getaw tetubu', mauma dema penengaun niu sia dinig lebengan di nga minatay? Kiin, nda' na dini. Pitubu' na puli'.
6 Iini pegdelendem niu su tinalu'en diniu kiin saanan niu ditu pa Galilea,
7 maa' laungen, ‘Naan kini kig Bata' nu Kilawan, subay pegwakilu di pegbaya' nu mikesala' getaw, muka' lensangenu di kurus. Dayun di ketelu endawen, metubu'u puli'.’ ”
8 Iin pa midelendem tu'u nu ngag libun su tinalu' kia ni Isus.
9 Mendadi sa' ma'antu, mipuli' ilan dayun genat tu sangyab, pingukitan nilan su nga sepulu' bu' sala tawan peneligan ni Isus dakus su kelaun duma nilan ditug launan mipenggulaula.
10 Naa su migukit dun tu nga peneligan ni Isus, ilan si Maria Magdalena muka' si Juana, dakus si Maria gina' ni Santiago, sampay nga samalibun nilan.
11 Laak bena' midengeg nu nga peneligan ni Isus, dig delendeman nilan, sagya laak gukiten, kaas nda' ilan pekpetuud dun.
12 Laak dagid si Pedro, suminambut megbuat, gumibek dayun ditu sangyab. Bena' midepet dia, migdunggu' mekselip diag dialem. Iin laaki minita'en su nga penepeten, su kamun pinutus ditug

bangkay ni Isus. Minuli' dayun si Pedro, milibuleng gupia, sa' ta' alandun saani mipenggulaula.

Mikpaita' si Isus dig Dua' Tawan Sakupen
(Marcos 16:12-13)

13 Naa mendadi su gendaw kia, duunig dua' tawan sakup ni Isus pekpanaw dadema, pegangay ilan tu maika' lunsud piningalan dun Emmaus, genat ilan tu Jerusalem, mabu' duuni sepulu' bu' telu kilumitruig layu'en.
14 Naa saanan nilan dig dalan, pegyegaan nilan su kelaun mipenggulaula kia.
15 Naa segay nilan megyagayaga muka' meksinaakay, mitekaw metua' dia nilan, si Isus na gupia. Tumindug dayun dinilan.
16 Laak dagid pia minita' nilan iin, nda' nilan mailala.
17 Sinaak ni Isus dinilan, "Ta' alanduni pegyegaan niu kiin, sinegay niu mpanaw?"
Tuminlen ilan dayun, midemeng ilan gupia.
18 Dayun su sala tawan, ngalanen si Cleopas, kali' sembag, "Ta' itu, kig launan getaw dia Jerusalem nemun, sala mu da masi'i nda' mu mesuunay ki mipenggulaula dia kia nemun?"
19 "Ta' mai mipenggulaula?" sinaak ni Isus.
Kali' ilan sembag, "Su nga mipenggulaula ni Isus, getaw Nazaret. Pu' pimuunan iin nu Megbebaya', ginuungan tantu su kengukiten dakus su nga penggulaulaanen di pegita'en nu nga getaw sampay di pegita'en nu Megbebaya'.
20 Laak dagid tinipu nu nga kaunutan nug belian ta dakus nga meselagetaw, adun ukuman laga' na ginaanen. Pilansang nilan dayun di kurus.
21 Asa yami, pedetengen nami sia, iin na tu'u ki meglegawen dig bansa ta Israel! Muka' padun, kini nai ketelu endawen genat di kepatayen.
22 Pidag pa tanan, duuni ngag libun di pikumpungan nami, misebu'an ami dun gupia, pu' kamun dali' endaw, milapus ilan mpanaw tu sangyab libengan dun.
23 Laak bena' minateng ilan dia, nda' nilan pelum mbaangay sug bangkay ni Isus. Naa mipuli' ilan dayun, inukit nilan dinami, duuni mikpaita' daw dinilani nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit. Tinalu' daw nu nga getaw langit, mitubu' na puli' daw si Isus.
24 Naa sa' ma'antu, duunig duma nami minangay ditug libengan dun, dayun minita' nilan, maa' da gupia nu tinalu' nu ngag libun. Laak dagid si Isus, nda' nilan dema maita'."
25 "Ay, yamu pa di getaw," laung ni Isus, "bengu'bengu'en amu! Mauma dema melegen amu metuuday dun, su kelaun sinulat dengantu ditu Talu' nu Megbebaya' nu nga getaw pimuunanen?
26 Kana' ba metuud, ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, su gasalen, mbiananeni kelaun lasayen kini, dayun gasalen dadema, megdedengeg na tantu?"
27 Dayun pigulug ni Isus dig dua' tawan kia su kelaun sinulat pedaan mekatag diniin ditu Talu' nu Megbebaya'. Pikpuunanen su nga sinulat ni Moises, dayun gila'en su sinulat nu kelaun duma getaw pimuunan nu Megbebaya'.
28 Naa ma'antu, misebang ilan diag lunsud gengayan nilan. Si Isus, ma'niin mundas pa,
29 laak ginuut nug dua' tawan kia ndi' pa mundas, laung nilan, "Naa, pektuluga na dia nami, pu' lelabung na, sungu na meglegebii." Paladpalad migdunut si Isus dinilan suled diag balay, mektulug dia sia.
30 Naa dekag dia nailan pengaanan, inimud ni Isus su pan. Dekag mikpaladpalad tu Megbebaya', pimetanen su pan, tinulunen dayun dinilan.
31 Naa ma'niin mibuasan nai mata nilan, minilala nilan dayun si Isus. Luminilung dayun si Isus.
32 Mendadi, sug dua' tawan sakupen, kali' ilan pegyagayaga, laung nilan, "Pia su diin paita dalan kamun, kana' ba misingku' tug langitig leliag ta, segayen megyaga dinita, su inubaden dinita kia su Misulat Talu' nu Megbebaya'?"
33 Ma'antu, migbuat dayun sug dua' tawan, mipuli' ilan ganam ditu Jerusalem. Midetengan nilan, mipungun na su

sepulu' bu' sala tawan peneligan ni Isus
dakus su nga samasakup nilan.
34 Laung dayun nu nga mipungun kia,
"Naa, metuud daan tu'u, mitubu' su
Kaunutan! Mikpaita' ma na dini Simon!"
35 Dayun sug dua' tawan genat tug
Emmaus, inukit nilan pa pagid ki mipeng-
gulaula nilan kia diag dalan, sampay su
kailala nilan dini Isus saananen mekpeta
tu pan.

Mikpaita' si Isus di ngag Duma Sakupen (Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Pinggulaula 1:6-8)

36 Naa nda' pa medeksu' nug dua'
tawan su gukiten nilan, mitekaw metua'
si Isus, iin gupiai suminaing mindeg dini-
lan. Kali' pektalu', "Naa, gempiai ginaa
niu."
37 Laak ma'niin ilan igyang, mipati'
ilan mendek, pu' laung nilan dun, maita'
nilani multu.
38 Dagid kali' pektalu' si Isus, "Mauma
dema melibuleng amu? Mauma dema
dua'dua'i kesalig niu?
39 Tayay pa daani kemetu kini muka'
geksudu, naan tantu ini. Depenay niau,
adun mesuunan niu. Pu' su multu,
nda'i guneden, nda'idun dademai tula-
nen, ma'niin dinaan minita' niu kini."
40 Dayunen paita' dinilan su geksuden
dakus kemeten.
41 Melegen nilan metuuday, saba' leliag
nilan. Saanan nilan mesebu'an dun,
sinaak ni Isus, "Duuni gaan niu dini?"
42 Tinulun nilan dayun diniini seda',
tiniti'.
43 Dayun tu'u aanay ni Isus di pegita'en
nilan.

Ki Titulu'an Pingumbilin ni Isus tu nga Sakupen

44 Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga
sakupen, "Naa, kini na tu'u su tinalu'u
pedaan diniu sug diin, su duminuma
pau diniu. Ki misulat mekatag dinaan
ditu Talu' nu Megbebaya', tinalu'u daan
diniu pu' subay megela' menuud, genat
tu Palinta misulat ni Moises muka' su
nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu,
sampay su ngag Bebat."*
45 Naa sa' ma'antu, biwasan ni Isus sug
delendeman nu nga sakupen kia, adun
mesabut na nilan su Misulat Talu' kia nu
Megbebaya'.
46 Kali' pektalu' dinilan, "Iini misulat,
ki Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,
subay mayan dig lasay, dayun di ketelu
endawen, metubu' puli'.
47 Muka' misulat dadema, subay
pegukit pebian di pegbaya'u ki kek-
sikesuun nu getaw adun pedesunen
su sala'en. Pekpuunan pegukitay dini
Jerusalem, dayun ditu kelaun bansa nu
getaw.
48 Mendadi, yamu nai menakesi' di
kelaun mipenggulaula kini.
49 Naa talu'u diniu, pelusaden ku pa
tu'u dini niu kig Balakat nu Megbebaya',
ki pinasad ni Ama'u. Laak pegunung
pamu dini syudad, sampay da dun di gen-
daw lumusad iin genat tu gekbus langit,
dayun begayan amu niin ginuung."

Pilentu si Isus ditu Gekbus Langit (Marcos 16:19-20; Pinggulaula 1:9-11)

50 Naa inagak ni Isus su nga sakupen
tug liu nu syudad, gikteb tug lunsud
Betania. Bena' minateng ilan dia, tinggal
ni Isus kig baingkenen, pinenebianeni
nga sakupen kia.
51 Mendadi, selianen menenabi dinilan,
sumiway dayun dinilan, pilentu ditu gek-
bus langit si Isus.
52 Naa su nga sakupen, linu'udan nilan
si Isus, dayun ilan puli' tu Jerusalem,
mipati' ilan penleliagay.
53 Genat itu, tatap ilan meditug Balay
Pengedapan tu Megbebaya', pegenalan
nilan dia su Megbebaya'.

* **24:44 24:44** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

Ki Gempia Petenday Sinulat ni JUAN

Mendadi, ki kepaat librunen dig Begu Pasad *kini, iin su sinulat ni Juan. Si Juan kini, sa' sungunen na metubus sulatayi sinulaten, sinulaten ma'nini', "Melaun pai tu'us pinggulaula ni Isus di gedapan nu nga sakupen, laak nda' mesulat dig libru kini. Laak su gikteben kini, sinulat adun metuudan amu dun pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sug Bata' nu Megbebaya'. Pu' sa' metuudan amu dun, naa mpeduma amu tu ketubu' nda'i tamanen, meksekat tu pegbaya'en." (20:30-31) Kaas subay peksiba'an penilungay nu nga getaw kig libru kini, pu' gembagel gupiai pantagen.*

Naa kini si Isus kini, adin getaw iin? Alandun demai gasalen? Sa' penilungen nu getawig libru kini, iin dayuni sembagen. Bekna, si Isus, iin su Talu' nu Megbebaya'. (1:1-14) Kedua'en, iin su Nati Karniru, guliden tu Megbebaya'. (1.29, 36) Ketelunen, iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. (1.41) Kepaaten, iin sug Bata' nu Megbebaya'. (1.49) Kelimanen, iin su Gadi' nu nga getaw Israel. (1.49) Ke'enemen, iin su Meglegawen di tiba'an getaw dig lumbang kini. (4.42) Kepitunen, iin su tinalu' nu sala tawan peneliganen, si Tomas, laungen, "Ya'ai Kaunutan ku, ya'ai Megbebaya' pektemuyen ku." (20.28)

Mendadi ita nu nga getaw nemun, adun metuudan ita dun dadema, sinulat ni Juan dinii nga mekesalebu' pinggulaula ni Isus. Bekna si Isus, pibaluyen su tubig penginumen. (2:1-11)

Kedua'en, piuli'anenig bata' nu kaunutan. (4:46-54)

Ketelunen, piuli'anen dademai getaw dia geksid bulenaw. (5:1-18)

Kepaaten, pinaanen pa pagid sug lima ngibu tawan. (6:6-13)

Kelimanen, mipanaw dig dibabaw tubig. (6:16-21)

Ke'enemen, piuli'anenig buta, mibuta sikna mbata'en. (9:1-7)

Katapusanen, pitubu'en puli' si Lazaro. (11:1-45)

Muka' mibetang dadema dini, tiga'wan, kini si Isus, mitubu' puli' genat minatay, muka' pilentu ditu gekbus langit, ditu Keglekaunutanen.

Naa si Juan kini, su suminulat dun ini, adin getaw iin? Iini sala tawan di ngag bekna suminakup dini Isus. Dinig libru kini, piningalanen dun dig lawasen su sakup ni Isus petailenen.

Su Talu' Miksibaluy Getaw

1 Dengantu, su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', kini si Isus, daan na. Iin sug duma nu Megbebaya'. Gelalen su Talu' muka' iin dademai Megbebaya'.

2 Genat di pikpuunan nug launanen, iinig duma nu Megbebaya'.

3 Adin su binaal, pibaal nu Megbebaya' diniin. Nda'iduni mibaal, iini minaal dun.

4 Ki Talu' kini, iini pikpuunan nu ketubu'. Kagina iini mekpetubu' tu getaw, mekpedelag tug delendeman nu nga getaw.

5 Dumilag su tiag dig dialem medelem, nda' magaw nu medelem.

6 Naa duuni getaw tindu' nu Megbebaya', ngalanen si Juan. Kini si Juan, sinugu' nu Megbebaya'

7 mangay megukit di nga getaw mekatag di getaw piningalan dun su tiag, adun medengeg nilan muka' metuudan ilan dun, launan nilan.

8 Kana' nu tiag, laak sinugu' ukitanen su nga getaw mekatag di tiag.

9 Su tantu tiag si Isus, luminusad na dinig lumbang mekpedelag dig delendeman nug launan getaw.

10 Mendadi si Isus, gelalen su Talu', midinig lumbang kini. Laak, pia pibaal diniin nu Megbebaya' sug lumbang, nda' mailala nu nga kilawan.

11 Minangay ditug daan benwanen, laak nda' penemba'ay nu nga samanen getaw Judea.

12 Pia ma'antu, duuni minemba' diniin. Adin su nga minemba' diniin, su nga

mikpetuud gupia diniin, diadia bigayanen
pegbaya' beta'en nu Megbebaya'.
13 Mikenduta'i kebata' dinilan? Kana'
gasal getawi puunanen. Nda' ilan
pegigetaw ngag bata' nu kinilawan, pu' su
Megbebaya' nai tantu Gama' nilan.
14 Mendadi ki Talu' kini, miksibaluy
getaw. Suminala dinami megbenwa, kaas
minita' nami su kelengas nu pegbaya'en,
pu' saba' iinig buntung Bata' nu Gama' ta
Megbebaya'. Nda'iduni gikteben su tulun-
gen di nga getaw muka' su ketuuden.
15 Naa si Juan kiin, duuni gendaw
miktalu' mekatag di Talu' kini. Minekeg
mektalu', laungen, "Kini da sug bekna
pektelu'en ku diniu pu' duuni metua',
mbinaya' pa dinaan, laak pia ma'antu,
metaas pai pegbaya'en batul danaan, pu'
su nda' pau pegigetaw, daan nain."
16 Naa, kagina nda'i giktebeni tulungen
dinita, pepianan ita niin gebii gendaw,
launan ta.
17 Dengantu pisuunan ita ni Moises tu
Palinta nu Megbebaya', laak nemun, pib-
ian dini Isukristu, mbianan ta su tulungen
muka' su ketuuden.
18 Nda'i getaw mikaita' ditu Megbe-
baya'. Su da laak buntung Bata'en,
sug duma nu Gama'en Megbebaya', iini
mikpesuun dun tu nga getaw.

Su Kektitulu' ni Juan su Memunag Tubig (Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 Naa mendadi su nga kaunutan nu
nga getaw Judea tu Jerusalem, suminugu'
ilan di ngag belian nilan muka' nga sapu'
ni Levi meditu ni Juan kia, adun saaken
nilan diniin, "Naa ya'a, alanduni gelal
mu?"
20 Mendadi kini si Juan, nda' pegbelibad
sumbag dun, miglegintuud gupia, laun-
gen, "Kana'u nu Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan."
21 Sinaak nilan, "Sa' ma'nia, alanduni
gelal mu? Si Eliasa?"
Simbag ni Juan, "Kana'en."
Sinaak na nilan pelum, "Su ba pedeten-
gen nami Pimuunan nu Megbebaya'?"
"Kana'," simbag ni Juan.
22 "Mendadi," laung nilan, "pesuun mu
dinami sa' ta'i gelal mu, adun mesembag
nami su nga suminugu' dinami medini
ni'a. Ta'i ketalu' mu mekatag dig lawas
mu?"
23 Sa' ma'nia, inalap dayun ni Juan sem-
bagen su sinulat dengantu ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya' nu pimuunanen si
Isaias, laungen,
"Naani 'mektawag diag limawa',' laung
ku,
'Pelegdeng niu kig dalan nu Kaunutan
Megbebaya'!' "*
24 Naa su nga sinugu' kia, sinugu'
ilan nu pikumpungan nu getaw Judea
piningalan dun Pariseo.
25 Kali' ilan saak pelum dini Juan, "Naa
mauma dema memunaga tubig tu getaw,
sa' kana' ya'a su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan muka' kana'a ni Elias,
muka' kana'a dadema nu Pimuunan nu
Megbebaya'?"
26 Kali' sembag si Juan, "Naan kini, meg-
bunagu laak tubig tu nga getaw. Dagid
duuni megduma diniu, nda' niu mailala.
27 Iin, mbinaya' pa dinaan, laak pia su
sepatusen, kana'u bantang megubad dun
diniin."
28 Naa kig launanen kia, ditug Beta-
nia mipenggulaula, tug dipag Jordan, dia
tanda' mimunag si Juan tubig tu nga
getaw.

Su Nati Karniru nu Megbebaya'

29 Mendadi bena' migendaw, kini si
Isus, minita' tu'u ni Juan misebang pan-
gay dia niin. Kali' pektalu' si Juan, "Aa
naa, kiin na tu'u su piningalan dun Nati
Karniru nu Megbebaya', su mbaal guliden
tu Megbebaya', pu' adun mpedasun su
sala' nu tiba'an getaw!
30 Iini tinalu'u sug laung ku, 'Duuni
sungu metua', mbinaya' pa dinaan, laak
pia ma'antu, metaas pa gupia dinaan, pu'
su nda' pau pegigetaw, daan nain.'
31 Naa sug bekna," laung pa ni Juan,
"nda'u iin mailala. Laak dagid iini mi-
tua'u dun memunag tubig tu getaw, pu'
adun pailalau iin di nga getaw Israel."

* **1:23 1:23** Sa'itada, pepengendamen nu getaw su ginaa nilan tu kenemba' nilan tu Kaunutan Megbebaya'.

32 Mendadi tinakesi'an ni Juan si Isus,
laungen, “Minita'u sug Balakat nu Megbe-
baya' luminusad genat tu gekbus langit,
miglanguban di ma'niin palas limuun,
dayun nda' na awa' diniin.
33 Nda'u pain mailala, dagid su Megbe-
baya', su suminugu' dinaan memunagu
tubig tu nga getaw, daan na miktalu'
dinaan, ‘Maita' mu sug Balakat nu Meg-
bebaya' lumusad muka' ndi' na mawa'
di getaw. Mendadi ki getaw kiin, iin su
bunagenen tu nga getaw sug Balakat nu
Megbebaya'.’ ”
34 Diksu' ni Juan, “Naa kagina minita'u
tu'u, talu'u diniu, iinen na tu'u sug Bata'
nu Megbebaya'.”

Su ngag Bekna Sakup ni Isus

35 Naa bena' miksala gendaw, dia na
puli' pegindeg si Juan, ilan nu sakupen
dua' tawan.
36 Mendadi, minita' ni Juan si Isus
minayan dia. Kali' pektalu' si Juan, “Naa,
bentayay pa daan niu, kia na su Nati
Karniru nu Megbebaya'!”
37 Naa kig dua' tawan kini sakup ni
Juan, bena' midengeg nilani tinalu'en kia,
lindug nilan si Isus.
38 Luminingay dayun si Isus, minita'en
ilan miglendug diniin. Sinaaken dinilan,
“Ta' alanduni penengaun niu?”
Kali' ilan sembag, “Rabi, adin ka pek-
tulugan?” (Su gelalen Rabi, guluganen,
“Mekpetu'un.”)
39 Simbag ni Isus, “Tendug amu dinaan,
adun niu maita'.” Mendadi tumindug
ilan tu'u diniin, minita' nilan dema su
pegbenwananen, lilabung ilan dayun dia
niin. (Pu' ginenga' na menaugi gendaw
gembaba'.)
40 Naa sala tawan di nga mikedengeg tu
tinalu' ni Juan kia dayun miglendug dini
Isus, iin si Andres, pated ni Simon Pedro.
41 Si Andres, linaawanen dayun ki
gulangbata'en si Simon, laungen diniin,
“Minita' na nami su Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan.” (Naa ki gelalen
“Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,”
iin su gulugan nu ngalanen si Kristu.)
42 Inunutan dayun ni Andres si Simon
ditu ni Isus.

Mendadi si Isus, pingenlenganen si Si-
mon, kali' pektalu' diniin, “Ya'a si Simon,
bata' ni Juan. Dagid genat nandaw,
paingalan dini'a, si Cefas.” (Su ngalan
Cefas, guluganen “batu,” sala ngalanen si
Pedro.)

Pisakup ni Isus si Felipe muka' si Natanael

43 Bena' miksala gendaw, pigdelendem
ni Isus meditu Galilea. Mendadi linaawa-
neni sala tawan si Felipe, kali' pektalu'
diniin, “Pegdunuta dinaan!”
44 (Naa kini si Felipe, getaw Betsaida,
sug lunsud dadema ni Andres bu' ni
Pedro.)
45 Mendadi si Felipe, linaawanen si
Natanael, kali' dayun pektalu' diniin,
“Minita' na nami su sinulat ni Moises
ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', su
sinulat dadema nu ngag duma pimuunan
nu Megbebaya' dengantu. Ngalanen si
Isus, bata' ni Jose, getaw Nazaret.”
46 Dagid kini si Natanael, kali' sembag,
“Baa, duun bai melengas megenat dig
lunsud Nazaret kiin?”
“Naa, tenduga dinaan,” laung ni Felipe,
“adun mu maita'.”
47 Mendadi kini si Isus, bena' minita'en
si Natanael pegangay dia niin, kali' pek-
talu' di ngag dumanen, “Bentayay pa
daan niu, ki getaw kia, tantu getaw Israel.
Nda'ig limbungen!”
48 Sinaak ni Natanael dini Isus, “Ta' mai
kailala mu dinaan?”
“Su nda'a pa melaaway ni Felipe,”
laung ni Isus, “minita'u ya'a minilunga
dia gayu igera.”
49 “Aa naa, Sir,” simbag ni Natanael,
“sa' ma'antu, ya'a na gupia sug Bata' nu
Megbebaya'! Ya'a su Gadi' nami nu nga
getaw Israel!”
50 Kali' pektalu' si Isus, “Mituudan ka ba
dinaan saba' di tinalu'u kia pu' minita'u
ya'a sa' minilunga diag igera? Maita' mu
pa ki mekesalebu' padun gupia!
51 Taman talu'u diniu, maita' pa niu kig
langit mpuka', muka' ki nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit luntu muka' lu-
musad dinaan kini, kig Bata' nu Kilawan.”

2

Sug Bela'i tu Cana

1 Naa genat itu di ketelu endawen, duunig bela'i tug lunsud Cana sakup Galilea.
Suminaup tug bela'i su gina' ni Isus,
2 pisebutan dadema si Isus kampu' nu
nga sakupen.
3 Mendadi bena' migela' nai penginumen, laung nu gina' ni Isus diniin, "Ki
penginumen nilan, migela' na daw."
4 "Baa," simbag ni Isus, "ndi' mau
pegbia'ay. Nda' pa dateng su gendawu."
5 Kali' dayun pektalu' su gina' ni Isus
di nga megilak, "Adin su telu'enen diniu,
petuud niu."
6 Naa su nga getaw Judea, duuni ngag
betad nilan mekatag di kengugas adun
mawa' su kelemu'ay nilan. Kaas duuni genem buuk gunsu' dia bitangan
tubig pengugas, kada salabuuk gunsu',
melepisanen saani paat buuk taru saba'
kebagelen.
7 Mendadi kini si Isus, miktalu' di
nga megilak, "Pepenu' niu tubig ki nga
gunsu' kini." Bitangan nilan dayun tubig,
pilepeng nilan tug baba'en.
8 Laung dayun ni Isus, "Naa, saguk amu
dun, uit niu dia meguit dig bela'i." Iwitan
nilan dun dayun iin.
9 Ininaman dayun nu meguit dig bela'i
ki tubig kini binaluy na penginumen. Sinabinen dayun su menginsawa, pu' nda'en
suunay ki pigenatan nu penginumen kini
(asa misuunan nu nga megilak kia, su
miksaguk dun).
10 Laung nu meguit tug bela'i dia menginsawa, "Sa' su kelaun duma getaw,
unaanen peksuday su mekepia penginumen. Bena' melaun nai mi'inum nu nga
suminaup, peksudenen dayun pelum su
sinukalay. Dagid ya'a, masi' sinawad mu
ki mekepia penginumen kini, iin mu pa
peksuday!"
11 Kiniig bekna mekesalebu' tu'us pinggulaula ni Isus. Pinggulaulanen dia Cana
sakup Galilea. Ma'nia, pinita'en di nga
getaw ki kelengas nu pegbaya'en, kaas
mikpetuud dayun diniin su nga sakupen.
12 Naa mendadi, tumigbeng dayun si
Isus tu Capernaum, ilan nu gina'en,
su nga pateden muka' nga sakupen.
Migbebenwa ilan dayun dia nga santa'
gebii.

Pingutidan ni Isus su Mendagang Guliden tu Pengedapan tu Megbebaya'
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

13 Naa sa' sungu mektelipuun sug
Lumpuk nu nga getaw Judea gindan
ditug Liniusan, miditu si Isus syudad
Jerusalem.
14 Bena' midepet tug Balay Pengedapan tu Megbebaya', mitaanganen ki nga
mendagang guliden, su nga meksesaluy
baka, karniru muka' malepati. Minita'en
dadema ki nga membeles selapi', dia ilan
pegingkud lemisaan nilan.
15 Mendadi kini si Isus, minimud
tali, binaalen dayun badas, pingutidanen
ilan dayun dia Pengedapan, pimugawen
dadema dia ki ngag baka muka' karniru.
Binunagen pa pagid su selapi' nu nga
memeles selapi', muka' pimbelikwangen
su ngag lemisaan nilan.
16 Miktalu' si Isus tu nga mendagang
malepati, "Awa' niu dini! Ndi' niu baalay
tebu'an kig Balay kini Pengedapan tu
Gama'u!"
17 Milabu' dayun dig delendeman nu
nga sakupen su sinulat dengantu ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya', laung,
"Mibagai gangitu, uu Megbebaya', miksekat di kepetailu tu Pengedapan dini'a."
18 Mendadi duuni nga kaunutan nu
getaw Judea suminaak dini Isus, "Duun
bai mekesalebu' paita' mu dinami, tu'us
di pegbaya' mu menggulaula dun kia?"
19 Kali' sembag si Isus, "Naa kig Balay
kini Pengedapan tu Megbebaya', geba'
niu. Dayun gikteb telu endaw, baalen ku
puli'."
20 "Apelii lai!" laung nilan. "Paat pulu'
bu' enem taun pegbaalayi Pengedapan
kini. Dayun baalen mu puli' gikteb telu
endaw?"
21 Laak dagid kig balay kia tinalu' ni
Isus, piuluganen dunig lawasen.
22 Mendadi bena' pitubu' puli' si Isus,
milabu' dayun dig delendeman nu nga
sakupen su tinalu'en kia. Mituudan ilan

dayun ditu sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya' mekatag diniin, sampay tu tinalu' kia ni Isus.

Misuunan ni Isus sug Delendemen nu Tiba'an Getaw

23 Naa selian ni Isus dia Jerusalem mitaang dig Lumpuk nug Liniusan, melaun getaw mikpetuud diniin sa' minita' nilan su nga mekesalebu' tu'us pinggulaulanen.
24 Laak nda' pesalig dinilan si Isus, pu' sinuunanenig betad nilan, tiba'an nilan.
25 Ndi' kambat pesuunan dun, pu' migela'en mesuunay sug dialem delendeman nu getaw.

3

Kuminita' dini Isus si Nicodemo

1 Naa duuni kaunutan nu getaw Judea ngalanen si Nicodemo, sakup di pikumpungan nu Pariseo.
2 Mendadi duuni gebii, kini si Nicodemo, luminabet dini Isus, kali' pektalu' diniin, “Naa Sir, misuunan nami pu' mekpetu'un ka genat tu Megbebaya'. Pu' nda'i getaw mekenggulaula di nga mekesalebu' tu'us mu kia, subay ebangan nu Megbebaya'.”
3 Si Isus, kali' sembag, “Taman talu'u dini'a, ndi' mpedumai getaw tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay megigetaw iin puli'.”
4 Kali' dayun saak si Nicodemo, “Endunen ma duni kegigetaw puli' nu megulang getaw? Mesu'at ba mpuli' ditu tian nu gina'en dayun megigetaw puli'?”
5 Kali' sembag si Isus, “Taman talu'u dini'a, nda'i getaw mekesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya', subay megigetaw pebian di tubig muka' pebian dig Balakat nu Megbebaya'.
6 Adin su megigetaw mekpuun di kilawan, kilawan dademai gasalen. Sa' su megigetaw mekpuun dig Balakat nu Megbebaya', diniwata dademai gasalen.
7 Ndi'a mesebu'an dun su tinalu'u dini'a pu' subay megela' amu megigetaw puli'.
8 Pinanggi'u tu genus. Su gengayan nu genus, su genus laaki metau dun. Medengeg mu, laak ndi' mu mesuunani gengayanen sampay pigenatanen. Naa, ma'antu dadema su megigetaw di pegbaya' nug Balakat nu Megbebaya', ndi' mu mesuunan sa' mikenduta' dun.”
9 “Apelai,” laung ni Nicodemo, “kenduta' main?”
10 Kali' sembag si Isus, “Aa, ya'a kini, memintulu'a nu getaw Israel, laak nda' mu ba mesuunay ia?
11 Taman talu'u dini'a, pektelu'en nami diniu su misuunan nami, pegukiten nami su minita' nami, laak ndi' amu metuudan dun.
12 Naa sa' ndi' amu metuudan dun su tinalu'u mekatag di gempenggulaula dinig lumbang, metuudan bamu dun su telu'en ku mekatag dig langit?
13 Nda'i getaw mikelentu adun meditug langit, subay laak sug luminusad, sug Bata' nu Kilawan, naan.
14 “Naa dengantu, si Moises kiin, selian nu nga getaw Israel dia pa limawa', binaalenig ledawan, mamak galang. Ininaten dayun bitangen ditu patal nu sekuden. Naan, mpema'niin dau dema, subay mainat dau dema dayun mbetangu di pasek,
15 pu' adun, adin su getaw metuudan dinaan, begayan ketubu' nda'i tamanen.
16 Pu' kagina melelaat gupia su Megbebaya' di tiba'an getaw, bigayen matay sug buntung Bata'en, adun adin su metuudan diniin, ndi' matay, segaga begayan ketubu' nda'i tamanen.
17 Kana' iini sinugu' dun nu Megbebaya' kig Bata'en lumusad dinig lumbang pu' adun mengukum tu tiba'an getaw. Segaga iin sungkini luminusad dun dinig lumbang, meglegawen tu tiba'an getaw.
18 “Mendadi adin su metuudan dinaan, kig Bata' nu Megbebaya', ndi' ukuman di melaat. Laak dagid adin su memilas dinaan, duun nai ginukuman dun, pu' nda'en seligayig buntung Bata' nu Megbebaya'.
19 Iini kaukum dun. Ki tiag, luminusad dinig lumbang, laak pimilas nu nga getaw. Mauya'an nilan su medelem sabaya' su tiag, pu' melaat gupiai pigbetad nilan.
20 Adin su getaw penggulaulaanen su melaat, mpauk ditu tiag. Ndi' mekpe-

sempel di tiag, adun ndi' medayag su
penggulaulaanen nda'i pantagen.
21 Laak dagid adin su getaw melengasi
pegbetadenen mikpuun tu metuud, naa
mekpesempel di medelag, adun maita' gu-
pia su penggulaulaanen, pu' dunutanen
sug delendeman nu Megbebaya'."

Si Isus muka' si Juan su Memunag Tubig

22 Naa tubus itu, miditu si Isus pru-
binsya Judea, ilan nu nga sakupen.
Migbebenwa ilan dia nda' maiben, pim-
bunagan ni Isus tubig su nga getaw.
23 Naa si Juan, migbunag dadema tubig
tu nga getaw diag benwa Enon, mesempel
tug lunsud Salim, pu' melaun tubig dia.
Melaun getaw miditu niin, binunagan
ilan dayun ni Juan tubig.
24 (Su timpu kia, nda' pa mpirisu si
Juan.)
25 Mendadi duuni nga sakup ni Juan
muka' sala tawan getaw Judea, miglan-
tugi' ilan mekatag di kengugas adun
mawa' su kelemu'ay nu getaw.
26 Sa' ma'nia, minadap dini Juan su nga
sakupen kia, laung nilan diniin, "Sir, ki
tinakesi'an mu duma mu kiin ditug dipag
Jordan, mimunag nain tubig di nga getaw,
muka' meditu niin su kelaun getaw!"
27 Kali' sembag si Juan, "Petekenen na
niu, pu' pia ta' taway dun, nda'iduni
mpenggulaulanen subay bigay dun nu
Megbebaya'.
28 Misuunan da niu gupia su tinalu'u
diniu, pu' kana' naan su pedetengen
Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.
Laak dagid pisuun ku diniu sinugu'u laak
nu Megbebaya' pepengendamen ku su
nga getaw di pegdateng nu Tindu'en kiin.
29 Naa, iin pitanggi'u di menginsawa.
Danu menginsawa su penginsuaan. Leliagen su sambaten samalakinen, su pegin-
deg dia gupiden muka' mekineeg, pu'
medengegen su tingeg nu menginsawa.
Naa, ma'niin dinaan. Bena' medengegu
pu' duuni getaw suminakup dini Isus,
megela'ig leliagu.
30 Sug dengegan ni Isus, subay meg-
dugang, sug danaan, megengkan."

Ki Getaw genat tug Langit

31 Naa, ki getaw kini genat tug langit,
iin si Isus, su tampusan metaas. Su
genat dinig lumbang, piktu'unen sug be-
tad dinig lumbang, pu' iini pigenatanen.
Su genat tug langit, nda' naig lumabaw
diniin.
32 Ukitenen su minita'en muka' su mi-
dengegen, laak dagid pemilasen nu nga
getaw su gukitenen.
33 Laak adin su menemba' ditu
telu'enen, peglegintuudenen pu' su
Megbebaya'i puunan nu metuud.
34 Pu' su sinugu' nu Megbebaya' medini,
bigayan gupia Balakat nu Megbebaya',
kaas petendayen su talu' nu Megbebaya'.
35 Petailen gupia nu Gama' Megbebaya'
sug Bata'en, kaas pipegbaya' nu Megbe-
baya' dig Bata'en sug launanen.
36 Mendadi adin su mekpetuud tug
Bata' nu Megbebaya', si Isus kini, iini
begayan ketubu' nda'i tamanen. Adin su
memilas diniin, ndi' medawat nu Megbe-
baya', pu' ndi' meleknas diniin su gangit
nu Megbebaya'.

4

Migabitabit diag Delungan si Isus muka' sug Libun

1-3 Naa ki nga Pariseo kini, midengeg
nilan pu' melaun getaw daw pisakup ni
Isus muka' binunaganen tubig, melaun
pa dig dani Juan. (Asa kana' si Isusi
mimunag tubig, su laak nga sakupen.)
Naa bena' misuunan ni Isus su telu'en nu
nga Pariseo, migawa' dayun diag benwa
Judea, ilan nu nga sakupen, minuli' ilan
tu Galilea.
4 Laak subay minayan ilan tug benwa
Samaria.
5 Bena' dia na Samaria si Isus, midepet
tug lunsud Sikar, mesempel dig lupa'
bigay dengantu ni Jacob tug bata'en si
Jose.
6 Dia pa sug delungan pigbaal ni Ja-
cob. Dayun migingkud si Isus dia gupid
nug delungan kia, pu' bilayan saba' nu
kepanawen. Duun saan miktui gendaw.
7 Mendadi, duunig libun mitua' diag
delungan kia, pu' mangay tubig. Laung ni
Isus diniin, "Begayay mau di tubig kiin."

8 (Naa su nga sakupen, minundas ilan
tug lunsud menaluy gaan.)
9 “Aba,” simbag nug libun kia, “mauma
pinengian mau tubig, asa ya'a, getaw
Judeaa, muka' naan, getaw Samaria
mau?” (Pu' su nga getaw Judea muka'
getaw Samaria, migbanta ilan.)
10 Kali' sembag si Isus, “Naa sa' misu-
unan mu siaig begay nu Megbebaya' di
nga getaw, muka' sa' mi'ilala mu sia ki
minengi dini'a kini tubig, naa ya'a siai
menengi dinaan tubig. Begayu dayun
dini'a ki tubig mekpetubu' di getaw.”
11 “Naa Sir,” laung nug libun,
“nda'iduni sigeb mu, medalem dademaig
delungan kini. Adin mu elapay ki tubig
mekpetubu' di getaw?
12 Muka' kedua'en, su ginepu'ay nami si
Jacob, pingumbilinen dinamiig delungan
kini, iin dademai ginumanen, ilan nu
ngag bata'en, pia su nga petubu'enen.
Ya'a, metaasa pa ba dini Jacob?”
13 Sumimbag si Isus, “Adin su minum di
tubig dig delungan kini, kuaun da puli'.
14 Dagid adin su minum di tubig begayu,
ndi' na puli' kuaun. Kig begayu diniin,
mbaluy maa' nu tebud dig dialem delen-
deman nu getaw, pu' mekegbegay gupia
diniin ketubu' nda'i tamanen.”
15 “Sir!” laung nug libun. “Sa' mesu'at,
begayay mau dun ki tubig kiin, adun
ndi' nau kuaun puli', muka' ndi' nau
megangay tubig dini.”
16 Kali' sembag si Isus, “Naa, laaway
mu deli' su sawa mu, peduma mu dayun
mpuli' dini.”
17 Kali' sembag, “Nda'iduni sawau.”
Laung ni Isus, “Wa'a daan, metuud,
nda'iduni sawa mu.
18 Lima tawani minginsawa dini'a,
muka' kig duma mu kiin nemun, kana'
amu bila'i. Metuudi tinalu' mu kia.”
19 “Masi' daan, Sir,” laung nug libun,
“pimuunan ka nu Megbebaya'.
20 Naa su ginepu'ay nami, miktamuy
ilan tu Megbebaya' dinig bentud kini.
Laak yamu nga getaw Judea, laung niu
subay ditu da daw Jerusalem pektemuyay
su Megbebaya'.”
21 Kali' pektalu' si Isus, “Aa lai, petuud
mau, duuni gendaw mateng, su nga
getaw, ndi' nailan mektamuy tu Gama' ta
dinig bentud kini sampay ditu Jerusalem.
22 Yamu nu nga getaw Samaria, nda'
niu mesuunay su tantu pektemuyen niu.
Yami nu nga getaw Judea, misuunan nami
su pektemuyen nami, pu' su keglegawen
di kilawan, mikpuun di getaw Judea.
23 Laak duuni gendaw mateng, mekta-
muy su nga getaw tu Megbebaya' mek-
sekat di ginuung nug Balakaten, pekte-
muyen nilan su tantu Diwata. Ma'antu su
kektamuy nilan, iin sug betad mauya'an
nu Gama' ta Megbebaya'. Muka' ki gen-
daw kia, minateng na tu'u.
24 Ndi' maita' su Megbebaya', kaas su
nga mektamuy dun, subay meksekat dig
Balakat nu Megbebaya' su kektamuy ni-
lan diniin, pu' adun pektemuyen nilan su
tantu Diwata.”
25 Laung nug libun, “Naa misuunan ku
duuni gendaw, mateng su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan, su piningalan
dun si Kristu. Naa sa' mateng iin, pesu-
unenen daw dinita sug launanen.”
26 Kali' pektalu' si Isus, “Kig duma mu
kini megabitabit, iin naini, naan ma.”
27 Naa iin dademai kedateng puli' nu
nga sakup ni Isus. Misebu'an ilan dun
gupia pu' dumanen megabitabit, libun.
Laak nda'i mekaku' sumaak tug libun sa'
ta' mai tuyu'en, atawaka sumaak dini Isus
sa' ta' mai migabitabit ilan dun.
28 Mendadi binilin nug libun dia sug
bandi bitanganen tubig, minuli' dayun
tug lunsud, inukitanen dayun su nga
getaw dia, laungen,
29 “Dunutay niau, paita'u diniu ki
migukit dinaan tu kelaun mipenggu-
laulau genat kaika'ayu. Ta' ma, kana' ba
iinen na saan su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?”
30 Bena' midengeg nu nga getaw su
tinalu' nug libun kia, migawa' ilan diag
lunsud, miditu ilan ni Isus.
31 Mendadi su keteliud nug libun, gin-
uut sia nu nga sakupen si Isus, laung
nilan, “Sir, aan ka deli'!”
32 Dagid simbag ni Isus dinilan, “Duun
nai gaan ku, ki nda' niu mesuunay.”
33 Bena' midengeg nu nga sakupen,
miksinaakay ilan, laung nilan, “Aw, masi'

duuni migilak diniin saanan ta ditug lun-
sud?”
34 Laak kali' pektalu' si Isus, “Iini
ma'niin gaan ku, su kegdunutu tu
mauya'an nu suminugu' dinaan, muka'
su ketubusu di pibaalen dinaan.
35 Duuni penelu'en niu pu' paat bulan
dekag pai meglegani.* Laak talu'u diniu,
pengmata amu, pegbentayay niu su ngag
binaalan duminalag na, mpia na geniin.
36 Su meglegani, sukayan, pu' empune-
nen su ginani, su bigayan di ketubu'
nda'i tamanen. Su memula talu' nu
Megbebaya' di ginaa nu nga getaw, muka'
su meglegani, meksamasama ilan dayun
leliagay.
37 Metuud su penelu'en niu pu' sala
laungi memula, salai gumani.
38 Sinugu'u amu gumani dinig benwa
nda' niu pengimbaalay. Lain tawani
mingimbaal dini, laak mi'ilasan amu di
sengku'en.”
39 Mendadi, melaun getaw Samaria dig
lunsud kia mikpetuud dini Isus saba' nu
tinalu' nug libun kia, “Inukiten dinaan su
kelaun pinggulaulau genat kaika'ayu.”
40 Sa' ma'nia, bena' minangay dia ni
Isusi nga getaw Samaria kia, ginuut nilan
tunlen pa dia nilan, midua' gebii pa si Isus
dia nilan.
41 Muka' melaun pa padun getaw
Samaria mikpetuud dini Isus sa' mi-
dengeg nilan su talu'en na gupia.
42 Laung nilan tug libun kia, “Bekna,
mikpetuud ami saba' nu ginukit mu. Laak
nemun, telinga na namii mikedengeg di
piktu'unen, kaas mituudan ami gupia, iini
tantu Meglegawen tu tiba'an getaw.”

Piuli'an ni Isus sug Bata' nu Kaunutan

43 Bena' mipapas naig dua' gebii kia,
minundas si nga Isus tu Galilea.
44 Selian nilan mpanaw, kali' pektalu' si
Isus, “Ki pimuunan nu Megbebaya', ndi'
pegbesaan diag daan benwanen.”
45 Laak bena' minateng ilan dia Galilea,
pinemba' si Isus nu nga getaw dia, pu'
mikesaup ilan tug Lumpuk kiin tug Lin-
iusan ditu Jerusalem, kaas minita' nilan
su kelaun pinggulaula ni Isus saanan nug
lumpuk kitu.
46 Naa mipuli' si Isus tu Cana, sakup
Galilea, sug lunsud tanda' pibaluyen
penginumeni tubig. Naa duuni getaw dia
metaasi gelalen, pegladu kig bata'en ditu
Capernaum.
47 Mendadi bena' midengeg nu metaas
getaw kia su kedateng ni Isus dia Galilea
genat tu Judea, linaawanen si Isus,
pinenginen dayun diniin meditu Caper-
naum meneguli' tug bata'en, pekagaw-
inaa na.
48 Dagid kali' pektalu' si Isus diniin,
“Paa, yamu pa di getaw, sa' ndi' niu
maita'i mekesalebu' penggulaula muka'
tu'us, ndi' amu mekpetuud.”
49 “Sir,” laung nu kaunutan, “dunuta
dema tu'u dinaan, pu' mbuus matayig
bata'u.”
50 Kali' sembag si Isus diniin, “Naa, uli'a
na. Metubu' da kig bata' mu!”
Mituudan dun dayun ki getaw kia tu
tinalu' ni Isus, dayun muli'.
51 Mendadi saananen muli' tug ben-
wanen, suminungkak diniin su nga
sesugu'enen, laung nilan, “Mitubu' da sug
bata' mu!”
52 Sinaaken dayun dinilan sa' ta' urasay
dun mikpuuni kepia ginaa nug bata'en.
Kali' ilan sembag, “Kalabung di palisi
gendaw ki kawa' panasen.”
53 Milabu' dayun dig delendeman nu
gama'en, mitaang dun gupia su ketalu' ni
Isus diniin, “Metubu' da sug bata' mu.”
Mikpetuud dayun dini Isus, sampay su
nga kelaun gapenen.
54 Kinii kedua' mekesalebu' pinggulaula
ni Isus sikna minateng dia Galilea genat
tu Judea.

5

Piuli'an ni Isusi Getaw tu Geksid Bule-naw

1 Tubus itu, miglumpuk su nga getaw
Judea ditu Jerusalem adun mektamuy tu
Megbebaya', muka' suminaup dadema si
Isus.

* **4:35 4:35** Miksambingay si Isus mekatag di nga getaw miuya' na sumakup tu Megbebaya', damikian dun kig binaalan, sa' gempia na geniin.

2 Naa dia Jerusalem duunig bulenaw, mesempel di genga'an nug lunsud piningalan dun su Genga'an nu Karniru. Piningalan dun di Hinebreo sug bulenaw kia, Betsata. Lima buuki kemalig binaal dia,
3 megbelilid dia su nga pegladu. Melaun gupia pemegladu dia, duuni ngag buta, duun dademai nga mipilung muka' nga minatay seputul lawasen. [Pegelatan nilan ki keglibual nu tubig,
4 pu' taang dun, duuni sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit lumusad dia tubig, meglibual dayun su tubig. Genat tu keglibual nu tubig, adin dayuni getaw mauna sugbu dia, mauli'an dayun, pia alandunig leduunen.]
5 Naa duuni sala tawan dia, telu pulu' bu' walu taun na migladu.
6 Mendadi si Isus, bena' minita'en ki pegladu kini muka' misuunanen miniben na megladu, sinaaken diniin, "Mauya'an mu ma mauli'an ka?"
7 Kali' sembagi pegladu kia, "Wa'a sia, Sir, laak sa' meglibual su tubig, nda'i megabang dinaan sugbu dia, kaas saanan ku sugbu sia, maunanan nau dumau."
8 "Naa, pegbuata," laung ni Isus. "Sikwat mui sinampuyuan dini'a kiin, muka' panawa."
9 Mitekaw dayun mauli'ay. Sinikwaten tu'u su sinampuyuan diniin kia, dayun mpanaw.

Naa su kauli'ay nu getaw kia, mitaang di Gendaw Pelali.
10 Mendadi ki nga kaunutan nu getaw Judea, kali' ilan pektalu' tu piuli'an, "Naa, Gendaw Pelali maini. Binandu ma ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', uiten mu nandawi sinampuyuan dini'a kiin."
11 Kali' sembag, "Ki getaw kiin mineguli' dinaan, tinalu'en dinaan, sikwaten kui sinampuyuan dinaan, muka' mpanawu."
12 Sinaak nilan pelum diniin, "Naa, ta' taway duni miktalu' dun dini'a?"
13 Naa ki piuli'an kia, nda'en suunay, pu' migawa' na dia si Isus adun meliawen su tebenan getaw.
14 Mendadi tubus itu nda' maiben, milabet ni Isus ki piuli'an kia diag Balay Pengedapan tu Megbebaya'. Kali' pektalu' si Isus diniin, "Naa, bentayay mu pa daan, miuli'an ka na. Ndi'a puli' pegbaal sala', pu' tekaw mbuus mbianan mui melaat pa ditug leduun mu kitu."
15 Sa' ma'nia, mipuli' su miuli'an ditu nga kaunutan nu getaw Judea, pisuunen dinilan pu' si Isusi mineguli' dun.
16 Mendadi, iin dayuni puunan nu kegleget nu nga getaw Judea dini Isus, pu' mineguli' kia metaang di Gendaw Pelali.
17 Laak sumimbag si Isus dinilan, "Su Gama'u Megbebaya', nda'i kelalinen. Iin dademai pinunggilingan ku."
18 Mendadi ki nga kaunutan nu nga getaw Judea, bena' midengeg nilani tinalu' kia ni Isus, minamal laakig delendeman nilan petain nilan si Isus. Pu' pimilasen daw su Gendaw Pelali, muka' inangkenen pa padun, iini Gama'en su Megbebaya', sa'itada pilepengenig lawasen tu Megbebaya'.

Su Pegbaya' ni Isus

19 Kali' gusay sembag si Isus di nga kaunutan, "Taman talu'u diniu, naan kini kig Bata'en, nda'iduni penggulaulaan ku sa' ndi'u maita' pu' iin dademai penggulaulaan nu Gama'u. Adin su penggulaulaan nu Gama'u, iin dademai penunggilingan ku.
20 Pu' naan kini, kig Bata'en, petailenu nu Gama'u, kaas pinita'en dinaan sug launan penggulaulaanen. Muka' duuni mekesesebu' pa dun di kauli'ay nu mipilung kia, paita'en pa dinaan, kaas mesebu'an amu dun gupia.
21 Petubu'en puli' nu Gama'u su minatay. Naa ma'antu dadema danaan, adin su mauya'an ku, petubu'en ku dadema puli'.
22 Kana' na nu Gama'ui mengukum di nga getaw, pu' naan nai paukumenen dun,
23 adun pegbesaanu nu ngag launan getaw maa' nu kegbasa nilan tu Gama'u. Adin su ndi' megbasa dinaan kig Bata'en, ndi' dadema megbasa tu Gama'u, pu' iini suminugu' dinaan medini."
24 Laung padun ni Isus, "Taman talu'u diniu, adin su mekedengeg tu telu'en

ku muka' mekpetuud tu suminugu' dinaan, iini mpeduma tu ketubu' nda'i tamanen. Ndi' maukuman, pu' migawen na di kepatayen muka' mialapenig begu ketubu'.
25 Taman talu'u diniu, sungu matengi gendaw mekedengeg di tingegu su nga minatay, pu' naanig Bata' nu Megbebaya'. Adin su mekedengeg di tingegu, mpeduma dayun di ketubu' nda'i tamanen. Muka' ki gendaw kia, minateng na.
26 Naa su Gama'u, iini puun nu ketubu'. Ma'nia dadema naan, kig Bata'en. Bigayanu niin pegbaya'u, puun dau dema nu ketubu'.
27 Bigayan dau niin dema pegbaya'u mengukum tu nga getaw, pu' naanig Bata' nu Kilawan.
28 Mauma dema mesebu'an amu dun su tinalu'u diniu? Bentayay pa daan niu, duun daani gendaw mateng medengeg nug launan minatay su tingegu
29 muka' megbuat ilan tu ngag lebeng nilan. Dayun adin su melengasi pigbetaden, iini metubu' puli' di nda'i tamanen. Muka' adin su melaati pigbetaden, megbuat tug lebengen, dayun iini ginukuman dun gupia, segbuun ditug linaw gapuy."

Su nga Takesi' dini Isus

30 Laung gusay ni Isus, "Nda'iduni penggulaulaan ku mikpuun tu pegbaya'u, laak dagid sa' mengukumu, iini pektalentenan ku, su da telu'en dinaan nu Gama'u, kaas melegdengi kengukumu, pu' medunut tu mauya'an nu Gama'u suminugu' dinaan, kana' nug danaan laak mauya'an.
31 "Naa sa' upama naani tumakesi' mekatag dig lawasu, ndi' kambat medawat su telu'en ku.
32 Laak tumu' duunig duma tumakesi' mekatag dinaan. Misuunan ku dadema pu' metuudi telu'enen mekatag dinaan.
33 Naa si Juan, sa' piksaakan niu iin, miglegintuud mekatag dinaan.
34 Laak naan, kana'u seligan takesi'anu nu nga getaw. Mitalu'u da dun diniu su mekatag dini Juan kia, adun megawen amu.
35 Si Juan kiin, iin su maa' nu sulu' mikpedelag diniu, pisuunanen amu tu metuud. Miuya'an niu su piktu'unen diniu, laak nda' maiben.
36 Duun pai metaas takesi' di tinakesi'an ni Juan kiin. Adin su pipenggulaula dinaan nu Gama'u, iini takesi' mekatag dinaan pu' sinugu'u nu Gama'u Megbebaya' medini.
37 Tuminakesi' dadema dinaan su Gama'u suminugu' dinaan, laak nda' niu mainsan medengeg su tingegen, muka' nda' niu mainsan maita' su palasen.
38 Nda' niu pa pagid pektalentenay su talu' nu Gama'u, pu' ndi' amu metuudan dun su sinugu'en medini.
39 Penilung niu su Misulat Talu' nu Megbebaya', pu' laung niu dun sa' penemalan niu gupia besaay, mpeduma amu tu ketubu' nda'i tamanen. Laak dagid ki sinulat kiin, miketakesi' dadema dinaan.
40 Laak dagid pia mitakesi'anu dun, nda' amu pekpaingabang dinaan, adun mpeduma amu sia tu ketubu' nda'i tamanen."
41 Diksu' ni Isus su talu'en, "Naa, kana'u tuyu' penalanu nu nga getaw.
42 Laak yamu nu nga kaunutan, misuunan ku sug betad niu, misuunan ku dadema pu' ndi' amu mekpetail tu Megbebaya'.
43 Pigwekilanu nu Gama'u medini, laak dagid nda' niau penemba'ay. Sa' upama lain tawani medini mekpuun tu pegbaya'en laak, iini penemba'en niu.
44 Iini mauya'an niu, mpenalan amu nu ngag duma niu, laak mpauk amu penalan nu Megbebaya' salanen da, kaas mekenduta' mai kekpetuud niu dinaan?
45 Naa mabu' laung niu dun dengaten ku amu tu Gama'u. Ndi'u. Iini dumangat, si Moises, su siligan niu tantu.
46 Laung niu dun mituudan amu ditu sinulat ni Moises, laak dagid sa' iin siai pituud niu, pituud niau dadema sia, pu' itu su sinulaten mekatag dinaan.
47 Mendadi kagina ndi' amu mekpetuud ditu sinulat ni Moises, ndi' damu dema mekpetuud ditu petu'un ku."

6

Pinaan ni Isus sug Lima Ngibu Tawan (Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Naa tubus itu, duminipag si Isus dig Linaw Galilea (sala piningalan dun sug Linaw Tiberias).
2 Melaun gupia getaw miglendug dini Isus, saba' minita' nilan su nga mekesalebu' tu'us pinggulaulanen sa' pineguli'anen su pemegladu.
3 Tumiwad si Isus dig bentud, ilan nu nga sakupen, dayun ilan megingkud dia.
4 Naa sungu na mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan.
5 Mendadi, bena' midayag ni Isus su nga mimeglendug getaw pangay dia niin, sinaaken dini Felipe, "Adin ta ma mesaluyi gaan, sukal paan ta sia di melaun getaw kini?"
6 (Naa su piksaak kini ni Isus dini Felipe, pingindananen laak si Felipe, pu' suunanen ki penggulaulaanen sungu.)
7 Kali' sembag si Felipe, "Ndi' ta megaga, pu' pia bali dua' gatus denario siai pan, kulang pa dinilan, pia pekaika'en gupia."
8 Naa sala tawan sakup ngalanen si Andres, ngudan ni Pedro, laungen dini Isus,
9 "Duuni gembata' dini migbalun lima buuk pan sebada, muka' dua' buuk seda'.* Laak kenduta'en ta ma dun pekpaan di nga melaun getaw kini?"
10 "Naa, pemaingkud niui nga getaw kia," laung ni Isus. (Pu' meliwagig lamalama dia.) Sa' ma'nia, mimegingkud dayun su nga getaw, duun saanig lima ngibu tawan su laak lumbus laki.
11 Inalap dayun ni Isus ki pan kia, mikpaladpalad tu Megbebaya', dayun pikilasilasen tu nga getaw pemegingkud dia. Ma'antu dadema sug dua' buuk seda', pikilasilasen dadema dinilan. Minaan dayun ki kelaun getaw, taman luminukas ilan maan.
12 Naa bena' migela' ilan mbesug, laung ni Isus tu nga sakupen, "Pengikpes niui nga sawad, adun nda'iduni mekula'ula'."
13 Kali' nilan pengikpesay, sepulu' bu' dua' dig belanani mipenu' pa nu sama' tug lima buuk pan sebada ginaan nu nga getaw kia.
14 Bena' minita' nu nga getaw ki mekesalebu' tu'us kia pinggulaula ni Isus, laung nilan, "Kini na tu'u su Pimuunan nu Megbebaya' pedetengen ta lumusad dinig lumbang!"
15 Laak si Isus, bena' misuunanen pu' sungu lumpakay nu nga getaw adun petegelan nilan sia meglegadi' dinilan, laak migawa' dia nilan. Minundas salanen tug binentudan.

Mipanaw si Isus dig Dibabaw Tubig (Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Naa bena' mikagaw gebii bu' gendaw, duminiksun su nga sakup ni Isus tu geksid linaw.
17 Duminangan ilan di sekayan, suminakay ilan dayun dumipag pangay tug lunsud Capernaum. Gibii ilan diag linaw, laak nda' pa peglendug dinilan si Isus.
18 Duminuluki metikteg genus, mimukay sug linaw.
19 Naa bena' pimelulanan nilan, duun saanig lima kilumitrui giniginanen, minita' nilan si Isus, masi' pekpanaw diag dibabaw tubig, misebang dia sekayan nilan. Mipati' ilan mendek.
20 Dagid miktalu' si Isus dinilan, "Naa, ndi' amu mendek. Naan daini!"
21 Pisakay nilan dayun iin dia sekayan nilan. Mitekaw dayun mateng tu pegengayan nilan su sekayan nilan kia.

Pinengaw nu nga Getaw si Isus

22 Naa bena' migendaw puli', su nga getaw mibilin ditug dipag, misuunan nilan pu' salabuuk laaki sekayan midenggu' dia kalabung, muka' sa' suminakay su nga sakupen, nda' pegdunut si Isus, su nga sakupen laaki suminakay.
23 Naa duuni ngag duma sekayan genat tu Tiberias midenggu' dia tanda' mesempel pingaanan nilan nu nga pan kiin sa' genat mekpaladpalad dun tu Megbebaya' su Kaunutan si Isus.

* **6:9 6:9** Ki sebada, ginis pimula maa' nug dawa muka' palay, baalen nu nga pubri getaw pan.

24 Bena' misuunan nu nga getaw pu'
nda' na dia si Isus dakus su nga sakupen,
suminakay dailan dema di nga sekayan
kia, pangay ilan ditu Capernaum, penen-
gaun nilan si Isus.

Si Isus su Gaan Mekegbegay Ketubu' nda'i Tamanen

25 Naa bena' mibaangan nu nga getaw
si Isus ditug dipag linaw, sinaak nilan
diniin, “Sir, nanuun ka minateng dini?”
26 Kali' sembag si Isus, “Taman talu'u
diniu, kana' iini menengaw amu dun
dinaan pu' saba' nu kesabut niu tu
tu'us pinggulaulau. Segaga, iin sungkini
menengaw amu dun, pu' saba' nu
kepa'aan ku diniu kalabung nu pan,
mibesug amu dun gela'.
27 Naa ndi' namu penamal meksukat
gaan mekpetubu' dig lawas niu, pu' kiin,
duuni gikteben. Subay penamal amu
sukat gaan megbegay ketubu' nda'i tama-
nen. Iin su gaan begayu diniu, pu' pinita'
na nu Gama'u Megbebaya' pu' bigayanu
niin pegbaya'u, naan kini, kig Bata' nu
Kilawan.”
28 Kali' ilan saak diniin, “Kenduta' mai
kedunut nami tu mauya'an nu Megbe-
baya'?”
29 Kali' sembag si Isus, “Iini mauya'an
nu Megbebaya' baalen niu, petuuden niu
ki sinugu'en medini niu.”
30 Kali' ilan pektalu', “Naa sa' ma'antu,
paita' mu dinamii mekesalebu' tu'us,
adun metuudan ami dun. Ta' alandun
mai penggulaulaan mu?
31 Sa' pinenggi' maa' nu ginaan nu
ginepu'ay ta diag limawa', su gaan genat
tug langit, pu' sinulat dengantu, ‘Bigay ni
Moises dinilan gaan genat tug langit.’ ”
32 Kali' pektalu' si Isus, “Taman talu'u
diniu, kana' ni Moisesi migbegay diniu
gaan genat tug langit, su laak Gama'u.
Muka' nemun kini, begay diniu nu
Gama'u ki tantu gaan genat tug langit.
33 Pu' su gaan begay nu Megbebaya',
lumusad genat tug langit. Ki gaan kini,
iin su megbegay tu tiba'an getaw ketubu'
nda'i tamanen.”
34 “Sir,” laung nilan, “sa' megdadi, be-
gayay mu ami lelayun di gaan kiin.”
35 Kali' pektalu' si Isus, “Naani gaan
kini, pu' megbegayu tu tiba'an getaw
ketubu' nda'i tamanen. Adin su getaw
mekpaingabang dinaan, ndi' na puli'
megutem. Adin su metuudan dinaan, ndi'
na puli' kuaun.”
36 “Naa,” laung padun ni Isus, “iini
tinalu'u diniu pu' minita' niau laak nda'
niau petuuday.
37 Pia na. Adin su tindu' nu Gama'u
sumakup dinaan, mekpaingabang di-
naan, muka' lumbus, penemba'en ku.
38 Pu' nda'u lusad genat tug langit adun
petuuden ku sug danaan delendeman.
Segaga iini luminusadu dun, petuuden ku
su mauya'an nu suminugu' dinaan.
39 Iini mauya'an nu sumingu' dinaan,
ndi'u mbeleng su nga sakup bigayen di-
naan, pia sala tawan dinilan. Dayun
sa' sungu melengkebig benwa, gela'en ku
ilan petubu'ay puli'.
40 Pu' iin pa pagidi mauya'an nu
Gama'u, adin su mekailala dinaan kini,
kig Bata'en, muka' mekpetuud dinaan,
naa mpeduunan ketubu' nda'i tamanen.
Muka' sa' sungu melengkebig benwa,
petubu'en ku puli'.”
41 Mendadi su nga getaw Judea dia,
mikunlumunlum ilan, pigbensi nilan dun
ki tinalu' kia ni Isus, laungen, “Naa, naan
laungi gaan kini luminusad genat tug
langit.”
42 Kali' ilan peksinaakay, “Asa ki getaw
kini, kana' bain si Isus, sug bata' laak ni
Jose? Mi'ilala ta gupia su mekegulangen.
Maumanen ma telu'ay, iin su genat tug
langit?”
43 Kali' pelum pektalu' si Isus, “Ndi'
amu dega pekunlumunlum ma'niin.
44 Nda'i getaw mekesakup dinaan sa'
kana' iini egaken nu Gama'u, su sumin-
ugu' dinaan. Muka' ki sumakup dinaan,
petubu'en ku puli' sa' sungu melengkebig
benwa.
45 Nda' ba sulat nu nga pimuunan nu
Megbebaya' dengantu, laung nilan, ‘Ki
tiba'an getaw, petu'unan nu Megbebaya'.’
Naa adin su mektalenten tu pitu'un nu
Gama'u, menemba' dinaan.

46 Laak nda'u telu'ay pu' duuni mikaita'
tu Gama'u. Naan laaki mikaita' tu Megbe-
baya', pu' su Megbebaya'i pigenatan ku.
47 Taman talu'u diniu, adin su metuu-
dan dinaan, iin laaki mpeduunan ketubu'
nda'i tamanen.
48 Pu' naani gaan, pu' megbegayu tu
tiba'an getaw ketubu' nda'i tamanen.
49 Naa su nga ginepu'ay niu, saanan
nilan ditug limawa', iin daanig lebungan
seleman nilan su gaan pilusad dinilan
nu Megbebaya'. Laak dagid pia ma'antu,
bena' minatengi gumul nilan, migela'
dailan matay.
50 Laini tantu gaan lumusad genat tug
langit, pu' adin su maan dun, ndi' na
matay.
51 Muka' naani gaan luminusad genat
tug langit megbegay ketubu'. Sa' maan su
getaw di gaan kini, iini metubu' di nda'i
tamanen. Muka' ki gaan begayu, iini
gunedu, begayu adun metubu'i tiba'an
getaw.”†
52 Bena' midengeg nu nga getaw Judea
dia, miksinualay ilan pati', kali' ilan pek-
talu', “Pekenduta'en dun nu getaw kini
kepa'aanen dinita tu guneden?”
53 Mendadi diksu' ni Isus su talu'en
dinilan, “Taman talu'u diniu, sa' ndi' niu
aanen su guned nug Bata' nu Kilawan,
muka' sa' ndi' niu inumen sug dugu'en,
naa ndi' niu malap su ketubu' nda'i tama-
nen.
54 Naa naan kini, kig Bata' nu Kilawan,
adin su getaw maan di gunedu muka'
minum dig dugu'u, iini mpeduma tu ke-
tubu' nda'i tamanen. Sa' sungu melengke-
big benwa, petubu'en ku dadema iin puli'.
55 Pu' iini tantu gaan su gunedu, muka'
kig dugu'ui tantu ginumen,
56 kaas adin su getaw maan di gunedu
muka' minum dig dugu'u, dumangen dini
naan, muka' naan, diin dau dema niin.
57 Suminugu' dinaan su Gama'u. Kag-
ina tetubu' iin, metubu' dau dema.
Ma'antu dadema, adin su maan dinaan,
metubu' dadema iin.
58 Mendadi naan laaki tantu gaan lu-
minusad genat tug langit, kana' maa' nu
ginaan nu nga ginepu'ay niu, pu' minatay
dailan. Adin su maan di gaan tantu kini,
metubu' di nda'i tamanen.”
59 Tinalu' ia ni Isus sinegayen
mekpetu'un dia simbaan nu getaw Judea
ditu Capernaum.

Su Talu' Mekegbegay Ketubu' nda'i Tamanen

60 Bena' midengeg nu nga sakup ni Isusi
tinalu'en kia, melaun dinilani miktalu',
“Ndi' ta muitani tinalu'en kini. Ta' mai
mekesangu' dun ini?”
61 Mendadi, kini si Isus, misuunanen
su kegbensi nu nga sakupen kia pia
nda' pesuun dun. Kali' pektalu' dinilan,
“Mauya'an ba niu mundang amu saba' nu
tinalu'u kia?
62 Sa' maita' niu kig Bata' nu Kilawan,
naan kini, luntuu puli' ditu pigenatan ku,
melegenan pa bamu gusay?
63 Kana' nu pegbaya' nu getaw meg-
begay ketubu' tu getaw, su laak Balakat
nu Megbebaya'. Naa, ki tinalu'u kini,
iini meguit diniu Balakat nu Megbebaya'
megbegay ketubu'.
64 Laak duun diniui ndi' metuudan
dinaan.” (Kaas ma'niai tinalu' ni Isus, pu'
genat tu puunanen, misuunanen su nga
ndi' metuudan dun, muka' misuunanen
dadema ki tumipu diniin.)
65 Kali' padun pektalu' si Isus di nga
sakupen kia, “Kaas ma'niai tinalu'u diniu,
pu' nda'i mekenemba' dinaan, subay
pedelendem dun nu Gama'u.”
66 Mendadi genat tu ketalu'en dun kia,
melaun sakup ni Isus tumiliud diniin,
nda' nailan dunut diniin.
67 Sa' ma'nia, suminaak si Isus tu
sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, laun-
gen, “Mendadi yamu, tuliud damu dema
dinaan?”
68 Sumimbag si Simon Pedro, “Uu
Kaunutan, sa' tuliud ami dini'a, taway
dun bai pegengagan nami? Sug dani'a
talu' laaki mekegbegay tu ketubu' nda'i
tamanen.
69 Muka' mituudan ami gupia dini'a,
suunan nami pu' ya'a na gupia su Pimili'
nu Megbebaya'.”
70 Kali' sembag si Isus, “Naa kana'
ba metuud, pimili'u amu nu sepulu' bu'

† **6:51 6:51** Su guneden, piulugan dun ni Isus ki kepatayen gumanti' di kepatay nu nga getaw.

dua' tawan? Dayun sala tawan diniu, menulay!"
71 Ki tinalu' kini ni Isus, pilebu'anen dun si Judas, kig bata' ni Simon Iscariote kiin. Pu' pia sala tawan si Judas di nga sepulu' bu' dua' tawan peneliganen, iini tumipu pa dini Isus.

7

Si Isus muka' su nga Pateden

1 Genat itu, mipanaw si Isus dia laak benwa Galilea. Nda' peditu Judea, pu' su nga kaunutan nu getaw Judea ditu, mekpatay ilan sia diniin.
2 Mendadi, sungu na mektelipuun sug lumpuk nu nga getaw Judea piningalan dun sug Lumpuk ngag Bebelayan.
3 Kali' pektalu' dini Isus su nga pateden, "Tumu' awa'a dini, dituun ka Judea, adun maita' nu nga sakup mu ditu ki penggulaulaan mu.
4 Pu' su getaw sa' mekpededengeg, ndi'en egluden su penggulaulaanen. Ki nga penggulaulaan mu kini, subay pedayag mu tu tiba'an getaw!"
5 (Iini tinalu' dun nu nga patedeni ma'nia, pu' pia ilan, nda' ilan pekpetuud diniin.)
6 Kali' pektalu' si Isus, "Paa, naan, nda' pa dateng ki gendawu. Yamu, pia ta' endaway dun, megdadi da.
7 Ndi' amu mesengay nu nga kilawan, dagid naan, misengayu nilan, pu' penluksaden ku dinilan melaatig betad nilan.
8 Mendadi, yamu nai peditug lumpuk. Naan, ndi'u meditu, pu' nda' pa dateng ki gendawu."
9 Sa' ma'niai tinalu'en, mibilin dia Galilea si Isus.

Su Kangay ni Isus tug Lumpuk ngag Bebelayan

10 Mendadi bena' miditug lumpuk su nga pated ni Isus muka' duuni santa' gebii, miditu dadema si Isus, laak dagid nda' pailagilag dia.
11 Naa ki nga kaunutan nu getaw Judea, pekpenengaun nilan si Isus diag lumpuk, sinaak nilan tu nga getaw, "Adin main?"
12 Su nga melaun getaw suminaup, miglelekemeday ilan pati' mekatag dini Isus. Duuni miktalu', "Gempia getaw iin," duun dademai miktalu', "Kana' ma da, peglimbunganen su nga getaw."
13 Laak pigbuni nilan su telu'en nilan kia, pu' mindek ilan tu nga kaunutan nu getaw Judea.

14 Mendadi bena' miginenga' na saan sug lumpuk, miditu si Isus Balay Pengedapan tu Megbebaya', piktu'unanen su nga getaw dia.
15 Ki nga kaunutan nu getaw Judea, misebu'an ilan dun, kali' ilan peksinaakay, "Paa, ki getaw kini, pikendun ma dun metaasi sinuunanen, asa nda' ma petu'unay di Palinta ta?"

16 Mendadi kali' pektalu' si Isus, "Ki tinitulu'u kini, kana' danaan delendeman, segaga danu suminugu' dinaan.
17 Adin su getaw delendemanen penggulaulaanen su mauya'an nu Megbebaya', mesuunanen sa' ta'i pigenatan nu titulu'u, sa' genat ba tu Megbebaya', sa' mikpuun bain tug danaan laak pegbaya'.
18 Adin su mekpetu'un puun dig daniin laak pegbaya', mekpenalenal da, laak dagid adin su mekpetu'un adun pegleleepenenig dengegan nu Megbebaya', su suminugu' diniin, iini tantu mekpetu'un, kana' belusen.
19 Ma'niin ni Moises, bigayanen amu Palinta nu Megbebaya' dengantu, laak dagid, nda'iduni getaw diniu dinunutanen gela' su Palinta kia. Pu' sa' sia duun diniui getaw dinunutanen gela' su Palinta, mauma dema naan, petain ma niau sia, asa duuni pinalinta ni Moises, ndi' mekpatay?"

20 Kali' sembag su melaun getaw, "Pingepu'an ka menulay! Pia nda'i miksaad matay dini'a."

21 Kali' padun sembag si Isus dinilan, "Naa, mainsan pinggulaulaui mekesalebu', mitekawan amu dun, launan niu.
22 Bentayay pa daan niu. Pinalinta diniu ni Moises pentu'usan niuig bata' niu pu' getaw Judea nailan, kaas megbaal amu tu'us, pia di Gendaw Pelali (laak

kana' ni Moisesi pigenatanen, su laak nga
ginepu'ay niu).*
23 Naa, sa' sirkunsisuuni getaw di Gen-
daw Pelali, pu' adun medunutani palinta
ni Moises, ta' mai mangit amu dun dinaan
sa' pineguli'an ku gupiaig lawas nu getaw
kiin di Gendaw Pelali?
24 Mendadi, ndi' amu pegdedali' men-
gukum di minita' niu, subay unaan pa
niu pegdelendem sa' gempia ba su ping-
gulaula, sa' melaaten ba."

Si Isus ba su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan?

25 Naa duuni nga getaw Jerusalem mik-
talu', "Ki getaw kini, kana' bain su petain
sia nu nga kaunutan?
26 Laak bentayay pa daan niu, megyaga
iin di gedapan, laak ndi' nilan pemaa-
gen! Aa, mabu' misuunan ba nilan
pu' iinen tu'u su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?
27 Dagid sa' mateng daw su Tindu' nu
Megbebaya', nda' dawi mekesuun dun ki
pegenatanen. Naa kig launan ta kini,
misuunan ta su pigenatan nu getaw kini."
28 Mendadi, selian ni Isus mekpetu'un
dia Pengedapan tu Megbebaya', minekeg
mektalu', laungen, "Naa, laung niu dun
pu' mi'ilala ba niau muka' misuunan ba
niui pigenatan ku? Kana' danaan delen-
deman su kediniin ku. Metuud, duuni
Megbebaya' muka' iini suminugu' dinaan,
laak iin, kana' niu mailala.
29 Dagid naan, mikesuunu diniin, pu'
iini pigenatan ku, muka' iini suminugu'
dinaan medini."
30 Mendadi ki nga kaunutan kia, sikna
midengeg nilan, daapen nilan sia si Isus,
laak nda'i mekedaap dun, pu' nda' pa
dateng ki gendawen.
31 Laak melaun getaw dia, mituudan
ilan dini Isus, laung nilan, "Sa' metua'
su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan,
melaun pai mekesalebu' penggulaulaa-
nen, sabaya' nu getaw kini?"

Su Keksugu' Daapen sia si Isus

32 Naa ki nga Pariseo, midengeg nilan su
kaunlumunlum kia nu nga melaun getaw
mekatag dini Isus. Sa' ma'nia, ilan kia
muka' su nga kaunutan nug belian nu
getaw Judea, sinugu' nilan dayuni nga
megingat tu Pengedapan tu Megbebaya',
adun daapen nilan si Isus.
33 Kali' pektalu' si Isus, "Dumuma pau
diniu ndi' maiben, dayun megawa'u dini,
mpuli'u ditu suminugu' dinaan.
34 Dayun penengaun niau, laak ndi'
niau mbaangan, pu' ndi' amu mekeditu
pegengayan ku."
35 Naa ki nga kaunutan nu getaw Judea
kia, miksinaakay ilan dayun, laung nilan,
"Adin ma saan angayi getaw kini, ndi'
ta mbaangan? Mabu' mangay ditu ngag
duma ta misigwag, su luminamug tu
nga getaw Grecia, pu' adun petu'unanen
pelum su nga getaw Grecia?
36 Ta' mai guluganen ki tinalu'en kia pu'
penengaun ta, laak ndi' tain mbaangan,
pu' ndi' ita mekeditu daw pegengaya-
nen?"

Su Tubig Mekegbegay Ketubu' nda'i Tamanen

37 Naa bena' sug deksu'an nug Lumpuk
nug Liniusan, si Isus, migindeg di geda-
pan nug launan getaw, minekeg dayun
mektalu' dinilan, "Pia adini getaw kuaun,
mekangay minum dini naan.
38 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', 'Adin su metuudan dinaan,
duuni maa' nu tebud dig dialem ginaanen
menelegan megbegay ketubu' nda'i tama-
nen.' "
39 Naa, ki tinalu' ni Isus kia, iini
mekatag di penggulaula nug Balakat nu
Megbebaya', su sungu begay tu nga
mekpetuud diniin. Nda' pa ia begay, pu'
nda' pa lentu si Isus ditu gekbus langit
adun maita' nug launan biwat su kelengas
nu pegbaya'en.

Su Sumpaki' nug Delendeman nu nga Getaw

40 Naa bena' midengeg nu nga melaun
getaw ki tinalu' kia ni Isus, duuni mik-
talu', "Ki getaw kini, iinen na tu'u

* **7:22 7:22** Ki tu'us kini, iin sug betad nu nga getaw Judea peksirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, gindan pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

su pedetengen ta Pimuunan nu Megbebaya'!”

41 Sa' sug dumai mektalu', laung nilan, “Iinen na tu'u su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan!”

Dagid duun pa pagidi mektalu', “Su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, kana' ma genat tu Galilea!

42 Iini sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, sapu' ni Adi' David, kaas genat dig Betlehem, sug lunsud ni David.”

43 Iin dayuni sumpaki' nug delendeman nu nga getaw mekatag dini Isus.

44 Sug duma, mauya'an nilan sia daapen iin, laak nda' pai kedaap diniin.

Su Kemilas nu nga Kaunutan nu Getaw Judea

45 Naa su nga megingat tu Pengedapan kiin, bena' mipuli' ilan ditu nga kaunutan nug belian muka' tu nga Pariseo kia, sinaakan ilan, “Naa, mauma dema nda' ma niu iin uitay?”

46 Kali' sembag su nga megingat, “Pu' iin pa duuni getaw mikitelu'ay maa' nu getaw kiin!”

47 “Apelai!” sinaak nu nga Pariseo. “Milimbungan damu niin dema?

48 Sa' yami nu nga kaunutan muka' Pariseo, duun bai misuunan niu sala tawan dinami mituudan di getaw kiin?

49 Baa, nga melaun getaw kini! Nda' nilan mesuunay su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises, kaas inukuman nailan nu Megbebaya'!”

50 Naa sala tawan di nga Pariseo kia, si Nicodemo, su miditu ni Isus sug diin kiin. Kali' pektalu' si Nicodemo,

51 “Asa binandu ditu Palinta ta, ukumani getaw subay unaan pa biselaay.”

52 Kali' sembag su nga Pariseo, “Masi' ya'a, dumaa dadema niin getaw Galilea? Naa, penilung mu su Misulat Talu' nu Megbebaya'. Mesuunan mu dayun, nda'i pimuunan nu Megbebaya' genat tu Galilea.”

53 [Sa' ma'antu, minuli' su nga kelaun getaw.]

8

Sug Libun Miglaat Pekesuunan

1 [Laak si Isus, miditug Bentud nu nga Gayu Olibo.

2 Bena' migendaw puli', milapus mangay ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya'. Dekag minateng dia, mikpungun diniin su melaun getaw. Migingkud dayun si Isus, piktu'unanen ilan.

3 Naa duunig libun iwit dia nu nga mekpetu'un di Palinta nu Megbebaya' muka' nu nga Pariseo. Kig libun kini, duun dawi mikaita' dun, tebia' miglaat pekesuunan. Mendadi, pinindeg nilan dia gedapan nu nga getaw kig libun kia.

4 Laung nu miguit dun dia, “Sir, kig libun kini, duuni mikaita' dun gupia miglaat pekesuunan daw.

5 Naa, iini palinta nu Megbebaya' dinita pisulaten dini Moises, subay betuun ta. Mendadi ya'a, ta' mai ketalu' mu dun?”

6 Naa iini tinalu' nilan duni ma'nia, pu' pengimanan nilan sia si Isus di metalu'en, adun dengaten nilan sia.

Mendadi si Isus, migdukung, sinulatanen tendu'en sug lupa'.

7 Minamal ilan dayun sumaak diniin. Migindeg dayun si Isus, kali' pektalu', “Naa, adin diniui nda'i sala'en, iini meguna megbatu dun.”

8 Migdukung puli' si Isus, dayun peksulat puli' diag lupa'.

9 Mendadi ki nga getaw kia, mimegawa' ilan dayun dia, piksesala tawan dinilan mipanaw, miguna su nga megulang dinilan. Tiga'wan, iin laaki mibilin dia si Isus, dumanen laak sug libun pegindeg pa dia.

10 Mendadi, migindeg puli' si Isus, kali' saak tug libun, “Ibun, adin mailan? Nda' bai mbilin mukum dini'a?”

11 Kali' sembag, “Sir, nda'idun.”

“Mendadi naan,” laung ni Isus, “ndi' dau dema mukum dini'a. Uli'a na, muka' ndi'a puli' pegbaal sala'.”]

Si Isus su Tiag nu Tiba'an Getaw

12 Naa, mikpetu'un puli' si Isus tu nga getaw. Kali' pektalu', “Naa, pektalentenay niu ini. Naani Tiag mekpedelag di tiba'an getaw. Adin su getaw dumunut dinaan, iini medelagan nu Tiag, su puun

nu ketubu' nda'i tamanen, muka' iin, ndi' na mekepanaw di medelem."

13 Kali' pektalu' su nga Pariseo, "Naa, ta' mai metuudan ami dun, pu' ya'a laaki tuminakesi' dun? Su takesi' mu, nda'i gatagen."

14 Kali' sembag si Isus, "Pia naan laaki miketakesi' dig lawasu, laak metuudi tinakesi'an ku, pu' misuunan kui pigenatan ku muka' peguli'an ku, laak yamu, nda' niu mesuunay ia.

15 Sa' mukum amu, su kinilawan dai pigunut niu. Naan, ndi'u mukum di kilawan.

16 Laak sa' pinenggi' pu' mukumu di nga getaw, mpiai kaukumu dun, pu' kana'u laak salai mukum dun, pu' dumananu dun nu suminugu' dinaan.

17 Pektalentenay niu ini, misulat di Palinta niu sinulat ni Moises, sa' dua' tawani meketakesi' dun, mpemilang metuud su takesi'an nilan.

18 Naa, mitakesi'an kuig lawasu muka' tinakesi'an dau dema nu Gama'u, su suminugu' dinaan."

19 Kali' saak su nga Pariseo, "Naa ki gama' mu kini, adin ma dun?"

Kali' sembag si Isus, "Ndi' amu sumambat dinaan, muka' su Gama'u dema, ndi' amu sumambat dun. Sa' sia suminambat amu tantu dinaan, naa suminambat damu dema tantu tu Gama'u."

20 Kiai tinalu' ni Isus su dia pa Pengedapan tu Megbebaya' mekpetu'un dia nga getaw, dia mesempel nug betangan nu nga getaw gamut nilan ditu Pengedapan. Nda' pai duminaap dini Isus, pu' nda' pa datengi gendaw su tindu' nu Megbebaya' kedaap diniin.

Ndi' amu Mekeditu Pegengayan ku

21 Kali' padun pektalu' si Isus tu nga getaw, "Naa mawa'u dini, penengaun niau dayun, laak ndi' niau mbaangan. Kaas matay damu, nda' namu lelaatay di sala' niu. Ndi' amu mekeditu pegengayan ku."

22 Naa, su nga kaunutan nu getaw Judea, kali' ilan pektalu', "Kagina tinalu'en pu' ndi' ita mekeditu pegengayanen, mabu' iini guluganen, megeget."

23 Kali' sembag si Isus, "Yamu, dangen amu dinig lumbang. Naan, genatu tu gekbus langit, kaas sakup amu laak nu kekinilawan. Laak naan, kana'u sakup kekinilawan.

24 Kiai tinalu'u dun pu' matay damu nda' namu lelaatay di nga sala' niu. Matay amu tu'u nda' amu lelaatay, subay metuudan amu dun naan su pektelu'en ku kini."

25 Kali' ilan saak, "Adin ka getaw?"

Simbag dayun ni Isus, "Naa genat tu puunanen, naani pektelu'en ku diniu.

26 Yamu kiin, melaun pa paduni metalu'u mekatag diniu, laak ndi'u telu'en. Melaun dademai maukuman ku amu dun, laak ndi'u dadema mukum. Su talu' nu suminugu' dinaan, iin su metuud muka' iin laaki ukiten ku di tiba'an getaw."

27 Naa su nga mikedengeg tu tinalu'en kia, nda' nilan mesabut pu' su pektelu'enen dinilan, iin su Gama'en Megbebaya'.

28 Ma'antu, kali' dayun pektalu' si Isus, "Naanig Bata' nu Kilawan. Sa' inaten na niau, mesuunan na niu pu' naan su pektelu'en ku kiin. Muka' dema mesuunan niu dayun nda'i penggulaulaan ku mikpuun tug danaan pegbaya', pu' telu'en ku su laak pisuun dinaan nu Gama'u.

29 Iin su suminugu' dinaan, megduma lelayun dinaan muka' nda'u niin petuyangay salau, pu' pinemalan ku lelayun penggulaulaay su mauya'anen."

30 Mendadi melauni nga mikedengeg tu tinalu' kia ni Isus, mituudan ilan diniin.

Su Getaw Mekpetuud, iini Megawen

31 Mendadi, kali' pektalu' si Isus tu nga getaw Judea dia mikpetuud na diniin, "Sa' penemalan niu dunutay su telu'en ku, naa sakupu namu tantu.

32 Mesuunan pa niu dayuni metuud muka' pebeluyen amu nu metuud."

33 Su nga getaw Judea, kali' ilan pektalu', "Mauma dema telu'en mu pu' pebeluyen ami, asa sapu' ami ni Abraham, nda' nami mainsan mbianayi gulipen di getaw. Ta' mai pengma'anan mu pebeluyen ami?"

34 Kali' sembag si Isus, “Naa, taman
talu'u diniu, adin su mikesala', malap
gulipen nu sala'en.
35 Sa' upama gulipen, kana' sakup
lelayun nu mingulipen dun, laak dagid
sug bata' nu mikpaulipen dun, danilan da
lelayun.
36 Kaas sa' iini mekpebeluy diniu sug
Bata' nu Megbebaya', naa mbeluy damu
gupia.
37 Naa, misuunan ku pu' yamui sapu'
ni Abraham, laak pia ma'antu, mauya'an
niu petain niau, pu' nda' pengganget dig
delendeman niu su pektelu'en ku.
38 Naan, piktu'un ku diniu su pinita'
dinaan nu Gama'u. Yamu dema, peng-
gulaulaan niu su midengeg niu dig daniu
gama'.”
39 Sumimbag ilan, “Sapu' ami ni Abra-
ham.”
“Sa' upama sapu' amu ni Abraham,
penunggilingan niu sia su pinggulaula ni
Abraham,
40 laak dagid iini penggulaulaan niu
sia, petain niau. Naa, nda'i pinggu-
laula ni Abraham ma'nia. Daal dai
pinggulaulau, inukitu diniu su midengegu
metuud tinalu' nu Megbebaya'.
41 Yamu, iini pinunggilingan niu, su
pinggulaula nu tantu gama' niu.”
“Salabuuk dai gama' nami, su da laak
Megbebaya'. Bata' ami niin tantu.”
42 “Kana', pu' sa' iini tantu Gama' niu,
petailen niau sia, pu' iini pigenatan ku su
Megbebaya', muka' kini dau. Kana' laak
puun tu pegbaya'u su kediniin ku, pu' iini
suminugu' dinaan su Megbebaya'.
43 Mauma dema nda' niu mesabuti
talu'u? Iini pikpuunanen, ndi' niu muit
su pektelu'en ku.
44 Mingema'an damu gusay tu gama'
niu, su Palin. Iin laaki mauya'an niu
pektalentenay, su mauya'an nu Palin. Su
Palin, genat tu pikpuunanen, memunu'an
iin muka' belusen, pu' nda' na daan
pegilengig delendemanen tu metuud, pia
maika'. Sa' megbalus, bantangen da, pu'
belusen, muka' iin demai pigenatan nug
balus.
45 Kaas, iini ndi' amu metuudan dun
dinaan, pu' telu'en ku su metuud.
46 Nda'idun diniui mekeglegintuud dun
pu' naani mikesala'. Sa' piglegintuudu
su kekesuun, mauma dema nda' amu
metuuday dun?
47 Pektalentenay niu ini, adin su tantu
sakup nu Megbebaya', iini mekineeg
tu talu' nu Megbebaya', laak ndi' niu
pektalentenan, pu' kana' amu daniin
piglegetawan.”

Miguna pa si Isus dini Abraham

48 Mendadi ki nga getaw Judea kia, kali'
ilan saak dini Isus, “Ndi' ba metuud, ya'a
su pektelu'en nami getaw Samaria, su
pingepu'an menulay?”
49 Kali' sembag si Isus, “Nda'u lai
pengepu'ay menulay. Adin su pinggu-
laulau, mekpebasau dun tu Gama'u, laak
yamu, piksudi'an niau.
50 Nda'u pegelapayi megdedengegu
dun, laak dagid duuni mekpededengeg
dun dinaan, pu' iini metau mukum.
51 Naa, taman talu'u diniu, adin su
mekpetuud tu tinalu'u, ndi' na matay.”
52 Kali' ilan talu' diniin, “Nandaw,
mitekad na nami tantu pingepu'an ka
tu'u menulay! Pu' si Abraham muka' su
nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu,
minatay da. Dayun pelum iini telu'en
mu, su mekpetuud di tinalu' mu, nda' nai
petayanen.
53 Su ginepu'ay ta si Abraham, minatay
da. Masi' metaasa pa ba diniin? Su
nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu,
minatay dadema. Tai' delendeman mu
dun, adin ka getaw?”
54 Laung ni Isus, “Sa' naani migalap dun
sug dengegan ku, nda'i gatagen. Laak iini
migbegay dun dinaan su Gama'u, iin su
tinalu' niu pektemuyen niu.
55 Laak dagid sampay nemun, nda' niu
iin sembatay. Naan, suminambatu gupia
diniin. Sa' pinenggi' gelalen ku nda'u
sembatay, naa, belusenu ma'niin diniu,
pu' suminambatu gupia diniin, muka'
piktalentenan ku su telu'enen.
56 Naa si Abraham kiin, su gama' niu
laung, pigleliag, pu' mikpedateng di ke-
tua'u dini. Naa minita'en na, muka' liliag
na gupia.”

57 “Kenduta' mai kaita' mu dini Abraham, asa nda' pa peglima pulu'i taun mu?”
58 “Taman talu'u diniu, su nda' pa pegigetaw si Abraham, naan, daan nau.”
59 Mingimud dayun batu su nga kaunutan kia, pu' betuun nilan sia si Isus adun matay. Laak dagid si Isus, luminamug tu tebenan getaw, migawa' dayun dia Pengedapan tu Megbebaya'.

9

Piuli'an ni Isusig Buta

1 Mendadi selian ni Isus mekpanaw, duuni mipekita'en buta, mibuta sikna mbata'en.
2 Sinaak nu nga sakup ni Isus, “Sir, ta' mai mikesala' di ma'nia kia, migigetaw, daan ma na buta? Iin, atawaka su nga mekegulangen?”
3 Kali' sembag si Isus, “Kana' iini mikesaba' dun butai kegigetawen, puun di sala'en, sampay sala' nu mekegulangen. Ki getaw kini, migigetaw dun buta, adun mpaita' nu Megbebaya' su ginuungen pebian di penggulaulaanen diniin.
4 Naa selian gendaw pa, subay penggulaulaan ta su pipenggulaula dinita nu suminugu' dinaan. Pu' ndi' maiben, meglegebii na, dayun nda'idun nai mekenggulaula dun.
5 Selian ku dinig lumbang, naani tiag tu tiba'an getaw.”
6 Selian ni Isus mektalu', migdula' dig lupa', binasa'en dun sug lawayen. Inugidanen dun dayun ki mata nug buta kia,
7 dunut miktalu' diniin, “Naa, angaya tug Bulenaw Siloe, pengulamusa ditu.” (Su gulugan nu ngalan kia Siloe, “Sinugu'.”) Mipanaw dayun kig buta kia diag bulenaw, mingulamus, dayun mipuli', mikengita' na.
8 Naa su nga sumbalay nug buta kia kampu' nu getaw mikaita' diniin mekpenengi limus, sinaak nilan, “Kana' ba iinen ini su pegingkudingkud mekpenengi limus?”
9 Simbag nu ngag duma, “Iin main.” Laak laung nug duma getaw, “Kana'en, ganggiden laak.”
Kali' dayun pektalu' ki miuli'an kia, “Naan la' lai.”
10 “Naa sa' ma'antu,” sinaak nilan, “ta' mai mikengita'a dun nandaw?”
11 Kali' sembag, “Ki getaw pegingelanan si Isus, migbasa' lupa', binasa'en dun lawayen, inugiden dayun di matau. Tinalu'en dayun dinaan mangayu ditug Bulenaw Siloe, mengulamusu. Minangayu dayun mengulamus, iin dayuni kengita'u.”
12 Sinaak nilan, “Naa ki getaw kiin, adin ma dun?”
Kali' sembag su minayan buta, “Ta' dun.”

Sinaakan nu nga Pariseo su Miuli'an Buta

13 Naa ki minayan buta kia, iwit nu getaw tu gedapan nu nga Pariseo.
14 Naa su kegbasa' ni Isus lupa' muka' kepauli'ayen tug buta kia, mitaang di Gendaw Pelali.
15 Mendadi, sinaakan pelum nu nga Pariseo ki getaw kia, sa' ta'ig bian nu kengita'en. Kali' sembag, “Ki getaw kiin, inugidanen ki matau basak. Bena' mingulamusu, mikengita' nau dayun.”
16 Naa ki nga Pariseo kini, kali' pektalu' sug duma, “Ki getaw kiin mineguli' dun, kana' genat tu Megbebaya', pu' ndi'en pektalentenani Gendaw Pelali.”
Laak sug duma pelum, laung nilan, “Naa sa' pinenggi' mikesala' tu'ui getaw kiin, mekenduta' bai kenggulaulanen di nga mekesalebu' kia?” Sa' ma'nia, miksumpaki' ilan dun.
17 Naa sa' ma'nia, sinaakan puli' nu nga Pariseo su miuli'an kia, laung nilan, “Kagina ya'ai pipengita' nu getaw kitu, ta' mai ketalu' mu mekatag diniin?”
Kali' sembag, “Mituudanu dun pu' pimuunan iin nu Megbebaya'.”
18 Naa ki nga kaunutan nu nga getaw Judea kini, beknanen, nda' ilan metuuday dun pu' ki getaw kia, daan buta, dayun mikengita' na. Sa' ma'nia, pinsabi nilan su nga mekegulangen,
19 suminaak ilan dayun dinilan, “Bata' niu maini? Naa, pektelu'en niu mibuta sikna mbata'en. Sa' ma'antu, ta' mai mikengita' dun ia nandaw?”

20 Kali' sembag su nga mekegulangen,
"Kini, misuunan nami pu' bata' nami
tantu, muka' misuunan nami, daan buta
iin sikna mbata'en.
21 Laak tumu' nda' nami suunay sa' ta'
mai mikengita' dun nandaw, muka' nda'
nami dadema suunay sa' ta' taway duni
mineguli' dun. Tumu' iin nai saakay niu,
gembagel nain, metau na sumbag!"
22 Kaas ma'niai simbag dun nu nga
mekegulangen, pu' mindek ilan di nga
kaunutan kia. Pu' duuni sabut nu nga
kaunutan, adin su meglegintuud dun
pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, subay utidan di simbaan
nu getaw Judea.
23 Kaas ma'niai mitalu' dun nu nga
mekegulangen, laung nilan, "Gembagel
ma na, iini saakay niu!"
24 Mendadi, kedua' deksu' na sebiay ki
minayan buta kini. Kali' ilan pektalu'
diniin, "Naa sapaa tu gedapan nu Megbe-
baya' pu' telu'en mui metuud! Ki getaw
kiin, suunan nami pu' mikesala' getaw
iin."
25 "Ta' dun," simbagen, "sa' mikesala'
bain, sa' kana'. Iin laaki misuunan ku,
butau, dagid nandaw, mekengita' nau."
26 Sinaak nilan diniin, "Ta' maig bi-
naalen dini'a? Pikenduta'en ma kauli'ayi
mata mu?"
27 Kali' sembag, "Naa, daan ku na
tinalu' diniu, laak nda' niu pekineegay.
Naa mauma dema mauya'an ma niu
medengeg niu puli'? Mauya'an niu ba,
sumakup damu dema diniin?"
28 Pinampalaksaan nilan dayun kig
buta kia, laung nilan, "Paa, ya'a kiin,
sakupa niin. Yami, sakup mami ni Moises.
29 Naa si Moises, misuunan nami pu'
ginukitan tu'u iin nu Megbebaya'. Laak
ki getaw kiin, nda' nami suunay sa' adini
pigenatanen!"
30 Kali' pektalu' su miuli'an buta,
"Misebu'anu gupia diniu! Nda' niu suu-
nay sa' adini pigenatanen, asa piuli'aneni
matau!
31 Suunan ta pu' su nga mekesesala'
getaw, ndi' penemba'en nu Megbebaya'
su kenengi nilan. Penemba'en laak
nu Megbebaya' su kenengi nu meg-
basa gupia diniin muka' menggulaula tu
mauya'anen.
32 Pu' genat pa dengantu, iin pa pegde-
dengeg duuni meneguli' dig buta, mibuta
sikna mbata'en.
33 Naa sa' kana' genat tu Megbebaya' ki
getaw kiin, nda'en sia mpenggulaula."
34 "Apelai, ya'a kiin," simbag nilan.
"Genat tu kaika'ay mu, mekesesala'a
getaw. Dayun ya'a bai mekpetu'un di-
nami?" Dayun nilan pua'ay tu simbaan
nilan su miuli'an buta.

Pinengaw ni Isus su Piawa' di Simbaan

35 Mendadi si Isus, bena' midengegen
pu' ki piuli'anen kia, piawa' tu simbaan
nu getaw Judea, pinengawen. Bena'
mibaanganen, sinaaken diniin, "Mikpetu-
uda ma dig Bata' nu Kilawan?"
36 Kali' sembag su miuli'an kia, "Naa
sa' mesu'at, Sir, pesuun mu dinaan sa' ta'
taway dun iin, adun mekpetuudu diniin!"
37 "Minita' mu na," simbag ni Isus.
"Iinig duma mu megabitabit."
38 "Sir," laungen, "mekpetuudu!"
Minginlulud dayun di gedapan ni Isus.
39 Kali' pektalu' si Isus, "Iini lumi-
nusadu dun dinig lumbang, pu' adun
pekpainen ku ki ngag buta muka' ki nga
getaw mangken pu' mekengita' ilan daw.
Mekengita' dayun sug buta kia, muka'
buta na sug laung nilan dun meken-
gita'."*
40 Dekag midengeg nu nga Pariseo
pegindeg dia, sinaak nilan dini Isus, "Ta'i
ketalu' mu dun? Yami, buta bami dema?"
41 Kali' sembag si Isus, "Sa' upama buta
amu tantu, naa nda'i sala' niu. Dagid
kagina engkenen niu pu' mekengita' amu,
gempantek, mikesala' amu."

10

Su Sambingay mekatag di Megingat tu Karniru

1 Kali' pektalu' si Isus, "Taman talu'u
diniu, pinenggi' duuni galad melauni

* **9:39 9:39** Su ngag buta, piulugan dun ni Isus su getaw mangken pu' kulangi sinuunan nilan mekatag di metuud. Su nga laung nilan dun mekengita' ilan, iin su laung nilan dun migela' na nilan metekad su metuud.

karniru dun. Naa, adin su ndi' mian di
genga'an sa' suled, laak mengkalemikit
tug labat, iini megdaaw muka' tulisan.
2 Laak dagid adin su mian tu genga'an
sa' suled, iin su tantu megingat tu
karniru.
3 Iin, sa' mateng tu galad, puka'an
nu megingat tu genga'an. Sa' suled,
medengeg dayun nu nga karniru su tinge-
gen. Tuaganen su ngag daniin karniru,
piksesalabuuk ingelananen ilan, muka'
egakenen ilan mangay ditug liu.
4 Bena' megela'en ilan uitay ditug liu,
meguna dinilan mpanaw. Dunutan nilan
iin gupia, pu' mailala nilan su tingegen.
5 Ndi' ilan dumunut tug lain getaw,
segaga menggebek ilan, pu' ndi' nilan
mailalai tingeg nug lain getaw."

6 Naa iini sinambingay ni Isus tu nga
kaunutan nu getaw Judea, laak nda' nilan
mesabuti guluganen.

Si Isusi Metau Megingat

7 Mendadi, laung dayun ni Isus, "Taman
talu'u diniu, naani genga'an bianan nu
nga karniru sa' suled.
8 Sug launan getaw miuna dinaan, tau-
tau pegwekilan ilan nu Megbebaya', ilani
megdaaw muka' tulisan, laak nda' ilan
pekineegay nu nga karniru.
9 Naani genga'an, adin su mian di
genga'an kini sa' suled, iini megawen.
Suled dayun muka' luyu meksukat
meseksaben.
10 Naa sa' pinenggi' su megdaaw,
metua' adun laak megdaaw muka' mek-
patay sampay menggeba'. Iini midiniinu
dun pu' adun mpeduunan su sumakup
dinaan ketubu' nda'i tamanen, su ketubu'
nda' dademai taman nu kelengasen."

11 Laung pa ni Isus, "Naani gempia
megingat tu nga karniru. Naa, su gempia
megingat tu nga karniru, iin su miuya'
gumanti' di kepetayan nilan.
12 Laak dagid su tinindanan, su kana'
megingat tantu, sa' maita'en mesebangi
mendapa' tu karniru, gubek, belenganen
su nga karniru, pu' kana' maini gapu'en.
Dumapa' dayun su mendapa' tu karniru
muka' mpelak su ngag duma.
13 Gubek su tinindanan, pu' tinindanan
laak muka' ndi' melelaat tu nga karniru.
14 Laak naan su gempia megingat. Sum-
inambatu tug danaan karniru muka' sum-
inambat ilan dinaan,
15 maa' nu kesambat nu Gama'u dinaan
sampay su kesambatu diniin. Miuya'
nau gumanti' dadema di kepatay nu nga
karniruu.
16 Naa duun pai ngag lain karniruu
kana' pa di sekauluan kini. Subay en-
gain ku ilan dema. Mektalenten ilan di
tingegu, mbaluy ilan pa pagid sekauluan,
sala tawan dai megingat dun.
17 "Iini pegbesaanu dun nu Gama'u,
begayu matayig lawasu, pu' metubu'u
puli'.
18 Pia ta' taway dun, nda'i mekegbaya'
mekpatay dinaan, subay begayan ku peg-
baya'en mekpatay dinaan. Muka' sa'
begayu, danaan da delendeman. Duuni
pegbaya'u megbegay dun, muka' duun
dademai pegbaya'u metubu'u puli'. Iini
sinugu'an dinaan nu Gama'u."
19 Naa sikna midengeg nu nga getaw
Judea su tinalu' kia ni Isus, miksumpaki'
puli'ig delendeman nilan.
20 Melaun mektalu', "Pingepu'an ma
menulay ki getaw kiin! Mibu'ang!
Mauma dema pekineegan niu?"
21 Laak sug duma, laung nilan, "Sa'
pinenggi' pingepu'an menulay, kana'
ma'niai telu'enen. Ki menulay, mekeneg-
uli' ba dig buta?"

Pimilas nu nga Getaw Judea si Isus

22 Naa kagina timpu na metegdaw,
miktelipuun dia Jerusalem sug lumpuk
nu getaw Judea gindan tu Kegugas Balay
Pengedapan tu Megbebaya'.
23 Si Isus, mikpanawpanaw dia
Pengedapan, dia silung piningalan dun
Silung ni Salomon.
24 Mendadi ki nga getaw Judea, mik-
tabu' ilan diniin, kali' ilan pektalu', "Ta'
ma, maiben mu pa pekegelegelayig de-
lendeman nami? Pemantek mu dinami,
ya'a ba tu'u su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan?"
25 Kali' sembag si Isus, "Mitubusu na
talu' diniu, laak nda' amu metuuday dun.

Iini miketakesi' gupia dinaan, su pinggulaulau, su pigwakil dinaan nu Gama'u.
26 Laak dagid, ndi' niu petuuden, pu' kana'u amu karniru.*
27 Pu' sa' su nga karniruu, pektalentenan nilan su tingegu. Suminambat dau dema dinilan, kaas duminunut ilan dinaan.
28 Begayan ku ilan ketubu' nda'i tamanen, ndi' ilan matay, muka' nda' demai mekagaw dun di gengkeman ku.
29 Su Gama'u migbegay dun dinaan, iin su megbaya' pa dun dig launan. Nda'i mekagaw dun di gengkemanen."
30 Diksu' ni Isus su talu'en, "Naa, naan muka' su Gama'u, iin da."
31 Bena' midengeg nu nga getaw Judea, mingimud ilan puli' batu, pu' betuun nilan sia si Isus adun matay.
32 Kali' pektalu' si Isus, "Naa, melaun gempia pinita'u diniu di pipenggulaula nu Gama'u dinaan. Ta' mai betuun niau dun?"
33 Kali' ilan sembag, "Kana' nu gempia pinggulaula mu. Iinig betuun ka nami dun, pu' sudi'an mu su Megbebaya'! Pu' pilepeng mu sug lawas mu tu Megbebaya', asa kilawan ka da!"
34 Laung dayun ni Isus, "Nda' ba mesulat di Palinta niu pu' miktalu' su Megbebaya', 'Yamui ngag diwata'?
35 Misuunan ta pu' su Misulat Talu' nu Megbebaya', nda'i gikteb nu ketuuden. Muka' su nga getaw kia dengantu pimuunan nu Megbebaya', piningalanen dun ngag diwata.
36 Sa' ma'antu, ndi' niu mpia telu'en pu' piksudi'an ku su Megbebaya' sa' tinalu'u pu' naanig Bata' nu Megbebaya', asa pimili'u niin medinig lumbang.
37 Sa' pinenggi' ndi'u sia penggulaulaan su pibaal dinaan nu Gama'u, naa megdadi ndi' amu metuudan dun.
38 Laak dagid, sa' penggulaulaan ku tu'ui pibaalen dinaan, naa pia ndi' niu duateni talu'u, subay petuuden niu su nga penggulaulau. Sa' pema'antuun niu, naa subay metuudan amu dun, naan muka' su Gama'u, iin da tanan."
39 Mendadi, pikpulingkasan puli' nu nga getaw Judea daapay si Isus, dagid migliaw dinilan.
40 Sa' ma'nia, mipuli' si Isus ditug dipag tubig Jordan tanda' pigbunagan ni Juan diniin tubig, migbebenwa pa dia.
41 Melaun getaw miditu niin, laung nilan, "Si Juan kiin, nda'i mekesalebu' pinggulaulanen. Laak dagid ki kelaun tinalu' ni Juan mekatag di getaw kini, lumbus minuud."
42 Melaun dayun getaw dia mituudan dini Isus.

11

Su Kepatay ni Lazaro

1 Naa duuni getaw pegladu, ngalanen si Lazaro. Kini si Lazaro, pegbenwa diag Betania, ilan nu nga pateden si Maria muka' si Marta.
2 (Si Maria kini, iin su migbunag kiin pagemut tu geksud nu Kaunutan si Isus muka' pinunasen dun kig buuken. Su pateden si Lazaro, iin su migladu kia.)
3 Mendadi, pimuun si Isus nug dua' tawan libun kia mekpated, laung nilan, "Sir, pegladu ki petailen mu sambat si Lazaro."
4 Mendadi kini si Isus, bena' midengegen, kali' pektalu', "Naa, ki kegladu kini ni Lazaro, kana' iinig deksu'anen su petayanen. Iini migladu dun, pu' adun megleepig dengegan nu Megbebaya', muka' adun megleep dadema kig dengegan nug Bata' nu Megbebaya'."
5 Naa si Isus, milelaat gupia dini Marta muka' su pateden kia libun sampay si Lazaro.
6 Laak pia ma'antu, bena' misuunanen pu' migladu si Lazaro, milangan pa dua' gebii.
7 Bena' mitektakig dua' gebii, laung ni Isus tu nga sakupen, "Mpuli' ita ditu Judea."
8 "Aba, Sir," simbag nu nga sakupen. "Mpuli'a na pelum ditu, asa begua da betuay sia nu nga getaw Judea dia?"
9 Kali' sembag si Isus, "Naa su gendaw, kana' ba sepulu' bu' dua' uras? Naa sa'

* **10:26 10:26** Su nga karnirunen, piulugan dun ni Isus su nga suminakup diniin.

mpanawi getaw metaang di gendaw, ndi'
medapal, pu' maita'en su mekpedelag dig
lumbang.*
10 Laak sa' dagid mengelem, naa meda-
pal, pu' nda'i mekpedelag diniin."
11 Sa' mideksu'en telu'ay kia, miktalu'
padun si Isus, "Naa su sambat ta si
Lazaro, tinulug na. Dagid meditu dau
niin, adun tenuden ku."
12 Kali' sembag su nga sakupen, "Sir, sa'
tinulug da, mauli'an da."
13 Naa ki tinalu' ni Isus kia,
pingma'ananen dun, minatay si Lazaro.
Laak laung dun nu nga sakupen, tulug
laaki telu'enen.
14 Sa' ma'nia, pinluksad ni Isus dinilan,
laungen, "Minatay na si Lazaro.
15 Laak dagid saba' diniu," maa' laung
pa ni Isus, "liliagu dun pu' nda'u ditu, pu'
adun sumalig amu dinaan. Naa laawan
taitu."
16 Mendadi sala tawan dinilan si Tomas
(piningalan dun su Gapid), laungen tu
nga samasakupen kia, "Naa megdunut
daita dema di Mekpetu'un dinita, adun sa'
petain, meksaliunung daita diniin!"

Si Isusi Mekpetubu' Puli' tu Getaw muka' iin su Puun nu Ketubu'

17 Naa bena' minateng si Isus diag
Betania, pisuun diniin pu' paat gebii na
dig lupa' si Lazaro.
18 Naa kig lunsud Betania kia, duun
saani telu kilumitru laakig layu'en tu
Jerusalem.
19 Sa' ma'nia, melaun getaw Judea
miditu ni nga Marta muka' si Maria,
adun megbelangbelang ilan di ginaa nilan
mekatag di kepatay nu pated nilan kia.
20 Naa si Marta, bena' midengegen pu'
pegdateng si Isus, inangayen sungkakay,
laak si Maria, mibilin diag balay nilan.
21 Mendadi kini si Marta, kali' pektalu'
dini Isus, "Sir, sa' sia diniin ka, ndi' sia
matay su patedu!
22 Dagid pia ma'antu, suunan ku pu'
adini penengiin mu tu Megbebaya', be-
gayen dini'a."
23 "Metubu' puli' ki pated mu kiin,"
laung ni Isus.
24 "Naa suunan ku," simbag ni Marta,
"petubu'en puli' nu Megbebaya' su nga
getaw di gendaw kiin sa' sungu na me-
lengkebig benwa, kaas metubu' daan puli'
si Lazaro."
25 Kali' pektalu' si Isus diniin, "Naani
mekpetubu' puli' tu nga getaw, muka'
naan dademai puun nu ketubu' nu getaw.
Adin su getaw metuudan dinaan, pia
matay, metubu' puli'.
26 Muka' adin su metubu' muka' suma-
lig dinaan, ndi' na matay iin. Metuudan
ka dun?"
27 "Wa'a, Sir!" simbag ni Marta. "Mitu-
udanu dun pu' ya'a na tu'u su Tindu' nu
Megbebaya' Meglekaunutan, sug Bata' nu
Megbebaya', su pidateng nami lumusad
dinig lumbang."

Su Kengaduy ni Isus

28 Bena' mideksu' mektalu' si Marta, mi-
nangay meksabi tu pateden kia si Maria.
Kimeden dun dayun, laungen, "Diin na su
Mekpetu'un, sinabia niin."
29 Kali' medengeg ni Maria, migdedali'
megbuat, miditu dayun sumungkak dini
Isus.
30 (Pu' nda' pa dateng diag lunsud si
Isus, ditu pa tanda' nu pekita'an nilan ni
Marta.)
31 Naa su nga getaw Judea kia megbe-
langbelang dini Maria diag dialem balay,
bena' minita' nilan si Maria migdedali'
megbuat muka' luyu, lindug nilan, pu'
laung nilan dun meditug lebeng lumalek.
32 Naa si Maria, bena' minateng dia
ni Isus, miglaub di gedapanen. "Uu
Kaunutan," laungen, "sa' sia diniin ka,
ndi' sia matay su patedu!"
33 Mendadi si Isus, sa' minita'en si
Maria luminalek sampay su ngag duma-
nen getaw Judea luminalek dailan dema,
misasawi ginaanen, milegenan pati'.
34 "Adin niu libeng?" sinaaken.
Kali' ilan sembag, "Naa Sir, unutan ka
nami ditu, adun maita' mu."
35 Mikengaduy si Isus.
36 Laung nu nga getaw dia, "Pegben-
tayay pa daan niu, mikpetail gupia dini
Lazaro."

* **11:9 11:9** Kiai sinambingay ni Isus ditu nga sakupen, pu' adun mesuunan nilan pu' ndi' ilan mekendun dun ditu Judea.

37 Laak sug duma, laung nilan, “Naa, pipengita' nu getaw kini sug buta. Mauma nda'en ma metabangi gumul ni Lazaro?”

Su Kepetubu' puli' dini Lazaro

38 Bena' minateng si Isus tug lebeng ni Lazaro, mipati' puli' mesasawi ginaanen. Naa kig lebeng kia, sinangyab, tinakep gembagel batu.
39 Laung dayun ni Isus, “Pegawa' niuig batu kia!”
“Dagid Sir,” laung ni Marta, su pated nu minatay kia, “paat gebii na dig lupa'! Medu' na.”
40 Kali' sembag si Isus, “Naa, nda' bau pektalu' dini'a pu' sa' sumaliga dinaan, maita' mu ki kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya'?”
41 Inawa' nilan dayun su gembagel batu. Migangag dayun si Isus, kali' pektalu', “Uu Ama', mikpaladpaladu dini'a, pu' mipenemba' mui kenengiu.
42 Misuunan ku gebii gendaw pekineegan mau, laak iini mipedengegu dun ki kenengiu dini'a kini, saba' nu nga getaw kini, pu' adun metuudan ilan dun pu' sinugu' mau lumusad dinig lumbang.”
43 Mideksu' menenabi si Isus, minekeg dayun meksabi, laungen, “Uu Lazaro, gua'a na dini!”
44 Gumiwa' dayun si Lazaro. Laak linibedan pa penepeten sampay su kemeten muka' geksuden, pinutus dema tulapuki gulunen. “Ubaday niu,” laung ni Isus, “adun mekepanaw.”

Su Sabut nu Getaw Binesaan si Isus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Naa melaun getaw tumindug dini Maria, mituudan ilan dini Isus sa' minita' nilan su pinggulaulanen kia.
46 Laak sug duma, miditu ilan nga Pariseo, pisuun nilan dayun dun ki pinggulaula kia ni Isus.
47 Mendadi ki nga Pariseo kini muka' ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, mikpungun ilan dayun, ilan nu Pikumpungan nu Metaas Gukum nilan. Kali' ilan pektalu', “Naa, alanduni melengas baalen ta? Melaun mekesalebu' pinggulaula nu getaw kiin!
48 Sa' ndi' ta pemaagen, megela' sumakup diniin su nga getaw. Mbuus medengeg nu gubirnu ditug Roma, sugu'en nilan dayuni nga sundalu medini, peglaatan nilan dayuni gelal ta kaunutan, pu' geba'en nilan su Pengedapan ta tu Megbebaya' muka' leneden nilani nasud ta!”
49 Mendadi sala tawan dinilan si Caifas, iini mitendu' Tampusan Metaas Belian di taun kia, kali' pektalu', “Paa, bengu'bengu'en amu!
50 Nda' niu ba mesuunay pu' melengas pa peganti' ta ki sala tawan di kepatay nug launan getaw batul nu megela' matay su tibuuk bansa ta?”
51 Naa kagina iini Tampusan Metaas Belian, ki tinalu' kini ni Caifas, kana' daniin delendeman. Pidelendem diniin nu Megbebaya' pu' gumanti' di nga getaw Judea si Isus.
52 Muka' kana' laak su kepatay nu nga getaw Judea ki genti'enen, pu' pesalabuukenen pa pagid su kelaun piglegetawan nu Megbebaya' misigwag dig dibabaw lumbang.
53 Mendadi genat tu gendaw kia, ki nga kaunutan kini nu getaw Judea, minengaw ilan su'atan nilan di kepatay nilan dini Isus.
54 Sa' ma'nia, nda' pekpaita' si Isus mekpanawpanaw dia Judea. Miditug lunsud Efraim tu geksid limawa', migbebenwa dia, ilan nu nga sakupen.
55 Naa sa' sungu na mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan, melaun getaw tumiwad ditu Jerusalem genat dig lumibut benwa, minangay ilan mekanu adun mawa' su kelemu'ay nilan.
56 Naa pekpenengaun nu nga getaw dia Jerusalem si Isus. Sa' mikpungun ilan ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', miksinaakay ilan, laung nilan, “Naa, ta'i ketalu' niu dun? Si Isus, mabu' ndi' sumaup dig Lumpuk kini?”
57 Pu' su nga kaunutan nug belian muka' nga Pariseo kia, pilaktag nilan tu nga getaw, sa' duuni mekesuun dun

sa' adin si Isus, subay pesuunen dinilan,
adun daapen nilan iin.

12

Binunagan Pagemut si Isus tug Betania
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Naa sa' genem gebii pa mektelipuun
sug Lumpuk tug Liniusan, miditug Be-
tania si Isus, sug lunsud ni Lazaro, su
pitubu' puli' kiin ni Isus.
2 Bena' minateng dia si Isus, pigbesaan
nu nga getaw dia di gaan. Iini migilak dun
si Marta, dumingan dini nga Isus maan si
Lazaro.
3 Mendadi bena' pekaan nailan, si
Maria, minalap sala butilya melaga' page-
mut piningalan dun nardo, binunagen
dayun di geksud ni Isus muka' pinunasen
dun sug buuken. Mileep dayun tu seled
balay su sapu nu pagemut.
4 Naa sala tawan sakup ni Isus, si Judas
Iscariote, su tumipu pa dini Isus, kali'
pektalu',
5 "Baa, mauma dema ki pagemut kiin,
nda' ma peksaluy, mabu' malin sia telu
gatus denario, adun begay tu nga pubri
su galinen?"
6 Laak kana' iini tinalu' dun ni Judas
pu' melelaat tu nga pubri. Tinalu'en duni
ma'nia, pu' megdaaw. Kagina iini meguit
tu kwarta ni nga Isus, taang dun malap
dun.
7 Dagid miktalu' si Isus, "Aba, ma'nia
da! Melengas tegu'enen, pengandamen di
gendaw nu kelebeng dinaan.
8 Su pubri, lelayun niu mpungun meg-
benwa. Naan dagid, kana' nau maiben
dumuma diniu dini."

Su Sabut nu Getaw, Binesaan si Lazaro

9 Naa su nga getaw miglumpuk dia
Jerusalem, bena' midengeg nilan pu' mi-
nateng na si Isus ditug lunsud Betania,
miditu dailan dema, melaun ilan gupia.
Mauya'an nilan kita'en nilan pa pagid si
Lazaro, su pitubu' puli' ni Isus.
10 Mendadi sug delendeman nu nga
kaunutan nug belian, petain da nilan
dema si Lazaro,
11 pu' iini puunanen, melaun getaw
Judea sumiway dinilan, suminakup ilan
dini Isus.

Pigbesaan si Isus tu Kedatengen tu Syudad Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Naa bena' migendaw, su nga melaun
getaw kia suminaup tug Lumpuk, mi-
dengeg nilan pegdateng si Isus dia
Jerusalem.
13 Mendadi mingalap su nga getaw
paka pisa pegbaasbaas nilan basa nilan
dini Isus, dayun lumiu ilan diag lunsud,
sungkaken nilan si Isus. Mimeksay ilan,
laung nilan, "Pegbesaan kini! Melengas
pepianan iin nu Megbebaya', ki minateng
na pigwekilan nu Kaunutan Megbebaya',
ki Gadi' nu getaw Israel!"
14 Mendadi kini si Isus, duuni minita'en
petubu'en nati asno. Sikayanen dayun,
maa' dadema nu sinulat pedaan ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya', laung,
15 "Yamu nga getaw Sion, ndi' amu
mendek!*
Pu' bentayay pa daan niu, pegdateng na
su gadi' niu,
peksakay di nati asno."
16 Naa su nga sakup ni Isus, nda' nilan
mesabut di gendaw kia sa' ta' mai sumi-
nakay dun si Isus. Laak bena' midayag na
su kelengas nu pegbaya' ni Isus, milabu'
dayun dig delendeman nilan su sinulat
kia ditu Misulat Talu' nu Megbebaya',
dakus su kenggulaula nilan dun diniin di
gendaw kia.†
17 Naa su nga melaun getaw tumindug
dini Isus su kesabinen dini Lazaro ditug
dialem sangyab dayunen petubu'ay puli',
inukitan nilan dun su nga getaw peg-
bebenwa dia Jerusalem.
18 Iini minangay dun sumungkak dini
Isus su nga getaw, pu' midengeg nilan ki
mekesalebu' pinggulaulanen kia.

* **12:15 12:15** Ki Sion kini, iini sala ngalan nu syudad Jerusalem. † **12:16 12:16** Ki telu'en kelengas nu pegbaya' ni Isus, ma'ananen su keganti'en tu kepatay nu getaw muka' su ketubu'en puli', kampu' nu kelentunen ditu dapit lintu nu Megbebaya'.

19 Mendadi ki nga Pariseo, kali' nilan
pegyegayegaay, “Naa, bentayay pa daan
niu, daagen ita! Minampu' na diniin su
tiba'an getaw!”

Kuminita' sia dini Isusi nga Getaw Grecia

20 Naa duuni nga getaw Grecia mi-
nampu' di nga getaw Judea mangay dia
Jerusalem mengamuyu' tu Megbebaya'
metaang dig Lumpuk kia.
21 Mendadi ilan kini, luminabet ilan
dini Felipe, (si Felipe, getaw Betsaida
sakup Galilea). Kali' ilan pektalu' diniin,
“Sir, kumita' ami sia dini Isus.”
22 Sa' ma'nia, linaawan ni Andres si
Felipe, pisuunen diniin su kenengi nu
getaw Grecia, dayun ilan dua' mangay
mekpesuun dini Isus.
23 Mendadi bena' midengeg ni Isus, kali'
pektalu', “Naa, mitektak na su sesa'. Naan
kini, kig Bata' nu Kilawan, begay na
dinaan nu Megbebaya' su kelengas nu
pegbaya'u.
24 Taman talu'u diniu, pinenggi' su
sebalu trigo, sa' ndi' metena' tug lupa'
muka' lebengen, nda'i pulesen. Laak sa'
metena' tug lupa' muka' lebengen, iini
sungku' gupia.‡
25 Naa adini mpauk megwakil gumulen
dinaan, mbeleng diniin su ketubu' nda'i
tamanen. Adin su pegwakilen dinaan su
gumulen, iin, malapen sungkin su ketubu'
nda'i tamanen.
26 Mendadi sa' duuni getaw mauya'anen
megabang dinaan, iin, subay dumunut
dinaan. Pia tanda'u, ditu dadema iin. Sa'
megabang dinaan, iin demai pegbesaan
nu Gama'u.”

Su Kepesuun na ni Isus tu Kepatay diniin

27 Kali' pektalu' si Isus, “Milegenanu
ini. Ndi'u mesuunani gempia penenebiin
ku. Penenebiin ku ta', ‘Uu Ama', gawen
mau di kelegenayu’? Ndi' mesu'at, pu'
iini luminusadu dun dinig lumbang, adun
melegenanu.”
28 Minenabi dayun si Isus, laungen, “Uu
Ama', pegleep mu sug dengegan mu!”
Duun dayuni miktalu' ditug langit,
laungen, “Pigleepu na sug dengegan ku
muka' pegleepen ku pa puli'.”
29 Bena' midengeg nu melaun getaw
pegindeg dia, laung dun nug duma,
limudu'an. Laung dun pagid nug duma,
“Mabu' duuni sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit migabitabit diniin!”
30 Dagid kali' pektalu' si Isus, “Kana'
naani pidengegan dun ki tingeg kiin,
pidengeg diniu.
31 Pu' minateng nai gendaw tindu'
nu Megbebaya', ukumanen su tiba'an
getaw. Nemun su meglekaunutan di
tiba'an getaw, su Palin, daagen iin.
32 Naan, sa' mainatu adun melansangu
dia, empunen ku sug launan getaw
megela' mekesakup dinaan.”
33 (Iini miktalu' dun si Isus, pu' adun
mesuunan nu nga getaw kig bian nu
kepatayen.)
34 Kali' sembag su melaun getaw, “Naa
iini mipesuun dinami nu Palinta dinami
kanugdiin, pu' su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, nda'i gumulen. Naa sa'
ma'antu, sa' iinig laung mu Bata' nu
Kilawan, mauma tinalu' mu mainat iin
adun melansang dia? Ta' taway duni
Bata' nu Kilawan kiin?”
35 Kali' sembag si Isus, “Taman talu'u
diniu, ki Tiag kini, ndi' na maiben di
mata niu, kaas sinegay dini pa su Tiag,
bundas amu panaw, adun ndi' amu mede-
petan nu medelem. Adin su mpanaw di
medelem, ndi'en mesuunani gengayanen.
36 Selian diin pa mata niu, subay metuu-
dan amu tu Tiag, adun mbaal amu sakup
nu Tiag.”

Su Kemilas nu nga Getaw Judea

Mendadi sikna mideksu' mektalu' si
Isus, bilenganen su nga getaw kia, pigli-
awen ilan dayun.
37 Pu' pia melaun mekesalebu' ping-
gulaulanen dia gedapan nilan, nda' ilan
metuuday dun diniin.
38 Ma'nia, minuud su sinulat dengantu
nu pimuunan nu Megbebaya' si Isaias,
laungen,

‡ **12:24 12:24** Ma'ananen, sa' matay si Isus, melaun dayuni sumakup diniin.

"Uu Kaunutan, ta' taway duni mituudan dun su ginukit nami dinilan? Nda'idun.
Muka' ta' taway duni pinita'an di pegbaya' nu Kaunutan? Nda'idun."

39 Sa' ma'nia, su nga mikaita' tu mekesalebu' pinggulaula ni Isus, nda' ilan metuuday dun. Pu' duun pagidi sala sinulat ni Isaias, laungen,

40 "Lininged nu Megbebaya' su nga mata nilan,
adun ndi' nilan maita'.
Pitegasen su nga gulu nilan
adun ndi' nilan mesabut,
pu' tekaw mbuus lumingay dailan puli' dinaan, laung nu Megbebaya',
adun peneguli'an ku ilan."

41 Iini miktalu' dun si Isaias ma'nia, pu' minita'en su kelengas nu pegbaya' ni Isus, dayun inukiten.

42 Pia ma'antu, melauni kaunutan nu getaw Judea mituudan dini Isus, laak pigbuni nilan. Nda' nilan pekpailag, pu' mindek ilan mbuus utidan ilan nu nga Pariseo di simbaan nu getaw Judea.

43 Iini mauya'an nilan, pegbesaan ilan nu nga getaw, sabaya' nu Megbebaya'.

Su Talu' ni Isus, iini Mukum tu nga Getaw

44 Naa mendadi, minekeg mektalu' si Isus, laungen, "Adin su metuudan dinaan, kana' naan laak su pituuden, pu' pituuden dadema su suminugu' dinaan.

45 Muka' adin su getaw mekaita' dinaan, maita'en dadema su suminugu' dinaan.

46 Naani Tiag, midiniinu lumbang adun pedelagan ku sug delendeman nu nga getaw. Adin su getaw metuudan dinaan, ndi' metenlen di medelem.

47 Muka', adin su mekedengeg tu talu'u, asa ndi'en pektalentenan, kana'u mukum dun. Pu' kana' iini midiniinu dun pu' adun mengukum tu nga getaw, segaga iin sungkini midiniinu dun, guunen ku su nga getaw.

48 Adin su memilas dinaan muka' memilas dadema tu talu'u, duuni mengukum dun. Su tinalu'u, iini mengukum dun sa' sungu melengkebig benwa.

49 Di menepet metuud lai daan, kana' mikpuun tu pegbaya'u su tinalu'u, iini tinalu'u tu nga getaw, su laak sinugu'an dinaan nu Gama' ta.

50 Suunan ku su sinugu'anen, iini megbegay ketubu' nda'i tamanen, kaas iini tinalu'u, su sinugu'an dinaan nu Gama' ta."

13

Inugasan ni Isus su Geksud nu nga Sakupen

1 Naa, sendaw pa mektelipuun sug Lumpuk tug Liniusan. Mendadi kini si Isus, misuunanen pu' minateng na ki kegawa'en dinig lumbang, adun muli' ditu Gama'en. Kagina melelaat gupia tu nga piglegetawanen dinig lumbang, mauya'anen paita'en dinilan su gikteb lelaaten dinilan.

2 Mendadi, miglebungan si nga Isus. Naa kini si Judas Iscariote, bata' ni Simon, daan na pinulayan nu Palin tumipu dini Isus.

3 Si Isus, misuunanen pu' migela' pegwakil diniin nu Gama'en su pegbaya' dig launanen. Misuunanen dadema pu' pigenatanen su Megbebaya', muka' su Megbebaya' dademai uli'anen.

4 Mendadi migbuat si Isus dia pengaanan, liwasen su suuben muka' linibedanen tualyai gawaken.

5 Tinukakanen dayun tubigi palenggana, mikpuun dayun mengugas di geksud nu nga sakupen, pimunasanen dayun tualya kia linibed di gawaken.

6 Laak bena' midepet dini Simon Pedro, laung ni Pedro, "Aba, Sir, masi' ya'a mai mengugas di geksudu?"

7 Kali' sembag si Isus, "Nda' mu pa mesabut nandaw ki pinggulaulaan ku kini dini'a. Laak mesuunan mu da sa' maiben."

8 Laung ni Pedro, "Sampay saumulu, ndi'u lai begay ugasan mui geksudu!"

"Sa' ndi' mu paugasi geksud mu dinaan, kana'a na sakupu," simbag ni Isus.

9 Kali' sembag si Simon Pedro, "Sa' ma'antu, Sir, kana' laak nu geksudui ugasan mu! Sampay kemetu muka' guluu pa pagid!"

10 Miksembag pelum si Isus, “Naa
kana'. Adin su mikeligu' na, miugasan nai
tibuuk lawasen, ndi' na kambat meligu'
puli'. Subay ugasan laaki geksuden dig
lepup lupa'. Naa, yamu dema, miugasan
namu, laak nda' amu megela'.”
11 (Kaas tinalu' dun ni Isusi ma'nia pu'
nda' ilan megela' maugasay, pu' misuu-
nanen sa' ta' taway dun dinilani tumipu
diniin.)

12 Bena' mitubusen ugasay su geksud
nilan, si Isus, siluken puli'i suuben muka'
mipuli' diag lemisaan. Kali' pektalu' dini-
lan, “Naa mesabut ma niui pinggulaulau
diniu kini?
13 Gilal niau Mekpetu'un muka'
Kaunutan. Paladpalad sa' ma'nia, pu'
naan, tantu mikpetu'unu diniu muka'
miglekaunutanu diniu.
14 Naa, sa' naani mikpetu'un diniu
muka' miglekaunutan diniu, dayun naani
mingugas di geksud niu, subay peginu-
gasay amu geksud niu.
15 Ki pinggulaulau kini, binaalu
lendasan, adun penunggilingan niu, kaas
pekpepianay amu.
16 Taman talu'u diniu, su sesugu'en,
kana' metaas pa di suminugu' diniin,
muka' su pegwekilan, kana' metaas pa di
migwakil dun.
17 Ma'antu, sa' mesabut niu ini, leliagen
amu dun sa' penggulaulaan niu!”

18 Diksu' ni Isus, “Laak dagid ki tinalu'u
kini, kana' mekatag diniu gela'. Misu-
unan kuig delendeman nu nga pimili'u
sumakup dinaan, laak dagid iini mpeng-
gulaula, adun menuud su sinulat ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, ‘Ki
suminalu gupia dinaan maan, iin dade-
mai tuminipu dinaan.’
19 Naa, iini telu'en ku diniu nandaw, su
nda' pa mpenggulaula, adun sa' mpeng-
gulaula na, metuudan amu dun naan su
pektelu'en ku.
20 Taman talu'u diniu, adin su men-
emba' tu sugu'en ku, naa gitunganen,
naani mipenemba'en. Pidag pa tanan,
kagina pinemba'u niin, mipenemba'en
dadema su suminugu' dinaan.”

Pisuun Pedaan ni Isus su Ketipu diniin (Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Bena' mideksu'i tinalu'en kia, milayu'
dayuni ginaa ni Isus. Pinluksaden dayun
telu'ay di nga peneliganen kia, “Taman
talu'u diniu, ki sala tawan diniu, mektipu
dinaan.”
22 Miksesindapay dayun su nga saku-
pen, pu' misebu'an ilan dun gupia sa' ta'
taway duni mitendu'anen tu talu'en kiin.
23 Naa sala tawan di nga sakup ni Isus,
su petailenen gupia, pegingkud dia gupid
ni Isus.
24 Mendadi kinipayan dayun iin ni Pe-
dro, laungen, “Saak mu lai diniin sa' ta'
taway duni pektelu'enen kia.”
25 Minigini sakupen kia dia mesempel
ni Isus, sinaaken dayun diniin, “Sir, ta'
taway dun iin?”
26 Kali' sembag si Isus, “Naa, duliten
ku di sabawi pan kini. Adin su tulunan
ku dun, iin nain.” Bena' dinuliten tu'u,
tinulunen dayun dini Judas, sug bata' ni
Simon Iscariote.
27 Kini si Judas, bena' mitabuken su
pan, pingepu'an dayun ni Satanas. Laung
ni Isus diniin, “Naa kig baalen mu, baal
mu na dayun!”
28 Naa su ngag duma sakup ni Isus
dia pengaanan kia, nda'idun dinilani
mekesabut dun sa' ta' alanduni tinalu'
dun kia ni Isus dini Judas.
29 Laung dun nu ngag duma, kagina si
Judasi meguit tug bata' kahun betangan
nu kwarta nilan, sinugu' ni Isus diniin
mangay menaluy gimpan dig Lebungan
nilan gindan ditug Liniusan. Laung dun
nug duma, sugu'en ni Isus pemegayanen
su nga pubri.
30 Bena' inaanen su pan kia, tumikaw
dayun gua' si Judas. Gebii kia dema.

Sug Begu Titulu'an

31 Bena' gumiwa' dia si Judas, kali'
pektalu' si Isus, “Naa naan kini, kig Bata'
nu Kilawan, mbuasan nai kelengas nu
pegbaya'u. Buasan ku dadema su kelen-
gas nu pegbaya' nu Megbebaya'.
32 Sa' mbuasan na su kelengas nu peg-
baya' nu Megbebaya' pebian dinaan, su
kelengas nu pegbaya'u, buasan ganam nu

Megbebaya' meksekat di keksalabuuku
diniin, naan kini, kig Bata' nu Kilawan.
33 Yamu nu nga binata'u, kana' nau
maiben dumuma diniu dini. Penengaun
niau dayun, laak puli'an ku talu' diniu su
tinalu'u tu nga kaunutan nu getaw Judea
pu' ndi' amu mekeditu pegengayan ku.
34 Laak pengumbilin ku diniu kig
begu palinta, pekpinetailay amu gupia.
Pekpinetailay amu maa' nu kepetailu
diniu.
35 Iin dayuni kesuun dun nu nga getaw
pu' yamui sakupu, sa' mekpinetailay
amu."

Pisuun Pedaan ni Isus su Kemalaw ni Pedro diniin
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Sinaak ni Simon Pedro dini Isus, "Sir,
adin ka ma angay?"
Kali' sembag si Isus, "Ndi'a pa meke-
dunut dinaan nandaw ditu pegengayan
ku. Dagid duuni gendaw, mekeglenduga
daan tu'u."
37 "Laak Sir," sinaak ni Pedro, "mauma
dema ndi' pau mekedunut dini'a nan-
daw? Minuya' nau meksaliunung dini'a!"
38 "Ta' ma, Pedro," simbag ni Isus,
"meksaliununga tantu dinaan? Taman
talu'u dini'a, dekag pasi' peguni su
manuk, metelu deksu'a na memalaw pu'
kana' mau mailala."

14

Si Isusig Bianan Mangay tu Gama' Megbebaya'

1 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa
yamu, ndi' amu melibuleng. Salig amu tu
Megbebaya', salig damu dema dinaan.
2 Sug balay nu Gama'u, melauni sug-
uden. Megunau ditu, endamen ku su
nga pegbenwanan niu. Sa' kana' metuud,
ndi'u na sia ukit diniu.
3 Sa' ditu nau, mandamu dayun su ngag
daniu, mpuli'u dini engain ku amu, adun
pia tanda'u, ditu damu dema.
4 Muka' mesuunan niuig bianan pangay
ditu pegengayan ku."
5 Naa sala tawan dinilan si Tomas,
kali' pektalu', "Sir, nda' nami suunay su
pegengayan mu. Kenduta' mai kesuun
nami dun sug bianan?"
6 Kali' sembag si Isus, "Naa, naan laig
bianan megbuas tu metuud mekatag di
Megbebaya', muka' naani megbegay tu
nga getaw ketubu' nda'i tamanen. Nda'i
getaw mekangay ditu Gama' ta, subay
mekebian dinaan.
7 Kagina suminambat amu dinaan,
suminambat damu dema tu Gama'u.
Genat nandaw sumambat amu gupia
diniin, muka' minita' na niu su Gama'u."
8 Naa sala tawan dinilan pelum si
Felipe, kali' pektalu', "Sir, sa' mesu'at,
paita' mu dinami su Gama' mu, iini sukal
dinami."
9 Kali' sembag si Isus, "Kitui kaibenen
duminumau diniu, Felipe, laak nda' mau
pa gusay tantu mailala? Adin su mikaita'
dinaan, mikaita' dadema tu Gama'u. Ta'
mai telu'an mau dun paita'u diniu su
Gama'u?
10 Masi', Felipe, nda'a pa metuuday
dun pu' naan muka' su Gama'u, iin da
tanan? Su pektelu'en ku diniu, kana' laak
delendeman ku, su Gama'u sumalabuuk
dinaan, iini mikpepenggulaula dun di-
naan.
11 Subay metuudan amu dun ki tinalu'u
pu' salabuuk ami nu Gama'u di ginaa.
Laak sa' ndi' amu metuudan dun, subay
metuudan amu saba' nu pinggulaulau.
12 Taman talu'u diniu, adin su sumi-
nalig dinaan, penunggilinganen su ping-
gulaulau, muka' mekesalebu' pai pengg-
laulaanen, pu' muli'u tu Gama'u.
13 Pia alanduni penenebiin niu, sa'
sumalabuuk amu dinaan, naa pengg-
laulaan ku, adun megleepig dengegan nu
Gama' ta Megbebaya'.
14 Pia alanduni penenebiin niu dinaan,
sa' sumalabuuk amu dinaan, naa pengg-
laulaan ku."

Su Pinasad tu nga Mekpetail dini Isus

15 Kali' gusay pektalu' si Isus, "Naa, sa'
mekpetail amu dinaan, subay petuuden
niu su nga sugu'an ku.
16 Penengiin ku dayun tu Gama' ta
begayan amu niin sala pa Mengingabang,
su dumuma lelayun diniu.

17 Iin sug Balakat nu Megbebaya', su
megbuas diniu tu metuud mekatag di
Megbebaya'. Iin, ndi' mpenemba' nu
ngag duma kilawan dinig lumbang kini,
pu' ndi' nilan maita', muka' ndi' ilan
sumambat diniin. Laak yamu, suminam-
bat amu diniin, pu' suminala na diniu,
muka' bigay na diniu.

18 "Naa, mekawa'u pasi' dini, laak ndi'u
amu belengan maa' nu gidu, pu' mpuli'
dau dini niu.
19 Ndi' maiben, ndi' nau gusay maita'
nu nga kilawan, laak dagid yamu, maita'
pa niau puli'. Kagina metubu'u, metubu'
damu dema di nda'i tamanen.
20 Sa' mateng ki gendaw kia, mesuunan
niu pu' naan muka' su Gama'u, iin da,
muka' salabuuk daita dema di ginaa.

21 "Adin su dumawat tu sugu'an ku
muka' mekpetuud dun, iini mekpetail
dinaan. Muka' dema adin su mekpetail
dinaan, iini petailen dadema nu Gama'u.
Melelaat dau dema diniin muka' mek-
paita'u dun gupia."

22 Naa sala tawan dinilan si Judas (san-
gay ni Judas Iscariote), kali' pektalu', "Sir,
ta' mai mekpaita'a dun dinami, laak dagid
ndi'a mekpaita' tu tiba'an getaw?"

23 Kali' sembag si Isus, "Adini getaw
mekpetail dinaan, dunutanen su titulu'an
ku. Melelaat dun dayun su Gama'u muka'
meditu ami niin. Pu' yami dua' nu
Gama'u, sumala ami diniin megbenwa.
24 Naa, adin su ndi' mekpetail dinaan,
ndi'en dunutan su titulu'an ku. Su
telu'en ku medengeg niu, kana' danaan
laak delendeman, pu' danu Gama'u, su
suminugu' dinaan.

25 "Naa, su saanan ku dini niu, pek-
telu'en ku ia diniu.
26 Sa' mpalus nau dini niu, kig Bal-
akat nu Megbebaya', su Mengingabang,
sugu'en nu Gama'u medini niu, pu' iini
meksalabuuk gupia dinaan. Pektu'unan
amu niin dayun dig launanen, muka'
tegyungen amu niin tug launan tinalu'u
diniu.

27 "Mendadi, iini pengumbilin ku diniu,
ki pianan ginaa, ma'niin nug danaan.
Kana' maa' nu kebegay dun nu kilawan,
kaas ndi' amu melibuleng muka' ndi' amu
mendek.
28 Midengeg niu su tinalu'u pu' mpalus
nau dini niu muka' mpuli' dau dini. Sa'
mekpetail amu gupia dinaan, leliagen
amu dun sia sa' muli'u tu Gama'u, pu' iini
metaas pa dinaan.
29 Iini tinalu'u dun diniu su nda' pa
mpenggulaula, pu' adun sa' mpenggu-
laula na, sumalig amu dinaan.
30 Naa, ndi'u paibeneni telu'en ku diniu,
pu' peksebang na dini su kaunutan nu
tiba'an getaw, su Palin. Nda'i pegbaya'en
dini naan.
31 Laak dagid penggulaulaan ku laak
su sinugu'an dinaan nu Gama'u, adun
mesuunan nu nga kilawan pu' petailen ku
su Gama'u.
"Kaas pegbuat amu, pu' gua' ita dini."

15

Su Kesalig nu nga Suminakup dini Isus

1 Kali' pektalu' si Isus tu nga sakupen,
"Mendadi, naani tantu puun nu pimula.
Su Gama'ui megingat dun.
2 Adin su pangau ndi' megbunga, ten-
luun nu Gama'u, muka' adin su meg-
bunga, timpadanen, adun meksilaun paig
bunganen.
3 Naa, yamu nu nga sakupu, ma'niin
namu nu miugasan nu tinalu'u diniu.
4 Kaas salabuuk amu gusay dinaan.
Salabuuk dau dema diniu. Pu' sa' su
panga nu pimula, ndi' mekegbunga sa'
suuay tu puunen. Ma'antu damu dema,
ndi' niu mpenggulaulaani gempia, subay
sumalabuuk amu dinaan gusay.
5 "Naa, naani puun nu pimula, yamui
nga panganen. Adin su sumalabuuk
dinaan lelayun, muka' sumalabuuk dau
dema diniin, iini megbunga melaun. Pu'
sa' kana' da naan, ndi' niu mpenggulaula.
6 Naa, sa' duuni getaw ndi' sumalabuuk
dinaan, mesama tu panga belengen kaas
megangu dayun. Pungunen dayun sug
launan migangu, pemiglaken tu gapuy
adun metutung.
7 Sa' sumalabuuk amu dinaan gusay,
muka' mengganget pa padun dig delen-
deman niu ki telu'en ku, pia alanduni
penenebiin niu, begay diniu nu Gama'u.

8 Pu' sa' penggulaulaan niui gempia,
megleep dayunig dengegan nu Gama'u,
muka' mekpalas su kesakup niu dinaan.
9 Naa, melelaatu diniu maa' nug lelaat
nu Gama'u dinaan. Yamu dema, subay
salig amu lelayun tug lelaatu diniu.
10 Sa' petuuden niu su nga tinitulu'u
diniu, sumalig damu dema dayun dig
lelaatu diniu. Ma'niin dinaan, pituudu su
tinitulu' nu Gama'u, muka' suminalig dau
dig lelaaten dinaan.
11 "Naa tinalu'u ia diniu, adun meleep
diniuig leliagu, muka' megela'ig leliag
niu.
12 Iini pinalintau diniu, pekpinetailay
amu lepeng di kepetailu diniu.
13 Su tampusan petailan, iin sa' upama
duuni getaw sumaliunung tu sambaten,
iin, lamig da dun matay saba' tu petaila-
nen.
14 Naa yamu, sambatu amu sa' pengg-
ulaulaan niu su nga tinitulu'u diniu.
15 Ndi'u na paingalan diniu nga
sesugu'en ku, pu' paingalan ku diniu nga
sambatu. Sa' upama ki sesugu'en, ndi'en
suunani penggulaulaan nu tuminindan
diniin, laak yamu, migela'u pesuun diniu
su midengegu di Gama'u.
16 Kana' yamui mimili' dinaan. Naani
mimili' diniu, muka' tindu'u amu man-
gay amu menggulaula gempia, ma'niin
memunga amu ngag bunga nda'i gik-
teben. Kaas adin su penenebiin niu tu
Gama' ta, sa' sumalabuuk amu dinaan,
begayen diniu.
17 Iin dayuni titulu'u diniu, pekpine-
tailay amu."

Su Kebanta nu ngag Lain Getaw tu nga Sakup

18 Laung padun ni Isus, "Naa, su nga
kilawan, sa' megbanta ilan diniu, ndi' niu
selingaway pu' miunau nilan bentaay.
19 Sa' sia duma amu nu nga kilawan
dig lumbang kini, mekpetail ilan sia diniu,
pu' metau ilan melelaat tu samataw ni-
lan. Kagina pimili'u amu di nga kilawan
muka' pinaasu amu dinilan, bentaan amu
nilan.
20 Ndi' niu selingaway su tinalu'u diniu
pu' su sesugu'en, kana' metaas pa di
suminugu' dun. Kaas sa' peglegetanu
nu nga kilawan, peglegetan damu dema
nilan. Laak dagid sa' dunutan nilan
su tinitulu'u, dunutan da nilan dema su
titulu' niu.
21 Iini puun gupia nug launan kegleget
nilan diniu, pu' saba' sakupu amu muka'
nda' nilan mesuunay su suminugu' di-
naan medini niu.
22 Sa' sia nda'u pedini mekpetu'un dini-
lan, nda' siai sala' nilan. Laak nemun
nda'ig lapal nilan di nga sala' nilan.
23 Adin su getaw megbanta dinaan,
megbanta dadema tu Gama'u.
24 Sa' nda' nilan sia maita' su pingg-
ulaulau nda' mainsan penggulaulaay nug
lain getaw, nda' siai sala' nilan. Laak
gembagel nai sala' nilan, pu' minita' na
nilan su mekesalebu' pinggulaulau, laak
nda' nilan petuuday, kaas bentaanu nilan
muka' su Gama'u.
25 Su kebanta nu nga kilawan, iini
mipenggulaula dun adun menuud su sin-
ulat dengantu di Palinta nilan. Pu' nda'
ba mesulat, 'Nda'i saba'u dun ki kebanta
nilan dinaan.' "
26 Laung pa ni Isus, "Naa, su Mengin-
gabang sugu'en ku medini niu, sug Bal-
akat nu Megbebaya', sa' mateng nain,
peglegintuudenu niin di nga getaw, pu'
buasanen su metuud mekatag di Gama'u.
Pigenatanen padun su Gama'u.
27 Yamu dema, peglegintuuden niau tu
nga getaw, pu' genat di pikpuunanen,
suminalabuuk amu dinaan."

16

1 Maa' laung padun ni Isus, "Naa iini
tinalu'u dun diniuig launanen, adun pia
melegenan amu, ndi' amu lumukas suma-
lig dinaan, kaas tuliud amu tu kekpetuud
niu.
2 Duuni gendaw mateng, utidan amu
nu nga getaw Judea dia simbaan ni-
lan. Muka' dema, duuni nga getaw,
sa' bunu'en amu nilan, laung nilan dun,
suminugut ilan tu Megbebaya'.
3 Mema'antu ilan, pu' nda' ilan sambat
tu Gama' ta, muka' nda' ilan dema sambat
dinaan.
4 Iini tinalu'u dun diniu, adun sa'
matengi gendaw nu kegleget nilan diniu

ma'nia, melabu' dayun dig delendeman niu pu' iin na su pektelu'en ku."

Su Gabang nug Balakat nu Megbebaya'

Laung padun ni Isus, "Naa ki nga tinalu'u kini diniu, genat tu puunanen, nda'u pesuun diniu, pu' duminuma pau diniu.
5 Nandaw pisuun ku na diniu, pu' muli'u tu suminugu' dinaan. Bisan ma'antu, pia sala tawan diniu, nda'i suminaak dun dinaan sa' tanda'u pangay.
6 Laak dagid miuba' amu gupia saba' nu tinalu'u diniu.
7 Taman talu'u diniu, mpianan amu sa' mawa' nau dini. Sa' ndi'u mawa' dini, naa su Mengingabang diniu, ndi' medini niu. Laak sa' mawa'u dini, sugu'en ku iin medini.
8 Muka' ki Mengingabang kini, sa' mateng, pesuunen di nga kilawan su sayep nilan mekatag di sala', di kekesuun, muka' di ginukuman.
9 Pesuunen dinilan su sayep nilan mekatag di sala', pu' su puun nug limbung, iin su kemilas nilan dinaan.
10 Pesuunen dadema dinilan su sayep nilan mekatag dig bianan nu kekesuun, pu' muli'u tu Gama'u, ndi' niau dayun maita'.
11 Pesuunen pa padun dinilan su sayep nilan mekatag di ginukuman di nga kilawan, pu' su Palin, su kaunutan nu tiba'an kilawan, daan na inukuman.
12 "Melaun pai telu'en ku diniu, laak nemun, ndi' na niu muitan.
13 Laak kig Balakat nu Megbebaya', su megbuas di metuud mekatag di Megbebaya', sa' mateng na, munut diniu tu taman metuud. Su telu'enen, kana' mikpuun tu pegbaya'en, iini pesuunen su da medengegen. Telu'enen dadema su gembianan tug binaya' gebii bu' gendaw.
14 Megleepig dengegan ku puun diniin, pu' petendayen dadema diniu su pemuun ku.
15 Adin sug danu Gama'u, danaan dadema, kaas kiai tinalu'u dun pu' petenday diniu nug Balakat nu Megbebaya' su pemuun ku."

Su Kelegenay niu, Mbaluy Leliag niu

16 Laung padun ni Isus, "Naa naan kini, ndi' nau maiben di mata niu. Dayun laak ndi' maiben, maita' da niau puli'."
17 Duun dayuni nga sakupen miksinaakay, laung nilan, "Ta' mai tinalu'en dun dinita pu' ndi' na maiben di mata ta, dayun ndi' maiben, maita' ta daw puli'? Ta' alanduni guluganeni tinalu'en kia, 'Pu' muli'u,' laungen, 'tu Gama'u'?
18 Ta' mai guluganeni tinalu'en kia, 'Ndi' maiben'? Ndi' ta mesabut!"
19 Naa, si Isus, misuunanen pu' saakan nilan sia. Kali' pektalu' dinilan, "Iin mai migdua'dua'ig delendeman niu dun su gulugan nu tinalu'u diniu pu' ndi' nau maiben di mata niu, dayun ndi' maiben, maita' da niau puli'?
20 Taman talu'u diniu, mektenlis amu mengaduy, melegenan amu, laak su ngag lain kilawan, leliagen. Su kelegenay niu, ndi' maiben mbaluy leliag niu.
21 Pinenggi' duunig libun megbata'. Sa' sungu megbatik tian, melibuleng. Laak sa' migbata' na, milingawanen su kelibulengen, pu' liliag tug bata'en migigetaw na dinig dibabaw lumbang ta kini.
22 Yamu, ma'antu damu dema, melegenan namu. Laak dagid mekita' ita puli', dayun megela'ig leliag niu, muka' nda'idun nai mekepalin dun diniu.
23 "Taman talu'u diniu, ki gendaw kiin, ndi' na niau mesaakan, pu' iini penengian niu su Gama'u. Pia alanduni penenebiin niu diniin, begayen diniu sa' sumalabuuk amu dinaan.
24 Sampay nemun, nda'i pinenabi niu mesembayan pa niui ngalan ku. Naa, penenabi amu, begayan amu dayun, adun megela'ig leliag niu."

Dinaag na ni Isus su Kaunutan nu Tiba'an Getaw

25 Mendadi, diksu' ni Isus ki tinalu'en, laungen, "Naa, kiai sinambingayu diniu, laak sungu matengi gendaw, ndi' nau meksambingay, pu' penluksaden ku na diniu gupia sug betad nu Gama' ta.
26 Naa ki gendaw kiin, sa' menenabi amu, mesambay niui ngalan ku. Ndi'u namu kambat penenebian tu Gama' ta,
27 pu' iin, melelaat dadema diniu gupia. Melelaat diniu, pu' mekpetail amu

dinaan, muka' mituudan amu dun pu'
pigenatan ku iin.
28 Su kediniin ku lumbang, genatu tu
Gama' ta. Nandaw, mawa'u dinig lum-
bang, pu' muli'u tu Gama' ta."
29 Kali' pektalu' su nga sakupen, "Naa,
pinluksad mu na, nda' mu na sambin-
gayay.
30 Misuunan na nami pu' ya'ai meke-
suun tug launanen. Pu' pia ndi'a saakan
nu getaw, sembagen mui misebu'an dun,
kaas mituudan ami dun pu' genata tu
Megbebaya'."
31 Kali' talu' si Isus, "Mituudan bamu
dun nandaw?
32 Bentayay pa daan, pegdateng na
su gendaw megela' amu mesigwag, pu'
belengan niau, piksesala tawan diniu,
muli' tug balayen. Muka' minateng nai
gendaw kia. Laak kana'u da sala, pu'
suminalabuuk dinaan su Gama'u.
33 Iini tinalu'u dun diniu, adun mpiai gi-
naa niu puun di keksalabuuk niu dinaan.
Peglegetan amu nu nga kilawan saba' nu
keksalabuuk niu dinaan. Laak ndi' amu
mendek, pu' dinaagu na su nga kilawan!"

17

Pinenebian ni Isus su nga Sakupen

1 Mendadi si Isus, bena' mideksu' mek-
talu', migangag tug langit, kali' penenabi,
laungen, "Ama', mitektak na su sesa'.
Paita' mu di nga getaw su kelengas nu
pegbaya'u, naan kig Bata' mu, adun
paita'u dinilan su kelengas nug dani'a.
2 Pu' bigay mu megbaya'u di tiba'an
getaw, adun begayan ku ketubu' nda'i
tamanen su nga getaw pisalig mu dinaan.
3 Adin su getaw mekesuun dini'a, su
tantu Diwata, muka' mekesuun dinaan, si
Isukristu ki sinugu' mu medinig lumbang,
iini mpeduunan ketubu' nda'i tamanen.
4 Su kelengas nu pegbaya' mu, pinita'u
na di nga kilawan dinig lumbang kini,
pu' gila'u tubusay su pipenggulaula mu
dinaan.
5 Uu, Ama'! Su nda' pa mbaalig lum-
bang, miksalabuuk ita di kelengas nu
pegbaya' ta. Nandaw, uli' mu dinaan su
kelengasen.
6 "Naa, ki nga getaw kini pisakup mu
dinaan pimili' mu tu nga kilawan, pisuun
ku dinilan ki gasal mu. Bekna, sakup
mu ilan, dayun pisakup mu ilan dinaan.
Pituud nilan dadema su tinalu' mu.
7 Muka' nemun, misuunan nilan pu'
ya'ai pigenatan nug launan taman nug
bigay mu dinaan.
8 Pitendayu dinilan su pimuun mu
dinaan, muka' dinawat nilan ia, kaas
misuunan nilan tu'u pu' ya'ai pigenatan
ku. Mituudan ilan dun pu' suminugu'a
dinaan medini."
9 Laung pa ni Isus, "Naa ki nga bigay
mu dinaan, penenebian ku ilan dini'a, pu'
ilan, dani'a tu'u. Kana' nu tiba'an getaw
dig lumbang kinii penenebian ku.
10 Kig launan danaan, dani'a dadema.
Sug launan dani'a, danaan da pagid,
kaas maita' na su kelengas nu pegbaya'u
pebian dinilan nu nga sakup bigay mu
dinaan.
11 Mekauli' nau tu ni'a, mekawa'u dinig
lumbang kini, laak ki nga sakupu kini,
dini pailan lumbang. Uu Ama', mekesuun
ka, Ama'! Ingat mu ilan, pebian di ginu-
ung nu ngalan mu, ki ngalan bigay mu
dinaan, adun meksalabuuk ilan ma'niin
nu keksalabuuk ta.
12 Sinegay diin pau nilan, iningatu ilan
gupia pebian di ginuung nu ngalan mu
bigay mu dinaan. Pilayu'u ilan tu melaat,
kaas nda'i mbeleng, subay su getaw
tindu'an dun mbeleng tu'u. Iini mbeleng
adun menuud su sinulat dengantu di
Misulat Talu' mu.
13 Nandaw sunguu muli' tu ni'a, kaas su
saanan ku dini pa lumbang, pektelu'en ku
ini, adun meleep di nga sakupuig leliagu
muka' megela'ig leliag nilan.
14 Pitendayu dadema dinilan su pimuun
mu dinaan. Kaas binanta ilan nu nga ki-
lawan dig lumbang kini, pu' kana' nailan
duma nu nga kilawan, ma'niin dinaan,
kana'u duma nu nga kilawan.
15 Mendadi, kana' iini pekpenenebiin
kui kekpawa' mu dinilan dig lumbang
kini, pu' iini pinenabiu dini'a, pelayu' mu
ilan di Palin, adun ndi' ilan metalin.
16 Kana'u duma nu nga kilawan dig
lumbang kini. Mesama da, kana' dailan

dema duma ditu.
17 Pegwakil mu ilan dig lawas mu pe-
bian di metuud. Iini metuud su talu' mu.
18 Sinugu'u ilan mekpelak ilan di tibuuk
benwa maa' nu kesugu' mu dinaan ke-
diniin ku lumbang.
19 Muka' pegwakilu dini'aig lawasu gu-
manti' di kepatay nilan, adun mpegwakil
dailan dema dini'a tantu.
20 “Naa ki nga sakupu kini, kana' laak
ilani penenebian ku, pu' duun pai nga
metuudan dinaan saba' nu gukiten nilan.
Naa, ilan pai penenebian ku,
21 adun megela' ilan meksalabuuk,
ma'niin nu keksalabuuk ta di ginaa. Iini
mauya'an ku, Ama', salabuuk ilan di
ginaa, launan nilan, pu' adun metuudan
dun su nga kilawan dig lumbang pu' ya'ai
suminugu' dinaan tu'u medini.
22 Su kelengas nu pegbaya'u bigay mu
dinaan, bigayu dadema dinilan, adun
meksalabuuk dailan dema ma'niin kek-
salabuuk ta.
23 Miksalabuuku dinilan muka' sumi-
nalabuuka dinaan, pu' adun mengganget
su keksalabuuk nilan. Mesuunan dayun
nu nga kilawan pu' sinugu' mau medini
muka' pitail mu su nga sakupu maa' nu
kepetail mu dinaan.”
24 Diksu' ni Isus ki kenenabinen, “Naa,
uu Ama'! Iini mauya'an ku dadema, su
nga sakup bigay mu dinaan, dumunut
ilan dinaan pia tanda'u, adun maita'
nilan su kelengas nu pegbaya'u bigay mu
dinaan saba' nu kepetail mu dinaan, sa'
nda' pa mbaalig lumbang.
25 Ama', mekesuun ka! Nda' sambat
su nga kilawan dini'a, laak dagid naan,
suminambatu dini'a muka' ki nga sakupu
kini, misuunan nilan pu' sinugu' mau.
26 Inukitan ku ilan mekatag dini'a
muka' ukitan ku pa gusay, adun meng-
ganget dig delendeman nilan su kepetail
mu dinaan, muka' adun meksalabuuk
ami nu nga sakupu kini.”

18

Su Kedaap dini Isus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Naa bena' mitubus menenabi si Isus,
gumiwa' dia, ilan nu nga sakupen, du-
minipag ilan tu sapa' Kidron. Duuni
pegimulanan gayu dia, sumiled dayun dia
si nga Isus.
2 Naa kini si Judas, su mektipu dini Isus,
misuunaneni pegimulanan gayu kia, pu'
tatap pekpungunay ni Isus, ilan nu nga
sakupen.
3 Mendadi, minangay si Judas dia
pegimulanan, inunutanen diai nga sun-
dalu nu getaw Roma muka' nga pegingat
tu Pengedapan tu Megbebaya', ki sinugu'
nu nga kaunutan nug belian nu getaw
Judea muka' nu nga Pariseo. Misangkap
ilan besi muka' tilaw.
4 Mendadi si Isus, kagina daanen
na mesuunay sug launan mpenggulaula
diniin, suminungkak dinilan, kali' saak
dinilan, “Ta' taway duni pekpenengaun
niu?”
5 Kali' ilan sembag, “Si Isus, getaw
Nazaret.”
“Naan main,” laung ni Isus.
Naa pegindeg dia si Judas, su mektipu
diniin, kampu' nu melaun dumanen kia.
6 Sikna mitalu' ni Isus dinilan, “Naan,”
mingegdud ilan, mikedingkalang ilan
tanan.
7 Sinaak puli' ni Isus dinilan, “Ta' taway
dun daani penengaun niu?”
Laung nilan puli', “Si Isus, getaw
Nazaret.”
8 Kali' dayun pektalu' si Isus, “Naa,
tinalu'u na daan diniu pu' naan main
kini. Mendadi sa' naan da laaki penen-
gaun niu, ndi' da niu peduma ki ngag
dumau kini.”
9 (Kaas ma'niai tinalu' ni Isus, pu' adun
menuud ki kinenabinen kamun, laungen,
“Uu Ama', su nga piglegetawan ku bigay
mu dinaan, pia sala tawan, nda'i mibe-
leng dun dinaan.”)
10 Naa si Simon Pedro, duunig badun-
gen. Binakuten dayun, tinigbaseni
gulipen nu Tampusan Metaas Belian nu
getaw Judea. Miseksipi sedibaluy telinga-
nen, dapit lintunen. Su ngalan nu gulipen
kia, si Malco.
11 Kali' pektalu' si Isus dini Pedro, “Baa,
guma' muig badung mu kiin! Ki tasa

mipenu' kelegenay pininum dinaan nu Gama'u, ndi'u ba tebuken?"

Iwit si Isus tu Gedapan ni Anas

12 Mendadi dinaap si Isus nu nga sundalu muka' nu nga kaunutan nilan sampay su nga pegingat sinugu' nu getaw Judea. Pinalik nilan dayun.
13 Bekna, inagak nilan tu ni Anas, iin su penugangan ni Caifas, su Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea di taun kia.
14 Naa si Caifasi miktalu' kiin tu nga kaunutan nu getaw Judea pu' papas sala tawani gumanti' di kepatay nu tiba'an getaw.

Mimalaw dini Isus si Pedro
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Naa kini si Pedro, miglendug dini Isus, dumaneni sala tawan samasakupen. Kagina minilala nu Tampusan Metaas Belian su sala sakup ni Isus kia, mikegdunut iin dini Isus suled diag lenu'an nug balay nu Tampusan Metaas Belian.
16 Laak si Pedro, pegindeg pa diag liu, mesempel tu genga'an nug lenu'an. Dayun puli' gumiwa' su sala sakup kia, migabitabit dayun tug delaga migingat tu genga'an, piseleden dayun si Pedro diag lenu'an.
17 Sinaak dayun nug delaga kia dini Pedro, "Kana'a ba sakup dadema nu getaw kiin?"
"Baa, kana' lai," laung ni Pedro.
18 Naa su nga sesugu'en muka' su nga megingat dia, miguklak ilan musing, pu' metegdaw dia. Pemegindeg ilan menalang dia, luminamug dayun dinilan pegindeg si Pedro, menalang dadema.

Sinaakan si Isus nu Tampusan Metaas Belian nu Getaw Judea
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Mendadi su Tampusan Metaas Belian, sinaakanen si Isus mekatag di nga sakupen muka' tu tinitulu'en.
20 Kali' sembag si Isus, "Ki tinalu'u, pinluksadu tu tiba'an getaw. Lelayunu mikpetu'un dia nga simbaan nu getaw Judea muka' ditu Pengedapan tu Megbebaya', dia tanda' pekpungunan nu kelaun getaw. Nda'i talu'u mileglud.
21 Naa mauma dema sinaakan mau? Melengas iini penenaakan mu, su nga mikedengeg tu tinalu'u kitu, sa' ta' alanduni tinalu'u dinilan. Pu' misuunan nilani tinalu'u."
22 Sikna mitalu' ni Isus, dinapi' dayun nu sala tawan pegingat migindeg dia, laungen, "Masi' mekaku'a sumbag ma'nia di Tampusan Metaas Belian?"
23 Kali' sembag si Isus, "Sa' mikektalu'u melaat, melengas peglegintuud mu di nga getaw kini. Dagid sa' metuudi tinalu'u, naa mauma dema depi'en mau dun?"
24 Mendadi, sinugu' dayun ni Anas egaken si Isus, pinalik pa gusay, ditu ni Caifas, su sala Tampusan Metaas Belian.

Mimalaw puli' si Pedro dini Isus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Naa kini si Simon Pedro, pegindeg pa diag lenu'an ni Anas, bineeg menalang. Sinaak nu ngag dumanen dia, "Kana'a ba sakup pa pagid nu getaw kiin?"
Dagid mimalaw puli' si Pedro, laungen, "Baa, kana' lai."
26 Naa duuni sesugu'en nu Tampusan Metaas Belian dia, beta'an nu getaw kia tinigbas ni Pedroi telinganen. Iin, suminaak pelum dini Pedro, "Kana' ba ya'a su minita'u dumanen ditu pegimulanan gayu kitu?"
27 "Baa, kana' lai!" laung ni Pedro. Iin na demai keguni manuk.

Dinangat si Isus tu Gedapan ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Naa bena' puti' delagay, su nga kaunutan nu getaw Judea, inagak nilan si Isus tug balay nu gubirnadur genat diag balay ni Caifas. Laak nda' nilan dayun seledayig balay kia, adun ndi' ilan melemu'an, mbuus ndi' ilan meka'aan tug Lebungan gindan ditug Liniusan.
29 Mendadi ki gubirnadur kia si Pilato, lumiu dia gedapan nilan, sinaakanen dayun ilan, laungen, "Mendadi, ta' alandunig dangat niu mekatag di getaw kini?"

30 Kali' sembag su nga kaunutan kini, “Naa sa' kana' da mikesala'i getaw kiin, ndi' nami sia pegwakil dini'a.”

31 Kali' sembag si Pilato, “Naa sa' ma'antu, uit niu iin adun ukumen niu mekatag dig bala'ud niu.”

Kali' ilan sembag, “Naa ndi' mesu'at, pu' nda'i pegbaya' nami ukuman namii getaw laga' na ginaanen.”

32 (Kinii mipenggulaula, adun menuud ki tinalu' kiin ni Isus, su pisuunen pedaan kig bian nu kepatayen.)

33 Sa' ma'nia, sumiled puli' si Pilato diag balayen, sinabinen si Isus. Mendadi suminaak dayun si Pilato diniin, “Naa, metuud ba, ya'ai gadi' nu getaw Judea?”

34 Kali' sembag si Isus, “Ki sinaak mu kini, dani'a da delendeman, atawaka lain getaw mai miktalu' dun dini'a mekatag dinaan?”

35 Kali' sembag si Pilato, “Laung mu dun getaw Judea mau? Su nga kaunutan niu muka' su nga kaunutan nug belian niui migwakil dini'a dinaan. Naa, ta' alanduni melaat pinggulaula mu?”

36 Kali' pektalu' si Isus, “Ki keglekaunutan ku, kana' miksekat dig lumbang kini. Sa' upama miksekat sia dig lumbang kini, naa sumugut sia su nga sakupu, adun ndi'u mpegwakil tu nga kaunutan nu getaw Judea. Dagid ki keglekaunutan ku, kana' daan miksekat dig lumbang kini!”

37 Sinaak pelum ni Pilato, “Mendadi, gadi'a ba?”

Kali' sembag si Isus, “Ya'a mai miktalu' dun pu' gadi'u. Iini migigetawu dun muka' iini luminusadu dun dinig lumbang, pu' adun peglegintuuden ku su metuud. Adin su getaw mektalenten tu metuud, mekineeg tu talu'u.”

38 Laung ni Pilato, “Naa sa' ma'antu, ta' mai metuud?”

Inukuman na tu'u Petain si Isus (Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Bena' mideksu' mektalu' si Pilato kia, lumiu puli' dia gedapan nu nga getaw Judea. Kali' pektalu' dinilan, “Ki getaw kini, nda'idun mai misima'u sala'en.

39 Dagid kagina duunig betad niu beluyen kui sala tawan pinikutan metaang dig Lumpuk niu gindan tug Liniusan, naa ta' ma? Mauya'an niu beluyen ku diniu ki gadi' nu getaw Judea?”

40 Mimeksay ilan dayun sumbag, laung nilan, “Kana' iin! Si Barabasi mauya'an nami!” (Naa si Barabas kia, tulisan.)

19

1 Tubus itu si Isus, pibadas ni Pilato tu nga sundalu.

2 Miglingkin ilan dugi, tautau tundek gadi', dayun nilan peselup di gulunen. Muka' pikselukan nilan melambung suub gempula, tautau suub gadi'.

3 Minadap ilan dayun diniin, laung nilan, “Naa mpianan ka, Sir, Gadi'a daw nu nga getaw Judea!” Pinemalan nilan padun depi'ay si Isus.

4 Mendadi si Pilato, lumiu na pelum dia gedapan nu melaun getaw kia, kali' pektalu' dinilan, “Naa bentayay pa daan niu, pediniin ku puli' iin di gedapan niu, adun mesuunan niu pu' nda'idun ma daani misima'u sala'en.”

5 Lumiu dayun si Isus dia gedapan nu nga getaw, piselupan pa tundek dugi kia muka' piselukan pa nu melambung suub gempula. Laung ni Pilato tu nga getaw, “Naa, bentayay pa daan niu! Kini na su getaw!”

6 Mendadi ki nga kaunutan nug belian kini muka' nga megingat tu Pengedapan tu Megbebaya', sa' minita' nilan si Isus, mimeksay ilan, laung nilan, “Lensangen di kurus! Lensangen di kurus!”

Laung ni Pilato dinilan, “Naa, alap niu, yamu nai lansang dun di kurus. Naan, nda'idun daan tu'ui misima'u sala'en.”

7 Kali' pelum sembag su nga melaun getaw, “Duunig bala'ud nami subay matayi getaw kiin, pu' inangkenen iin sug Bata' nu Megbebaya'.”

8 Sikna midengeg ni Pilato su tinalu' nilan, migiseg laaki gendeken.

9 Sumiled puli' diag balayen, sinaaken puli' dini Isus, “Naa ta' mai tantu pigenatan mu?”

Laak dagid nda' sembag si Isus.

10 Laung ni Pilato diniin, “Masi' ndi' mau sembagen? Nda' mu ba mesuunay pu' duuni pegbaya'u lekaten ka atawaka lensangen ka di kurus?”
11 Simbag ni Isus, “Nda'idun siai pegbaya' mu dinaan, sa' kana' laak bigay dini'a nu Megbebaya'. Kaas su getaw migwakil dinaan dini'a, iini gembagel paduni sala'en.”
12 Bena' midengeg ni Pilato, anguten dun gupia beluyenen si Isus. Dagid mimeksay puli' su nga getaw Judea, laung nilan, “Sa' beluyen mu ki getaw kiin, kana'a sugut nu tampusan gadi' si Cesar! Adin su mekpe'adi'adi', mingatu iin dini Cesar!”
13 Sikna midengeg ni Pilato, iwiten puli' diag liu si Isus. Migingkud dayun si Pilato ditu gingkudan pengukuman bitang dia tanda' piningalan dun “Platapurma Batu.” (Piningalan dun di Hinebreo su platapurma kia, “Gabata.”)
14 Naa su gendaw kia, Birnis, su pengandam dig Lumpuk tug Liniusan. Bena' sungu mektui gendaw, laung ni Pilato tu nga getaw Judea, “Bentayay pa daan niu, kini na ki gadi' niu!”
15 Laak dagid mimeksay ilan, laung nilan, “Petain! Petain! Lensangen di kurus!”
“Lensangen ku ba su gadi' niu?” sinaak ni Pilato.
Simbag nu nga kaunutan nug belian, “Nda'i gadi' nami subay si Cesar.”
16 Dayun pegwakil ni Pilato si Isus dinilan, pu' adun lensangen nilan di kurus.

Su Kelansang dini Isus tu Kurus
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Mendadi, inagak si Isus nu nga sundalu
17 lumiu ilan dia syudad, si Isusi mekpisan di kurusen. Sa' ma'nia, midepet ilan dia dapit nu syudad piningalan dun “Tulan Gulu.” (Di Hinebreo, piningalan dun “Golgota.”)
18 Dia nilan dayun lensangay tu kurus si Isus. Piduma nilan dadema lensangayig dua' tawan, miktimpang di kurus ni Isus su kurus nilan, dia titenga' si Isus.
19 Mikpesulat dayun si Pilato tu'us pidekepen tu kurus, iini sinulat dun, “Kini si Isus, getaw Nazaret, su Gadi' nu nga getaw Judea.”
20 Melaun getaw Judea mikebasa dun, pu' mesempel tu syudad sug linsangan dini Isus. Muka' ki tu'us kia, misulat di Hinebreo muka' dig Linatin sampay di Ginerecia.*
21 Naa ki nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, kali' ilan pektalu' dini Pilato, “Ndi' mu sia pesulat ‘Kini su Gadi' nu nga getaw Judea.’ Melengas sia iini pesulat mu, ‘Laung nu getaw kini, naan, laung, su Gadi' nu nga getaw Judea.’ ”
22 Kali' sembag si Pilato, “Ki pisulatu, ndi' pelinen.”
23 Bena' milansang nilan na tu kurus si Isus, inalap nu nga sundalu su nga penepetenen. Pikilas nilan paat ilasan, piksailas dinilan. Inalap dadema nilan su melambung suuben. Kagina nda'i tinai'anen pu' tinibuuki kabel dun,
24 laung nilan, “Ndi' ta gediten, pekteliin ta, sa' adin dun dinitai mekalap dun.” Kinii mipenggulaula adun menuud su sinulat dengantu ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung,
“Pikilas nilan su nga penepeten ku,
muka' su melambung suubu, piktali nilan.”
Naa ma'antu dademai binaal nu nga sundalu kia.
25 Naa pegindeg dia mesempel nu kurus ni Isus su gina'en muka' su pated nu gina'en libun, sampay si Maria sawa ni Cleofas, kepaaten si Maria Magdalena.
26 Naa bena' minita' ni Isus pegindeg dia su gina'en muka' su sakupen kiin su petailenen gupia, laungen tu gina'en, “Libun, bentayay mu pa daan, kini naig bata' mu.”
27 Muka' laungen tu sakupen kia, “Bentayay mu pa daan, kini nai gina' mu.” Kaas genat itu, piuli' na nu sakupen kia su gina' ni Isus diag balayen.

Su Kepatay na ni Isus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

* **19:20 19:20** Iin su pikebitan nu getaw Judea, su getaw Roma, sampay sug danu getaw Grecia.

28 Tubus itu, misuunan ni Isus pu'
mitubus na su kelaun mpenggulaula.
Mendadi adun megela' gupia menuud
su sinulat dengantu ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya' mekatag diniin, laungen,
“Kuaunu.”
29 Naa duunig ya'ung dia, mipenu'
penginumen. Inulem dun dayuni maa'
palas napes, tinangen di gayu sigbet,
pisangal dayun tug baba' ni Isus.
30 Mendadi si Isus, bena' mitubus
megeksep di penginumen kia, miktalu',
“Naa, mitubus na!”
Migdunggu' dayun, muka' migetusi gi-
naanen.

Tinugda'an Telawan su Gilid ni Isus

31 Mendadi inubug nu nga kaunutan nu
nga getaw Judea dini Pilato, beli'en nilan
su geksud nu ngag linansang kia adun
matay ilan ganam, pu' adun egwaten ilan
dayun dia nga kurus. Pu' su gendaw
kia, Birnis, pengandam di Gendaw Pelali
nilan, ndi' pia sa' duunig bangkay mbilin
di nga kurus di Gendaw Pelali kia, pu'
pegbesaan gupia gendaw.
32 Sa' ma'nia, minangay su nga sun-
dalu megbali' di geksud nug bekna getaw
linansang di gupid ni Isus, dayun sug
dumanen.
33 Laak bena' mikpesempel ilan dini
Isus, minita' nilan pu' minatay na, kaas
nda' nilan iin beli'ay geksud.
34 Laak dagid sala tawan sundalu, tin-
ugda'anen telawan su gilid ni Isus. Mibu-
gyag dayun di gilidenig dugu' muka'
tubig.
35 (Naa su mikaita' dun gupia kini,
iini migukit dun, adun metuudan amu
dun. Ki takesi'en kini, minget metuud,
pinanteken pu' metuud.)
36 Ma'antui mipenggulaula, adun
menuud su sinulat dengantu ditu Misulat
Talu' nu Megbebaya', laung, “Nda'ig
bekegen mbali', pia salabuuk.”
37 Muka' duun paduni sala sinulat dun,
laung, “Pegenlengan nilan su tinugda'an
nilan.”

Libeng si Isus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Mendadi tubus itu si Jose, getaw dig
lunsud Arimatea, inubugen dini Pilato,
elapenen sug bangkay ni Isus. (Si Jose,
sakup ni Isus, laak melegludi kesakupen,
pu' mendek tu nga kaunutan nu getaw
Judea.) Sinangu' dadema ni Pilato. Naa
sa' ma'nia, inangay dayun ni Jose egwatay
dia kurus sug bangkay ni Isus.
39 Naa si Nicodemo, su Pariseo kiin ku-
minita' begudiin dini Isus gebii, migdunut
dini Jose, peguit si Nicodemo lima pulu'
kilui piglamug pagemut piningalan dun
mira muka' aloe.
40 Mendadi bena' miagwat nilan dua'
sug bangkay ni Isus, pinutus nilan dayun
di penepeten gemputi' pidumanan page-
mut, pu' iinig betad nu getaw Judea sa'
meglebeng ilan.
41 Naa duuni pegimulanan gayu dia
mesempel tug linsangan dini Isus, duuni
sangyab dia begu luakay, ki nda' mainsan
melebengay getaw.
42 Naa kagina mitaang di pengandam
di Gendaw Pelali nu getaw Judea, linagut
nilan lebengay sug bangkay ni Isus dia
sangyab kia, pu' mesempel da dia.

20

Su Ketubu' Puli' ni Isus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Mendadi bena' sikna siselem di
gendaw Duminggu, si Maria Mag-
dalena, milapus mangay ditu sangyab,
medelemdelem pa. Mendadi bena'
minateng si Maria, iini minita'en, su
gembagel batu tinakep tu sangyab, masi'
inawa' na dia.
2 Gumibek dayun si Maria, linaawanen
si Simon Pedro muka' su sala tawan
sakup kiin ni Isus, su petailenen gupia.
Kali' pektalu' dinilan si Maria, “Inawa'
nilan tug lebengen su Kaunutan! Nda'
nami suunay sa' adin nilan bitang!”
3 Sikna midengeg ni Pedro muka' su
sala tawan sakup kia, miditu ilan dema
sangyab.
4 Minggebek ilan dua', laak su sala
tawan sakup, miunananen si Pedro, iini
miuna dateng diag lebeng.

5 Bena' midepet dia sangyab,
migdunggu' mekselip diag dialem,
minita'en dia su penepeten kamun
pinutus dig bangkay ni Isus.
6 Laak nda'en suutay su sangyab. Mike-
lendug si Pedro, suminuut dayun diag
dialem sangyab. Minita'en dayun dia su
penepeten gemputi',
7 muka' ki tulapuk kamun pinutus tu
gulu ni Isus, dia da pagid, laak nda'
melamug dia, mipain da melulun.
8 Miglendug dayun suled su sala tawan
sakup kia, su miuna dateng dia sangyab.
Bena' minita'eni kebetang nu penepeten,
mituudan dun dayun.
9 (Pu' kiin, nda' gusay mesabut nu nga
sakup ni Isus kia su sinulat dengantu ditu
Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' subay
metubu' puli' iin.)
10 Mendadi, minuli' dayun sug dua'
tawan kia sakup ni Isus.

Mikpaita' si Isus dini Maria Magdalena (Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Naa si Maria kia, pegindeg diag liu
nu sangyab, luminalek. Mendadi seli-
anen lumalek, migdunggu' mekselip diag
dialem sangyab.
12 Minita'en masi' diag dialem dua'
tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw
langit mikseluk gemputi', pegingkud ilan
dia tanda' bililidan dini Isus. Sala tawan,
dia dapit gulunanen, sala tawan di sik-
wayanen.
13 Kali' ilan pektalu', "Libun, ta' mai
mingaduya dun?"
Kali' sembag, "Duuni migalap tug
bangkay nu Kaunutan ku, muka' nda'u
suunay sa' adin bitang!"
14 Sikna mitalu' ni Maria, luminingay.
Minita'en dayun, si Isus, pegindeg dia
gupiden. Laak nda'en mailala.
15 Sinabi ni Isus, "Libun, ta' mai min-
gaduya dun? Ta' taway duni penengaun
mu?"
Laung dun dayun ni Maria, kia su meg-
ingat tu pegimulanan gayu kia. Laungen
diniin, "Naa Sir, sa' ya'ai migawa' dun
dini, pesuun mu dinaan sa' adin mu
bitang, adun engain ku."
16 "Maria!" laung ni Isus.
Sikna midengegen, minadap diniin, mi-
talu'en di Hinebreo, "Rabboni!" (Gulugan-
nen, "Mekpetu'un.")
17 "Ndi' mau peguiday," laung ni Isus.
"Pu' nda' pau kelentu puli' ditu Gama'u.
Naa, angaya ditu nga kepetedan ku, talu'
mu dinilan pu' luntuu puli' ditu Gama'u,
ki Gama' nilan dema, ditu Megbebaya'
pektemuyen ku, ki pektemuyen nilan
dema."
18 Linaawan dayun ni Maria su nga
sakupen, inukiten dinilan pu' minita'en
su Kaunutan, muka' pitendayen dema
dinilan ki pimuun kia ni Isus diniin.

Mikpaita' si Isus di nga Sakupen (Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Naa bena' gebii kia di gendaw Dum-
inggu, mabu' duun nai tulug bata', su
nga sakup ni Isus, mipungun ilan dia sal-
abuuk balay, piksiba'an nilan tekepay sug
balay, pu' mindek ilan tu nga kaunutan
nu getaw Judea. Mendadi, mitekaw
metua' si Isus, suminaing dinilan megin-
deg. Kali' pektalu', "Naa, gempiai ginaa
niu."
20 Mitubusen telu'ay, pinita'en dinilan
ki kemeten muka' giliden. Mipati' ilan
leliagay saba' minita' nilan su Kaunutan.
21 Kali' puli' pektalu' si Isus dinilan,
"Gempiai ginaa niu. Mendadi, sugu'en ku
amu mangay megukit, maa' nu kesugu'
dinaan nu Gama'u."
22 Sikna mitalu'en, pisengawanen ilan
ginaa, dunut mektalu', "Tabuk niu ini
Balakat nu Megbebaya'.
23 Mendadi yamu, adin su getaw
pedesunen niui sala'en, mpedasun tu'u.
Muka' adin su getaw ndi' niu pedesuneni
sala'en, ndi' dema mpedasun."

Migdua'dua'ig Delendeman ni Tomas

24 Naa sala tawan di nga sepulu' bu'
dua' tawan sakup ni Isus, si Tomas
(piningalan dun su Gapid), nda' kedunut
dinilan su ketua' ni Isus dinilan kia.
25 Mendadi inukitan nu nga samasaku-
pen si Tomas, laung nilan, "Minita' nami
su Kaunutan!"
Kali' sembag si Tomas, "Naan, ndi'u
metuudan dun, subay maita'u pa ki pali'

nug lansang dia kemeten muka' mpulegu,
sampay mpulegu ki giliden."
26 Naa tubus itu bena' walu gebii na,
mipungun puli' su nga sakup ni Isus dig
dialem balay, minampu' dinilan si Tomas.
Mendadi, tinakep puli' sug balay, laak
pia ma'antu, mitekaw na pelum metua' si
Isus, suminaing mindeg dinilan, laungen,
"Naa, gempiai ginaa niu."
27 Laung dayun ni Isus dini Tomas,
"Bentayay mu pa daan ki kemetu kini,
puleg mu tendu' mu. Muka' tenggal mui
kemet mu, puleg mui gilidu. Ndi' mu dega
pegdua'dua'ayig delendeman mu dinaan,
petuuda dinaan!"
28 Simbag ni Tomas diniin, "Ya'ai
Kaunutan ku, ya'ai Megbebaya' pekte-
muyen ku!"
29 Laung dayun ni Isus, "Mituudan ka
ba dinaan saba' minita' mau? Labi na
leliagen ki nga getaw nda' mekaita' di-
naan, laak muka' mituudan ilan dinaan!"

Su Pikpuunan nu Kesulat dig Libru kini

30 Naa, melaun pai tu'us pinggulaula ni
Isus di gedapan nu nga sakupen, laak nda'
mesulat dig libru kini.
31 Laak su gikteben kini, sinulat adun
metuudan amu dun pu' si Isus su Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan, sug Bata'
nu Megbebaya'. Pu' sa' metuudan amu
dun, naa mpeduma amu tu ketubu' nda'i
tamanen meksekat tu pegbaya'en.

21

Mikpaita' si Isus di Pitu Tawan Sakupen

1 Genat itu, si Isus, mikpaita' na pelum
di nga sakupen diag Linaw Tiberias.
Kiniig bian nu mipenggulaula.
2 Si Simon Pedro, si Tomas (piningalan
dun su Gapid), si Natanael (getaw Cana
sakup Galilea), sug dua' tawan bata' ni
Sebedeo, muka' dua' tawan pai sakup,
mipungun ilan dia geksid linaw.
3 Mendadi laung ni Simon Pedro tu ngag
dumanen, "Naan, menegutusu."
"Megdunut ami dini'a," laung nu ngag
dumanen. Luminulan ilan dayun di
sekayan. Piglegendawan ilan dayun
memaling, nda' ilan tanan mekelaam.
4 Bena' dumilag na, pegindeg si Isus dia
geksid linaw, laak nda' mailala nu nga
sakupen kia.
5 Kali' tawag si Isus, "Naa lai, mikelaam
damu?"
"Baa, nda'," simbag nilan.
6 Kali' pektalu' si Isus, "Dia niu ek-
takayig baling niu dapit lintu nu sekayan
niu kia. Mekelaam amu dayun." Iktak
nilan tu'u sug baling, dayun nda' nilan
megaga betunay puli', saba' kelaun seda'
milaam nilan.
7 Naa sala tawan dinilan, ki sakup ni
Isus kiin petailenen gupia, kali' pektalu'
dini Pedro, "Su Kaunutan maia!" Sikna
midengeg ni Pedro pu' su Kaunutan si
Isus, mikseluk dayun suuben (pu' migluas
suub kamun), suminampak dayun dia
tubig, luminanguy.
8 Su ngag dumanen, suminakay ilan
dema pangay dia geksid, pegbintengen
nilan sug baling mipenu' seda'. Mesempel
dailan di geksid, mabu' lima pulu' depa
saanig layu'en.
9 Bena' mikekawas ilan tu geksid,
minita' nilani guklak musing, duuni seda'
tiniti' muka' duun dademai pan dia.
10 Laung ni Isus dinilan, "Uit niu dinii
santa' buuk di seda' kia milaam niu."
11 Mendadi duminangan puli' si Simon
Pedro tu sekayan, biniglasen dayun di
pentadan sug baling, mipenu' mekebagel
seda', megatus bu' lima pulu' bu' telu
buukig launen. Laak pia ma'antu, nda'
peglegetus sug baling.
12 Laung dayun ni Isus dinilan, "Pe-
dini amu, maan naita." Naa, nda'iduni
mikaku' sumaak diniin sa' ta' taway dun
iin, pu' misuunan nilan iin su Kaunutan.
13 Mendadi, inimud ni Isus su pan,
dayunen pentulunay dinilan. Ma'antu
dadema su seda'.
14 Kiai ketelunen mekpaita' si Isus di
nga sakupen genat tu kepetubu' puli'
diniin.

Su Kegyaga ni Isus muka' ni Pedro

15 Naa bena' mitubus ilan maan, sinaak
ni Isus dini Simon Pedro, "Uu Simon,
bata'a ni Juan, petailen mau ba, labi pa di
kepetail dinaan nu ngag duma mu kini?"

"Wa'a, Kaunutan," simbag ni Pedro, "suunan mu pu' petailen ku ya'a."
Kali' pektalu' si Isus, "Naa sa' ma'antu, tagikul mu ki nga maa' nu nati karniruu."
16 Sinaak puli' ni Isus, "Simon, bata'a ni Juan, petailen mau ba?"
"Wa'a, Kaunutan," simbagen puli', "suunan mu pu' petailen ku ya'a."
Kali' puli' pektalu' si Isus, "Naa, ingat mu su nga karniruu."
17 Ketelu deksu'en na sumaak si Isus, laungen, "Simon, bata'a ni Juan, petailen mau ba?"
Sikna midengeg ni Simon Pedro su ketelunen sumaak, "Petailen mau ba?" milegenan dun. Laung ni Pedro, "Uu Kaunutan, misuunan mu sug launanen, kaas suunan mu pu' petailen ku ya'a!"
Kali' pektalu' si Isus diniin, "Tagikul mu daan su nga karniruu.
18 Muka' taman talu'u dini'a, su begu getawa pa, mimakesa, dayun pia adini mauya'an mu gengayan mu, medituun ka dayun. Laak dagid sa' megulanga na, subay tenggalen muig baingken mu, adun mbaluda nug lain getaw, dayun ka egakay tu kana' mu mauya'an gengayan."
19 (Naa ki tinalu' kia ni Isus, pisuunen diniin kig bian nu kepatay ni Pedro, adun megleepig dengegan nu Megbebaya'.) Laung ni Isus dini Pedro, "Naa, dunuta dinaan!"

Su Suminulat dig Libru kini

20 Naa kini si Pedro, miglingay, minita'en dayun meglendug ki sakup kia ni Isus su petailenen gupia, su pegingkud dia gupid ni Isus su pingaanan nilan nu gebii kiin muka' sinaaken, "Uu Kaunutan, ta' taway duni tumipu pa dini'a?"
21 Sikna minita' ni Pedro ki sala tawan sakup kia, sinaaken dini Isus, "Naa Kaunutan, ki getaw kia, ta'i mpenggulaulanen?"
22 Kali' sembag si Isus dini Pedro, "Sa' mauya'an ku pu' metubu' iin sampay matengu puli', naa ta' maig labet mu dun? Ya'a, dunuta dinaan!"
23 Mendadi duun dayuni gukiten mipelak tu nga sakup ni Isus, ndi' daw matay ki sakupen kia. Laak dagid nda' metalu' ni Isus pu' ndi' matay. Iini tinalu'en, "Sa' mauya'an ku pu' metubu' iin sampay matengu puli', naa ya'a, ta' maig labet mu dun?"
24 Naa su sakupen kia, iinen iin su suminulat dun ini, muka' piglegintuuden sug launan mipenggulaula. Misuunan ta pu' metuudi pingukiten.

Deksu'an

25 Naa melaun pa pinggulaula ni Isus. Sa' sia gela'en sulatay, mabu' ndi' megela' dig dibabaw lumbang ki ngag libru mesulat.

Ki nga PINGGULAULA nu nga Peneligan ni Isukristu

Mendadi kig libru kini, sumpat ditu sala libru mibetang dinig *Begu Pasad* kini, *Ki Gempia Petenday Sinulat ni Lucas.* Kig dua' buuk libru kini, suminulat dun si Lucas, piwitanen duni metaas getaw, si Teofilo.

Iini miukit dini Nga Pinggulaula *kini, su nga mibianan nu nga peneligan ni Isus sampay su ginukit nilan, dekag na pitubu' puli' si Isus muka' pilentu iin ditu gekbus langit. Iinig baalen nu nga peneliganen kia, migukit ilan di Gempia Petenday mekatag dini Isus, adun sumalig diniin su nga getaw. Su kepalus ni Isus muli' ditu gekbus langit, migukit di Gempia Petenday su nga peneliganen dia da laak Jerusalem sampay diag lumibut benwa. Laak sa' minibeniben, sinigwag nilan su Gempia Petenday tu tibuuk prubinsya Judea sampay tu nga melayu' benwa. Tiga'wan, sinigwag nu nga peneligan ni Isus su Gempia Petenday tu tibuuk lumbang.*

Muka' pagid miukit dinig libru kini ki kengapu' nug Balakat nu Megbebaya' di nga peneligan ni Isus. Bena' mingapu' dinilan kig Balakat nu Megbebaya' kia, iin nai migabang dinilan adun menibelu' ilan megukit muka' ginuungan ilan menggulaula nga mekesalebu'.

Naa iinig bekna inukitan nu Gempia Petenday, ki nga getaw Judea. Mendadi duuni getaw, ngalanen si Pablo, tindu' nu Megbebaya' peneligan ni Kristu adun pengukitanen di Gempia Petenday ki ngag lain bansa nu getaw, sa'itada su nga kana' getaw Judea. Melaun sinulat ni Pablo mipungan dinig Begu Pasad *kini. Iini pigwali ni Pablo di nga sulaten, gempantek pu' ki kepatay ni Isus, ganti' di kepatay nu kelaun getaw dinig dibabaw lumbang, pia ta' bensaay dun, kana' nu nga getaw Judea da laak.*

Si Lucas, su suminulat dig libru kini, taang dun duma ni Pablo saananen mpanaw tu nga melayu' benwa adun megukit di Gempia Petenday. Kaas taang dun, sa'itada dia Kapitulu 16 bu' 20 muka' 27, gemiten ni Lucas su penggelal “ami,” tu'us dun pu' minita' gupia ni Lucas atawaka mibiananen su pengukitenen.

Piuna

1 Dini'a, pegbesaan Teofilo, ki sinulat kini, genat dini Lucas.

Naa sug bekna sinulatu kitu dini'a, iini miukit dun su kelaunan pinggulaula ni Isus muka' pitulu'en

2 sampay di gendaw nu kepelentu diniin nu Megbebaya' ditu gekbus langit. Mendadi kini si Isus, su nda' pa pelentu ditug langit, pimitulu'anen su nga pimili'en peneliganen. Su pitulu'en dinilan kia, miksekat di ginuung nug Balakat nu Megbebaya'.

3 Naa genat di kepatayen gikteb di paat pulu' gebii, melaun gupia pitu'usen di nga peneliganen kia pu' mitubu' puli'ig lawasen. Midua' mata nilan si Isus, muka' pingukitanen ilan mekatag di Keglekaunutan nu Megbebaya'.

4 Mendadi, su selian ni Isus dumuma pa di nga peneliganen kia, tinitulu'anen ilan, laungen, “Ndi' amu pa pegawa' dini Jerusalem, pegelatay pa niu mateng su tinalu'u diniu kiin, su tulung pinasad nu Megbebaya'.”

5 Pu' kiin, misuunan niu pu' si Juan kitu, migbunag laak tubig diniu. Mendadi ndi' maiben, ma'niin bunagan amu peluman, pu' mengapu' diniu kig Balakat nu Megbebaya'.

Pilentu si Isus tu Gekbus Langit

6 Naa duuni gendaw mikpungun na pelum ditu ni Isus su nga peneliganen. Kali' ilan saak diniin, “Sir, nemun ini ki ketindeg mu dig bansa ta Israel su Keglekaunutan?”

7 Kali' pektalu' si Isus, “Su Gama'u laak, iini suunanen su gendaw nu kelaun mpenggulaula, pu' iini megbaya' dun. Yamu, ndi' niu mesuunan.

8 Laak dagid sa' mengapu' na diniu kig Balakat nu Megbebaya', begayan amu niin ginuung. Tumakesi' amu dayun

dinaan. Tumakesi' amu dini Jerusalem
muka' di tibuuk Judea, tu Samaria, sam-
pay tu tibuuk lumbang."
9 Bena' mideksu'en telu'ay, pilentu na
dayun si Isus ditu gekbus langit. Saanan
megbantay su nga peneliganen, milinged
na gabun si Isus, ndi' na nilan dayun
maita'.
10 Mendadi selian nu nga peneligan
ni Isus megangag ditug langit, mitekaw
duunig dua' tawan pegindeg dia gupid
nilan, gemputi'i penepeten nilan.
11 Laung nug dua' tawan kia, "Yamu
nga getaw Galilea, mauma dema amu
mimegangag tug langit? Si Isus kiin,
mpuli' da dini. Adin su kelentunen
minita' niu kini, ma'antu dadema ki kelu-
saden puli'."

Su Sinukli dini Judas

12 Tubus itu, minuli' ditu Jerusalem su
nga peneligan ni Isus genat ditug Bentud
nu nga Gayu Olibo. Su pekilayu' nug
bentud kia muka' su Jerusalem, sala ki-
lumitru.
13 Bena' minateng su nga peneliganen
tug balay pektulugan nilan, minaik ilan
dayun tu sugud nilan diag ditaas. Ilan si
nga Pedro, si Juan, si Santiago, si Andres,
si Felipe, si Tomas, si Bartolome, si Mateo,
si Santiago bata' ni Alfeo, si Simon su
piningalan dun Gembelu' Megukit, muka'
si Judas bata' nu sala Santiago.
14 Sug launan nilan kia, miksalabuuk
ilan menamal menenabi. Duminuma
dadema dinilan su ngag libun kampu' ni
Maria su gina' ni Isus, sampay su nga
pated ni Isus.
15 Naa nda' maiben, duuni gendaw
mikpungun puli' su nga mikpetuud dini
Isus kia, duun saani megatus bu' dua'
pulu' tawan ilan. Mendadi migindeg si
Pedro, kali' pektalu' dinilan,
16 "Yamu nga kepetedan ku, subay min-
uud ki pisulat nug Balakat nu Megbebaya'
dini David dengantu ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya' mekatag dini Judas, su
minunut tu nga getaw duminaap dini
Isus.
17 Begudiin si Judas kiin, duma ta di
pikumpungan ta, muka' pimili' dadema
ni Isus megabang dig baalen ta."
18 (Pu' su tinindan dini Judas ditug
limbungen kia, piksaluy dun ni Judas
lupa'. Milabu' dayun si Judas diag lupa'en
kia, migbetui tianen, miliwasagi tinainen.
19 Naa nda' maiben, misuunan nu ke-
laun getaw dia Jerusalem su mipenggu-
laula kia ni Judas, kaas piningalan nilan
dun sug lupa' kia, Akeldama, guluganen
"Lupa' nu Kegbinasa di Getaw.")
20 Laung padun ni Pedro, "Pu' kiin,
duuni misulat ditu pisulat nu Megbebaya'
piningalan dun ngag Bebat, ma'nini'.*
'Belenganig balayen,
nda'i pegbenwa dun.'
Muka' duun pa pagidi misulat,
'Lain tawan nai sumukli dig baalenen.'
21 "Naa mendadi," maa' laung padun
ni Pedro, "kagina ma'antu, subay duunig
lain tawan sukli dini Judas. Melengas
pemili'en tai sala tawan suminalabuuk na
dinita su keduma dinita ni Isus
22 genat di kebunag ni Juan diniin tubig
sampay di gendaw nu kepelentu diniin tu
gekbus langit. Ki mpemili' ta, megabang
dayun dinita tumakesi' di ketubu' puli' nu
Kaunutan ta si Isus."
23 Mendadi, pinindeg dayun nu nga
peneliganig dua' tawan, si Jose muka'
si Matias. Lain ngalan ni Jose kia, si
Barsabas. (Sala pa ngalanen, si Justo.)
24 Minenabi dayun si nga Pedro, laung
nilan, "Uu Kaunutan Megbebaya', suunan
mu sug delendeman nu tiba'an getaw. Sa'
ma'antu, paita' mu dinami ki pimili' mu
sukli dini Judas, sa' adin dun dig dua'
tawan kini.
25 Iin nai mbaal peneligan mu meke-
sukli di kelaun baalen ni Judas bilen-
gen, pu' si Judas kiin, minuli' na ditu
guli'anen."
26 Piktali dayun ni nga Pedro sa' ta'
taway duni mpemili' dig dua' tawan kia.
Iini mipemili', si Matias. Iin dayuni mitek-
tub ditu sepulu' bu' dua' tawan peneligan
ni Isus.

* **1:20 1:20** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmos, sug bibat ilan adun pektamuy tug Diwata.

2

Su Kelusad nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa bena' sungu mateng su keglinggwang nug lumpuk nu getaw Judea piningalan dun Pentecostes, mikpungun di salabuuk balay su nga mikpetuud dini Isus.
2 Mendadi bena' migingkud ilan dia, mitekaw nilan medengegi maa' migbegembuti metikteg genus genat tug langit, mileep dia seled balay kia.
3 Muka' minita' nilani maa' liga' gapuy, mitukid dayun melabu' dinilan.
4 Dayun ilan pengepu'ay nug Balakat nu Megbebaya', launan nilan. Diadia mikektalu', masi' sala nai pikebitanen, pu' miksekat dig Balakat nu Megbebaya' kia.
5 Naa duuni nga getaw Judea pegbebenwa dia Jerusalem mikpetuud gupia ditu Megbebaya', genat ilan di kelaun benwa dig dibabaw lumbang.
6 Ilan, bena' midengeg nilan ki gelang diag balay kia, minampu' dailan dema dia. Bena' mikineeg ilan di talu' kia nu nga peneligan, diadia midengegen sug daniin pikebitan, misasaw dayuni ginaa nilan.
7 Misebu'an ilan pati', laung nilan, “Ki getaw kini mektalu', lumbus ilan laak getaw Galilea!
8 Naa sa' ma'nia, mauma dema ini, midengeg ta dinilanig launan pikebitan ta?
9 Pu' ita, getaw Partia ita, getaw Media, getaw Elam. Duuni getaw genat di Mesopotamia, duuni getaw Judea, getaw Capadocia, getaw Ponto muka' getaw Asia,
10 getaw Frigia, getaw Panfilia, getaw Ehipto, getaw Libya sakup Cirene, muka' duuni megbebenwa dini genat tug Roma.
11 Duuni getaw Judea tantu muka' su laak miginetaw na Judea. Duuni getaw Creta muka' getaw Arabia. Dagid launan ta, medengeg tai nga pikebitan ta kini, pigukit dun nu nga getaw Galilea kini ki nga mekesalebu' gulaula nu Megbebaya'!”
12 Sa' ma'nia, misebu'an ilan lamug milibuleng ilan, kali' ilan peksinaakay, “Alanduni guluganen ki mipenggulaula kini?”
13 Laak sug duma getaw, piksudi'an nilan su nga mikpetuud dini Isus, laung nilan, “Baa, migbebulek laak ilan!”

Su Kegwali ni Pedro

14 Laak dagid si Pedro, migindeg, ilan nu ngag dumanen sepulu' bu' sala tawan. Tuminubang si Pedro ditu nga getaw minampu', minekeg dayun mektalu', laungen, “Yamu nu nga samau getaw Judea muka' launan niu migbebenwa dini Jerusalem, talentenay niui talu'u kini, pu' ulugen ku diniu ki mipenggulaula kini.
15 Ki nga getaw kini, kana' ilan migbebulek, maa' nug delendeman niu dun, pu' ginenga' menaik pa laaki gendaw.
16 Sinangkali' ki mipenggulaula kini, iin su kenuud na tu'u nu pisulat dengantu nu Megbebaya' ditu Talu'en, su sinulat nu pimuunanen si Joel, laungen,
17 ‘Sa' sungu melengkebig benwa,’ maa' laung nu Megbebaya',
‘pepengapu'u kig Balakatu tu kelaun bansa nu getaw.
Kaas su nga sumumpat diniu libun laki, ukiten nilan dayun ki pemuun ku dinilan.
Su ngag begu getaw, duuni paita'u dinilan mekesalebu',
muka' su mekegulang, duun dademai peteginepu dinilan.’
18 Laung nu Megbebaya', ‘Metuud ia, su nga sesugu'en ku libun laki,
pepengapu'u dinilan kig Balakatu di gendaw kiin,
adun pelaktag nilan su pemuun ku dinilan.
19 Paita'u demai nga mekesalebu' tu'us dig langit
muka' nga mekesalebu' penggulaula dig benwa.
Metua'ig dugu', muka' gapuy, bu' melabung gebel.
20 Su gendaw, dulem.
Sug bulan, palasen maa' dugu'.
Tubus itu, mateng ki mekesalebu' Gendaw kiin, su Gendaw nu Kengukumu tu tiba'an getaw, naan su Kaunutan Megbebaya'.

21 Mendadi adin su getaw mekpaingabang
dinaan nu Kaunutan Megbebaya',
guunen ku iin.' "
22 Laung padun ni Pedro, "Mendadi
yamu nu nga samau getaw Israel, tal-
entenay niui talu'u diniu. Kini si Isus,
getaw Nazaret, pinilala diniu pu' bi-
gayan iin nu Megbebaya' pegbaya', pu'
melaun ginuung muka' tu'us pinggulaula
nu Kaunutan Megbebaya' pebian diniin.
Kia, misuunan niu gupia, pu' midua' mata
na niu.
23 Mendadi si Isus kiin, pibunu' niu
di nga kana' megbasa tu Megbebaya',
pilansang niu di kurus. Laak dagid sa'
kana' genat tu Megbebaya', pia su kedaap
niu dun, ndi' niu sia megaga.
24 Dagid pitubu' puli' nu Megbebaya'
si Isus, biluyen di kelegenayen, pu' ndi'
megdadi mbilin iin di gengkeman nu
kepatay.
25 Ma'antu dadema su sinulat dengantu
ni David mekatag diniin ditu Misulat Talu'
nu Megbebaya', laungen,
'Tatapu maita' su Kaunutan di gedapan
ku,
tatapu niin penendingay, kaas ndi'u
mendek.
26 Mendadi gempiai ginau, liliagu gupia.
Naan, pia kilawanu, mekpedatengu ndi'
melasakig lawasu,
27 ndi' mu belengen su gimuudu ditug
baya'.
Meseligan sesugu'en mau, kaas ndi'
mu begay melasak diag lebengig
lawasu.
28 Pisuun mu dinaan kig dalan pangay tu
ketubu' nda'i tamanen.
Ndi' mau na pesuay, kaas liliagu gupia.' "
29 Laung padun ni Pedro, "Mendadi
yamu kepetedan ku, talu'u tu'u diniu
pu' ki megdedengeg ginepu'ay ta si Adi'
David, suunan ta pu' minatay iin dakus
libeng. Su pantiunen, deksu' nemun dia
pa, nda' pa peglaat.*
30 Laak si David kia, pimuunan nu
Megbebaya'. Misuunanen su gempa-
gen pinasad nu Megbebaya' diniin pu'
tendu'en nu Megbebaya' ki sala tawan
sapu'en meglegadi', maa' ni David kia.
31 Mendadi misuunan ni David ki peng-
gulaulaan nu Megbebaya' dig binaya'
gebii bu' gendaw. Kaas suminulat si
David mekatag di ketubu' puli' nu Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan, laungen,
'Nda' belengay ditug baya' su gimuuden,
muka' nda' melasak diag lebengig
lawasen.' "
32 Laung padun ni Pedro, "Naa si Isus
kiin, pitubu' puli' nu Megbebaya'. Lau-
nan nami kini, miketakesi' ami gupia di
ketubu'en puli'.
33 Mendadi, pilentu na si Isus tu gupid
nu Gama'en Megbebaya' ditu gekbus lan-
git, di dapit lintunen. Pipengapu' dun
nu Gama'en Megbebaya' sug Balakaten,
maa' dadema nu pinasaden. Mendadi
adin su minita' niu dini nandaw muka' ki
midengeg niu, iin su tinulung dinami nug
Balakat nu Megbebaya'.
34 "Laak suunan ta pu' si David, kana'
iini lumintu kia ditu gekbus langit. Pu'
si David, iin sungkini suminulat dun
ma'nini',
'Tinalu' nu Kaunutan Megbebaya' ditu
Kaunutan ku,
Pegingkuda dini gupidu, dini dapit lintuu,
35 sampay di gendaw pelebaun ku ya'a
daagen mu
su nga kuntra mu.' "
36 Diksu' ni Pedro, "Mendadi pesuun ku
dema tu'u diniu nga samau getaw Israel,
kini si Isus, sug linansang niu di kurus,
iin tu'ui su gilal nu Megbebaya' Tindu'en
Meglekaunutan, muka' gilalen dadema su
Kaunutan!"
37 Naa bena' midengeg nu nga getaw
minampu' dia su tinalu' kia ni Pedro,
milegenan ilan pati'.† Sinaak nilan dini
nga Pedro, "Plii lai, mekenduta' nami
dun?"
38 Kali' sembag si Pedro dinilan,
"Saladua' diniu, subay meksikesuun amu,
muka' mekpebunag amu tubig tu'us
di kesakup niu dini Isukristu, adun
pedesunen su sala' niu. Begay dayun

* **2:29 2:29** Iini piulugan dun ni Pedro, kagina dia pa sug bangkay ni Adi' David, ndi' mesu'at pu' iini pisugatan dia sinulat kia, si David. † **2:37 2:37** Iini milegenan ilan dun, pu' migbiksu' ilan ditu kepatay nilan dini Isus.

diniu, pengepu'an amu nug Balakat nu Megbebaya'.
39 Pu' pinasad nu Megbebaya', pengepu'an amu nug Balakaten muka' pengepu'anen dadema su nga gembata' niu, sampay su nga melayu' getaw, pia adini ginggat nu Kaunutan ta Megbebaya' sumakup diniin."

40 Naa melaun pai tinalu' ni Pedro ditu nga getaw mipungun dia. Tinitulu'anen ilan, laungen, "Pekpesuay amu tu nga melaat getaw nemun, pu' adun ndi' amu mpeduma di ginukuman dinilan!"

41 Naa su nga mikpetuud ditu talu' ni Pedro, mikpebunag ilan dayun tubig. Su gendaw kia, duun saani telu ngibu tawan midugang ditu pikumpungan nu nga sakup ni Isus.
42 Minamal ilan dayun mektu'un, pitu'unan ilan nu nga peneligan ni Isus, suminalabuuk dailan dema dinilan. Dumingan ilan maan ditug lebungan gindan tu kepatay ni Isus, muka' migduma dailan dema menenabi.

Su Pigbetad nu nga Mikpetuud dini Isus

43 Naa melaun ginuung muka' mekesalebu' tu'us pinggulaula nu nga peneligan ni Isus. Misebu'an dun pati' sug launan getaw.
44 Ki ngag launan mikpetuud, miksalabuuk ilan gupia, muka' adin sug duuni sukaten, migbegay ditu nda'ig daniin.
45 Su ngag duma, piksaluyenig lupa'en muka' pimetangen, dayunen begayay dun su genda'i kwartanen, bigayen duni sukal diniin.
46 Gendawgendaw mikpungun ilan ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', muka' dia ngag balay nilan, dumingan dailan dema maan ditug lebungan gindan tu kepatay ni Isus. Pikilas nilan dema su nga gaan nilan, muka' gempia gupiai ginaa nilan.
47 Inal nilan su Megbebaya', muka' pigbesaan ilan pagid nu nga kelaun getaw. Muka' gendawgendaw, adin su migawen nu Kaunutan Megbebaya', midugang di pikumpungan nu nga mikpetuud.

3

Piuli'an ni Pedroi Pilung

1 Naa duuni gendaw si Pedro muka' si Juan, pegangay ilan ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', pu' betad nilan mangay ilan menenabi sa' meginenga' menaugi gendaw.
2 Naa dia genga'an nu Pengedapan piningalan dun su Melengas Genga'an, duuni getaw pilung, mipilung sikna mbata'en. Ki pilung kini, gendawgendaw pegbuligan nu ngag dumanen dia mesempel genga'an nu Pengedapan kia, adun menengi limus ditu nga getaw suled dia.
3 Naa mendadi ki pilung kia, bena' minita'en si Pedro muka' si Juan sungu suled dia, minengi dayun limus dinilan.
4 Pingenlengan ni Pedro muka' ni Juan, laung dayun ni Pedro, "Pegbentayay mu ami!"
5 Migbantay dinilan su pilung, pu' laungen dun, begayan.
6 Laak dagid kali' pektalu' si Pedro, "Naa nda'iduni kwartau bulawan atawaka pelata, dagid adin sug duun dinaan, iinig begayu dini'a. Miksekat di pegbaya' ni Isukristu su getaw Nazaret, talu'u dini'a, panawa!"
7 Piguidan ni Pedro ki pilung kini dig lintu kemeten, biwaten dayun. Tekaw mipeduunan sekegi geksuden.
8 Mikpalintuk dayun ki pilung, mikepanawpanaw na. Migdunut dayun dini Pedro muka' dini Juan suled tu Pengedapan tu Megbebaya', miglek-suleksu muka' migenal tu Megbebaya'.
9 Naa su ngag launan getaw dia, minita' nilan su kamun pilung, mikepanaw na, dunut inalen su Megbebaya'.
10 Bena' mi'ilala nilan pu' iin su migingkud menengi limus ditu Melengas Genga'an, mipati' ilan mesebu'ay ditu mipenggulaula diniin.

Su Kegwali ni Pedro tu Pengedapan tu Megbebaya'

11 Naa dia Pengedapan tu Megbebaya', duuni sala balay piningalan dun nu getaw su silungen, Silung ni Salomon. Naa dia Silung ni Salomon kia, su kamun pilung, ginapusen si Pedro muka' si Juan.

Migdedali' dayun mekpungun dia su nga
getaw.
12 Mendadi si Pedro, bena' minita'en
su nga getaw mipungun, laungen dinilan,
"Yamu nu nga getaw Israel, mauma dema
misebu'an amu di mipenggulaula kini?
Mauma pelum penentengan niu ami?
Laung niu dun ba, mekepanaw nai getaw
kini miksekat di ginuung nami atawaka
su kepagen nu kekpetuud nami?
13 Su Megbebaya', su piktamuy nu
ginepu'ay ta si Abraham, si Isaac, muka' si
Jacob, puun diniin migleep sug dengegan
nu Sesugu'enen si Isus. Laak dagid kini si
Isus, pigwakil niu ditu gubirnadur si Pi-
lato, dayun niu pemelaway ditu gedapan
nu gubirnadur. Pia beluyen sia ni Pilato,
tigel niu si Pilato, ndi'en beluyen.
14 Pimilas niu si Isus, ki mekesuun
muka' leliagen dun su Megbebaya',
pu' inubug niu dini Pilato, beluyeneni
memunu'an, sabaya' ni Isus.
15 Su puun nu ketubu', pinatay niu.
Dagid pitubu' puli' iin nu Megbebaya'.
Yami kini, miketakesi' ami dun.
16 Mendadi si Isus kia, miksekat di
pegbaya'eni sekeg nu pilung kini minita'
niu. Miuli'ani getaw kini miksekat di
kesalig nami dini Isus. Midua' mata na
niu nandaw, launan niu."
17 Kali' padun pektalu' si Pedro, "Men-
dadi, yamu nu kepetedan ku, suunan ku
pu' su kekpatay niu dini Isus, yamu nu
nga kaunutan niu, nda' niu mesuunay sa'
ta' alanduni gasalen.
18 Laak minuud dun su pisulat den-
gantu nu Megbebaya' ditu Talu'en, su
sinulat nug launan pimuunanen pu' ki
Tindu'en Meglekaunutan, subay mayan
dig lesayan.
19 Kaas peksikesuun amu, lingay amu
ditu Megbebaya', adun ugasanen su nga
sala' niu.
20 Sa' meksikesuun amu, tatap dayun
pepianay nu Kaunutan Megbebaya'i gi-
naa niu, muka' pelusadenen su Tindu'en
Meglekaunutan si Isus, su gandang pim-
ili'en megabang diniu.
21 Laak dagid subay pegelatan pa ni Isus
ditu gekbus langit su gendaw pegupianan
nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa',
ki pisuun nu Megbebaya' dengantu pe-
bian di nga pimili'en pimuunanen.
22 Pu' sinulat ni Moises, laungen,
'Sugu'en nu Kaunutan Megbebaya' diniu
ki pemuunanen maa' dinaan, ki samataw
ta dig bansa ta. Ki pemuunanen kia, adin
su telu'enen, talentenay niu.
23 Adin su ndi' mektalenten diniin, ukuu-
man nu Megbebaya' di patay, adun mbe-
leng ditu piglegetawan nu Megbebaya'.'
24 Naa su kelaun pimuunan nu Megbe-
baya', genat dini Samuel sampay di nga
mibinaya' pa diniin, mikpesuun ilan di
gulaula nemun.
25 "Naa, yamui sapu' nu nga pimuu-
nanen kia. Adin su pinasad nu Megbe-
baya' dinilan, pinasad dadema diniu. Iini
pinasad nu Megbebaya' dini Abraham,
laungen, 'Ki sapu' mu kiin, pepiananen
sug launan bansa di tibuuk lumbang.' "
26 Diksu' ni Pedro, "Naa bekna, sinugu'
nu Megbebaya' diniu su Sesugu'enen,
adun pepianan amu niin, saladua' diniu,
peteliudenen tu sala'en."

4

Si Pedro muka' si Juan tu Gedapan nu nga Metaas Gukum nu Getaw Judea

1 Naa selian ni Pedro muka' ni Juan
megwali ditu nga getaw mipungun dia, lu-
minabet dinilan su ngag belian nu getaw
Judea muka' su nga Saduseo kampu'
nu nga kaunutan nu nga pegingat tu
Pengedapan tu Megbebaya'.
2 Naa ki nga getaw kini minateng,
melaati ginaa nilan, pu' midengeg nilan
pigukit ni nga Pedro tu nga getaw pu'
mitubu' puli' si Isus. Kaas iini delende-
man nilan, mbuus peglegintuuden nu nga
getaw, metubu' puli'i nga minatay getaw.
3 Mendadi dinaap nilan si nga Pedro,
dayun nilan pikutay pa deli', pu' gebii na.
4 Laak melaun getaw mikedengeg ditu
kegwali ni nga Pedro, mituudan ilan dun.
Su nga mikpetuud, midepet na saan lima
ngibu tawan.
5 Naa bena' miglegendaw, mikpungun
dia Jerusalem su nga kaunutan nu getaw
Judea, su nga gukum, muka' su nga

mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'.
6 Minampu' dadema dinilan su Tampusan Metaas Belian si Anas muka' si Caifas, si Juan, si Alejandro, sampay su kelaun beta'an ni Anas.
7 Mendadi ki nga kaunutan kini, bena' inagak nilan si nga Pedro dia gedapan, sinaakan nilan dayun, laung nilan, “Ki pinggulaula niu kia kalabung, kenduta'i kebaal niu dun? Ta' taway duni mikpebaya' diniu adun mekenggulaula amu di ma'antu kalabung?”
8 Mendadi kini si Pedro, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya' di sembagen. Kali' pektalu' si Pedro, “Yamu nga kaunutan muka' gukum,
9 sa' saakan niu ami mekatag di kepia tu pilung kia, muka' sa' saaken niu dinami kenduta'i kauli'ayen,
10 naa melengas sembagen ku amu, adun mesuunan niu dakus mesuunan nu kelaun getaw Israel. Mikegindeg ki getaw kini di gedapan niu saba' miuli'an miksekat di ginuung ni Isukristu, getaw Nazaret, kig linansang niu di kurus, laak pitubu' puli' nu Megbebaya'.
11 Kini si Isus, iini pisugatan ditu Talu' nu Megbebaya', laungen,
‘Kig batu pimilas niu nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gentudan nug balay.’ ”*
12 Laung pa ni Pedro, “Mendadi, nda'idunig lain mekegawen dinita, subay si Isus. Pu' nda'idunig lain getaw dig dibabaw lumbang pipegbaya' nu Megbebaya' adun guunen ita niin, subay laak si Isus. Nda'iduni kegawen dinita subay pebian diniin.”
13 Naa mendadi ki nga gukum kini, bena' minita' nilan si Pedro muka' si Juan gembelu' gupia sumbag, asa maika'i mitu'unan nilan, misebu'an ilan dun gupia. Mi'ilala nilan dayun pu' pigdumanan ilan ni Isus.
14 Naa nda' maulakay nu nga gukum su simbag ni Pedro, pu' ki miuli'an kia, dia ma pegindeg gupid ni nga Pedro.
15 Sa' ma'antu, ki nga gukum kini, pipegua' nilan deli' si nga Pedro dia pengukuman, adun peksebutsebuten nilan ki ginukuman nilan dia mipenggulaula.
16 Laak laung nilan, “Ta' alandun maig baalen ta di nga getaw kiin? Pu' ndi' ta ma dema mpemilas ki mekesalebu' pinggulaula nilan kiin, pu' misuunan nug launan getaw dini Jerusalem.
17 Tumu' pemaagen ta laak ilan, ndi' na nilan sembayan ki ngalan ni Isus kiin, pia tu sala tawan, adun ndi' mesigwag di nga getawi gukiten nu mipenggulaula kini.”
18 Mendadi, sinabi puli' nu nga kaunutan si Pedro muka' si Juan. Pimaag nilan dayun, adun nda'idun nai pegukit nilan, nda'iduni pektu'un nilan, sembayan nilan su ngalan ni Isus kiin.
19 Dagid sumimbag si Pedro muka' si Juan, laung nilan, “Naa, yamui petitenga' dun, sa' alanduni gempia di pegita'en nu Megbebaya'. Mekpetuud ami diniin, atawaka mekpetuud ami diniu?
20 Pu' ndi' nami metigel sa' ndi' nami pegukiten tu nga getaw ki minita' nami muka' ki midengeg nami mekatag dini Isus.”
21-22 Naa pisilutan sia nu nga kaunutan si nga Pedro, laak ndi' mesu'at, pu' mbuus sumugut dini nga Pedro su nga getaw, kagina migleep di nga kelaun getaw sug dengegan nu Megbebaya' saba' nu pilung kia miuli'an, minayan na paat pulu'i taunen. Ma'antu, pingimeekan pati' nu nga kaunutan si nga Pedro, muka' biluy ilan dayun.

Minenabi su nga Mikpetuud adun Meksibelu' ilan Megukit

23 Naa dekag biluy si Pedro muka' si Juan, mipuli' ilan ditu ngag duma nilan, inukit nilan dayun ditug launan ki tinalu' dinilan kia nu nga kaunutan nug belian muka' nu ngag duma kaunutan nu getaw Judea.
24 Mendadi bena' midengeg nu nga mikpetuud, miksalabuuk ilan dayun menenabi ditu Megbebaya', laung nilan, “Uu Megbebaya', ya'ai Mikleb tug langit,

* **4:11 4:11** Si Isus, pitanggi' ditug batu pimilas nu getaw megbaal balay, pu' pimilas iin nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

Miwat tug lupa', Minunag tug dagat,
Minaglis tu tubig, muka' Mitang dig
lumaun bitang dun!
25 Ki ginepu'ay nami si David, sesugu'en
mu, pisulat nug Balakat mu, laungen,
‘Mauma dema mimelu' su nga kana'
getaw Judea?
Mauma dema iini delendeman nu nga
samatawu su ndai' gatagen?
26 Su nga gadi' dema dig lumbang kini,
mingandam ilan,
su nga kaunutan padun, mikpungun ilan,
adun lumpakan nilan su Kaunutan
Megbebaya' muka' su Tindu'en
Meglekaunutan.’ ”
27 Kali' gusay penenabi su nga mikpetuud,
“Naa, uu Megbebaya', mikpungun na
tu'u dinig lunsud kini si Herodes muka'
si Poncio Pilato, kampu' nu nga getaw
Israel muka' su nga kana', suminugut ilan
kumuntra ditu pimili' Sesugu'en mu si
Isus, su Tindu' mu Meglekaunutan.
28 Laak dagid sug launan mipenggulaula
nilan kia, lumbus dani'a pegbaya' muka'
delendeman mpenggulaula.
29 Mendadi nandaw, uu Kaunutan, tal-
entenay mu su kengimeek nilan dinami,
yami nga sesugu'en mu, muka' begay mu
dinami meksibelu' ami megukit tu talu'
mu.
30 Peduma mu dun pagid paita' di nga
getaw su ginuung mu mekpauli' dun su
nga megladu, muka' menggulaula meke-
salebu' muka' tu'us pebian di pegbaya' nu
pimili' Sesugu'en mu si Isus.”
31 Mendadi bena' mitubus menenabi
su nga mikpetuud, mikelegyug sug balay
piglumpukan nilan. Dayun ilan gela'
pengepu'ay nug Balakat nu Megbebaya'.
Minibelu' ilan dayun megukit tu talu' nu
Megbebaya'.

Pinungun su Kelaun Gimu nu nga Mikpetuud

32 Naa su pikumpungan nu nga
mikpetuud, miksalabuuk ilan dig delen-
deman sampay di ginaa. Nda'iduni mi-
nangken nga pimetangen, miktinebangay
laak ilan.
33 Su nga peneligan ni Isus, bigayan
ilan ginuung tumakesi' di ketubu' puli' nu
Kaunutan si Isus, muka' migela' pepianay
nu Megbebaya' su nga mikpetuud.
34 Nda'i sala tawan di pikumpungan
nilan nda'iduni kulangen, pu' adin sug
duunig lupa'en atawaka balayen, pik-
saluyen, dayunen uitay su galinen
35 pigwakil ditu nga peneligan ni Isus.
Pikilas nilan dayun, adin sug duuni ku-
langen, bigayan nilan di sukal diniin.
36 Mendadi duuni getaw Cipre ngalanen
si Jose, sapu' ni Levi, piningalan dun
nu nga peneligan ni Isus si Bernabe,
(guluganen “Su Metau Mekamu'amu'”).
37 Si Bernabe, duunig lupa'en pik-
saluyen, dayunen pegwakil su galinen
ditu nga peneligan ni Isus.

5

Si Ananias muka' si Safira

1 Laak duuni getaw ngalanen si Ana-
nias, su sawanen si Safira. Kini si nga
Ananias, duunig lupa' nilan piksaluy ni-
lan.
2 Dagid duuni sinawad dun ni Ananias
su galinen, sinangu' dadema nu sawanen.
Dayun uitay ni Ananias su galinen ditu
nga peneligan ni Isus, pigwakilen dinilan.
3 Dagid sinaak ni Pedro diniin, “Ana-
nias, mauma dema pinulaya ni Satanas,
adun migbalusa tug Balakat nu Megbe-
baya'? Miksawada dun su galin nug lupa'
niu kiin.
4 Naa su nda' mu pa peksaluy, ya'ai
metau dun. Muka' sa' piksaluy mu, ya'a
da gusayi megbaya' dun su galinen. Naa,
mauma dema midelendem mu mengg-
laula ma'niin? Kana' laak nu kilawani
piglimbungan mu, su na Megbebaya'!”
5 Lemen laak midengeg ni Ananiasi
tinalu' kia ni Pedro, miseksud dayun,
mitigbak. Mindek dayun pati' su nga
mikedengeg dun.
6 Dekag minatay si Ananias, migbuat
su ngag begu getaw, pigupianan nilan
dayun sug bangkayen, iwit nilan diag liu,
inangay nilan dayun lebengay.
7 Mendadi, duun saani telu uras, mi-
nateng su sawa ni Ananias, laak nda'en
suunayi mipenggulaula.

8 Miktalu' si Pedro dini Safira kini,
"Pesuun mu dinaan sa' iin baig launen,
ki galin nug lupa' niu."
"Wa'a," simbag ni Safira, "daal daitu."
9 Kali' pektalu' si Pedro diniin, "Mauma
dema amu dua', midelendem niu pengin-
danan niu sug Balakat nu Megbebaya'?
Naa, diin na bisuangan kiin su nga getaw
miglebeng tu sawa mu mundiin. Pedu-
maan ka nilan lebengay!"
10 Mitekaw dayun meseksud ki sawa ni
Ananias kia, mitigbak pagid. Sumiled dia
su ngag begu getaw kia. Bena' minita'
nilan pu' minatay dadema iin, iwit ni-
lan diag liu, dayun nilan lebengay, ditu
dadema gupid nug lebeng nu sawanen.
11 Bena' midengeg nu pikumpungan
nu sakup ni Isus ki mipenggulaula kia,
migela' ilan mendek. Ma'antu dadema su
taman mikedengeg dun, sakup sa' kana'.

Nga Mekesalebu' Penggulaula muka' Tu'us

12 Naa su nga peneligan ni Isus,
melaun mekesalebu' penggulaula muka'
tu'us binaal nilan di pegita'en nu nga
getaw. Tatap mekpungun su nga kelaun
mikpetuud ditu Pengedapan tu Megbe-
baya', dia Silung ni Salomon.
13 Pigbesaan gupia nu nga getaw su nga
suminakup dini Isus, laak pia ma'antu,
mindek lumamug dinilan su ngag duma
getaw.
14 Laak minamal ilan gupia megdugang,
pu' melaun gupia getaw mikpetuud tu
Kaunutan si Isus, libun laki.
15 Kaas su nga migladu, iwit nug du-
manen dia nga karsada, pibelilid nilan di
sampuyuan atawaka di gikam adun pulu'
sug duma dun, mbianan ilan nug lingu
laak ni Pedro.
16 Melaun getaw mikpungun ditu nga
peneligan ni Isus dia Jerusalem genat
di ngag lumibut lunsud, peguiten nilan
dia su nga pegladu muka' nga piglege-
tan menenulay. Mendadi miuli'an ilan
dayun, launan nilan.

Piglegetan su nga Peneligan ni Isus

17 Naa kagina ma'antu, ki Tampusan
Metaas Belian nu getaw Judea muka'
ki ngag dumanen di pikumpungan nu
nga Saduseo, misigi ilan pati' ditu nga
peneligan ni Isus.
18 Mendadi dinaap nilan si nga Pedro
muka' pinikutan nilan.
19 Dagid su gebii kitu, duun masi'i
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
minuka' tu pirisuan, inagaken dayun si
nga Pedro gumawas dia. Kali' pektalu'
dinilan,
20 "Naa, puli' amu ditu Pengedapan tu
Megbebaya'. Pegindeg amu dia, pegukit
amu dayun ditu nga getaw mekatag dig
begu ketubu' kini."
21 Bena' midengeg nu nga peneligan
ni Isus kia, pituud nilan dayun. Bena'
dali' endaw, milapus ilan mpanaw ditu
Pengedapan, mikpetu'un ilan dayun dia.

Mendadi ki Tampusan Metaas Belian
kia muka' ki ngag dumanen, pinsabi
nilan su tibuuk Pikumpungan nu Metaas
Gukum nu getaw Judea. Bena' migela'
ilan mpungun, piangay nilan sia su nga
peneligan ni Isus dia pirisuan.
22 Laak dagid sa' minateng dia pirisuan
su nga pegingat tu Pengedapan tu Meg-
bebaya', nda' na nilan metaangay su nga
peneligan ni Isus. Mipuli' ilan dayun ditu
nga gukum, kali' ilan pegukit dinilan,
23 "Sa' minateng ami ditu pirisuan,
mitaangan nami, pimegenan pa tekepay.
Su nga megingat di pirisuan, dia dailan
bisuanganen. Laak bena' pinuka' nami,
nda'idun nai getaw diag dialem!"
24 Naa, apelai. Bena' midengeg nu
nga kaunutan nug belian kini muka'
nu kaunutan di pegingat tu Pengedapan,
milibuleng ilan gupia, sa' ta' alandun
pai mpenggulaula dig binaya' gebii bu'
gendaw.
25 Naa segay nilan mesebu'ay dun, du-
uni getaw minateng, laungen dinilan, "Ki
nga pinikutan niu kiin, dia dailan dibaluy
nu Pengedapan kini, mikpetu'un ilan tu
nga getaw!"
26 Sa' ma'nia, inangay dayun nu nga
megingat kia su nga peneligan ni Isus,
dinunutan ilan nu kaunutan nilan. Laak
nda' nilan pendegay si nga Pedro, pu'
mendek ilan mbuus betuun ilan nu nga
getaw miktabu' dia.

27 Mendadi bena' inagak dia su nga
peneligan ni Isus, pinindeg ilan dia geda-
pan nu Pikumpungan nu nga Gukum,
sinaakan ilan dayun nu Tampusan
Metaas Belian.
28 Kali' pektalu' su Metaas Belian,
“Naa mendadi, pimeek nami amu gu-
pia pu' ndi' niu sembayani ngalan kini
sa' mekpetu'un amu! Naa bentayay pa
daan niu, su pigukit niu, mileep na dini
Jerusalem! Muka' pingelegan niu ami,
laung niu yamii mikpatay di getaw kiin!”
29 Kali' sembag si nga Pedro, “Subay
mekpetuud ami tu Megbebaya', sabaya'
diniu.
30 Pu' su Megbebaya' pektemuyen nu
nga ginepu'ay ta, iini mikpetubu' puli'
dini Isus kiin, su pinatay niu, linansang
niu di kurus.
31 Mendadi kini si Isus, pitaas dadema
nu Megbebaya', pi'ingkuden di gupiden
dapit lintunen adun iini meglekaunutan
muka' meglegawen, adun ebangan ita
niin nga getaw Israel meksikesuun muka'
pedesunen ita niin di nga sala' ta.
32 Naa, yami kenii miketakesi' di ke-
tubu'en puli'. Miketakesi' dun padun sug
Balakat nu Megbebaya', su pepengepu'en
nu Megbebaya' di nga mekpetuud dini
Isus.”
33 Mendadi ki nga gukum kini, bena'
midengeg nilan su sembag kia ni nga
Pedro, mitutung ilan gangit, taginaa nilan
dun, pepatay nilan su nga peneligan kia.
34 Dagid migindegi sala tawan gukum,
ngalanen si Gamaliel, iini sala tawan
di pikumpungan piningalan dun Pariseo.
Mekpetu'un si Gamaliel di Misulat Palinta
nu Megbebaya', pegbesaan gupia nu nga
kelaun getaw. Migindeg dia gedapan nu
nga gukum si Gamaliel, sinugu'en dayun
pegua'en deli' dia si nga Pedro.
35 Bena' mipalus ilan, kali' pektalu' si
Gamaliel dia nga gukum, “Mendadi yamu
nga samau getaw Israel, peksiba'an ta ki
gulaula ta di nga getaw kiin, adun ndi' ita
melapang.
36 Pu' misuunan ta pu' begudiin, duuni
getaw ngalanen si Teudas, inangkenen
metaasi gelalen. Duun saani paat gatus
tawan suminakup dayun diniin. Laak
binunu' iin, dayun mipelak su nga kelaun
sakupen, mibulugan na laak.
37 Mendadi tubus itu, duuni getaw
Galilea ngalanen si Judas. Su timpu pa
nu kenlista tu nga getaw, melaun getaw
suminakup dini Judas kia. Laak minatay
dadema, mipelak dayun su nga kelaun
sakupen.”
38 Laung pa ni Gamaliel, “Naa mendadi
talu'u diniu nandaw, ndi' ta pulegen ki
nga getaw kiin. Petuyangen ta nailan! Pu'
sa' genat laak di kilawani penggulaulaan
nilan kini, mbulugan laak.
39 Dagid sa' genat tu Megbebaya', naa
ndi' ta maulakan. Mbuus mpengetuan ta
su Megbebaya'!”

Mendadi, sinangu' nu nga gukum su
tinalu' kia ni Gamaliel.
40 Dekag sinabi puli' su nga peneligan
ni Isus kia, pimbadas ilan muka' pimaag
dinilan ki keksambay nilan dini Isus,
dayun ilan beluyay.
41 Naa su nga peneligan ni Isus, bena'
mikegua' ilan dia Pikumpungan nu nga
Gukum, liliag ilan gupia, kagina mipemi-
lang ilan nu Megbebaya' mbantang pepi-
idan saba' nu kesakup nilan dini Isus.
42 Genat itu, dia ngag balay mesama
ditu Pengedapan tu Megbebaya', gendaw-
gendaw minamal ilan mekpetu'un muka'
megwali di Gempia Petenday mekatag
dini Isus, su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.

6

Su Pitu Tawan Megabang di nga Samasakupen

1 Naa selian megdugang su nga
mikpetuud dini Isus, duuni nga sakupen
miksual. Su ngag duma sakup, getaw
Judea, laak mektalu' ilan pikebitan
nu nga getaw Grecia, muka' duun
dademai sakup mektalu' ilan pikebitan
nu getaw Judea. Naa laung nu nga
sakup kia mektalu' pikebitan nu getaw
Grecia, gendawgendaw sa' pekilasen su
ketubu'an, duuni ngag balulibun dinilan
meleksawan.
2 Mendadi, sinabi nu nga sepulu' bu'
dua' tawan peneligan ni Isus su tibuuk

pikumpungan nu nga mikpetuud. Bena' mipungun ilan, kali' pektalu' su nga peneligan, “Ndi' mpia mundang ami megukit di talu' nu Megbebaya', adun mekegilas ami di ketubu'an.

3 Iini melengas, uu Mingumpated, pemili' amu di ngag duma niu pitu tawan, iini pemili' niu ki melengasig dengeganen, muka' pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya' dakus mekesuun gupia. Sa' mpemili' na niu, tendu'en nami ilan dayun mekilas di ketubu'an.

4 Naa yami dema, menamal dami menenabi muka' megukit di talu' nu Megbebaya'.”

5 Sinangu' dayun nu tibuuk pikumpungan nu nga sakup ki tinalu' kia nu nga peneligan ni Isus. Pimili' nilan dayun si Esteban, sala tawan suminalig gupia tu Megbebaya' muka' pingepu'an nug Balakaten. Pimili' nilan pagid si nga Felipe, si Procoro, si Nicanor, si Timon, si Parmenas muka' si Nicolas getaw Antioquia, kana' getaw Judea laak miginetaw Judea.

6 Mendadi ki pitu tawan pimili' nilan, inunutan ilan dayun tu gedapan nu nga peneligan ni Isus. Pinenebian ilan dayun nu nga peneligan ni Isus muka' dipenan ilan, tu'us tindu' ilan mekilas di ketubu'an.

7 Ma'antu, minamal megdugang su nga mikedengeg ditu talu' nu Megbebaya' pigukit nu nga peneligan ni Isus. Migdugang dayun gupia su nga sakup ni Isus dia Jerusalem, melaun dademaig belian nu nga getaw Judea mikpetuud dun.

Su Kedaap dini Esteban

8 Naa si Esteban kia, tinulungan gupia nu Megbebaya' muka' bigayanen ginuung, kaas melaun mekesalebu' pinggulaula muka' tu'us binaalen di gedapan nu nga getaw.

9 Dagid kini si Esteban, siwal nu sakup di sala simbaan nu getaw Judea, su Simbaan nu nga Gulipen Pibeluy, (iini piningalan dun). Ki nga sakup di simbaan kia, getaw Cirene sug duma, dayun duun pagidi getaw Alejandria, getaw Cilicia, muka' getaw Asia.

10 Dagid ilan kini, nda' ilan kegaga di telisebutay ni Esteban miksekat tug Balakat nu Megbebaya'.

11 Sa' ma'nia, tinindanan nilani nga getaw megukit dig balus, adun telu'en nilan, “Midengeg nami si Esteban kiin, mimilas tu palinta ni Moises sampay miksudi' tu Megbebaya'!”

12 Ma'nia, sinasaw nilani ginaa nu nga getaw kampu' nu nga kaunutan nu getaw Judea muka' su nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya'. Mendadi, dinaap nilan si Esteban, iwit nilan dayun tu gedapan nu Pikumpungan nu Metaas Gukum.

13 Dekag minateng ilan ditu, duuni sinabi nilan nga tumakesi' dig balus mekatag dini Esteban kia. Kali' dayun pektalu' su tumakesi' kia, “Ki getaw kini, tatap menampalaksa tu Pengedapan ta tu Megbebaya' muka' tu Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.

14 Midengeg nami ki tinalu'en pu' ki Pengedapan tu Megbebaya' kini, geba'en daw ni Isus kiin getaw Nazaret, dakus pelinenen daw padun su kelaun betad ta pingumbilin dinita ni Moises!”

15 Sa' ma'nia, tintengan gupia si Esteban nu ngag launan kaunutan kia. Pegita' nilan dun su mulu'en, maa' danu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

7

Su Pimentalu' ni Esteban

1 Mendadi, sinaakan nu Tampusan Metaas Belian si Esteban, laungen, “Metuud kali'ig dinangat nilan kini mekatag dini'a?”

2 Kali' pektalu' si Esteban, “Yamu nga Mekegulang muka' yamu nga Mingumpated, pekineegay niui telu'en ku kini! Su megdedengeg Megbebaya' pektemuyen ta, mikpaita' ditu ginepu'ay ta si Abraham su diin pa Mesopotamia, su nda' pa kegbenwa si Abraham tu Haran.

3 Miktalu' su Megbebaya' diniin, ‘Pegawa'a dig daan benwa mu kini muka' di ngag beta'an mu, uli'a dig lain benwa, ki paita'u pa dini'a.’

4 Mendadi sa' ma'antu, migawa' tu'u si
Abraham dig daan benwanen, sug benwa
nu getaw Caldea, muka' minuli' tu Haran.
Selian nilan dia, minatay su gama' ni
Abraham, iin pa pibundas nu Megbebaya'
si Abraham dini pegbenwanan ta nan-
daw.
5 Laak nda'ig lupa' bigay nu Megbe-
baya' dini Abraham, pia laak ma'niin
palad. Laak dagid pinasad nu Megbe-
baya' diniin, kig benwa kini, begayen pa
diniin, adun daniin benwa muka' danu
nga sapu'en. Asa nda'idun paig bata' ni
Abraham di gendaw kia.
6 Miktalu' su Megbebaya' dini Abraham,
‘Su sapu' mu, muli' pailan dig lain benwa,
ki kana' danilan benwa. Baalen ilan
gulipen ditu dakus pelaatan ilan sampay
paat gatus taun.
7 Laak dagid sug bansa nu getaw men-
gulipen dinilan, ukuman ku. Kaas tubus
itu, mekegawa' ilan dig benwa kitu, muli'
ilan dinig benwa kini, adun mektamuy
ilan dinaan dini.’ ”
8 Laung padun ni Esteban, “Naa muka'
tubus itu, tinalu' pa pagid nu Megbe-
baya' dini Abraham pu' su ngag bata'en,
di kewalu endawen genat kegigetawen,
subay sirkunsisuun, tu'us di pasad kia
nu Megbebaya' dinilan.* Sa' ma'antu, su
kegigetaw nug bata'en si Isaac, di kewalu
endawen, sinirkunsisu tu'u ni Abraham
si Isaac. Ma'antu dadema su pinggulaula
ni Isaac tug bata'en si Jacob. Dayun su
pelum sepulu' bu' dua' tawan bata' ni
Jacob, su nga ginepu'ay ta kitu, pima'nia
ilan dadema ni Jacob.
9 “Mendadi sala tawan bata' ni Jacob,
iin si Jose. Naa kini si Jose, mingimbegu
gupia diniin su nga gulangbata'en. Sa'
ma'antu, piksaluy nilan iin, dayun iwit nu
mingulipen dun ditug Ehipto. Dagid iban-
gan nu Megbebaya' si Jose diag Ehipto,
10 ginawenen dayun dig launan kelege-
nayen. Pipianan gupia nu Megbebaya',
kaas liliag dini Jose su gadi', pu' di
pegita'en dun, mekesuun gupia si Jose.
Sa' ma'nia, binaal dayun nu gadi' si
Jose kaunutan di tibuuk benwa Ehipto,
sampay diag balay nu gadi'.”
11 Maa' laung padun ni Esteban, “Naa
nda' maiben, binianan gutem kig benwa
Ehipto kia sampay su Canaan, milegenan
dun gupia su getaw. Su ginepu'ay ta si
nga Jacob dia Canaan, nda'iduni sukatan
nilan gaan.
12 Mendadi bena' midengeg ni Jacob
duun dawi gaan ditug Ehipto, sinugu'en
su ngag bata'en memuku ditu. Iinig
bekna keditu nu nga ginepu'ay ta.
13 Dayun di kedua' deksu' nilan
mpanaw ditug Ehipto, mikpailala dinilan
si Jose. Misuunan dayun nu gadi', pated
ilan ni Jose.
14 Tubus itu, pimuunan ni Jose su
gama'en si Jacob muli' dia, sampay su
nga kelaun beta'anen, pitu pulu' bu' lima
tawan ilan.
15 Naa sa' ma'nia, minuli' ilan tu'u ditug
Ehipto. Ditu na dayun minatay si Jacob,
sampay su nga ginepu'ay ta kitu.
16 Laak iwit puli' ditu Canaan, dia dapit
Siquem, su ngag bangkay nilan, dayun
libeng tug lebengan sinaluy dengantu ni
Abraham di ngag bata' ni Hamor, getaw
Siquem.
17 “Mendadi sa' sungu mateng su
kenuud nu pinasad kiin nu Megbebaya'
dini Abraham, miksilaun na gupia diag
Ehipto su getaw nug bansa ta.
18 Laak di timpu kia duunig lain
gadi' meglekaunutan diag Ehipto, su nda'
maukitay ditu tindeg dengantu ni Jose,
19 kaas pilaatanen su ginepu'ay ta. Sin-
ugu'en dinilan peliuun dig balay su nga
gembata' nilan, sug begu pa pegigetaw,
adun sia mematay.”
20 Laung padun ni Esteban, “Naa su
timpu kitu, migigetaw si Moises, piabata'
gupia di pegita' dun nu Megbebaya'.
Kini si Moises, telu bulan pegingatay nu
mekegulangen diag balay nilan,
21 dayun nilan peliuay dia. Laak dagid
minita' bata' nu gadi', libun, dayunen
beta'ay.

* **7:8 7:8** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

22 Piktu'unan dayun si Moises dig
launan betad nu getaw Ehipto. Sa'
migineken na, metau gupia megyaga,
dakus mekesuun su gulaulanen.
23 “Naa bena' paat pulu' nai taun ni
Moises, midelendemen laawanen su ke-
betang nu nga samanen getaw Israel.
24 Mendadi selianen ditu nilan, minita'
ni Moises sala tawani getaw Israel pi-
laatan getaw Ehipto. Sinugutan dayun ni
Moises, pinatayen su getaw Ehipto.
25 (Laung dun ni Moises, mesuunan
dayun nu nga samanen getaw Israel, iini
pimili' nu Megbebaya' gumawen dinilan.
Laak nda' nilan mesuunayi ginangayen
kia.)
26 Naa bena' migendaw puli', duun
pelumi midetengan ni Moises dua' tawan
miksual, lumbus getaw Israel. Pimaag
ilan dayun ni Moises, piksuden ilan sia,
laungen dinilan, ‘Baa lai, mauma dema
meksual amu, asa megbeta'an damu?’
27 Laak su mikpelaat tug dumanen,
tinuluden si Moises, laungen diniin, ‘Ya'a,
bigayan ka ba pegbaya' dinami? Gukuma
ba dinami?
28 Petain mau pa padun,’ sinaak padun
nu getaw kia dini Moises, ‘maa' nu
pinatay mu su getaw Ehipto kalabung?’
29 Bena' midengeg ni Moises, minawa'
dayun diag Ehipto, miglaguy tug benwa
Midian. Segayen megbenwa tu Midian,
duun naig bata'en dua' tawan, lumbus
laki.
30 “Naa mendadi,” laung pa ni Esteban,
“bena' paat pulu' taun ditu Midian si Moi-
ses, duuni gendaw, ditu si Moises limawa'
mesempel dig Bentud Sinai. Selianen
dia, duuni mikpekita' diniin sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit. Ki getaw langit
kini, mitua' dia titenga' nu sala puun
sigbet migliga'.
31 Misebu'an dun gupia si Moises. Kali'
pekpesempel di sigbet kia, pigipusen sug
liga', midengegen su talu' nu Kaunutan
Megbebaya'.
32 Kali' pektalu', ‘Naan su Megbebaya',
su pektemuyen nu nga ginepu'ay mu
si Abraham, si Isaac muka' si Jacob.’
Sinaaban dayun si Moises, ndi' mekaku'
megbantay dun.
33 Maa' laung padun nu Kaunutan Meg-
bebaya' diniin, ‘Luas mu su sepatus mu
kiin, pu' kig lupa' kiin ginindegan mu,
danaan dain.
34 Naa mendadi,’ maa' laung padun
nu Megbebaya', ‘minita'u dema tu'u su
meliget kelegenay nu nga piglegetawan
ku. Midengegu pa pagid sug degu nilan,
kaas mitua'u adun gumawen dinilan di
kaulipen dinilan. Mendadi ya'a, Moises,
ya'ai sugu'en ku mpanaw ditug Ehipto.’ ”
35 Maa' laung padun ni Esteban, “Naa
kini si Moises, ki pimilas kiin nu nga
getaw Israel, su tilu'an nilan begudiin,
‘Nda'i pegbaya' mu dinami, muka' kana'a
gukum dinami,’ iin masi' tu'u su sinugu'
nu Megbebaya' meglekaunutan dinilan
muka' gumawen dinilan, kaas ibangan
si Moises nu getaw langit, su mikpaita'
diniin dia sigbet migliga'.
36 Naa sa' ma'antu, iwit tu'u ni Moises
su nga getaw Israel memegawa' diag
Ehipto. Melaun mekesalebu' pinggulaula
muka' tu'us binaal ni Moises ditug Ehipto
muka' tu Gempula Dagat sampay ditug li-
mawa', paat pulu' taun ilan ditug limawa'
kia.
37 Mendadi kini si Moises, iini miktalu'
tu nga getaw Israel ma'nini'. ‘Duun pai
tendu'en nu Megbebaya' pemuunanen
diniu, ma'niin dinaan, sama da niu dema
getaw Israel.’
38 Kaas si Moises, iinig duma nu nga
getaw Israel mipungun ditug limawa', ki
ginepu'ay ta, muka' iin dademaig duma
nu getaw langit miktalu' diniin ditug Ben-
tud Sinai. Iin pa paduni pigwekilan talu'
nu Megbebaya' nda'i kebelengen, adun
pengumbilinen dinita.”
39 Laung padun ni Esteban, “Laak dagid
pia ma'antu, su nga ginepu'ay ta, nda'
ilan pekpetuud dini Moises. Mimilas ilan
diniin, pu' migindaw nilan su kebetang
nilan ditug Ehipto.
40 Kaas laung nu getaw Israel dini
Aaron, ‘Baalay mu ami ngag ledawan
mekpenulu' dinami bianan nami. Pu' si

† **7:40 7:40** Si Moises, ditu pa ditaas nug Bentud Sinai, selian nu Megbebaya' megwakil nu palintanen diniin.

Moises kiin,’ laung nilan, ‘su miguit dinami memegawa' ditug Ehipto, naa nda' nami suunay sa' adin dun.’†

41 “Mendadi ma'antu, binaalan ilan tu'u ni Aaron ledawan ma'niin palas nati baka, iini pingilakan nilan dayun. Liliag ilan gupia dia pimbaalbaal nilan kia.

42 Sa' ma'antu, tiliudan ilan dayun nu Megbebaya', pituyang ilan niin mektamuy ditu ngag bitun tug langit, maa' dadema nu sinulat nu nga pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, laungen,

‘Yamu nu nga getaw Israel! Kana' naani piktamuy niu,
kana' naani pingilakan niu guliden,
saanan nu kepanaw niu kiin paat pulu' taun ditug limawa'.
43 Pegeguiten niu sug lepintaw binaal luna bitangan ledawan, ngalanen si Moloc,
muka' sug binaal niu ledawan nug diwata niu bitun, ngalanen si Repan,
lumbus pimbaalbaal laak niu, adun pektemuyen niu.
Kaas iini puunanen, pua'en ku amu dig benwa kini, penguiten amu dayun ditu dapit dibaluy nug benwa Babilonia.’ ”

44 Laung padun ni Esteban, “Mendadi, saanan nu ginepu'ay ta ditug limawa', ditu nilan sug Lepintaw nu Takesi' binaal luna, iini pengedapan nilan tu Megbebaya'.‡ Kig lepintaw kia, binaal maa' nu tinitulu' dun nu Megbebaya' dini Moises, ma'niin gupia nug lendasan pinita' diniin.

45 Naa bena' miawi' na nu ginepu'ay ta si Josue kig benwa kitu, pu' piawa' na nu Megbebaya' su ngag lain bansa, iwit nilan sug lepintaw kitu pinusaka' dinilan nu nga gama' nilan. Dia dayun sug lepintaw, sampay di gendaw ni David.

46 Naa si David kia, liliag gupia diniin su Megbebaya', kaas mikpekilelaat si David ditu Megbebaya', iin siai megbaal balay pegbenwanan nu Megbebaya', su pektemuyen ni Jacob kitu.

47 Laak iini migbaal dun, si Salomon na.”

48 Laung padun ni Esteban, “Laak dagid su Tampusan Metaas Megbebaya', ndi'en pegbenwananig balay binaal nu kilawan. Iini sinulat dengantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en, laungen,

49 ‘Gingkudan ku sug langit, laung nu Kaunutan Megbebaya',
muka' bendayan ku sug lumbang.
Metau bamu megbaal balay mbantang dinaan?
Duun bai pelelian ku?
50 Kana' ba naani migbaal dun sug launan bitang di gekleb langit bu' lupa'?’ ”

51 Mendadi, miktalu' pa padun si Esteban tu nga gukum kia, “Naa yamu pa di nga getaw, meketegas gupiai gulu niu! Sug delendeman niu, maa' nug delendeman nu nga kana' getaw Judea! Ndi' niu talentenan su tinalu' nu Megbebaya'! Mesama damu di nga ginepu'ay niu, pu' tatap niu pemilasay sug Balakat nu Megbebaya'!

52 Duun bai sala tawan pimuunan nu Megbebaya' dengantu, nda' peglegetay nu nga ginepu'ay niu? Binunu' nilan su nga pimuunanen mekpetenday pedaan tu ketua' nu mekesuun Sesugu'enen. Mendadi yamu pelum, bena' mitua' nain diniu, tinipu niu muka' binunu' niu.

53 Yamui pigwekilan nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit tu Palintanen, dagid nda' niu dunutay!”

Su Kebatu dini Esteban

54 Naa ki nga gukum kini, bena' midengeg nilan su tinalu' kia ni Esteban, mingkiget ilan di ngisi nilan, saba' mitutung ilan gangit diniin.

55 Dagid kini si Esteban, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'. Migangag tug langit, minita'en di tiag su kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya', muka' minita'en pa pagid si Isus pegindeg dia dapit lintu nu Megbebaya'.

56 “Tayay pa daan!” laung ni Esteban. “Pegita'en ku sug langit mipuka', muka' kig Bata' nu Kilawan pegindeg dia dapit lintu nu Megbebaya'!”

‡ **7:44 7:44** Sug Lepintaw nu Takesi', mitakesi'an dun pu' dia pegbenwa su Kaunutan Megbebaya'. Pu' pinasaden tu nga getaw Judea, ndi' nailan belengan niin.

57 Mendadi ki nga gukum kini, mimek-
say ilan tanan dunut tinimpeng nilani
telinga nilan. Pigbatak nilan dayun si
Esteban,
58 dindel nilan dayun ditug liu nug
lunsud nilan. Dayun betuay si Esteban
nu nga tuminakesi' kia dig balus. Su
nga migbatu dun, binilin nilani nga suub
nilan di gedapan nu sala tawan begutaw,
ngalanen si Saulo.
59 Pinemalan nilan dayun betuay si
Esteban kini. Si Esteban, minenabi, laun-
gen, "Uu Kaunutan Isus, dawat mu su
gimuudu!"
60 Minginlulud dayun si Esteban
muka' minekeg menenabi, laungen, "Uu
Kaunutan Megbebaya'! Sa' mesu'at,
ndi' mu pemilangayi sala' nilan kini!"
Mideksu' telu'ay, migetus nai ginaa ni
Esteban.

8

1 Naa si Saulo kia, sinangu'en su
kepatay dini Esteban kia.

Mikpeleget si Saulo tu Pikumpungan nu Sakup ni Isus

Naa mendadi su gendaw kia, pikpuu-
nan gupia peglegetay su pikumpungan nu
nga mikpetuud dini Isus dia Jerusalem. Ki
nga piglegetan kia, mipelak ilan dayun di
tibuuk Judea muka' Samaria, iin laaki mi-
bilin dinilan dia Jerusalem su nga sepulu'
bu' dua' tawan peneligan ni Isus.
2 Naa duuni nga getaw mikpetuud gu-
pia tu Megbebaya', miglebeng ilan tug
bangkay ni Esteban, lilekan nilan gupia
iin.
3 Mendadi si Saulo kia, piglegetanen
pati' su pikumpungan nu sakup ni Isus.
Minamal suled di ngag bilayan, pimintin-
gen su nga mikpetuud libun laki, dayunen
uitay dia pirisuan.

Pingukit tu Samaria su Gempia Peten-day

4 Laak su nga mipelak kiin, pia adin
ilan mekangay, minamal ilan megukit di
Gempia Petenday.
5 Si Felipe kiin, minangay dig lunsud
sakup Samaria, pigukiten tu nga getaw
ditu pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan.
6 Bena' midengeg nu melaun getaw su
ginukit ni Felipe muka' minita' nilan su
mekesalebu' pinggulaulanen, piktalente-
nan nilan gupia su talu'en.
7 Melaun menenulay pingutidan ditu
getaw piglegetan nilan, menekeg mekte-
gas su menenulay selian nilan mautid.
Melaun dadema getaw miuli'an minatay
seputul lawasen, sampay ngag duma mip-
ilung.
8 Sa' ma'nia, liliag gupia su nga getaw
Samaria kia.
9 Naa diag lunsud kia duuni getaw
mensaled, ngalanen si Simon. Kini si Si-
mon, miniben na mesebu'ay su nga getaw
Samaria ditu penggulaulanen. Inangke-
nen metaasi tindegen.
10 Nda'ig datu' nda'i pusuk, migela'
mektalenten diniin su nga getaw dia.
Laung nilan, "Su ginuung nu getaw kiin,
ginuung nu Megbebaya'. Su gelalen, 'Su
Mekesalebu' Ginuung.' "
11 Tinalentenan gupia nu nga getaw si
Simon, pu' miniben nailan mesebu'ay tu
nga kenaleden.
12 Laak dagid bena' mikpetuud ilan
ditu Gempia Petenday ginukit ni Felipe
mekatag di Keglekaunutan nu Megbe-
baya' dakus mekatag dini Isukristu, sumi-
nakup ilan dayun tu Megbebaya', binuna-
gan ilan dayun tubig, libun laki.
13 Sampay si Simon kini, mikpetuud na
pagid. Tubus bunagay tubig si Simon,
migduma dini Felipe. Sa' minita'en su nga
mekesalebu' mipenggulaula muka' tu'us,
misebu'an dun gupia si Simon.
14 Naa su nga peneligan ni Isus ditu
Jerusalem, bena' midengeg nilan pu' di-
nawat na nu getaw Samaria su Gempia
Petenday nu Megbebaya', sinugu' nilan si
Pedro muka' si Juan meditu Samaria.
15 Bena' minateng ditu si Pedro muka' si
Juan, pinenebian nilan su nga mikpetuud
dini Isus dia, adun pengepu'an ilan nug
Balakat nu Megbebaya'.
16 Pu' nda' pa lusad di nga getaw kia
sug Balakat nug Megbebaya', binunagan

ilan laak tubig, tu'us di kesakup nilan dini Isus.
17 Mendadi bena' pindepenan ni Pedro muka' ni Juan su nga getaw Samaria kia, pingepu'an ilan dayun tu'u nug Balakat nu Megbebaya'.
18 Naa kia si Simon, bena' minita'en pu' sa' depenan nu nga peneligan ni Isus su nga mikpetuud, pengepu'an ilan dayun nug Balakat nu Megbebaya', miktulun sia si Simon kwarta dini nga Pedro.
19 Kali' pektalu' dinilan, "Sa' mesu'at, begayay niau di ginuung niu kiin, adun sa' duuni getaw depenan ku, pengepu'an ilan dadema nug Balakat nu Megbebaya'."
20 "Baa, ukuman ka nu Megbebaya'," simbag ni Pedro, "ya'a muka' su kwarta mu kiin! Masi' delendeman mu, kig begay nu Megbebaya', megdadi seluyay?
21 Nda'ig labet mu dun su penggulaulaan nami. Pu' kig delendeman mu kiin, ndi' pia di pegita'en nu Megbebaya'.
22 Pegbiksu'ay mui melaat delendeman mu kiin. Penenebiay mu sa' megdadi, pedesunen ka nu Megbebaya' dig delendeman mu melaaten.
23 Pu' misuunan ku migbaya' gupia dig delendeman mu su kengimbegu mu, mibaluda nu sala' mu."
24 Laung dayun ni Simon dini Pedro muka' dini Juan, "Kelelaat penenebiay niau tu Kaunutan Megbebaya', ndi' na mpenggulaula ki kelaun tinalu' niu kia."
25 Tubus itu, tuminakesi' si Pedro muka' si Juan ditu nga getaw, muka' migukit ilan di talu' nu Kaunutan si Isus. Bena' mitubus, minuli' ilan ditu Jerusalem. Selian nilan dig dalan pegangay dia Samaria, inukit da nilan dema su Gempia Petenday dia melaun lunsud mibianan nilan.

Si Felipe muka' su Trisuriru Getaw Etiopia

26 Naa mendadi si Felipe kiin, duuni sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit suminugu' diniin, laungen, "Pengikpesa, angaya dia dapit gilidan gendaw, dia karsada pegangay ditu Gasa genat dini Jerusalem." (Ki karsada kia, mikebian di meliwag limawa'.)
27 Sa' ma'nia, bena' mideksu' mektalu' su getaw langit, migbuat si Felipe, mipanaw tu'u. Naa duuni getaw Etiopia, metaas pegwekilan ni Candace, sug libun meguit tu getaw Etiopia, trisurirunen. Ki trisuriru kini, miditu Jerusalem mektamuy tu Megbebaya'.
28 Mendadi sa' minuli' pelum ditug Etiopia, suminakay prada, dunut pegbasa libru, su Misulat Talu' nu Megbebaya' pisulaten dengantu tu pimuunanen si Isaias.
29 Mendadi selian nu trisuriru megbasa dun, kini pelum si Felipe, tilu'an nug Balakat nu Megbebaya', laungen, "Pekpesempela di prada kia, tenduga dun."
30 Pingeted dayun ni Felipe su prada, muka' midengegeni getaw kia, pegbesaanen su sinulat kia nu pimuunan nu Megbebaya' si Isaias. Sinaakan dayun ni Felipe su trisuriru, laungen, "Mesabut mu dai pigbasa mu kiin?"
31 Kali' sembag ki getaw Etiopia kia, "Kenduta'i kesabutu dun, subay duuni megluas dun dinaan?" Inggaten dayun si Felipe menaik megingkud dia gupiden.
32 Iinig binasanen ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung,
"Ki getaw kini, sug betaden, ma'niin betad karniru egaken tu pektiti'an dun,
ma'niin dema betad nati karniru, ndi' megenga' sa' untingan.
Pu' selian piglegetan, nda'iduni talu'en.
33 Pipiidpiidan iin, kana' bantang su ginukuman diniin.
Nda'i mekengasal dunig liwaten,
pu' pipeleki gumulen."
34 Laung nu getaw Etiopia dini Felipe, "Naa sa' megdadi, ki sinulat kini, pesuun mu dinaan sa' ta' taway duni misugat ini nu pimuunan nu Megbebaya'. Iinen da su suminulat dun, atawaka lain tawan saan?"
35 Mendadi si Felipe, pikpuunanen pegweliay su sinulat kia, dayunen pegukit dia trisuriru su Gempia Petenday mekatag dini Isus.
36 Naa muka' kebaal nilan mundas dia karsada, midepet nailan di tubig. Miktalu' su trisuriru, "Naa, tayay pa daan,

duuni tubig. Mabu' megdadi, bunaganu tubig."

37 [Kali' sembag si Felipe, "Megdadi da bunagan ka dun, sa' gela'en mui ginaa mu di kekpetuud mu."

Kali' sembag, "Aa, naa, mikpetuudu lai. Mituudanu dun pu' si Isukristu, iinig Bata' nu Megbebaya'."]

38 Pitenlen dayun nu trisuriru su prada. Minaug ilan dua', dayun minlusad ilan tu tubig. Binunagan dayun ni Felipe su trisuriru.

39 Bena' guminawen ilan dia tubig, inabay dayun si Felipe nug Balakat nu Megbebaya' megawa' dia. Nda' na maita' nu trisuriru. Minundas nain, mipati' na leliagay.

40 Naa si Felipe, dia na mitanda' lunsud Asoto. Genat diag Asoto, minundas tu Cesarea. Adin su ngag linunsudan gembiananen, pengukiten ni Felipe dia su Gempia Petenday.

9

Su Kesakup ni Saulo dini Isus (Pinggulaula 22:6-16; 26:12-18)

1 Laak si Saulo kiin, penemalanen sida'ay su nga sakup nu Kaunutan si Isus, pemetainen ilan sia.

2 Sa' ma'nia, miditu si Saulo Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, minengi diniin sulat uitenen tu nga kaunutan di nga simbaan nu getaw Judea tug lunsud Damasco, adun sa' duuni maita'en dia, sakup nug Bianan nu Kaunutan si Isus, daapenen sia libun laki, penguitenen dayun puli' ditu Jerusalem.

3 Naa mendadi kini si Saulo, sa' sungu na mesebang diag lunsud Damasco kia, masi' mitiagan tekaw tiag genat tug langit.

4 Mibelilid diag lupa' si Saulo, muka' duuni midengegen talu', laungen, "Saulo! Mauma dema peglegetan mau?"

5 "Sir, ta' taway dun ka?" sinaak ni Saulo.

Kali' sembag su pektalu' kia, "Naan la'a si Isus, su peglegetan mu.

6 Naa pegbuata, bundasa diag lunsud kia. Sa' mateng ka, telu'an ka dayun ta' alanduni gempia baalen mu."

7 Naa su nga tendug ni Saulo, tuminlen ilan, nda' ilan pektalu'talu', pu' midengeg nilan ki tingeg kia, laak nda'i minita' nilan.

8 Migbuat si Saulo, laak bena' mingmata, masi' ndi' mekengita'. Kaas inulipit laak nu ngag dumanen mundas diag Damasco.

9 Telu gebii ndi' mekengita', nda' na aan muka' nda' na inum.

10 Naa duuni sakup ni Isus diag Damasco, ngalanen si Ananias. Mendadi kini si Ananias, mikpaita' gupia diniin su Kaunutan si Isus.

"Ananias! sinabi ni Isus."

"Uu Kaunutan, keni dau," laung ni Ananias.

11 Kali' pektalu' si Isus diniin, "Pegbuata, angaya ditu karsada piningalan dun Su Melegdeng Karsada. Laaway mu dayun diag balay ni Judasi sala tawan getaw Tarso, ngalanen si Saulo. Pu' iin, menenabi,

12 muka' duuni pinita' diniin nu Megbebaya' getaw sumiled dia suguden, ngalanen si Ananias, megdepen diniin adun mekengita' puli'."

13 Dagid kali' sembag si Ananias, "Uu Kaunutan, melaun migukit dinaan mekatag dini Saulo kiin, pilaatanen daw gupia su piglegetawan mu ditu Jerusalem.

14 Muka' bigayan daw nu nga kaunutan nug belian pegbaya'en, daapenen sug launan mekpaingabang dini'a."

15 Dagid sumimbag su Kaunutan si Isus, "Panawa dema tu'u tu niin, pu' si Saulo kia, pimili'u mbaal sesugu'en ku megukit mekatag dinaan tu nga kana' getaw Judea, tu nga gadi', sampay tu nga getaw Israel dadema.

16 Muka' pagid paita'u pa diniin ki kelegenay mbiananen meksekat di kesakupen dinaan."

17 Sa' ma'nia, mipanaw dayun si Ananias. Bena' minateng muka' sumiled diag balay kia, dipenanen dayun si Saulo. Miktalu' diniin si Ananias, "Uu Mimated Saulo, sinugu'u nu Kaunutan si Isus, su mitua' dini'a dia karsada su kepanaw

mu dini. Naa, iini sinugu'u niin medini ni'a, adun mekengita'a puli', dakus pengepu'an ka nug Balakat nu Megbebaya'."
18 Mitekaw dayun mawa' ki mama' gunap seda' mitabun dia mata ni Saulo, mikengita' puli'. Suminambut megbuat, mikpebunag dayun tubig.
19 Tubus itu minaan si Saulo, dayun mipuli' su sekegen.

Mingukit si Saulo tug Damasco

Mendadi genat itu migbebenwa si Saulo santa' gebii dia nga sakup ni Isus diag Damasco.
20 Miditu dayun nga simbaan nu getaw Judea, pingukiten dia pu' si Isus, iin sug Bata' nu Megbebaya'.
21 Naa sug launan mikedengeg di talu' ni Saulo, misebu'an ilan gupia, laung nilan, "Kana' bain nu migleget gupia tu nga mekpaingabang dini Isus ditu Jerusalem? Muka' kana' baini midini dun, pu' adun daapenen siai nga mikpetuud dini Isus, adun uitenen ditu gedapan nu nga kaunutan nug belian ta ditu Jerusalem?"
22 Dagid migdugang laaki ginuung ni Saulo megukit, kaas ndi' maulakan nu nga getaw Judea megbenwa diag Damasco. Pinepet dinilan ni Saulo pu' si Isus, iin su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.
23 Mendadi bena' santa' gebii, ki nga getaw Judea kini, mikpasad ilan petain nilan si Saulo.
24 Dagid duuni getaw mikpesuun dun dini Saulo. Naa gebii gendaw, pegingaten nu getaw Judea su nga genga'an nug lunsud Damasco, adun epa'en nilan sia petayay si Saulo.
25 Laak dagid duuni gebii, kali' pegleketau su nga sakup ni Saulo, iwit nilan iin tu gembagel dending nug lunsud kia, inisen nilan dig bukag, dayun nilan tentunay diag liu si Saulo.

Ditu Jerusalem si Saulo

26 Mendadi, minuli' na pelum ditu Jerusalem si Saulo, minampu' dayun sia dia nga sakup ni Isus. Dagid mendek ilan diniin, pu' nda' ilan metuuday dun pu' suminakup nain dini Isus.
27 Dagid si Bernabe, suminugut dini Saulo. Iwit ni Bernabe si Saulo ditu nga peneligan ni Isus, inukiten dinilan su kekita' ni Saulo ditu Kaunutan dia karsada, su kangayen kiin ditug Damasco. Inukit pagid ni Bernabe dinilan su kekabit nu Kaunutan diniin, sampay su kenibelu' ni Saulo mengukit mekatag dini Isus ditug Damasco.
28 Sa' ma'nia, migduma si Saulo dia nga peneligan ni Isus dia Jerusalem. Minibelu' gupia si Saulo megukit mekatag di Kaunutan.
29 Dagid sa' miglantugi' si Saulo di nga getaw Judea mektalu' pikebitan nu getaw Grecia, ilan kini, petain nilan sia si Saulo.
30 Bena' misuunan nu kepetedan sug delendeman nu getaw Judea kia, iwit nilan si Saulo tu Cesarea, dayun pibundas nilan peleguyay tu Tarso.
31 Ma'antu, su tibuuk pikumpungan nu nga sakup ni Isus, nda' nai megleget dun dig liwagan Judea, Galilea, muka' Samaria. Kagina pinguliksegan ilan nug Balakat nu Megbebaya', migisegi sinuunan nilan di kekpetuud, minamal ilan megbasa tu Megbebaya' muka' migdugang ilan.

Minangay tug Lida muka' Jope si Pedro

32 Naa si Pedro, saba'en mengepitan tu nga sakup ni Isus di ngag lunsud, minateng diag Lida, mingumbelayan tu piglegetawan nu Megbebaya' dia.
33 Mendadi duuni mipekita'en getaw dia, ngalanen si Eneas, mipilung, walu taun nda' siben pekegbuat diag belilidanen.
34 Kali' pektalu' si Pedro diniin, "Naa Eneas, pauli'an ka ni Isukristu. Pegbuata, pengikpesay muig belilidan mu kiin." Dayun pegbuat si Eneas.
35 Naa su ngag launan getaw pegbenwa diag Lida muka' di Saron, bena' minita' nilan si Eneas mikepanaw na, miagak ilan dayun sumakup tu Kaunutan si Isus.
36 Naa duunig libun ditug lunsud Jope mikpetuud dini Isus, ngalanen si Tabita. (Di pikebitan nu getaw Grecia, si Dorcas,

ma'ananen gusa.) Kini si Tabita, pinemalanen pepianay su nga getaw, pegebanganen su nga pubri.
37 Mendadi mitaang dun, migladu si Tabita, dayun minatay. Bena' mitubus nu ngag dumanen ugasay, bitang nilan sug bangkayen di sugud diag ditaas.
38 Naa sug lunsud Jope kia, mesempel diag Lida. Mendadi bena' midengeg nu nga sakup dia Jope pu' diag Lida si Pedro, suminugu' ilan dua' tawan, pimuun nilan dini Pedro, "Kelelaat pediniin ka nami deli'."
39 Sa' ma'nia, mingikpes si Pedro, migdunut tu'u dinilan. Bena' minateng dia Jope, pibundas si Pedro dia sugud diag ditaas. Mikpungun dayun dini Pedro su kelaun balulibun. Pekelegenan ilan gupia, pinita' nilan pagid dini Pedro su nga suub muka' duma penepeten pimenai' ni Tabita su tetubu' pa.
40 Mendadi, piawa' ni Pedro dia sugud sug launan getaw. Minginlulud dayun si Pedro menenabi. Bena' mitubus menenabi, liningay ni Pedro kig bangkay kia, kali' peksabi, "Tabita, pegbuata!" Mingmata si Tabita. Minita'en si Pedro, dayun migbuat.
41 Inulagak ni Pedro megindeg. Dayun sebiay ni Pedro su nga kelaun mikpetuud kampu' nu ngag balulibun, pigwakilen dayun dinilan si Tabita, mitubu' na puli'.
42 Mileep dayun diag lunsud Jope su gukiten dun. Melaun dayun mikpetuud tu Kaunutan si Isus.
43 Si Pedro, migbebenwa pa santa' gebii dia Jope diag balay ni Simon, getaw menina' panit.

10

Si Pedro muka' si Cornelio

1 Naa duuni getaw tu Cesarea, ngalanen si Cornelio, kaunutan nu pikumpungan sundalu nu getaw Roma piningalan dun "Su Pikumpungan nu Getaw Italia."
2 Kini si Cornelio, mikpetuud gupia tu Megbebaya'. Pia kana' getaw Judea, migbasa tu Megbebaya', sampay su nga gapenen. Tatapen pemegayay su nga getaw Judea, muka' menamal menenabi tu Megbebaya'.
3 Mendadi duuni gendaw, ginenga' menaugi gendaw, duuni sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit pinita' masi' nu Megbebaya' dini Cornelio, mitua' dia suguden. Kali' peksabi su getaw langit, "Cornelio!"
4 Si Cornelio, tintengen su getaw langit, saba' mindek gupia. Sinaaken diniin, "Sir, ta'i tuyu' mu sia dinaan?"

Kali' sembag su getaw langit, "Su kenenabi mu muka' sug betad mu memegay, tilima' nu Megbebaya', midelendema niin.
5 Mendadi, sugu' mui sesugu'en mu meditu Jope, adun uiten nilan puli' dinii sala tawan getaw, si Simon, sala ngalanen si Pedro.
6 Iin, migbebenwa diag balay nu sala Simon, getaw menina' panit, dia geksid dagat sug balayen."
7 Naa sa' ma'nia, bena' migawa' dia su getaw langit, miksabi si Cornelio dua' tawan sesugu'enen dakus sala tawani sundalu megilak diniin. Su sundalu, migbasa dadema tu Megbebaya'.
8 Naa bena' inukitan ilan ni Cornelio di mipenggulaula kia, sinugu'en ilan tu'u mangay ditu Jope.
9 Mendadi bena' di sala gendaw, saanan dia pailan dalan su nga sinugu' kia muka' mesempel nailan tug lunsud Jope, kini si Pedro, minaik tu gatep menenabi, miktui gendaw.
10 Naa muka' migutem na, mauya'anen sia maan. Laak selianen pa megelat gilak, pinita' masi' nu Megbebaya' diniin ma'niin
11 mipuka' sug langit, duun dayuni mitentun dia gupiden ma'niin palas gembagel gumut miketan di paat buuk sunguten.
12 Bitang dia su kelaun gininisan metetubu', sampay mamak muka' manukmanuk.
13 Duun dayuni midengeg ni Pedro talu', laungen, "Naa, Pedro, pegbuata, titi' mu ki seda'an mu, aan ka dayun!"
14 Dagid kali' sembag si Pedro, "Pelai, uu Kaunutan! Nda'u mainsan aan dun, su melemu'an ami dun sampay su ndi' nami ma'aan nga getaw Judea."

15 Midengeg pa puli' ni Pedro su talu',
laungen, “Adin su tinalu' nu Megbebaya'
mpia aanen, ndi' mu telu'ay ndi' mu
ma'aan.”
16 Mendadi ki mipenggulaula kia, telu
deksu' pa pauli'ay, dekag pa mibatun na
puli' diag langit su gumut.
17 Mendadi selian ni Pedro melibuleng
di gulugan nu pinita' diniin kia, mibaan-
gan na nu nga sinugu' ni Cornelio kia
sug balay ni Simon, pegindeg nailan dia
genga'anen.
18 Miksabi ilan dayun, sinaak nilan,
“Diin ma pegbebenwa si Simon, sala
ngalanen si Pedro?”
19 Naa segay ni Pedro megulug sia
di pinita' diniin kia, tilu'an masi' iin
nug Balakat nu Megbebaya', laungen,
“Pekineega! Duuni telu tawan getaw
minateng, pekpenengaun ka nilan.
20 Pegbuata, penauga. Ndi'a pegalan-
galang megdunut dinilan, pu' naani
suminugu' dinilan.”
21 Sa' ma'nia, minaug dayun si Pedro,
laungen ditu telu tawan kia, “Mabu'
naani pekpenengaun niu. Ta' mai tuyu'
niu dinaan?”
22 Kali' ilan sembag, “Sinugu' ami nu
kaunutan nami si Cornelio. Si Corne-
lio kiin, mekesuun getaw. Pigbesaanen
su Megbebaya', muka' inal dain dema
nu kelaun getaw Judea. Naa, duuni
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
miktalu' diniin pu' inggaten ka nami
meditug balayen, pu' adun medengegen
ki gukiten mu.”
23 Sa' ma'nia, piseled ilan ni Pedro,
adun mektulug pailan dia gebii kia.
Naa bena' miglegendaw, mingikpes si
Pedro, tumindug dayun dinilan mpanaw.
Duun dademai nga getaw Jope migdunut
dinilan, nga kepetedan nilan. Naa si Cor-
nelio kia, saananen mekpedateng dinilan,
inggateni ngag beta'anen muka' nga sam-
baten mekpungun diag balayen.
24 Bena' puli' gendaw, minateng si nga
Pedro dia Cesarea.
25 Bena' sungu metulan diag balay
si Pedro, sinungkak dayun ni Cornelio,
miglaub si Cornelio dia gedapanen, lu-
minu'ud dayun diniin.
26 Laak dagid inulagak ni Pedro, laun-
gen diniin, “Pegindega, pu' sama kilawan
mau da laak.”
27 Selian nilan megabitabit, minundas
si Pedro dia seled, minita'en su melaun
getaw mipungun dia.
28 Kali' pektalu' si Pedro dinilan, “Men-
dadi yamu nu nga getaw, suunan niu pu'
binandu diag betad dinami nu nga getaw
Judea, lumamug tu getaw dig lain bansa
atawaka mengumbelayan dun. Dagid
pisuun na dinaan nu Megbebaya', subay
nda'i getaw pemilangen ku milemu'an
atawaka kana' penemba'en nu Megbe-
baya'.*
29 Kaas sa' piangayu ni Cornelio, nda'u
belibaday. Naa mendadi, uu Cornelio, sa'
ma'antu, ta' mai tuyu' mu dinaan?”
30 Kali' sembag si Cornelio, “Naa, paat
gebii na nandaw genat kenenabiu diag
balayu, ginenga' menaugi gendaw. Men-
dadi saanan ku menenabi, mitekaw du-
uni getaw mitua' di gedapan ku, tumiagi
penepetenen,
31 miktalu' dinaan, ‘Cornelio! Tilima'
nu Megbebaya' su kenenabi mu, muka'
pingebeten su kepepia mu tu nga getaw.
32 Naa sa' ma'antu, sugu' mui getaw
mangay ditu Jope, ditu ni Simon sala
ngalanen si Pedro. Migbebenwa diag
balay nu sala Simon, getaw menina' panit
dia geksid dagat.’
33 Kaas iini miksabiu dun dini'a
ganam,” maa' laung pa ni Cornelio.
“Naa milelaata dinaan, pu' minangaya
dini. Mendadi, dini nami gedapan
nu Megbebaya', ki tibuuk pikpungunan
nami, adun kineegan nami su gikteb nu
pitalu' nu Megbebaya' dini'a.”

Su Pigwali ni Pedro

34 Mendadi, kali' pektalu' si Pedro, “Aa
naa, minget misuunan ku na, nda'ig
lingken petailen nu Megbebaya'.
35 Adin su megbasa diniin muka' meng-
gulaula melengas, pia ta' bensaay dun,
duaten iin nu Megbebaya'.

* **10:28 10:28** Iini gulugan nu pinita' kiin nu Megbebaya' dini Pedro, su ma'niin palas gumut bitangan gininisan metetubu', lumbus mesu'at aanenen.

36 Mendadi, misuunan niu ki tinalu' nu
Megbebaya' dinami nga getaw Israel, ki
Gempia Petenday, ki kepeseksud di getaw
tu Megbebaya' pebian dini Isukristu, su
Kaunutan nu tiba'an getaw.
37 Suunan niu pu' dekag miktitulu' si
Juan mekatag di kekpebunag tubig, duuni
mekesalebu' mipenggulaula diag liwagan
Galilea sampay Judea.
38 Midengeg niu si Isus getaw Nazaret,
sug bigayan nu Megbebaya' Balakaten
muka' ginuungen. Kini si Isus, lineepen
su tibuuk benwa Judea, pipiananen su
nga getaw muka' pineguli'anen su nga
pilegetan nu Palin, pu' ibangan iin nu
Megbebaya'."
39 Laung padun ni Pedro, "Mendadi,
sug launan pinggulaula ni Isus dia Judea
muka' ditu Jerusalem, yamii miketakesi'
dun. Dagid kini si Isus, pinatay nu nga
getaw Judea, linansang nilan di kurus.
40 Bena' di ketelu endawen, pitubu' puli'
iin, pitubu' nu Megbebaya', muka' pinita'
pa pagid nu Megbebaya' di getaw.
41 Nda'en paita' di tiba'an getaw,
pinita'en laak di ngag daansama'
mipemili'en, sa'itada dinami nu nga
miksalu dema diniin maan muka' minum,
su ketubu'en puli'.
42 Yami demai sinugu'en megukit dun
ki Gempia Petenday tu nga getaw dakus
megukit dun pu' iini tindu' nu Meg-
bebaya' mengukum ditu tiba'an getaw
tetubu' sa' minatay.
43 Iin dademai tinakesi'an nu kelaun
pimuunan nu Megbebaya' dengantu, sin-
ulat nilan ditu Misulat Talu'en pu' adin
su mekpetuud dini Isus, pedesunen nu
Megbebaya' su sala'en, saba' nu pegbaya'
ni Isus."

Pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya' su nga Kana' Getaw Judea

44 Mendadi selian ni Pedro megukit,
mitekaw pengepu'ay nug Balakat nu Meg-
bebaya' ki kelaunan mikineeg di piten-
dayen kia.
45 Su nga getaw Judea mikpetuud dini
Isus tumindug dini Pedro genat ditu Jope,
misebu'an ilan dun dayun, kagina ki
kana' getaw Judea, bigay dadema nu
Megbebaya' dinilan pingepu'an ilan nug
Balakaten.
46 Pu' midengeg nilan su nga kana'
getaw Judea kia, mipalin su pikebitan
nilan, dakus inal nilan su Megbebaya'.
Kali' pektalu' si Pedro,
47 "Naa ki nga getaw kini, pingepu'an
nailan nug Balakat nu Megbebaya', maa'
dadema gupia dinita. Mendadi kagina
ma'antu, duun bai mekebelibad dun,
bunagan nailan tubig?"
48 Sa' ma'nia, suminugu' dayun si Pe-
dro, bunagan ilan tubig tu'us di kesakup
nilan dini Isukristu. Tubus itu, ginuut ni
nga Cornelio si Pedro, ndi' pa deli' muli'
di nga santa' gebii.

11

Su Ginukit ni Pedro mekatag di Kesakup nu nga Kana' Getaw Judea

1 Naa midengeg nu nga peneligan ni
Isus muka' nu ngag duma mimated ditu
Judea pu' ki nga kana' getaw Judea, mite-
lima' nilan dadema su talu' nu Megbe-
baya'.
2 Mendadi bena' midengeg nilan, sug
duma sakup, telu'en nilan dayun pu' ki
nga kana' getaw Judea kia suminakup
na, subay sirkunsisuun dailan dema. Sa'
ma'antu, ilan kini, bena' minateng puli'
si Pedro ditu Jerusalem, pigbensi nilan si
Pedro, laung nilan diniin,
3 "Mauma dema mingumbelayan ka
ma ditu nga kana' getaw Judea, su nda'
mesirkunsisu? Mauma dema dumingan
ka padun maan dinilan?"
4 Sa' ma'nia, gila' dayun ni Pedro
pegukit dinilan su kelaun mipenggulaula
genat tu pikpuunanen.
5 Kali' pektalu' si Pedro, "Mendadi,
su ditu pau lunsud Jope, minenabiu,
mitekaw duun masi'i pinita' nu Megbe-
baya' dinaan. Minita'u duuni mitentun
genat tug langit ma'niin palas gumut
miketan di paat buuk sunguten, mitena'
dia gedapan ku.
6 Sa' pigipusu diag dialem, minita'u ki
nga gininisan metetubu' medengen sa'
malig, nga mamak sampay manukmanuk.

7 Midengegu dayuni talu', laungen,
‘Naa, Pedro, pegbuata, titi' mu ki seda'an
mu, aan ka dayun!’
8 Dagid simbagu, ‘Plai, uu Kaunutan!
Nda'u mainsan aan dun, su melemu'an
ami dun sampay su ndi' nami ma'aan nga
getaw Judea.’
9 “Midengegu pa puli' su miktalu',”
maa' laung padun ni Pedro. “Laung nu
miktalu', ‘Adin su tinalu' nu Megbebaya'
ma'aan, ndi' mu telu'ay ndi' mu ma'aan.’
10 Mendadi ki mipenggulaula kia, telu
deksu' pa pauli'ay, dekag pa mibatun na
puli' ditug langit sug launanen kia.
11 Mendadi su kebatun dun puli' tug
langit, iin dademai kedateng nu telu
tawan diag balay pektulugan ku. Sinugu'
ilan nu sala tawan kaunutan sundalu dia
Cesarea, meditu ilan naan.
12 Muka' tilu'anu nug Balakat nu Meg-
bebaya', ndi'u mekalangalang megdunut
dinilan. Sa' ma'antu, tumindug dadema
dinaan meditu Cesareai nga genem tawan
kepetedan ta kini, miditu ami balay nu
getaw suminugu' dinilan, si Cornelio.
13 Bena' minateng ami ditu, tinalu'
ni Cornelio dinami pu' duun masi'i
minita'en getaw langit pegindeg diag di-
alem balayen. Miktalu' daw diniin su
getaw langit, ‘Sugu' mui getaw mangay
ditu Jope, ditu ni Simon sala ngalanen si
Pedro.
14 Iin nai mekpetenday dini'a dig bian
nu kegawen mu, kampu' nu kelaun gapen
mu.’ ”
15 Laung pa ni Pedro, “Naa mendadi,
bena' mikpuunu mekpetenday dinilan,
ilan kiin, pingepu'an ilan dayun nug Bal-
akat nu Megbebaya', maa' dadema gupia
dinita sug diin kiin.
16 Midelendemu dayun su tinalu' be-
gudiin nu Kaunutan si Isus, laungen, ‘Si
Juan, migbunag laak tubig di nga getaw.
Dagid yamu, bunagen diniu kig Balakat
nu Megbebaya'.’
17 Naa mendadi gempantek,” maa'
laung padun ni Pedro, “ki nga kana'
getaw Judea, pisama nu Megbebaya' sug
bigayen dinilan ditug bigayen dinita sug
diin kiin, su mikpetuud ita tu Kaunutan
ta si Isukristu. Naa kagina ma'antu, naan,
kana'u memaag ditu Megbebaya'!”
18 Naa, su nga getaw migbensi dini Pe-
dro kia, bena' midengeg nilan su tinalu'en
kia, misikpa' ilan dayun mektalu'. Inal
nilan su Megbebaya', laung nilan, “Men-
dadi sa' ma'antu, masi' ki nga kana' getaw
Judea, bigay pagid nu Megbebaya' dinilan
keksikesuun nilan muka' kepeduma nilan
tu ketubu' nda'i tamanen!”

Su nga Suminakup dini Isus tug Lunsud Antioquia

19 Naa genat tu kepatay kiin ni Esteban,
pinemalan peglegetay su nga sakup ni
Isus. Sa' ma'antu, mipelak ilan, duuni
midepet tu Fenicia, duuni midepet tu
pulu' Cipre, muka' duun dademai mide-
pet tug Antioquia. Adin su midepetan
nilan, migukit ilan talu' nu Megbebaya'
dia, iin laaki inukitan nilan dun su nga
getaw Judea.
20 Laak diag Antioquia, duuni nga
ginukitan nilan dun kana' getaw Judea.
Inukit dinilan nu nga sakup ni Isus genat
ditu Cipre muka' ditu Cirene su Gempia
Petenday mekatag di Kaunutan si Isus.
21 Kagina bigayan nu Kaunutan Megbe-
baya' ginuung su migukit dun, melaun gu-
pia getaw mikpetuud muka' luminingay
tu Megbebaya'.
22 Naa su pikumpungan nu nga sakup
ni Isus ditu Jerusalem, sa' midengeg nilan
pu' mikpetuud na su nga kana' getaw
Judea, sinugu' nilan si Bernabe mangay
ditug Antioquia.
23 Bena' minateng ditu si Bernabe
muka' misima'en pu' tinulung tu'u nu
Megbebaya' su nga sakup ni Isus kana'
getaw Judea, liliag dayun gupia si Bern-
abe. Tinitulu' ni Bernabe dinilan, launan
nilan, gela'en nilani ginaa nilan tu kesalig
nilan tu Kaunutan.
24 Pu' si Bernabe kia, mekesuun getaw,
pingepu'an gupia nug Balakat nu Megbe-
baya', sampay suminalig gupia tu Meg-
bebaya'. Sa' ma'nia, melaun getaw An-
tioquia miagak sumakup tu Kaunutan si
Isus.
25 Mendadi si Bernabe, mipanaw ditu
Tarso, penengaunen si Saulo kiin.

26 Bena' mibaanganen, iwiten puli' ditug Antioquia. Setaun ilan dayun mekpungun dia pikumpungan nu sakup ni Isus, minamal ilan mekpetu'un di nga melaun gupia getaw ditu. Muka' iini puunanen, piningalan dun nu nga getaw su nga sakup ni Isus, nga Kristianu.

27 Naa saanan nilan diag Antioquia, duuni nga pimuunan nu Megbebaya' minateng genat tu Jerusalem.

28 Mendadi sala tawan dinilan, ngalanen si Agabo, migindeg adun megyaga. Bigayan nug Balakat nu Megbebaya' ginuung, kaas pisuunen pedaan pu' duuni gendaw, mateng pai meliget gutem di tibuuk lumbang. (Kia, minuud di timpu ni Claudio su tampusan gadi' nu getaw Roma.)

29 Bena' midengeg nu nga sakup ni Isus diag Antioquia, delendeman nilan dayun, puitan nilan pemegay su nga kepetedan nilan ditu Judea, diadia begayen su gikteb mesukaten.

30 Sa' ma'antu, piwit nilan dayun su pemegay nilan tu nga kaunutan nu pikumpungan nu sakup ni Isus ditu Judea, iini migated dun si Bernabe muka' si Saulo.

12

Migdugang su Kekpeleget di nga Mikpetuud

1 Naa mendadi su timpu kiin, duuni nga sakup ni Isus pilegetan ni Adi' Herodes.

2 Pipatay ni Herodes su sala Santiago, pated ni Juan, piputukanen gulu.

3 Naa su nga getaw Judea, pinleliag ilan ditu pinggulaula kia ni Herodes. Bena' midengeg ni Herodes pu' pinleliag ilan dun, pidaapen padun si Pedro. (Su kedaap diniin, mitaang dig lumpuk nu getaw Judea piningalan dun sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay.)

4 Mendadi kini si Pedro, bena' midaap, pinikutan dayun, pi'ingat di paat penunan sundalu. Sala penunan, duuni pikpaat tawan. Sug delendeman ni Herodes, ukumenen sia si Pedro ditu gedapan nug launan getaw sa' meglinggwang pa sug Lumpuk tug Liniusan.

5 Sa' ma'nia, pegingaten pa si Pedro diag dialem pirisuan, laak su pikumpungan nu nga sakup ni Isus, pinenebian nilan namal ditu Megbebaya' si Pedro.

Su Kebeluy ni Pedro tu Pirisuan

6 Naa bena' gebii, sa'itada sendaw pa su kepegua' ni Herodes dini Pedro dia pirisuan adun ukumenen, kini si Pedro, pektulug, piktimpangan ingatay dua' tawan sundalu. Binalud si Pedro kadina dua' buuk, muka' duun pa pagidi sundalu pegingat dia genga'an nu pirisuan.

7 Mendadi, tekaw duuni mitua' dini Pedro sesugu'en nu Kaunutan Megbebaya' getaw langit, muka' midelagan su sugud. Dinapi' dayun nu getaw langit si Pedro adun metanud, laungen, “Pegdedali'a pegbuat!” Mitekaw dayun melenga' su ngag balud dia kemet ni Pedro.

8 Laung dayun nu getaw langit, “Pegbaling ka muka' penepatusa.” Mikpetuud dun dayun si Pedro. Laung nu getaw langit, “Peksuuba, dunuta dayun dinaan!”

9 Migdunut tu'u si Pedro diag liu nu pirisuan. Laak nda'en mesuunay sa' mipenggulaula tantu, laungen dun teginepen da laak.

10 Mendadi bena' mibianan nilan sug bekna megingat, dayun su kedua' megingat, minateng ilan dayun tu genga'an putaw bianan pangay diag lunsud. Masi' miksipala laak mpuka' su genga'an. Mikegua' ilan dayun. Bena' mipapas nilan ki sebulus karsada, luminilung dayun su getaw langit.

11 Iin pa mitenudan ni Pedro, laungen dig dialem delendemanen, “Aa naa, misuunan ku na pu' metuud! Sinugu' tu'u nu Kaunutan Megbebaya' su sesugu'enen getaw langit gumawen dinaan di gengkeman ni Herodes, sampay di kelaun pedetengen nu nga getaw Judea mpenggulaula sia dinaan.”

12 Naa bena' misima' ni Pedro su mipenggulaula, miditug balay ni Maria, su gina' ni Juan sala ngalanen si Marcos. Melaun getaw mipungun diag balay kia pu' menenabi.

13 Mendadi, bena' minateng si Pedro muka' mikpetelubatik diag liu nu

genga'an, duun dayuni sesugu'en lumiu dia, delaga ngalanen si Roda, pu' puka'anen.
14 Mi'ilala ni Roda su tingeg ni Pedro, kaas sumiled dayun puli', inukiten dia nga minenabi pu' pegindeg diag liu si Pedro. Laak saba' leliagen, nda'en na puka'ay su genga'an.
15 "Baa, bu'angbu'ang ka!" laung nilan. Laak miglegintuud sug delaga kia. Simbag nilan, "Iini mikpetelubatik su la getaw langit megingat dini Pedro."
16 Mendadi kini si Pedro, laak menamal mekpetelubatik. Tiga'wan, pinuka'an na nu nga sakup su genga'an, mi'ilala nilan dayun si Pedro. Mipati' ilan mesebu'ay diniin.
17 Sa' ma'nia, pipengamed ilan ni Pedro, inukiten dayun dinilan su kebeluy diniin nu Kaunutan Megbebaya' dia pirisuan. Diksu' ni Pedro su talu'en, "Ukitay niu di kebeluyu si Santiago kampu' nu ngag duma kepetedan ta." Bena' mideksu' mektalu' si Pedro, gumiwa' dia, minangay tug lain benwa.
18 Mendadi su nga sundalu ditu pirisuan, bena' miglegendaw, misasaw ilan gupia sa' mikenduta' dun saan si Pedro.
19 Si Herodes kia, nda' nai nda'en maulikaw, saba'en menengaw dini Pedro. Bena' ndi'en mbaangay, pinsaakanen su nga migingat dini Pedro, dayunen ilan pepatay.

Tubus itu, migawa' si Herodes dia Judea, miditu pelum Cesarea pegbebenwa.

Su Kepatay ni Herodes

20 Naa kini si Herodes, melaat gupiai ginaanen tu getaw Tiro muka' tu getaw Sidon. Sa' ma'nia, duuni gendaw mikpungun su nga getaw kia, minadap ilan dini Herodes, miksaak ilan diniin kelinaw. Laak mikpaingabang ilan peguna dini Blasto, su pigwekilan ni Herodes. Bena' mituudan dinilan si Blasto, iin pa miksaak ilan dayun tu'u dini Herodes kelinaw, pu' su ketubu'an nilan, genat di peglegedi'an kia ni Herodes.
21 Naa bena' su gendaw na nu sesa'en, kini si Herodes, mikseluk pekayan gadi', migingkud dayun dia gingkudanen gadi', migagdat dayun tu nga getaw.
22 Selian ni Herodes mektalu', mimeksay su nga getaw, laung nilan, "Ki tingegen kiin, kana' talu' kilawan, pu' talu' diwata!"
23 Mitekaw dayun pelebu'ay nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit si Herodes, saba' dinawaten su kegenal nu nga getaw diniin, nda'en sungkin pegbesaay su Megbebaya'. Inuled dayun si Herodes muka' minatay.
24 Laak dagid su talu' nu Megbebaya', minamal mesigwag, minamal dadema megdugang su mikpetuud dun.
25 Naa si Bernabe muka' si Saulo kiin, bena' mitubus na nilan su ginangay nilan dia, mipuli' ilan genat tu Jerusalem, pidunutan nilan si Juan kia, sala ngalanen si Marcos.

13

Tindu' nu Megbebaya' muka' Sinugu'en si Bernabe muka' si Saulo

1 Naa su pikumpungan nu nga sakup ni Isus ditug lunsud Antioquia, duuni nga getaw megwali talu' nu Megbebaya', muka' duun dademai nga mekpetu'un. Ilan si nga Bernabe, si Simon (piningalan dun si Maitem), si Lucio (getaw Cirene), si Manaen binata' nu gama' ni Gubirnadur Herodes, muka' si Saulo.
2 Ilan kini, duuni gendaw miktamuy ilan ditu Kaunutan muka' mikpuasa ilan. Mendadi selian nilan mektamuy, tilu'an ilan nug Balakat nu Megbebaya', laungen, "Kini si Bernabe muka' si Saulo, tindu'u ilan sesugu'en ku. Kaas pekpain niu ilan, adun baalen nilan ki sugu'an ku dinilan."
3 Mendadi bena' mitubus menenabi muka' mekpuasa su nga sakup ni Isus kia, pindepenan nilan si Bernabe muka' si Saulo, pipanaw nilan dayun.

Migukit si nga Bernabe di Gempia Petenday tu Pulu' Cipre

4 Naa mendadi, kini si Bernabe muka' si Saulo, kagina sinugu' ilan nug Balakat nu Megbebaya' mpanaw, tumigbeng ilan pangay tu Seleucia. Genat tu Seleucia, suminakay ilan dumipag tu pulu' Cipre.

5 Bena' minateng ilan tug lunsud Salamina, migukit ilan di talu' nu Megbebaya' dia nga simbaan nu getaw Judea. Duma nilan migabang dinilan si Juan kiin, sala ngalanen si Marcos.

6 Naa bena' midepet si nga Bernabe ditug lunsud Papos, su gekteb nu pulu', duuni mipekita' nilan dia sala tawan mensaled, ngalanen si Bar-Jesus. Kini si Bar-Jesus, getaw Judea, inangkenen pimuunan iin nu Megbebaya'.

7 Sambaten su gubirnadur di pulu' kia, si Sergio Paulo, metaasi sinuunanen. Mendadi su gubirnadur, sinabinen si Bernabe muka' si Saulo adun medengegen su talu' nu Megbebaya'.

8 Dagid sa' pigukitan nilan su gubirnadur, kuminuntra dinilan ki mensaled kini, sala ngalanen si Elimas (iini ngalanen di pikebitan nu getaw Grecia). Pinemalan ni Elimas penendingay su gubirnadur adun ndi' mekpetuud.

9 Mendadi si Saulo kini, sala ngalanen si Pablo, pingepu'an nug Balakat nu Megbebaya'. Pigenlengan ni Pablo si Elimas,

10 kali' pektalu' diniin, "Bata'a nu Palin! Adinadin su melengas, peglekuntraan mu. Sug delendeman mu, lumbus limbung muka' kedupang. Su metuud tinalu' nu Megbebaya', penumbeligen mu dig balus!

11 Naa, pelebu'an ka nu Kaunutan Megbebaya', mbutaa, mesingalet ndi' mu maita' su tiag nu gendaw."

Mitekaw dayun menggabuni pegbantay ni Elimas, iini maita'en, medelem. Subay mikpanawpanaw laak menengaw dumanen megulipit diniin.

12 Mendadi su gubirnadur kia, bena' minita'en su mipenggulaula ni Elimas, mikpetuud dayun dini Isus. Pu' misebu'an ditu pitu'un ni Pablo mekatag di Kaunutan.

Migukit si nga Pablo di Gempia Petenday tug Antioquia, Sakup Pisidia

13 Naa suminakay na pelum si nga Pablo. Genat tu Papos, duminipag ilan tug lunsud Perga, sakup Panfilia. Bena' minateng ilan ditu, sumiway dinilan si Juan Marcos kiin, mipuli' ditu Jerusalem.

14 Genat Perga, minundas si nga Pablo tug lunsud Antioquia, sakup Pisidia. Mendadi bena' su Gendaw Pelali, miditu ilan simbaan nu getaw Judea, sumiled ilan dia, mingingkud ilan.

15 Mendadi bena' mitubus besaay su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu, mimuun dini nga Pablo su nga kaunutan di simbaan, laung nilan, "Uu Mingumpated, sa' duuni kengulikseg niu di nga getaw kini, naa talu' na niu."

16 Mendadi kini si Pablo, migindeg dayun, pipengameden su nga getaw. Kali' pektalu' si Pablo,

"Mendadi yamu nga samau getaw Israel muka' yamu nga kana' getaw Judea megbasa dadema ditu Megbebaya', kineegay niu ki talu'u kini!

17 Su Megbebaya', su pektemuyen ta nu getaw Israel, pimili'en dengantu su nga ginepu'ay ta pepiananen. Naa selian nu nga ginepu'ay ta megbenwa ditug Ehipto, benwa nug lain bansa, piglaun nu Megbebaya' sug bansa ta, kaas migdedengeg gupia. Bena' miniben, pigua' ilan pelum nu Megbebaya' ditu pibian di metaas ginuungen.

18 Genat itu, paat pulu' taun su Megbebaya' miktigel dig betad nilan, sinegay nilan tug limawa'.

19 Bena' minateng ilan ditu Canaan, pilengan nu Megbebaya' gapuy ki pitu bansa nga getaw dia, adun petengeden di piglegetawanen sug benwa kia. Naa genat tu kedateng kitu nu ginepu'ay ta tug Ehipto sampay di kedaag nilan tu pitu bansa kia,

20 duun saani paat gatus bu' lima pulu' taun."

Laung padun ni Pablo, "Naa genat itu, duuni nga getaw bigay nu Megbebaya' meglegukum tu nga ginepu'ay ta sampay di timpu nu pimuunan nu Megbebaya' si Samuel.

21 Naa bena' migubug ilan tu Megbebaya' gadi', bigayen dayun dinilan meglegadi' si Saulo, bata' ni Cis, kausebaan ni Benjamin, sampay paat pulu' taun pelum.

22 Bena' inawa' pelum nu Megbebaya' si Saulo, iini sinuklinen dun meglegadi'

dinilan, si David. Kinii tinalu' nu Megbebaya' mekatag diniin, ‘Aa naa, mibaangan ku si David, bata' ni Isai, leliagenu gupia diniin. Adin su mauya'an ku, petuudenen.’

23 Naa mendadi,” maa' laung padun ni Pablo, “kini si Isus, sapu' ni David, iin na tu'u su binaal nu Megbebaya' meglegawen dig bansa Israel, maa' dadema nu pinasaden.

24 Laak su nda' pa pekpuun si Isus tu pembaalenen, migukit si Juan tug launan getaw Israel pu' subay meksikesuun ilan dakus mekpebunag ilan tubig.

25 Mendadi bena' sungu na metubus ni Juan su penggulaulaanen dinig lumbang, sinaaken tu nga getaw, ‘Naa, ta' mai ketalu' niu, naan keni, ta'i gasalu? Kana' ma naani pedetengen niu lumusad. Dagid duuni sungu metua', mbinaya' pa dinaan, laak pia su sepatusen, kana'u mbantang mekpeluas dun diniin.’ ”

26 Laung padun ni Pablo, “Naa, uu Mingumpated, yamu nga samau sapu' ni Abraham muka' yamu nga kana' getaw Judea megbasa dadema ditu Megbebaya', ki kegawen kini, ita nai pimuunan dun nu Megbebaya'!

27 Pu' kada Gendaw Pelali, pegbesaan nu nga samabansa ta muka' nu nga kaunutan ta ditu Jerusalem su sinulat dengantu nu pimuunan nu Megbebaya' ditu Misulat Talu'en. Laak nda' nilan mesabut su pigbasa nilan kia. Kaas kini si Isus, sa' mitua' na, nda' nilan mailala pu' iini mitendu' meglegawen tu getaw. Sa' ma'antu, pipenuud nilan su sinulat kia, iini kenuud dun, inukuman nilan si Isus.

28 Pia nda'idunig dinangat nilan dini Isus laga' na ginaanen, inubug nilan dini Pilato, petain iin.

29 Mendadi bena' migela' nilan penggulaulaay sug launan misulat pedaan mekatag dini Isus, inagwat nilan ditu kurus sug bangkayen, libeng nilan dayun di sangyab.

30 Laak dagid kini si Isus, pitubu' puli' nu Megbebaya'.

31 Dayun duuni santa' gebii, mikpaita' puli' iin tu nga gandang tendugen su kangayen tu Jerusalem genat tu Galilea. Su nga mikaita' dun kia, ilan dayuni takesi' migukit dun di nga getaw Israel.

32 Mendadi yami kini,” maa' laung padun ni Pablo, “midini ami adun ukiten da nami dema diniu ki Gempia Petenday,

33 su pinasad nu Megbebaya' ditu ginepu'ay ta, su minuud na nandaw dinita nga sapu' nilan. Iini kenuud dun, pitubu' puli' nu Megbebaya' si Isus. Ma'antui sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', ditu kedua' Bebaten, laung,

‘Ya'a sug Bata'u.

Nandaw mibaluy nau Gama' mu.’ ”*

34 Laung padun ni Pablo, “Kinii tinalu' nu Megbebaya' mekatag di kepetubu'en puli' dini Isus, adun ndi' na puli' matay. Laung nu Megbebaya',

‘Begayu tu'u diniu su meseligan kepianan pinasadu dini David di gempagen pasad.’ ”

35 Maa' laung padun ni Pablo, “Ma'nia pa pagidi sinulat dia ngag Bebat, laungen,

‘Ndi' mu begay melasak diag lebengenig lawas nu meseligan sesugu'en mu.’ ”

36 Laung pa ni Pablo, “Naa saanan tetubu' pa si David kia, pinggulaulanen sug delendeman nu Megbebaya'. Tubus itu, minatay, bitang dayun dig lebeng maa' danu ginepu'ayen, milasak dademaig bangkayen.

37 Dagid ki pitubu' puli' kia nu Megbebaya', nda' na melasakig lawasen.

38-39 “Naa yamu nga samau getaw Israel, kinii pesuun ku diniu, launan niu. Pia dunutan niu sia su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises, ndi' damu gusay mpedasun di sala' niu. Dagid kini si Isus, miksekat diniin ki kepedasun di sala' pegukiten nami diniu. Adin su mekpetuud dini Isus, mpedasun di kelaun sala'en.

40 Kaas petubud amu, adun ndi' menuud diniu su sinulat nu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu ditu Talu'en, laung nilan,

* **13:33 13:33** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

41 ‘Bentayay niu pa daan, yamu nga mesudi'!
Subay mesebu'an amu, muka' mematay amu!
Pu' penggulaulaan ku di gendawan niu
ki gendi' amu metuudan dun,
pia pegwali diniu!’ ”

42 Naa bena' migawa' si Pablo muka' si Bernabe dia simbaan kia nu getaw Judea, inubug nu nga getaw dini Pablo megukit puli' di sala Gendaw Pelali.

43 Sa' mimeguli' si Pablo muka' si Bernabe, melaun getaw migdunut dinilan, mesama su getaw Judea muka' su nga kana' getaw Judea miginetaw na dinilan. Tinitulu'an ilan dayun ni Pablo muka' ni Bernabe, pinguliksegan nilan adun ndi' mpalini kesalig nilan tu tulung nu Kaunutan.

44 Mendadi bena' su puli' Gendaw Pelali, migela'gela' mekpungun su nga getaw dig lunsud kia, adun mekineeg ilan di talu' nu Megbebaya'.

45 Dagid ki nga getaw Judea, bena' minita' nilan su melaun getaw mipungun, misigi ilan pati' dini nga Pablo. Pimilas nilan su telu'en ni Pablo muka' pinampalaksaan nilan iin.

46 Dagid kini si Pablo muka' si Bernabe, suminasal ilan sungkin sumbag. Kali' ilan pektalu', “Paa, yamu kiin, subay miuna amu pedengegay talu' nu Megbebaya'. Dagid pimilas niu, ma'ananen ndi' niu pemilangenig lawas niu bantang mpeduma tu ketubu' nda'i tamanen. Mendadi, megawa' nami nandaw diniu, iin pelumi pengukitan nami di talu' nu Megbebaya', ki nga kana' getaw Judea.

47 Pu' iini sinugu' nu Kaunutan dinami, laungen,
‘Tindu'u amu mbaal tilaw mekpedelag tu nga kana' getaw Judea,
adun pegukiten niu tug launan getaw di tibuuk lumbang ki kegawen dinilan.’ ”

48 Naa bena' midengeg nu nga kana' getaw Judea ki tinalu' kia ni Pablo, liliag ilan gupia. Inal nilan su ginukit ni Pablo mekatag di Megbebaya'. Adin su nga mitendu' nu Megbebaya' mpeduma tu ketubu' nda'i tamanen, mikpetuud ilan dayun.

49 Mendadi, mileep di tibuuk benwa kia su talu' nu Kaunutan Megbebaya'.

50 Dagid ki nga kaunutan dig lunsud kia muka' su ngag libun meketaasi tindegen megbasa ditu Megbebaya', sinamuk nu nga getaw Judea su ginaa nilan, adun peglegetan nilan si Pablo muka' si Bernabe. Sa' ma'antu, inutidan nilan dayun si nga Pablo diag benwa nilan.

51 Saanan ni nga Pablo megawa' dia, ikpug nilan sug lepup lupa' di geksud nilan, takesi'an nilan tu nga getaw dig lunsud kia. Tubus itu, minundas ilan dayun tug Iconio.

52 Laak su nga sakup ni Isus diag Antioquia, liliag ilan gupia, muka' pingepu'an ilan nug Balakat nu Megbebaya'.

14

Migukit si Pablo muka' si Bernabe di Gempia Petenday tug Iconio

1 Mendadi si Pablo muka' si Bernabe, minateng ilan tug Iconio, sumiled ilan dayun tu simbaan nu getaw Judea, migukit ilan dia. Saba' ginuungan gupiai kengukit nilan, melaun gupia getaw mikpetuud dini Isus, nga getaw Judea sampay kana' getaw Judea.

2 Dagid duuni nga getaw Judea dia, mimilas ilan, suminamuk ilan di ginaa nu nga kana' getaw Judea, adun peglekuntraan nilan su nga mikpetuud.

3 Miniben megbebenwa dia si nga Pablo, mesasal ilan megukit talu' nu Kaunutan Megbebaya'. Tinakesi'an nu Megbebaya' pu' metuud su pengukiten nilan mekatag di tulungen, pu' bigayan ilan niin ginuung adun melaun mekesalebu' penggulaula muka' tu'us binaal ni nga Pablo.

4 Dagid miksumpaki'ig delendeman nu nga getaw dig lunsud kia. Duuni duminunut di nga getaw Judea kia, duun dademai duminunut tu nga peneligan ni Isus.

5 Mendadi ki nga getaw Judea muka' su nga kana' getaw Judea kampu' nu nga kaunutan nilan, miksabutsabut ilan,

peglegetan nilan sia su nga peneligan ni
Isus kia muka' betuun nilan.
6-7 Dagid bena' misuunan ni nga Pablo,
miglaguy ilan tug benwa Licaonia. Ditu
nailan pelum migukit Gempia Petenday
ngag lunsud Listra muka' Derbe, sampay
tug lumibut benwa.

Ditug Listra muka' Derbe si nga Pablo

8 Naa diag Listra, duuni getaw pilung
genat pa di kegigetawen, nda' mainsan
mekepanaw.
9 Pikineegan nu pilung su talu' ni
Pablo. Mendadi misima' ni Pablo pu' ki
pilung kini, duuni kesaligen, kaas mesu'at
peneguli'ay.
10 Kali' penekeg mektalu' si Pablo, "Peg-
buata, petandeng mui gindeg mu!" Sum-
inambut dayun megbuat su getaw kia,
mikpanawpanaw dayun.
11 Mendadi ki nga melaun getaw dia,
bena' minita' nilan su pinggulaula ni
Pablo, minekeg ilan mektegas di pikebi-
tan nilan nga getaw Licaonia, laung nilan,
"Kuminilawan na su ngag diwata, lumi-
nusad ilan dinita!"
12 Piningalan nilan dayun dini Bernabe
su ngalan nug diwata Seus, muka' si
Pablo, piningalan nilan dun si Herme, pu'
iini metau megukit.
13 Naa duunig balay pengamuyu'an nu
nga getaw kia tug diwata nilan si Seus,
dia mesempel genga'an nug lunsud. Sa'
ma'nia, miguit sug belian nilan ngag baka
muka' pekayan bulak diag balay kia, adun
mekanu ilan dini nga Pablo, ilan nu nga
melaun getaw.
14 Naa, apelai. Kini si Bernabe muka' si
Pablo, bena' misuunan nilan su gulaula
nu nga getaw, pinggedit nilan su nga
penepeten nilan, minggebek ilan dayun
dia titenga' nu tebenan getaw. Miktegas
ilan, laung nilan,
15 "Yamu pa di getaw, mauma ini? Yami
kini, kilawan dami, miksama dai gasal
ta. Midini ami megukit diniu Gempia
Petenday, adun teliudan niu su mibulu-
gan niu pektemuyay, adun mekelingay
amu ditu tantu Megbebaya', su Mikleb
tug langit, Miwat tug lupa', Minaglis tu
tubig, Minunag tug dagat muka' Mitang
dig lumaun bitang di tibuuk lumbang.
16 Iin, pituyangen dengantu su kelaun
bansa nu getaw, pia ta' alandunig liagan
nilan pegbetaden nilan.
17 Dagid genat dengantu, mikpailala di
nga getaw su Megbebaya', tinakesi'en dun
ki kekpepianen diniu. Pu' su kelaun pim-
ula niu mpia aanen, pidupi'anen muka'
pisengku'en, bigayan amu niin gaan niu
sampay pianan ginaa."
18 Dagid pia ma'antui tinalu' ni nga
Pablo, gusul nilan mbelibaday su nga
getaw, megilak dailan sia betang dini
Pablo muka' dini Bernabe.
19 Mendadi tubus itu, duuni nga getaw
Judea minateng diag Listra genat ditug
Antioquia muka' ditug Iconio. Pinalin ni-
lan pelum sug delendeman nu nga getaw
dia, binatu nilan dayun si Pablo. Dindel
nilan dayun ditug liu nug lunsud, laung
nilan dun, minatay na.
20 Laak dagid sa' piglidungan si Pablo
nu nga sakup ni Isus, migbuat, mipuli'
dayun diag lunsud kia. Bena' miksala
gendaw, minundas ilan dua' ni Bernabe
tug Derbe.

Su Kepuli' ni nga Pablo tug Antioquia

21 Naa si nga Pablo kini, saba' nilan
megukit Gempia Petenday diag lunsud
Derbe, melaun getaw pisakup nilan dini
Isus. Dekag ilan mipuli' tug Listra muka'
tug Iconio sampay tug Antioquia, sakup
benwa Pisidia.
22 Pipagen nilan su kesalig nu nga
sakup ni Isus dia, pinguliksegan nilan
pu' adun ndi' mpalini kekpetuud nilan.
Laung nilan, "Subay melaun kelegenay
mbianan ta, dekag paita mpeduma tu
Keglekaunutan nu Megbebaya'."
23 Muka' kada pikumpungan nu nga
sakup ni Isus, miktendu' si nga Pablo
nga kaunutan dun. Dayun ilan minen-
abi, dunut mikpuasa ilan, bian nilan
paingaten nilan su nga kaunutan kini ditu
Kaunutan Megbebaya', su seligan nilan.
24 Bena' mibianan ni Pablo muka' ni
Bernabe sug benwa Pisidia, midepet ilan
tug benwa Panfilia.

25 Duunig lunsud dia, piningalan dun
Perga, dia ilan migukit di Gempia Peten-
day. Tumigbeng ilan dayun tug Atalia,
26 dayun ilan sumakay dumipag puli'
ditug Antioquia, sug lunsud tanda' ilan
pi'ingat nu ngag duma nilan tu tulung
nu Megbebaya', adun mbaluy sug baalen
nilan, ki mitubus na dema.
27 Naa dekag si nga Pablo minateng
diag Antioquia, pinungun nilan dayun
su pikumpungan nu nga sakup ni Isus,
inukit nilan dayun dinilan sug launan
pinggulaula nu Megbebaya' pebian dini-
lan, su kepanaw nilan. Inukit nilan padun
tu nga samasakup nilan su kegbuka' nu
Megbebaya' di kekpetuud nu nga kana'
getaw Judea.
28 Tubus itu, miniben si Pablo muka'
si Bernabe mekpungun megbenwa di nga
sakup ni Isus dia.

15

Mikpungun ditu Jerusalem su nga Kaunutan nu nga Mikpetuud

1 Mendadi duuni nga getaw mitua'
diag Antioquia genat tu Judea, pitu'unan
nilan su nga sakup ni Isus dia, kali'
ilan pektalu', "Ndi' amu megawen, subay
sirkunsisuun amu, adun medunutan niu
su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini
Moises."
2 Naa bena' ma'niai tinalu' nu nga
getaw Judea kini, si Pablo muka' si Bern-
abe, sumiwal ilan pati' dinilan.* Bena'
nda' ilan peksinengu'ay, tindu' si Pablo
muka' si Bernabe meditu Jerusalem, ilan
nu nga tendug nilan, adun lingi'an ni-
lan su nga peneligan ni Isus muka' su
nga kaunutan nu pikumpungan nu sakup
ditu.
3 Sa' ma'nia, pipanaw si nga Pablo nu
pikumpungan nu sakup ni Isus. Minian
ilan dayun tug benwa Fenicia muka' tu
Samaria, pegukiten nilan su kelingay nu
nga kana' getaw Judea tu Megbebaya'.
Liliag dun gupia su kelaun kepetedan
inukitan nilan dun.
4 Mendadi, bena' minateng ilan ditu
Jerusalem, pinemba' ilan nu pikumpun-
gan nu sakup ni Isus muka' nu nga
peneliganen kampu' nu nga kaunutan
nu pikumpungan. Inukit nilan dayun
sug launan pinggulaula nu Megbebaya'
pebian dinilan.
5 Dagid duuni nga mikpetuud migindeg,
sakup ilan nu pikumpungan nga Pariseo,
kali' ilan pektalu', "Ki nga kana' getaw
Judea, subay sirkunsisuun ilan dakus tit-
ulu' dinilan, dunutan nilan su Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini Moises."

6 Mikpungun dayun su nga peneli-
gan ni Isus muka' su nga kaunutan di
pikumpungan nu nga sakup, adun pegye-
gaan nilan ki tinalu' kia nu nga Pariseo.
7 Bena' miniben nailan meglantugi'
dun, kini si Pedro, migindeg, kali' pek-
talu', "Yamu Mingumpated, suunan niu
pu' begudiin pimili'an ita nu Megbebaya',
naan dayuni pimili' adun ukitan ku di
Gempia Petenday ki nga kana' getaw
Judea, adun petuuden nilan.
8 Naa suunan nu Megbebaya' sug delen-
deman nu getaw, kaas tinakesi'anen su
kekpetuud nu nga kana' getaw Judea, pu'
pipengapu'en dinilan sug Balakaten, maa'
danu kepepengapu'en dun dinita.
9 Piglepeng ilan niin dinita, inugasanen
su sala' nilan miksekat di kekpetuud ni-
lan.
10 Naa sa' ma'antu, mauma dema
pengindanan niu su Megbebaya'? Pu' sa'
pesirkunsisuun niu ki nga mikpetuud kia,
puit niu sia dinilan su nda' megaga uitay
nu ginepu'ay ta, muka' ita dema, nda' ta
dema megaga.
11 Ndi' pia! Ita, mikesalig ita tu Meg-
bebaya' dakus migawen ita, miksekat di
tulung nu Kaunutan ta si Isus. Ki nga
kana' getaw Judea, ma'antu dadema."

12 Mikeneng dayun su kelaun getaw
mipungun dia. Pikineegan nilan dayun
su gukiten ni Bernabe muka' ni Pablo
mekatag di mekesalebu' pinggulaula
muka' tu'us binaal nu Megbebaya' pebian

* **15:2 15:2** Su nga suminakup dini Isus diag Antioquia, kana' ilan getaw Judea. Tinalu' ni Pablo, migawen ilan miksekat laak di kesalig nilan dini Isus. Kaas ndi' ilan kambat meginetaw Judea.

dinilan selian nilan dia ngag benwa nu
kana' getaw Judea.
13 Bena' mideksu' ilan mektalu', si San-
tiago, suminalak dayun, laungen, “Naa,
yamu Mingumpated, talentenay niau!
14 Inukit na ni Simon su kektelipuun
nu Megbebaya' di gabangen tu nga kana'
getaw Judea, pu' duun na dinilani bi-
naalen daniin piglegetawan.
15 Misangu' dun dadema su sinulat den-
gantu nu nga pimuunan nu Megbebaya'
ditu Misulat Talu'en, laung nilan,
16 ‘Tubus itu mpuli'u, laung nu Kaunutan
Megbebaya',
muka' puli'an ku petindegay su pe-
glegedi'an ni David.
Petindegen ku su miniben na megeba',
pepegenen ku puli'.
17 Kiin, adun lumingay dinaan su kelaun
duma getaw,
sampay su nga kana' getaw Judea inggatu
mbaal piglegetawan ku.
18 Iini tinalu' nu Kaunutan Megbebaya',
pisuunen dengantu di nga getaw.’ ”
19 Laung padun ni Santiago, “Mendadi
danaan, delendeman ku, ki nga kana'
getaw Judea luminingay na tu Megbe-
baya', ndi' ta nailan semuken.†
20 Laak puitan tailan sulat, titulu' ta
dinilan pu' ndi' mpia aanen su milemu'an
saba' ginilak dig ledawan. Ndi' dadema
mpia megdusa, dakus ndi' mpia aanen su
pinatay dig lengek, sampay sug dugu'.
21 Pu' kitu nai kaibenen, pigbesaan nu
nga getaw Judea dia nga simbaan nilan
su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini
Moises. Kada Gendaw Pelali, pektitulu'en
dig launan lunsud ki palinta kiin ni Moi-
ses.”

Su Sulat Piwit tu nga Kana' Getaw Judea Mikpetuud dini Isus

22 Naa sa' ma'antu, su nga peneligan
ni Isus, su nga kaunutan, kampu' nu
tibuuk pikumpungan nu nga sakup ni
Isus, pimili' nilan ki sugu'en nilan meg-
dunut dini Pablo muka' dini Bernabe
mangay ditug Antioquia. Iini pimili' nilan
si Silas muka' si Judas, sala ngalanen si
Barsabas, pegbesaan ilan gupia nu nga
mikpetuud.
23 Kinii sulat piwit dinilan.
“Yami nga peneligan ni Isus muka'
nga kaunutan di pikumpungan nu nga
sakupen mimated diniu, suminulat ami
diniu diag Antioquia, diag benwa Siria,
muka' diag benwa Cilicia, yamu nu nga
kepetedan nami kana' getaw Judea.
24 Mendadi, midengeg nami pu' duu-
nig duma nami suminamuk diniu, pilaat
nilani ginaa niu pibian nu tinalu' nilan
diniu. Laak ki tinalu' nilan kiin, kana'
titulu' genat dinami.
25 Kaas iinig delendeman piksinengu'an
nami gupia, memili' ami sugu'en nami
mangay dia niu, tundug ilan dini petailen
nami Bernabe muka' si Pablo.
26 Naa si Bernabe muka' si Pablo kini,
minatay ilan sia saba' nu gabang nilan tu
Kaunutan ta si Isukristu.
27 Mendadi, iini sinugu' nami mangay
diniu, kini si Judas muka' si Silas, adun
medengeg da niu dema dig baba' nilan
sug bitang dadema di sinulat kini.
28 Sinangu' nami sug delendeman nug
Balakat nu Megbebaya', ndi' nami mpia
titulu'en diniu su mbegatan amu dun,
subay laak ki gempia penggulaulaan kini.
29 Ndi' mpia aanen niu sug betang
ginilak dig ledawan. Ndi' dadema mpia
aanen niu sug dugu' sampay su pinatay
dig lengek. Muka' ndi' dadema mpia
ki megdusa amu. Sa' pegliaun niu itu,
gempiai mpenggulaula niu. Daal daitu.”
30 Mendadi, pipanaw su nga megated
tu sulat, tumigbeng ilan tu'u tug Antio-
quia. Bena' pinungun nilan su tibuuk
pikumpungan nu nga sakup ni Isus dia,
bigay nilan dayun dinilan su sinulat.
31 Bena' mibasa nu nga sakup kia, mi-
pati' ilan leliagay ditu tinitulu' dinilan kia.
32 Sa' si Judas muka' si Silas kia, nga
megwali talu' nu Megbebaya', minamal
ilan mektitulu' tu nga kepetedan dia.
Pingamu' nilan su ginaa nu nga getaw dia,
migiseg dayuni kekpetuud nilan.
33 Naa bena' miniben ilan dia, piuli'
nu kepetedan su nga sinugu' di gempia

† **15:19 15:19** Sa'itada su nga kana' getaw Judea mikpetuud na dini Isus, ndi' ilan tegelen meginetaw Judea.

ginaa.
34 [Laak si Silas, delendemanen mbilin pa dia.]
35 Naa si Pablo muka' si Bernabe, migbebenwa pailan diag Antioquia, miktitulu' ilan muka' migukit tu talu' nu Kaunutan Megbebaya'. Melaun dademaig duma nilan.

Sumiway dini Bernabe si Pablo

36 Naa, bena' duuni santa' gebii, kali' pektalu' si Pablo dini Bernabe, "Naa, mpuli' ita ditu, laawan ta su kepetedan ditug launan lunsud kitu tanda' ta pigukit su talu' nu Kaunutan, adun mesuunan ta su kebetang nilan."
37 Mauya'an dayun ni Bernabe, uiten nilan tendug nilan si Juan kiin, sala ngalanen si Marcos.
38 Dagid si Pablo, delendemanen melengas ndi' petendugen, pu' su ditu pailan Panfilia, sumiway dinilan si Marcos, nda' na duma dinilan mangay megukit.
39 Mendadi, miksual si Pablo muka' si Bernabe, miksuay ilan dayun. Si Bernabe, iwiten tendugen si Marcos, suminakay ilan dumipag tu pulu' Cipre.
40 Si Pablo, pimili'en tundug diniin si Silas. Bena' pi'ingat ilan nu kepetedan tu tulung nu Megbebaya', mipanaw ilan dayun.
41 Lineep dayun ni Pablo sug benwa Siria muka' Cilicia, pigisegen su kekpetuud nu nga pikumpungan nu sakup ni Isus dia.

16

Migdunut dini nga Pablo si Timoteo

1 Ma'antu, minundas puli' si nga Pablo ditug Derbe muka' Listra. Duuni sakup ni Isus diag Listra, ngalanen si Timoteo. Su gina'en, getaw Judea mikpetuud na dini Isus, laak su gama'en, getaw Grecia.
2 Si Timoteo kini, inal nu kepetedan diag Listra muka' Iconio.
3 Mendadi mauya'an ni Pablo, tendugen padun si Timoteo. Pisirkunsisu dayun ni Pablo si Timoteo, iini pikpuunanen su kesirkunsisunen dun, pu' adun ndi' mpemilas nu nga getaw Judea. Pu' sug launan getaw Judea dia, misuunan nilan pu' su gama' ni Timoteo, getaw Grecia.
4 Mendadi saanan nilan mengepitan dia ngag lunsud, tinitulu'an nilan tu nga mikpetuud dia su nga pigdelendem kia nu nga peneligan ni Isus muka' nu nga kaunutan di pikumpungan nu sakupen ditu Jerusalem.
5 Sa' ma'nia, migiseg su kekpetuud nu pikumpungan nu nga sakup dia. Muka' gendawgendaw, migdugang ilan.

Su Pinita' nu Megbebaya' dini Pablo tu Troas

6 Mendadi minian laak si nga Pablo dig benwa Frigia muka' Galacia, pu' pimaag ilan nug Balakat nu Megbebaya' megukit talu'en dia prubinsya Asia kia.
7 Bena' minateng ilan tug dulunan nug benwa Misia, minundas ilan sia tu prubinsya Bitinia, laak nda' buang dinilan nug Balakat ni Isus.
8 Sa' ma'nia, minian laak ilan dayun diag benwa kia, tumigbeng ilan tu Troas.
9 Mendadi selian nilan dia Troas, duuni gebii, duuni pinita' nu Megbebaya' dini Pablo, getaw Macedonia pegindeg, megubug diniin, laungen, "Dipag amu dini Macedonia, ebangay niu ami!"
10 Bena' mipaita' dini Pablo ia, migdedali' ami dayun mundas tu Macedonia, pu' mituudan ami dun, tindu' ami nu Megbebaya' megukit di Gempia Petenday tu nga getaw ditu.*

Su Kesakup ni Lydia

11 Naa suminakay ami dayun genat ditu Troas, minandeng ami dumipag ditu Samotrasia. Bena' sala gendaw, minundas ami ditu Neapolis.
12 Genat dia Neapolis, tumiwad ami pangay ditug lunsud Filipos, gembagel gupia lunsud dia Macedonia, lunsud sakup Roma. Duuni santa' gebii migbebenwa ami dia Filipos kia.
13 Bena' su Gendaw Pelali, lumiu ami dig lunsud kia, miditu ami geksid tubig, pu' delendeman nami, duuni pektebu'an nu getaw Judea dia sa' menenabi ilan.

* **16:10 16:10** Si Lucas, su suminulat dig libru kini, ginamiten dini su penggelal "ami". Kaas mesuunan ta, minampu' na dini Pablo si Lucas.

Naa bena' mingingkud ami dia, mingukit ami tu ngag libun mipungun dia.
14 Mendadi duuni sala tawan di nga mikineeg dinami kia, ngalanen si Lydia, getaw Tiatira, mendedagang penepeten tinina' gempula. Kini si Lydia, megbasa tu Megbebaya'. Naa pidelendem nu Megbebaya' diniin, pektalentenanen gupia su talu' ni Pablo.
15 Binunagan dayun tubig si Lydia, ilan nu nga gapenen. Bena' mitubus, inggat ami dayun ni Lydia, laungen dinami, "Sa' laung niu suminaligu tu'u tu Kaunutan, ditu amu balayu pegbebenwa." Miguut ami dayun niin.

Su Kepirisu ni nga Pablo

16 Naa duuni gendaw, selian pegangay pami dia penenebian nu nga getaw, duuni misungkak nami delaga. Kig delaga kini, gulipen, pingepu'an menulay, kaas mengengatuk. Duminatu' dayun su nga getaw mingulipen diniin miksekat di kengatuken.
17 Mendadi tumindug dayun dinami ni Pablo sug delaga kia, kali' pegbeksay, laungen, "Ki nga getaw kini, sesugu'en ilan nu Tampusan Metaas Megbebaya'! Petenday nilan diniu kig bian nu kegawen diniu!"
18 Gendawgendaw, iin nai migbatag ia. Mendadi duuni gendaw, misesawan dun si Pablo. Liningayen dayun kig delaga kini, tilu'anen dayun su pegiba'anen, "Di pegbaya' ni Isukristu, sugu'en ku ya'a, pegawa'a diniin!" Iin dayuni kegawa' nu menulay.
19 Dagid sa' misuunan nu nga migulipen dun pu' nda' nai melaam nilan dun, pidaap nilan si Pablo muka' si Silas, dayun nilan biglasay tu tebu'an adun padap nilan tu nga kaunutan.
20 Bena' piadap nilan tu nga kuis, laung nilan dayun, "Ki nga getaw kini, getaw Judea. Miksamuk ilan dig lunsud ta kini.
21 Mikpetu'un ilan betad ndi' ta medawat, muka' ndi' ta dema mpia dunutan, pu' sakup Roma ita."
22 Migabang dayun lumumpak dini nga Pablo su nga melaun getaw.

Mendadi, pinggedit nu nga kuis su penepeten ni Pablo muka' ni Silas, sinugu' nilan dayun pembedasen ilan.
23 Bena' melaun na badas dinilan, pinirisu ilan dayun. Tinitulu' tu pegingat tu pirisuan, peksiba'an ilan peligenay.
24 Sa' mitelu'an su pegingat dia pirisuan, bitangen si nga Pablo dia mititenga' sugud nu pirisuan, dakus pitungi geksud nilan.
25 Mendadi duun saan miginenga'i gebii, minenabi si Pablo muka' si Silas dakus migbebat ilan kegenal tu Megbebaya', pikineegan ilan nu ngag duma pinikutan.
26 Mitekaw dayun meglinug metikteg, mikegyug su gintudan tu pirisuan. Migela' dayun mpuka' su nga takep, muka' milenga' dadema su ngag balud nu nga pinikutan.
27 Naa ki migingat dun kia, bena' mitanud muka' minita'en su nga takep mipuka' na, laungen dun migela' mbeluy su nga pinikutan. Sa' ma'nia, bikutanen sug badungen, megeget sia.
28 Dagid si Pablo, minekeg megbeksay, laungen, "Ndi'a pegeget! Kini dami, launan nami!"
29 Miksaak sulu'i megingat kia, migapas dayun suled dia sugud kia. Miglaub dayun di gedapan ni nga Pablo, sinaaban pati'.
30 Inagaken ilan dayun megawa' dia pirisuan. Sinaaken dayun dinilan, "Sir, alandun mai baalen ku, adun megawenu?"
31 Kali' ilan sembag, "Petuuda tu Kaunutan si Isus, adun megawen ka, sampay su gapen mu."
32 Dayun ukitay ni nga Pablo su talu' nu Megbebaya' tu megingat kia, kampu' nug launan getaw diag balay kia.
33 Naa, pia miklak na meginenga'i gebii, minangay mengugas di gangel ni nga Pablo su megingat kini. Dayun mikpebunag tubig, kampu' nu kelaun gapenen.
34 Iwit dayun nu megingat si Pablo muka' si Silas ditug balayen, dayun nilan ilakay di gaan. Naa liliag dayun gupia su megingat di pirisuan, ilan nu tibuuk

salapenan kia, saba' mikpetuud nailan tu
Megbebaya'.
35 Mendadi bena' miglegendaw, sumin-
ugu' su nga kuis di nga pulis mangay
ditu megingat tu pinirisu, pimuun nilan
diniin, beluyenen si nga Pablo.
36 Bena' midengeg nu megingat kia,
laungen dini Pablo, “Pimuun nu nga kuis,
beluyen amu. Naa panaw amu, gempia
dai ginaa niu.”
37 Dagid kali' pektalu' si Pablo di nga
pulis kia, “Paa, pimbadas ami nilan di
gedapan nu nga getaw, nda' ami ukumay.
Asa sakup Roma ami! Pinirisu ami nilan
dayun. Naa nandaw, beluyen bami nilan
di meleglud? Paa, ndi' mesu'at! Su
nga kuis kia, subay medini ilan megbeluy
dinami!”
38 Sa' ma'antu, inukit nu nga pulis ditu
nga kuis ki tinalu' kia ni Pablo. Bena'
misuunan nu nga kuis pu' sakup Roma si
Pablo muka' si Silas, mindek ilan.
39 Miditu ilan ni nga Pablo, minengi ilan
pedasun dinilan. Pibeluy nilan dayun si
nga Pablo muka' pinengi nilan dun, gua'
ilan dig lunsud kia.
40 Migawa' dia pirisuan si nga Pablo,
mipuli' ilan ditug balay ni Lydia. Bena'
minguliksеg ilan di kepetedan dia, mi-
panaw na si Pablo muka' si Silas.

17

Ditu Tesalonica si nga Pablo

1 Naa minian si nga Pablo muka' si Silas
dig benwa Ampipolis muka' Apolonia,
dayun minundas ilan tu Tesalonica, ditu
tanda' duuni simbaan nu getaw Judea.
2 Mendadi minangay si Pablo tu sim-
baan, maa' dadema nug betaden, dayun
taman telu deksu' Gendaw Pelali, mi-
gyagayaga tu nga getaw dia mekatag di
Misulat Talu' nu Megbebaya'.
3 Pigwali dinilan ni Pablo su talu'
nu Megbebaya', muka' inalapen duni
tu'usanen dun pu' su Tindu' nu Meg-
bebaya' Meglekaunutan, subay minatay
muka' mitubu' puli'. Kali' pektalu' si
Pablo dinilan, “Kini si Isus, ki petendain
ku diniu, iin na tu'u su Tindu' nu Megbe-
baya' Meglekaunutan.”
4 Naa sug duma getaw dia simbaan kia,
mituudan ilan dun, minampu' ilan dayun
dini Pablo muka' dini Silas, sampay
melaun libun meketaasi gelalen muka'
nga getaw Grecia megbasa tu Megbe-
baya'.
5 Dagid ki nga getaw Judea, mingim-
begu ilan dini nga Pablo. Pinun-
gun nilani nga mekelela' getaw medu-
pang, adun semuken nilani tibuuk lunsud
kia. Linumpakan nilan dayun sug balay
nu sala tawan ngalanen si Jason, pu'
pegua'en nilan sia dia si Pablo muka'
si Silas, uiten nilan sia tu gedapan nu
melaun getaw.
6 Bena' nda' nilan mbaangay, dindel
nilan ditu gedapan nu nga kaunutan
dig lunsud si Jason dakus ngag duma
mekpetuud. Mimeksay ilan, “Ki nga
getaw kini, pisasaw nilan sug liwagan
benwa! Naa nandaw, minateng nailan
pelum dini,
7 dakus pinemba' ilan ni Jason kini diag
balayen. Launan nilan, mimilas ilan tu
palinta nu tampusan gadi' nu getaw Roma
si Cesar, laung nilan daw duuni sala gadi',
ngalanen si Isus.”
8 Bena' midengeg nu nga getaw muka'
su nga kaunutan nug lunsud, misasaw
gupiai ginaa nilan.
9 Bena' pisunggud nilan si nga Jason,
biluy ilan dayun.

Su Kelaguy ni nga Pablo tug Berea

10 Mendadi bena' miglegebii, pilaguy nu
nga mikpetuud si Pablo muka' si Silas tug
lunsud Berea. Naa dekag nailan minateng
ditu, tuminuun ilan tu simbaan nu getaw
Judea.
11 Naa ki nga getaw Judea diag Berea
kia, mekesuun ilan, batul nu nga getaw
ditu Tesalonica kia. Pinemba' nilan gupia
su pitenday dinilan, muka' gendawgen-
daw penilungen nilan su Misulat Talu'
nu Megbebaya', adun mesuunan nilan sa'
metuud su pektelu'en ni Pablo, sa' ndi'.
12 Melaun dinilan mikpetuud, duuni
ngag libun getaw Grecia metaasi tindegen
muka' ngag laki.
13 Dagid ki nga getaw Judea ditu Tesa-
lonica, bena' midengeg nilan pu' megukit

padun si Pablo talu' nu Megbebaya' ditug Berea, miglendug ilan, pisamuk nilan dayun pati' su ginaa nu melaun getaw dia.
14 Sa' ma'antu, pilaguy ganam nu nga mikpetuud si Pablo tu geksid dagat. Laak si Silas muka' si Timoteo, mibilin pailan diag Berea.
15 Su nga tumindug dini Pablo gikteb tu Atenas, sa' minuli' ilan diag Berea, pimuun ni Pablo dinilan, ndi' meglangan si Silas muka' si Timoteo meglendug diniin.

Ditug Atenas si Pablo

16 Naa selian ni Pablo megelat dini Silas muka' dini Timoteo diag Atenas, mipati' gupia melibuleng si Pablo sa' minita'en mileep ledawanig lunsud kia.
17 Mendadi, miditu dayun simbaan nu getaw Judea si Pablo, piglantugi'anen su nga getaw Judea dia, kampu' nu nga kana' getaw Judea megbasa dadema tu Megbebaya'. Mesama dadema dia nga tebu'an, adin sug duuni getaw mpekita'en.
18 Naa duun pagidi nga mekpetu'un, piningalan dun ngag Epikureo muka' ngag Estoiko, miglantugi' ilan pagid dini Pablo. Sinaak nu ngag duma, “Alandun siai pektelu'en ni metakabul getaw kini?” Simbag nug duma, “Mama' megukit mekatag di ngag diwata nda' ta pa mailala.” Iini mitalu' nilan duni ma'nia, pu' migukit si Pablo mekatag dini Isus muka' pagid mekatag di ketubu' puli' nu getaw.
19 Mendadi, iwit nilan si Pablo tu gedapan nu nga kunsial nug lunsud nilan, piningalan dun su pikumpungan nilan kia, sug Areopago. Kali' ilan pektalu' dini Pablo, “Mauya'an nami sia, ulugen mu dinami kig begu tinitulu' mu kiin.
20 Ki ngag duma telu'en mu, iin pa nami medengeg, kaas mesuunan nami sia su guluganen.”
21 (Pu' su nga getaw Atenas kia sampay su ngag lain getaw migbenwa dia, nda' pai dunig lain pinggulaula nilan, megukit laak ilan muka' mekineeg dig begu sinuunan.)
22 Mendadi, migindeg si Pablo dia gedapan nug Areopago kia, kali' pektalu', “Yamu nga getaw Atenas, minita'u su kegbasa niu gupia tu ngag diwata.
23 Pu' su kepanawpanawu dinig lunsud niu, pegbentayan ku su nga pengamuyu'an niu, duuni minita'ui gentudan gilak sinulatan, ‘Pengamuyu'an tug Diwata nda' nami Mailala.’ Naa mendadi,” maa' laung padun ni Pablo, “kig diwata pektemuyen niu kiin, su laung niu nda' niu mailala, iinen na gupiaig diwata petendain ku diniu.
24 Su Megbebaya', su Miwat dig lumbang muka' Mitang tug launan bitang dun, su Kaunutan di gekleb langit bu' lupa', ndi' megbenwa di pengamuyu'an pigbaal nu kilawan.
25 Iin, ndi' dadema ebangan nu getaw, pu' nda'i kulangen, kagina iini megbegay ketubu' muka' ginaa muka' kelaunanen di tiba'an getaw.
26 Iin dademai miwat dig launan bansa nu getaw, sala tawan dai pikpuunanen dun. Tindu'en dadema su timpu nu nga nasud, muka' pigbatalbatalen su gikteb dulunan nug benwa nilan di tibuuk lumbang.
27 Iini pinggulaulanen duni ma'antu, pu' adun penengaun nilan su Megbebaya', adun sia mbaangan nilan iin, saba' ilan menelubatik diniin. Laak dagid su Megbebaya', kana' melayu' dinita, saladua'.
28 Ma'antu su misulat,

‘Iini puun nu ketubu' ta, iini puun nu kekuleg ta muka' ginaa ta.’

Maa' danu tinalu' nu menenubad diniu, laung nilan,

‘Bata' ita tu'u nu Megbebaya'.’ ”

29 Laung padun ni Pablo, “Naa mendadi, kagina bata' ita nu Megbebaya', ndi' ta mpia pegdelendemen pu' su Megbebaya', mama' ledawan binaal nu getaw, kig binaal bulawan, bulawan selapi', atawaka batu, lumbus tinawan laak nu kilawan.
30 Su nda' ta pa mailala su Megbebaya', nda'en pengebetay su gulaula ta. Laak dagid nandaw, pinalintanen pu' subay meksikesuun su tiba'an getaw di tibuuk lumbang.
31 Pu' miksesa' su Megbebaya' di gendaw peglepengenen ukumay su tiba'an getaw

pebian di sala tawan getaw tindu'en mengukum dun. Ki sala tawan kiin, tinu'usan nu Megbebaya', iini tinu'usen dun, pitubu'en puli' ki getaw kiin!”
32 Naa bena' midengeg nu nga getaw su tinalu' ni Pablo mekatag di ketubu' puli' nu minatay, miksudaw dini Pablo sug duma. Laak laung nu ngag duma, “Mekineeg pami puli' dini'a mekatag di telu'en mu kini.”
33 Mendadi, migawa' si Pablo dia nga kunsial kia.
34 Duuni nga minampu' diniin dakus mikpetuud dini Isus. Sala tawan dinilan si Dionisio, kunsial dig Areopago kia, muka' sala tawan dademaig libun, si Damaris, sampay duun dademai ngag duma getaw mikpetuud.

18

Ditu Corinto si Pablo

1 Genat itu, migawa' si Pablo diag Atenas, minundas dayun tu Corinto.
2 Mitaanganen dia sala tawan getaw Judea, ngalanen si Aquila, daan benwanen su Ponto. Begu dateng si Aquila dia Corinto genat tug Italia, ilan nu sawanen si Priscila, pu' pinalinta nu tampusan gadi' si Claudio, subay mawa' diag Roma su kelaun getaw Judea. Naa linaawan ni Pablo si nga Aquila kia,
3 dayun migbebenwa dinilan, migduma dinilan mengimbaal, pu' miksamaig bian nilan malap ketubu'an nilan, panday ilan megbaal bebelayan luna.
4 Dayun kada Gendaw Pelali, migyaga si Pablo dia simbaan nu getaw Judea, pengmetuudanen su nga getaw Judea sampay su nga getaw Grecia.
5 Naa dekag minateng si Silas muka' si Timoteo genat ditu Macedonia, minamal megukit si Pablo ditu nga getaw Judea, takesi'anen dinilan pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.
6 Dagid bena' pimilas nu nga getaw Judea kia su tinalu' ni Pablo dakus pinampalaksaan nilan iin, ikpagan dayun ni Pablo su penepetenen, tu'us tumiliud dadema dinilan. Kali' pektalu' si Pablo dinilan, “Naa, sa' ndi' namu duaten nu Megbebaya', metibaba' da laak niu. Naan, nda' nai sala'u dun. Mendadi genat nandaw, iin nai pegukitan ku ki nga kana' getaw Judea.”
7 Sa' ma'nia, migawa' dayun si Pablo dia, miditu pelum balay ni Tito Justo, kana' getaw Judea laak megbasa tu Megbebaya'. Sug balayen, misaing dia simbaan nu getaw Judea.
8 Naa si Crispo, su kaunutan di simbaan kia, mikpetuud tu Kaunutan si Isus, kampu' nu tibuuk salapenanen. Melaun dademaig duma getaw dia Corinto mikedengeg ditu talu' ni Pablo dakus mikpetuud dun, mikpebunag ilan dayun tubig.
9 Mendadi duuni gebii, mikpaita' dini Pablo su Kaunutan Megbebaya'. Kali' pektalu' dini Pablo su Kaunutan, “Naa mendadi, ndi'a mendek. Penamala megukit, ndi' mu mesikpa'ay.
10 Pu' naanig duma mu. Nda'i sala tawan mekeka'id dini'a. Pu' melaun pai baalen ku piglegetawan ku dinig lunsud kini.”
11 Ma'antu, migbebenwa pa si Pablo dia setaun bu' ginenga', megukit di talu' nu Megbebaya' tu nga getaw dia.
12 Mendadi su timpu ni Galio gubirnadur tindu' nu nga getaw Roma dia Grecia, ki nga getaw Judea, piksalabuukan nilan lumpakay si Pablo, pinguit nilan dayun iin tu pengukuman.
13 Kali' ilan pektalu', “Ki getaw kini, pengmetuudanen sia su nga getaw, adun dunutan nilan kig betad mektamuy tu Megbebaya', ki binandu ditu palinta!”
14 Sa' sumbag na sia si Pablo, kali' pektalu' si Galio di nga getaw Judea kia, “Ay, yamu di nga getaw Judea, sa' pinenggi' mikesala' atawaka migdupangi getaw kini, naa mesu'at da sia mektigelu diniu.
15 Laak kagina piglisu'an laak ini mekatag di penggelal muka' gelal dakus palinta niu, naa yamui metau dun. Mpauku misala di ma'nia!”
16 Piawa'en ilan dayun dia pengukuman.
17 Ginapus dayun nu nga sakup ni Galio si Sostenes, su kaunutan di simbaan nu getaw Judea, pimbedasan nilan dayun

diag lenu'an nu pengukuman. Laak nda' pengebetay ni Galio kia.

Su Kepuli' ni Pablo tug Antioquia

18 Tubus itu, duuni santa' gebii migbebenwa pa dia kepetedan si Pablo. Migudas dinilan dayun miditu Cencrea, adun sumakay pangay tu Siria. Migdunut diniin si Priscila muka' si Aquila. Laak su dia pa Cencrea si Pablo, mikpekis dimpulu, tu'us pinuuden su pinasaden tu Megbebaya'.

19 Naa minateng ilan diag Efeso, dia ilan dayun miksuay ni nga Aquila. Si Pablo, sumiled tu simbaan nu getaw Judea dia, migyagayaga dayun dinilan.

20 Ginuut nilan sia diniin ndi' pa mundas, laak nda' peliag si Pablo.

21 Sa' migudas dinilan, laungen, “Sa' iin su mauya'an nu Megbebaya', mpuli' dau dini niu.” Sa' ma'nia, suminakay na pelum genat diag Efeso.

22 Bena' minateng si Pablo dia Cesarea, tumiwad dayun ditu Jerusalem, mingumbelayan pa dia pikumpungan nu nga sakup ni Isus, dayun minundas ditug Antioquia.

23 Naa bena' minibeniben dia, mipanaw na puli' si Pablo, mingepitan diag benwa Galacia muka' Frigia, paisegenen su kesalig nu kelaun sakup ni Isus dia.

Migukit si Apolos tug Efeso muka' tu Corinto

24 Naa duuni getaw Judea ngalanen si Apolos, daan benwanen sug Alejandria, mitua' diag Efeso. Kini si Apolos, metau megdalan di telu'enen, muka' miulugen gupia su Misulat Talu' nu Megbebaya'.

25 Piktu'unan dadema dig Bianan nu Kaunutan si Isus, kaas gila'eni ginaanen megukit muka' mekpetu'un mekatag dini Isus. Lumbus metuud su gukitenen, laak daal dai misuunanen, gikteb tu kegbunag tubig piktu'un ni Juan.

26 Mendadi misasal megukit si Apolos dia simbaan nu getaw Judea. Laak sa' midengeg ni Priscila kia muka' ni Aquila, iwit nilan ditug balay nilan, pigiseg nilan dayuni sinuunanen mekatag dig Bianan nu Megbebaya'.

27 Tubus itu, pigdelendem ni Apolos dumipag ditug benwa Grecia. Pinguliksegan nu kepetedan diag Efeso, mikpuit ilan dayun sinulat tu nga sakup ni Isus ditu Grecia, pu' adun telima'en nilan si Apolos. Naa bena' minateng dia Grecia si Apolos, su nga mikpetuud ditu sekat tu tulung nu Megbebaya', ibanganen gupia.

28 Pu' miulakanen talu' su nga getaw Judea, minalap tu'usen dun dia Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' si Isus su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan.

19

Ditug Efeso si Pablo

1 Naa selian ni Apolos dia Corinto, si Pablo, minian diag binuidan, dayun tumigbeng ditug Efeso. Bena' minateng dia, duuni nga sakup ni Isus mipekita'en.

2 Kali' saak dinilan si Pablo, “Pingepu'an mamu nug Balakat nu Megbebaya' sikna mikpetuud amu?”

Simbag nilan, “Baa, nda' nami medengeg pu' duunig Balakat nu Megbebaya'.”

3 Sinaak ni Pablo, “Naa sa' ma'nia, sa' binunagan amu tubig, ta' alanduni pituud niu?”

Kali' ilan sembag, “Pituud nami su kegbunag ni Juan tubig.”

4 Kali' pektalu' si Pablo, “Su kegbunag ni Juan tubig tu nga getaw, kitui tu'us di keksikesuun nilan. Muka' padun tinalu' ni Juan tu nga getaw Israel pu' petuuden nilan ki sungu mateng mbinaya' diniin, sa'itada si Isus.”

5 Mendadi ki nga sakup ni Isus kia, bena' midengeg nilan ki tinalu' kia ni Pablo, mikpebunag ilan puli' tubig, tu'us di kesakup nilan tu Kaunutan si Isus.

6 Bena' dipenan ilan ni Pablo, pingepu'an ilan tu'u nug Balakat nu Megbebaya'. Mikekabit ilan dayun dig lain pikebitan dakus migwali ilan talu' nu Megbebaya'.

7 Duun saani sepulu' bu' dua' tawanig laun nilan.

8 Tubus itu, minangay si Pablo tu simbaan nu getaw Judea, minibelu' dayun megukit tu nga getaw dia, gikteb telu bulan. Minamal megyagayaga dinilan,

pingmetuudanen sia ilan mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.
9 Laak sug duma dun, meketegasi gulunen, mimilas ilan, dakus piglaat telu'an nilan dia gedapan nu tibuuk pikumpungan sug Bianan nu Kaunutan si Isus. Sumiway dayun dinilan si Pablo, muka' pisuayen dadema dinilan su nga sakup ni Isus. Guminalin si Pablo ditu gusekilaan ni Tirano, gendawgendaw dayun migyaga dia.
10 Iin nai migbatag sampay dua' taun, kaas su talu' nu Megbebaya', midengeg nug launan getaw dig benwa Asia kia, su nga getaw Judea sampay su nga kana' getaw Judea.

Su ngag Bata' ni Esceva

11 Mendadi, mekesalebu' gupiai pinggulaula nu Megbebaya' pebian dini Pablo.
12 Su nga pegladu, sa' uiten dinilani panwilu ni Pablo atawaka ginabas penepetenen, metekaw ilan mauli'ay, dakus mautidan dinilani menenulay.
13 Mendadi, duuni nga getaw Judea megleepleep dig benwa megutid di menenulay, indanan da nilan dema sembayay su ngalan ni Isus. Miktalu' ilan di menenulay, “Utidan ku amu di pegbaya' ni Isus, su pegukiten ni Pablo.”
14 Duuni pitu tawan mekpated, ngag bata' nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea ngalanen si Esceva, ma'antu dademai pinggulaula nilan.
15 Dagid su menulay, sa' inutidan sia nu ngag bata' ni Esceva kia, miktalu' dinilan, “Si Isus, mi'ilalau, muka' si Pablo dema. Laak yamu, adin amu getaw?”
16 Linumpakan dayun nu piglegetan nu menulay kiai ngag bata' ni Esceva kini, dinaagen ilan gela', mikelaguy ilan dayun diag balay kia, milebasan ilan muka' ingelan.
17 Bena' misuunan nu nga getaw diag Efeso su mipenggulaula, mindek ilan gupia, su nga getaw Judea dakus su kana'. Inal dayun nu nga getaw su Kaunutan si Isus.
18 Melaun mikpetuud mitua' dayun dini nga Pablo, pegukiten nilan su melaat gulaula nilan.
19 Duun paduni nga mensaled, pinungun nilan su ngag libru nilan sinulat dun su nga ginis saled, sinsulan nilan dayun dia gedapan nu nga mikpetuud. Piglekwinta dayun sug laga' nu ngag libru kia, lima pulu' ngibu denario.
20 Ma'nia, minamal gusay mesigwag su talu' nu Kaunutan Megbebaya', ndi' megaga nu nga getaw su ginuungen.

Su Samuk tug Efeso

21 Tubus itu si Pablo, delendemanen biananen puli' su Macedonia muka' Grecia, dayun mundas tu Jerusalem. Laung ni Pablo, “Dayun genat ditu Jerusalem, subay maita'u sug Roma.”
22 Sa' ma'nia, sinugu' ni Pablo meguna tu Macedoniaig dua' tawan megabang diniin, si Timoteo muka' si Erasto. Iin, mibilin pa diag Asia.
23 Naa di gendaw kiin, misasaw gupia sug lunsud Efeso saba' dig Bianan nu Kaunutan si Isus.
24 Pu' duuni getaw menensal dig bulawan selapi', ngalanen si Demetrio, megbaal balaybalay penunggilinganen sug balay pengamuyu'an dig diwata libun, ngalanen si Diana. Melaun miselapi' nu nga tinindanan ni Demetrio.
25 Mendadi kini si Demetrio, pinungunen su tinindananen dakus su sama menensalen, kali' pektalu' dinilan, “Yamu nga getaw, misuunan niu iini puun nu kegdatu' ta, su pendayan ta kini.
26 Mendadi, minita' niu dakus midengeg niu su pinggulaula ni Pablo kiin. Laungen, sug ledawan pigbaal nu kilawan, kana' tantu diwata. Melaun getaw mituudan dun, dinig Efeso sampay di tibuuk Asia.
27 Naa sa' ma'antu, mbuus meglaatig dengeg nu pindayan ta, muka' meglaat dadema su kegbasa nu getaw tug balay pengamuyu'an ta tu mekesalebu' diwata si Diana. Pidag pa tanan, mbuus mbeleng sug dengeg ni Diana, sug diwata pektemuyen nu tiba'an getaw dinig Asia sampay su tiba'an getaw dig dibabaw lumbang!”
28 Naa bena' midengeg nu nga melaun getaw ki tinalu' kia ni Demetrio, mitutung

ilan gangit. Minekeg ilan dayun megbeksay, laung nilan, “Mekesalebu' diwata si Diana, su pektemuyen nu getaw Efeso!”
29 Misasaw dayun su tibuuk lunsud. Migdengan dayun gubek dia tebu'an su nga getaw, piminteng nilan dia si Gayo muka' si Aristarco, dua' tawan getaw Macedonia, tendug ni Pablo.
30 Naa si Pablo, mauya'anen sia madap tu nga getaw kia, dagid nda' begay nu nga sakup ni Isus dia.
31 Duun dademai nga kaunutan dig benwa Asia kia, sambat ni Pablo, pimuun nilan si Pablo, ndi' na mekpaita' dia tebu'an.
32 Naa ditu tebu'an, misasaw gupia su nga getaw. Sug duma, salaig beksainen, sug duma, sala pelum, pu' su tiba'anen, duun dai misuunanen, sa' ta' alanduni pikumpungan nilan.
33 Naa duuni getaw, ngalanen si Alejandro, piadap nu nga getaw Judea. Pipengamed sia ni Alejandro su nga getaw, adun kineegan nilan sia su sembagen.
34 Laak sa' mi'ilala nilan pu' getaw Judea iin, mimegdengan ilan memeksay taman dua' uras, laung nilan, “Mekesalebu' diwata si Diana, su pektemuyen nu getaw Efeso!”
35 Mendadi tiga'wan, su sikritaryu dig lunsud kia, pipengameden su nga getaw. Kali' dayun pektalu', “Yamu nga samau getaw Efeso! Suunan nug launan getaw pu' ita nu nga getaw Efeso, itai megingat tug balay pengamuyu'an tu mekesalebu' diwata si Diana, muka' ita dademai megingat tu me'elig batu kiin milabu' genat tug langit.
36 Naa kagina nda'i getaw mekepemalaw dun, subay mengamed amu, pu' mbuus mekesaba' amu.
37 Pu' iwit niu dini kig dua' tawan kini, asa nda'i melaat gulaula nilan ditug balay pengamuyu'an ditug diwata ta, muka' nda' nilan dema tampalaksaay sug diwata ta kiin.
38 Naa sa' duunig dangat ni nga Demetrio, ilan nu samapandayen, naa melengas ditu nilan pengukuman dengatay, pu' duuni nga kuis dia.
39 Laak sa' duun pai mauya'an niu, melengas pausay niu ditu pikumpungan nu kunsial.
40 Pu' mbuus itai tempuan di keglekesasaw kini nandaw, dayun nda'iduni mesembag ta dun.”
41 Bena' mideksu' su talu' nu sikritaryu, piuli'en su nga getaw mikpungun dia.

20

Minangay tu Macedonia muka' Grecia si Pablo

1 Bena' misikpa' su kesasaw kia, si Pablo, pinungunen su nga sakup ni Isus. Mingamu' dayun si Pablo dinilan, dayun migudas dinilan muka' mipanaw pangay tu Macedonia.
2 Naa selianen mian di ngag benwa di gelet Efeso muka' Macedonia, pinemalanen penguliksegay su nga sakup ni Isus dia. Ma'antu, minateng tu Grecia,
3 migbebenwa dayun dia seled telu bulan. Bena' sungu sumakay si Pablo pangay tu Siria, midengegen pu' duunig delendeman nu nga getaw Judea, petain nilan iin sia. Kali' pegleketau si Pablo, miksimpuli' mian dia Macedonia.
4 Tumindug diniin si Sopater getaw Berea, bata' ni Piro, dakus dua' tawan getaw Tesalonica si Aristarco muka' si Segundo, si Gayo getaw Derbe, dua' tawan getaw Asia si Tiquico muka' si Trofimo, dayun su tampusanen si Timoteo.
5 Miguna ilan dinami mpanaw, pigelatan ami nilan ditu Troas.
6 Bena' miglinggwang sug Lumpuk di Pan nda' Petulinay, suminakay ami dia Filipos. Bena' lima endaw ami meksakay, midepetan nami ilan ditu Troas. Minapit ami dayun dia laga' sala simana.

Su Tampusan Keguliug ni Pablo tu Troas

7 Naa bena' gebii Sabadu, mikpungun ami maan dig lebungan kiin gindan di kepatay ni Isus. Si Pablo, miktitulu' di nga getaw mipungun, miniben mektalu', depet miginenga'i gebii, pu' delendemanen, mpanaw na sa' megendaw.
8 Melaun sulu' dia sugud pikpungunan nami diag ditaas.

9 Mendadi, duunig begu getaw pegingkud diag dungawan, ngalanen si Eutico. Bena' metaas gupiaig yaga ni Pablo, tulugen gupia si Eutico kini, mitenangan dayun muka' milabu' tu silung, genat di ketelu angka'en. Kali' nilan ingebangay, masi' minatay na.
10 Dagid pinaugan dayun ni Pablo si Eutico kini, dinunggu'anen, dayunen epelay. Kali' pektalu' si Pablo tu ngag dumanen dia, "Ndi' amu melibuleng, pu' kini da su gimuuden."
11 Mendadi minaik na pelum si Pablo, pimetanen su pan, dayun ilan maan. Bineeg ni Pablo megabitabit dinilan, sampay migendaw. Mipanaw dayun si Pablo.
12 Sug begu getaw milabu', inated nu ngag dumanen tug balayen, mitubu' na. Miamu' dayun gupia su ginaa nu ngag dumanen.

Minundas si nga Pablo tu Mileto genat tu Troas

13 Mendadi iini sabut nami, meguna ami sumakay tug Ason, dayun si Pablo, sumakay sa' mateng dia. Pu' daniin, mian dig lupa'an.
14 Naa bena' mipekita' nami tu'u si Pablo diag Ason, pisakay nami, dayun ami mundas pangay tu Mitilene.
15 Genat tu Mitilene, suminakay ami puli', dayun sendaw pa, minateng ami ditu Quio. Bena' sala gendaw na pelum, duminggu' ami ditu Samo. Di kedua' endawen, midepet ami ditu Mileto.
16 Pu' delendeman ni Pablo, liaun nami sug lunsud Efeso, adun ndi' ami melangan dia prubinsya Asia. Pu' megdedali' si Pablo, taginaanen mateng ami sia ditu Jerusalem, megdeksu' sug Lumpuk Pentecostes.

Su Talu' ni Pablo Pingumbilinen tu nga Kaunutan nu Sakup diag Efeso

17 Naa si Pablo, su diin pa Mileto, mimuun tu nga kaunutan di pikumpungan nu nga sakup ditug Efeso, sinabinen ilan.
18 Naa bena' minateng ilan, kali' pektalu' si Pablo dinilan, "Naa mendadi, kig betadu saanan ku dumuma diniu genat tu gendaw nu kedatengu dini prubinsya Asia, misuunan na niu gupia.
19 Pinuudu su sugu'an nu Kaunutan Megbebaya' dinaan. Minegdu' pati'ig lua'u, pibaba'uig lawasu, saanan migleginis su kengindan dinaan sekat di kegleget dinaan nu nga getaw Judea.
20 Misuunan da niu dema pu' gila'u telu'ay diniu su mpianan amu dun, piktitulu'an ku amu di gedapan sampay ditu ngag balay niu.
21 Su nga getaw Judea mesama su kana', mikpegadu dinilan pu' subay meksikesuun ilan, subay lumingay ilan tu Megbebaya' muka' sumalig tu Kaunutan ta si Isus."
22 Laung ni Pablo, "Mendadi, mangay nau tu'u tu Jerusalem, penuuden ku su sugu'an dinaan nug Balakat nu Megbebaya'. Naa ndi'u suunan ki mpenggulaula dinaan sa' matengu ditu.
23 Suunan ku laak su pigad dinaan nug Balakat nu Megbebaya' pu' medetengan ku tu kelaun lunsud mbianan ku, pirisuunu dia muka' peglegetanu.
24 Dagid danaan, ndi'u petailen su ketubu'u, bilangen ku nda'i gatagen, sa' laak mpenuudu ki sinugu'an dinaan, megela'u tubusay su pibaal dinaan nu Kaunutan ta si Isus, sa'itada su kegukitu di Gempia Petenday mekatag di tulung nu Megbebaya'."
25 Kali' padun pektalu' si Pablo, "Naa mendadi naan, migleepleepu diniu, migukitu diniu mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Mendadi, misuunan ku pu' pia sala tawan diniu, ndi' na niau pelum mpekita' puli'.
26 Kaas paladpalad taman talu'u diniu nandaw, sa' duun diniui mbeleng tug linaw gapuy, kana' na danaan sala'.
27 Pu' kiin, gila'u pesuun diniu su tibuuk delendeman nu Megbebaya'.
28 Kaas talentenay niu ki ndi' mpalini kekpetuud niu, muka' talentenay da niu dema su nga samasakup niu, su pibaya' diniu nug Balakat nu Megbebaya'. Ingatay niu su nga maa' karniru nu Megbebaya', su binaalen piglegetawanen pebian di keganti' dun nu ginaa nug Bata'en.

29 Naa misuunan ku sa' megawa' nau
diniu, duun dayuni lumamug diniu nga
malig metetubu' mendapa' di karniru,
ndi' nilan lelaatan su nga karniru nu
Megbebaya'.*
30 Duun dademai nga samasakup niu
mekpetu'un diniu melaat, adun sia pe-
suain nilan su nga sakup ni Isus, mesakup
nilan dayun.
31 Kaas peglengilam amu, muka' ndi'
niu selingaway pu' gebii gendaw seled
telu taun, miktitulu'u diniu sampay
minegdu'ig lua'u."
32 Mendadi, diksu' na ni Pablo su
talu'en, laungen, "Mendadi nandaw,
saligu namu ditu Megbebaya' muka' ditu
pitenday diniu mekatag di tulungen, su
mekpaiseg tu kekpetuud niu muka' meg-
begay diniu kepianan pitengeden di nga
kelaun pinaas piglegetawanen.
33 Su kegdumau diniu, nda'u mayak tu
ga'us nu getaw, pia su kwartanen bu-
lawan atawaka pelata sampay su penepe-
tenen.
34 Suunan niu pu' pikula'an gulasu,
adun naani meksukat tu ketubu'an ku
muka' tug danu ngag dumau.
35 Su kelaun pinggulaulau, pinita'u
dun diniu pu' subay meglasay ita adun
mebangan ta su nga ndi' mekegaga. Pu'
subay ndi' ta selingawan su tinalu' kiin
nu Kaunutan si Isus, laungen, 'Ki getaw
megbegay, iini liliag, batul nu getaw be-
gayan.' "
36 Bena' mideksu' telu'ay ni Pablo,
migela' ilan dayun menginlulud muka'
menenabi.
37 Mikengaduy dayun su nga kelaun
dumanen, dunut ipel nilan si Pablo muka'
pingelekan nilan.
38 Iini miuba' ilan dun pati', pu' saba'
nu tinalu' ni Pablo kia pu' ndi' na nilan
puli' mpekita'. Inated nilan dayun ditug
bangka'en si Pablo.

21

Su Kepanaw ni Pablo tu Jerusalem

1 Naa dekag ami migudas, suminakay
ami, minandeng ami dumipag ditu Cos.
Bena' migendaw, minundas pami ditug
Rodas. Genat dia, minundas ami ditu
Patara.
2 Dia Patara, mibaangan namiig
bangka' pegangay tu Fenicia, suminakay
ami dayun.
3 Bena' midayag namii pulu' Cipre, lu-
miniku' ami dapit lintu, minundas ami
dayun ditu Siria. Duminggu' ami dia Tiro,
pu' duunig lulan pelusaden dia.
4 Pinengaw namii nga mikpetuud dia,
pitu gebii ami dayun minapit dia nilan.
Naa duuni nga sakup dia, ginuungan
ilan puun tug Balakat nu Megbebaya',
kaas minegul ilan dini Pablo pu' ndi' na
mundas tu Jerusalem.
5 Dagid bena' mipapasi guliug nami
dinilan, migudas ami, pu' minundas
ami gusay. Launan nilan, migela' ilan
dumunut dinami diag liu nug lunsud,
kampu' nu nga sawa nilan muka' bata'
nilan. Minginlulud ami dayun dia pentad
dagat menenabi,
6 dayun ami megudas. Bena' sumi-
nakay ami, minuli' ilan dema.

7 Mendadi genat dia Tiro, minundas
ami ditu Tolemaida. Linaawan nami su
kepetedan dia, sendaw ami mingumbalay
dia nilan.
8 Bena' migendaw, sumikat ami pelum,
minundas ami ditu Cesarea. Bena' mi-
nateng ami dia, mingintulugan ami dayun
ditug balay ni Felipe su megukit di Gem-
pia Petenday, sala tawan di pitu tawan
kiin pimili' kanugdiin dia Jerusalem mek-
ilas di ketubu'an.
9 Duuni paat tawan bata' ni Felipe
lumbus delaga, metau ilan megwali di
talu' nu Megbebaya'.
10 Mendadi, selian nami dia nga santa'
gebii, duuni getaw tumigbeng dia genat
tu Judea, ngalanen si Agabo, pimuunan
dadema nu Megbebaya'.
11 Mikpesempel dinami si Agabo kia,
inalapen sug baling ni Pablo, iin dayuni
binaluden dig baingkenen muka' di gek-
suden. Kali' pektalu', "Kinii tinalu' nug
Balakat nu Megbebaya'. Ki gapu' nug
baling kini, ma'nini'i kegbalud diniin nu

* **20:29 20:29** Ki nga malig metetubu' mendapa' di karniru, piulugan dun ni Pablo ki nga mekpetu'un dig balus.

getaw Judea dia Jerusalem, dayun nilan
pegwekilay tu nga kana' getaw Judea."
12 Bena' midengeg nami ki tinalu' kia ni
Agabo, ginuut nami sia si Pablo, yami nu
kepetedan dia, pu' ndi' sia mundas ditu
Jerusalem.
13 Dagid sumimbag si Pablo, "Mauma
dema ini, mingaduy mamu muka' piuba'
niui ginau? Naan kini, minuya' nau,
sa' kana' laak pikutanu dia Jerusalem,
pia matayu dia saba' nu kesakupu tu
Kaunutan si Isus."
14 Mibulugan laak ami megleguut dini
Pablo, misikpa' nami. Laung nami dayun,
"Adin sug liagan nu Kaunutan Megbe-
baya', iini penuuden."
15 Tubus itu nda' maiben, mingikpes
ami, minundas ami dayun tu'u pangay tu
Jerusalem.
16 Duuni nga sakup dia Cesarea
migdunut dinami, inated ami nilan
ditug balay ni Masun, getaw Cipre, pu'
pektulugan namiig balayen. Miniben na
si Masun mikpetuud.

Kuminita' dini Santiago si nga Pablo

17 Mendadi su kedateng nami ditu
Jerusalem, didialan ami gupia nu
kepetedan dia.
18 Bena' migendaw, minangay ami ni
Pablo kumita' dini Santiago, mikpungun
dadema dia su kelaunan kaunutan di
pikumpungan nu nga sakup.
19 Bena' mitubus ilan ni Pablo pegbe-
saay, gila'en gupia ukitay dinilan su ke-
laun pinggulaula nu Megbebaya' di nga
kana' getaw Judea pebian diniin.
20 Bena' midengeg nilan, inal nilan
su Megbebaya'. Kali' ilan pektalu' dini
Pablo, "Uu Mingumpated Pablo, misu-
unan mu pu' kana' laak santa' ngibu
tawani sama ta getaw Judea mikpetuud
na. Ilan, minamal pailan dumunut tu Pal-
inta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises.
21 Dagid duuni pisuun dinilan daw pu'
piktu'unan mu daw su kelaun getaw
Judea megbenwa dig lain benwa, belen-
gen daw nilan ki Palinta kia, ndi' mu
na daw pesirkunsisu su ngag bata' nilan,
muka' ndi' mu ilan daw pedunuten tug
betad nu getaw Judea.
22 Naa enduta'en ta ma dun? Pu' gem-
pantek, medengeg pa nilan su kedateng
mu dini.
23 Mendadi danami, melengas
pema'nini' mu. Duuni paat tawan kini,
duuni pinasad nilan ditu Megbebaya'.
24 Melengas dumunuta dinilan mangay
mekanu, pekanu amu dayun adun mawa'
su kelemu'ay niu, dayun ya'ai gumastu
dun sa' mekpekis ilan dimpulu nilan.
Sa' ma'nia, mesuunan dayun nug launan
getaw pu' su midengeg nilan mekatag
dini'a, nda'i metuud dun, pu' ya'a, din-
unutan mu dadema su Palinta ni Moises.
25 Laak ki nga kana' getaw Judea kia
mikpetuud na, piwitan nami ilan sulat,
adun mesuunan nilan sug delendeman
nami pu' ndi' mpia aanen kig betang
ginilak dig ledawan, sampay sug dugu'
muka' su pinatay dig lengek. Muka'
pegliaun nilan kig dusa."
26 Mendadi kini si Pablo, duminunut
tu'u di nga paat tawan kia. Bena' mi-
gendaw, mikanu ilan tu'u adun mawa'
su kelemu'ay nilan. Dayun sumiled
si Pablo tu Pengedapan tu Megbebaya',
adun siudenen su gendaw nu kepapas
nu kelemu'ay nilan, pu' ilakan dayun
betangig lawas nilan.

Dinaap si Pablo dia Pengedapan tu Megbebaya'

27 Mendadi bena' sungu mpapasi pitu
endaw, duuni nga getaw Judea genat tu
prubinsya Asia, minita' nilan si Pablo
dia Pengedapan tu Megbebaya'. Sinasaw
nilan dayun su nga melaun getaw, muka'
ginapus nilan si Pablo.
28 Mimeksay ilan, laung nilan, "Uy,
yamu getaw Israel! Ebangay niu ami!
Pu' ki getaw kini, iin su migleleep dig
benwa mekpetu'un di tiba'an getaw adun
meksudi' ilan dinita nu getaw Judea
muka' meksudi' dailan dema di Palinta
ni Moises sampay di Pengedapan kini tu
Megbebaya'. Pidag pa, duuni nga kana'
getaw Judea giwiten dini Pengedapan tu
Megbebaya', milemu'an dun ki pinaas
Pengedapan kini."
29 (Iini tinalu' nilan dun ma'antu, pu'
mundiin, minita' nilan si Trofimo, getaw

Efeso, tumindug dini Pablo diag lunsud, kaas laung nilan dun, iwit ni Pablo suled dia Pengedapan tu Megbebaya'.)

30 Misasaw dayun su tibuuk lunsud Jerusalem. Mibalu' dayun dia Pengedapan su kelaun getaw, ginapus nilan si Pablo, biniglas nilan dayun diag liu nu Pengedapan, tinakep dayun su genga'anen.

31 Bena' petain na nilan sia si Pablo, inukitan su kaunutan nu kelaun sundalu pu' misasawi tibuuk Jerusalem kia.

32 Iin, suminambut dayun mekpungun sundalu muka' nga kaunutan nilan, minggebek ilan dayun dia tebenan getaw. Bena' minita' ilan nu nga melaun getaw kia, miksikpa' ilan membadas dini Pablo.

33 Mikpesempel dayun dini Pablo su kaunutan kia nu kelaun sundalu, dinaapen dayun si Pablo muka' sinugu'en beluden kadina dua' buuk. Sinaak dayun nu kaunutan, “Adin getaw ini kini, muka' ta'i sala'en?”

34 Sug duma getaw, salai telu'enen, sug duma, sala pelum. Bena' ndi' melaam nu kaunutan sundalu su metuud saba' nu sasak nilan, sinugu'en uiten si Pablo diag balay sundalu.

35 Bena' minateng ilan dia tugda' egdan, subay sinipit si Pablo nu nga sundalu, pu' mbuus mesaba' nu nga getaw misasaw.

36 Migela' dailan gusay meglendug, kali' ilan pemeksay, “Petain! Petain!”

Sumimbag si Pablo

37 Naa sa' sungu na peseleday si Pablo diag dialem balay, sinaaken di kaunutan kia, “Megdadi sa' duuni telu'en ku dini'a?”

Laung dayun nu kaunutan, “Aw, metawa mektalu' pikebitan nu getaw Grecia?

38 Masi' kana'a nu getaw Ehipto kitu, su mingatu di gubirnu sug diin, dayun inagaken tug limawa' su paat ngibu tawan kitu, lumbus memunu'an?”

39 Kali' sembag si Pablo, “Naan, getaw Judea mau, daan benwau su Tarso, sakup Cilicia, sakupu di gembagel lunsud. Naa penengiin ku dini'a sa' megdadi, megyaga pau di nga getaw kini.”

40 Bena' mibuka' nu kaunutan, migindeg si Pablo dia gegdan, pipengameden su nga getaw. Bena' mingamed ilan, miktalu' si Pablo dinilan di Hinebreo.

22

1 Kali' pektalu' si Pablo, “Yamu nga Mekegulang muka' yamu nga Mingumpated, kelelaat kineegay niu ki sembagu kini!

2 Bena' midengeg nilan si Pablo megyaga dinilan di pikebitan nilan Hinebreo, labi nailan miamed. Kali' gusay pektalu' si Pablo,

3 “Mendadi naan, getaw Judea mau, migigetawu tu Tarso sakup Cilicia, laak diniinu Jerusalem mibagel. Piktu'unanu ni Gamaliel, piktu'unen gupia dinaan su Palinta dinunutan nu ginepu'ay ta. Minamalu mekpetuud ditu Megbebaya', ma'niin nu kenamal niu mekpetuud dun, launan niu dini nandaw.

4 Piglegetan ku su nga sakup nug Bianan kiin sampay ginaa nilan. Pimbaludu ilan muka' pinirisuu, libun laki.

5 Meketakesi' dun ki Tampusan Metaas Belian muka' su tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum kini. Pu' bigayanu nilan sulat uiten ku sia tu kepetedan ta ditug Damasco. Sa' ma'antu, mipanawu tu'u pangay ditu, pu' adun daapen ku pa pagid sia su nga sakup ni Isus dia, pembeluden ku ilan sia muka' pengeteden ku dini Jerusalem, adun ukumen ilan.”

Inukit ni Pablo su Kesakupen dini Isus (Pinggulaula 9:1-19; 26:12-18)

6 Pibundas gusay ni Pablo su talu'en, laungen, “Mendadi saba'u mpanaw, bena' sunguu mesebang diag Damasco, mabu' taasendaw saan, mitiaganu tekaw tiag genat tug langit.

7 Mibelilidu dayun tug lupa'. Duun dayuni midengegu tingeg, laungen, ‘Uu Saulo! Mauma dema peglegetan mau?’

8 Kali'u sembag, ‘Ta' taway dun ka?’ Kali' pelum sembag, ‘Naan si Isus, getaw Nazaret, ki peglegetan mu.’

9 “Naa ki tiag kia,” maa' laung padun ni Pablo, “minita' nu nga tendugu, laak

nda' nilan medengeg su talu' nu mikabit
dinaan.
10 Sinaaku dayun, ‘Mekenduta' mau
dun, uu Kaunutan?’ Kali' sembag di-
naan su Kaunutan, ‘Pegbuata, bundasa
diag Damasco, dayun sa' mateng ka dia,
telu'en dini'a ki kelaunan tindu' dini'a
baalen mu.’ ”
11 Laung ni Pablo, “Naa kagina min-
lamengi pegbantayu saba' nu tiag kia,
inulipitu laak nu ngag dumau kia mundas
diag Damasco.

12 “Naa duuni getaw diag lunsud kia
ngalanen si Ananias, megbasa tu Megbe-
baya', mekesuun getaw, pu' dinunutanen
gupia su Palinta ni Moises. Kini si Ana-
nias, pegbesaan gupia nug launan getaw
Judea pegbenwa diag Damasco.
13 Iini mitua' dinaan, migindeg dia
gupidu, kali' pektalu' dinaan, ‘Uu
Mingumpated Saulo, mekengita'a na!’
Mitekawu dayun mekengita', minita'u
dayun iin.
14 Kali' pektalu' si Ananias, ‘Su Meg-
bebaya', su pektemuyen nu ginepu'ay ta,
tindu'a niin adun pesuun dini'a kig delen-
demanen, dakus maita' mu ki mekesuun
Sesugu'enen kiin sampay medengeg mui
tantu tingegen.
15 Pu' ya'a dayuni tumakesi' diniin tu
tiba'an getaw, iini ukiten mu su minita'
mu muka' su midengeg mu.
16 Mendadi, ta' mai kelangan ta kini?
Pegbuata, bunagan ka tubig, maugasan
dayun su sala' mu puun tu kengamu' mu
diniin.’ ”

Su Kektendu' dini Pablo Megukit tu nga Kana' Getaw Judea

17 Laung padun ni Pablo, “Naa bena'
mipuli'u dini Jerusalem, selian ku menen-
abi ditu Pengedapan, duuni pinita' nu
Megbebaya' dinaan,
18 masi' su Kaunutan si Isus, tinalu'en
dinaan, ‘Pegdedali'a megawa' di
Jerusalem, pu' su takesi' mu mekatag
dinaan, ndi' duaten nu nga getaw dini.’
19 “Kali'u sumpat, ‘Laak dagid uu
Kaunutan, su getaw dini Jerusalem, misu-
unan nilan gupia pu' su mikpetuud dini'a,
dinaapu ilan dia nga simbaan nu getaw
Judea, pinikutan ku ilan dayun muka'
pibadasu.
20 Muka' padun su kebunu' dini Este-
ban su tuminakesi' dini'a, naan, diaanu
pegindeg, sinangu'u su kebunu' dun, peg-
ingaten ku su nga penepeten nu nga
mikpatay dun.’*
21 “Dagid tinalu' dinaan nu Kaunutan,
‘Panawa. Sugu'en ku ya'a mpanaw tu
melayu' benwa, ditu nga kana' getaw
Judea.’ ”
22 Mendadi piktalentenan nu nga getaw
si Pablo, gikteb laak tu tinalu'en kia pu'
sinugu' iin meditu nga kana' getaw Judea.
Dagid bena' midengeg nilan itu, minekeg
ilan pati' memeksay, laung nilan, “Petaini
getaw kiin! Kana' bantang metubu' dig
dibabaw lumbang!”
23 Minamal ilan memeksay, migek-
pasekpas ilan penepeten nilan dakus mik-
palintuk ilan lupa'.
24 Su kaunutan nu kelaun sundalu,
sinugu'en peseleden si Pablo diag balay
kia muka' petuga'en sia dig badas, pu'
adun mesuunan nilan su pikpuunan nu
kemeksay nu nga getaw mekatag diniin.
25 Dagid bena' binalud nilan si Pablo
adun bedasen, laung ni Pablo ditu
kaunutan di sundalu pegindeg dia, “Ki
getaw sakup Roma, kana' ba kuntra
bala'ud petuga'en, sa' nda' pa ukumay?”
26 Bena' midengeg nu kaunutan kia,
linaawanen su kaunutan nu kelaun sun-
dalu. Kali' saak diniin, “Paa, ta' maig
baalen mu kiin? Ki getaw kiin, sakup
Roma ma!”
27 Mikpesempel dayun dini Pablo su
kaunutan nu kelaun sundalu kia, kali'
saak diniin, “Naa metuud ba, sakupa
Roma?”
Simbag ni Pablo, “Iin da.”
28 Laung nu kaunutan, “Ki kebaluyu
sakup Roma, gembagel gupiaig binayadu
dun.

* **22:20 22:20** Piulugan dun ni Pablo, sa' mesima' nu getaw Jerusalem sug begu betaden mekesuun, mabu' metuudan ilan tu pengukitenen dinilan mekatag dini Isus.

"Dagid naan," maa' laung ni Pablo, "sikna na migigetawu."

29 Migdedali' dayun megawa' dia su nga mekpetuga' sia dini Pablo. Su kaunutan kia, bena' misuunanen masi' mipebaludeni sakup Roma, mindek dema.

Minadap si Pablo tu Pikumpungan nu Metaas Gukum nu Getaw Judea

30 Naa su kaunutan kia nu kelaun sundalu, mauya'anen mesuunanen tantu su pikpuunan nug dinangat nu getaw Judea mekatag dini Pablo. Mendadi bena' migendaw, piubadan nu kaunutan si Pablo, muka' pisabinen su nga kaunutan nug belian muka' su tibuuk Pikumpungan nu Metaas Gukum nu getaw Judea. Piateden dayun si Pablo, pi'indegen dia gedapan nilan.

23

1 Mendadi, kini si Pablo, pingenlenganen su nga Metaas Gukum kia, kali' pektalu' dinilan, "Genat kaika'ayu sampay nemun, nda'i pegbiksu'an ku di gedapan nu Megbebaya'."

2 Bena' midengeg nu Tampusan Metaas Belian, si Ananias, tinalu'en dayun di nga sakupen pegindeg dia gupid ni Pablo, depi'en nilan sug baba' ni Pablo.

3 Laung ni Pablo tu Metaas Belian, "Ya'a kiin, tautawa da mekesuun, ukuman ka pa nu Megbebaya'! Mauma mingkuda kiin mengukum dinaan mekatag di Palinta ni Moises, asa ya'a, mimilasa dun, pu' pidapi' mau?"

4 Laung dayun nu nga getaw pegindeg dia gupid ni Pablo, "Penampalaksaan mu masi' ki Tampusan Metaas Belian?"

5 Kali' sembag si Pablo, "Aw, yamu kepetedan ku, nda'u mesuunay pu' iini Tampusan Metaas Belian. Pu' sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, 'Subay ndi' mu tampalaksaan su kaunutan niu.' "

6 Mendadi misima' ni Pablo pu' sug duma getaw dia, Saduseo ilan, dakus duun dademai nga Pariseo. Minekeg dayun mektalu' si Pablo dinilan, "Yamu kepetedan ku getaw Israel! Naan, Pariseo mau, bata'u dema Pariseo. Dayun nandaw, miukum niau pelum saba' nu kekpedatengu dun pu' metubu' puli' su nga minatay!"

7 Lemen laak mideksu' telu'ay ni Pablo, mimeksual dayun su nga Pariseo muka' su nga Saduseo, miksimawi' su pikumpungan nilan kia.

8 (Pu' su nga Saduseo, telu'en nilan pu' ndi' metubu' puli'i getaw, muka' ndi' nilan petuuden pu' duuni sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, sampay diwata. Laak sug launanen kia, mituudan dun gela' su nga Pariseo.)

9 Mendadi, minamal dayuni kesasaw. Duuni nga mekpetu'un di Misulat Palinta nu Megbebaya' migindeg dia gedapan nilan, Pariseo ilan. Miglegintuud ilan dayun, laung nilan, "Ki getaw kini, nda'iduni mesima' nami sala'en! Mabu' duun daani getaw langit atawaka diwata mikabit diniin!"

10 Milebian dayuni kesasaw nu nga getaw, mindek dayun su kaunutan nu kelaun sundalu, mbuus peksibintengan nilan si Pablo. Sinugu'en dayuni nga sundalu menaug dia piktebenan getaw, adun ui'en nilan dinilan si Pablo, eteden nilan puli' ditug balay nu nga sundalu.

11 Naa bena' migendaw, dayun miglegebii, su Kaunutan Megbebaya', masi' migindeg dia gupid ni Pablo muka' miktalu' diniin, laungen, "Ndi'a mendek! Tuminakesi'a dinaan dini Jerusalem, ma'nia dadema su ketakesi' mu ditu pagid Roma."

Su Sabut Binesaan sia si Pablo

12 Naa bena' migendaw na pelum, duuni nga getaw Judea mikpungun, miksabut ilan, suminapa ilan tu Megbebaya', ndi' daw ilan maan muka' ndi' ilan minum, subay binesaan nilan pa si Pablo.

13 Kana' da paat pulu' tawan ilan ki miksabut kia.

14 Mendadi ilan kini, minadap ilan tu nga kaunutan nug belian dakus su ngag duma kaunutan nu getaw Judea, kali' ilan pektalu' dinilan, "Suminapa ami tu Megbebaya', ndi' nami inaman su gaan, taman ndi' nami mpatay si Pablo.

15 Mendadi, yamu kampu' nu
Pikumpungan nu Metaas Gukum, melen-
gas pemuun niu tu kaunutan nu kelaun
sundalu nu nga getaw Roma, pateden
diniu si Pablo. Pemuun niu diniin pu'
saakan niu daw si Pablo mekatag dig
dangat diniin. Dagid dekag pa mesebang
diniu si Pablo, yami kini, minuya' nami
mengapa' diniin petayay."
16 Dagid duuni manak ni Pablo, bata' nu
pateden libun, midengegen sug delende-
man nilan kia pegepa'en nilan si Pablo.
Iin, miditu dayun balay nu nga sundalu,
inukiten dayun dini Pablo.
17 Miksabi dayun si Pablo sala tawan
sundalu, laungen dayun diniin, "Ated
mui gembata' kini ditu kaunutan niu, pu'
duuni telu'enen diniin."
18 Kali'en egakay ditu kaunutan, laung
nu sundalu, "Sinabiu ni Pablo, ki pinikU-
tan kia, sinugu'u niin uiten dini'a ki
gembata' kini, pu' duun dawi telu'enen
dini'a."
19 Inulipit dayun nu kaunutan su
gembata' kia, pisuayen di melayu'layu',
sinaaken dayun diniin, "Naa, alanduni
telu'en mu dinaan?"
20 Kali' sembag su gembata', "Su getaw
Judea daw, miksabut ilan ubugen daw
nilan dini'a lema', si Pablo kiin, pated mu
ditu gedapan nu Pikumpungan nu Metaas
Gukum, pu' tautau saakan pa nilan daw.
21 Laak kelelaat dini'a daw, ndi' mu ilan
petuuday, pu' kana' da paat pulu' tawan
ilan daw, mingandam ilan mengapa' dini
Pablo. Suminapa ilan ndi' ilan maan
muka' ndi' ilan minum, gekteb ndi' pa
nilan mpatay si Pablo. Naa minuya' na
daw ilan, pegelatan daw nilan laak su
kesugu' mu dun."
22 Piawa' dayun nu kaunutan su manak
ni Pablo kia. Laak tinalu'en pa diniin,
"Nda'i ukitan mu dun, pia sala tawan, pu'
pisuunan mau dun kini."

Pigwakil si Pablo tu Gubirnadur si Felix

23 Naa su kaunutan nu kelaun sundalu
kia, miksabi dua' tawan sundalunen, kali'
dayun pektalu' dinilan, "Pepengandam
niuig dua' gatus tawan sundalu adun
mangay ilan tu Cesarea, duma nilani pitu
pulu' tawan sundalu sumakay kebayu'
muka' dua' gatusi meguit teliaman. Sekat
amu buus medalemdalem nai gebii.
24 Andam da niu demai kebayu'
sekayan ni Pablo, dayun ingat niu gupia
iin, ated niu ditu ni Gubirnadur Felix.
25 Suminulat dayun dini Felix su
kaunutan sundalu, ma'nini'.
26 "Ditu ni'a, pegbesaan Gubirnadur
Felix, naani mikpesulat dini'a, si Claudio
Lisias. Gempia gendaw dini'a.
27 Mendadi ki getaw kini piwitu dini'a,
dinaap nu nga getaw Judea, dayun sa'
sungu nilan petayay, misepenan ku ilan.
Naa pisuun dinaan pu' sakup Roma iin,
kaas piawi'u di nga sundalu kia.
28 Piatedu dayun tu Pikumpungan nu
nga Metaas Gukum nilan, adun mesuu-
nan ku tantu sug dangat nilan diniin.
29 Naa misuunan ku dayun, nda'iduni
sala' nu getaw kiin laga' na ginaanen
atawaka pirisuun laak. Kig dinangat ni-
lan, masi' piglisu'an nug danilan palinta.
30 Naa bena' pisuun dinaan pu' duuni
sabut nu getaw binesaan nilan sia si
Pablo kiin, nda'u lenganay pated dini'a
iin, pimuun ku tu ngag dumangat dun,
subay dengaten nilan di gedapan mu.
Daal daitu."
31 Mendadi, dinunutan dayun nu nga
sundalu su sinugu' nu kaunutan nilan kia.
Inated dayun nilan si Pablo tug Antipatris
gebii kia.
32 Bena' migendaw na, su sala pe-
nunan sundalu laak mpanaw, miksim-
puli' nailan tug balay nilan dia Jerusalem,
binilin nilan su nga sundalu sumakay
pelum di kebayu', ilani mundas megated
dini Pablo.
33 Bena' minateng ilan tu Cesarea, pig-
wakil nilan si Pablo ditu gubirnadur
muka' bigay nilan diniin su sulat kia.
34 Bena' mibasa nu gubirnadur,
sinaakanen si Pablo sa' ta' prubinsyaay
dunig daan benwanen. Bena' misuuna-
nen pu' daan benwanen su Cilicia,
35 laungen dini Pablo, "Kineegan ku ki
sembag mu sa' mateng su ngag dumi-
nangat dini'a." Sinugu'en dayun pegin-
gaten si Pablo tug balay nu gubirnadur si
Herodes.

24

Dinangat nu nga Getaw Judea si Pablo

1 Genat itu bena' lima gebii, tumigbeng
dia Cesarea su Tampusan Metaas Belian
si Ananias, dumaneni nga kaunutan nu
getaw Judea muka' sala tawani gabugadu,
ngalanen si Tertulo. Mendadi, bena'
minadap ilan ditu gubirnadur si Felix,
binuka' nilan dayun kig dangat nilan dini
Pablo.
2 Bena' sinabi si Pablo, dinangat dayun
ni Tertulo, kali' pektalu',
"Uu pegbesaan Felix! Melinaw gupiaig
benwa nami nemun mikpuun di kelengas
nu keguit mu tug benwa. Melaun dade-
mai kepia mu di nasud nami.
3 Mendadi, liliag ami tu kelaun kepia
mu kia, kaas mikpaladpalad ami dini'a.
4 Naa adun ndi'a melangan dinami kini,
penengiin ku dini'a, kelelaat kineegay
mui talu' nami kini dedeli'en nami talu'
dini'a.
5 Ki getaw kini, batik nami dun meke-
sasaw di nga getaw, pisamuken su nga
getaw Judea di tibuuk lumbang, iin
dadema su kaunutan di pikumpungan
Nazareno kiin.
6 Naa bena' peglemu'anen sia
su Pengedapan tu Megbebaya' ditu
Jerusalem, dinaap nami, [adun ukumen
nami sia mekatag di Palinta nami.
7 Dagid mitua' su kaunutan nu kelaun
sundalu, si Lisias, pinendegen pati' ui'ay
dinami si Pablo kini.
8 Dayun sinugu' ni Lisias, madap dini'a
su nga duminangat dun]. Naa sa' saakan
mu, mesuunan mu gupia diniin sug
launan puunan nug dangat nami kini
diniin."
9 Su nga getaw Judea, sinangu' da ni-
lan dema kig dinangat kia dini Pablo,
piglegintuud nilan gela'.

Sumimbag si Pablo di Gedapan ni Felix

10 Mendadi kini si Pablo, tindu' na nu
gubirnadur sumbag. Kali' pektalu' si
Pablo,
"Mendadi, uu pegbesaan Felix, lil-
iagu sumbag dini'a, pu' suunan ku pu'
miniben ka meglegukum di nasud nami.
11 Naa melemu mu mesima' su metuud,
pu' nandaw, sepulu' bu' dua' gebii laak
genat di kedituun ku Jerusalem adun
mektamuy.
12 Naa ki nga getaw Judea kini, nda'u ni-
lan maita' meksual di getaw dia Pengeda-
pan tu Megbebaya', nda'u nilan dadema
maita' mekpesasaw tu nga getaw dia nga
simbaan nilan, pia adin diag lunsud kia.
13 Muka' padun ndi' nilan mpaita'
kig dangat nilan nandaw dinaan, nda'i
petu'usan nilan dun dini'a.
14 Laak naan, engkenen ku gupia dini'a,
ndi'u pegbuniini gikteb nu kektamuyu tu
Megbebaya' piktamuy nu ginepu'ay nami,
pektemuyen ku iin pebian dig Bianan
piningalan dun nu nga getaw Judea kini
su piksuayan betad. Asa mekpetuudu
gusay dig launan Palinta nu Megbebaya'
pisulaten dini Moises muka' tu ngag
duma pimuunanen dengantu.
15 Mendadi, kinii pedetengen ku tu
Megbebaya', metubu' puli' su nga getaw,
su mekesuun sampay su mikesala', iin
dadema su pedetengen nu nga getaw
Judea kini.
16 Kagina ma'antu, gela'en ku namali
ginau di nda'i kegbiksu'u di gedapan
nu Megbebaya' sampay di gedapan nu
getaw."
17 Pibundas gusay ni Pablo su talu'en,
"Mendadi, bena' duuni santa' taun, min-
uli'u ditu Jerusalem adun uiten ku su
kwarta gabangu tug bansau, muka' adun
mekanuu tu Megbebaya'.
18 Saanan ku dia, mitaanganu nu
nga getaw Judea, mitubusu mekanu dia
Pengedapan tu Megbebaya', nda'i pin-
ungun ku getaw muka' nda' dademai
kesamuk.
19 Laak duuni getaw Judea genat tug
Asia mikaita' dinaan dia, melengas ilan
siai dumangat dinaan di gedapan mu, sa'
pinenggi' duunig dangat nilan.
20 Atawaka ki nga getaw Judea kini, me-
lengas telu'en nilan su misima' nilan sia
sala'u, su dinangatu nilan ditu gedapan
nu Pikumpungan nu Metaas Gukum.
21 Mabu' iin laaki metuud, saanan ku
megindeg dia gedapan nilan, minekegu
mektalu', laung ku, 'Inukum niau nan-
daw saba' kekpetuudu dun pu' metubu'
puli' su nga minatay.' "

22 Mendadi si Felix, linanganen dayun
su gukumanen, pu' duuni misuunanen
mekatag dig Bianan kia. Laung ni Felix
di nga getaw Judea kia, “Sa' mateng na
su kaunutan nu kelaun sundalu si Lisias,
ukumen ku naig dinangat niu kini.”
23 Sinugu'en dayun su kaunutan di
sundalunen, ingaten pa nilan si Pablo,
laak taang dun, pegua'en da nilan, muka'
suangen dadema pegebangan si Pablo nu
nga sambaten.

Minadap si Pablo dini Felix muka' dini Drusila

24 Naa duuni santa' gebii, si Felix, mi-
tua' na pelum dia, ilan nu sawanen si
Drusila, getaw Judea. Piangay dayun
ni Felix si Pablo, kineeganen dayun su
tinalu' ni Pablo mekatag di kekpetuud
dini Kristu Isus.
25 Dagid bena' duunig yaga ni Pablo
mekatag di kekesuun muka' tu keg-
bena'bena' di gayak sampay mekatag di
Gendaw nu Kengukum nu Megbebaya' di
tiba'an getaw, mindek si Felix, laungen
dini Pablo, “Pegbuata na deli'. Sebiin ku
da ya'a sa' nda' nai kelangan ku.”
26 Sala pa delendeman ni Felix,
ganguten dun sia lekaten ni Pablo
kwarta sug lawasen, kaas tatapen sebiay
megabitabit si Pablo.
27 Laak bena' mipapas naig dua' taun,
suminukli pelum dini Felix gubirnadur si
Porcio Festo. Sa' migawa' si Felix, binili-
nen si Pablo dia pirisuan, kekpeleliagen
tu nga getaw Judea.

25

Minengi si Pablo Ukumen ni Cesar, su Tampusan Gadi' nu Getaw Roma

1 Naa kini si Festo, telu gebii genat di
kaingkuden dia Cesarea, mipanaw dayun
ditu Jerusalem.
2 Mendadi ki nga kaunutan nug be-
lian muka' ki ngag duma kaunutan nu
getaw Judea, duminangat ilan dini Festo
mekatag dini Pablo. Migubug ilan diniin,
3 miksaak ilan gimu, pateden sia si
Pablo dia Jerusalem, pu' duun puli'ig
delendeman nilan, pengepa'en pa nilan si
Pablo petayay dig dalan.
4 Laak kali' sembag si Festo, “Naa pegin-
gaten na si Pablo di pirisuan ditu Cesarea,
dayun naan, sunguu meditu.
5 Sa' ma'nia, adin sug duuni pegbaya'en
diniu, melengas megdunut dinaan tug-
beng ditu. Dayun sa' duuni sala' nu getaw
kiin, subay dia dengatay.”
6 Naa bena' labi na sala simana dia
si Festo, tumigbeng puli' tu Cesarea.
Mendadi bena' minateng dia, bena' mi-
gendaw, miningkud dia pengukuman si
Festo, sinabinen dayun si Pablo.
7 Sa' minateng dia si Pablo, migindeg
dia peglidunganen ki nga getaw Judea kia
minateng genat tu Jerusalem. Minamal
ilan dayun dumangat diniin, laak nda'i
petu'usan nilan dun.
8 Dagid si Pablo, sumimbag, laungen,
“Nda'u pemilas ditu Palinta nu getaw
Judea, nda' dau dema pekesala' ditu
Pengedapan tu Megbebaya' sampay nda'
pau padun pekesala' ditu tampusan gadi'
nu getaw Roma si Cesar.”
9 Laak dagid si Festo kini, peleliagenen
sia su nga getaw Judea, kaas sinaaken dini
Pablo, “Meliaga da gelinenig dangat dini'a
di gedapan ku ditu Jerusalem?”
10 Kali' sembag si Pablo, “Dini nau
pegindeg gedapan nu pengukuman ni
Cesar, ki mbantang pengukuman dinaan.
Suunan mu gupia, nda'iduni sala'u di nga
getaw Judea.
11 Sa' pinenggi' pimilasu sug bala'ud
atawaka mikesala'u laga' na ginau, naa
pia petain nau. Laak dagid sa' nda'i
metuuden kig dinangat nilan kini dinaan,
naa nda'i mekegwakil dinaan dinilan.”
Diksu' ni Pablo, “Mendadi, penengiin ku,
ukumenu ditu gedapan ni Cesar.”
12 Mendadi kini si Festo, bena' migya-
gayaga ilan nu ngag limbangen, sumim-
bag dini Pablo, “Mendadi, pinengi mu
ukumen ka ditu gedapan ni Cesar, dituun
ka na tu'u ukumay.”

Iwit si Pablo tu Gedapan ni nga Agripa muka' Berenice

13 Tubus itu duuni santa' gebii, mi-
nateng dia Cesarea si Adi' Agripa muka'
si Berenice, minangay ilan megbasa tug
begu gubirnadur, si Festo.

14 Naa mendadi bena' minibeniben ilan
dia, inukitan ilan ni Festo mekatag dini
Pablo. Kali' pektalu' si Festo, “Duuni
getaw binilin ni Felix kiin pinikutan dini.
15 Su ditu pau Jerusalem, dinangat iin
nu nga kaunutan nug belian muka' nu
ngag duma kaunutan nu getaw Judea,
pinengi nilan, ukumen ku sia.
16 Laak tinalu'u dinilan pu' kana' be-
tad ta getaw Roma, ki getaw dinangat,
pegwakil ditu nga duminangat dun subay
pegedapen pailan, adun mekesembag su
dinangat.
17 Mendadi sa' minateng ilan dini, nda'u
lenganay. Sa' migendaw, miningkudu
dayun dia pengukuman, piangayu si
Pablo.
18 Laung ku dun melaat gupiai gulaula-
nen, laak bena' migindeg su nga dumi-
nangat dun, nda'i mitalu' nilan sala'en,
19 duun laaki piksisu'an nilan mekatag
dig danilan betad muka' mekatag di
getaw ngalanen si Isus, minatay na, laak
dagid laung ni Pablo tetubu'.
20 Naa kagina ndi'u metau mukum dun
sa' ma'antu, sinaaku dini Pablo sa' lia-
ganen gelinen ditu Jerusalem sug dangat.
21 Laak pinenginen, pegingaten pa,
adun ukumen ni Cesar. Sa' ma'antu,
sinugu'u pikutan pa dini si Pablo, sampay
matengi kepatedu diniin ditu ni Cesar.”

22 Laung ni Agripa dini Festo, “Naan,
mauya'an ku medengegu gupia ki talu' nu
getaw kiin.”

“Naa lema', medengeg mu da,” simbag
ni Festo.

23 Naa bena' migendaw, minateng na
pelum si Agripa muka' si Berenice. Migi-
makay ilan gupia, pigbesaan ilan gupia
nu nga getaw selian nilan suled diag
balay pengukuman. Dia dadema su nga
kaunutan nu kelaun sundalu muka' su
nga metaas linekian dig lunsud kia. Men-
dadi bena' mipungun ilan, piangay ni
Festo si Pablo.
24 Kali' dayun pektalu' si Festo, “Uu Adi'
Agripa muka' launan niu nga mikpungun
dinami dini, kini minita' na niu ki getaw
dinangat nug launan getaw Judea dini Ce-
sarea muka' ditu Jerusalem, beksain nilan
pu' kana' na laung mbantang mektetubu'
pa si Pablo kini dinig dibabaw lumbang.
25 Laak dagid danaan, nda'i misima'u
sala'en laga' na ginaanen. Mendadi kag-
ina pinenginen dengaten tu gedapan ni
Cesar, delendeman ku, puiten ku tu'u
ditug Roma.
26 Laak dagid nda'iduni misuunan ku
gempia sulaten ku ditu ni Cesar mekatag
diniin. Mendadi yamu nga getaw muka'
labi na ya'a, uu Adi' Agripa, kagina
ma'antu, inatedu iin dini gedapan niu,
adun sa' mesaakan ta, duun nai gempiau
sulaten metenday ditu ni Cesar.
27 Pu' danaan, ndi' mesu'at duuni
pinikutan puitu ditu, subay pedumaan
dadema puit sug dinangat dun.”

26

Su Sembag ni Pablo di Gedapan ni Agripa

1 Miktalu' si Agripa dini Pablo, “Naa
mendadi, mesu'at na meksembaga.”
Tinggal dayun si Pablo sug baingkenen,
mikpuun dayun sumbag. Kali' pektalu' si
Pablo,
2 “Uu Adi' Agripa! Gempia palad
mekesembagu nandaw dini gedapan mu
mekatag di kelaun dinangat nu nga getaw
Judea dinaan,
3 kagina metaasi sinuunan mu dig betad
muka' di piglisu'an nu getaw Judea. Men-
dadi penengiin ku dini'a, kelelaat pektigel
mu ki sembagu kini.
4 “Mendadi, misuunan nug launan
getaw Judea su pigbetadu genat pa di
kaika'ayu, saanan ku ditu ngag beta'an
ku, sampay su dituunu na Jerusalem.
5 Sa' mesaakan mu ilan, medengeg mu
da siai sembag nilan, miniben na nilan
suunay muka' metakesi'an nilan, sa' sia
mauya'an nilan, pu' piksiba'an ku gu-
pia dunutay sug betad nu getaw Judea,
sakupu nu pikumpungan Pariseo.
6 Muka' nandaw, kini nau mikindeg,
pegukumenu mekatag di kekpedatengu
tu kenuud nu pinasad kiin nu Megbebaya'
tu nga ginepu'ay ta.
7 Asa iin dademai pedetengen nu
sepulu' bu' dua' bansa nu getaw Israel,

selian nilan mektamuy tu Megbebaya' gebii gendaw. Mendadi, uu Adi', masi' getaw Judeai duminangat dinaan kini saba' di kekpedatengu dun!

8 Naa, yamu ngag dumau dini, mauma dema ndi' amu metuudan dun pu' petubu'en puli' nu Megbebaya' su nga minatay?”

9 Laung padun ni Pablo, “Mendadi naan, duuni gendaw mituudanu dun pu' melengas menamalu kumuntra dini Isus kiin getaw Nazaret.

10 Kaas piglegetan ku su nga sakupen ditu Jerusalem. Melaun piglegetawan nu Megbebaya' pinikutan ku, bigayanu pegbaya' nu nga kaunutan nug belian nu getaw Judea, muka' sa' inukuman ilan laga' na ginaa nilan, sinangu'u.

11 Tatapu ilan pemedasay dia nga simbaan, pisilutu ilan adun sia penampalaksaan nilan su kekpetuud nilan kia. Mibaga gupiai gangitu dinilan, kaas piglegetan ku ilan sampay di ngag lunsud tug lain benwa.”

Migukit si Pablo mekatag di Kesakupen dini Isus
(Pinggulaula 9:1-19; 22:6-16)

12 Laung padun ni Pablo, “Ma'antu, minangayu ditug Damasco, pigwekilanu muka' sinugu'u nu nga kaunutan nug belian nu getaw Judea.

13 Mendadi, uu Adi', bena' diaanu dalan miktui gendaw, tekaw mitiaganu tiag genat tug langit, medelag pa di gendaw. Mitiagan dun dadema su nga tendugu.

14 Dayun ami gela' mibelilid diag lupa', duuni midengegu tingeg pekabit dinaan di pikebitan nami nga getaw Judea, laungen, ‘Uu Saulo! Mauma dema peglegetan mau? Kig badas dinaan, libaneg dini'a.’

15 Kali'u pektalu', ‘Ta' taway dun iin?’ Sumimbag su Kaunutan, laungen, ‘Naan si Isus, ki peglegetan mu.

16 Dagid pegbuata, gindega. Pu' mikpaita'u dini'a kini adun tendu'en ku ya'a sesugu'en ku. Muka' pagid tendu'en ku ya'a mekpesuun di nga getaw tu kekpaita'u dini'a nandaw dakus tu kekpaita'u dini'a genat nandaw.

17 Guunen ku ya'a tu kekpeleget dini'a nu nga getaw Judea mesama su kana' getaw Judea, pu' sugu'en ku ya'a mangay dinilan

18 pu' adun paita' mu dinilan su metuud, adun megawa' ilan di medelem dayun lumingay ilan tu metuud muka' medelagan ilan dun, dakus megawa' ilan di gengkeman ni Satanas, lumingay ilan tu Megbebaya'. Pedesunen ilan dayun di sala' nilan pebian di kekpetuud nilan dinaan, dayun mpeduma ilan tu nga pinaas piglegetawan ku.’ ”

Migukit si Pablo mekatag dig Baalenen

19 Laung padun ni Pablo, “Naa sa' ma'antu, uu Adi' Agripa, nda'u pemilasay ki pinita' dinaan kia genat tug langit.

20 Mikpuunu dayun megukit diag Damasco, dayun genat itu, migukitu ditu Jerusalem muka' ditu tibuuk benwa Judea sampay ditu nga kana' getaw Judea. Inukitu dinilan pu' subay meksikesuun ilan muka' lumingay ilan tu Megbebaya', dakus pembetaden nilan su mbantang di getaw miksikesuun.

21 Naa kiai puunanen, dinaapu nu getaw Judea ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', petainu nilan sia.

22 Laak pigebanganu nu Megbebaya' sampay nandaw, kaas mikegindegu dini nandaw tumakesi' diniu nga metaas getaw mesama di gembaba'. Muka' ki ginukitu kini nandaw, iin da gupia su ginukit nu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu kampu' ni Moises, su pisuun nilan pedaan pu' mpenggulaula di maiben gendaw.

23 Laung nilan subay matay su Tindu' nu Megbebaya' Meglekaunutan, muka' subay iini mauna metubu' puli', adun petendayanen su nga getaw Judea mesama su nga kana' getaw Judea, adun medelagan ita nu kegawenen dinita.”

24 Selian ni Pablo sumbag, migbeksay si Festo diniin, laungen, “Pablo, mibu'ang ka! Milebiani kektu'un mu, kaas mibu'ang ka!”

25 Kali' sembag si Pablo, “Uu pegbesaan Festo, kana'u mibu'ang! Ki pektelu'en ku kini, minget metuud.

26 Si Adi' Agripa, misuunanen daig launanen kini, kaas nda'u medapa' megukit dun di gedapanen. Misuunan ku nda'iduni mileglud diniin, pu' nda' penggulaula di meleglud."
27 Laung padun ni Pablo, "Uu Adi' Agripa, mikpetuuda ba tu nga sinulat nu nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu? Aa, suunan ku mituudan ka dun!"
28 Suminaak si Agripa dini Pablo, "Aba, dedeli'en mau sia baalay Kristianu?"
29 Kali' sembag si Pablo, "Maiben sa' medali', iini penengiin ku tu Megbebaya', ya'a Sir muka' kig launan niu mekineeg dinaan dini nandaw, meksamasama ita sia sumakup dini Isus, asa naan laak salau da beluden!"
30 Mendadi, migbuat su gadi' muka' su gubirnadur, sampay si Berenice muka' su ngag duma nilan pegingkud.
31 Bena' mipalus ilan dia, migyagayaga ilan dayun, saladua' miktalu', "Ki getaw kiin, nda'i sala'en laga' na ginaanen atawaka pirisuun laak."
32 Laung ni Agripa dini Festo, "Mesu'at na sia beluyeni getaw kiin, sa' kana' da sia minengi ukumen ditu gedapan nu tampusan gadi' si Cesar."

27

Sumikat si nga Pablo Pangay tug Roma, Sakup Italia

1 Naa bena' delendeman ni nga Festo pesekain ami pangay ditug Italia, si Pablo, ilan nu ngag duma pinikutan, pigwakil nilan di kaunutan nu sundalu. Ki kaunutan kini, ngalanen si Julio, piningalan dun su pikumpungan sundalunen, "Su Pikumpungan nu Tampusan Gadi' si Cesar."
2 Sa' ma'nia, suminakay ami dig bangka' genat tug Adramito sungu meksekat pangay tu ngag lunsud dig benwa Asia. Mendadi, sumikat ami dayun, duma nami si Aristarco, getaw Macedonia, lunsuden su Tesalonica.
3 Naa bena' migendaw, minapit ami ditu Sidon. Lilaatan ni Julio kia si Pablo, bigayen mangay mengumbelayan ditu nga sambaten diag lunsud kia, adun ebangan nilan iin.
4 Minundas ami dayun meksakay ditu melimbengan nu pulu' Cipre, pu' misensung nami su genus.
5 Bena' duminipag ami tug dagat dia dapit Cilicia muka' Panfilia, midepet ami tu Mira, sakup Licia.
6 Selian nami dia, mibaangan nu kaunutan sundaluig bangka' genat tug Alejandria pangay tug Italia, pisakay ami dayun.
7 Naa duuni santa' gebii miksilegya' ami mpanaw, mesumaya' gupiai kaigin nami, gusul dami muka' mitanda' tu Nido. Bena' ndi' ami mekebundas saba' metiktegi genus misensung nami, mikangay ami dia melimbengan nu pulu' Creta, mibianan nami dayun su Piksuungan Salmon.
8 Melegen pa paduni kebundas nami, subay piangay nami tu gembabaw sug bangka', midepet ami dayun tug luguk dagat piningalan dun su Melengen Luguk, mesempel tug lunsud Lasea.
9 Naa kumalenged milangan nami gupia, mekebinasa sa' mundas ami, pu' minayan na su gendaw mekpuasa. Mendadi si Pablo, tinitulu'anen sia su ngag duma nami, laungen,
10 "Yamu nga kaunutan, misima'u pu' sa' mundas ita, duuni mesaitan dinita sampay melaun lulan mbeleng, dakus duun dinitai megbaya'baya' dun."
11 Dagid piktalentenan nu kaunutan sundalu su tinalu' nu meguit tug bangka' muka' nu gapu'en, batul nu tinalu' ni Pablo.
12 Naa kagina ndi' mpia bilinan barkuig luguk kia sa' timpu metegdaw, melaun duma nami laung nilan melengas sukat nami, adun pulu' medepet ami pa sia tu Fenicia, ditu ami dayun megbebenwa saanan nu timpu metegdaw. Pu' ki Fenicia kia, luguk dia Creta, mitubang di sindepan.

Su Salindapak diag Laud

13 Mendadi, bena' suminambelsambeli genus genat di dapit gilidan nu gendaw, laung nilan dun mbaluy na sug delendeman nilan. Binatun nilan dayun su pundu muka' sumikat ami, inabay nami su gembabaw di pulu' Creta kia.

14 Dagid nda' maiben, misagut ami
metikteg gupia genus genat tug binuidan,
piningalan dun, “Su Genus genat di Silan-
gan.”
15 Misensung nug bangka' nami su
genus, ndi' nami dayun mekebundas,
subay piuyun nami dayun di genus kig
bangka'.
16 Selian nami mian dia melimbengan
nu maika' pulu' piningalan dun Cauda,
binatun nilan sug buti pegbiglasen nug
bangka', laak melegen gupia betunen.
17 Igbed nilan dayun tali kig bangka'
adun ndi' mbengkal, ikup nilan dayun sug
layagen, pu' mendek ilan mesenlad ditu
gembabaw ditu dapit Libya. Sinulut nami
dayun su genus.
18 Minamal mekiwangiwang kig
bangka' saba' nu nga nabek. Kali'
pegendaw, kinulangan nilan su ngag
lulan, linabu' nilan tug dagat.
19 Di ketelu endawen, kinulangan nilan
padun lebu'ay diag dagat su pengim-
baalan nug bangka'.
20 Duun dayuni santa' gebii, nda' maita'
su gendaw muka' bitun, bigyuan ami
gupia, kaas tiga'wan, nda'idun nai pede-
tengen nami megawen ami.
21 Mendadi bena' miniben nda' ka'aan
su nga getaw, kini si Pablo, minadap dini-
lan, kali' pektalu', “Yamu ngag dumau,
melengas sia pituud niau, nda' ita sia
sekat genat ditu Creta, nda'idun siai mbe-
leng di nga pimetang ta muka' nda'idun
siai mesaitan.
22 Laak talu'u diniu nandaw, gempiai
ginaa niu! Pu' nda'i sala tawan diniu
matay, mbeleng su laak bangka'.
23 Pu' kagebii, duuni migindeg dia
gupidu getaw langit sesugu'en nu Megbe-
baya', ki Kaunutan ku pektemuyen ku.
24 Miktalu' dinaan su getaw langit, laun-
gen, ‘Ndi'a mendek, Pablo! Pu' subay
madapa pa tu tampusan gadi' si Cesar.
Pu' bigay dini'a nu Megbebaya', megawen
su kelaun tendug mu kia sumakay.’ ”
25 Laung pa ni Pablo, “Naa kagina
ma'antu, gempia daani ginaa niu! Pu'
mituudanu tu Megbebaya', menuud gupia
ki pisuun dinaan kia.
26 Laak medeksa' ita di pulu'.”
27 Mendadi bena' su kepaat pulu' gebi-
inen, sinulut ami salindapak ditug dagat
Mediteraneo. Bena' miginenga'i gebii,
pingantap nu nga sesugu'en dig bangka'
kia, mesempel nami di geksid.
28 Tikad nilan dayuni kedalemen, dua'
pulu' depa. Bena' misiginsigin, sepulu'
bu' lima depa na laak.
29 Mindek ilan dayun mesuntuk ami
dig batu, kaas miglabu' ilan paat buuk
pundu dia gulinen. Pinenabi nilan dayun
ki kesebang na nu gendaw.
30 Mikelaguy dayun sia su nga
sesugu'en dig bangka' kia, pilusad nilan
sug buti diag dagat, tautau lebu'en nilani
pundu diag dulungen.
31 Dagid laung ni Pablo ditu kaunutan
sundalu muka' tu nga sundalunen, “Ndi'
amu megawen, subay bilinen ilan dinig
bangka'.”
32 Dekag pinutuk nu sundalu su nga tali
dig buti, pilabu' nilan dayun diag dagat.
33 Naa bena' puti' delagay na, ginuut ni
Pablo sug launan getaw bata' maan ilan,
laungen, “Sepulu' bu' paat gebii nandawi
kegali' niu tug benwa, nda' pai ka'aan niu.
34 Kaas penengiin ku diniu, bata' maan
amu, adun mekesikad amu. Pu' nda'i
sebaluig buuk di gulu niu mbeleng.”
35 Tubusen telu'ay, minalap si Pablo
pan, dayun mekpaladpalad tu Megbe-
baya' di gedapan nug launan nilan.
Pimetanen su pan, dayun pekaan.
36 Mendadi sug launan dumanen, mi-
amu'amu' nailan, mika'aan ilan dayun
dema.
37 Yami nga suminakay dig bangka' kia,
dua' gatus bu' pitu pulu' bu' enem tawan
ami.
38 Mendadi dekag ilan mibesug, bileng
nilan su kelaun trigo, adun megaan sug
bangka'.

Su Kegeba' nug Bangka' Sikayan ni nga Pablo

39 Mendadi kali' pegendaw, su nga
sesugu'en kia dig bangka', nda' nilan
mailala sug benwa, laak minita' nilanig
luguk duuni pentadanen, delendeman ni-
lan dayun, sa' sia megaga nilan, dunggu'
ami dia.

40 Bileng nilan dayun diag dagat su
nga pundu, dunut inubad nilan su tali
iniket tug bensalan. Binatun nilan dayun
sug layag diag dulung adun sembelen nu
genus, mi'igin ami tu'u pangay dia geksid.
41 Laak misenlad ami di gembabaw.
Milebeng sug dulungen, ndi' dayun
mekaigin. Misaba' dayun nu nabek su
gulinen.
42 Kali' pegleketau su nga sundalu,
gela'en nilan sia petayay ki nga pinikutan kia, adun mbuus ndi' ilan lumanguy
mekelaguy.
43 Laak dagid su kaunutan sundalu kia,
mauya'anen ndi' matay si Pablo, kaas
misagapa' ilan niin. Sinugu'en su metau
lumanguy, sumampak ilan diag dagat,
dayun lumanguy ilan tu geksid.
44 Su ndi' metau lumanguy, sinugu'en
megabanan tu tabla muka' tu peta nug
bangka'. Ma'antu, migela' ami mesiket tu
geksid, nda'i mikendun dun.

28

Su Kesiket ni nga Pablo dia Pulu' Malta

1 Mendadi dekag ami misiket, misuunan nami dayun su ngalan nug benwa
kia, Malta.
2 Su nga getaw dangen dia, mekesuun
ilan gupia dinami. Mipenemba' ami
nilan, mikpeleket ilan gapuy, pu' minugdakig dupi', metegdaw gupia.
3 Mendadi kini si Pablo, mingayu sebegbed, inuklaken tu gapuy. Duun
dayuni mamak gumiwa' saba' mainit,
mingulibed di kemet ni Pablo.
4 Bena' minita' nu nga getaw dangen dia, diadia miktalu', "Aa, ki getaw
kini, minget memunu'an. Nda' ma
melaatay diag dagat, laak mbinasa dun
ini, metibaba'en."
5 Dagid si Pablo, inikpigen su mamak, misegbu dayun tu gapuy, nda' da
pekendun dun si Pablo.
6 Pekpelaban dayun nu ngag dumanen,
mengebag atawaka metigbak. Laak sa'
miniben na nilan pekpelabay muka' nda'
gusay pekendun dun, mipalinig delendeman nilan, laung nilan dayun, "Masi'
getaw kini, diwata!"
7 Naa su kaunutan di pulu' kia, ngalanen si Publio, duunig lupa'en mesempel
di kisiketan nami kia. Pinemba'en ami,
pipiananen ami telu gebii diag balayen.
8 Mendadi su gama' ni Publio, pegladu,
ndi' mekegbuat saba' mipanas muka'
migudu. Sumiled si Pablo tu sugud
nu migladu, minenabi dayun megdepen
diniin, piuli'anen.
9 Dekag mipenggulaula, su kelaun
migladu dia pulu' kia, suminungkak ilan
dini Pablo, migela' ilan dayun mauli'ay.
10 Melaun dayuni pimegay nilan dinami, muka' ki kesakay nami pelum
genat dia, bitang nilan diag bangka' nami
sug launan sukat nami di kepanaw nami.

Minundas si nga Pablo ditug Roma

11 Bena' telu bulan pelum, suminakay
ami puli', sikayan namiig bangka' genat
tug Alejandria pitenlen dadema dia pulu'
kia mitaang di timpu metegdaw. Kig
bangka' kia, piningalan dun "Gapid Diwata."
12 Mendadi midepet ami tu Siracusa,
telu gebii ami dayun dia.
13 Genat dia, sumikat ami pelum, minundas ami ditug Regio. Genat itu bena'
migendaw, misagut ami genus genat di
gilidan gendaw, kaas di kedua' endawen,
ugat pami medenggu' tu Puteoli.
14 Duuni kepetedan mipekita' nami dia,
inggat ami nilan megbebenwa dia nilan
sala simana. Tubus itu, minundas nami
ditug Roma.
15 Naa su nga kepetedan ditug Roma,
bena' midengeg nilan pu' minateng ami
diag Italia, mipanaw ilan gikteb dia
Tebu'an Apio muka' dia Telu Buuk Pektulugan, adun sumungkak dinami. Bena'
mikita' dinilan si Pablo, mikpaladpalad tu
Megbebaya', miamu'amu' dayun gupia.

Ditug Roma si Pablo

16 Mendadi ma'antu, bena' minateng
ami tu'u ditug Roma, biwang dini Pablo
megbenwa dig balayen, dumanen da
laaki sala tawan sundalu megingat diniin.
17 Naa di ketelu endawen mateng dia,
inggat ni Pablo mekpungun dia su nga

kaunutan nu getaw Judea. Bena' mipungun nailan, kali' pektalu' si Pablo dinilan, “Uu Mingumpated, naan kini, pia nda'i sala'u tu nga sama ta getaw Judea sampay tug betad nu nga ginepu'ay ta, pia ma'antu, pinirisuu ditu Jerusalem, pigwakilu dayun tu getaw Roma.

18 Bena' sinaakanu nu nga getaw Roma kia, beluyenu nilan sia, pu' nda'i misima' nilan sala'u laga' na ginau.

19 Laak dagid su nga getaw Judea, pimilas nilan gupia, kaas mitegelanu dayun menengi ukumenu tu gedapan nu tampusan gadi' si Cesar. Asa ndi'u dumangat di samatawu dig bansa ta.

20 Kaas iini inggatu dun amu, adun mekpekita' ita muka' megabitabit ita. Mendadi ki pedetengen ta nu nga getaw Israel, iini binaludu dun kadina kini, saba' nu kesakupu diniin.”

21 Kali' pektalu' su nga kaunutan nu getaw Judea kia dini Pablo, “Naa, nda'i midawat nami sulat genat ditu Judea mekatag dini'a, muka' nda' dademai minateng dini kepetedan ta megukit melaat gulaula mu.

22 Laak mauya'an nami mekineeg dini'a, pu' misuunan nami, libaken dig liwagan benwa ki pikumpungan niu kia.”

23 Sa' ma'nia, mikpasad ilan di gendaw, dayun melaun gupia getaw mikpungun diag balay pegbenwanan ni Pablo. Migukit dayun dinilan si Pablo patay sendaw, migwali dinilan mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Pingmetuudanen ilan sia mekatag dini Isus, inalapen su Palinta nu Megbebaya' pisulaten dini Moises muka' tu ngag duma pimuunanen dengantu.

24 Duun dayuni mituudan dun, duuni mpauk mekpetuud.

25 Mendadi mimegawa' ilan dia, miksumpaki'ig delendeman nilan. Laak sebulus pai piktalu' ni Pablo dinilan, laungen, “Metuud su tinalu' nug Balakat nu Megbebaya' ditu ginepu'ay niu, su pisulaten tu pimuunanen si Isaias ditu Misulat Talu'en,

26 laungen,

‘Ki nga getaw kini, laaway mu, talu' mu dayun dinilan,
Menamal damu mekineeg, laak ndi' amu mekesabut.
Menamal damu mengenleng, laak ndi' amu mekengita'.

27 Pu' sug delendeman nilan, mimilas gupia.
Sinseng nilani nga telinga nilan,
pideng nilani mata nilan.
Sa' kana' da ma'nia, mekengita' ilan sia
muka' mekedengeg ilan sia,
dayun mekesabut ilan,
muka' lumingay ilan puli' sia dinaan, laung nu Megbebaya',
adun peneguli'an ku ilan.’ ”

28 Mendadi, diksu' ni Pablo su tinalu'en kia, laungen, “Mendadi, pesuun ku diniu, iin nai pitendayan tu kegawen nu Megbebaya', ki kana' getaw Judea. Ilan, mektalenten ilan dun!”

29 [Bena' mideksu' ni Pablo telu'ay, migawa' dayun dia su nga getaw Judea, mipati' ilan meksinualay.]

30 Mendadi, migbebenwa pa dia si Pablo sampay dua' taun, diag balay pilitianen. Adin su mingumbelayan diniin, penemba'enen.

31 Minamal megukit mekatag di kesakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya' muka' mekpetu'un mekatag di Kaunutan si Isukristu. Minibelu' gupia megukit si Pablo, nda'i mekesagapa' diniin.

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw ROMA

Mendadi, ki syudad Roma kini, iin su kapital di sala nasud begudiin megbaya' di melaun benwa. Sug benwa Europa, sug benwa Asia (piningalan dun nemun nasud Turkey), sug benwa Siria (piningalan dun nemun su Middle East) sampay sug benwa Africa dapit gilidan gendaw dig dibaluy, iini miguit dun su getaw Roma. Ki syudad Roma kini, iin su pegbenwanan nu tampusan metaas gadi' muka' nu ngag duma kaunutan. Tatap meditui melaun getaw, ma'niin nug betad Pilipino meditu syudad Menila'.

Su suminulat dig libru kini, si Pablo, iini peneligan ni Isus migukit Gempia Petenday tu nga kana' getaw Judea. Sa' sinulaten ini, nda' siben mekeditug Roma si Pablo, laak taginaanen dun meditu, kaas piwitanen sulat su nga suminakup dini Isus dia, adun mekepepenemba' dinilan. Delendeman ni Pablo, meguliug ditug Roma, adun mektinebangay ilan nu nga sakup ni Isus dia mekatag di kekpetuud nilan.

Iini gembagel pantagen di sinulat kini, kig bian nu keglegawen nu Megbebaya' di nga getaw. Kagina mimilas si Adan ditu Megbebaya' begudiin, iini kebetang nug launan getaw sapu' ni Adan, mekesesala'. Laak ki gasal nu Megbebaya', nda'iduni melamug dun melaat, bisan maika'. Sa' ma'antu, kenduta' dun nu getaw maku' madap diniin? Muka' mekenduta' mai kebantang nu getaw mekauli' ditug langit, su pegbenwanan nu Megbebaya'? Naa, pinenggi' duun siai getaw mekpetuud gupia ditu Misulat Palinta nu Megbebaya', mabu' iini mbantang madap diniin. Kaas mekelelaatlelaat su nga getaw, pu' nda'iduni kilawan mekegdunut gupia tu tibuuk Palinta nu Megbebaya'. Kaas, su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', daan na pigdelendem nu Megbebaya', lumusad dinig lumbang kini, megigetaw maa' nu kilawan, adun gumanti' di kelegenay nu getaw sampay su kepatay nu getaw, sa'itada, iin na gupiai megbayad tu sala' nu getaw. Sa' ma'antu, minuud su Megbebaya' tug delendemanen kia, luminusad tu'u. Iin si Isukristu.

Mendadi, sinulat dini ni Pablo sug bian nu kepeduma nu getaw di keglegawen ni Kristu kini di nga kilawan. Inukiten pu' kana' nu tegel nu getaw dumunut tu Palinta nu Megbebaya', kana' dadema nu tegel nu getaw menggulaula melengas. Pisuunen tu'u pu' iini medawat nu Megbebaya' adun mpeduma ita di keglegawenen, su laak kesalig ta diniin.

1 Naan si Pablo, sesugu'enu ni Kristu
Isus, pu' inggatu nu Megbebaya' mbaal
peneliganen. Tindu' dau dema niin
megukit Gempia Petenday.
2 Ki Gempia Petenday, iin sug
daansama' pinasad nu Megbebaya' tu nga
pimuunanen sinugu'en kanugdiin muka'
su sinulat nilan di pegbesaan Misulat
Talu'en.
3 Iin, mekatag dig Bata'en su Kaunutan
ta si Isukristu. Si Isukristu, kilawan, pu'
su kegigetawen, sapu' ni David.
4 Diniwatai ginaanen, pu' su ketubu'en
puli', minita' di ketaas ginuungen pu' iin
sug Bata' nu Megbebaya'.
5 Naa naan, pipiananu nu Megbebaya',
pu' bigayanu niin pegbaya' peneliganu ni
Isukristu, adun enggaten kui getaw dig
launan bansa mekpetuud diniin.
6 Sampay yamu nga getaw megbenwa
ditug lunsud Roma, pu' inggat amu nu
Megbebaya' sumakup dini Isukristu.
7 Mendadi suminulatu diniu ngag lau-
nan petailen nu Megbebaya' dia, ging-
gaten mbaal piglegetawanen. Penenebiin
ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu
Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu
nilan tulung muka' pianan ginaa.

Kenenabi di Kekpaladpalad

8 Mendadi yamu, iinig bekna telu'en
ku diniu, pu' mekpaladpaladu tu Megbe-
baya' saba' di kelaunan niu, pu' migde-
dengeg na di tibuukan benwai kekpetuud
niu dini Isukristu. Kagina sakupu ni

Isukristu, mekpaladpaladu tu Megbebaya' su pektemuyen ku.
9 Bisan saak tug Diwata, metuudi sinulatu kini. Pu' sa' menenabiu, tatapu amu penenebiay ditu Megbebaya' su pektemuyen ku di ndi' megdua'dua'ig delendeman ku. Ki kektamuyu, iin su kegukitu di Gempia Petenday mekatag dig Bata'en.
10 Iini penenebiin ku, buang nau niin meguliug dia niu, sa' delendemanen,
11 pu' mauya'an ku gupia mekinita'ay ita, adun mbegayan ku amu kepia nu Megbebaya'. Iini begayan ku amu dun, pu' adun mpantekig delendeman niu.
12 Sa'itada, mektinebangay ita di kekpetuud ta dini Isukristu, pu' mebangan amu nu kekpetuudu, muka' mebangan dau dema nu kekpetuud niu.
13 Mingumpated, mauya'an ku dadema mesuunan niu pu' sanu deksu' na delendeman ku mangayu dia niu, laak duuni migbelibad dun. Pu' mauya'an ku melaun diniui magaku sumakup dini Isukristu, maa' danu kesakup dun nu ngag lain getaw kana' getaw Judea.
14 Subay ebangan ku na su nga ginis bansa getaw, su nga gindukadu muka' nga nda'i sebutenen, su nga metaasi sinuunanen muka' nga ginuranti.
15 Kaas mauya'an ku gupia, ukiten ku dadema diniu su Gempia Petenday, yamu nga getaw megbenwa diag Roma.

Su Ginuung nu Gempia Petenday

16 Naa, ki Gempia Petenday kini, kana'u mpiid dun, pu' iin su mbaluy ginuung nu Megbebaya' mekeglegawen tug launan getaw mekpetuud dun. Pigbeknanan petendayay su nga getaw Judea, dayun su nga kana' getaw Judea.
17 Pu' biwasan di nga getaw su kebian di kekpesikesuun dinita nu Megbebaya' miksekat di Gempia Petenday. Ki kesalig tai kebianen, pu' iin su puunanen muka' deksu'anen. Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' kanugdiin, “Adini getaw pemilangen nu Megbebaya' mekesuun saba' nu kesaligen, malapen sug begu ketubu'.”

Su Sala' nug Launan Getaw

18 Naa, su nga getaw mimilas tu Megbebaya' muka' miglimbung tu samatawen, pisuun na nu Megbebaya' pu' ilan, melabu' ilan gela' di ginukumanen, su nga getaw megbebelabag tu metuud mekatag di Megbebaya' saba' nu kemilasen.
19 Diadia melabu' di ginukuman nu Megbebaya', pu' pia pimantek nu Megbebaya' diniin su kekpesuun mekatag di Megbebaya', pimilasen.
20 Ndi' ba metuud? Genat tu kegbuat nu Megbebaya' dinig lumbang kini, su gasal nu Megbebaya' ndi' maita' muka' su ginuungen nda'i tamanen, mesuunan nu getaw puun tug biwaten. Kaas nda'i katadenganen dun su kemilasen.
21 Pia misuunanen pu' su Megbebaya'ig Diwata, nda'en pegbesaay su mbantang tu Megbebaya', muka' nda'en peladpeladay di kepianen diniin. Kaas sug delendemanen, nda' nai pantagen, lumbus laak bengu'bengu'en.
22 Pia maa' laungen dun metaasi sinuunanen, mibaluy bengu'bengu'en.
23 Muka' pa pagid, piktamuyeni ngag ledawan binaal maa' palas nu kilawan muka' nu manukmanuk muka' nu metetubu', sabaya' su Megbebaya', su nda'i gumulen.

24 Mendadi, kagina midupangi nga getaw, biwang nu Megbebaya' diadia megdusa mikpuun tu melaat gayaken, su tampusan mekepiidpiid.
25 Pigbelesen tug balus su kedawaten tu metuud mekatag di Megbebaya'. Pingadapen muka' piktamuyen sug binaal nu Megbebaya', sabaya' su Minaal dun, su gempia pegdedengegen di nda'i gikteben. Amen.*
26 Kagina mikteliud su getaw tu Megbebaya', biwang nu Megbebaya' penggulaulanen su gayaken mekepiidpiid. Pia su ngag libun, diadia nda'en pektalentenay sug betaden pekelibun.
27 Su ngag laki dadema, diadia tiliudanen sug betaden mayak tug libun, pu'

* **1:25 1:25** Sug Amen, iini penggelal nu getaw Jedea, ma'ananen, Ma'antu, pu' mengaku' di miuna.

mitutung gayaken tu samalakinen. Pinggulaulanen tu samalakineni mekepiidpiid gupia. Mbiananen dayun su mitibaba' mbantang ginukuman nu Megbebaya'.

28 Kagina laung dun nu getaw pu' ndi'en mpia pektalentenan su tantu sinuunan mekatag di Megbebaya', biwang diniin nu Megbebaya' dunutanen su kana' gempia delendeman. Kaas penggulaulanen dadema su ndi' mpia penggulaulaan.

29 Melendu'an kedupang. Megdusa. Mesaku gupia. Melaat gupiai pigbetaden. Melaat gupiaig delendemanen. Mengimbegu. Memunu'an. Meksual, melimbung, mengumpiid, menlibak.

30 Peglaatanen sug dengeg nu samatawen, bentaanen su Megbebaya'. Mekpelegbas gulaulanen. Mekpelabawlabaw. Menakabul. Daal daig delendemanen, su ginis melaat gulaulanen. Mesandeng tu nga mekegulangen.

31 Megbu'angbu'ang gupia. Nda'i saligen, nda'ig lelaaten tug dumanen.

32 Misuunanen su Palinta nu Megbebaya' pu' adini getaw menggulaula dun, ginukuman dun nu Megbebaya' laga' na ginaanen. Pia misuunanen ia, pinemalanen penggulaulaay su melaat, muka' dedialanen pa pagid su ngag duma getaw menggulaula dun.

2

Mukum su Megbebaya' tug Launan Getaw

1 Naa mendadi, dani'a, pia ta' taway dun, sa' pegdena'en mu su ngag duma getaw mekedupang, ta' mai pegelalan mu dun? Pu' sa' pegdena'en mu ilan, maleg dig lawas mu, pu' misama dai gulaula mu.

2 Ndi' ba metuud, misuunan ta pu' melegdengi kaukum nu Megbebaya' di nga getaw menggulaula di melaat gulaula kia?

3 Naa, sa' pegdena'en mu su menggulaula dun, asal penggulaulaan mu dadema, ta'ig batik mu dun, ndi'a mpeduma di ginukuman nu Megbebaya'?

4 Muka' ma'niin nda' naig laga'en di ginaa mu su gembagel lelaat nu Megbebaya' dini'a, muka' su kektigelen dig dupangan nu nga getaw. Nda' mu ba mesuunay pu' lelaatan ka nu Megbebaya', adun meksikesuun ka?

5 Laaki gaak ginaa mu muka' mpauka gusay meksikesuun, kaas pebegelen mui ginukuman dini'a nu Megbebaya', sa' matengi gendaw paita'en dig launan getaw su ginukumanen. Pu' melepengi kengukumen di tiba'an getaw.

6 Pu' sugdaan nu Megbebaya' su nga getaw, saladua', mbantang tu gulaulanen.

7 Ma'antu duuni getaw menamal meksikesuun, adun enalen nu Megbebaya' muka' pegbesaanen, muka' begayanen pa pagid ketubu' nda'i tamanen. Adin su mengma'nia, begay diniin nu Megbebaya' su ketubu'.

8 Duun dademai getaw mesaku gupia, muka' gempemilas tu metuud, pu' adun dunutanen sug limbung. Adin su mengma'nia, pelebu'an nu Megbebaya' ginukuman, pu' mangit dun gupia su Megbebaya'.

9 Mendadi, pia ta' taway dun, sa' menggulaula melaat, peglegetan muka' melegenan, sa' su getaw Judea, sa' su kana' getaw Judea, megela' mekebian dun.

10 Laak dagid, enalen nu Megbebaya' muka' pegbesaanen su nga menggulaula tu melengas. Begayan ilan nu Megbebaya' kelinaw, pu' piseksuden ilan diniin muka' tu nga samataw nilan. Duun dademai nga getaw Judea muka' kana' getaw Judea mekebian dun.

11 Pu' nda'idunig lingken petailen nu Megbebaya'.

12 Naa, su nga kana' getaw Judea, nda' ilan pesuunay ni Moises Palinta nu Megbebaya'. Pia nda' ilan palintaay, sa' mekesala' ilan, gukuman dinilan matay di nda'i tamanen. Su nga getaw Judea pelum, pisuunan ilan ni Moises kanugdiin Palinta nu Megbebaya'. Kaas sa' mekesala' ilan, su Palintai mukum dun dinilan.

13 Pu' kana' nu mekineeg laak tu Palintai mekeseksud tu Megbebaya'. Iini pesikesuunen nu Megbebaya', sug dumunut dun.

14 Su nga kana' getaw Judea, pia
nda' ilan palintaay nu Megbebaya', sa'
dunutan nilan sug betad nu Palintanen
puun tug delendeman nilan, mpaita' ni-
lan pu' mesuunan nilan su gempia baalen
muka' su ndi' mpia.
15 Pu' mpaita' di gulaula nilan pu' mi-
betang dig dialem ginaa nilan sug betad
nu Palinta nu Megbebaya'. Misangu'
dadema nug delendeman nilan pu' di
ginaa nilan su Palinta, pu' taang dun, den-
gaten nug delendeman nilan sug lawas
nilan, taang dun, penagalen.
16 Su gendaw paukum na nu Megbe-
baya' dini Isukristu su giglud delendeman
nug launan getaw, ma'antui mpenggu-
laula. Iini mitalu' di Gempia Petenday
pigukitu di nga getaw.

Su nga Getaw Judea muka' su Palinta nu Megbebaya'

17 Naa yamu, tinalu' niu pu' getaw
Judea amu muka' siligan daw niu su Pal-
inta nu Megbebaya' pesalabuuken amu
niin daw diniin. Pingangya' niu su kesam-
bat niu tu Megbebaya'.
18 Misuunan daw niu sa' ta' alanduni
mauya'an nu Megbebaya' baalen niu.
Kagina mitu'unan amu Palintanen, mis-
uunan da niu dema su tantu kepianan.
19 Mituudan amu dun pu' mekpenulu'
daw amu tu nga getaw maa' nu mibuta,
pu' nda' ilan mpalintaay. Ma'niin daw
amu tilaw nu nga getaw mideleman, adun
maita' nilan sug bianan pangay ditu Meg-
bebaya'.
20 Mektitulu' amu tu ngag bengu'bengu'en
muka' mekpetu'un damu dema di nga
maika' pai misuunanen, pu' migela'
palintaay diniu su sinuunan muka' su
metuud mitalu' di Palinta nu Megbebaya'.
21 Yamu nga getaw Judea, piktu'unan
niu sug duma getaw, mauma dema nda'
niu pektu'unay sug lawas niu? Migwali
amu pu' ndi' mpia megdaaw, asal masi'
megdaaw damu dema.
22 Tinalu' niu tu getaw pu' subay ndi'
menlelingay, mauma dema menlelingay
amu? Pigliaw daw niu su nga sagya
diwata, mauma dema suled mamu tug
balay tanda' bitangan ledawan nu sagya
diwata, adun megdaaw amu dia?
23 Yamu getaw Judea, mingangya' amu
pu' yamu dawi piwitan nu Megbebaya'
Palintanen. Mauma dema pingumpiid
niu su Megbebaya', pu' pimilas niu gupia
su Palintanen?
24 Nda' ba mesulat kanugdiin, “Saba'
diniu nga getaw Judea, piksudi'an su
Megbebaya' nu nga kana' getaw Judea.”
25 Naa, ki kesirkunsisu diniu tu'us pu'
getaw Judea amu, duun daani pantagen
sa' laak dunutan niu su kelaun pinalinta
nu Megbebaya'.* Laak sa' pemilasen
niu su Palintanen, ki tu'us kiin, nda'i
pantagen, lepeng nda' damu peginetaw
Judea.
26 Mendadi, sa' duun dayuni getaw
kana' getaw Judea, laak medunutanen
sug betad nu Palinta nu Megbebaya',
pemilangen nu Megbebaya' tantu getaw
Judea.
27 Pia kana' getaw Judea muka' nda'
mbaalay tu'us pu' getaw Judea, dinunuta-
nen sug betad Palinta. Ma'nia, paita'en
pu' yamu pasi', ukumen amu nu Meg-
bebaya' mekatag di kektalenten niu dun,
pu' mimilas amu, pia mipalintaan amu
nu misulat Palinta nu Megbebaya' muka'
mitu'usan amu dig betad getaw Judea.
28 Pu' adin ma su tantu getaw Judea
muka' su tantu tinu'usanen? Kana' nu
getaw mitu'usan dig lawas laak.
29 Iini tantu getaw Judea, su meginetaw
Judea dig delendemanen. Sa'itada, su
mikpetu'us dig delendemanen. Kiai
ketu'us dun nug Balakat nu Megbebaya',
kana' nug betaden getaw Judea. Su
getaw ma'nia, iini mekpenal diniin, su
Megbebaya', kana' nu getaw.

3

1 Naa sa' ma'antu, su nga getaw Judea,
gembagel pa bai pantagen batul nu nga
kana' getaw Judea? Muka' ki tu'us nilan
kia, duun bai pantagen?

* **2:25 2:25** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

2 Duun lai! Gembageli pantagen dig
launan kibianan. Beknanen, siligan ilan
nu Megbebaya' Misulat Talu'en.
3 Metuud, duuni getaw Judea kana'
meseligan. Laak, pia ma'antu, penuuden
tantu nu Megbebaya' su pinasaden dini-
lan kanugdiin.
4 Pu' pia belusenig launan getaw,
nda'iduni telu'en nu Megbebaya', subay
metuud. Nda' ba mesulat kanugdiin,
"Subay mpaita' mu su kekesuun mu dig
launan talu' mu.
Muka' subay mekegdaaga sa' dengaten
ka."
5 Laak dagid, pinenggi' sa' mpaita' ta
di kemilas ta pu' mekesuun pasi' su Meg-
bebaya', ta' maig delendeman ta dun?
Delendeman ta ba sia pu' kana' ita mban-
tang ukumen nu Megbebaya'? Kinilawan
laaki sinulatu kini.
6 Ndi' lai mesu'at! Pu' sa' metuud,
kana' meglepengi kaukum nu Megbe-
baya', kenduta'i kaukumen dun sug lau-
nan getaw?
7 Naa, sa' pinenggi' megbalusu, muka'
puun tug balusu maita' dayun pu'
meglegintuud su Megbebaya', mauma
dema ukumen dinaan mikesala'u, asal
metaas pai kegdedengeg nu Megbebaya'
saba' nug balusu?
8 Muka' pa pagid, mauma dema ndi'
telu'en, "Penemalan ta penggulaulaay su
melaaten, adun medeksu' di melengas?"
Duun daani getaw miglekuti dinaan, pu'
laung nilan kiai titulu'an ku. Ukuman
pailan nu Megbebaya' di mitibaba' nilan!

Nda'iduni Getaw Mekesuun

9 Naa mendadi, ta'ig batik niu dun? Su
kebetang nami nga getaw Judea, melen-
gas pa ba di pegita'en nu Megbebaya'
batul nu kebetang niu nga kana' getaw
Judea? Kana'! Nda'i pigbida'anen. Ndi'
ba metuud pinita'u na daan diniu pu'
gempantek sug launan getaw, milabu' dig
betad nilan mekesala', su nga getaw Judea
sampay su nga kana' getaw Judea?
10 Nda' ba mesulat,
"Saladua', nda'iduni mekesuun di pe-
gita'en nu Megbebaya'.
11 Nda'idun dademai getaw mesabuten sa'
ta' alanduni kekesuun.
Nda'i getaw pekpenengaunenig bianan
pangay tu Megbebaya'.
12 Tiliudan nug launan getaw su Megbe-
baya'.
Kig launanen kia, mikesala'.
Bisan sala tawan, nda'iduni mekesuun.
13 Su penelu'en nilani maa' nug lebeng
binulingkal, saba' kelaatenen.
Nda'iduni kabit nilan, lumbus balus.
Muka' iin dademai telu'en nilan, su keg-
bulang nilan tug duma nilan, maa'
nu telis nu mamak.
14 Ma'niin miglimpawa'ig baba' nilan di
tuyud.
15 Iini mededali' nilani pemesait muka'
patay.
16 Bisan tanda' ilan pangay, pikiatiat ni-
lani kelaatan muka' kelegenay ni-
lan di nga getaw.
17 Ndi' nilan eksudeni nga getaw di keli-
naw.
18 Nda' dig delendeman nilan su Megbe-
baya', kaas nda' nilan iin pegbe-
saay, muka' nda' nilan endekay."
19 Naa, su kelaun Palinta nu Megbe-
baya', mesuunan ta pu' iin laakig duunig
labeten dun, yami nga getaw Judea. Kag-
ina ma'nia, sug launan ta, nda'i gempia
ta sembag dun sug dangat dinita, kaas
mbianan ta pai ginukuman nu Megbe-
baya', pu' migela' mekesala' sug launan
getaw.
20 Pu' pia sala tawan, nda'iduni meke-
suun di pegita'en nu Megbebaya' mekatag
di kedunuten tu Palinta. Iini pinalinta
dun dinita nu Megbebaya', adun mesuu-
nan nug launan getaw, mikesala' ita.

Ta' mai Kemilang dun nu Megbebaya' Mekesuuni nga Getaw?

21 Naa, nandaw, kig bian nu Megbe-
baya' tu kemilangen di nga getaw meke-
suun, biwasanen na. Kana' iinig bian
dun su kedunut nu nga getaw di Palinta.
Pia ma'antu, duuni misulat di Palinta nu
Megbebaya' pisulaten dini Moises muka'
su ngag duma pimuunanen dengantu
mekatag di kepesikesuun di getaw.
22 Pemilangen nu Megbebaya' meke-
suun su nga getaw pebian di kesalig
ta dini Isukristu. Sug launan getaw

mekpetuud diniin, mesamai kemilangen
dun, sa' su getaw Judea, sa' kana'.
23 Pu' mikesala' ita, launan ta, muka'
melayu' naita di kelengas nu pegbaya'
daansama' mitendu' nu Megbebaya' gasal
getaw.
24 Laak dagid, tinulung naita nu Megbe-
baya' di nda'i sugda ta dun. Pemilangen
ita mekesuun, saba' nu keganti' ni Kristu
lekaten ita di sala'.
25 Mitendu' nu Megbebaya' si Kristu
kini matay megusan dugu', adun launan
getaw sumalig diniin, pedesunenen di
sala' nilan. Mingma'nia adun pesuun
nu Megbebaya' di nga getaw pu' iini
mekesuun. Pia daansama' pituyang nu
Megbebaya' su sala' nu getaw saba' nug
lelaaten dinilan,
26 nandaw, pisuunen di nga getaw
pu' meglepengi kaukumen di getaw, pu'
pengebetenen nai sala' nilan. Muka'
pisuunen na pu' mesu'at na pemilangen
mekesuun su mekpetuud dini Isus.
27 Naa ma'antu, ta' mai gempia ta
pengangya'? Nda'idun! Mauma dema?
Pu' su kemilang dinita nu Megbebaya'
mekesuun, kana' saba' nu kedunut ta tu
Palinta. Iini pemilangen ita niin dun
mekesuun, pu' sumalig ita diniin.
28 Pu' mituudan ita dun pu' pemilangen
nu Megbebaya' mekesuun su nga getaw
saba' nu kesalig ta laak, kana' nu kedunut
ta tu misulat Palintanen.
29 Su getaw Judea ba laaki mektamuy
tu Megbebaya'? Sa' pektemuyen dadema
nu nga kana' getaw Judea? Pektemuyen
dadema nilan lai!
30 Asa salabuuki Megbebaya'. Pemi-
langen mekesuun su nga getaw Judea
meksekat di kesalig nilan dini Kristu.
Pemilangen dadema mekesuun su nga
kana' getaw Judea, sa' sumalig dailan
dema diniin.
31 Mingma'anan ba ia pu' tiliudan nu
kesalig ta su Palintanen? Ndi' lai! Kagina
sumalig ita dini Isukristu, dumunut daita
dema tu Palintanen.

4

Mibaal si Abraham Penenggi'an di Kesalig

1 Naa si Abraham, su ginepu'ay nug
bansa nami, alandun dayuni telu'en ta
mekatag diniin? Ta' mai mibiananen?
2 Sa' upama iin siai pimilang dun nu
Megbebaya' mekesuun si Abraham, pu'
saba' nu pinggulaulanen, duun siai pen-
gangya'en. Laak ndi' mesu'at di pegita'en
nu Megbebaya'.
3 Alanduni tinalu' di Misulat Talu' nu
Megbebaya' mekatag dini Abraham kini?
“Mikpetuud si Abraham ditu Megbebaya',
kaas pimilang nu Megbebaya' mekesuun,
saba' nu kesaligen diniin.”
4 Naa, pinenggi' duuni tinindanan, su
tinindan dun, ndi' mpemilang bigay, pu'
piglesayanen.
5 Naa, kana' ma'niai kemilang nu Meg-
bebaya' mekesuun su getaw, pu' sa' seli-
gan nu getawi kesaligen ditu Megbebaya'
sabaya' su gulaulanen, pemilangen nu
Megbebaya' kekesuuneni kesaligen. Pu'
su Megbebaya'i memilang mekesuun tu
getaw mimilas sa' sumalig na diniin.
6 Ma'nia dademai ma'anan nu tinalu'
kini ni David kanugdiin, pu' leliagen su
getaw pemilangen nu Megbebaya' meke-
suun di nda'i tegelen dun. Nda' ba
mesulat,
7 “Liliag na su getaw pidasun na nu
Megbebaya' ditug limbungen,
muka' lilaatan nu Megbebaya' ditu
sala'en!
8 Liliag nai getaw nda' na dig delendeman
nu Megbebaya' su sala'en!”
9 Naa, kig leliag kia tinalu' ni David,
danu nga getaw Judea ba laak? Kana'
lai, pu' leliagen dadema su nga kana'
getaw Judea, pu' mialapu kamun ditu
sinulat ni Moises, laungen, “Pimilang nu
Megbebaya' mekesuun si Abraham, saba'
nu kesaligen diniin.”
10 Mendadi si Abraham, nanunen maia
mibianan? Su nda' pain sirkunsisuay,
sa' mitubus na? Su kemilang dun nu
Megbebaya' mekesuun, mibiananen na,
su nda' pa sirkunsisuay.
11 Sikna mikpetuud si Abraham ditu
pinasad nu Megbebaya' diniin, sinirkun-
sisu dayun, pu' tu'us tu gandang kemilang
nu Megbebaya' diniin mekesuun. Iini
pimilang dun, pu' saba' nu kesaligen.

Kaas si Abraham, mibaluy ma'niin gama' di ginaa nug launan getaw sumalig ditu Megbebaya' muka' pemilangenen mekesuun. Kiin, bisan nda' ilan mesirkunsisu.
12 Iin dademai gama' nu nga getaw misirkunsisu, sa' minunggiling dailan dema tu kesalig ni Abraham, su nda' pain mesirkunsisu.

Su Pinasad nu Megbebaya' Medawat di Kesalig nu Getaw

13 Naa su Megbebaya', kanugdiin minasad iin dini Abraham sampay tu nga sapu'en pu' begayen dinilanig lumbang kini. Iini pinasaden dun pu' suminalig si Abraham diniin, kana' nu kedunut ni Abraham tu Palintanen. Pimilangen dayun si Abraham mekesuun.
14 Pu' sa' upama begayan pinasaden su nga dumunut tu Palintanen, nda' siai gatagen su kesalig nu getaw. Mikula'ula' dadema sia su pinasad nu Megbebaya', pu' nda'iduni mekedunut gupia tu Palintanen.
15 Kaas pebiananeni nga getaw ginukumanen mikpuun tu Palintanen. Laak sa' nda'idun siai palinta, nda'idun dadema siai memilas dun.
16 Mendadi ki pinasad kini nu Megbebaya', malap ta meksekat di kesalig ta, adun mpantek pu' su tulung nu Megbebaya'i tantu puunen. Kiin, adun mpantek dadema pu' mekalap dun sug launan sapu' ni Abraham, sa' su ngag dumunut tu Palintanen, sa' su nga mpeduunan kesalig maa' dadema nu kesalig ni Abraham. Pu' si Abraham, mibaluy na ginepu'ay nug launan ta, ita nu nga suminalig tu Megbebaya'.
17 Pu' nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Binaalu ya'a gama' nu getaw di melaun bansa." Kaas di pegita'en nu Megbebaya', mikpalas su pinasaden. Iini minasad dun, su Megbebaya', su seligan ni Abraham muka' su mekpetubu' di minatay na, sampay su maal tug launanen, pibian laak di talu'en.
18 Naa si Abraham, mituudan dun su tinalu' nu Megbebaya' pu' mbaluy melaun bansa su sapu'en, kaas mikpedateng dun. Pia nda'idun siai pedetengenen, pu' megulang na gupiai sawanen, mikpedateng gusay. Kaas mibaluy ginepu'ay nu melaun getaw, maa' da nu tinalu' nu Megbebaya' diniin, laungen, "Su kelaun nu nga sapu' mu, maa' danug bitun."
19 Bena' midelendemen sug lawasen, mipemilangen ma'niin minatay na, pu' pekpanaw na di megatus taun. Ndi' na mapet bata'en su sawanen si Sara. Pia ma'antu, mituudan da dun gusay.
20 Nda' meluka'i kesaligen tu Megbebaya', pu' nda' pegdua'dua'ig delendemanen mekatag di pinasaden. Migiseg dademai kesaligen, saananen menamal mekpededengeg tu Megbebaya'.
21 Mekpedateng da gusay pu' megaga nu Megbebaya' penggulaulaanen su pinasaden diniin.
22 Saba' nu kesaligen, misulat dayun kanugdiin pu' pimilang nu Megbebaya' mekesuun.
23 Su sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung, "Pimilang nu Megbebaya' mekesuun," kana' laak mekatag dini Abraham.
24 Mekatag dadema dinita, ita nu nga pemilangen nu Megbebaya' mekesuun sa' mekpetuud ita tu Megbebaya', su mikpetubu' puli' dini Isus su Kaunutan ta.
25 Si Isus kini, iini bigay nu Megbebaya' matay puun tu kemilas ta. Pitubu'en dayun puli', adun mpemilang ita niin mekesuun, ma'niin nda'i sala' ta.

5

Piseksud ita ni Kristu tu Megbebaya'

1 Mendadi ita, kagina pimilang ita nu Megbebaya' mekesuun saba' nu kesalig ta, piseksud daita dema nu Kaunutan ta si Isukristu ditu Megbebaya'.
2 Muka' piduma naita niin di tulungen mbianan ta gebii gendaw mekatag di kesalig ta. Kaas liliag ita tu pedetengen ta pu' ditug binaya' gebii bu' gendaw, mpeduma ita tantu tu kegdedengeg nu Megbebaya'.

3 Sinangkali' pa tanan, liliag ita tu
kegleget dinita, pu' misuunan ta sa' pe-
glegetan ita, meglegintau paita mektigel
dun.
4 Muka' sa' metau naita mektigel di
kegleget dinita, leliagen dinita su Megbe-
baya'. Mendadi kagina leliagen dun su
Megbebaya', pedetengen ta pu' pepianan
ita niin.
5 Ki pedetengen ta, kana' kebulug, pu'
lilaatan ita gupia nu Megbebaya' pibian
dig Balakaten bigayen megbenwa di ginaa
ta.
6 Naa, su nda' paita megawen, sa' mi-
nateng nai gendaw tindu' nu Megbebaya',
minatay si Kristu megabang dinita nu nga
memilas getaw.
7 Melegen ta pegdelendemeni getaw
meliag matay adun megabang dig
duma nda'i sala'en. Asa duuni getaw
mauya'anen matay megabang di meke-
suun getaw.
8 Laak su Megbebaya' pasi', pinita'en
dinita su kebagel petailanen, pu' sinegay
mikesala' paita getaw, minatay si Kristu
megabang dinita.
9 Kagina mipemilang ita nu Megbebaya'
mekesuun miksekat tu kepatay ni Kristu,
labi naita niin megawen di ginukumanen
tug launan getaw.
10 Pu' sa' saanan ta kumuntra tu Megbe-
baya', mipeseksuden ita diniin saba' nu
kepatay nug Bata'en, labi na guunen ita
niin meksekat di ketubu'en nemun.
11 Pidag pa tanan, liliag ita tu pipeng-
gulaula nu Megbebaya' di Kaunutan ta
si Isukristu, pu' piseksud ita ni Isukristu
ditu Gama'en Megbebaya'.

Peguntain ta si Adan bu' si Kristu

12 Naa sug betad mekesala', iini mitua'
dun dinig lumbang, pu' duuni sala tawan
mikesala' kanugdiin, si Adan. Saba' nu
sala' ni Adan, pipatay nu Megbebaya',
kaas mileep na dig launan getaw ki
gasalen matay, pu' mikesala' dademaig
launan getaw.
13 Su nda' pa palintaay nu Megbebaya'
su Palintanen, daan na dinig lumbang sug
betad mekesala'. Kagina nda' pai Palinta,
nda' pa mpengebeti sala'.
14 Pia ma'antu, genat di timpu ni Adan
sampay di gendaw pisuun nu Megbebaya'
dini Moises su Palintanen, mesuunan ta
mikesala' da gusay su nga getaw, pu'
launan nilan, minatay. Minatay dailan
gusay, asa su sala' nilan, kana' maa' nu
sala' ni Adan, su mimilas tu tinitulu'
diniin nu Megbebaya'.
Naa, si Adan muka' ki getaw metua'
pa dig binaya' gebii bu' gendaw, mesu'at
peguntain tailan.
15 Laak nda' ilan dua' peksama, pu'
ki tulung nu Megbebaya' pibian di sala
tawan kini si Kristu, kana' maa' nu sala'
ni Adan. Sala da ni Adan, laak mi-
natay su melaun getaw saba' nu melaat
pinggulaulanen. Gembagel paig lelaat
nu Megbebaya' ditu sala' ni Adan, pu'
tinulungen su melaun getaw saba' nu
kepepia dinita nu sala tawan si Isukristu.
16 Ndi' meksamai mibianan ta saba'
nu tulung nu Megbebaya' muka' su mib-
ianan ta saba' nu melaat gulaula nu sala
tawan kia si Adan. Sikna na mikesala' si
Adan, inukuman dayun nu Megbebaya'
mikesala' su nga getaw. Laak kagina
tinulung ita nu Megbebaya', pimilang ita
niin mekesuun, pia mikesala' daita dema
gupia.
17 Metuud, kagina mimilas si Adan,
mengasal menumpat, matay sug lau-
nan getaw. Misebu'an paita dun su
tulung nu sala tawan si Isukristu, pu'
mpeduunan ketubu' nda'i tamaneni nga
getaw dumawat tu gembagel tulung nu
Megbebaya', muka' pimilangen nailan
mekesuun mikpuun dini Kristu. Muka'
pa pagid saanan nilan metubu' pa,
mekedaag dailan dema di melaat.
18 Mendadi saba' nu kemilas nu sala
tawan, inukuman nu Megbebaya' sug
launan getaw sala'en, laga' na ginaanen.
Ma'nia dademai kekesuun pinggulaula nu
sala tawan pelum, sa'itada su kepatayen.
Saba' nu pinggulaulanen kia, pibeluy
naita nu Megbebaya' di ginukumanen
dinita, muka' bigayen dinitai ketubu'
nda'i tamanen.
19 Saba' nu kemilas nu sala tawan kia
si Adan, mibaluy mikesala' sug launan
getaw. Ma'nia dadema, pemilangen nu
Megbebaya'i melaun getaw mekesuun,

mikpuun di kekpetuud nu sala pelum, si Kristu.
20 Naa, iini pisuun dun nu Megbebaya' su Palintanen dini Moises, pu' adun medugangi kemilas dun. Laak dagid, sa' migdugangi sala' nu nga getaw, pibagel nu Megbebaya' su tulungen dinita nu nga getaw.
21 Mendadi, daansama' mengasal menumpat, matay su nga getaw mikpuun di sala'. Laak nandaw, kagina pimilang ita nu Megbebaya' mekesuun, su tulungeni megbaya' na di ginaa ta, muka' su gasal ta, ketubu' nda'i tamanen mikpuun di kepatay nu Kaunutan ta si Isukristu.

6

Mitubu' naita di Keksalabuuk ta dini Isukristu

1 Naa ki pegbetaden ta, ta' alandun dayuni gempia ta telu'en? Metalu' ta ba menamal ita mekesala', adun meksibagelig lelaat nu Megbebaya' dinita, pu' adun melaun pai pedesunenen?
2 Ndi' lai mesu'at! Pu' nda' naig labet ta di sala', maa' nu getaw minatay na, ndi' na mekesala'. Ndi' naita mekenamal mekesala'.
3 Misuunan da niu gupia, sa' mibunagan naita tubig, tu'us pu' suminalabuuk ita dini Kristu Isus, mipeduma ita di kepatayen.
4 Kaas sa' mikpebunag ita tubig, lepeng mipeduma ita di kepatay ni Kristu dayun libeng ita, adun metubu' ita begu ketubu', maa' ni Kristu pitubu' puli' nu Gama' ta mikpuun di melengas gupia pegbaya'en.
5 Naa ita, kagina mipeduma ita di kepatay ni Kristu sa' mibunagan ita tubig, mituudan ita dun pu' sumalabuuk daita dema di ketubu'en puli', pu' begayan ita begu ketubu'.
6 Misuunan ta dadema pu' ma'niin mipeduma dini Kristu petayay dia kurus sug daan delendeman ta, adun nda' nai pegbaya'en su gayak ta tug betad mekesala', muka' adun kana' naita gulipen nug betad ta mekesala'.
7 Pu' sa' mipedumai getaw di kepatay ni Kristu, pemilangen na nu Megbebaya' kana' na mekesala'.
8 Muka' kagina miksalabuuk ita di kepatay ni Kristu, mituudan ita dun pu' mpeduma daita dema di ketubu'en.
9 Pu' misuunan ta mitubu' puli' si Kristu, muka' ndi' na mesu'at matay puli'. Su gumul, nda' nai pegbaya'en diniin.
10 Su kepatay ni Kristu, minatay di sala' mainsan, ndi' na mpuli'an. Nandaw mitubu' si Kristu, adun sumalabuuk tu Megbebaya'.
11 Ma'nia damu dema, gempia niu pemilangen niuig lawas niu minatay na, nda' naig labet niu tu sala', muka' mitubu' namu, sumalabuuk namu tu Megbebaya' pebian dini Kristu Isus.
12 Kaas, ndi' niu begay sug betad niu mekesesala' megbaya' pa dig lawas niu, adun dunutan niu su da melaat gayaken.
13 Subay ndi' dadema niu begay pia tanda' dun dig lawas niu mekesala'. Gempia pegwakil niui tibuuk lawas niu tu Megbebaya', adun pepenggulaulaanen diniu su kekesuun. Pu' pia daansama' ma'niin amu minatay, nandaw mitubu' amu puli'.
14 Ndi' na mpia megbaya' dig delendeman niu sug betad mekesala', pu' kana' niu siligani kektalenten niu tu palinta, pu' siligan niu pasi' su tulung nu Megbebaya' diniu.

Gulipen nu Kekesuun

15 Naa, ta' maig baalan ta dun dayun? Kagina kana' na seligan tai kektalenten ta tu palinta, pu' seligan ta na ki tulung dinita nu Megbebaya', mekesala' baita? Ndi' da pagid mpia!
16 Yamu, misuunan niu tantu pu' sa' upama pegwakil niuig lawas niu gulipen nu getaw, adun mekpetuud amu gupia di getaw kia, gulipen amu niin tantu! Naa, sa' pinenggi', mekpetuud amu tug betad niu mekesala', gulipenen amu dayun. Muka' deksu'anen ia, matay damu. Laak dagid, sa' mekpetuud amu tu Megbebaya', pemilangen amu niin mekesuun.
17 Laak mekpaladpaladu tu Megbebaya', pu' pia daansama' gulipen amu nug betad mekesala', nandaw, pituud niu di nda' pegdua'dua'ig delendeman niu su metuud titulu'an piktu'un diniu.

18 Likat namu nu Megbebaya', kaas
mikegawa' namu di sala' muka' mibaluy
namu sesugu'en nu Megbebaya', kaas
mekesuun namu dema.
19 Naa ki sinulatu kini, kinilawan betad
laak, pu' ndi' pa niu megaga dig diniwata.
Daansama' bigay niuig lawas niu mbaal
gulipen nu kegdusa muka' nug limbung,
adun mekesala'. Ma'nia dema nemun,
subay pegwakil niuig lawas niu sesugu'en
namu nu kekesuun, adun meksikesuun
amu, muka' medawat namu nug Megbe-
baya' ma'niin nda'i sala' niu.
20 Mendadi, sa' gulipen pamu nug betad
niu mekesala', nda'ig labet niu dun su
kekesuun.
21 Muka' nda'i gatagen tantu sug daan
pinggulaula niu, su mpiid namu dun,
pu' deksu'anen ia, kepetayan niu nda'i
tamanen.
22 Laak tumu' nemun, likat namu
nu Megbebaya' di sala', muka' mibaluy
namu sesugu'en nu kekesuun. Kaas
gembagel nai sugda dun pu' gila' na niu
pegwakil diniin su pegbetaden niu, muka'
deksu'anen ia, ketubu' nda'i tamanen.
23 Mendadi, sa' begay nu getawig
lawasen mekesala', iini sugda dun,
kepatay di nda'i gikteben. Laak dagid iini
begay nu Megbebaya' tu nga sumalabuuk
dini Kristu Isus su Kaunutan ta, ki ketubu'
nda' dademai tamanen. Muka' kiin,
begayen di nda'i sugda dun.

7

Penenggi'an su Senlangan

1 Naa, Mingumpated, mesabut niui sun-
guun ku sulatay, pu' sug betad palinta,
misuunan niu, launan niu. Su palinta,
iin su meguit di getaw sampay matengi
gumulen.
2 Pinenggi'ig libun, sinegay pektetubu'
pai sawanen, diin pa gengkeman nu
sawanen, miksekat tu palinta. Laak,
sa' matay nai sawanen, meleksunen nai
palinta.
3 Kaas, sa' upama uli'anenig lain laki
sinegay tetubu' pai sawanen, paingalan
dun megdusa. Laak dagid, sa' upama
minatayi sawanen, mileksuneni palinta.
Muka' sa' penginsuaan nug lain laki,
kana' na dusa.
4 Naa yamu, Mingumpated, ma'nia
damu dema. Kagina ma'niin amu sen-
gkapan nug lawas ni Kristu, su kepatayen,
minatay damu dema. Kaas kana' namu di
gengkeman nu Palinta, pu' suminalabuuk
amu dig lain, saitada dini Kristu. Su
ketubu'en puli', gitunganen dun mitubu'
damu dema puli', adun penggulaulaan ta
su gempia, sug leliagen dun su Megbe-
baya'.
5 Su kedunut ta pa tug betad nu kini-
lawan, pidelendem dinita nu Palinta su
melaat gayak ta. Kiai migbaya' di ginaa
ta, muka' deksu'anen ia, kepatay ta sia.
6 Laak nandaw, mileksu ta su Palinta,
pu' ma'niin daita minatay mekatag di
migbalud dinita, tug daansama' mikpede-
lendem dun dinita. Su kektamuy ta
tu Megbebaya', kana' na nu kedunut ta
tu Misulat Palinta, pu' pektemuyen tain
miksekat dig Balakaten.

Su Palinta bu' Sala'

7 Naa kagina ma'antu, sa' su Palinta, ta'
alandun mai gempia ta telu'en? Mesu'at
ta ba telu'en pu' melaati Palinta nu Meg-
bebaya'? Ndi' lai! Su Palintai mikpesuun
dinaan pu' melaat gupiai sala'. Pinenggi',
ki kesaku, nda'u sia mesuunay pu' sala',
sa' nda' sia palintaay, “Ndi'a mayak tug
danug duma mu.”
8 Bena' misuunan ku su pinalinta, mike-
sikaw dayunig betad mekesala' tu pinal-
inta, muka' milamug dayun di gunedui
gayak. Pu' sa' sia nda'iduni pinalinta,
nda'i mekesuun tu sala'.
9 Su nda'u pa mesuunayi pinalinta,
metubu' pau, pu' ma'niin nda'iduni
sala'u. Sa' mititulu'an nau, milamug
dayunig betad mekesala' di gunedu,
10 kaas ma'niin nau minatay. Iin siai
tinitulu'u dun nu Megbebaya', pu' adun
mesuunan ku sug bianan di tantu ketubu'.
Laak danaan, mibianan ku iini miuku-
manu dun, su pinalinta.
11 Pisikaw nu palinta su sala', kaas mil-
imbunganu, pu' laung ku dun, ketubu'ig
deksu'anen sia. Masi' kepatay!
12 Misuunan ta pu' su Megbebaya'i
pigenatan nu Palinta. Su nga titulu'

dia Palinta, genat dadema diniin, kaas melegdeng muka' melengas.
13 Ta' alandun dayuni ma'ananen? Iin bai mikesaba' dinaan su melengas? Kana' lai! Pu' iini mikpatay dinaan su sala', pibian di gempia titulu', adun medayagig betad nu sala'. Mendadi, mibuasan nu palinta pu' sug betad mekesala', melaat gupia, muka' naan, ma'niinu minatay na.

Miksinibela'ani Ginaa nu Getaw

14 Naa ki Palinta, misuunan ta pu' genat tu Megbebaya'. Laak naan, kilawan dau, muka' ma'niinu piksaluy tug betadu mekesala', kaas gulipenu nug betadu.
15 Ndi'u mesabuti pigbetadu, pu' iini pinggulaulau, su nda' dig delendeman ku, sabaya' tu mauya'an ku penggulaulaay.
16 Kagina pinggulaulau su nda' dig delendeman ku, mipantek pu' misangu'u su kelengas nu Palinta.
17 Sa' ma'antu, kana' naan tantui minggulaula dun, pu' sug betad nug lawasu mekesala', iin su minggulaula dun.
18 Misuunan ku pu' nda'iduni kekesuun dig lawasu, sa'itada, nda'i melengas mikpuun dig betadu kinilawan. Pu' pia duuni mauya'an ku penggulaulaan ku su gempia, ndi'u megaga.
19 Su melengas, ndi'u mpenggulaula, pia mauya'an ku. Laak iin dai mpenggulaulau, su melaat nda' dig delendeman ku.
20 Naa, sa' penggulaulaan ku su nda' dig delendeman ku, ma'ananen, kana' na naani minggulaula dun, pu' iini minggulaula dun, sug betad mekesala' miseled dig lawasu.
21 Kaas mbianan kuig betad ma'nini'. Sa' mauya'an ku penggulaulaan ku su melengas, metulimbagu sungkin tu melaat.
22 Su Palinta nu Megbebaya'i mauya'an ku gupia di ginau.
23 Laak lain betadi miseluk dinaan megbaya' dig betadu kinilawan, pu' miksumpaki' di Palinta mitagu' dig delendeman ku muka' mingulipen dinaan. Ma'nia, gulipenu nug betad mekesala'.
24 Apelai! Milegenanu lai dun gupia! Saaken ku dayun, ta' mai kegawen dinaan di kekilawan ku mekangay ditu kepatay di nda'i tamanen?
25 Muka' didali'u sembagay, mekeglegawen dinaan su Megbebaya', saba' nu Kaunutan ta si Isukristu! Kaas mikpaladpaladu diniin, pibian dadema dini Isus pelum.

Mendadi, iini kebetangu. Su Palinta nu Megbebaya'i dunutan nug delendeman ku, laak su kekilawan ku, mitulu na tug betad mekesala'.

8

Su Pegbetaden nu Getaw Tinitulu' nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa ma'antu, ki nga getaw suminalabuuk dini Kristu Isus, ndi' na nilan mbianan su ginukuman dun nu Megbebaya'.
2 Pu' iinig betad nug Balakat nu Megbebaya'. Kagina pisalabuuk ita niin dini Kristu Isus, bigayan daita dema niin begu ketubu'. Ginawen naita di pegbaya' nu gasal ta mekesala' pangay ditu kepatay.
3 Kagina ndi' ta megaga su kekinilawan ta, ndi' ta medunutan su Palinta, kaas ndi' ta mbelengig betad ta mekesala'. Laak megaga nu Megbebaya'. Mendadi iini sinugu' dun nu Megbebaya' sug Bata'en medini, pu' adun ua'enen di ginaa getaw su pegbaya' nug betad mekesala'. Miksibaluy getaw kig Bata'en kini, kaas mipeduunan kekinilawanen maa' danita nga getaw mekesala', adun mbiananen su ginukuman sia dinita nu Megbebaya' muka' ua'enen su sala'.
4 Iini pinggulaula dun nu Megbebaya', adun megela' ta mpenggulaula su kepianan mauya'an nu Megbebaya', maa' dadema nu tinitulu' di Palintanen. Megela' ta mpenggulaula sa' pektalentenan ta su tinitulu' nug Balakaten, kana' nu kekinilawan ta.
5 Pu' su getaw mektalenten laak tu gayak nu kekinilawanen, mekpebaya' di ginaanen tu kekinilawanen. Laak su getaw pektalentenanen su mauya'an nug Balakat nu Megbebaya', pebaya'en su ginaanen diniin.
6 Sa' su kekinilawan tai megbaya' dig delendeman ta, deksu'anen ia, kepatay

ta di nda'i tamanen. Sa' su mauya'an
nug Balakat nu Megbebaya'i megbaya' dig
delendeman ta, malap taig begu ketubu'
muka' pianan ginaa.
7 Kaas kumuntrai getaw tu Megbebaya'
sa' su kekinilawaneni megbaya' dig de-
lendemanen, pu' ndi'en penggulaulaan su
tinitulu' di Palinta nu Megbebaya', muka'
ndi' mekegdunut dun.
8 Su getaw mekpetuud tu kekinilawa-
nen laak, nda'ig leliagen dun su Megbe-
baya'.
9 Laak yamu pasi', pektalentenan niu
su mauya'an nug Balakat nu Megbebaya',
sabaya' di gayak nu kekinilawan niu, sa'
metuud, pigbenwanan nug Balakaten su
ginaa niu. Adin su nda' pegbenwanay nug
Balakat ni Kristu, kana' sakup ni Kristu.
10 Laak dagid, kagina metuud pu' pig-
benwanan ni Kristui ginaa niu, puun
tu kemilang diniu nu Megbebaya' meke-
suun, ki ginaa niu, petubu'en nug Bal-
akaten pia mekangayig lawas niu tu
kepatay saba' nu sala'.
11 Kagina migbenwa di ginaa niu sug
Balakaten, petubu'en puli' nu Megbe-
baya' sug lawas niu pebian dig Balakaten
migbenwa na di ginaa niu, pu' pitubu'
puli' nu Megbebaya' si Kristu Isus.
12 Kaas uu Mingumpated, subay iini
pegbetaden ta, su mauya'an nug Balakat
nu Megbebaya', kana' nu mauya'an nu
kekinilawan ta.
13 Pu' sa' pegbetaden niu su kekini-
lawan niu, mekangay amu tu kepatay
niu. Laak dagid, sa' pebian di gabang
nug Balakaten teliudan niu su melaat
gulaula, ma'niin niu pinatay su pigbetad
niu kinilawan. Malap niu dayuni ketubu'
nda'i tamanen.
14 Su nga getaw inagak nug Balakat nu
Megbebaya', bata' nailan nu Megbebaya'.
15 Pu' sug Balakaten bigay diniu nu
Megbebaya', ndi' mengulipen diniu,
muka' ndi' mekpengendek diniu. Pu'
pibata' ita niin tu Megbebaya'. Kaas puun
tu pegbaya' nug Balakaten, iini ingelanan
ta dun su Megbebaya', laung ta "Uu Ama',
Gama' nami."
16 Kig Balakaten kia, suminalabuuk di
ginaa ta muka' miglegintuud dun dadema
di ginaa ta pu' bata' ita nu Megbebaya'.
17 Kagina bata' ita niin, mpeduunan
ita kepianan tinagu'en begay tu nga
piglegetawanen ditug binaya' gebii bu'
gendaw. Muka' mpeduma daita dema
dini Kristu sa' malapen su tinagu' nu
Megbebaya' begay pa diniin. Pu' sa'
mpeduma ita di kelegenay ni Kristu, mpe-
duma daita dema di kegdedengegen.

Mpeduma ita dig Dengegan ni Kristu

18 Naa, ki nga kelegenay mbianan ta
dini nemun, pimilangu kana' mbantang
peguntay tu kepianan buasan dinita ditug
binaya' gebii bu' gendaw, pu' mpeduma
ita nu Megbebaya' tu kegdedengegen.
19 Bisan sug launan biwat nu Megbe-
baya', pegelatan pa nilan gusay su pede-
tengen nilan pu' paita' nu Megbebaya' su
ngag bata'en mektetubu' di nda'i taman-
en.
20 Pu' binuka' nu Megbebaya' su ngag
biwaten, nda' nai gatagen. Laak kana'
danilan delendeman, pu' miuya'an da nu
migbuka' dun,
21 pu' pedetengeneni gendaw lekatenen
su kelaun biwaten tu gasal nilan mpapas
da. Muka' pedumanen dailan dema di
ngag bata'en, su ngag pebeluyen, sampay
mbianan nilan su melengas kebeluy dun
di tiba'an megbalud dinilan.
22 Pu' misuunan ta milegenan gupia
sug launan biwat nu Megbebaya' sampay
nandaw, sinegay pegelatan pa nilan su
gendaw kia.
23 Kana' laak ilani milegenan. Ita padun
nu nga bigayan Balakaten, sug inunaanen
begay dinita, milegenan daita dema, sine-
gay pedetengen ta su gendaw metubus
nu Megbebaya' su kebaalen dinita ngag
bata'en, muka' ki keglekaten dig lawas ta.
24 Ma'antu, migawen naita di ginuku-
man dinita, laak pedetengen ta pa pu'
megela' menuud, sampay kegawen nug
lawas ta. Naa, sa' upama maita' ta na
su pedetengen ta, kana' paingalan dun
pedetengen, pu' maita' ma. Nda'i getaw
mekpelab tu minita'en na.
25 Sa' ndi' ta maita' su pedetengen ta,
laak sa' pekpelaban ta gusay, mektigel
daita dema di kegelat ta dun.

26 Ma'nia dadema kig Balakat nu Megbebaya', lumusad dini adun ebangan ita niin sa' kulangi kesalig ta. Sa' pinenggi', ndi' ita gupia metau menenabi tu Megbebaya', iini mekpedialem mengamuyu' dun dinita tu Megbebaya', di talu' nda' dinita.
27 Laak misuunan gupia nu Megbebaya' su ginaa getaw, kaas mesabuten sug delendeman nug Balakaten mekatag dinita, pu' su kengamu'en di nga piglegetawanen, megdunut gupia tu mauya'an nu Megbebaya'.
28 Misuunan ta pu' sug launan getaw mekpetail diniin, pegebangan nu Megbebaya', adun mpianan ilan di kelaun mbianan nilan. Iini inggaten dun su mekpetail diniin, pu' daansama' pigdelendemen.
29 Su nga ginggaten, daansama' tindu'en pesamanen ilan dig Bata'en, adun iin dayuni mbaal gulangbata' nu melaun mekpated.
30 Kaas su nga tindu'en, inggaten ilan sumakup diniin, pimilangen ilan mekesuun, muka' pidumanen ilan di kekpededengeg diniin nu ngag launan.

Pinita' dinita nu Megbebaya' su Petailanen pebian dini Kristu Isus

31 Sa' ma'antu, ta' alandun dayuni gempia ta telu'en? Kagina megabang dinita su Megbebaya', ta' mai mekaku' mengatu dinita?
32 Pu' pia sug Bata'en, nda'en belibad gumanti' di kepatay ta. Kaas misuunan ta begayan ita niin launan kepianan, di nda'i sugda ta dun.
33 Naa, ta' mai mekaku' dumangat dinita tu Megbebaya', ita nga tindu'en sakupen, asa nda'i ginukuman dun nu Megbebaya'?
34 Kaas duun bai mekaukum dinita laga' na ginaa ta? Si Kristu Isus, mukum ma dinita? Ndi' lai mesu'at, pu' iini minatay dayun pitubu' puli', bitang na tu gupid nu Megbebaya', tanda' pekpenenebian ita niin gebii gendaw.
35 Duun ma dayuni mekebelabag dig lelaat ni Kristu dinita? Mekebelabag dun ba sa' melegenan ita, sa' peglegetan ita? Sa' mbianan tai gembagel gutem ba, sa' gempubri baita gupia, sa' mbianan tai mekeka'id ba, sa' pegbunu'?
36 Nda' ba mesulat kanugdiin,

"Saba' dini'a, lilebungan ami meka'iday gendawgendaw.

Ma'niin ami karniru, sungu titi'ay."

37 Laak ndi' mesu'at. Pia ta' alanduni mbianan ta, mekegdaag ita dun tu'u, pu' iini mekpedaag dun dinita, su Megbebaya' su melelaat dinita.
38 Mituudanu dun nda'iduni mekegbelabag dig lelaaten dinita, pia matay ita, sa' pektetubu' paita, pia pengetuan ita nu nga sesugu'en nu Megbebaya', sa' pengetuan ita nu nga megbaya' muka' meglekaunutan di kediwetaan. Nda'iduni mekegbelabag dig lelaaten dinita pia ta' alanduni mpenggulaula dinita nandaw, sa' ditug binaya' gebii bu' gendaw,
39 pia pengetuan ita nu nga ndi' maita' dia gawanawan, sa' dig dialem benwa ta. Sa'itada, nda'idunig binaal di gekleb langit bu' lupa' mekegbelabag dig lelaat nu Megbebaya' dinita pibian di Kaunutan ta si Kristu Isus.

9

Sug Bansa Pimili' nu Megbebaya'

1 Naa, ki pektelu'en ku kini, kagina sakupu ni Kristu, peglegintuuden ku, ndi'u megbalus. Dig dialem delendeman ku kana' balus, pu' iini megbaya' dun sug Balakat nu Megbebaya'.
2 Miuba'u gupia, ma'niin nda'i taman nu kelegenayu, saba' nug lelaatu tu nga samau getaw Judea.
3 Pu' sa' sia mesu'at, mauya'an ku naan siai ukuman nu Megbebaya', muka' pesuayu niin sia dini Kristu, sabaya' dinilan nga getaw Israel.
4 Ki nga getaw Israel kini, ilan su pimili' nu Megbebaya' piglegetawanen. Kanugdiin binata'en ilan, muka' pinita'en dinilan su kelengas nu pegbaya'en maita' di tiagen. Pisadan nu Megbebaya' su nga ginepu'ay nilan, muka' pinalintaanen ilan. Danilani tantu kektamuy, muka' melauni pinasad nu Megbebaya' dinilan.

5 Megdedengegi nga ginepu'ay nilan, si
nga Abraham. Samabansa dailan dema
ni Kristu su meguit dig launanen, su Meg-
bebaya' gempia pegdedengegen di nda'i
gikteben. Amen.

6 Naa, ndi'u metalu' pu' mibulugan
su pinasad nu Megbebaya' di nga getaw
Israel kanugdiin. Iini telu'en ku, kana'
nug launan getaw Israeli mpemili' nu
Megbebaya'. Duuni mpemili', duuni nda'.
7 Muka' dadema, kana' bata' nu Meg-
bebaya' sug launan nu sapu' ni Abraham,
pu' miktalu' su Megbebaya' dini Abraham
kanugdiin, "Su sapu' nug bata' mu si
Isaac, iin laaki pemilangen sapu' mu."
8 Sa'itada, kana' nu nga migigetaw di
gasal getawig bata' nu Megbebaya'. Iini
pemilangen tantu bata' nu Megbebaya',
su migigetaw puun tu pinasad nu Megbe-
baya' dini Abraham.
9 Pu' su kepasaden, miktalu' su Meg-
bebaya' dini Abraham kanugdiin, "Sa'
mateng nai gendaw, mpuli' dau dini.
Megbata' dayun su sawa mu si Sara,
bata'laki."

10 Naa, sinangkali' pa tanan, su sawa
ni Isaac kiin, si Rebecca, migbedes gapid,
bata' ni Isaac, ginepu'ay nami.
11-12 Sa' sungu megbata' si Rebecca,
miktalu' su Megbebaya' diniin, "Su gu-
langbata'i mbaal sesugu'en nu nguda-
nen." Iini tinalu'en dun, pu' adun mbaluy
su pigdelendemen mpinig su nga pim-
ili'en. Su ketalu'en dun, nda' pailan
pegigetaw, nda' pai gulaula nilan melaat
sa' gempia, kaas misuunan ta kana' puun
tu gulaula nilan su kepemili' dinilan dua',
segaga puun da tu ketendu' nu Megbe-
baya'.
13 Nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat
Talu' nu Megbebaya', "Pitailu si Jacob,
laak misengayu si Esau."

14 Ta' alandun dayuni gempia ta
telu'en? Duun baig limbung nu Megbe-
baya'? Nda'idun lai!
15 Pu' miktalu' su Megbebaya' dini
Moises, "Lelaatan ku su mauya'an ku
lelaatay, muka' petailen ku su mauya'an
ku petailen."

16 Kaas misuunan ta pu' su kepemili'
nu Megbebaya', iin dai metau dun, kana'
nu mauya'an nu getaw, kana' dadema nu
tegelen, pu' danug lelaat nu Megbebaya'.
17 Nda' ba mesulat kanugdiin pu' mik-
talu' su Megbebaya' ditu gadi' nu getaw
Ehipto, "Iini pipeglegadi'u ya'a dun, adun
paita'u su pegbaya'u muka' su ginuungu,
pu' dinaagu ya'a. Kedua'en, pipeglegadi'u
ya'a pu' adun megdedengegu di tibuukan
lumbang, puun dini'a."
18 Kaas gempantek, lelaatan nu Meg-
bebaya' su nga mauya'anen lelaatay,
muka' pebuklusenen dadema su nga
mauya'anen pebuklusay.

Su Gangit muka' sug Lelaat nu Megbebaya'

19 Naa, pinenggi' duun diniui sumaak
dinaan, "Sa' ma'antu, mauma dema be-
sulen nu Megbebaya' di getaw sug dupan-
ganen? Duun bai mekeguut tu mauya'an
nu Megbebaya'?"
20 Sembagen ku dayun, "Naa su Megbe-
baya', mpegbelu'an mu bain, asal kilawan
ka da? Mesu'at ba sumaakig binaal ditu
migbaal dun, 'Mauma dema binaal mau
ma'nini kini?' "
21 Pesemaan ku di getaw megdiun. Iin
dai metau dun sa' megbaal betangan
melengas, sa' betangan melemu', sebugel
daig lupa'.

22 Ma'antu dademai pinggulaula nu
Megbebaya'. Pia mauya'anen pesuunen
di nga getaw sug lengeten muka' paita'en
dinilan su ginuungen, mektigel gupia tu
nga getaw piglengetanen, su ngag ban-
tang pelebu'an ginukumanen.
23 Mauya'anen dadema mpaita' su ke-
lengas nu pegbaya'en. Pu' su kelengas
nu pegbaya'en, bigay na gupia dinita,
ita ngag bantang lelaatanen, ki ngag
daansama' pingandamen mekedawat tu
kelengasen.
24 Pu' itai nga ginggaten sumakup
diniin, ita nga getaw Judea muka' nga
kana' getaw Judea dadema.
25 Nda' ba mesulat kanugdiin nu pimuu-
nanen si Oseas,
"Su nga getaw kana'u pailan piglegetawan,

paingalan ku dun ‘piglegetawan ku nailan’.
Sug bansa kana'u pa mauya'an,
paingalan ku dun, mauya'an ku na.”
26 Duun pa pagidi sinulat ni Oseas, laungen,
“Diag benwa tanda' tilu'an nu Megbebaya' su nga getaw, ‘Nda'ig labetu diniu,’
dia pa pagid paingalanen dinilan, ‘ngag bata' nu tantu Megbebaya’’.”
27 Si Isaias pa pagid, nda'en ba pelaktag kanugdiin, laungen, “Pia melaun gupiai sapu' ni Israel, maa' na kelaun nug lubek tu geksid dagat, mbilang dai megawen.”
28 Pu' nda' peglugbad su ginukuman nu Megbebaya' di tiba'an getaw, pu' penggulaulaanen dedali'.
29 Kaas ma'niaig duma misulat tu pimuun nu Megbebaya' pedaan dini Isaias, laungen, “Sa' kana' nug lelaat nu Megbebaya', su megbaya' Kaunutan, migela' sia petayay kig launan ta getaw Israel, maa' na nu getaw tug lunsud Sodoma muka' ditu Gomora, laak duuni sinawaden bata' ta.”

Su nga Sapu' ni Israel muka' su Gempia Petenday

30 Ta' alandun dayuni gempia ta telu'en? Ki nga kana' getaw Judea, duun dinilani pimilang nu Megbebaya' mekesuun saba' nu kesalig nilan diniin, bisan nda' ilan penamal meksikesuun.
31 Laak dagid su nga sapu' ni Israel, pia pinemalan nilan dunutay su Palinta nu Megbebaya', nda' ilan mpemilang mekesuun,
32 pu' su kegdunut nilan tu Palinta, nda' nilan sekatay tu kesalig dini Kristu, pu' sikat nilan tu tegel nilan. Sa'itada, ma'niin ilan midapal tug batu melemu meseknun.
33 Pu' nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat Talu' nu Megbebaya',
“Pektalentenay niu ini, betangen kuig batu meseknun ditug benwa Sion.
Mekesulaub tu getaw kig batu kini.
Laak adin su sumalig diniin, ndi' mekpelilu.”

10

1 Naa, uu Mingumpated, ki nga samatawu su nga sapu' ni Israel, mauya'an ku gupia di ndi' megdua'dua'ig delendeman ku, megawen ilan. Penenebian ku ilan gusay ditu Megbebaya'.
2 Misuunan ku gupia, muka' peglegintuuden ku diniu, pu' menamal ilan sia mektamuy tu Megbebaya', laak su kektamuy nilan, kana' mekpuun tu metuud sinuunan.
3 Pu' nda' nilan mesuunayi gempia nilan penggulaulaan adun mpemilang ilan mekesuun. Laung nilan dun, subay penemalan nilan dunutay su nga pinalintanen, kaas nda' ilan metuuday dun sug betad nu Megbebaya' pemilangeneni nga getaw mekesuun.
4 Pu' tinubus ni Kristu su pegbaya' nu Palinta nu Megbebaya', kaas nandaw, adini getaw mekpetuud diniin, pemilangen nu Megbebaya' mekesuun.

Sug Launan Getaw Sumalig, Megawen

5 Naa, sa' su getaw dunutanen sug betad nu Palinta nu Megbebaya' adun pemilangen sia nu Megbebaya' mekesuun, duuni sinulat ni Moises mekatag diniin. Nda' ba mesulat, laungen, “Adini getaw dumunut tu nga pinalinta nu Megbebaya', malapeni ketubu' mekpuun ditu.”
6 Laak sa' su getaw sumalig ditu Megbebaya' adun mpemilang mekesuun, duun dademai misulat mekatag diniin. Nda' ba mesulat, “Ndi' mu betangay di ginaa mu pu' subay duuni luntu ditug langit” (sa'itada, adun pelusadenen dinig lumbang si Kristu).
7 “Muka' ndi' mu na kambat betangay di ginaa mu pu' subay duuni lumusad ditu guli'an nu minatay” (sa'itada, adun uitenen dinig dibabaw si Kristu genat tu kepatayen).
8 Iin pai misulat kanugdiin, laungen, “Su pimuun nu Megbebaya', mesempel na dini'a. Diin da ginaa mu, muka' diin da baba' mu.” Kia su Gempia Petenday pegukit nami diniu mekatag di kesalig niu dini Kristu.

9 Pu' sa' meglegintuuda di ngag duma
mu pu' si Isusi Kaunutan ta, muka' sa'
metuudan ka dun pu' pitubu' puli' nu
Megbebaya', guunen ka niin di ginuku-
man dinita nu Megbebaya'.
10 Pu' sa' sumaligi getaw dini Kristu,
pemilangen nu Megbebaya' mekesuun,
muka' sa' ukitenen su kesaligen tu ngag
dumanen, megawen.
11 Ma'antui misulat pa pagid kanugdiin,
laungen, "Adin su sumalig diniin, ndi'
mekpelilu."
12 Kig launan getaw, duunig labeten
dun, nda'i pigisu dun su getaw Judea
muka' su kana' getaw Judea, pu' salabuuk
dai tantu Kaunutan di tiba'an getaw,
muka' nda'i gikteb nu kepianen dig lau-
nan mekpaingabang diniin.
13 Ma'niai misulat kanugdiin, laun-
gen, "Adin su getaw mekpaingabang tu
Kaunutan, iini guunenen."

14 Laak, ndi' mesu'at mekpaingabangi
nga getaw dini Kristu, sa' nda' ilan metu-
uday dun. Ndi' mesu'at mekpetuudi nga
getaw diniin, sa' nda'i midengeg nilan
mekatag diniin. Ndi' mesu'at medengeg
nu nga getaw mekatag diniin, sa' nda'i
megukit dun dinilan.
15 Muka' ndi' pa pagid mesu'at megukit,
sa' nda' sugu'ay. Laak, duuni sinugu', pu'
nda' ba mesulat kanugdiin, "Melengas lai
gupiai pegdateng nu nga megukit Gempia
Petenday mekatag di keseksud nu getaw
tu Megbebaya'."
16 Laak dagid, pia ma'antu, nda' megela'
metuuday dun su nga mikedengeg tu
Gempia Petenday, pu' sinulat ni Isaias
kanugdiin, laungen, "Uu Kaunutan, ta'
taway duni mituudan dun su ginukit
nami? Nda'idun."
17 Mendadi, iini puun tu kesalig nu
getaw, su kedengegen di Gempia Peten-
day. Muka' iini puun tu kedengegen dun,
su kegukit tu Gempia Petenday mekatag
dini Kristu.

18 Naa, saaken ku sa' ndi' ba metuud
pu' su nga getaw Judea, midengeg nilan
su ginukit kiin? Midengeg na nilan tantu,
pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya',
"Su tinalu' nilan, mileep na di tibuukan
lumbang.
Su ginukit nilan, midepet na ditu pingik-
teban nug lupa'."
19 Saaken ku pelum, sa' ndi' ba metuud
pu' misabut nu nga sapu' ni Israel su
ginukit? Mialapu bekna sembagu di
tinalu' nu Megbebaya' sinulat ni Moises
kanugdiin, laungen,
"Yamu nga piglegetawan ku, pepengim-
beguun ku amu di nga kana' getaw
Judea.
Su nga getaw bengu'bengu'en, pepangitu
amu dinilan."
20 Kedua'en, labi pa gembelu' si Isaias,
kali' pektalu',
"Mibaanganu nu nga getaw nda'u nilan
penengaway.
Mikpaita'u tu nga getaw nda'u nilan la-
away."
21 Laak duun pai sinulat ni Isaias mekatag
di nga sapu' ni Israel, laungen, "Lil-
abungu saba'u menemba' dinilan, su nga
getaw mibuklusi kemilasen dinaan."

11

Kig Lelaat nu Megbebaya' tu nga Sapu' ni Israel

1 Naa kagina ma'antu, saaken ku dayun,
ki nga sapu' ni Israel, su nga piglegetawan
nu Megbebaya', tiliudan bailan nu Meg-
bebaya'? Ndi' lai mesu'at! Pu' pia naan,
getaw Israel dau dema maa' da dinilan.
Sapu'u ni Abraham muka' kausebaanu ni
Benjamin.
2 Su nga getaw tindu'en sumakup diniin
su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa',
ndi' meteliudan nu Megbebaya'. Nda'
ba niu mesuunay su tinalu' ni Elias, sa'
dengatenen su nga sapu' ni Israel ditu
Megbebaya', kali' pektalu',
3 "Uu Megbebaya', pimatay nilan su
nga pimuunan mu sinugu' mu megwali
dinilan. Giba' nilan su nga gentudan gilak
dini'a. Naan laaki mibilin mektamuy
dini'a, muka' mauya'an nilan petain dau
dema sia."
4 Laak kali' sembag su Megbebaya',
"Duun pai pinaasu pitu ngibu tawan
getaw, nda'u ilan mainsan pepengedapay
tu sagya diwata, si Ba'al."

5 Ma'antu dadema nandaw, su nga
getaw Israel, nda' dailan gela' pemilas
tu Megbebaya'. Pu' saba' nu tulun-
gen, duuni tindu'en sumakup diniin, laak
metuud, miniwatak dailan.
6 Naa, kagina mitendu'en ilan puun dig
lelaaten, kana' sekat tu gulaula nilan. Pu'
sa' sekat tu gulaula nu getawi tulung nu
Megbebaya', kana' na sia tantu tulung.
7 Mendadi, ma'nini'. Su nga sapu' ni Is-
rael, nda' ilan gela' mekebian tu kegawen
dinilan nu Megbebaya', bisan mauya'an
nilan sia gupia. Iin laaki mikebian dun,
su mitendu' nu Megbebaya'. Meliang
dailan. Su ngag duma, nda' penemba' tu
ke'enggat dinilan nu Megbebaya'.
8 Nda' ba mesulat kanugdiin, "Pitegas
nu Megbebaya' su gulu nilan. Sampay
nandaw, ndi' ilan mekengita' muka' ndi'
ilan mekedengeg."
9 Si David, nda' ba pektalu' kanugdiin,
"Kagina pipeglekebibu ilan gupia nu Meg-
bebaya', laung nilan dun, nda'en
pengebetay ki ngag limbung nilan.
Su keglekebibu nilan, mekegdaang pa
dinilan, iin dayuni mbaal pelabu'
dinilan.
10 Subay mbuta ilan adun ndi' ilan meken-
gita',
muka' subay mbektut ilan saba' nu gem-
bagel kelegenay peguiten nilan."
11 Saaken ku pa pagid, kagina ma'antu,
nda' metuuk di telinga nu nga getaw
Judea su metuud mekatag dini Kristu,
mbeleng bailan? Ndi' dadema lai
mesu'at! Kagina memilas su nga getaw
Judea, naa su nga kana' getaw Judea,
mbianan na nilan su keglegawen dini-
lan nu Megbebaya'. Iini mipenggulaula
dun, pu' adun mengimbegu su nga getaw
Judea tu kegawen nu nga kana' getaw
Judea.
12 Naa, gembageli kepianan dig launan
getaw mikpuun di kemilas nu nga getaw
Judea. Pipianan gupia nu Megebaya' su
nga kana' getaw Judea pu' nda' medawat
nu nga getaw Judea su kepepianen sia dig
delendeman nilan. Labi pa pepianayen
sug launan getaw, sa' metektub nai ke-
laun nu nga getaw Judea sumakup dini
Kristu ditug binaya' gebii bu' gendaw.

Su Kegawen nu nga Kana' Getaw Judea

13 Yamu nga kana' getaw Judea, taman
talu'u diniu, kagina mitendu'u nu Meg-
bebaya' peneliganu niin, adun ukitan ku
amu mekatag dini Kristu, liliagu gupia tu
sinugu'an dinaan nu Megbebaya'. Mena-
malu dumunut dun,
14 pu' adun sa' mesu'at, pepengimbe-
guun ku su samau getaw Judea, adun
duun dinilani megawen.
15 Pu' sa' tiliudan nu Megbebaya' su nga
getaw Judea, miseksud diniin su ngag lain
bansa dinig lumbang. Sa' mpeduma puli'i
nga getaw Judea, ma'niin na metubu'
puli' su nga minatay.
16 Mendadi ki nga getaw Judea, kagina
sakup nu Megbebaya' su nga ginepu'ay
nilan, si nga Abraham, sakupen dadema
su nga sapu' nilan. Pesemaan ku ilan di
pan pengilak tu Megbebaya'. Sa' begay
nu getaw tu Megbebaya'i sailasan di pan,
daniin su tibuuk pan. Muka' ma'nia
dademai gayu. Sa' begay nu getaw tu
Megbebaya'i gangeten, daniin dadema su
nga panganen.
17 Naa, ki nga getaw Judea, pesemaan
ku ilan pa pagid tu panga nu gayu
olibo. Duuni panganen pinutuk na,
adun sumpat duni panga nu guli' olibo.
Yamu nga kana' getaw Judeai panga nu
guli', pu' piduma namu nu Megbebaya'
tu melembu' ketubu' nu gayu pimula,
sa'itada su kepepia nu Megbebaya' tu nga
getaw Judea.
18 Laak dagid, subay ndi' amu
mekpelabawlabaw di ngag daan panga
nu gayu olibo. Ndi' amu mangya'
dun, pu' panga laak amu. Kana' amui
mekepepagen tu gangeten, su gangeteni
mekepepagen diniu.
19 Naa, pinenggi' duuni mektalu' dayun
dinaan, "Metuud, laak iini pinutuk dun su
ngag daan panga kia, pu' adun sumpatan
nami."
20 Sembagen ku, metuud daan, yamui
suminukli di nga getaw Judea. Laak dagid
iini teliudan ilan dun nu Megbebaya', pu'
nda' ilan pekpetuud dini Kristu. Yamu
pasi', iini nda' amu teliuday dun, pu'
suminalig amu diniin. Pia ma'antu, ndi'
niu pengangya', subay mendek amu.

21 Pu' sa' pinutuk nu Megbebaya' su
tantu panga, sa'itada su nga getaw Judea,
batik niu dun ba, sa' metalin amu, sa' ndi'
amu menamal sumalig diniin, ndi' amu
dadema mputuk?
22 Subay pektalentenan niu ini, sug
betad nu Megbebaya', nda'i gikteb nug
lelaaten tu nga getaw lilaatanen, muka'
nda'i tamanen su kekpetuga'en tu getaw
pituga'en. Petuga'enen gupia su nga mim-
ilas kia getaw Judea. Laak yamu, pen-
emalan amu niin lelaatay, sa' menamal
amu sumalig tug lelaaten. Dagid, sa' ndi'
amu menamal sumalig diniin, mesu'at
putuken amu niin, sa'itada teliudan amu
niin.
23 Sa' metuudan dun dadema su nga
getaw Judea, sumpat ilan puli' nu Megbe-
baya' tu pinutukanen dun. Pu' nda'i ndi'
megaga nu Megbebaya' uli'ay.
24 Yamu nga kana' getaw Judea,
pisamau amu di panga pinutuk di
guli' olibo. Sinumpat namu tu puun
nu tantu pimula, pia kana' mbantang
sumpaten. Ki nga getaw Judea, melemu
pailan sumpaten puli' nu Megbebaya' tu
puunen, pu' ilani maa' nu tantu panga nu
pimula.

Melelaat su Megbebaya' tug Launan Getaw

25 Naa, Mingumpated, kig delendeman
nu Megbebaya' daansama' pigbuninen,
buasan ku na diniu, adun ndi' niu delen-
demen pu' metaas pai sinuunan niu. Iinig
delendeman nu Megbebaya', pu' pia du-
uni nga getaw Israel mimilas diniin, ndi'
maulayuni kemilas nilan, pu' memilas
ilan sampay laak megela' sumakupi nga
kana' getaw Judea tindu' nu Megbebaya'
sumakup diniin.
26 Megela' dayun megawen su tiba'an
sapu' ni Israel. Nda' ba mesulat
kanugdiin,
"Ki Meglegawen, genat tu Sion, sug
benwa nu nga getaw Judea.
Belengenen dayun sug launan melaat gu-
laula nu nga sapu' ni Israel, puun
tu kemilas nilan tu Megbebaya'.
27 Tinalu'en pu' menuud su pinasaden
dinilan
pu' tubusenen su nga sala' nilan."
28 Kagina pimilas nu nga getaw Judea
su Gempia Petenday mekatag dini Kristu,
kuminuntra ilan tu Megbebaya', kaas
megawen amu nga kana' getaw Judea.
Laak kagina tindu' ilan nu Megbebaya'
bansanen, pitailen ilan, adun menuud su
pinasaden tu nga ginepu'ay nilan.
29 Pu' ndi' mpalin sug delendeman nu
Megbebaya'. Su nga getaw pimili'en,
tendu'enen tu'u. Su nga getaw ginggaten
pepiananen, pepiananen tu'u.
30 Sug daan pigbetad niu, pimilas niu
gupia su Megbebaya'. Nandaw pasi',
mibianan na niu sug lelaaten puun tu
kemilas nu nga getaw Judea.
31 Ma'nia dademai mbianan nilan. Nan-
daw mimilas ilan, kaas mbianan niu sug
lelaat nu Megbebaya'. Lema' denlag
mbianan pa nilan sug lelaaten ki mib-
ianan na niu.
32 Pu' bigay na nu Megbebaya' su tiba'an
getaw mbalud tu kemilas nilan, adun
mbulus sug lelaaten dig launan nilan.

Pededengegen ta su Megbebaya'

33 Ki Megbebaya', gembagel gupiai tu-
lungen di nga getaw! Su kekesuunen,
nda'i gikteben. Medalem dadema gu-
piai telisebutayen. Su pigdelendemen,
nda' mesabut nu getaw, pia sala tawan.
Nda'iduni getaw mekesabut tug betaden!
34 Nda' ba mesulat kanugdiin,
"Su Kaunutan ta, ta' taway dun mai
mikesuun tug delendemanen?
Ta' taway dun mai mikektitulu' diniin?
35 Nda'i kulangen, pia maika'.
Kaas, ta' taway dun mai mikegbegay
diniin, adun sia mesuli'anen?"
36 Pu' kanugdiin, nda'iduni binaal, iini
minaal dun. Nandaw, nda'iduni mekuleg,
iini megbaya' dun. Muka' pa pagid,
launan binaalen, iini binaalen dun, pen-
emalan gusay pegbesaay su Megbebaya'.
Kaas, enalen tain muka' pegbesaan ta di
nda'i gikteben. Amen.

12

Su Kektamuy tu Megbebaya'

1 Kaas yamu nga Mingumpated, duuni
penengiin ku diniu. Pegwakil niuig lawas

niu tu Megbebaya' maa' nu guliden pek-
tetubu' pa, gilak tu Megbebaya' muka'
leliagen dun iin, pu' melelaat gupia su
Megbebaya' dinita. Kiai tantu kektamuy
tu Megbebaya'.
2 Ndi' niu dunutay sug betad nu kini-
lawan dig lumbang kini. Tumu' pepeli-
nen niuig delendeman niu tu Megbebaya',
adun pebegunenig betad dig delendeman
niu. Mesuunan niu dayun su mauya'an
nu Megbebaya', su melengas, sug leliagen
dun iin muka' su tampusan kepianan.

3 Naa, kagina tinulungu nu Megbebaya'
pu' bigayanu niin gelalu, iini pelaktagu
diniu, saladua', ndi' niu pemilangayig
lawas niu metaas pa di mbantang delen-
demen niu. Laak betang niu di ginaa
niu ki sinukalay. Pebantang niui ketaas
nug lawas niu tu tinawan bigay diniu nu
Megbebaya' mekpuun di kekpetuud niu.
4 Pu' su ngag lawas ta, melauni sengka-
panen, ndi' ba? Muka' lainlaini kegamit
ta dun su nga sengkapan.
5 Ma'nia daita dema, pu' bisan melaun
ita sakup ni Kristu, ma'niin salabuuk
lawas ita suminalabuuk dini Kristu,
mikpingkit ita, launan ta, adun bisan
migininisan ita, mibaluy ita salabuuk
lawas.
6 Mendadi diadia dinita, lainlaini
tinawanen bigay nu Megbebaya'
mekpuun di tulungen dinita. Su tinawan
ta, subay pegua'en ta. Naa sa' upama
iinig bigay dini'a, metawa megwali talu'
nu Megbebaya', subay megwalia lepeng
tu kesalig mu.
7 Sa' pasi' metawa megabang, mega-
banga gusay. Su metau mekpetu'un,
subay menamal mekpetu'un.
8 Sa' su mbantang mengulikseg tug
dumanen, subay penguliksegenen gu-
pia. Su metau megbegay, subay meg-
begay di nda'i geginugunen dun. Su
meglekaunutan, subay ndi' megliawliaw.
Adin su melelaat tug dumanen, subay
tembusanen sug lelaaten.

9 Ma'antu, subay nda'i metaas mbaba'
di kekpetail niu di nga samataw niu.

Teliuday niu su melaaten, muka' pektal-
entenay niu su melengas.

10 Pekpinetailay amu lepeng tu petailan
nu kepetedan sakup ni Kristu. Subay
megbinesaay amu gupia.
11 Subay ektak niui tegel niu mengim-
baal, muka' gela' niui ginaa niu di kekta-
muy niu tu Kaunutan ta Megbebaya'.
12 Subay leliagen amu saba' nu pedeten-
gen ta pu' pepianan ita gupia nu Megbe-
baya' ditug binaya' gebii bu' gendaw.
Pektigel amu di kelegenay niu.
Penamal amu menenabi.
13 Su nga piglegetawan nu Megbebaya'
mekelelaatlelaati kebetangen, pemegayay
niu, muka' su nga meguliug diniu, dedi-
alay niu.
14 Naa su mekpeleget diniu, penenebiay
niu, adun pepianan ilan nu Megbebaya'.
Pepianay niu ilan, ndi' niu ilan tuyuday.
15 Sa' duuni liliag gupia, salabuuk amu
tug leliagen. Sa' duuni mengelaw, sal-
abuuk damu dema tu gelawen.
16 Subay peksama niui kektagikul
niu tu ngag duma niu. Ndi' amu
mekpelabawlabaw. Su mekpebaba'
dig lawasen, telima' niu. Ndi' niu
delendemay pu' metaas pai sinuunan niu.
17 Sa' duuni mekpelaat diniu, ndi' niu
iin suli'ay melaat. Iini penggulaulaan
niu, sug delendeman nug launan getaw
melengas.
18 Peksalabuuk amu gikteb nu megaga
niu.
19 Uu Mingumpated, ndi' amu suli',
bisan ta' alanduni kelaatan niu. Pegwakil
niu tu Megbebaya' ki suli' dun, pu' nda' ba
mesulat di Misulat Talu'en, “Kali' pektalu'
su Kaunutan Megbebaya', ‘Naani metau
sumuli' tu nga getaw mekpelaat dig du-
manen.’ ”
20 Tumu' maa' danu sala misulat
kanugdiin, laungen, “Sa' duuni kumuntra
dini'a megutem, paan mu iin. Sa' kuaun,
painum mu. Sa' ma'niai penggulaulaan
mu diniin, mpiid dayun gupia ditu ping-
gulaulanen dini'a.”
21 Ndi' amu mekpedaag di melaat.
Pedaag niu su melengas tu melaaten.

13

Sug Basa ta di nga Kaunutan

1 Naa, ki nga getaw pipegbaya' nu
gubirnu meglekaunutan di ngag duma,
subay petuuden tailan, launan ta,
saladua', pu' nda'iduni megbaya', su
Megbebaya'i pigenatanen. Su nga meguit
di nga getaw nandaw, pitindeg nu
Megbebaya'.
2 Kaas adin su memilas dinilan, pemi-
lasenen su tinindeg nu Megbebaya',
muka' mpelebu'anenig lawasen.
3 Pu' ndi' mendek di nga peguit di getaw
su nga menggulaula melengas. Mendek
dun su nga melaati gulaulanen. Subay
penggulaulaan niu su melengas, adun
ndi' namu mendek di meguit tu getaw.
Enalen amu nilan dayun,
4 pu' sesugu'en ilan nu Megbebaya',
adun pepianan amu nilan. Sa' upama
melaat sungkini gulaula niu, tumu'
mendek amu dun, pu' duun daani
pegbaya' nilan bigay nu Megbebaya'
silutan nilan su nga mikesala'.
5 Kaas, iini dunutan niu dun su nga
meguit tu getaw, adun nda'i pegbiksu'an
niu, kedua'en, saba' nu silut pigwakil nu
Megbebaya' dinilan.
6 Iin dademai biadan niu dun su men-
dawat buis, pu' sa' metembusan nilan
su ketendu' dinilan, pegebangan nilan su
Megbebaya'.
7 Mendadi, pemegay niu di nga meguit
tu getaw su mbantang begay. Sa' su
nga mendawat buis, subay megbuis amu
dun. Sa' su mbantang pegbesaan, subay
pegbesaan niu ilan gupia, launan nilan.

Sug Basa ta tu nga Samataw ta

8 Ndi' amu peglibed di gutang niu. Daal
da laaki mbaya' utangen niu, ki keg-
linelaatay niu. Pu' adin su getaw mele-
laat tu samatawen, megela'en dunutay su
Palinta nu Megbebaya'.
9 Pu' duuni nga pinalinta ma'nini',
“Ndi'a pegdusa, ndi'a pekpatay, ndi'a peg-
daaw, ndi'a mayak tug danug samataw
mu,” muka' duun pa lain pinalinta.
Lumbus mitingeb tu penelu'en, laungen,
“Subay pekpetaila tu ngag duma mu maa'
nu petail mu dig lawas mu.”
10 Sa' duuni getaw lelaatan niu, ndi' niu
dayun pelaatan, ndi' ba? Sa' melelaat ita
tug duma ta, megela' ta dunutay su tibuuk
Palinta nu Megbebaya'.
11 Naa iin pa pagidi penggulaulaan niu
dun, pu' misuunan niu sungu na matengi
gendaw megawen ita, kaas gempia na
niu pektenudan, sa'itada belengen niu
sug betad niu mekpetuyang di ginaa niu.
Pu' su bekna kekpetuud ta dini Kristu,
maiben pa matengi gendaw megawen ita.
Nandaw, kana' na maiben.
12 Iini kebetang ta dinig lumbang,
ma'niin ita medeleman maa' mitulayuni
gebii, laak sungu mpupusi gebii. Sungu
megendaw, pu' kana' na maiben mateng
puli' su Kaunutan ta. Kaas sug betad
ta mbantang di medeleman, belengen ta.
Iini penggulaulaan ta, su gempia, maa'
nu sundalu misangkap na lumumpak sa'
medelagan na.
13 Subay pepian ta su gulaula ta,
maa' nu getaw midelagan nu gendaw.
Ndi' mpia menamal amu megbebulek
muka' megimbelu'an, ndi' damu dema
mpia megdusa, ndi' amu pa pagid mpia
meksinualay muka' meksesigiay.
14 Tumu' pa penunggilingay niu sug
betad nu Kaunutan ta si Isukristu. Ndi'
niu dunutay sug betad niu kinilawan,
adun ndi' niu malap su melaat gayak niu
dun.

14

Su nga Samasakup niu, ndi' niu Mpia Pegdena'en

1 Naa, su nga sakup ni Kristu nda'
pa mpanteki kesaligen, melengas pen-
emba'en niu. Laak ndi' niu ilan sualay
mekatag di gempia gulaula muka' di ndi'
mpia.
2 Duuni getaw, mikpuun tu kesali-
gen, nda'i pili'en. Su sala, kagina ku-
langi kesaligen, ma'aanen laak lempaan
meseda'en di gaanen.
3 Naa, su kana' mesumili', ndi'en
mpia peksudi'ani gendi'en ma'aani karni.
Ma'antu dadema su maan laak lem-
paan, subay ndi'en pegdena'en su kana'
mesumili', pu' pinemba' nu Megbebaya'.
4 Ndi' niu mpia pegdena'en su
sesugu'en nug duma niu, pu' su gegale-
neni metau dun sa' mitembusanen

su pibaal diniin, sa' nda'. Ma'niin dadema, ndi' ta mpia pegdena'en su samasakup ta, pu' iini megbaya' dun su Megbebaya'. Muka' su samasakup ta, metembusaneni kekpetuuden, pu' me'ebangan nu Megbebaya' mekpetindeg dun.

5 Naa duuni getaw, delendemanen duuni gendaw pegbesaanen. Duun laungi gendaw gempia pegbesaan, duun dademai ndi'. Duuni sala tawan, peksemaaneni nga gendaw. Saladua', subay ndi' megdua'dua'ig delendemanen dun.

6 Adin su getaw megbasa di gendaw, iini pegbesaanen dun, su kektamuyen tu Kaunutan ta. Adin su getaw kana' mesumili' di ka'aanen, mesuunan ta dayun pu' iin dademai aanenen dun, su kektamuyen tu Kaunutan ta, pu' mekpaladpalad dun tu Megbebaya'. Ma'antu dademai getaw duuni ndi'en ma'aan. Mesuunan ta pu' iini ndi'en ma'aan dun, su kektamuyen tu Kaunutan ta. Sa' maan, mekpaladpalad dun dadema tu Megbebaya'.

7 Saanan ta tetubu' pa, kana' laak itai metau dun. Muka' sa' matay naita, kana' daita dema laaki metau dun.

8 Pu' sa' pektetubu' paita, mektamuy ita tu Kaunutan ta. Sa' matay naita, megangag daita dema diniin. Kaas matay sa' metubu', danu Kaunutan ita.

9 Iini minatay muka' mitubu' puli' dun si Kristu, pu' adun meglekaunutan di nga sakupen, su nga tetubu' muka' su nga minatay na.

10 Mendadi, yamu nu nga maan laak lempaan, mauma dema pegdena'en niui samasakup niu? Yamu dema nga nda'i pemili'en, mauma dema peksudi'an niui samasakup niu? Ditug binaya' gebii bu' gendaw mengadap ita tu Megbebaya', launan ta, pu' iin dai mukum dinita.

11 Nda' ba mesulat,

"Kali' pektalu' su Kaunutan, 'Metuud ini,
naani tantu Megbebaya'.

Ma'antu dadema ini,

mektamuy dinaan su tiba'an getaw.

Muka' peglegintuuden nug launan getaw
pu' naani Megbebaya'.' "

12 Kagina ma'antu, misuunan ta pu' saladua', subay sumbag ita tu Megbebaya' mekatag di gulaulanen.

Ndi' niu Pegdaangan su Samasakup niu

13 Kaas, subay mesikpa' ita megigukumay. Tumu' pegdelendemen ta pa pagid ndi' ta penggulaulaan su mekegdaang tu samasakup ta.

14 Kagina suminakupu tu Kaunutan ta si Isus, mituudanu dun gupia pu' nda'iduni gaan ndi' ma'aan. Laak dagid, sa' duuni getaw batiken dun duuni ndi' ma'aan, naa ndi' mpia sa' aanenen.

15 Sa' melibuleng su samasakup niu saba' nu ka'aan niu, nda' na niu pematut sug lelaat niu diniin. Mendadi sa' meglaat su kesalig nu getaw megenti'an nu kepatay ni Kristu saba' nu ka'aan niu, subay ndi' niu aanen.

16 Adin su mipemilang niu melengas, sa' telu'en nug duma niu melaaten, ndi' niu penggulaulaay.

17 Pu' su ka'aan ta muka' keginum ta, nda'ig labeten tu Keglekaunutan nu Megbebaya'. Iin daig duuni pantagen, su kekesuun, su gempia ginaa muka' sug leliag mikpuun da tanan tug Balakat nu Megbebaya'.

18 Sa' duuni mektamuy dini Kristu ma'nia, naa leliagen dun su Megbebaya', muka' pegbesaan dadema nu ngag duma getaw.

19 Kaas, subay penemalan ta penggulaulaay su mekegbegay pianan ginaa muka' su mekepaiseg di kesalig ta dini Kristu.

20 Ndi' niu dayun mpeglaatan su pegbaalen nu Megbebaya' dialem ginaa nu samasakup niu saba' nu gaan. Mesu'at aanenig launan ginis gaan, laak ndi' ma'aan su mekegdaang di samasakup ta.

21 Gempia na niu belengan aanayi karni, peginum muka' penggulaulaay bisan ta' alandun, sa' mekegdaang di samasakup niu.

22 Adin su mituudan amu dun mikpuun tu kesalig niu dini Kristu, pegbuni niu deli', pu' yamu laak nu Megbebaya'i mekesuun dun. Ndi' niu deli' pesuunay su nga samasakup niu. Pektalentenay

niu ini, leliagen su getaw sa' nda'i pegbiksu'anen di penggulaulaanen, su kebaalen dun di gempia ginaanen.
23 Laak dagid, sa' duuni getaw, migdua'dua' dig delendemanen su gininisan pengaanenen, dayun aanenen, ukuman nu Megbebaya', pu' nda' sekat di kesaligen su pinggulaulanen. Adin su penggulaula nu getaw nda' peksekat di kesaligen, iini sala'.

15

Subay Peleliagen ta su ngag Duma ta

1 Naa, ita nu nga meligeni kesaligen, subay ebangan ta su nga samasakup ta nda' pa mpanteki kekpetuuden. Subay ndi' ta baalen sug leliagen dun sug lawas ta.
2 Tumu' penggulaulaan nug launan ta sug leliagen dun su nga samasakup ta, adun megiseg dai kesalig nilan.
3 Pu' bisan si Kristu, nda' metubu' adun pepiananenig lawasen. Nda' ba mesulat kanugdiin, "Uu Megbebaya', sug badas dini'a, libaneg dinaan." Kaas ma'antu midawat ni Kristu su sudi' nu getaw tu Megbebaya'.
4 Naa, iini sinulat dun kanugdiin sug launan Misulat Talu' nu Megbebaya', pu' adun metitulu' ita. Pektitulu' dinita, adun metau daita dema mektigel tu mbianan ta, muka' adun mengulikseg ita mekpedateng tu kepia dinita gusay.
5 Kagina su Megbebaya'i pikpuunan nu kektigel muka' nu kegulikseg, penenebiin ku diniin, begayen diniu baalen niu lendasan niu su pigbetad ni Kristu Isus, adun meksalabuuk amu, launan niu.
6 Iini penenebian ku amu dun, peksalabuukan niu penalay su Megbebaya', su Gama' nu Kaunutan ta si Isukristu muka' su pektemuyenen.

Pitendayan dadema su nga Kana' Getaw Judea mekatag dini Kristu

7 Kaas subay penemba'en niu su nga samasakup niu, maa' nu kenemba' diniu ni Kristu, adun mpenalan su Megbebaya' muka' mpegbesaan dadema.
8 Pu' talu'u diniu, kini si Kristu, iini ibanganen dun su nga getaw Judea, adun paita'en dinilan pu' meseligan su Megbebaya', pu' pinuud nu Megbebaya' su pinasaden kanugdiin tu nga ginepu'ay nilan.
9 Muka' iin dademai ibanganen ilan dun, adun su nga kana' getaw Judea, penalan nilan muka' pegbesaan nilan su Megbebaya' meksekat dig lelaaten dinilan. Nda' ba mesulat kanugdiin,
"Kaas, uu Kaunutan, enalen nami ya'a, naan sampay su nga kana' getaw Judea.
Enalen nami muka' pegbesaan nami ya'a dig bebat."
10 Muka' misulat da pagid, laungen,
"Yamu nga kana' getaw Judea, subay leliagen amu, sampay su piglegetawan nu Megbebaya'!"
11 Muka' misulat pa pagid, laungen,
"Yamu, launan niu kana' getaw Judea, enal niu su Megbebaya'.
Yamu nug launan getaw, enal niu iin!"
12 Duun pagidi sinulat ni Isaias dengantu, laungen,
"Duuni sapu' ni Isai metua' pa.
Metua' adun meglekaunutan tu nga kana' getaw Judea.
Pekpedetengen nilan pu' iin dayuni Meglegawen dinilan."
13 Naa penenebiin ku tu Megbebaya', su pigenatan nu pedetengen ta, pu' begayen diniuig leliag niu di nda'i tamanen muka' pianan ginaa saba' nu kesalig niu diniin. Iini menenabiu dun, adun megiseg pai pedetengen niu puun di ginuung nug Balakat nu Megbebaya'.

Su Kenluksad dun su Sinulat ni Pablo

14 Yamu nga Mingumpated, mituudanu dun gupia pu' mekesuun amu getaw, metaas nai sinuunan niu mekatag di Megbebaya', muka' metau namu mektinikukay.
15 Pia ma'antu, naan, duuni pinluksadu sulatay diniu adun mektegyungu diniu. Ma'niin minibelu'u sumulat dun diniu, pu' bigayanu nu Megbebaya' pegbaya',
16 adun mbaalu sesugu'en ni Kristu Isus, ebangan ku su nga kana' getaw Judea. Maa' da nug baalen nug belian ki gabangu dinilan, pu' ukiten ku dinilan

su Gempia Petenday genat tu Megbebaya',
adun sa' metuudan ilan dun, mbaalu ilan
maa' nug betang gilaku tu Megbebaya',
telima'enen muka' pigwakil diniin nug
Balakaten.
17 Kagina suminalabuuku dini Kristu
Isus, sa' penggulaulaan ku su pebaal
dinaan nu Megbebaya', leliagenu dun sug
baalen ku.
18 Pebelu'en kui ginau pu' ukiten ku
diniu su pipenggulaula laak dinaan ni
Kristu, egaken ku su nga kana' getaw
Judea mekpetuud tu Megbebaya'. Pipeng-
gulaulanen dinaan pebian di tinalu'u
muka' di pinggulaulau.
19 Kia, pipenggulaula di pegbaya' nug
Balakat nu Megbebaya', pu' bigayanu niin
ginuung muka' pibaalen dinaani meke-
salebu' tu'us. Kaas, genat tu Jerusalem
sampay ditug Ilirico, mipanawu, gila'u
pegukit su Gempia Petenday mekatag dini
Kristu.
20 Mauya'an ku gusay pengukitay su
nga getaw di Gempia Petenday ditu ngag
benwa nda' pai mekedengeg mekatag dini
Kristu, adun ndi'u maukitan su ngag daan
minayan ukitay nug duma.
21 Nda' ba mesulat kanugdiin,

"Maita' nu nga nda' siben ukitay mekatag
diniin,
muka' mesabut nu nga nda' mainsan
mekedengeg dun."

Sug Delendeman ni Pablo Tumukaw diag Roma

22 Naa kia mai tatap mekebelabag dun
dinaan pangay ditu niu.
23 Nandaw, kagina mitubus sug baalen
ku di ngag benwa kini, muka' miniben nai
taun mauya'an ku tumukaw ditu niu,
24 pedetengen ku mekita' ita. Mauya'an
ku, sa' mesu'at, tumukawu dia niu nga
santa' gebii, sa' mekangayu ditug España.
Dayun sa' mekeksalabuuk ita sampay
mawa'ig buga'an ku diniu, sa' mesu'at,
ebangan niau pelum di kebundasu ditug
España.
25 Laak megunau meditu Jerusalem
nandaw, adun eteden kui gamut ditu nga
piglegetawan nu Megbebaya' dia.
26 Pu' su nga pikumpungan nu nga
sakup dini Macedonia muka' Grecia, de-
lendeman nilan, melengas pegemutan su
nga gempusuk getaw di nga piglegetawan
nu Megbebaya' ditu Jerusalem, kaas piwit
nilan dinaan.
27 Laak kia, danilan da delendeman.
Ma'niin duuni gutang nilan ebangan su
nga samasakup nilan nga getaw Judea
ditu Jerusalem, pu' mipeduma ilan di
kekpepia nu Megbebaya' di nga getaw
Judea, bena' duuni nga getaw Judea
migukit dinilan mekatag dini Kristu.
28 Naa, sa' metubus nai tuyu'u ditu,
sa' metulun ku gela' su ginamut tu
nga samasakup ta ditu, sukatu dayun
mpanaw, pangay ditug España. Mapitu
dayun dia niu.
29 Sa' matengu ditu niu, naa mesuunan
ku pepianan ita gupia ni Kristu di nda'i
kulangen.
30 Naa, Mingumpated, kagina suminal-
abuuk ita di Kaunutan ta si Isukristu,
muka' bigay dinita nug Balakaten ki keg-
linelaatay ta, penengiin ku diniu, peksal-
abuukay niau penenebiay tu Megbebaya',
31 adun megawenu di kegleget sia di-
naan nu nga ndi' mekpetuud dini Kristu
ditu Judea. Penenabi damu dema, mete-
lima' nu nga piglegetawan nu Megbe-
baya' ditu su gabangu dinilan.
32 Penenabi amu padun, matengu dia
niu sa' mauya'an nu Megbebaya', muka'
leliagenu sampay mpiananu di keguliugu
dia.
33 Naa, penenebiin ku tu Megbebaya',
su puun gupia nu pianan ginaa, megduma
iin diniu, launan niu. Amen.

16

Su Kesambay ni Pablo tu nga Samasakupen

1 Naa, ki mimated dinita si Febe,
pailalau diniu, iinig libun megabang ditu
pikumpungan nu nga sakup dia Cencrea.
2 Kagina sakup nu Kaunutan ta, melen-
gas penemba'en niu iin mbantang tug be-
tad nu piglegetawan nu Megbebaya'. Pia
ta' alanduni mekpaingabang dun diniu,
ebangay niu iin, pu' migabang gupia tu
melaun getaw sampay dinaan.

3 Naa, sambay niau dinilan senlangan si Priscila muka' si Aquila, ngag limbangu megukit di Gempia Petenday mekatag dini Kristu Isus.
4 Piksaliununganu nilan di kebinesaan ku. Gempia gupiai ginau dinilan. Gempia dademai ginaa dinilan nug launan pikumpungan nu nga sakup ni Kristu di nga kana' getaw Judea.
5 Sambay da niau dema tu nga sakup mekpungun lelayun diag balay ni nga Aquila.

Sambay da niau pagid tu petailen ku si Epeneto, sug bekna suminakup dini Kristu di tibuuk prubinsya Asia.
6 Sambay niau dini Maria, su minamal megabang diniu.
7 Sambay da niau dema dinilan senlangan si Junias muka' Andronico, nga samau getaw Judea muka' dumau dia pirisuan. Megdedengeg ilan di nga peneligan ni Kristu. Miguna dailan dema dinaan sumakup dini Kristu.
8 Sambay niau tu petailen ku si Ampliato, su sumalabuuk tu Kaunutan ta.
9 Sambay niau dini Urbano, sug limbangu dadema mangay megukit di Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Sambay da niau dema dini Estaquis, su petailen ku sambatu.
10 Sambay pa niau pagid dini Apeles, su mitekad nai kesakupen dini Kristu. Sambay niau tu nga gapen ni Aristobulo.
11 Sambay niau dini Herodion, su samau getaw Judea. Sambay niau dadema tu nga sakup ni Kristu di nga gapen ni Narciso.
12 Sambay pa niau pagid dini nga Trifena muka' Trifosa. Minamal ilan megabang tu Kaunutan ta. Sambay niau dini Persida, petailen ku dadema sambat. Minamal dadema megabang di Kaunutan ta.
13 Sambay niau dini Rufo, su migdedengeg di nga megukit di Gempia Petenday mekatag di Kaunutan ta, sampay su gina'en, pu' pilepengu niin bata'en.
14 Sambay da niau pagid dini Asincrito, si Flegonte, si Hermes, si Patrobas, si Hermas, sampay su ngag duma nilan kepetedan ta.
15 Sambay niau dinilan senlangan si Julia muka' Filologo, si Nereo muka' su pateden libun, sampay dini Olimpas muka' dig launan piglegetawan nu Megbebaya' duma nilan.
16 Naa, sa' mekpungun amu, pegdedialay amu, maa' nug dedial niu di gapen niu. Sinambay amu nug launan pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dini dapit.

Katapusan Titulu'

17 Naa, taman talu'u diniu, Mingumpated, ki nga mekpesuay di nga sakup nu Megbebaya' muka' mekpedua'dua' di kekpetuud nu nga sakup, penengiin ku diniu, peglengilamay niu ilan. Ma'nia, kuminuntra ilan di gempia tinitulu' diniu. Pegliaw niu ilan gusay!
18 Pu' kana' nu Kaunutan ta si Kristu su pektemuyen nilan, pu' iin laaki pituud nilan, su gayak nug lawas nilan. Kagina metawakal ilan, muka' saba' nu kekpenalenal nilan, buus melimbungan nilan su nga kulangi kesabuten di metuud.
19 Yamu, migdedengegi kedunut niu tu Gempia Petenday, kaas liliagu dun. Mauya'an ku metaasi tinawan niu di kekesuun, muka' meleglud diniui melaat.
20 Su Megbebaya', su pikpuunan nu pianan ginaa, ndi' na maiben, daagenen si Satanas mekatag diniu.

Naa, penenebiin ku, mbianan niu lelayun su tulung nu Kaunutan ta si Isus.
21 Naa sinambay amu ni Timoteo, sug limbangu. Sinambay damu dema ni Lucio, si Jason muka' si Sosipatro, nga samau getaw Judea.
22 Naan si Tercio, su suminulat di sulat kini, sinambayu amu, pu' samasakup daita.
23 Si Gayo, su gapu' balay tinuunan ku, tanda' pikumpungan nu nga sakup dini, si Erasto dadema, su trisuriru dig lunsud kini, muka' si Cuarto mimated dinita, sinembayan amu nilan gela'.
24 [Penenebiin ku mbianan niu lelayun, launan niu, su tulung diniu nu Kaunutan ta si Isukristu. Amen.]

Su Kepededengeg tu Megbebaya'

25 Naa su Megbebaya', melengas enalen
ta muka' pegbesaan ta. Iin su mekepepa-
gen tu kekpetuud niu, mbantang tu
Gempia Petenday pigukitu mekatag dini
Isukristu. Mekepepagen tu kekpetuud niu
mbantang dadema tu metuud miniben na
pegbuniay, laak nemun biwasan na.
26 Nandaw ki metuud kini, pisuun na
pibian di nga sinulat nu nga pimuunan
nu Megbebaya' begudiin. Pisuun di nga
tiba'an bansa puun tu sugu'an nu tantu
Megbebaya', adun metuudan duni tiba'an
getaw.
27 Mendadi, gempia ta enalen muka'
pegbesaan su Megbebaya', su mekesuun
dig launan. Enalen tain mekatag dini
Isukristu di nda'i gikteben! Amen.

Daal daitu.
Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo tu nga Getaw CORINTO

Naa ki sulat kini, iin sug bekna piwit ni Pablo ditu nga getaw Corinto pingumbilin di nga sakup ni Kristu. Laak su Corinto, iini ngalan nu gembagel lunsud tug benwa Grecia begudiin, melengas denggu'an sekayan. Melaun gupia getaw migbenwa dia, melaun mendagang muka' panday, melaun dadema sagya diwata pektemuyen nu nga getaw dia. Si Pablo, migbebenwa dia Corinto taman setaun bu' ginenga', pu' adun pegweliinen di nga getaw dia su Gempia Petenday mekatag dini Kristu muka' pektu'unanen su nga suminakup dun.

Naa su kepalus ni Pablo dia Corinto, minundas iin tu ngag lain benwa. Mendadi su saananen diag lain benwa, duuni midengegen mekatag di nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto. Midengegen laung pu' miksilaun ilan, laak dagid duun na laungi sualan nilan, duun laungi mikesala' sampay duun laungi migdusa gupia. Muka' mikpuit su nga sakup dia Corinto sulat dini Pablo, pu' duuni sinaak nilan diniin mekatag di kekpetuud dini Kristu.

Naa ki sulat kini, iini piwit dun ni Pablo tu nga sakup ni Kristu dia Corinto, pu' adun mausay ilan, pepegeksuden su nga miksual, titulu'en ilan adun mpemaag su nga mekesala', sampay sembagen su nga sinaak kia nu nga sakup dia Corinto.

Naa mekatag dig duma mibianan ni Pablo kiin, duuni mbasa dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *9:1-30. Mekatag di pikumpungan nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto, duuni mbasa dia* Nga Pinggulaula *18:1-11.*

1 Naan si Pablo, ginggatu nu Megbebaya' mbaal peneligan ni Kristu Isus mekatag di mauya'an nu Megbebaya'. Yami ni Sostenes su mimated dinita, piwitan nami amu sulat, yamu

2 nga mikpungun tu Megbebaya' diag lunsud Corinto. Mipaas namu nu Megbebaya' adun mbaal amu piglegetawanen puun tu keksalabuuk niu dini Kristu Isus. Inggat amu nu Megbebaya' mbaal sakupen, sampay su ngag launan getaw mengamuyu' ditu Kaunutan ta si Isukristu, pia tanda' ilan pegbenwa, pu' iini Kaunutan ta muka' Kaunutan nilan dadema.

3 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Nga Kepia dinita nu Megbebaya'

4 Naa yamu, mikpaladpaladu lelayun tu Megbebaya' saba' diniu, pu' tinulung amu niin puun di keksalabuuk niu dini Kristu Isus.

5 Kagina gembagel gupiai tulungen diniu, sekat tu keksalabuuk niu diniin, bigayen diniu su tiba'an tinawan, kampu' nu tinawan niu megwali muka' su metaas sinuunan niu mekatag di metuud.

6 Ma'antu mingganget na dig delendeman niu su kegukit mekatag dini Kristu.

7 Kaas migela' begay diniu nu Megbebaya' su kepiananen. Selian niu megelat di ketua' puli' dini nu Kaunutan ta si Isukristu, nda'idun tu'ui kulang niu di tinawan, bisan maika'.

8 Penemalan pegisegay nu Megbebaya' su kekpetuud niu sampay mengiktebig lumbang kini sa' mateng puli' dini su Kaunutan ta si Isukristu. Ndi' amu dayun medangat, saba' nda' nai sala' niu.

9 Meseligan su Megbebaya', su migenggat diniu meksalabuuk ditug Bata'en si Isukristu, su Kaunutan ta, kaas penggulaulaanen.

Su Keksuaysuay nu nga Mikpetuud

10 Naa uu Mingumpated, kagina pigwekilanu nu Kaunutan ta si Isukristu, penengiin ku diniu, peksalabuukay niu ki telu'en niu, adun ndi' amu meksuaysuay. Peksalabuuk amu gupia dig delendeman niu muka' di pemilang niu di gempia gulaula.

11 Iini sinulatu dun ini, pu' duunig
duma ni nga Cloe migukit na dinaan pu'
meksinualay daw amu.
12 Betangen ku ma'nini', kada sala
penunan, sala dawi telu'enen. Duun
dawi mektalu' pu' naan daw si Pabloi
dinunutanen. Telu'en daw nu sala pu' si
Apolos masi' dawi dinunutanen. Telu'en
nu sala pelum daw pu' si Pedro dawi
dinunutanen. Muka' duun pa pagid dawi
mektalu' pu' si Kristu dawi dinunutanen.
13 Mikpekilas ba si Kristu mitukid
diniu? Kana' naani pinatay di kurus adun
gumanti' diniu. Muka' su kebunag diniu
tubig, kana' puun di kesakup niu dinaan.
14 Mendadi mekpaladpaladu gupia tu
Megbebaya' pu' meliang diniui binuna-
gan ku tubig, si Crispo bu' si Gayo laak.
15 Ma'antu nda'idun dayuni mekektalu'
pu' binunagan ku amu tubig puun tu
kesakup niu dinaan.
16 (Aaw, wa'a daan. Mibunagan ku
tubig si nga Estefanas. Muka' milingawan
ku sa' duun paig duma mibunagan ku.)
17 Pu' kana' iini sinugu'an dinaan ni
Kristu memunagu tubig, segaga sinugu'u
niin megukit Gempia Petenday tu nga
getaw. Muka' nda' dau dema niin
sugu'ay megukit pebian tu tinawan nu
kilawan. Pu' sa' upama ma'nia, mabu'
ndi' mesabut nu nga getaw pegukitan ku
pu' megawen ilan puun tu pegbaya' ni
Kristu su kepatayen dia kurus.

Maita' di Kelansang dini Kristu su Pegbaya' muka' Tinawan nu Megbebaya'

18 Naa su Gempia Petenday mekatag
di kepatay ni Kristu dia kurus, ndi' ba
metuud, pimilang nu nga getaw meke-
beleng, nda'i gatagen? Laak ita nu nga
migawen nu Megbebaya', pemilangen ta
su pigwali kiin ginuung nu Megbebaya',
pu' megawen su mekpetuud dun.
19 Nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Su pendayan nu nga metau, peglaatan
ku.
Su tinawan nu nga miktu'un na, pen-
gua'en ku."
20 Kaas mesuunan ta nda'i gatagen su pen-
dayan nu nga metau muka' su tinawan
nu nga miktu'un na. Nda' dademai
pantagen su tinawan nu nga meglantugi'
dinig lumbang kini nemun. Pu' pisuun
na nu Megbebaya' pu' nda'ig laga'en su
tinawan nu nga kilawan.

21 Su Megbebaya', metau. Puun tug
daniin tinawan, nda'en begay mesuunan
nu nga getaw pu' iini Megbebaya' pebian
di tinawan kinilawan. Segaga pigdelen-
demen pegleguunenen su nga mekpetuud
diniin pebian di pegukiten ta Gempia
Petenday, su laung dun nu nga kilawan
nda'i gatagen.
22 Su nga getaw Judea, ndi' ilan
mekpetuud ditu Megbebaya' sa' nda'i
paita' ta dinilan mekesalebu' tu'us. Su
nga getaw Grecia, sa'itada su nga kana'
getaw Judea, mekpetuud ilan laak sa'
pesuun ta dinilan su medalem titulu'an.
23 Laak ita pasi', ukiten ta si Kristu
linansang di kurus, su laung dun nu nga
getaw Judea kemilas, muka' laung dun nu
nga kana' getaw Judea nda'i gatagen.
24 Laak dagid, adini getaw inggat nu
Megbebaya' sumakup diniin, sa' getaw
Judea, sa' kana', misuunanen na pu'
pisuun nu Megbebaya' su ginuungen
muka' su tinawanen, iin su gasal ni
Kristu.
25 Metuud duuni getaw laung nilan dun
migdupang su Megbebaya' sa' linansang
si Isus dia kurus, laak dagid metaas
pai tinawan nu Megbebaya' di tinawan
nu getaw. Duun dademai getaw laung
nilan dun nda'i pegbaya' nu Megbebaya'
gumawen dinita, laak metaas pai peg-
baya'en di pegbaya' nu getaw.

26 Mendadi uu Mingumpated, pegde-
lendem niu deli' su kebetang niu su
kegenggat diniu nu Megbebaya'. Su nda'
pamu pekpetuud diniin, meliang diniui
paingalan dun nu nga sama kilawanen
metaasi sinuunanen. Meliang dademai
metaasi gelalen. Meliang pa pagidi getaw
medatu' sikna mbata'en.
27 Pimili' sungkin nu Megbebaya' su
nga laung dun nu nga kilawan getaw
nda'i gatagen, adun mpengumpiiden su
nga laung nilan dun metaasi sinuunanen.
Pimili'en su getaw nda'i gelalen adun

mpengumpiiden su nga laung nilan dun
metaasi gelalen.
28 Pimili'en su nga gempusuk di nga
kilawan muka' su nga piksudi'an nu nga
sama kilawanen sampay su nga getaw
nda' dawi pantagen, adun mpengawa'en
su laung dun nu nga kilawan metaasig
laga'en.
29 Pima'nia nu Megbebaya' pu' adun
nda'i getaw mpengangya'en su peg-
baya'en muka' su tinawanen dia gedapan
nu Megbebaya'.
30 Laak yamu, pisalabuuk amu nu Meg-
bebaya' dini Kristu Isus. Puun tu kek-
salabuuk ta dini Kristu kiin, bigayan ita
niin tinawan ta tantu, pimilang ita niin
mekesuun, pinaas ita niin daniin getaw
muka' pileksu ita niin ditu kaulipen ta dig
dusa ta.
31 Kagina ma'antu, ndi' ba metuud
su sinulat kanugdiin, “Adini getaw
mauya'anen megangya', subay pen-
gangya'en su pinggulaula nu Kaunutan.”

2

Su Puun nu Kesalig nu Getaw ditu Megbebaya'

1 Naa uu Mingumpated, su kedi-
tuun ku niu, sa' pigukitu diniu su
metuud daansama' pigbuni nu Megbe-
baya', nda'u peglaamay megukit maa' nu
getaw metaasi tinawanen.
2 Pu' pigdelendemu su saanan ku dia
niu, iin laaki ukiten ku diniu, si Isukristu
linansang di kurus adun matay, nda'ig
lain.
3 Su keguliugu dia niu, nda'u gupia
mpebulusi kegwali diniu, pu' tiklabanu
buus megdua'dua' amu.
4 Sa' migukitu diniu muka' mikpeten-
dayu, nda'u penunggilingay su getaw
metaasi tinawanen, adun pengmetuuda-
neni nga getaw, pu' mikepengmetuud
diniu, su ginuung nug Balakat nu Megbe-
baya' saanan ku megwali diniu.
5 Kaas su puunan nu kesalig niu dini
Isus, kana' nu tinawan kilawan, pu' ginu-
ung gupia nu Megbebaya'.

Su Tinawan nu Megbebaya'

6 Bisan ma'antu, metaas tinawani
pegukitu tu nga meligen nai kekpetuuden,
laak kana' nu tinawan puun tu kilawan
nemun. Kana' dadema puun tu nga
kaunutan nu nga getaw dinig lumbang
kini nemun, pu' mengikteb gusay su peg-
baya' nilan.
7 Pu' iini tinitulu'u, ki mileglud tinawan
nu Megbebaya' pigbuni di nga kilawan.
Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu'
lupa', pigdelendem na nu Megbebaya'
peduma ita niin di kegbasa diniin ditug
binaya' gebii bu' gendaw.
8 Bisan sala tawan di nga kaunutan
dig lumbang kini nemun, nda'iduni
mekesabut dun, pu' sa' misabut nilan sia,
nda' nilan sia lensangay dia kurus su
tampusan migdedengeg Kaunutan.
9 Nda' ba mesulat ma'nia kanugdiin,
“Su pingandam na nu Megbebaya' begay
tu nga getaw mekpetail diniin,
nda' pekpalas tu nga mata getaw, nda'
metuuk di nga telinga getaw,
nda' dema pengganget dig delendeman
getaw.”
10 Kiin, laak biwasan na dinita nu
Megbebaya' pibian dig Balakaten. Kig
Balakaten kini, tinukawanen sug launan,
bisan su medalem delendeman nu Meg-
bebaya'.
11 Ndi' ba metuud, daal dai mekesuun
tug delendeman getaw, su da ginaanen?
Ma'antu dademaig betad nu Megbebaya',
mesuunan da laak nug Balakaten sug
delendemanen.
12 Ita nga mekpetuud, bigay dinita
nu Megbebaya' sug Balakaten, sabaya'
nug betad kinilawan sumalig tu tinawan
kinilawan. Bigayan ita niin dun, adun
mesabut ta su kelaun bigayen dinita di
nda'i sugda ta dun.
13 Kagina ma'antu, su titulu'an pigwali
ta, kana' talu' pegwali laak nu kilawan
mekpuun di tinawanen, pu' titulu'an nug
Balakat nu Megbebaya', pigulug ta su
metuud mekatag di Megbebaya' tu getaw
pingepu'an na nug Balakaten.
14 Laak su getaw nda' begayay Balakat
nu Megbebaya', ndi'en metelima' sug
begay sia nug Balakat nu Megbebaya',
pu' laungen dun nda'i gatagen, ndi'en

dadema mesabut. Pu' mekesabut dun
laak sug bigayan Balakat nu Megbebaya'.
15 Su getaw pingepu'an pasi' nug Bal-
akat nu Megbebaya', metau mekpemilang
dig launanen, laak nda'i getaw mekemi-
lang diniin sa' melapang, sa' misugatan.
16 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya' kanugdiin,
"Ta' taway dun mai mekesuun tug delen-
deman nu Kaunutan?
Ta' taway dun mai mekektitulu' diniin?"
Laak ita, megdelendem ita maa' nug de-
lendeman ni Kristu.

3

Su nga Peneligan nu Megbebaya' dinig Lumbang, Megbaal Balayen

1 Naa su dia pau niu, Mingumpated,
nda'u amu maukitay maa' nu getaw
pingepu'an na nug Balakat nu Megbe-
baya', pu' subay inukitan ku amu maa'
nu getaw megdunut pa tu gayak nilan,
ma'niin gembata' pamu di keksalabuuk
niu dini Kristu.
2 Iini ma'niinu mikpainum dun diniu
gatas laak, kana' tantu gaan, pu' nda'
pamu megaga ukitay di medalem tit-
ulu'an. Bisan nemun, ndi' pa niu
mesabut,
3 pu' betad kinilawan pa pelumi pigbe-
tad niu. Kagina duun diniu dawi meksesi-
giay muka' meksinualay, gempantek pu'
kinilawan pai pigbetad niu, ma'niin pamu
nu nga nda' pa pekpetuud dini Kristu.
4 Pu' kinana' tinalu' nug duma pu'
suminakup daw dini Pablo, dayun laung
nu sala pu' si Apolos dawi dinunuta-
nen, maa' danu kinilawani pigbetad niu,
ma'niin nu nga nda'i kesaligen dini
Kristu.
5 Pegdelendem niu deli', aa? Ta'i
gelal ni Apolos? Ta'i gelalu? Sesugu'en
dami nu Megbebaya', migagak ami diniu
mekpetuud tu Megbebaya'. Saladua',
pigdunutan da nami su sugu'an dinami
nu Kaunutan.
6 Mesu'at pesemaan ta di pimula. Naani
mimula, mimenyag dun dayun si Apolos,
laak su Megbebaya'i mikpepentubu' dun.
7 Kaas nda'i pigisuanen, su mem-
ula muka' su memenyag dun, kaas iin
laaki mpenalan, su Megbebaya', pu' iini
mekpepentubu' ditu pimula.
8 Mesama dai memula muka'
memenyag. Diadia, sugdaan nu Megbe-
baya' lepeng tug baalenen.
9 Kaas, ami ni Apolos, meglimbang
ami, miglepengi tindan dinami nu Meg-
bebaya'. Muka' yamu demai maa' nug bi-
naal nu Megbebaya' tanda' ami mengim-
baal.

Naa pesemaan ku damu dema dig balay
nu Megbebaya', pimendayan ku,
10 pu' bigayanu nu Megbebaya' tinawan
ku megbaal dun. Mikpaseku di gem-
pagen gentudanen, salai mektubus dun.
Laak diadia, subay petubudaneni ke-
baalen dun.
11 Tindu' na nu Megbebaya' si
Isukristu ma'niin nu gentudan nug balay.
Nda'idunig lain mbaal gentudanen,
sa'itada, nda'ig lain petuuden ta.
12 Naa, sa' baalen pa sug balay gen-
tudan dun si Isukristu, mesu'at pengim-
baalanen bulawan, sa' bulawan selapi',
sa' melaga' batu. Mesu'at dadema
pengimbaalanen gayu, sa' sigbet, sa'
legami. Sa'itada, baalen pebian di gempia
titulu'an sa' melaat titulu'an.
13 Dayun ditug binaya' gebii bu' gen-
daw, sa' di gendaw mpuli' dini su
Kaunutan ta si Kristu, maita' na su pig-
baal nug launan mekpetuud, saladua'.
Pu' peksima'en ni Kristu pebian di gapuy,
adun mesuunan sa' gempia, sa' kana'.
14 Naa, sa' duuni getaw ndi' mpangus
nu gapuy kiai ma'niin pigbaalen dig balay
gintud na dini Isukristu, sugdaan nu
Megbebaya'.
15 Sa' duun pasi'i getaw mpupusig
baalenen, naa mbeleng su sugda dun
sia, laak iin, megawen da gusay. Laak
megawen ma'niin da nu getaw megawen
di gapuy, nda'i muiten.

16 Nda' niu ba mesuunay pu' ma'niin
amu nug balay pengedapan tu Megbe-
baya' muka' pegbenwanan amu nug Bal-
akaten.
17 Sa' duuni getaw peglaatanen
su pengedapan tu Megbebaya', iin,
pelebu'an nu Megbebaya', pu' pimili' nu

Megbebaya' su pengedapan diniin, muka' binaal amu niin pengedapan diniin.
18 Sa' upama duun diniui getaw laungen dun metaasi tinawanen dig betad kinilawan nemun, milimbunganenig lawasen. Tumu' belengeneni tinawanen, adun meglegintau gupia.
19 Pu' nda'i pantagen dig delendeman nu Megbebaya' su tinawan nu kinilawan. Nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Su saanan nilan megakal tu ngag duma, laaman nu Megbebaya' su nga metau megakal."
20 Duun pai sala pisulat nu Megbebaya' kanugdiin mituuken dun, "Misuunan nu Kaunutan pu' nda'i gatagen sug delendeman nu nga metau."
21 Kaas, subay nda'idun diniu pengengya'eneni getaw dinunutanen. Segaga iini leliagen amu dun, pu' mipeduunan mamu launan biwat nu Megbebaya'.
22 Pu' bisan naan, si Apolos, si Pedro, sampay sug lumbang, su ketubu' muka' su kepatay, su mpenggulaula nemun muka' su gempenggulaula tug binaya' gebii bu' gendaw, daniu na tanan adun mpegebangan amu.
23 Muka' yamu, gegulingen amu ni Kristu, muka' si Kristu, gegulingen nu Megbebaya'.

4

Sug Delendeman nu nga Getaw Corinto ditu nga Peneligan ni Kristu

1 Naa yami, subay pemilangen niu ami sesugu'en ni Kristu, su nga siligan nu Megbebaya' dig daansama' pigbuni titulu'anen.
2 Misuunan taig betad nu sesugu'en, subay meseligan getaw metau mektalenten tu sinugu'an dun.
3 Naa, ndi'u melibuleng sa' ta'i kemilang niu dinaan, sa' ta'i kemilang nu ngag duma getaw tu pibaal dinaan nu Megbebaya'. Pu' bisan naan, ndi'u dadema pemilangenig lawasu gempia sa' melaat mekatag di sinugu'an dinaan nu Megbebaya'.
4 Nda'i pegbiksu'an ku dun, laak kana' iini ma'ananen pu' nda'i sayepu, pu' su Kaunutan tai metau dun gupia, iini mukum dinaan.
5 Kaas sa' ndi' pa mateng su Kaunutan, ndi' ta mpia pemilangenig duma ta metau, sa' ndi' metau, bisan adini getaw. Sa' mateng na su Kaunutan, buasanen su giglud delendeman nu getaw muka' pesuunenen su pigbuni pigdelendem nu getaw. Penalan dayun nu Megbebaya' su nga getaw saladua', lepeng tu pinggulaulanen.
6 Mingumpated, ki sinulatu kini, mibaalu lendasan diniuig lawasu muka' si Apolos, adun mengganget dig delendeman niu su kedunut niu tu sinulat kanugdiin, "Dunutay niu su gempia." Kaas ndi' niu mpia pengangya' su sala mekpetu'un, dayun su sala pelum, peksudi'an.
7 Kaas, subay nda'idun diniui mekpetaas, pu' nda'idunig bigay diniu, su Megbebaya'i migbegay dun. Kaas mauma dema pengangya' niu sug bigay diniu?
8 Naa mabu' laung niu dun pu' nda'iduni kulang niu. Medatu' bamu di kepia? Muka' pa padun laung niu dun masi' pu' duma amu ni Isukristu meglekaunutan, asa yami, nda' pami meduma dun. Mauya'an ku miglegadi' na sia amu tu'u, adun meksalabuuk ita dini Isukristu meglekaunutan.
9 Iini mitalu'u dun, laung ku, yami nga peneliganen, ma'niin ami tindu' nu Megbebaya' tampusan gembaba', maa' nu pinirisu ginukuman dun laga' na ginaanen, ma'niin biwasan ami dig launan kilawan sampay dig launan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.
10 Pu' saba' nu kekpetu'un nami mekatag dini Kristu, mipemilang ami nu nga getaw bengu'bengu'en. Yamu pasi', metelisebuten daw amu gupia saba' nu keksalabuuk niu dini Kristu. Yami, nda' dawi pegbaya' nami, laak yamu, metaas dawi pegbaya' niu. Pegbesaan pa pagid amu, laak yami, peksudi'an ami.
11 Metuud dadema, sampay nandaw meglelegutem ami muka' meglelekuaw ami, nda'i gempia penepeten nami, pinampaling ami, muka' mitageli kegbenwa nami sampay nemun.

12 Subay mektegel ami mengimbaal,
adun mesukat namii kegleketubu' nami.
Sa' penampalaksaan ami nu ngag duma,
penenebian nami laak ilan, adun pepi-
anan ilan nu Megbebaya'. Sa' peglegetan
ami, pektigelen da nami.
13 Sa' pengumpiiden ami, suli'an nami
gamu'. Sampay nandaw ma'niin ami nu
pimelengan dig lumbang kini, ma'niin
milemu'an ami gupia, pu' pituyang ami
nu kelaun getaw.
14 Laak kana' iini sinulatu dun diniu
adun pengumpiiden ku amu, pu' iini
sinulatu dun, adun tikuken amu. Pu'
bata'u amu di kekpetuud ta, petailen ku
amu gupia.
15 Pu' bisan melaun gupiai mektitulu'
diniu mekatag di gempia pegbetaden
nu nga suminalabuuk dini Kristu, kana'
melauni gama' niu, sala tawan da. Su
kaukitu diniu Gempia Petenday, naani
mibaluy gama' niu di keksalabuuk ta dini
Kristu Isus.
16 Kaas penengiin ku diniu, penung-
gilingay niau.
17 Adun ebangan amu ni Timoteo me-
nunggiling dinaan, sinugu'u iin med-
itu niu. Si Timoteo, meseligan main,
pu' petailen ku bata'u di kekpetuud
ta ditu Kaunutan. Metegyungen diniu
sug betadu sumalabuuk dini Kristu Isus
maa' dadema nu titulu'an ku tug launan
pikumpungan nu nga samasakup ta bisan
tanda'u pangay.
18 Naa duun diniui mekpelabawlabaw
na, pu' laung nilan dun ndi' nau meguliug
dia niu.
19 Laak sa' buangen nu Kaunutan ta,
ndi' maiben, medituunu niu. Sa' mateng
nau, pegipusipusen ku dayun sug betad
nilan, sa' duuni ginuung nilan puun tug
Balakat nu Megbebaya', sa' kana' ba,
gikteb laak dig baba' nilan.
20 Pu' kana' yaga laaki palas nu
nga suminalabuuk sumakup ditu
Keglekaunutan nu Megbebaya', segaga
ginuung gupia.
21 Mendadi, yamu mai metau dun, adini
mauya'an niu? Sa' ndi' niu belengeni
melaat betad niu, medituunu niu uitan ku
amu badas. Laak sa' pasi' meksikesuun
damu, medituunu niu, pengmia'mia'an
ku amu titulu'ay puun tug lelaatu diniu.

5

Su Mekepiidpiid dia Pikumpungan nu nga Mekpetuud

1 Naa, duun tantui midengegu pu' duun
daw pelum diniui migdusa gupia! Melaat
lai daan gupia, pu' bisan dia nga kana'
mekpetuud ditu Megbebaya', nda'i meg-
dusa ma'antu. Pu' duun dawig duma niu,
pinggulaulanen tu gina'ina'en, su sawa
nu gama'en, mekepiidpiid gupia.
2 Bisan ma'antu, megangya' pamu
gusay! Tumu' pa sia melegenan amu!
Naa, talu'u diniu, subay pua'en niu ki
getaw kiin di pikumpungan niu.
3 Danaan, bisan kini dau melayu' diniu,
ki ginau, ma'niin da ditu niu. Kagina
ditu nai ginau, muka' pigwekilanu padun
nu Kaunutan ta si Isus, pigdelendemu
na su gempia ginukuman di getaw kia
minggulaula melaat.
4 Naa, subay mekumpung amu, dayun
sa' mekumpung namu, naan, ma'niin dia
dau niu. Naa, kagina bigayan ita nu
Kaunutan ta si Isus di pegbaya'en,
5 utidan niu dayun ki getaw kia di
pikumpungan niu, pegwakil niu na dini
Satanas, adun mpeglaatanig lawasen. Iini
baalen niu dun adun megawen su gimuu-
den di gendaw mukum su Kaunutan ta si
Isus tu tiba'an getaw.
6 Mendadi mauma dema mangya' amu?
Ndi' mpia! Suunan niu su pentelu'en
laung, “Sa' duuni maika' petulin pan
melamug di pan, ndi' maiben tumulini
tibuuk pan.”
7 Naa sa' ma'antu, subay ua'en niu sug
daan petulin pan, sa'itada sug daan pigbe-
tad niu mekesala'. Dayun sa' mekpetuud
amu tu tinitulu'u kini, ma'niin namu nug
begu pan nda'i petulin dun, su ma'aan
nu getaw Israel dig Lumpuk nilan gindan
ditug Liniusan. Naa misuunan ku pu'
inugasan namu daan di sala'. Pu' si
Kristu, su maa' nu nati karniru baalen
guliden dig Lumpuk tug Liniusan, mibaal
na guliden ta, kaas mibayad nai sala' ta.

8 Kagina ma'antu, subay metubu' ita di
nda'ig limbung ta, ma'niin meglumpuk
ita Lumpuk tug Liniusan, pu' nda'iduni
petulin pan linamug di pan ta, sa'itada,
nda'idun nai melaat delendeman ta
muka' dupangan ta, pu' iin naig dunutan
ta, su gempia delendeman ta muka' su
metuud.
9 Naa su sala sulat piwitu diniu, mi-
talu'u diniu pu' ndi' mpia megduma amu
lelayun di nga getaw megdusa.
10 Laak sa' suminulatu ma'antu, su mis-
ugatan ku dun, kana' nu nga kilawan nda'
pekpetuud, nga megdusa, nga mesaku,
nga tulisan, sa' su nga mektamuy tug
ledawan. Pu' sa' pegliaun niu sia ilan,
subay megawa' amu sia dig lumbang kini.
11 Iin pasi'i sinulatu dun, pu' adun
ndi' amu megduma di getaw laungen
memated dinita samasakup ta dini Kristu,
asa megdusa da gusay, sa' mesaku, sa'
mektamuy tug ledawan, sa' menam-
palaksa, sa' megbebulek, sa' tulisan.
Bisan dungan laak ita dinilan maan, ndi'
lai mpia.
12-13 Dagid su nga getaw dig liu, sa'itada
su nga sama kilawan ta nda' pasi'
pekpetuud dini Kristu, kana'u metau
mukum dun. Mukum dun su Megbe-
baya'. Laak dagid, subay ukumen ta
su penggulaula nu nga samasakup ta,
pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', "Su samasakup niu lelayun
melaati gulaulanen, subay utidan niu di
pikumpungan niu."

6

Mekpaukum su nga Meksesega'ay tu Samasakupen laak

1 Naa sa' duuni pigbelikegan nu nga
samasakup dia niu, mauma dema du-
mangat amu dia nga gukum kana' ta
samasakup? Subay musay dun su nga
piglegetawan nu Megbebaya'.
2 Nda' niu ba mesuunay pu' ditug bi-
naya' gebii bu' gendaw, su piglegetawan
nu Megbebaya'i mukum tu tiba'an getaw?
Sa' ma'antu ukumen niu su tiba'an getaw,
ndi' bamu metau mukum tu gembaba'
pigbelikegan niu nemun?
3 Nda' ba niu dema mesuunay pu' ditug
binaya' gebii bu' gendaw itai mukum
tu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw
langit? Sa' ma'antu, labi paita metau
mukum tu gembaba' baalen di kegbenwa
ta dinig lumbang kini.
4 Mendadi sa' duuni pigbelikegan niu,
mauma dema paukum niu dia nga gukum
nda'i gelalen di pikumpungan niu nga
sakup ni Kristu?
5 Iini mitalu'u dun diniu adun
mpiid amu. Nda'idun baig duma niu
metau mukum di pigbelikegan nu nga
mikpetuud?
6 Laak dagid iini pinggulaula niu, sa' du-
unig duma niu mauya'anen dengatenen
su samasakupen, dumangat pelum ditu
nga gukum kana' mekpetuud dini Kristu.
Ndi' mpia!
7 Naa kumalenged duun pai biselaan
niu, dinaag namu gupia nu kekinilawan
niu. Tumu' saladua' diniu, sa' pelaatan
nug dumanen, tigelenen da. Sa' peg-
daawan, ma'antu dadema.
8 Laak mekpelaat amu pasi' tug duma
niu, megdaaw damu dema! Bisan su
kepetedan niu, pelaatan niu muka' peg-
daawan da niu.
9-10 Naa, misuunan niu mabu' pu' su
nga mekesala' getaw, nda'iduni meke-
seled dun di Keglekaunutan nu Megbe-
baya'. Kaas ndi' niu melimbunganig
lawas niu, pu' pia sala tawan, nda'iduni
megdusa mekesalabuuk tu nga sumi-
nakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya',
mesama su megdusa, su mektamuy dig
ledawan, su meglelingay, su menggu-
laula mekepiidpiid tu samalakinen, sa'
samalibunen, su tulisan, su mesaku, su
megbebulek, su menampalaksa, sa' su
megdaaw.
11 Muka' duun diniui ma'niai gandang
pigbetaden. Laak dagid, tumu' inugasan
amu di sala' nemun, pigwakil na niu pa
pagidig lawas niu tu Megbebaya', muka'
pimilang namu niin mekesuun miksekat
di pegbaya' nu Kaunutan ta si Isukristu
muka' tug Balakat nu Megbebaya' su
pektemuyen ta.

Iini Metubu' ita dun, adun Megdedengeg su Megbebaya'

12 Naa duuni mektalu' pu' ita nga sakup ni Kristu, mesu'at penggulaulaan ta dawig launan mauya'an ta. Metuud, laak dagid duunig baalen ta ndi' mekpaiseg di kekpetuud ta. Kig launan mauya'an ta, mesu'at baalen ta, laak naan, ndi'u begayig baalen ku mengulipen dinaan.

13 Duun pelumi mektalu' pu' iini binaal dun nu Megbebaya' su tian nu getaw, adun mbesug di gaan, muka' iini binaalen dun su gaan adun mbesug dun su tian. Metuud lai, laak dagid ditug binaya' gebii bu' gendaw, pengikteben nu Megbebaya' su tian muka' su gaan. Laak sug lawas, nda' da mbaal adun megdusa, pu' iini mibaal dun adun mektamuy tu Kaunutan. Muka' megingat su Kaunutan tug lawas nu nga sakupen.

14 Dekag minatay su Kaunutan, pitubu' puli' nu Megbebaya'. Ita dema, sa' matay naita, petubu'en ita niin puli' pebian di ginuungen.

15 Misuunan na niu mabu' pu' kig lawas niu, sepik na nug lawas ni Kristu. Sa' ma'antu, gempia ba lamugui sepik nug lawas ni Kristu ditug lawas nug libun meglaat pekesuunan? Ndi' lai mpia!

16 Nda' niu ba mesuunay pu' su getaw mampu' diag laat libun, lepeng salabuuk dig lawasen? Kana' ba gempantek kanugdiin di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Ilan dua', lepeng salabuuk ilan dig lawas.”

17 Laak su getaw sumalabuuk ditu Kaunutan ta si Isukristu, mbaal ilan dua' nu Kaunutan salabuuk di ginaa.

18 Kaas pegliaw niui gayak niu tug libun muka' tug laki sa' kana' sawa niu, pu' dusa. Sug lain sala', sa' mekesala' dun su getaw, nda'ig labeten dig lawasen, laak sa' megdusai getaw, mekesala' di tudalis lawasen.

19 Misuunan na niu dadema mabu' pu' pegbenwanan nug Balakat nu Megbebaya' sug lawas niu muka' iini bigay diniu nu Megbebaya', pu' lepeng namu balay pengedapan tu Megbebaya'. Kana' namu megbaya' dig lawas niu.

20 Pu' sinaluy namu nu Megbebaya' di gembagel gupia bayad. Kaas ini baalen niu dig lawas niu, su mekpededengeg tu Megbebaya'.

7

Nga Titulu'an mekatag dig Duayan

1 Naa mendadi, sembagen ku namu mekatag di sinaak niu dia sinulat niu.

Sa' sug laki, gempia da ndi' megawid duayan.

2 Laak kagina melauni megdusa nemun, libun laki, diadia gempia duuni sawanen, adun ndi' mpegdaangan.

3 Laak ki nga megawid na duayan, libun laki, subay iini baalenen sug betad meksenlangan.

4 Pu' kana' nug libuni megbaya' dig lawasen, pu' megbaya' dun su sawanen. Miksama dademaig laki, kana' iini megbaya' dig lawasen, pu' iini megbaya' dun su sawanen.

5 Diadia, subay ndi'en pekpingetani sawanen. Laak taang dun adun menamal amu menenabi nga santa' gebii, mesu'at mekpiningetay amu, sa' meksinengu'ay amu. Dayun, subay puli'an niu gusayig betad niu megduay, adun ndi' amu mpegdaangan ni Satanas, saba' ndi' amu sia metau megbaya' di gayak niu.

6 Iini mitalu'u dun, adun mbuangi kegawid niu duayan, kana' nu pinalinta.

7 Mauya'an ku tantu, penunggilingan niau sia, nda'i sawau, laak misuunan ku, bigayan nu Megbebaya' su nga sakupen, saladua', tinawan, bisan su tinawan mektigel di nda'i sawanen. Diadia lain tinawani bigay dun nu Megbebaya'.

8 Naa yamu nu nga nda' pa pegawid duayan, libun laki, muka' yamu nu nga mibalu na, talu'u diniu, tumu' maulayun damu gusay nda'i sawa niu, ma'niin dinaan.

9 Dagid sa' ndi' amu pasi' metau mektigel di gayak niu, subay megawid amu duayan, pu' tumu' pa megawid amu duayan, sabaya' melamug di guned niu su gayak niu.

10 Yamu nu nga megawid na duayan, palintau diniu, ndi' mesu'at belengen nug

libun su sawanen. Kana'u delendeman laak, pu' pinalinta nu Kaunutan.
11 Laak, sa' upama duunig libun belengeneni sawanen, ndi' na mpia penginsuaan puli'. Mesu'at da, sa' megeksud ilan nug daan sawanen. Palintau dadema diniu pu' subay ndi' belengen nug laki su sawanen.
12 Naa yamu nu ngag duma pelum, talu'u diniu sa' upama duunig laki mikpetuud na, laak nda' pa pekpetuud su sawanen, asa sengu'en nu sawanen su keksala nilan gusay megbenwa, subay ndi'en belengen. (Laak danaan da telu'en, kana' nug daansama' talu' nu Kaunutan ta.)
13 Naa ma'antu dadema, sa' upama duunig libun mekpetuud na, laak su sawanen nda' pa, dayun sengu'en nu sawanen su keksala pa nilan gusay megbenwa, subay ndi'en belengen.
14 Pu' su sawa nu getaw mekpetuud na dini Isus, pia nda' pa pekpetuud, metelima' nu Megbebaya' saba' nug dumanen mekpetuud na, pu' dialem senlangan pailan gusay. Pu' sa' kana' ma'antu, su nga gembata' nilan, ndi' metelima' nu Megbebaya'. Laak kagina ma'antu, metelima'en dailan dema.
15 Dagid, sa' mauya'an nu kana' mekpetuud belengenen su sawanen mekpetuud na, mesu'at buka' dun su mauya'anen. Sa' kiai mbianan, nda'i megbelabag dun, pu' inggat amu nu Megbebaya' metubu' amu di kelinaw.
16 Pu' ya'a mekpetuuda na, nda' mu mesuunay sa' magak mui sawa mu mekpetuud pa ditu Kaunutan adun megawen dadema.

Ndi' na Kambat Pelinen su Kebetang nu nga Sakup

17 Mendadi saladua' diniu, pia ta' alanduni kebetangen su kegenggat diniin nu Megbebaya' sumakup diniin, subay iin gusayi kebetangen, lepeng tu kebetang bigay diniin nu Kaunutan. Kiniig betad titulu'u dig lumaun pikumpungan nu sakup.
18 Su kedawat mu di kegenggat dini'a nu Megbebaya', alandun mai kebetang mu? Mitu'usan ka na tu'us nu nga getaw Judea? Titulu'u dini'a, ndi' mu belengay su tu'us kiin. Laak dagid sa' nda'a metu'usay tu'us nu nga getaw Judea, ndi'a na kambat tu'usan.
19 Pu' sa' mitu'usan ka, sa' nda', nda'i pantagen. Pu' iini pemilangen nu Megbebaya', su kekpetuud ta tu Palintanen.
20 Kaas diadia subay megbatag da gusayi kebetangen su kegenggat diniin nu Megbebaya' sumakup diniin.
21 Gulipen ka ba su kegenggat dini'a? Naa petuyangen na. Laak sa' mesu'at lekaten ka, subay mekpelekata.
22 Pu' ma'niin ma, adin su gulipen su kegenggat diniin nu Kaunutan, iini pemilangen nu Kaunutan biluy na. Ma'nia dademai getaw kana' gulipen su kegenggat diniin, pemilangen ni Kristu gulipenen na.
23 Ma'niin amu daan nu gulipenen, pu' gembagel gupiaig bayad nu Megbebaya' su kesaluyen diniu. Kaas ndi' mpia mekpaulipen amu tu samataw niu.
24 Kaas, uu Mingumpated, pia kenduni kebetang niu su kedawat niu di kegenggat diniu nu Megbebaya', subay iin gusayi kebetang niu, sa' sumalabuuk amu tu Megbebaya'.

Titulu'an tu nga nda'i Sawanen

25 Naa su nga nda' pa pegawid duayan, nda'i pinalinta nu Kaunutan mekatag dinilan. Laak sulatu diniu sug delendeman ku, pu' puun tug lelaat dinaan nu Kaunutan, meseligan mau.
26 Kagina mikpuun na nemuni gembagel kelegenay nu nga mekpetuud, delendeman ku, pia kenduni kebetang nu getaw, tumu' ndi'en na gusay pelinen.
27 Sa'itada, diin ka na ma gengkeman nu sawa mu? Ndi'a megbeleng dun. Nda'a pa ma pegawid duayan? Ndi'a pegangut megawid dun.
28 Laak sa' menginsawaig begutaw, kana' sala', muka' sa' penginsuaanig delaga, kana' dadema sala'. Laak iini mitalu'u dun diniu pu' tumu' ndi' megawid duayan, pu' mauya'an ku ndi' niu mbianan ki kelegenay nu nga migawid duayan nemun, ki kelegenay kilawan.

29 Uu Mingumpated, iini mauya'an
ku, mesuunan niu gupia pu' kana' na
maibeni nga gendaw begay dinita. Kag-
ina ma'antu, talu'u diniu, genat nandaw,
sa' su minginsawa na, subay penemala-
nen baalay su pibaal diniin nu Kaunutan
maa' nu pigbetad nu nga getaw nda'i
sawanen.
30 Ma'antu dadema su nga getaw min-
lalek, subay penunggilingan nilan su nga
getaw kana' milegenan. Su nga meketawa
na, subay mengma'niin ilan nu nga kana'
pegleliagen. Su nga menaluy, subay
mengma'niin ilan nu nga nda'i gimunen.
31 Su nga megamit pimetang di kini-
lawan dig lumbang kini, subay kana' gem-
bagel di ginaa nilan su pimetang nilan.
Pu' pekpakus paig lumbang kini.

32 Mendadi, mauya'an ku, nda'iduni
kelibuleng niu. Naa sug laki nda' pegawid
duayan, lelayun tagikulenen su Kaunutan
ta adun leliagen dun su Kaunutan.
33 Su minginsawa pasi', tagikulenen
lelayun su kegleketubu' dinig lumbang
kini, pu' mauya'anen baalenen sug leliagen dun su sawanen.
34 Kaas migbelintenga'ig delende-
manen. Ma'antu dadema sug libun
nda'i sawanen atawaka sug delaga,
mauya'anen baalenen sug leliagen dun
su Kaunutan, adun pegwakilen tu
Megbebaya' su sekegen sampay sug
delendemanen. Sug libun pinginsawa
na pasi', metegelan megdelendem tu
kinilawan pelum, adun baalenen sug
leliagen dun su sawanen.

35 Kana' iini tinalu'u dun, adun duuni
belibadu diniu. Segaga tinalu'u adun
ebangan ku amu. Mauya'an ku peng-
gulaulaan niu su gempia. Mauya'an ku
dadema penemalan niu baalay su pibaal
dinita nu Kaunutan di nda'i galangalang
niu.

36 Naa su mimbeng na, laak miksi-
nengu'ay ilan dua' nug bimbengen ndi'
pailan meksenlangan, sa' laung nu mim-
beng dun ndi'en mpegbesaanig bim-
bengen, dayun sa' ndi'en megaga su
gayaken, kaas laungen subay beli'iin ilan,
buangen niu diniin penggulaulaanen su
mauya'anen. Mesu'at dailan beli'iin,
kana' sala'.
37 Laak dagid, adin su getaw meg-
buklusig delendemanen pu' ndi'en pen-
ginsuaan sug bimbengen, muka' nda'
dadema tegelay nug duma getaw, muka'
metau megbaya' di gayaken, gempia ndi'
menginsawa.
38 Kaas adin su menginsawa bimben-
gen, gempia daig baalenen. Muka' adin
su ndi' menginsawa, tumu' pai pengglu-
laulaanen.
39 Naa sug libun pinginsawa na, diin
pa gengkeman nu sawanen, sinegay
tetubu' pai sawanen. Dagid sa' matay
nai sawanen, mesu'at na penginsuaan
nu mauya'anen na pelum, laak subay
samasakup tu Kaunutan ta.
40 Laak delendeman ku, leliagen paig li-
bun, sa' ndi' penginsuaan na puli'. Muka'
batiku dun dadema, iini mikpesuun dun
dinaan sug Balakat nu Megbebaya'.

8

Ki Gaan Bitang tu Pekenuan di ngag Ledawan

1 Naa su sinaak niu ditu sinulat niu
mekatag di ginilak di ngag ledawan pek-
temuyen nu getaw. Metuud, launan
ta, duun dawi sinuunan ta mekatag di
nga maita' muka' di nga ndi' maita'.
Laak, duunig duma mekpelabawlabaw
saba' nu sinuunanen. Talu'u diniu,
tumu' mekpinetailay ita, adun megisegi
kekpetuud nu ngag duma ta.
2 Pu' sa' duun diniui samasakup ta laun-
gen dun pu' duuni sinuunanen, kulang
pai sinuunanen.
3 Laak su getaw mekpetail pasi' tu
Megbebaya', iini misuunan tantu nu Meg-
bebaya'.
4 Kaas, mekatag dig betad maan di
genat ilak tu ngag ledawan, misuunan
ta pu' su ngag ledawan, minget laak
nda'i pantagen. Misuunan ta dadema pu'
salabuuk dai Megbebaya', kana' melaun.
5 Melaun daw daani paingalan dun
diwata, sa' ditug langit, sa' dinig dibabaw
lupa'. Laak pia melaun dawig diwata
muka' nga kaunutan daw,

6 ita, misuunan ta pu' salabuuk dai
Megbebaya', ki Gama' ta. Iin dademai
puunan nug launan biwat di gekleb langit
bu' lupa', muka' metubu' ita pu' adun
megdedengeg iin. Sala tawan dadema
laaki Kaunutan ta, si Isukristu. Pibaal
diniin nu Megbebaya' sug launan biwa-
ten, muka' iini puunan gusay nu ketubu'
ta.
7 Laak duuni nga samasakup ta, nda'
pa nilan suunay pu' nda'i pegbaya' nu
ngag ledawan. Tigaman nilan gusay
sug ledawan, kaas sampay nandaw, sa'
aanen nilan sug daansama' ginilak dig
ledawan, laung nilan dun metamuy nilani
tautau diwata. Kagina nda' pa metuuk
dig delendeman nilan su metuud, laung
nilan dun melemu'an nu gaan kia sug
delendeman nilan.
8 Laak dagid, misuunan ta kana' gaani
mekepemilang dinita mekesuun adun
medawat ita nu Megbebaya'. Sa' ndi' ta
aanen sug betang, nda'iduni pantagen.
Sa' aanen ta pasi', nda' da gusayi panta-
gen.
9 Laak pia nda'iduni geligen dinita,
subay peglengilamay niu kig buangen
diniu kini. Pu' tekaw buus mpegdaan-
gan dun su nga samasakup niu nda' pa
metuuk dig delendeman nilan su metuud.
10 Naa yamu, duuni sinuunan niu
mekatag di metuud. Duun dademai
samasakup ta ndi' pa metau memili'
di gempia gulaula mekatag tu ginilak
dig ledawan. Iin, sa' upama maita'en
amu maan diag balay pektemuyan tug
ledawan, mpalinig delendemanen, kaas
mpeduma maan.
11 Kaas sa' mpenggulaula ma'antu,
puun tu sinuunan niu mpeglaatan niu sia
su kekpetuud nu mimated diniu kia, pu'
ndi' pa metau. Laak su kepatay ni Kristu,
ginanti'en dadema su getaw kia.
12 Kaas, ma'niin mekesala' amu dini
Kristu pebian di sala' niu di mimated
diniu kia, su ndi' pa metau memili' di
gempia. Lepeng mingelan niu sug delen-
demanen.
13 Kaas, sa' mpegdaangani samasakupu
saba' nu ka'aan ku, tumu' pa ndi'u
ma'aani karni, adun ndi'u mesaba' su
sala' nu samasakupu.

9

Su Pegbaya' nu Peneligan ni Isus muka' su Ketendananen

1 Naa danaan kini, mibuang dinaan
metau dau dig lawasu. Gempantek
dadema pu' peneligan mau ni Isus, pu'
minita'u iin gupia, su Kaunutan ta. Muka'
gempantek pa pagid mibaalu amu sakup
nu Kaunutan ta.
2 Pia duuni getaw ndi' metuudan dun
pu' peneligan mau ni Isus, yamu pasi',
mituudan amu dun. Naa, kagina suminal-
abuuk namu tu Kaunutan, mikpaita' amu
dig launan getaw pu' peneligan nau niin.
3 Sa' medena'an nu getaw su pigbetadu,
iini sembagen ku dinilan,
4 Kana' ba mbantang sugdaanu nu
nga samasakupu titulu'an ku gaan muka'
penginumen ku?
5 Naa, duuni nga samau peneligan ni
Isus, muka' su nga ngudan nu Kaunutan
ta sampay si Pedro, sa' mpanaw ilan,
tendugen nilan su sawa nilan samasakup
nilan. Kana' ba dema mbantang duuni
sawau samasakupu tundug sia dinaan?
6 Mbantang ba si Bernabe muka' naan
laaki ndi' sugdaan nu nga pektu'unan
nami, kaas subay mengimbaal ami adun
megleketubu'?
7 Muka' duun pai sembagu. Pinenggi'
duuni sundalu, gumastu bain dig lawasen
sinegayen meksundalu? Pinenggi' pa
pagid, duuni memula belagen gubas. Ndi'
bain maan dig bunganen? Muka' pa
pagid sa' duuni megingat karniru. Ndi'
ba mesu'at inumenen su gatas karniru?
8 Metuud, kinilawan laak talu' ki sem-
bagu kini, laak ma'antu dai Palinta nu
Megbebaya'.
9 Pu' nda' ba mesulat di Palintanen
pingumbilin ni Moises, “Ndi' mpia egbe-
den sug baba' nug baka mu, saananen
meglegiik.” Naa, pingma'anan dun ba nu
Megbebaya' baka laak?
10 Nda' bami mesambingayay dun nu
Megbebaya' pu' su getaw megdaru, sa'
su meglegani, saanan nilan mengimbaal,
subay duuni pedetengen nilan gilas nilan
di sengku'?

11 Naa su metuud mekatag di Megbebaya', ma'niin pimula nami di ginaa niu. Gempia dayun sengku'an ami pelum di pigamut niu dinami.
12 Sa' pekpelaban diniu nu ngag duma mekpetu'un diniu su kegleketubu' nilan, subay labi pami mekepelab dun.

Dagid bisan kiai pegbaya'u, nda'u pegbia'ay, pu' tekaw buus mekesaba'u mbelebagan su keksigwag tu Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Baa, pia ta' alanduni mbianan ku, mektigelu dun adun ndi'u mbelebagan su Gempia Petenday.
13 Pu' misuunan na niu daan tu'u pu' ki nga mengimbaal ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', malap nilani gaan nilan dia. Mesama da su ngag belian nu getaw Judea, pegilasan ilan di gilak sa' mekanu ilan.
14 Naa, ma'nia dademai megukit Gempia Petenday, pinalinta nu Kaunutan pu' subay pegemutan ilan nu nga ukitan nilan.
15 Laak naan, nda'u daan pegbia'ay su pegbaya'u ma'nia, muka' kana' iini sinulatu dun ini, adun mekpamutu diniu. Tumu' pai unusanu, sabaya' di mekpamutu diniu. Migangya' pau pagid di kegukitu di nda'ig bayad dun, kaas mpauku gupia sa' mawi' sia dinaan su pigangya'u.
16 Pu' sa' megukitu laak Gempia Petenday, ndi'u mpia mangya', pu' sinugu' dau laak megukit dun. Baa, sa' ndi'u megukit, mekelelaatlelaatu!
17 Sa' upama megukitu sekat laak tu mauya'an ku, mpia tindananu, laak dagid sa' sekat tu gelalu, subay megukitu dun, sa' tindanan sa' ndi', pu' pigwakil dinaan nu Megbebaya'.
18 Sa' ma'antu, ta' alandun dayuni tindan dinaan? Iin mai tindan dinaan, mekegukitu Gempia Petenday di nda'ig bayad dun, pia duuni pegbaya'u mekpebayadu.

19 Naa duun pa pagidig delendeman ku, pu' pia nda'i getaw mekegbaya' dinaan, mikpaulipenu tug launan getaw, adun melaun getawi magaku sumakup dini Kristu.

20 Kaas, sa' meguliugu tu nga getaw Judea, meginetaw Judeau, adun duun dinilani magaku sumakup dini Kristu. Sa'itada, pia ndi'u kambat dumunut tu Palinta pingumbilin ni Moises, pegbetaden ku gusay su maa' danu pigbetad nu nga getaw mekpetuud ditu Palinta. Mingma'niau dun adun magaku ilan sumalig pagid dini Kristu meglegawen dinilan.
21 Dayun sa' meguliugu pelum ditu nga kana' getaw Judea, pegbetaden ku su maa' danilan nga getaw nda'i seliganen tu Palinta, adun magaku dailan dema sumakup dini Kristu. Laak ndi'u pemilasen su Palinta nu Megbebaya', pu' mekpetuudu gupia ditug begu Palinta ni Kristu.
22 Dayun sa' megdumau pelum di samasakup ta nda' pa mpanteki kesaligen, pegbetaden ku maa' danug daniin, adun megiseg su kekpetuuden. Kaas su ngag launan pedumau, maa' danilanig betadu adun sa' mesu'at, duuni nga magaku megawen puun dini Kristu, pia ta' pebianay.
23 Kaas pia ta' alandunig baalen ku, launanen, penggulaulaan ku adun mesigwag su Gempia Petenday, adun melauni mekpetuud dun. Iini mingma'niau dun, pu' adun mpedumau di kepepia nu Megbebaya' di nga mikpetuud dun.
24 Naa misuunan niu pu' sa' duunig lumba', melauni gubek, laak sala tawan dai mekedaag muka' sugdaan. Naa yamu nga sakup ni Kristu, subay pengma'nia amu, gebek amu gusay, adun sugdaan amu, sa'itada, subay dunutan niu gusay si Kristu, adun mesugdaan amu niin ditu gekbus langit.
25 Su nga megayep ma'nia, diadia ektakenen su tegelen gebii gendaw, adun meglegintau gupia megayep. Mengma'nia adun begayan sugda mpupus da, laak ita, ektaken tai tegel ta, adun malap tai sugda ndi' mengikteb.
26 Kaas sa' ma'antu, mengma'niinu nu menandeng gubek tu pegengayanen. Saanan ku mektitulu' di nga getaw, ma'niinu nu menuntuk lelayun mesugati suntukenen, pu' mesugati titulu'u.

27 Pengmensuun ku muka' pemesaitan
kuig lawasu adun tugas, sa'itada pegliaun
kui melaat gayaku sia, pu' sikna ukitan
ku su ngag duma mekatag di metuud,
mpauku sa' ndi' dau sugdaan nu Megbe-
baya'.

10

*Su Pigad Pegliaun su nga Tautau Di-
wata*

1 Naa Mingumpated, mauya'an ku ndi'
niu selingawan su mibianan nu nga
ginepu'ay nami getaw Israel suminakup
dini Moises kanugdiin. Su kegawa' nilan
diag benwa Ehipto, pinendingan ilan nu
gabun migabay dinilan, launan nilan.
Nda' dailan dema meka'iday sa' mikelaad
ilan dig dagat paingalan dun su Gempula
Dagat.
2 Ki kebian nilan di gabun muka' dig
dagat, lepeng mibunagan ilan gela' tubig
tu'us pu' sakup nailan ni Moises.
3 Muka' mika'aan ilan gela' di gaan
gumimaw bigay dinilan nu Megbebaya',
4 sampay su tubig bigayen dinilan,
mika'inum ilan dun gela', pu' ininum
nilan su gumimaw tubig gumiwa' tug
batu pinuka' nu Megbebaya'. Laak sug
batu, iini tantu ma'ananen si Kristu su
migdunut dinilan, pu' iini pigenatan nu
gininum nilan.
5 Pia ma'antu, meliang dinilani liliag
dun su Megbebaya', kaas metiba'i mi-
natay diag limawa'.
6 Naa, ki nga mipenggulaula kia, mibaal
na penenggi'an dinita, adun mesuunan ta
gupia pu' melaatig deksu'anen ki mayak
ita di melaat, maa' danu mipenggulaula
nu nga ginepu'ay nami kanugdiin.
7 Kaas ndi' ta mpia pektemuyen su
ngag ledawan. Pu' lendasan laak nu
tautau diwata. Duuni ngag duma
nu nga ginepu'ay nami miktamuy dun,
mipeduma ilan dayun di nga pilebu'an
nu Megbebaya'. Pu' nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Ming-
ingkud su nga getaw, adun maan ilan
muka' meginum ilan. Laak migbuat ilan
dayun adun meglekebibu ilan megbe-
bulek, deksu'anen meglaat pekesuunan.”
8 Subay ndi' ita megdusa, pu' duunig
duma dinilan migdusa, kaas sendaw da,
pilebu'anig dua' laksa' bu' telu ngibu
tawan.
9 Muka' subay ndi' ta pengindanan su
Kaunutan maa' nu kengindan diniin nu
ngag duma getaw kanugdiin, pu' pinatay
ilan nu nga mamak.
10 Subay ndi' ita megbensi tu Megbe-
baya' maa' danilan, pu' pinatay ilan nu
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
tindu'en mekpatay dinilan.
11 Naa, ki nga mipenggulaula kiin,
mibaal na penenggi'an di gempia pegli-
aun nu ngag duma. Kaas misulat dadema,
adun metitulu' dinita nga pektetubu' nan-
daw, pu' sungu melengkebig benwa.
12 Mendadi, adini samasakup ta laun-
gen pu' metau na megbaya' di gayaken,
subay mekpetubud gupia, pu' mbuus
mpegdaangan!
13 Pia ta' alanduni kengindan mbianan
niu, mbianan gusay nu nga sama kilawan
niu. Laak kagina meseligan su Meg-
bebaya', ndi'en begay penemalan amu
pengindanay tu gendi' niu megaga tige-
lay. Sa' mpengindanan namu, begayan
amu niin pebian niu di kektigel niu, adun
ndi' amu mpegdaangan.
14 Kaas uu Mingumpated petailen ku,
subay pegliaun niu su kektamuy tug
ledawan.
15 Yamu nga pegyegaan ku, metelisebu-
tay amu, kaas ki sinulatu kini, pegdelen-
dem niu gupia sa' metuud sa' kana'.
16 Ki keglumpuk ta maan ita gindan tu
kepatay ni Kristu, mekpaladpalad ita tu
Megbebaya' mekatag dig bitang tu tasa,
dayun sa' minum ita dun, mailasan ita
dugu' ni Kristu. Sa' memeta ita pan
pelum, dayun aanen ta, mailasan daita
dema lawas ni Kristu.
17 Kagina salabuuk dai pan kia, sa'itada
sug lawas ni Kristu, pia melaun ita, lepeng
salabuuk lawas daita, pu' mailasan ita tu
salabuuk pan.
18 Naa, pegdelendem niu deli' sug betad
nu getaw Israel. Ndi' ba metuud, su
nga maan betang pengilak tu Megbebaya',
pebian dun, megduma ilan di kektamuy
diniin?

19 Pengma'anan ku ba pu' sug ledawan,
duuni pantagen? Sa' su gilak dun, duun
bai pantagen?
20 Ndi' dadema tu'u, pu' sug betang
pengilak nu nga kana' mekpetuud tu Meg-
bebaya', iini pengilakan nilan su menenu-
lay, kana' nu Megbebaya'. Mpauku sa'
meglimbang amu di menenulay.
21 Kaas, sa' minum amu di tasa gindan
tu Kaunutan, ndi' mpia minum daamu
dema dig danu menenulay. Sa' maan
amu tu pekaanan nu Kaunutan, ndi' mpia
aanen niu dadema sug danu menenulay.
22 Melengas ba pepengimbeguun ta su
Kaunutan di menenulay? Laung niu
dun ba pu' gembagel pai pegbaya' ta di
pegbaya' nu Kaunutan?
23 Naa, nda'idun laungi geligen ta.
Metuud, laak dagid kana' nug lau-
nan baaleni mekabang di kekpetuud ta.
Metuud nda'i geligen ta, laak dagid ndi'
pegiseg nug launaneni kekpetuud nu
ngag duma ta.
24 Pu' ndi' ta mpia tagikulen su ke-
betang ta laak, sa' melengas, sa' kana'.
Subay tagikulen dadema su kebetang nug
duma ta.
25 Naa, sa' ma'antu, pia ta' karniay
duni pekseluyen ditu tebu'an, mesu'at
da aanen niu, ndi' na kambat saaken
ditu meninda sa' daansama' ginilak tug
ledawan. Mesu'at aanen niu di kana'
dua'dua'ig delendeman niu dun.
26 Ma'aan ta sug launan ginis gaan,
pu' nda' ba mesulat kanugdiin di Misulat
Talu' nu Megbebaya', "Danu Kaunutan
su tibuuk lumbang sampay sug launan
bitang dun."
27 Muka' sa' duun demai getaw nda'
pekpetuud ditu Kaunutan megenggat
diniu maan diag balayen, muka' sa'
meliag damu media, aan niu da su gi-
lak diniu. Ndi' niu dadema iin saakay
sa' daansama' ginilak tug ledawan su
seda'an, pu' nda'ig labeten sa' dua'dua'ig
delendeman niu dun.
28-29 Laak dagid sa' duuni samasakup
niu telu'enen pu' ginilak na di pekenuan
su seda'an dia, ndi' na niu mpia aanen,
adun ndi' mpelaatan nu samasakup niu
su pinggulaula niu.

Mendadi duun dayuni miktalu', "Kag-
ina nda'i geligen ku, ta' mai pegeli'an ku
dun aanay saba' nu geligen nug dumau?
30 Sa' mekpaladpalad dau dun tu Meg-
bebaya', dayun aanen ku, ta' mai peg-
dena'enu dun nu ngag dumau mekatag di
pipeladpeladan ku?"
31 Kaas pia ta' alanduni baalen niu, sa'
maan amu, sa' minum amu, subay meng-
gulaula amu dun adun megdedengeg su
Megbebaya'.
32 Kagina ma'antu, subay peksiba'an
niu su pegbetaden niu, adun ndi' amu
mekesala' tug delendeman nu nga getaw
Judea, sa' su nga kana' getaw Judea,
sampay su ngag duma di pikumpungan
niu tu Megbebaya'.
33 Ma'nia dademai pegbetaden ku, pu'
adun mekpeleliagu di tiba'an getaw mek-
sekat dig launan baalen ku. Petuyangen
ku na su kepia dinaan, pu' pektalentenan
ku laak su kepia di ngag launan getaw,
adun megawen ilan di sala'.

11

1 Kaas, penunggilingay niau, maa'
dadema nu kenunggilingu dini Kristu.

Su Pangyu di Gulu selian Mekpungun

2 Naa yamu, penalan ku amu, pu' mede-
lendem niau lelayun, muka' piktalente-
nan niu su piktu'un ku diniu.
3 Naa, iini mauya'an ku mesuunan niu
pu' si Kristu, iini megbaya' tu ngag laki,
su dadema ngag lakii megbaya' tu sawa-
nen, muka' su Megbebaya'i megbaya' dini
Kristu.
4 Kaas, sa' mekpungun amu nga sakup
ni Kristu, sa' duunig laki menenabi
atawaka megwali talu' nu Megbebaya'
dayun memangyu, mpengumpiiden si
Kristu.
5 Ma'nia dademaig libun, sa' menenabi
atawaka megwali talu' nu Megbebaya'
dia pikumpungan niu, laak nda' pasi' pe-
mengyuayi gulunen, ma'niinen dadema
mipengumpiid su sawanen. Pu' lepeng
ikudan su gulu nug libun.
6 Laak sa' ndi' memangyu sug libun,
tumu' pai pekudenen siai gulunen. Laak

dagid, kagina gempiid sa' ekisan, subay memangyu.
7 Kig laki pasi', ndi' na kambat memangyu sa' menenabi atawaka megwali dia pikumpungan niu, pu' lingaw main nu palas nu Megbebaya', mpaita'en su kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya'. Sug libun pasi', subay memangyu daan, pu' lingaw laak iin nu palas nug laki.
8 Pu' ndi' ba metuud, kana' nug libuni pigenatan nug laki kanugdiin. Pu' pigenatan nug libun sug laki.
9 Muka' kana' iini biwat dun nu Megbebaya' sug laki, adun megabang tug libun, pu' iini biwat dun sug libun, adun megabang tug laki.
10 Kaas, adun mpaita'en di nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit pu' mekpetuud tu sawanen, mpia memangyu sug libun dia pikumpungan niu.
11 Laak dagid, pia ma'antu, puun tu keksalabuuk ta ditu Kaunutan, mekpaingabang sug libun ditug laki, muka' mekpaingabang dadema sug laki ditug libun.
12 Pu' pia sug lakii pigenatan nug libun kanugdiin, sug libun nai megbata' dig laki. Muka' sug launanen, biwat nu Megbebaya'.

13 Mendadi, pegdelendem niu gupia sa' gempia menenabi sug libun ditu Megbebaya' dia pikumpungan niu sinegay nda' kemangyu, sa' ndi' mpia.
14 Ndi' ba metuud, genat di pikpuunan nug launan, gasal nug laki gempiid sa' metaasig buuken?
15 Laak, sa' metaas pasi'ig buuk nug libun, kiai kelengasen, pu' bigay diniin sug buuken adun metabun di gulunen.
16 Naa, sa' duuni getaw mpauk tulima' tu titulu'an ku kini, sembagen ku pu' nda'ig lain titulu'an ku muka' nda'ig lain betad nu nga pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya'.

Sug Lebungan Gindan tu Kepatay nu Kaunutan
(Mateo 26:26-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20)

17 Naa, duun pa titulu'u diniu, laak ndi'u amu penalan. Sa' daw mekpungun amu adun mektamuy amu, kana' kepiaig deksu'anen, segaga kelaatan dawig deksu'anen.
18 Beknanen, duuni migukit dinaan pu' sa' daw mekpungun amu, mekpinigpinig amu. Naa duuni metuudanu dun.
19 (Duun daan tu'u diniui ndi' meksalabuuk, pu' adun mailala gupia sa' adin su ngag duma niu suminakup tantu.)
20 Kaas, sa' meglumpuk amu maan daw gindan tu Kaunutan, kana' amu meksalabuuk. Sa' ma'antu, kana' nug lebungan gindan tu Kaunutan su ka'aan niu.
21 Sa' timpu na meglebungan diadia, aanenen daw dayun sug daniin lebungan. Ndi' daw amu meginelatay, kaas duun pa dawi megutem muka' duun daw dademai megbebulek na.
22 Masi', nda'idun maig balay niu ka'aanan niu muka' kainuman niu? Mauya'an ba niu pemilangen niu su pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya' nda'ig laga'en, muka' pengumpiiden niu pa pagid su nga kulangi gaanen muiten diag lumpuk niu? Ta'i mpiau telu'en diniu? Penalan ku bamu? Baa, ndi' lai mesu'at.
23 Naa kini naig betad mialapu ditu Kaunutan, muka' tinitulu'u dayun diniu. Su Kaunutan si Isus, su gebii ketipunen, su nda' pa metipu, minalap pan.
24 Sikna mikpaladpalad tu Megbebaya', pimetanen su pan, dayunen pentulunay dia nga sakupen. Kali' pektalu', “Kini sug lawasu, gumanti' diniu. Kini, aan niu lelayun, pu' adun medelendem niau.”
25 Ma'nia dadema, bena' mitubus ilan maan, minalap sala tasa penginumen, kali' pektalu', “Ki penginumen kini, iin sug dugu'u, kig bian nug begu pasad nu Megbebaya' tu getaw puun tug dugu'u. Kaas sa' inumen niu ini, bisan nanu, medelendem niau.”
26 Naa sa' ma'antu, sampay mateng puli' dini su Kaunutan ta si Isus, kada maan amu di pan kia muka' minum amu di tasa kia, metakesi'an niu su kesalig niu di kepatayen.
27 Mendadi, sa' duuni getaw maan di pan muka' minum di tasa nu Kaunutan, asa nda' pengganget dig delendemanen su ma'anan nug baalenen, naa ma'antu,

peksudi'anen su Kaunutan, kaas mekesala' dig lawas ni Isus muka' dig dugu'en.
28 Mendadi, sa' meglumpuk amu maan
gindan tu Kaunutan, diadia subay un-
aanen peksima'ay sug delendemanen.
Dekag pa aan tu pan muka' minum dayun
di tasa.
29 Pu' adini getaw maan tu pan
kia muka' minum di tasa, asa ndi'en
mesabuti ma'anan nug lawas nu
Kaunutan, maukum saba' nu ka'aanen
muka' kainumen.
30 Kaas, iini melaun diniui melubay dun
muka' megladu, sampay duun diniu dade-
mai matay, pu' ginukuman na dinilan nu
Megbebaya'.
31 Sa' unaan ta pa peksima'ay sug de-
lendeman ta, ndi' ita dayun maukuman
nu Megbebaya'.
32 Laak pia ma'antu, sa' upama ukuman
ita nu Kaunutan, dayun pengmensuun ita
niin pa pagid, metitulu'an ita, adun ndi'
ita mpeduma ukumay di nga sama ki-
lawan ta ditug binaya' gebii bu' gendaw.
33 Kaas uu Mingumpated, sa'
meglumpuk amu maan gindan tu
Kaunutan, peginelatay amu, dekag pamu
aan.
34 Laak sa' duun diniui megutem, subay
maan deli' dia da balayen, adun ndi'
amu ukuman nu Megbebaya' saanan niu
meglumpuk.

Naa su ngag duma sinaak niu di sulat niu, titulu'u da diniu sa' matengu dia niu.

12

Su nga Tinawan Begay nug Balakat nu Megbebaya'

1 Naa, duun dademai sinaak niu di sulat
niu mekatag di nga tinawan begay nug
Balakat nu Megbebaya'.

Mauya'an ku, Mingumpated, mesuu-
nan niu gupia su metuud.
2 Naa, misuunan na niu su nda' pamu
sakup tu Megbebaya', mitalin amu di
melaun bianan, adun pektemuyen niu su
ngag ledawan kana' pektetubu'.
3 Kagina ma'antu, nandaw pesuun
ku diniu, sa' duuni getaw pingepu'an
nug Balakat nu Megbebaya', ndi'
mesu'at mektuyud dini Isus. Ma'antu
dadema nda'i getaw mekektalu', “Si Isusi
Kaunutan,” subay pengepu'an dadema
nug Balakat nu Megbebaya'.
4 Naa, ki nga tinawan begay nug Balakat
nu Megbebaya' tu nga sakupen, megleg-
inis. Laak iin dai megbegay dun, sug
Balakat nu Megbebaya'.
5 Migininisan dadema sug bianan nu
tagikul ditu samasakup ta, asa salabuuk
su Kaunutan tagikulen.
6 Migininisan su tinawan nu nga sakup
nu Megbebaya', adun megabang ilan
di nga samasakup, laak iini megbegay
tinawan dig launan, su Megbebaya', adun
diadia, metau megabang.
7 Launan ta mekpetuud dini Isus,
saladua' bigayan ita tinawan, tu'us pu'
pingepu'an ita nug Balakat nu Megbe-
baya'. Iini begayan ita niin dun, pu' adun
mebangan ta sug launan samasakup ta.
8 Ma'antu, duuni getaw begayan nug
Balakat nu Megbebaya' tinawan pegwel-
inen su metuud titulu'an nu Megbebaya'.
Duun pa pagidi sala begayan nug Balakat
kia tinawan kekpesuunen tu medalem
sinuunan.
9 Duun pai sala begayan nug Balakat nu
Megbebaya' tinawan sumalig gupia ditu
Megbebaya'. Duun pai sala begayan nug
Balakat tinawan meneguli' pegladu.
10 Duun dademai begayan tinawan
mekenggulaula tu mekesalebu', salai be-
gayan tinawan megwali talu' nu Megbe-
baya', salai begayan tinawan mengilala
tinawan, sa' pigenatanen sug Balakat nu
Megbebaya', sa' kana'. Salai begayan
tinawan metau mektalu' di pikebitan
nda'en mesabut, salai begayan tinawan
megulug tu talu' nu mekektalu' dig lain
pikebitan.
11 Launanen, sug Balakat nu Megbe-
baya'i pigenatan nu tinawanen kia, pu'
begayen tu getaw diadia, ki tinawan lep-
eng tu mauya'an nug Balakat nu Megbe-
baya'.

Salabuuk Lawas, Melauni Sengkapan

12 Naa, petanggi' ta deli' si Kristu di
ma'niin salabuuk lawas, melauni sengka-
panen. Pia migininisan su sengkapanen,
salabuuk daig lawasen.

13 Launan ta, pia getaw Judea, sa' su
nga kana' getaw Judea, pia sesugu'en nug
duma, sa' su kana' sesugu'en, su kekpe-
bunag ta tubig, pisalabuuk ita nug Balakat
nu Megbebaya' diniin, adun mbaal ita
ma'niin salabuuk lawas. Bigay dadema
dinita ki salabuuk Balakaten.
14 Naa, sug lawas nu getaw, melauni
sengkapanen, kana' laak salabuuki sen-
gkapan nug lawas.
15 Pinenggi' metau mektalu'i nga sen-
gkapanen. Mendadi mektalu' su gek-
sud, “Kagina kana'u kemet, kana' dau
dema sengkapan nug lawas.” Bisan kiai
telu'enen, sengkapan da gusay nug lawas.
16 Muka' sa' upama mektalu' su
telinga, “Kagina kana'u mata, kana'
dau dema sengkapan nug lawas. Bisan
kiai telu'enen, sengkapan da gusay nug
lawas.”
17 Sa' upama matai tibuuk lawas, meke-
dengeg ba? Sa' upama telingai tibuuk
lawas, mekesapu ba?
18 Laak iini tantu kebetangen, su kebaal
dun nu Megbebaya', pigbetangen su ke-
laun sengkapan nug lawas getaw, pu' kiin
demai mauya'anen.
19 Pu' sa' upama salabuuk dai sengka-
pan nug lawas, kana' metalu' lawas.
20 Laak su kebetangen, melauni sengka-
panen, laak salabuuk daig lawas.
21 Muka' padun, sa' pinenggi' mekek-
talu' su mata, ndi' mesu'at telu'enen
tu kemet, “Nda'ig labetu dini'a.” Ndi'
dadema mesu'at mektalu' su gulu tu gek-
sud, “Nda'ig labetu diniu.”
22 Laak dagid pia su nga sengkapa-
nen batik ta dun maika'i sekegen, nda'
metibuukig lawas sa' kulang dia.
23 Muka' su nga sengkapanen batik ta
dun nda'ig laga'en, petubudan ta gupia
ingatay. Su nga sengkapanen batik ta
dun ndi' mpia bentayan, peksiba'an ta
selukay.
24 Su nga sengkapanen melengas ben-
tayan pasi', nda'ig baalan ta sumeluk
dun, ndi' ba? Betad nu Megbebaya',
pigbetangen sug lawas getaw, adun su
sengkapanen gembaba', iin su pegbesaan
pa di ngag dumanen,
25 adun meksalabuukig lawas, pu' mek-
tinagikulay su nga sengkapanen.
26 Kaas, sa' upama melegenani sal-
abuuk sengkapanen, mpeduma su ngag
launanen. Sa' pinenggi' pegbesaani sal-
abuuk, leliagen dun su ngag launanen.
27 Naa ma'antu yamu, lawas amu tu'u
ni Kristu, kada sala tawan diniui sengka-
panen.
28 Iini tindu' nu Megbebaya' dia
pikumpungan nu nga sakupen. Bek-
nanen, tindu'en su nga peneliganen,
kedua'en su nga megwali talu' nu
Megbebaya', ketelunen su nga mektitulu'.
Dayun su nga mekenggulaula tu meke-
salebu', muka' su nga meneguli' pegladu,
su nga metau megabang, su nga metau
meguit tu nga samasakupen, sampay su
nga metau mektalu' di pikebitan ndi'en
mesabut.
29 Peneligan ba ni Isus kig launan kini?
Megwali ba kig launan kini? Mektitulu'
ba kig launan kini? Mekenggulaula ba
mekesalebu' kig launan kini?
30 Metau ba meneguli' pegladuig launan
kini? Mekektalu' baig launanen kini di
pikebitan ndi'en mesabut? Metau ba
megulug dunig launanen kini?
31 Kaas subay penggengeten niu dig
delendeman niu su mauya'an niu di nga
metaas pa tinawan begay nug Balakat nu
Megbebaya'. Muka' pesuun ku na diniu
ki tampusan gempantag bianan.

13

Ki Kepetail

1 Naa, sa' upama metawu gupia mek-
talu' ngag lain pikebitan getaw, sam-
pay su pikebitan nu nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit, laak ndi' dau
mekpetail di samatawu, ma'niin laak nu
sasak nu gagungi telu'en ku pu' lumim-
beeb, atawaka dumela peksegensal gupia,
pu' milasay dau gupia mektalu'.
2 Pia bigayanu sia tinawan megwali
talu' nu Megbebaya', pia nda' siai kulangu
di sinuunan, muka' mesabutu sia gela'
sug daansama' pigbuni nu Megbebaya',
pia duun laak siai kesaligu maigin ku su

ngag bentud, laak sa' nda'i petailan ku di
samatawu, nda' dademai pantagu.
3 Pia pemegayu sia sug launan
pimetangu, adun pegebangan ku su
ngag duma getaw, pia begayu tananig
lawasu metutung, laak sa' ndi' dau dema
mekpetail di samatawu, nda' gusayi
sugda dun dinaan.
4 Naa su getaw mekpetail, metau mek-
tigel. Pengmia'mia'enen ebangay su
ngag duma. Kana' mengimbegu, kana'
mangya', kana' mekpelabawlabaw.
5 Kana' mesungal, kana' nu gegulin-
genen laaki tagikulenen, kana' sempaun,
ndi'en da pagid pengebeteni mekesala'
diniin.
6 Ki getaw mekpetail, ndi' dadema leliagen dun su melaat, segaga leliagen dun su metuud.
7 Ki getaw mekpetail, ndi' pa pagid
lumukas menggulaula melengas. Suma-
lig gusay di samatawen, pedetengenen
lelayun pu' mekegdaag su Megbebaya',
muka' mekektigel dig launan.
8 Mendadi kig betad mekpetail, nda'i
tamanen. Laak su tinawan megwali
talu' nu Megbebaya', duun dai gikteben.
Mesikpa' dadema su tinawan metau mek-
talu' di nga pikebitan ndi' mesabut.
Muka' mpapas su tinawan megwali di
sinuunan mekatag di metuud.
9 Pu' kulang pa nemuni tinawan ta
megwali di sinuunan mekatag di metuud
muka' su tinawan megwali talu' nu Meg-
bebaya'.
10 Laak dagid, sa' mateng na su nda'i
kulangen, mengikteb na su nga kulang.
11 Pinenggi' su kaika'ayu, lepeng tug
danu gembata' su tinalu'u, su ginau,
muka' sug delendeman ku. Laak dagid,
sa' migineken nau, bilengu su kegim-
bata'u.
12 Naa ma'antu, su kesabut ta dig betad
nu Megbebaya' nandaw, maa' nug lin-
gaw maita' ta di melameng pagalungan.
Laak duuni gendaw mateng gempantek
na dinita su metuud, pu' maita' ta su Meg-
bebaya'. Nandaw, kulang pai sinuunan
ta. Ditug binaya' gebii bu' gendaw, meng-
ganget nai sinuunan ta, meglepeng tu
sinuunan nu Megbebaya' mekatag dinita.
13 Ma'antu, duun pai telu kepianan ndi'
mpupus, su kesalig ta ditu Megbebaya',
su pedetengen ta di ketua'en puli' dini,
muka' su kepetail ta di nga samataw ta.
Laak dagid iini tampusan metaas di telu
kini, ki kepetail ta di nga samataw ta.

14

Mekatag pa di nga Tinawan Bigay nug Balakat nu Megbebaya'

1 Mendadi iini penemalan niu pengg-
laulaay, su kekpetail niu tu nga samataw
niu. Pegenguten niu ki begayan amu nug
Balakat nu Megbebaya' tinawan, labi na
begayan amu niin tinawan megwali tu
talu'en pesuunen diniu.
2 Su getaw metau mektalu' di pikebitan
ndi'en mesabut, kana' nu samataweni
telu'anen dun, pu' telu'anen laak su Meg-
bebaya'. Pu' nda'ig dumanen mekesabut
tu talu'en, pektelu'enen laak su giglud
metuud pebian di ginuung nug Balakat nu
Megbebaya'.
3 Laak dagid su megwali tu talu'
nu Megbebaya', telu'anen pasi' su nga
samatawen, pu' adun megisegi kesalig
nilan tu Megbebaya', mengulikseg ilan,
muka' begayan ilan pianan ginaa.
4 Su mekektalu' di pikebitan ndi'en
mesabut, pegebanganen laak sug
lawasen, laak su megwali tu talu' nu
Megbebaya', iini pegebanganen su tibuuk
pikumpungan nu nga samasakupen.
5 Naa mauya'an ku sia metau amu gela'
mektalu' di pikebitan ndi' niu mesabut.
Laak labi pa mauya'an ku, begayan amu
gela' tinawan megwali tu talu' nu Meg-
bebaya', sabaya' mektalu' amu di pikebi-
tan ndi' niu mesabut. Pu' metaas pai
tendanan nu metau megwali tu talu' nu
Megbebaya' sabaya' di metau mektalu'
pikebitan ndi'en mesabut, subay duuni
metau megulug dun dia, adun mekabang
tu tibuuk pikumpungan nu nga sumi-
nakup.
6 Naa mendadi Mingumpated, sa' med-
ituunu niu, ta' mai pantagu sa' mektalu'u
laak diniu di pikebitan ndi' ta mesabut?
Nda'idun lai, subay duuni buasan ku

diniu sekat tu Megbebaya', atawaka duuni pegweliin ku diniu sinuunan mekatag di metuud, atawaka duuni pegwaliu diniu talu' nu Megbebaya', atawaka duuni titulu'an ku diniu.

7 Pinenggi' ki gayepan maa' nug lantuyan muka' kutapi' sa' ndi' mekpalas su tingegen, ndi' mesabut nu getaw.

8 Miksama dai sundalu megbugyung, sa' ndi' mekpalas su tingeg nug bugyungen, nda'iduni sama sundalunen mengandam lumumpak.

9 Naa ma'antu dadema, nda'iduni mekesabut tu pegyegaan mu sa' mektalu'a pebian di pikebitan ndi' mesabut. Su telu'en mu, maa' genus di gawanawan laak.

10 Pu' melaun daani ginis pikebitan dinig lumbang, muka' nda'iduni ndi' mesabut, pia seginis.

11 Laak dagid, sa' ndi'u mesabut su pikebitan nu mektalu', pemilangen ku su mektalu' dun lain bansa, muka' pemilangenu niin lain bansa dadema.

12 Kaas, kagina mauya'an niu gusay begayan amu tinawan nug Balakat nu Megbebaya', penemalay niu gemitay su tinawan mekaiseg tu kesalig nu nga mikpetuud dia pikumpungan niu.

13 Mendadi, su metau mektalu' di pikebitan ndi'en mesabut, subay penenebiinen begayan dadema tinawanen megulug di telu'enen.

14 Sa' upama menenabiu di pikebitan ndi'u mesabut, menenabi daani ginau, laak nda'ig labetenig delendeman ku.

15 Kaas ta' alandun dayuni gempiau baalen? Naa ma'nini', menenabiu di pikebitan ndi'u mesabut sekat tu ginau, dagid menenabi dau dema di pikebitan mesabut nu ngag duma. Ma'antu dademaig bebat. Megbebatu di pikebitan ndi'u mesabut sekat tu ginau, dagid megbebat dau dema di pikebitan mesabut nu ngag dumau.

16 Pu' sa' upama mekpaladpalad amu di ginaa niu laak, sa'itada di pikebitan ndi' niu mesabut, naa kenduta'i kesabut dun nug begu meksimba diniu? Ndi'en mesangu', nda'ig biananen mesabuten su telu'en niu.

17 Pia melengas gupiai kenenabi niu di kekpaladpalad tu Megbebaya', nda' tanani gabang niu tug duma niu, saba' ndi'en mesabut.

18 Naa danaan, mekpaladpaladu tu Megbebaya' pu' melaun pai metalu'u di pikebitan ndi'u mesabut batul daniu.

19 Pia ma'antu, sa' mektamuy ita tu Megbebaya' di pikumpungan ta, tumu' metalu'u laak lima ektaang talu' mesabut nu nga samatawu, adun metitulu' dinilan, sabaya' nu sanu ngibu ektaang talu' di pikebitan ndi' nilan mesabut.

20 Naa yamu Mingumpated, ndi' amu megimbata' dig delendeman niu. Megimbata' damu mekatag dig dupangan, laak pengminagulang namu dig delendeman niu mekatag di nga tinawan begay nug Balakat nu Megbebaya'.

21 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Palinta nu Megbebaya',

“Miktalu' su Kaunutan, ‘Telu'an ku ki piglegetawan ku kini.
Telu'an ku ilan pebian di getaw mektalu' lain pikebitan
muka' pebian dig baba' nu ngag lain getaw,
Laak dagid pia ma'antu, ndi'u gusay pektalentenan nu nga getawu kini.’ ”

22 Naa kumalenged ma'antu, ki tinawan mektalu' di pikebitan ndi' mesabut, iini begay dun adun pengmetuudan su nga nda' pa pekpetuud ditu Megbebaya', sabaya' nu suminakup na daan. Laak dagid su pasi' tinawan megwali tu talu' nu Megbebaya', iini begay dun pu' adun megiseg su kesalig nu nga mekpetuud na, sabaya' nu nda' pa pekpetuud.

23 Mendadi sa' mekpungun namu, launan niu, adun mektamuy amu, dayun sug launan niui mekektalu' di pikebitan ndi' niu mesabut, sa' upama duuni kana' mekpetuud suled tug lumpukan niu, ndi' bamu niin pemilangen bu'angbu'angen gela'?

24 Laak dagid, sa' diadia megwali tu talu' nu Megbebaya', sa' upama duuni sumaup kana' mekpetuud, naa pengmetuudan dun dayun pu' subay megbiksu' tu sala'en, sekat tug launan midengegen. Pu' saba' nug launan midengegen di talu' nu

Megbebaya', pemilangenen dayun melaat su pigbetaden,
25 kaas buasanen su giglud delendemanen, muka' menginlulud ditu Megbebaya', mengamuyu' diniin. Pu' metalu'en, “Diin daan masi' pikumpungan niu su Megbebaya'.”

Su Gempia Bianan di nga Pikumpungan

26 Naa Mingumpated, ta' alandun dayunig deksu'anen? Ma'nini', sa' mekpungun amu adun mektamuy amu tu Megbebaya', sala tawan getawi megbebat, salai mektitulu', salai megwali tu talu' nu Megbebaya', salai mektalu' di pikebitan ndi'en mesabut, muka' salai megulug dun. Laak subay kig launanen, duuni gabangen tu pikumpungan nu nga suminakup.
27 Kaas sa' upama duuni mektalu' pikebitan ndi'en mesabut, subay dua' tawan da, atawaka telui gikteben, piksesala tawan diniu mektalu', muka' subay duuni megulug dun.
28 Laak sa' pinenggi' nda'iduni megulug dun, ndi' mpia mektalu' pikebitan ndi' mesabut dia pikumpungan niu, pu' gempia telu'enen pa da tug lawasen muka' tu Megbebaya'.
29 Dayun sa' duun dademai megwali tu talu' nu Megbebaya', ma'antu dadema. Subay gikteben dua' tawan da atawaka telui megwali, selian nu ngag duma megyaga dun dadema.
30 Laak sa' selian nu sala megwali, duuni pegingkud dia pemuunan nu Megbebaya', subay sumikpa' su megwali, adun pekineegan sug begu pemuunay.
31 Kaas sukal sa' launan niui megwali tu talu' nu Megbebaya', laak subay megdapit amu, adun mpektu'unan su tiba'an niu, muka' mengulikseg amu.
32 Naa su tinawan megwali tu talu' nu Megbebaya', subay metau dun su megwali dun.
33 Ndi' ba metuud, mauya'an nu Megbebaya' melinaw su kesimba ta, kana' mesasaw?
Naa ki ngag libun. Ma'nini'ig betad nu ngag launan pikumpungan nu nga suminakup tu Megbebaya'.
34 Subay, sa' selian niu mekpungun, mengamed su ngag libun. Ndi' begay dinilan megagdat ilan. Maa' dadema nu titulu'an di palinta nu getaw Judea, subay ndi' meguit tu samataw nilan sug libun.
35 Sa' duuni saaken nilan sia, subay saaken nilan tu nga sawa nilan selian ditu da balay. Pu' ndi' mpia megagdatig libun su saanan niu mektamuy tu Megbebaya' dia nga pikumpungan niu, pu' mekepiidpiid.
36 Naa yamu, miksekat ba diniu su Gempia Petenday? Nda'. Atawaka yamu ba laaki kidetenganen? Kana' dadema.
37 Sa' duun diniui getaw laungen pu' iini megwali tu talu' nu Megbebaya' atawaka getaw laungen pu' bigayan nug Balakat nu Megbebaya' lain tinawan, subay pesuun diniin pu' ki sinulatu diniu kini, iini pinalinta tantu nu Kaunutan.
38 Kaas, sa' upama ndi'en pektalentenan ini, subay ndi' niu dadema iin pektalentenay.
39 Mendadi, Mingumpated, pebegelen niu di ginaa niu begayan amu tinawan megwali amu tu talu' nu Megbebaya', muka' ndi' niu belibaday su mektalu' sia di pikebitan ndi'en mesabut.
40 Kig launan kektamuy niu, subay pebuklusen niu penggulaulaay adun melengas.

15

Su Ketubu' Puli' ni Kristu

1 Naa Mingumpated, mauya'an ku tegyungen ku diniu su Gempia Petenday daansama' ginukitu diniu, pu' iinig dinawat niu muka' iin su keligenan pa pagid di kesalig niu tu Megbebaya'.
2 Ki Gempia Petenday kini, iin su ginukitu diniu mekatag dini Kristu. Sa' penemalan niu pektalentenay, iin dayunig bian kegawen diniu nu Megbebaya'. Sa' kana' ma'antu, milasay amu mekpetuud dun.
3 Naa, iini Gempia Petenday, su mitelima'u dayun piglitun ku diniu muka' iin dademai tampusan na gembagel pantagen dinita. Iin, si Kristu kini, minatay saba' nu nga sala' ta mekatag dig

daansama' sinulat ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya'.
4 Bena' minatay, dayun lebengay, muka'
su ketelu endawen, pitubu' puli', mekatag
di sinulat dadema ditu Misulat Talu' nu
Megbebaya'.
5 Bena' pitubu' na puli', mitua' dayun
dini Pedro, muka' mitua' tu nga sepulu'
bu' dua' tawan sakupen.
6 Mitua' dayun tu nga melaun saku-
pen, labi lima gatus tawan migdengan.
Melaun dinilani tetubu' pa nemun, laak
duun dademai minatay na.
7 Bena' mitua' dini Santiago pelum,
muka' mitua' tu ngag launan peneliga-
nen.
8 Dayun katapusanen gupia, mitua' si
Kristu dinaan dadema, bisan ma'niinu
mekesalebu' kegigetaw, pu' mitekawu
mekpesakup.
9 Danaan, kagina daansama' piglegetan
ku su nga sakup nu Megbebaya' dia
pikumpungan nilan, kana'u mbantang
gelalen peneliganen. Kaas tampusan
gembaba'u di ngag launan peneliganen.
10 Laak dagid peneligan mau pebian
di tulung dinaan nu Megbebaya', kaas
kini dau kebetangu nemun. Gembageli
pantagen su tulungen dinaan, pu' miksi-
tuges pau dun di nga samau peneliganen
mektamuy diniin. Laak pia ma'antu,
kana' tantu danaan binaal, pu' miksekat
gupia tu tulung nu Megbebaya' dinaan.
11 Mendadi, ki Gempia Petenday
mekatag dini Kristu, sa' inukit nu ngag
lain peneliganen, sa' genat da dinaan, iin
da tanani pegukiten nami, kini su pituud
niu.

Su Ketubu' Puli' nu nga Sakup ni Kristu

12 Naa, kagina iini pegukiten ta pu'
pitubu' puli' si Kristu, kana' mpia duun
diniui mektalu' pu' su minatay na, ndi'
daw petubu'en puli' nu Megbebaya'.
13 Pu' sa' upama metuud ndi'
mekpetubu' su Megbebaya' tu minatay
na, naa nda'en dadema mpetubu' puli' si
Kristu, ndi' ba?
14 Naa, sa' upama nda' dadema
mpetubu' puli' si Kristu, nda'i pantagen
su gukiten nami, muka' nda'i pantagen
su kesalig niu.
15 Muka' sa' upama metuud nda'iduni
minatay na petubu'en puli' nu Meg-
bebaya', muka' nda'en dadema sia
petubu'ay puli' si Kristu, naa mipantek
dayun pu' mikegbalus ita sia mekatag
di Megbebaya', saba' mitalu' ta pu'
pitubu'en puli' si Kristu.
16 Pu' sa' upama ndi' mpetubu' puli' su
minatay, nda' dadema sia metubu' puli' si
Kristu.
17 Dayun sa' nda' sia metubu' puli'
si Kristu, nda'i pantagen su kesalig niu
diniin, muka' ndi' amu sia mpedasun di
nga sala' niu.
18 Muka' padun sa' upama ma'antu, su
nga suminalabuuk na dini Kristu laak
miguna dinita matay, iin pai ginukuman
dinilan, matay di nda'i tamanen.
19 Su pedetengen ta dini Kristu, sa'
upama duun dai pantagen su saanan
ta megleketubu' dinig dibabaw lumbang,
itai mekelelaatlelaat di nga tiba'an getaw.
20 Laak dagid, iini metuud, si Kristu
kini, pitubu' puli' tu'u nu Megbebaya',
kaas gempantek pu' sug launan minatay
mikpetuud dini Kristu, petubu'en dadema
puli' nu Megbebaya'. Pu' si Kristui piuna-
nen.
21 Pu' kinana' mileep na di tiba'an
getaw ki gasalen matay, saba' nu kemilas
nu sala tawan begudiin, naa duun dade-
mai sikawan nu nga getaw petubu'en
puli' nu Megbebaya', saba' dadema nu
kekpetuud nu sala tawan pelum nemun,
sa'itada si Kristu.
22 Naa, su gasal nug launan getaw,
matay, saba' nu keksalabuuk ta di kemilas
nug bekna ginepu'ay ta si Adan. Ma'antu
dadema, sug launaneni petubu'en puli',
saba' nu keksalabuuk ta pelum dini
Kristu.
23 Laak su tiba'an minatay, duu-
nig basanen mbantang petubu'en puli',
ma'nini'. Miuna si Kristu di ngag lau-
nanen, dayun sa' mateng puli' si Kristu,
petubu'en puli' nu Megbebaya' sug lau-
nan tudalis piglegetawanen.
24 Naa mengikteb dayun su nga gendaw,
pu' daagen ni Kristu su ngag launan kun-
tranen, sa'itada su nga meglekaunutan
muka' su nga megbaya' sampay su nga

tibuukan ginuungan di gekleb langit bu'
lupa'. Mendadi, begay na ni Kristu
su keglekaunutanen tu Megbebaya', su
Gama'en.
25 Pu' subay meglekaunutan si Kristu
sampay pedaagen nu Megbebaya' ditug
launan kuntranen, muka' maindeganen
ilan, sa'itada si Kristu, iin na su meguit
dinilan.
26 Dayun su tampusan binaya', daage-
nen su kepatay nu nga kilawan.
27 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu'
nu Megbebaya', "Kig launan binaal mu,
pegbaya' mu diniin." Gempantek gupia
pu' sa' miktalu', "launan," ndi' mpeduma
su Megbebaya', pu' iini mikpelabaw dun
tug launanen.
28 Laak dagid, sa' pebaya' na sug lau-
nanen ditug Bata' nu Megbebaya', iin,
pepegbaya'en sug lawasen ditu Megbe-
baya', su megbegay diniin pegbaya'en tug
launanen, adun meguit gupia tug launan
su Megbebaya'.
29 Naa, su nga getaw mekpebunag tubig
gumanti' di kekpebunag sia nu nga mi-
natay na, ta' mai mekepebunag ilan dun
tubig, sa' kana' daw metuud pu' metubu'
puli'i nga minatay?
30 Yami dema, ta' bai mesimpitan ami
dun lelayun, sa' ndi' daw metubu' puli'i
nga minatay? Pu' mbianan nami lelayun
su nga kelegenay saba' nu kegukit nami
Gempia Petenday.
31 Mingumpated, gendawgendaw pek-
tulakiti gumulu. Laak bisan ma'antu,
liliagu dun saba' nu kesalig niu sekat tug
begu ketubu' ta puun tu keksalabuuk ta
ditu Kaunutan ta si Kristu Isus.
32 Maa' nu nga malig metetubu' su nga
getaw kuminuntra dinaan dini Efeso, pu'
mauya'an nilan, petainu. Naa, sa' ndi'
daw metubu' puli'i nga getaw, ta' mai pik-
tigelu dun su kegleget dinaan nu nga ku-
minuntra dinaan saanan ku mekpetu'un
dini? Sa'itada, nda' dayuni gatagen sa'
puun tu kekinilawan ku laaki baalen ku
dini. Pu' sa' ndi' daw metubu' puli'i nga
minatay, mpia dunutan ta su penelu'en,
"Tumu' maan ita muka' meginum ita, pu'
lema', matay daita."
33 Ndi' niu peglimbungayi ginaa niu.
Sa' megduma amu di nga mekesala', peg-
daangan amu.
34 Subay meksikesuun amu, ndi' damu
dega pekpesala', pu' duun diniui nda'
pekesabut tu Megbebaya'. Kaas ma'niin
ku amu mipengumpiid dini ketalu'u dun,
adun megbiksu' amu.

Sug Lawas nu Pitubu' puli'

35 Naa, pinenggi' duuni sumaak dinaan
ma'nini', "Kenduta' mai kepetubu' dun
puli' su nga minatay na? Ta' gesalay
dunig lawas nilan kiin?"
36 Su sumaak sia ma'nia, bengu'bengu'en.
Pu' pinenggi' pemulaan taig beni', subay
mauna melupu', dekag pa pentubu', ndi'
ba?
37 Beni' dai pemulaan ta, sa' sebalui
trigo, sa' sug lain, kana' pai tibuuk pimula
tumulin.
38 Begayan nu Megbebaya' sug beni'
kiin lawasen lepeng tu mauya'anen, pu'
betad, kada seginis beni', begayan nu
Megbebaya' lawasen mbantang tu gININ-
isanen.
39 Ki nga ginis lawas, kana' maig lum-
bus mesama. Salaig lawas nu getaw, sala
paig lawas nu metetubu', sala dademaig
lawas nu manukmanuk, sala pa pagidig
danu seda'.
40 Duun pa pagidi ngag bitang ditug lan-
git, muka' dinig lumbang. Salai kelengas
nu ngag bitang ditug langit, salai kelengas
nu ngag bitang dinig lumbang.
41 Su mata gendaw, duuni kelengas
nu tiagen, sug bulan, sala dademai ke-
lengasen, sampay su ngag bitun, salaig
danilan. Migbida' pa pagidi kelengas nu
ngag bitun.
42 Ma'nia dadema su ketubu' puli' nu
nga minatay na. Pu' kig lawas nu getaw,
sa' lebengen, meglaat. Sa' petubu'en puli',
ndi' na pelum matay.
43 Sa' lebengen, meselain nai palasen
muka' nda' nai sekegen. Sa' pelum
petubu'en puli', melengas na gupia muka'
ginuungan.
44 Sa' lebengen, kinilawan tantui
gasalen megbenwa dinig lumbang.
Dayun sa' petubu'en na puli', diniwata
na pelum su gasalen megbenwa ditu
na langit. Pu' kinana' duun tu'uig

lawas kinilawan, duun dademaig lawas diniwata.
45 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Sug bekna getaw, si Adan, binaal nu Megbebaya' kilawan mitubu'." Laak si Kristu kini, maa' nu katapusan Adan, laak iinig Diwata megbegay ketubu'an, ketubu' nda' nai tamanen.
46 Naa sug lawas nu kilawani mauna mbaal, kana' nu gasalen diniwata begay nu Megbebaya'.
47 Sug bekna getaw si Adan, binaal lupa', muka' pigenatanen sug lumbang. Su kedua' Adanen, si Kristu, pigenatanen su gekbus langit.
48 Su gasal nu getaw binaal lupa', iini gasal nu nga getaw pegbenwanan nilanig lumbang. Ma'antu dadema su gasal nu Getaw pigenatanen sug langit, iin nai gasal ta, su nga suminakup diniin, pu' megbenwa daita dema tug langit.
49 Nemun, palas tai palas nu getaw kiin binaal lupa'. Ditug binaya' gebii bu' gendaw, palas ta palas na pelum nu Getaw genat tug langit.
50 Naa Mingumpated, iini ma'ananen, ki ngag lawas ta kini, guned muka' dugu', ndi' mpeduma di keglekaunutan nu Megbebaya'. Pu' adin su gasalen melapuk, ndi' mpeduunan ketubu' nda'i tamanen.
51 Naa pektalentenay niu ini, buasan ku diniu sug daansama' pigbuni nu Megbebaya' pu' ndi' ita megela' matay. Segaga ditug binaya' gebii bu' gendaw, megela' ita tekaw mpalin di selingka,
52 maa' nu kemela' nu mata, pu' tumingeg na su katapusan bugyung, muka' petubu'en puli' nu Megbebaya' su nga mimatay na. Megela' dayun mpalin su ngag lawas ta, kaas nda' na dayuni gumulenig launan suminakup.
53 Pu' su gasal ta matay, subay mbelesan di gasal ta nda'i gumul ta. Adin su matay, mbaluy na ndi' matay.
54 Kaas sa' mpenggulaula na, iin pa dayun penuud su sinulat ditu Misulat Talu' nu Megbebaya', pu' nda' ba mesulat dia, "Mibeleng na su gumul nu nga getaw, duminaag na tantu su Megbebaya'."
55 "Ndi' ta na mbianan su gumul, pu' ndi' naita matay.
Ndi' naita mendek matay, pu' nda' nai ginukuman dinita."
56 Naa iini ukuman ita dun laga' na ginaa ta, pu' mikesala' ita. Iin dademai mikesala' ita dun, pu' mimilas ita tu pinalinta nu Megbebaya' dinita.
57 Dagid pia ma'antu, mekpaladpalad ita tu Megbebaya', pu' guunen ita niin di kepatay puun tu kepatay nu Kaunutan ta si Isukristu.
58 Kaas uu Mingumpated petailen ku gupia, pepagen niu su kesalig niu ditu Megbebaya', adun ndi' gusay mpalin. Situgesay niu lelayun penggulaulaay su pibaal diniu nu Kaunutan ta. Pu' misuunan niu pu' su pibaal diniu nu Kaunutan ta, nda'idun tanani mbulugan niu baalay.

16

Su nga Gamut ta tu nga Samasakup ta

1 Naa, mekatag di keksukat niu pigamut tu nga samasakup ta tu Megbebaya' ditug benwa Judea, subay dunutan niu su titulu'an ku tu nga pikumpungan nu nga mikpetuud diag benwa Galacia ma'nini'.
2 Kada Duminggu, diadia diniu, subay duuni paasenen bantang tu mialapen. Tegu'enen dayun, adun sa' mateng pau, ndi' ta na kambat pungunen su gamut.
3 Mabu' duun diniui nga getaw misimet na niu pu' meseligan ilan. Sa' mateng nau ditu niu, begayan ku ilan sulatu keligenan nilan, adun muit nilan ditu syudad Jerusalem su pigamut niu.
4 Dayun sa' batiku dun gempia mpanaw dau dema, meketendug ilan dinaan mangay ditu.

Delendeman ni Pablo di Kepanawen

5 Naa, danaan, meguliug pau ditug benwa Macedonia, dekag pau peditu niu lunsud Corinto, pu' subay meguliugu diag benwa Macedonia.
6 Mabu' maibenu dayun megbebenwa dia niu ditu Corinto. Bisan mpapasi timpu metegdaw, melengas. Mauya'an ku ebangan niau dayun di kebundasu bisan tanda'u pangay.
7 Pu' mpauku sa' ma'niinu laak kumabad di mata niu diin. Pedetengen ku sa'

buang nu Kaunutan, megbebenwau dia
niu nga santa' bulan.
8 Laak dini pau pegbebenwa lunsud
Efeso sampay dig Lumpuk Pentecostes.
Dayun mpanawu.
9 Pu' gembageli sikawan ku megukit
Gempia Petenday dini muka' pekpetu'un
di nga mikpetuud na. Kiin, bisan melaun
pelumi kuminuntra dinaan.
10 Naa si Timoteo kiin, sa' mateng na
dia niu, penemba' niu iin gupia, pu' pik-
tamuyen dadema su Kaunutan, ma'niin
dinaan.
11 Saladua' diniu, ndi' mekpelabawlabaw
diniin, subay pegbesaan niu. Ebangay niu
dayun di kebundasen di pianan ginaa,
adun mekepuli' dini naan. Pedetengen
ku muli' ilan nu nga dumanen kepetedan
ta.
12 Naa, ki mimated dinita si Apolos,
tatapu iin penengiay meguliug ditu niu,
ilan nu ngag duma kepetedan. Laak
nda' pa mpantek dig delendemanen mpia
mpanaw nemun. Sa' mekesikaw daw,
mpanaw dayun meguliug dia niu.

Su Katapusan Titulu'

13 Mendadi, uu Mingumpated,
pekpetubud amu, maa' nu getaw mengen-
duk. Ndi' niu begay pelinen su kekpetuud
niu di Gempia Petenday. Ndi' niu begay
mpelepee' amu saanan niu megukit
Gempia Petenday. Muka' pepagen niui
ginaa niu.
14 Bisan ta' alanduni penggulaulaan
niu, subay mekpuun di kepetail niu di nga
samataw niu.
15 Naa, si nga Estefanas, misuunan niu
pu' ilanig bekna suminakup dini Kristu
di tibuuk benwa Acaya. Tindu' nilan sug
lawas nilan mektagikul tu nga samasakup
nilan tu Megbebaya'. Penengiin ku diniu,
Mingumpated,
16 pekpetuud amu di nga getaw ma'nia
sampay tu ngag duma ta meksugut di nga
samasakup ta gikteb nu sekeg nilan.
17 Su kedateng dini ni Estefanas, si
Fortunato bu' si Acaico, liliagu dun gupia
pu' guminanti' ilan diniu tug buga'an ku
gupia.
18 Pileliag mau nilan, maa' dadema nu
kepeleliag nilan diniu. Su nga getaw
ma'nia, mbantang pegbesaan ta.
19 Naa su nga mikumpung mekpetuud
dini Kristu dini prubinsya Asia, sinambay
amu nilan. Si Aquila bu' si Priscila, sam-
pay su pikumpungan mekumpung diag
balay nilan, sinambay amu nilan, pu'
miksalabuuk amu dinilan sumakup ditu
Kaunutan.
20 Sinambay amu pa pagid nug launan
kepetedan ta dini.
Pegdedialay amu maa' nu kededial niu
di gapen niu.
21 Naan si Pablo, sulaten kui kesambayu
kini diniu di kemetu gupia. Sinambayu
damu dema.
22 Pia ta' taway dun, adini getaw ndi'en
petailen su Kaunutan ta, subay ukuman
nu Megbebaya'.
Marana tha! Ma'ananen, Uu Kaunutan
nami, sa' mesu'at, peksitua'a na!
23 Naa, penenebiin ku, mbianan niu
lelayun su tulung nu Kaunutan ta si Isus.
24 Mekpetailu lelayun diniu gela', puun
tu keksalabuuk ta dini Kristu Isus.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw CORINTO

Ki sulat kini, iin nai kedua' sinulat ni Pablo pingumbilin dinita piwiten ditu nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto.

Naa si Pablo, tubusen puitay sug bekna sulaten ditu nga getaw Corinto, milibuleng iin sa' pinemba' nu nga sakup dia ki sulaten kia, sa' nda'. Laak nda' maiben, midia ni Pablo si Tito, sala di ngag limbangen, genat ditug lunsud Corinto. Si Tito, inukitanen si Pablo pu' pinemba' tu'u nu nga sakup dia Corinto su sulaten. Laak inukit ni Tito pa pagid pu' duuni mikpetu'un dia Corinto sayep, kuminuntra dini Pablo. Laung daw nu mikpetu'un kia pu' kana' daw tantu peneligan ni Kristu si Pablo. Kaas iini piwit dun ni Pablo ki kedua' sulaten kini, pu' adun pigwalinen di nga getaw Corinto su puun nu keksuden dinilan. Kedua'en, pinengi ni Pablo dinilan mekpungun ilan gamut puiten ditu nga milegenan sakup tug benwa Judea. Muka' pigwalinen dinilan ki ketendu' diniin ni Kristu peneliganen.

Naa, mekatag dig duma mibianan ni Pablo, duuni mbasa pa dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *9:1-30. Mekatag di pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag lunsud Corinto, duuni mbasa dia* Nga Pinggulaula *18:1-11.*

1 Naan si Pablo, peneligan ni Kristu Isus puun tu mauya'an nu Megbebaya', dumau si Timoteo su mimated dinita. Suminulat ami diniu su pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya' diag lunsud Corinto, kampu' nug launan getaw di tibuuk benwa Grecia pinaas na nu Megbebaya' daniin piglegetawan.

2 Penenebiin ku begayan amu nu Gama' ta Megbebaya' muka' nu Kaunutan si Isukristu tulung muka' pianan ginaa.

Su Megbebaya', Metau Mengamu' di Getaw

3 Naa su Megbebaya', su pektemuyen nu Kaunutan ta si Isukristu muka' Gama'en pa pagid, gempia ta pegdedengegen, pu' iini Gama' metau melelaat di getaw muka' iinig Diwata su pigenatan nug launan kengamu' di getaw.

4 Pengemu'en ita niin dig launan kegleget dinita, adun metau daita dema mengamu' di nga samataw ta, bisan ta' keglegetay dun dinilan, miksekat tu kengamu' dinita nu Megbebaya'.

5 Metuud, mipeduma ita di gembagel kengamu' nu Megbebaya' pibian dini Kristu maa' dadema nu kepeduma ta tu kelaun kelegenay ni Kristu.

6 Sa' peglegetan ami, iini peglegetan ami dun, adun mebangan nami amu muka' megawen damu dema. Sa' ebangan ami, ebangan nami damu dema, sampay begayan amu sekeg niu meketigel amu di kelegenay niu maa' nu kelegenay mibianan nami dadema.

7 Kaas ndi' meglugbadi kesalig nami diniu. Kumalenged mpeduma amu di kelegenay nami, mpeduma damu dema di kengamu' dinami nu Megbebaya'.

8 Naa Mingumpated, mauya'an nami mesuunan niu su kegleget dinami su saanan nami diag benwa Asia. Kagina meliget gupiai mibianan nami, batik nami dun ndi' nami megaga, sampay laung nami dun, naa matay nami.

9 Ma'niin duuni ginukuman dinami laga' na ginaa nami. Laak dagid, iini mipenggulaula nami dun, adun kana' nug lawas namii seligan nami, segaga siligan nami su Megbebaya', su mekpetubu' puli' di minatay.

10 Ginawen nami nu Megbebaya' adun ndi' ami matay, muka' guunen pami niin gusay. Muka' pa padun seligan nami pu' su Megbebaya'i meglegawen dinami puli'.

11 Iin dademai gabang niu dinami pebian di kenenabi niu, adun guunen ami niin. Naa, sa' ma'antu, metelima' nu Megbebaya' su kelaun kenenabi kia, mpianan ami dayun, kaas melaun getawi mekpaladpalad diniin meksekat di gempenggulaula nami.

Si Pablo, ndi' pa deli' Mpuli' dig Lunsud

Corinto

12 Naa, iini liliag ami dun, pu' kana' dua'dua'ig delendeman nami mekatag di kepia pigbetad nami di nga samataw nami. Ki kebian nu pigbetad nami, mekesuun gupia muka' miksekat di gempia delendeman mikpuun tu Megbebaya'. Labi na su pigbetad nami diniu mikpuun di tulung dinami nu Megbebaya', kana' nu tinawan kinilawan.
13 Pu' sulaten nami diniu su laak mbasa niu muka' mesabut niu, sa'itada su kana' sambingay. Pedetengen ku megela' pa niu mesabut
14 su maika' pai kesabut niu dun nemun, adun sa' mateng dini puli' su Kaunutan ta si Isukristu, leliagen amu dun dinami maa' dadema nug leliag nami diniu.
15 Naa, kagina misuunan ku na tu'u pu' mesabut niuig launanen kia, bekna pigdelendemu, medituunu niu sia, adun dua' deksu' pamu mpianay.
16 Pu' kig bekna delendeman ku, su saanan ku mpanaw mangay dinig benwa Macedonia, tumukawu sia dia niu, muka' bianan ku damu puli' sa' muli' nau pelum, adun pegebangan niau dadema di kebundasu dayun ditu Judea.
17 Naa, kagina pinalin kuig delendeman ku, megileng baig delendeman ku? Sa' pigdelendemui kepanawu, miksekat ba di mauya'an nu kekinilawan ku laaki pigdelendemu, kaas midedali'ui ketalu'u dun pu' medituunu niu muka' ndi'u meditu?
18 Kumalenged meseligan su Megbebaya', nda' pegdenganayi tinalu'u diniu "Medituunu" muka' "Ndi'."
19 Pu' iini ginukit nami ni Silas muka' ni Timoteo diniu, si Isukristu, sug Bata' nu meseligan Megbebaya'. Naa, si Isukristu kini, ndi' megilengig delendemanen, pu' meseligan gupia.
20 Pu' iini menuud tu ngag launan pinasad nu Megbebaya' ditu nga piglegetawanen. Kaas kiai metalu' ta dun "Amen" (guluganen menuud) sa' menenabi ita pebian dini Isukristu. Muka' ma'antu, megdedengeg gupia su Megbebaya'.
21 Su Megbebaya'i mekpepengganget dun dig delendeman ta pu' miksalabuuk naita dini Kristu. Iin dademai tumindu' dinami peneliganen,
22 pu' tinu'usan ita niin daniin getaw, sampay bigayen dinita sug Balakaten dialem ginaa ta, iini piunanen dig launan pingandamen begay dinita.
23 Naa, sinambayu su Megbebaya' pu' iini pigdelendemu dun ndi'u deli' media Corinto, pu' adun ndi'u amu melibuleng puun tu kepegbelu'u sia diniu.
24 Pu' ndi'u megbaya' di kesalig niu, pu' meligen nai kekpetuud niu, segaga megabangu diniu, adun megisegig leliag niu.

2

1 Naa sa' ma'antu, tiga'wan pigdelendemu ndi' pau deli' media niu, adun ndi'u amu mbegayan puli' kelegenay.
2 Pu' sa' upama libulengen ku amu, ta' taway dun dayunig dumau adun mpiai ginau? Su laak linibulengu. Ndi' lai mesu'at.
3 Iini piwitu dun diniu su sala sulatu kiin, mipauku media niu, tekaw buus mekpelibuleng dinaan su nga getaw mekpeleliag sia dinaan. Pu' misuunan ku sa' leliagenu, leliagen damu dema, launan niu.
4 Su kesulatu dun, milegenanu gupia sampay mikengaduyu. Pu' kana' iini sinulatu dun adun mekpelibulengu diniu, segaga suminulatu dun pu' adun metuudan amu dun pu' melelaatu diniu gupia.

Su Kepedasun di Mikesala'

5 Naa, ki mikesala' kiin dig dumanen, nda' mbaal kelibulengu, segaga yamui pilibulengen, launan niu, laak ndi'u na pebegeleni sala'en.
6 Sukal nai silut mipebian di ngag lelaunay duma niu.
7 Kaas subay pedesunen niu pelum iin, muka' pengemu'en niu, kalukalu mbuus lumukas gupia saba' nu meliget kedemengen dun.
8 Mendadi, penengiin ku diniu, subay paita' niu diniin pu' petailen niu iin gusay.
9 Iini piwitan ku amu dun sulatu kiin, pu' mauya'an ku peksima'en ku amu sa'

lelayun amu mekpetuud di sugu'an ku diniu.
10 Adin su getaw pidasun niu di mipenggulaulanen, pedesunen ku dadema. Pu' sa' upama duuni mikesala' dinaan, pedesunen ku adun pepianan ku amu, pu' pigwekilan ami ni Kristu.
11 Mingma'niau, adun ndi' ita muit nu gakal ni Satanas mekatag dig duma niu kiin mikesala'. Pu' misuunan ta si Satanas, melaat gupiaig delendemanen.

Milibuleng si Pablo su saananen ditu Troas

12 Naa, su kepanawu pangay ditug lunsud Troas pu' megukitu Gempia Petenday mekatag dini Kristu, sa' minatengu, iini mibianan ku ma'niin mipuka' nu Kaunutan sug bianan ku dig baalen ku. Gembageli sikawan ku megukit di Gempia Petenday dia.
13 Pia ma'antu, su saanan ku ditu, milibulengu di kedawat niu di sulatu kiin, pu' nda'u mpegita' dia si Tito su mimated dinaan, su kedatengen sia genat dia niu. Kaas migudasu di nga getaw dia, dayun minundasu dinig benwa Macedonia.

Duminaag naita Mikebian dini Kristu

14 Dagid pia ma'antu, mekpaladpaladu tu Megbebaya', pu' saba' nu keksalabuuk ta dini Kristu, itai maa' nu getaw midaap ni Kristu di gubat iini mikedaag, lelayun ita niin dayun pegegakay mekpedayag di ngag launan getaw. Pisigwagen dinita tu tibuukan benwa su petenday mekatag dini Kristu maa' nu memut sumapu meleep dig benwa.
15 Pu' su gukiten ta Gempia Petenday, maa' nu memut sumapu pegbegay ni Kristu ditu Megbebaya' meleep dayun tu nga getaw, su getaw pegleguunen muka' su pekebeleng dadema.
16 Naa sa' ma'antu, di kedengeg dun nu nga getaw pekebeleng, meselaini Gempia Petenday, pu' mpesuunen dinilan su ginukuman dinilan subay matay ilan di nda'i gikteben. Laak di kedengeg dun pasi' nu nga pegleguunen, melengasi Gempia Petenday, pu' mekegbegay dinilan ketubu' nda'i tamanen. Ta' mai mbantang megukit di Gempia Petenday? Meliang lai daan.
17 Laak naan, kana'u maa' nug lain megukit Gempia Petenday. Melaun ilan, su nga gitungan dun mendagang talu' nu Megbebaya' adun menelapi' ilan. Kagina suminugu' dinaan su Megbebaya', pinluksadu telu'ay su Gempia Petenday di gedapan nu Megbebaya' di gempia delendeman, pu' iinig bantang penggulaulaan nu pigwekilan ni Kristu.

3

Si nga Pablo, nga Peneligan nu Megbebaya' Megukit Begu Pasad

1 Ma'antu laung niu dun ba pu' naan, megangya' nau puli'? Subay duun bai sinulat keligenan ku paita'u diniu atawaka genat diniu paita'u dig lain getaw maa' dadema nug betad nu ngag lain mekpetu'un?
2 Ndi' na kambat, pu' iini keligenan ku misulat di ginau, su kelingay niu ditu Megbebaya'. Misuunan nu nga getaw kia, muka' mbasa nilani maa' nu keligenan ku sa' pegipusipusen nilan su kesakup niu ditu Megbebaya'.
3 Gempantek dadema pu' ki sulat kini, sa'itada, su kesakup niu diniin, si Kristui suminulat dun muka' migwakil dun dinaan. Kana' tinta'i sinulat dun. Kana' dadema gempapan batui sinulatanen dun, pu' sinulatanen su ginaa kilawan pibian dig Balakat nu Megbebaya' nda'i gumulen.
4 Mitalu'u ia pu' siligan ku su Megbebaya' miksekat tu kesakupu dini Kristu.
5 Laak ndi'u mangken pu' mbantang mau di kegbaalu tu pibaal dinaan nu Megbebaya'. Genat tu Megbebaya' ki tinawan ku kini,
6 pu' iini migbegay dinaan tinawan ku megukitu begu pasad di nga getaw. Kig begu pasad, kana' nu sinulat Palinta, pu' sikat tug Balakaten. Iini miwit nu sinulat Palinta, su kepatay nu kilawan, pu' ndi' ta megaga dunutay. Dagid iinig begay nug Balakat nu Megbebaya', su ketubu' nda'i tamanen.
7 Naa, su sinulat Palinta kia, begudiin kinulit di nga gempapan batu. Saanan

meguglit dun, midayag pa pagid su tiag nu Megbebaya'. Dunut tumiag su mulu' nu getaw bigayan ngag batu kinulitan, si Moises. Kagina mekesulaw su tiagen, nda' megaga nu getaw Israel pengenlengay su mulu' ni Moises, bisan pegalep su tiagen. Ma'antu midayag su tiag nu Megbebaya' su kegbegayen Palintanen meguit kepatay nu kilawan nda'i gikteben.

8 Laak dagid, su kegbegayen pasi' begu pasad, ki pasad pibianen tug Balakaten, gembagel pa duni tiagen.

9 Naa, melengas gupiai kegbegay nu Megbebaya' Palintanen begudiin di nga kilawan, pu' mipeduma dun su tiagen, asa muit nu Palinta su kaukum di nga kilawan laga' na ginaa. Labi pa melengasi kuleg nug Balakat nu Megbebaya', sa'itada kig begu pasad, pu' muiten su kemilangen tu nga kilawan mekesuun.

10 Mitalu'u ia pu' sa' pinenggi' mesu'at peguntain ta su tiag mipeduma di kepalinta nu Megbebaya' begudiin muka' su kelengas nug begu pasad, ma'niin nda'i kelengasen su miuna.

11 Pu' sa' melengas gupia su Palinta nda' maiben meguit tu nga kilawan, labi pa melengasig begu pasad nda'i tamanen.

12 Naa, kagina kiai pedetengen nami, kana' ami mpiid dig baalen nami.

13 Kana' dami dema maa' ni Moises, pu' si Moises, subay tibunanen munsala su mulu'en, adun ndi' maita' nu getaw Israel su kegegdus nu tiagen sampay mialep.

14 Su nga getaw Israel, nda' nilan telima'ay su metuud, pu' metegasi gulu nilan. Sampay nandaw, sa' besaan nilan su nga sinulat misulatan dig daan sabut, ma'niin mitebunanig delendeman nilan. Sa' laak meksalabuuki getaw dini Kristu, mawa' da su maa' nu munsala dig delendemanen.

15 Nandaw, sa' besaan nu getaw Israel su Palinta ni Moises, ma'niin mitebunan munsala sug delendeman nilan, kaas ndi' nilan mesabut.

16 Laak mesu'at pukasen su munsala, sa'itada, mesabut nu getaw sa' lumingay tu Kaunutan si Kristu, pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Pinukas ni Moises su munsala di mulu'en sa' luminingay ditu Kaunutan."

17 Naa, ki Kaunutan misulat ditu, iinig Balakat. Adin su getaw bigayan Balakat nu Kaunutan, iini piliu nug Balakat kiin dig launan migbalud dun.

18 Naa, ma'antu, launan ta, mekelingaw ita di ketiag nu Kaunutan, pu' pinukas su munsala di mulu' ta. Kaas puun tu tiag genat tu Kaunutan, sug Balakaten, pelinen ita niin di palas nu Kaunutan, sa'itada pegdugangdugangi keksama ta di gasalen gupia.

4

Si nga Pablo, ndi' Lumukas Megukit Gempia Petenday, pia pa Peglegetan ilan

1 Naa, ki pibaal dinami nu Megbebaya', kagina su Megbebaya'i mikpebaal dun dinami sekat tug lelaaten dinami, ndi' ami lumukas dun.

2 Sinangkali' bileng namiig launan penggulaulaan nami mekepiidpiid muka'ig baalen nami gempia egluden. Kig baalen nami, nda'i maita' dun limbung. Ndi' nami pa pagid pelinen su Gempia Petenday. Penluksaden nami pasi' telu'ay su metuud, adun pesangu' nami su kekesuun nami dig delendeman nu nga getaw muka' di pegita'en nu Megbebaya'.

3 Naa sa' mileglud su Gempia Petenday pegukiten nami, mileglud laak di nga getaw pekebeleng.

4 Pu' su getaw pekebeleng, ndi' nilan petuuden su Gempia Petenday, pu' sug diwata meguit dig lumbang kini nemun, su Palin, pidelemen sug delendeman nilan. Liningeden dinilan su tiag mekepedelag sia dinilan, su tiag puun tu Gempia Petenday mekatag di keglegawen dinita ni Kristu, su tantu palas nu Megbebaya'.

5 Kana' mekatag dig lawas namii pegukiten nami, iin sungkini pegukiten nami pu' si Isukristu, iini Kaunutan. Yami, mbaal ami sesugu'en niu, adun pegbesaan si Isus.

6 Sug Diwata miktalu' begudiin pu' subay dulag su tiag genat di medelem, iinen dadema su Megbebaya' mikpedelag

di ginaa ta, adun mesuunan ta su kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya', pu' maita' gupia dini Kristu.

7 Naa, ki Gempia Petenday piukit dinami, maa' nu ga'us, laak ga'us bitang di gulen, pu' piukit dinami nga kilawan laak, pu' adun gempantek pu' miksekat tu Megbebaya' su gembagel ginuung di Gempia Petenday kini. Kana' miksekat dinami.

8 Sa' ma'antu, yami, tatap ami peglegetay, laak ndi' ami maulakan. Taang dun melibuleng ami, laak ndi' nami uba'an.

9 Melauni kuminuntra dinami, laak ndi' ami mbelengan nu Megbebaya', bisan mesaitan ami, ndi' ami meka'idan.

10 Gendawgendaw pektulakiti gumul nami maa' dadema nu kepatay ni Isus, adun maita' di ketubu' nami gusay pu' mitubu' na dadema si Isus pegabang dinami.

11 Sampay matengi gumul nami, lelayun ami mesimpitay saba' nu kedunut nami diniin, adun gempantek pu' mitubu' puli' iin, pu' maita' ditu keglegawenen dig lawas nami gendawgendaw.

12 Kaas pektulakiti gumul nami gebii gendaw, pu' adun yamu pasi', mpeduunan amu ketubu' nda'i tamanen.

13 Naa nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' duuni miktalu', "Kagina suminaligu ditu Megbebaya', migukitu." Naa, kagina suminalig dami dema diniin, ukiten nami su Gempia Petenday.

14 Pu' misuunan nami gupia, petubu'en ami puli' nu Megbebaya', su mikpetubu' puli' dadema di Kaunutan ta si Isus. Petubu'en ami niin puli' maa' nu kepetubu' puli' dini Isus, muka' uiten ami niin, sampay yamu, ditu gedapanen.

15 Sug launanen kia, bigay nu Kaunutan kepia diniu, adun selian pegdugangi getaw mikebian di tulung nu Megbebaya', megdugang dademai kekpaladpalad nu getaw ditu Megbebaya' adun megdedengeg iin gupia.

Metubu'i Sakup ni Kristu sekat tu Kesaligen

16 Ma'antu ita, ndi' ita lumukas megbaal tu pibaal dinita. Pu' kig lawas ta, pia gumulanggulang muka' lumubay, kig delendeman ta, gendawgendaw megisegi kesaligen muka' sinuunanen mekatag di metuud.

17 Maika' da muka' ndi' maiben su kelegenay mbianan ta nemun. Saba' nu kelegenay ta mbianan ta nemun, ditug binaya' gebii bu' gendaw mpeduma ita di gasal nu Megbebaya' muka' di kelengas nu pegbaya'en nda'i tamanen. Ki kelegenay ta, ndi' mpeguntay ditu kepepia dinita di gendaw kiin.

18 Kana' nu maita' dinig lumbangi pektalentenan ta, pu' pektalentenan ta sungkin su ndi' maita' ditu gekbus langit, pu' mpupus su maita', laak su ndi' maita', nda'i gikteben.

5

1 Naa, iini ndi' ita lumukas dun su pibaal dinita, pu' sug bebelayan pegbenwanan ta dinig dibabaw lumbang, sa'itada sug lawas ta, misuunan ta sa' geba'en, naa, duun pai sala balay pegbenwanan ta ditu gekbus langit, pingandam na nu Megbebaya'. Kig balay kia, kana' binaal nu getaw, pu' migbaal dun su Megbebaya', muka' nda'i gikteben.

2 Nandaw melayu'i ginaa ta, saba' mauya'an ta gupia ma'niin seluken taig begu balay ta binaal tug langit.

3 Sa' seluken ta na, kana' ita lebas, kana' ita laak gimuud nda'ig lawasen.

4 Pu' selian ta megbenwa dig bebelayan ta kini dinig lumbang, megdegu ita, saba' nu nga kelegenay ta. Kana' ta mauya'an belengenig lawas ta kilawan, segaya mauya'an ta seluken ta tumu'ig lawas ta gasalen ndi' matay, adun daagen nu ketubu' su gumul.

5 Su Megbebaya'i minaal dinita adun pelinen ita niin ma'nia, muka' bigayen dinita sug Balakaten, piuna dig launan pingandamen begay pa dinita.

6 Naa ma'antu, sumalig ita lelayun ditu Kaunutan. Laak misuunan ta pu' su saanan ta megbebenwa pa dig lawas ta, melayu' ita pelum ditu Kaunutan.

7 Pu' su pegbetaden ta dinig lumbang, subay pebianen ta di kesalig ta ditu Kaunutan, pu' ndi' tain maita'.

8 Suminalig ita gupia diniin, sampay mauya'an ta pa gua' dig lawas ta dinig lumbang, adun mekauli' ita ditu Kaunutan.
9 Kaas, iin tumu'i mauya'an ta gupia, penggulaulaan ta sug leliagen dun su Kaunutan, pia dini paita, sa' ditu na.
10 Pu' launan ta, saladua' subay mengadap ditu ni Kristu, adun ukumenen. Suli'an dayun ita saladua' bantang diniin, lepeng tu pinggulaulanen dinig dibabaw lumbang, sa' gempia, sa' melaaten.

Su Kesambat ta tu Megbebaya', Mekebian dini Kristu

11 Naa mendadi, kumalenged misuunan nami mekendekendeki kaukum nu Kaunutan di getaw, penemalan nami pengmetuudayi nga getaw adun sumalig ilan diniin. Misuunan gupia nu Megbebaya'ig delendeman ku. Seligan ku pu' misuunan dau dema niu gupia.
12 Ndi'u puli'an petelima'ay diniuig lawasu, segaga pesikaun ku amu leliagen dinami, adun mesembag niu su nga getaw mengangya' di palasen sabaya' di gasalen, kaas pigdena'u nilan.
13 Naa, bu'ang mau daw? Petuyangen na, basta laak petuuden ku su pibaal dinaan nu Megbebaya'. Melegdeng maig delendeman ku daw? Iini melegdeng dun, pu' adun mebangan ku amu.
14 Iini megbaya' di ginaa nami su kepetail ni Kristu dinita, pu' misuunan nami minatay su sala tawan guminanti' dig launan getaw. Kumalenged ginanti' nu sala tawan sug launan, meksaliunung dadema sug launan getaw di kepatayen.
15 Minatay si Kristu guminanti' di tiba'an getaw, adun ita nu nga tetubu', ndi' naita metubu' adun mekpesiba' dig lawas ta. Segaga iin nai metubu' ita dun, sug leliagen dun si Kristu su minatay dayun pitubu' puli' gumawen dinita.
16 Naa yami, sikna mikpetuud ami dini Isukristu, ndi' na nami pemilangeni getaw mekatag dig betad kinilawan, sa' melengas ba, sa' melaati pigbetaden. Pia begudiin pimilang nami si Kristu mekatag dig betad kinilawan, kana' na ma'niai kemilang nami dun.
17 Sa' duuni getaw miksalabuuk na dini Kristu, begu bitang nain. Miawa' na sug daan pigbetaden. Naa bentayay pa daan, mikpuun na sug begu!
18 Sug launan mipenggulaulanen, pinggulaula nu Megbebaya'. Su Megbebaya', pia daansama' kuntranen ita, nandaw binaal naita niin sambaten pibian dini Kristu. Muka' pigwakilen dinami su kegukit di Gempia Petenday mekatag di kepesambat nu Megbebaya' dinita nga mikesala'.
19 Iini gukiten nami, pesambaten diniin su tiba'an getaw pebian dini Kristu, ndi'en na pengebeten su nga melaat gulaula nu nga getaw. Muka' pigwakilen dinami su gukiten nami di nga getaw betad sumambat dailan dema diniin.
20 Naa sa' ma'antu, kini dami pigwekilan ni Kristu, kaas sa' menengi ami diniu, lepeng menengi su Megbebaya' diniu pebian dinami, adun sumambat amu diniin. Menengi dami dema tu'u diniu, mekpesambat amu tu Megbebaya', adun kana' na yamui kuntranen.
21 Si Kristu, nda'i sala'en. Laak pia ma'antu, pisalabuuk iin nu Megbebaya' di sala' ta, adun ita pelum, pesalabuuk ita nu Megbebaya' di kekesuunen sekat di keksalabuuk ta dini Kristu.

6

1 Naa mendadi, kagina limbang ami nu Megbebaya' di pibaalen dinami, menengi ami diniu, ndi' niu begay mbulugan su tulungen diniu.
2 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',
"Sa' minateng nai gendaw gempia paita'u diniu su kepetailu, pikineegan ku amu.
Su gendaw di keglegawen diniu, ibangan ku amu."
Naa, pektalentenay niu su sinulat kia, pu' kini nai gendaw gempia duaten nu nga getaw su kepetail nu Megbebaya'. Nandaw, gempia na mekpegawen diniin su nga getaw!
3 Naa, mpauk ami gupia sa' mbuus duuni takesilan nu getaw dig baalen nami, kaas nda'ig baalen nami mekegbelibad

di sumakup sia tu Megbebaya', bisan ta'
taway dun.
4 Segaga paita' nami dig launan baalen
nami pu' meseligan ami pegwekilan nu
Megbebaya'. Paita' nami ia di kektigel
nami di kegleget dinami, di kelegenay
nami, sampay di simpit nami.
5 Pu' apelai, binadas ami, pinikutan
ami, miglapis ami pemesaitay melaun
getaw mikesamuk, milendu'an ami dig
lasay. Taang dun kulangi ketulug nami,
taang dun nda'i ka'aan nami.
6 Mipaita' nami pa padun di nga getaw
pu' sesugu'en ami nu Megbebaya' pibian
di pigbetad nami nda'i melamug dun
melaaten, pibian di sinuunan nami tu
metuud, pibian di kepedasun nami di
nga mekpeleget dinami, sampay dig lelaat
nami tu nga samataw nami. Mipaita'
nami dun dadema pu' saba' gempan-
tek bigayan ami Balakat nu Megbebaya',
petailen nami gupia su nga samataw
nami,
7 pigukit nami su metuud mekatag di
Megbebaya', sampay ibangan ami nu
ginuung nu Megbebaya'. Muka' iinig
besi nami muka' lasag nami, su gempia
pigbetad nami puun tu kekesuun nami.
8 Kali' na dun mipegbesaan ami, taang
dun mipengumpiid ami sia. Miksama
da, piksudi'an ami pasi' nug duma muka'
pinalan ami nug duma pelum. Duuni
mikpebalus dinami, laak pinlektes nami
da telu'ay su metuud.
9 Ma'niin nda'i gempia dengegan nami,
laak migdedengeg ami dig launan getaw.
Ma'niin pektulakit dademai gumul nami,
laak minita' niu pu' tetubu' pami gusay.
Pia pituga' ami gupia, nda' ami petayay.
10 Pia miuba' ami, liliag ami lelayun.
Mipema'niin ami nu gempusuk getaw,
laak mikpedatu' ami di melaun getaw
di nda'i tamanen. Mipema'niin ami nu
getaw nda'i gimunen, laak ma'niin dami
dema nu getaw nda'i taman nu pimetan-
gen.
11 Naa Mingumpated dia Corinto, ki
sinulat nami kini, pinlektes nami amu
telu'ay. Petailen nami amu lelayun.
12 Kana' nu kepetail namii kulang, pu'
kulang sungkini kepetail niu dinami.
13 Ki sinulatu kini, maa' nu sulat piwitu
di tantu bata'u. Kaas, menengiu diniu
suli'an niau petailay, pebegelen niui gi-
naa niu dinaan.

Pigad ni Pablo, naa su Sakup, ndi'en Begay Maulinan dig Betad Kinilawan

14 Naa, ki keglimbang niu di nga nda' pa
pekpetuud dini Isukristu, ndi' mpia, pu'
ndi' amu mekeksalabuuk. Meglimbang
bai mekesuun muka' meglimbung? Meke-
sala ba megbenwa su medelag muka'
medelem?
15 Si Kristu muka' su Palin, ndi'
mekeksinengu'ay. Ndi' dadema mekeg-
dumai mekpetuud dini Kristu muka' su
memilas dun.
16 Su pegbenwanan nu Megbebaya',
nda'ig labeten di ngag ledawan. Pu'
pegbenwanan ita nu Megbebaya' nda'i
gumulen. Pu' nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Muli'u ditu piglegetawan ku, sumalau
megbenwa dinilan.
Mbaalu pektemuyen nilan, muka' mbaal
ilan danaan getaw."
17 Maa' laung padun nu Kaunutan,
"Kaas, subay megawa' amu di nga mekta-
muy tu nga sagya diwata,
suay amu dinilan.
Subay ndi' amu lumamug di nga
milemu'an.
Telima'en ku amu dayun.
18 Mbaal Gama' niau,
muka' bata'u amu, libun laki.
Kinii tinalu' nu Kaunutan, su Tampusan
Ginuungan Megbebaya'."

7

1 Mendadi, kagina itai pisadan nu Meg-
bebaya' dig launan pinasaden kia, pe-
nengiin ku diniu nga petailen ku, ua'en
taig launan kelemu'ay di pigbetad ta sam-
pay dig delendeman ta. Penggengeten
ta dig delendeman ta su kegwakil ta dig
lawas ta tu Megbebaya', puun di kegbasa
ta diniin.

Leliagen si Pablo di Kegbiksu' nu Pikumpungan dia Corinto

2 Kaas, gempia niu pegisegeni kepetail
niu dinami, pu' nda'i getaw dia niu duuni

sinila'an nami dun, nda' demai pialangalang nami tu kesaligen, muka' nda' dademai pigleguntungan nami.

3 Naa, nda'u mesulat ia adun takesilen ku amu, pu' gandangu misulat diniu kamun pu' petailen nami amu. Kaas, ma'niin ita mekampu' lelayun. Matay sa' metubu', mektinebangay ita.

4 Kana' na medua'dua' dig delendeman ku pu' meseligan amu gupia, kaas mipenalan ku amu. Kaas dema, pia melauni kegleget dinami, miuliksegu, liliagu gupia.

5 Naa, su kedateng nami dini Macedonia, nda' ami gusay kelali di kegleget dinami. Bisan tanda' ami pangay dini, milegenan ami saba' nu sualan dinami nu ngag duma. Muka' milibuleng pami dema di pegbetaden niu.

6 Laak dagid, su Megbebaya' metau mengamu' di getaw miuba', pingamu' ami niin miksekat di kedateng ni Tito.

7 Si Tito, kana' nu kedatengen laaki mingamu' dinami, pu' mingamu' dun dadema su ginukiten dinami mekatag di kengamu' niu dadema diniin. Inukiten dinami pu' angut niu dun mekinita'ay ita. Inukiten dadema pu' migbiksu' amu, kaas miksikesuun namu, sampay minuya' namu megabang dinaan, kaas migiseg naig leliagu.

8 Pu' ki sulatu kiin, pia miuba' amu dun, ndai' pegbiksu'an ku dun su kepuitu dun. Sug bekna, migbiksu'u dun deli', kali'u mesuunay pu' miuba' amu dun, pia selingka laaki guba' niu.

9 Asa itu nandaw, liliag dau. Kana'u liliag dun su guba' niu, laak liliagu dun su keksikesuun niu puun tu guba' niu. Su kelegenay niu kiin, genat tu Megbebaya', kaas nda' nami amu mpeglaatay.

10 Su kelegenay ta genat tu Megbebaya', mekpesikesuun di getaw adun megawen. Ndi' ta pegbiksu'an, ndi' ba? Laak dagid, su pasi' kelegenay ta kinilawan laak, pegangay tu kepatay nda'i gikteben.

11 Naa, bentayay pa daan niu su pinggulaula nu Megbebaya' miksekat tu guba' niu. Ma'nini', miksituges namu menggulaula melengas, pinemalan pa niu dema paita'ay dig launan getaw pu' nda' amu medela'ig di sala' nug duma niu kiin. Muka' pa padun melaati ginaa niu tu pinggulaulanen, miglengilam amu. Mauya'an pa niu mekinita'ay ita, adun megeksud ita. Taginaa niu dun mpenggulaula su mauya'an nu Megbebaya', sampay piglepeng niu pengmensuay su mikesala'. Naa sa' ma'antu, dig launan pinggulaula niu kia, pinita' niu pu' nda'ig labet niu di melaat gulaula nu mikesala' kiin.

12 Mendadi, pia piwitu daan diniu su sulatu kiin, kana' saba' nu mikesala' duma niu kiin. Kana' dadema saba' nu misela'anen. Bisan saak tug Diwata, iini piwitu dun, pu' adun medelendem niu su kenamal nu kepetail niu dinaan.

13 Kaas mingulikseg ami dun.

Ma'antu mingulikseg ami, dagid nda' ami mauliksegay laak, pu' liliag dami dema dun sug leliag ni Tito. Pu' si Tito, pipia niui ginaanen.

14 Gandangu amu pingangya' diniin, dayun nda' niau mpengumpiiday, pu' gempiai pigbetad niu di pegita'anen. Ma'antu su ginukit nami dini Tito mekatag diniu, minuud da pelum, maa' dadema nu kelaun metuud inukit nami diniu.

15 Ma'antu, migisegig lelaaten diniu selianen medelendem pu' pituud niu dayun su sinugu'en diniu muka' su kenemba' niu diniin, pia milibuleng amu di kegbelu' nami diniu.

16 Kaas, liliag nau, pu' meseligan ku amu gupia.

8

Su Gamut nu nga Mekpetuud

1 Naa Mingumpated, mauya'an nami mesuunan niu su pinggulaula nu nga pikumpungan tu Megbebaya' dini Macedonia miksekat tu tulungen dinilan.

2 Ki nga pikumpungan kini, meliget gupiai keksima' di kesalig nilan, mipeksima' nu nga kegleget dinilan. Laak dagid, pia ma'antu, gembagelig leliag nilan. Kagina liliag ilan dun, metawal dailan dema. Kaas pia gempusuk ilan gupia getaw,

ma'niin milebian nilan pemegayay su nga
samasakup nilan bianan meliget gutem.
3 Meglegintuud dau diniu, pingikteb
nilani megaga nilan di pimegay nilan,
milebian nilan sia pemegay. Danilan da
delendeman,
4 pinemalan nilan penengiay dinami,
buangen nami dinilan mpeduma ilan
meglegamut di nga piglegetawan nu Meg-
bebaya' ditu Judea.
5 Paa, kana' nami pedetengen pengguu-
laulaan nilan ma'antu. Pu' bekna, pig-
wakil nilanig lawas nilan ditu Kaunutan
ta mekpetuud diniin, dayun pisakup
nilani ginaa nilan dinami mekatag di
mauya'an nu Megbebaya'.
6 Mendadi, pinengi nami dini Tito bun-
dasenen pungunay su gamut niu, pu'
iini mikpuun dun, adun metubus niu su
gabang niu puun tug lelaat niu di nga
samasakup niu.
7 Pu' yamu, nda'i lumabaw diniu di
kesalig ditu Kaunutan, di tinawanen meg-
wali talu' nu Megbebaya', di sinuunanen
mekatag di metuud, dig liaganen lelayun
megabang, sampay di kepetailen dinami.
Ma'niin nda'i tamanenig launanen. Kaas,
mauya'an nami nda'i lumabaw diniu
dadema di gamuten puun dig lelaaten.
8 Laak ndi'u sumugu' dun diniu. Pe-
suun ku sungkin diniu su ketuges nu
ngag duma sakup meglegamut, adun
mpeksima'u su kepetail niu, sa' kepetail
tantu, sa' kana'.
9 Naa, misuunan niu su tulung nu
Kaunutan ta si Isukristu, pia nda'i taman
nu kedatu'en ditu gekbus langit, mipusuk
iin pegabang diniu, adun pedatu'en amu
di ginaa niu pebian di kepusuken.
10 Ndi'u daan sumugu' diniu mekatag di
gamut. Laak dagid batiku dun gempia na
niu tubusen su pikpuunan niu su minian
taun kiin. Yamuig bekna mimegay, yamu
dademaig bekna miliag memegay.
11 Kaas nandaw, sigi, tubusen niu su
pikpuunan niu baalay. Subay situgesay
niu tubusay maa' nu ketuges niu megde-
lendem. Tubusen niu gikteb di megaga
niu.
12 Pu' sa' taginaa niu dun memegay
amu, leliagen dun su Megbebaya' di pe-
megay niu. Kana'en pedetengen pemegay
niu su ndi' niu megaga.
13 Naa, kana' iini mitalu'u dun ia, pu'
adun mpeglegetan ku amu, dayun su ngag
duma pelum, peleliin ku laak ilan.
14 Laak dagid, kagina melauni sukat niu
nemun, mbantang ebangan niu su ngag
duma ta duuni kulang nilan. Ma'antu, sa'
duuni gendaw penensili kulangig daniu
muka' melaun pasi'ig danilan, ilan na pe-
lumi megabang diniu. Ma'nia, meksamai
tagikul niu.
15 Begudiin iini mipenggulaula nu nga
getaw Israel su kekpungun nilan gaan
genat tug langit. Nda' ba mesulat di
Misulat Talu' nu Megbebaya',
"Nda' melebiay su mikepungun melaun.
Muka' nda'i kulang nu mikepungun
maika'."

Si Tito muka' su nga Tendugen

16 Naa mekpaladpalad ami tu Megbe-
baya', pu' pidelendemen gupia dini Tito
kia megabang diniu, maa' dadema nu
pidelendemen gupia dinami, megabang
ami diniu.
17 Pu' si Tito, pinemba'en su kesugu'
nami diniin megabang diniu, muka'
daniin dadema delendeman su keditunen
niu, saba' liaganen gupia megabang
diniu.
18 Duun dademai mimated dinita pe-
tendugen nami diniin, su samasakup ta
pegbesaan nug launan pikumpungan tu
Megbebaya' puun tu kegukiten di Gempia
Petenday.
19 Muka' pa padun, tindu' iin nu nga
pikumpungan tu Megbebaya' tundug di-
nami selian nami mekpungun gamut,
adun megdedengeg gupia su Megbebaya'.
Su kekpungun nami gamut, mpaita'
dadema pu' mauya'an nami megabang.
20 Ndi' ami meliag takesilen ami
mekatag di kesalig dinami nu nga
samasakup, pu' gembagel gupiai gamut
kini.
21 Pu' iini piktubudan nami dun, su
keguit nami di kekpungun nami, adun
melegdengig baalen nami di pegita'en
nu Megbebaya' muka' di pegita'en nu
samataw ta dadema.

22 Mendadi duun pa padun sala mimated dinita sugu'en ku tundug dini nga Tito. Iin, kumalenged tatap nami peksimetay su pigbetaden, lelayun meliag megabang dinami. Muka' nemun, kagina suminalig na gupia diniu, labi na mauya'anen megabang diniu.
23 Naa si Tito, dumau gusay megabang diniu. Su nga tendugen, pigwekilan ilan nu nga pikumpungan muka' mekpededengeg ilan dini Kristu.
24 Kaas paita' niu dinilan sug lelaat niu, adun mesuunan dayun nug launan pikumpungan pu' gempetail amu muka' metuud dadema su pingangya'u mekatag diniu.

9

Su Gamut di nga Samasakup ta tu Megbebaya'

1 Naa, ki gamut puiten ditu piglegetawan nu Megbebaya' ditu Judea, ndi' nau kambat sumulat pa diniu.
2 Misuunan ku pu' mauya'an niu megabang, kaas pingangya'u amu dia nga samasakup ta dinig benwa Macedonia. Tinalu'u dinilan pu' yamu nga mimated ditug benwa Grecia, genat pa tu minian taun, mauya'an na niu gupia megabang amu. Naa, melaun na dinilani mikauya' dadema tu mauya'an niu gupia.
3 Nandaw, sugu'en ku mangay dia niu ki nga kepetedan ta kia, adun ndi' mekpelilu su kepengangya'u mekatag diniu, pu' mpenggulaula tu'u, maa' da nu tinalu'u pu' mauya'an niu megabang amu.
4 Laak dagid, sa' duuni nga getaw Macedonia meketendug dinaan, muka' mbuus iini metaangan nilan ndi' pamu mekandam, naa mpiidu gupia, muka' mpiid damu dema, pu' siligan ku amu gupia.
5 Mendadi delendeman ku, subay penengiu di nga kepetedan, si nga Tito, meguna ilan dinaan, adun pepengendamen nilan diniu su pemegay niu gandang pinasad niu. Dayun sa' matengu, mauya' na tu'u su gamut niu muka' mpesuun di nga getaw pu' memegay amu puun tu mauya'an niu, kana' nu ketegel diniu.
6 Ndi' niu selingawayi sambingayu mekatag di kemegay. Adini getaw maika'i pemulaanen, maika' dademai sengku'en. Laak dagid adini getaw melauni pemulaanen, sengku'an dadema melaun.
7 Ma'antu, diadia subay begayen mekatag di mauya'anen. Ndi'en mpia begay puun di keguut di ginaanen, pu' petailen nu Megbebaya' su getaw metawal.
8 Muka' padun, tumu' megaga nu Megbebaya' megbegay diniu. Kana' pa di sukal diniu, labi pa di sukal diniu, adun nda'i kulang niu lelayun. Dayun nda' dademai kulang niu begay niu tu ngag launan gempia begayan.
9 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',

"Ki metawal getaw, memegay tu nga gempusuk getaw.

Sug lelaaten, nda'i tamanen."

10 Su Megbebaya' megbegay beni' di nga memula muka' gaan di nga getaw, begayen dadema diniu sukal beni' niu, sa'itada su gabang niu di nga samataw niu. Pepentubu'en padun nu Megbebaya' su ketawal niu sampay gembageli sengku'en.
11 Pedetu'en amu niin lelayun sukal di ketawal niu, adun melaun getawi mekpaladpalad diniin meksekat di pemegay niu dinilan pebian di kemet nami.
12 Pu' ki pemegay niu kiin, kana' laak metektub dun su kulang nu nga sakup nu Megbebaya', pu' mpelaun dun dadema su kekpaladpalad nu getaw ditu Megbebaya', maa' nug bitang tug delus megula' na saba' nu kelaunen.
13 Su kemegay niu maita' nu melaun getaw pu' dunutan niu gupia su Gempia Petenday mekatag dini Kristu. Muka' pegdedengegen nu nga getaw su Megbebaya' puun tu keglegintuud niu muka' tu kekpetuud niu di Gempia Petenday, sampay di ketawal niu memegay dinilan muka' di ngag launan samasakup niu.
14 Kagina tinulung amu gupia nu Megbebaya' kaas metawal amu, penenebian amu nu nga getaw meksekat tug lelaat nilan diniu.

15 Naa, mekpaladpalad ita gupia tu Meg-
bebaya', pu' ndi' metanggi'ig bigayen
dinita!

10

Su Sembag ni Pablo ditu nga Migdena' dun

1 Naa, duun dawi ngag duma niu mek-
talu' ilan pu' su saanan ku dia niu,
metalawu, laak dagid gempelegetu daw
sa' melayu'u diniu. Kagina ma'antu,
naan si Pablo, duuni penengiin ku diniu
pebian di kelilelaaten ni Kristu muka' di
mesumaya' betaden.
2 Sa' mateng nau dia niu, ndi' niau
tegelay menibelu'u, ndi' niau tegelay pe-
tegasen kuig betadu! Pu' tumu' daan
metawu menibelu' di getaw dia mek-
sudaw dinaan pu' pinggulaulau daw su
pibaal dinaan puun tu kekilawan ku daw,
sa'itada maa' nu nga nda' pa pekpetuud.
3 Metuud lai daan, migbebenwa dami
dig benwa nu nga kilawan, laak kana'
nug delendeman nu nga kilawani puun tu
kengatu nami di melaat.
4 Pu' kig besi gemiten nami di peg-
bunu'an kini, kana' kinilawan, segaga
iini gemiten nami su ginuung nu Meg-
bebaya', adun geba'en namii nga kuta'.*
Maulakan nami su sagya gukiten nu nga
mimilas tu Megbebaya',
5 muka' maulakan da nami dema su nga
kegbelabag sia nu nga mangya' getaw di
sinuunan mekatag di Megbebaya'. Muka'
pelinen nami padun sug delendeman nu
getaw adun petuuden nilan si Kristu.
6 Yamu dema, tubus niu mpaita' pu'
mingganget na su kekpetuud niu dinami,
mauya' ami sumilut dig launan kemilas
nu nga samasakup niu.
7 Laak iini pektalentenan niu, su laak
pelum tindeg nu getaw. Duun baig duma
niu dia, engkenenen pu' iini pegwekilan
ni Kristu? Iin, subay medelendemen
puli'ig lawasen, pu' miksama dami, peg-
wekilan dami dema ni Kristu.
8 Pia melebian ku pengengya'ayi peg-
baya'u, ndi'u mpengumpiid dun nu ngag
duma, pu' bigay dinaan nu Kaunutan. Pu'
ki pegbaya'u, iini mekaiseg di kesalig niu,
kana' nu kekpelaat diniu.
9 Mitalu'u ia, pu' mpauku gupia sa'
laung niu dun pengendeken ku amu sia
di nga sulatu.
10 Duuni mektalu' pu' sa' sumulatu,
metegas dawi titulu'u muka' penluksadu
dadema telu'ay, laak sa' dia nau niu, ndi'u
metau daw mektitulu' diniu, muka' nda'i
gatagen su talu'u.
11 Naa, sa' su nga mektalu' dun ma'nia,
telu'an ku ilan pu' adini telu'en nami di
sulat nami sa' melayu' ami diniu, ma'antu
penggulaulaan nami sa' mateng ami dia
niu.

Ginukit ni Pablo su Gikteb nu Tindu' nu Megbebaya' Penggulaulaanen

12 Danami, ndi' nami mpemilangig
lawas nami duma nu nga getaw pitelima'
nilan diniu su ketaas nu tindeg nilan.
Ilan, ndi' nami dadema peguntainig lawas
nami dinilan. Metegas gupiai gulu nilan,
pu' ukumen nilanig lawas nilan mekatag
dig danilan laak delendeman.
13 Laak dagid yami, ndi' ami melebian
mangya' dig baalen nami. Duuni pin-
gangya' nami, laak pingikteb nami tu
pibaal dinami nu Megbebaya'. Muka'
sug baalen nami dia niu, mipeduma di
pibaalen dinami.
14 Kagina mipeduma amu tu tindu'
nu Megbebaya' baalen nami su kedia
nami niu adun megukit Gempia Petenday
mekatag dini Kristu, kana' melebian di
tindu' nu Megbebaya' dinami.
15 Ma'antu, ndi' nami dadema pen-
gengya'en sug baalen nug lain getaw
megukit Gempia Petenday tanda' ilan sin-
ugu' nu Megbebaya' megukit, ditu gawas
nu tindu' dinami nu Megbebaya'. Segaga
pedetengen nami, megiseg gusay su ke-
salig niu, muka' gembagel pai gatagen sug
baalen nami dia niu.
16 Mekebundas ami dayun megukit
Gempia Petenday di ngag lain benwa
ditu gunaan nug benwa niu, kaas ndi'u
na kambat pengengya'en sug daansama'

* **10:4** **10:4** Su nga gelalen besi, pegbunu'an muka' kuta', lumbus sambingay ni Pablo, pingma'ananen sug baalanen sa' megukit talu' nu Megbebaya', adun pengmentuudanen su nda' pa pekpetuud muka' pemaagen su nga mekpetu'un dig balus.

pinggulaula nug lain getaw tindu' diniin nu Megbebaya', ma'niin naani minggulaula dun sia.
17 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Adini getaw mauya'anen mengangya', subay pengangya'en su pinggulaula nu Kaunutan."
18 Naa, sa' enalen taig lawas ta, nda'i gatagen. Sa' penalen ita pasi' nu Megbebaya', naa metelima' ita niin.

11

Si Pablo muka' su nga Tautau Peneligan ni Kristu

1 Naa mauya'an ku pektigel pa niau deli', pia misaba' nu gangya'u laung niu dun bengu'bengu'enu. Pektigel pa niau dema tu'u.
2 Naa, penemalan ku amu tagikulay, gitungan duni kektagikul diniu nu Megbebaya', pu' yamui maa' danug delaga, sug delaga pa tantu, pibembeng ku dini Kristu laak, nda'ig lain.
3 Kelibulengu diniu, kalukalu melimbungan amu maa' nu keglimbung nu mamak dini Iba' begudiin, mbuus mbeleng niu su gempagen kesalig niu dini Kristu mingganget na dig delendeman niu.
4 Pu' pia adini getaw metua' dia niu megukit diniu lain titulu'an mekatag dini Isus, naa dedialan daw niu pelum. Duaten niu, pia laini pegukitenen di pegukiten nami. Duun dadema dawi duaten niu kana' nug Balakat nu Megbebaya' dinawat niu begudiin. Tilima' daw niu pa pagidig lain gempia petenday, kana' nu Gempia Petenday daansama' midawat niu, kaas mauya'an ku pektigel niu ami maa' danu kektigel niu dinilan.
5 Naa naan kini, suunan ku pu' su nga tautau peneligan kiin, kana' metaas pa dinaan.
6 Pu' pia ndi'u metitay meguksug maa' nu pibia'an nug duma niu, metaasi sinuunan ku di metuud. Pia ta' alanduni kebetang ta, pipanteku diniu dig launan mibianan ku.
7 Naa, su kegukitu diniu Gempia Petenday genat tu Megbebaya', nda'u pebayad diniu. Su pinggulaulau ma'nia, pibaba'uig lawasu adun petaasen ku amu. Ma'nia mikesala' bau dun diniu?
8 Su saanan ku megabang diniu, duunig lain pikumpungan nu nga sakup miglegastu dinaan. Ma'niin pigdaawan ku ilan, adun mebangan ku amu.
9 Muka' pa pagid selian ku dia niu, sa' duuni kulang ku, nda'idun diniui linibulengu dun, nda'u pekpaingabang diniu, pu' iwit dinaan nu nga kepetedan ta genat tu Macedonia sug launan kulang ku. Naa, su nga minayan gendaw, nda'u amu penengiay gamut. Ma'antu dadema lema' denlag, ndi'u amu pebebaan gembegat.
10 Kagina suminalabuuku dini Kristu, meglegintuudu pu' dia tibuuk benwa Grecia, nda'i getaw mekegbuni di kegangya'u pu' nda'u amu pebiaday di kegukitu diniu Gempia Petenday.
11 Ta' mai nda'u amu penengiay dun gamut? Mabu' laung niu dun, iini tinalu'u dun ia, pu' ndi'u amu petailen. Laak, misuunan nu Megbebaya' pu' petailen ku lai amu gupia.
12 Pigdelendemu su pigbetadu nemun ndi'u mekpamut diniu, pegbetaden ku gusay, pu' adun ki nga tautau peneligan kia, nda'iduni sikawan nilan mengangya' mekatag dig baalen nilan. Muka' adun ndi' nilan dadema mpesama sug betad nilan tug betadu.
13 Naa ki getaw kia, kana' ilan tantu peneligan. Limbungan nilan su getaw mekatag dig baalen nilan sampay ma'niin ilan miglanguban di tantu peneligan ni Kristu.
14 Laak mesuunan ta tantu pu' pia si Satanas, metau meglanguban di sesugu'en nu Megbebaya' genat tu tumiag benwa.
15 Ma'antu, ndi' ita mesebu'an dun sa' su nga sesugu'en ni Satanas kiin, meglanguban dadema di mekesuun sesugu'en ni Kristu. Deksu'anen ia, suli'an ilan nu Megbebaya' mbantang tu gulaula nilan.

Su Kelegenay ni Pablo sikat tu Kepeneliganen

16 Naa puli'an ku telu'ay, subay nda'idun diniui memilang dinaan pu' bengu'bengu'enu miksekat di kegangya'u. Laak sa' pemilangen niau bengu'bengu'en, telima' niau dadema

gusay, adun duun dademai maika' pegangya'u maa' da nug duma getaw.
17 (Laak metuud, ki tinalu'u kini, kana' pitalu' dinaan nu Kaunutan, pu' ki kegangya'u kini, mengma'niinu laak bengu'bengu'en.
18 Laak dagid, kagina melauni getaw mengangya' di kebetangen kinilawan, mengangya' dau dema.)
19 Yamu, laung niu dun pu' telisebuten amu gupia, kaas melemu niu metigel su nga kegbengu'bengu'.
20 Pia ta' taway dun, tigel niu, su maa' mengulipen diniu, su meglimbung diniu, su megdalig diniu, su mekpelabawlabaw diniu, sampay sug dumapi' di mulu' niu.
21 Naa naan, mpiid bau pu' kana'u mesukul menggulaula dun diniu?

Laak dagid, sa' duuni nga gembelu' mengangya' dig daniin, menibelu' dau dema mengangya' dig danaan. (Pelai, maa' nu tantu bengu'bengu'en su mitalu'u!)
22 Ilan, engkenen nilan ba pu' piglegetawan ilan nu Megbebaya' saba' getaw Judea ilan? Naan, getaw Judea mau. Ginepu'ay nilan ba si Israel? Ginepu'ayu dadema iin. Sapu' bailan ni Abraham? Sapu' dau niin dema.
23 Sesugu'en bailan ni Kristu? Gempia pa sesugu'en mau niin. (Paa, metalu'u ini, maa' nu tinalu' nug bu'ang.) Gembagel paig lasay dig baalen ku dig lasay nilan. Sanu deksu' ilan mipirisu? Naan, milebiananu dun. Ndi' dadema mbilangig badas dinaan. Tatap dau dema mesimpitay. Ki simpitu, labi pa dig danilan.
24 Lima deksu' pimbadasu nu getaw Judea tali telu pulu' bu' siam badas.
25 Telu deksu'u mbianay pimentul dadema sekud. Mainsan piniglakanu batu. Telu deksu' dadema mibianan kui melenedi sekayan ku, muka' mainsan dia dau dagat pegletawletaw segebii bu' sendaw.
26 Melaun lai kepanawu. Saanan ku mpanaw, mika'idanu sia nug baa', nu tulisan, mika'idanu sia nu samatawu getaw Judea muka' nu kana' getaw Judea. Duun siai kumina'id dinaan dia ngag lunsud, dia ngag limawa', diag laud, sampay kumina'id sia dinaani tautau suminakup.
27 Gembagel gupiaig lasayu, pu' miktegelu mengimbaal. Gembanesu nda' ketulug saba' nug baalen ku. Mibianan kui kegutem muka' kuaw. Tatapu mekebusay gaan atawaka penilungan ku sampay penepeten ku.
28 Ndi'u metalu' sug duma kepait kebetangu. Pidag pa tanan, gendawgendaw ma'niin duuni gembegat bebaan ku di kektagikulu dig launan pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya'.
29 Pu' sa' duuni samasakup ta melegenan saba' mekagelageli kesaligen dini Kristu, melegenan dau dema, pu' melelaatu dun gupia. Sa' duuni mekpetuud na mpeglimbungan, naa melayu'i ginau dun.
30 Dagid sa' upama mengangya'u, pegangya'u su nga kelegenay mbianan ku, pu' metu'usan dun pu' naan, ndi'u megaga.
31 Kana'u ini megbalus. Misuunan ia nu Megbebaya', su Gama' nu Kaunutan si Isus. Iin, gempia penalan di nda'i tamanen.
32 Pu' pinenggi' begudiin sa' ditu pau Damasco, pidaapu sia nu gubirnadur tindu' ni Adi' Aretas. Piapa'u niin sia ditu pulis bitangen dia genga'an nug lunsud.
33 Laak dagid, inisenu nug dumau dig bukag, dayun tintunu nilan dig dungawan nug dending nug lunsud, kaas mikeglaguyu.

12

Su Ginukit ni Pablo tu Kainat diniin tu Gekbus Langit

1 Naa, miktegel mau di kegangya', kaas mengangya'u pia nda'i pantagen! Mendadi, ukiten kui pinita' dinaan nu Kaunutan sampay sug biwasanen dinaan.
2 Ma'nini', duuni sakup ni Kristu minilalau. Sepulu' bu' paat taun nai minayan, iin mitekaw mainat ditu gekbus langit. (Ta' dun sa' tegilawan lawasen, sa' mipenumbilaw, misuunan laak nu Megbebaya'.)
3 Puli'an ku telu'ay, misuunan ku pu' ki getaw kiin mitekaw mainat ditu Paraiso, sa'itada tu gekbus langit. (Puli'an ku dadema telu'ay pu' ta' dun sa' tegilawan

lawasen, sa' mipenumbilaw, misuunan
laak nu Megbebaya'.)
4 Dayun saananen ditu, duuni midenge-
gen nga ndi' metalu' di penggelal getaw,
su ndi' mesu'at telu'ay nu getaw.
5 Ma'antu, pegangya'u ki getaw kiin,
batul nug lawasu, laak pegangya'u da su
nga mipenggulaulau metu'usan dun pu'
nda'i gagau.
6 Sa' mauya'an ku mengangya', ndi'u
sia mpemilang bengu'bengu'en, pu' met-
alu'u laak su metuud. Pia ma'antu,
ndi'u mengangya', pu' mpauku sa' di-
adia, pemilangenu niin metaas pa di
minita'en pinggulaulau, muka' di mi-
dengegen tinalu'u.
7 Naa, adun ndi' mekpelabawlabawig
delendeman ku saba' nu mekesalebu'
minita'u kiin, mibegay dinaani meliget
mesaitu, ma'niin nu sesugu'en ni Sa-
tanas madas dinaan, adun ndi'u melebian
mangya'.
8 Telu deksu' mikpaingabangu tu
Kaunutan, pinengiu diniin pua'enen.
9 Laak simbagen, “Sukal dini'a su tu-
lungu dini'a mektigela, pu' sa' duuni ndi'
mu megaga, iin pa mekpalas gupia su
ginuungu.” Ma'antu meliagu pegangya'u
su ndi'u megaga, adun mbianan ku su
gabang nu ginuung ni Kristu dinaan.
10 Kaas liliag dau di keluka' ginau, di
sagula, di kelegenay, dig leget muka'
simpit sekat di kesakupu dini Kristu. Pu'
sa' meluka'u, duuni kepagen ku puun dini
Kristu.

Su Kektagikul ni Pablo di nga Getaw Corinto

11 Pelai, ma'niinu daan nug bengu'bengu'en,
laak mitegel niau megangya', asa yamu
siai mekpuun mekpenal dinaan, pu' pia
nda'i pantagu, kana' metaas pa dinaan su
nga metaas laung peneligan kiin.
12 Su saanan ku dia niu, mikpaita'u
diniu pebian di pinggulaulau pu' tantu
peneliganu ni Kristu. Pu' miktigelu namal
di nga kelegenayu, muka' pinggulaulau
nga tu'us muka' mekesalebu' ginuung.
13 Naa, ta' alanduni pinggulaulau di
ngag lain pikumpungan nga sakup ni
Kristu nda'u penggulaulaay dia niu? Daal
da laak su nda'u amu pemutay. Pedasun
niau deli' di nda'u amu peglepengay kia!
14 Naa minuya' nau meditu niu, iin
nai ketelu deksu'en. Muka' ndi'u gusay
mekpamut diniu. Pu' kana' nu selapi' niui
mauya'an ku, yamu segagai mauya'an
ku. Ndi' ba metuud, kana' nu gembata'i
meglegastu di nga mekegulang? Segaga
iini meglegastu di nga gembata', su da
mekegulang.
15 Naa sa' ma'antu, meliagu megela'u
legaay su gimuu sampay su ginau di ga-
bangu diniu. Dagid mauma ini? Saanan
megdugangi kepetailu diniu, pigengkan
niu pelumi kepetail niu dinaan.
16 Naa migayun ita dayun, pu' nda'u
amu pemutay. Laak dagid mabu' duun
diniui mektalu' pu' milimbungan ku amu
daw, pu' metawakal mau daw.
17 Enduta'en ku dun iin? Piglimbungan
ku bamu di nga sinugu'u mangay dia niu?
18 Pu' si Tito kiin, pinengiu diniin med-
itu niu muka' sinugu'u su sala tawan
samasakup ta dini Kristu tundug dun.
Ta'i laung niu dun, milimbungan bamu
ni Tito? Kagina meksalabuuk ami dua'
dig delendeman nami sampay di pigbetad
nami, misuunan da niu dema pu' ndi' dau
dema meglimbung diniu.
19 Ki sinulat nami kini, mabu' laung
niu dun pu' ma'niin ami nu pegindeg di
gedapan niu sumbag dig dangat. Kana'
lai. Pu' pegindeg ami pasi' di gedapan
nu Megbebaya', muka' iin laaki telu'en
nami su miksekat di kesakup nami dini
Kristu. Pia ta' alandunig baalen nami,
uu sambatu petailen ku, penggulaulaan
nami dun adun gempageni kesalig niu.
20 Pu' kelibulengu sa' mateng nau
dia niu, penensili metaangan ku su
pigbetad niu ndi'u liagan, muka'
metaangan niu dadema su pegbetaden
ku ndi' niu mauya'an. Kelibulengu
penensili metuun ku diniui nga mesa-
saw muka' mengimbegu, meglipunget
muka' mesaku, meglelekutiay muka'
meglelibakay, meglelinebaway muka'
mesasak.
21 Naa, kelibulengu sa' mateng nau
dia niu, penensili mpiidu tu Megbebaya'
saba' diniu, muka' melegenanu di melaun

diniu daansama' mikesala' dayun nda' pa pelum pegbiksu' ditu keglaat pekesuunan nilan, su nga kenlelingay nilan, sampay sug dusa nilan.

13

Su Katapusan Pigad ni Pablo

1 Iin nai ketelu deksu'en meguliugu dia niu. Naa sa' duuni getaw mauya'anen dumangat, tegyungen ku diniu su sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya'. Nda' ba mesulat, "Sa' duunig dangat, subay pegintuuden nu telu tawan takesi'. Sa' ndi' mesu'at telu, sukal da dua' tawan."

2 Ma'antu', su kedua' deksu'u meditu niu, pigadan ku puli' su nga mikesala' sampay su ngag launan duma niu. Muka' su nda' nau dia, pegadan ku nailan puli', pu' sa' mateng nau pelum, nda'iduni getaw mekegliaw dig badas!

3 Kagina mauya'an niu peksima'en niau sa' pitalu'u ni Kristu sa' nda', talu'u diniu, mekpepantek pau gupia diniu. Sa' si Kristui metau diniu, nda'iduni ndi'en megaga, sinangkali' pa tanan, ginuungan gupiai penggulaulaanen diniu.

4 Metuud, ma'niin nda' megaga ni Kristu su kelansang dun di kurus adun matay. Laak dagid pia ma'antu, tetubu' main nemun miksekat di ginuung nu Megbebaya'. Yami nga peneliganen, kagina miksalabuuk ami diniin, ma'niin ndi' nami dema megaga, laak sa' meditu ami niu, mektitulu' ami diniu meksekat di ginuung dadema nu Megbebaya'.

5 Sa' ma'antu, iin nai gempia niu peksima'en muka' pemilangen, su laak lawas niu, adun mesuunan niu sa' suminalig amu gupia dini Kristu, sa' kana'. Nda' ba niu mesuunay pu' migbebenwa na si Kristu di ginaa niu? Pu' sa' penensili ndi' amu sumalig diniin, guluganen, ndi' megbebenwa di ginaa niu.

6 Laak pedetengen ku mesuunan pa niu pu' piksima' nami muka' gempantek pigwekilan ami ni Kristu.

7 Penenebiin nami tu Megbebaya', nda'i melaat gulaula niu. Kana' iini penenebiin nami dun, adun mpaita' di getaw pu' tantu peneligan ami ni Kristu, segaga iini penenebiin nami dun, adun penggulaulaan niu su gempia, bisan laung dun nu getaw ndi' ami metau.

8 Pu' daal da laaki penggulaulaan ku su mekpesigwag di Gempia Petenday, kana' nu megbelabag dun.

9 Leliagen ami sa' laung dun nu getaw pu' ndi' nami megaga, basta laak gempageni kesalig niu. Ma'antu penenebiin nami, penggengeten gupia dig delendeman niu su kesalig niu.

10 Iini sinulatu dun ini su saanan ku melayu' diniu, adun sa' mateng nau, ndi'u na kambat petegasen su kausayu diniu miksekat di pegbaya' bigay dinaan nu Kaunutan. Pu' ki pegbaya'u, kana' mekepeglaat di kesalig niu, mekaiseg dun sungkin.

11 Naa, Mingumpated, daal daitu.

Penemalay niu penggengetay dig delendeman niu su kesalig niu.

Pektalentenay niu su pinengiu diniu kini.

Penamal amu peksinengu'ay.

Peksalabuuk amu gupia.

Muka' su Megbebaya', su pigenatan nu kepetail muka' nu pianan ginaa, megduma iin diniu.

12 Pegdedialay amu, maa' nug dedial niu di gapen niu.

13 Kig launan dumau piglegetawan nu Megbebaya' dini, sinembayan amu nilan gela'.

14 Penenebiin ku, tulungen amu lelayun nu Kaunutan si Isukristu, petailen amu nu Megbebaya' gebii gendaw, muka' penamalan amu peksalabuukay nug Balakat nu Megbebaya' diniin.

Daal daitu.

Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw GALACIA

Mendadi, iin na pelumi sala di nga sinulat ni Pablo, su peneligan ni Isukristu. Piwitan dun ni Pablo su nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug benwa Galacia. Ki Galacia kini, iini prubinsya nu gubirnu Roma ditug Asia, paingalan dun nemun Turkey. Kana' ni Pabloi miktindeg di nga pikumpungan dia, laak melauni kailalanen sug duma nu nga sakup dia. Su melaun sakup ni Isus dia nga pikumpungan dia Galacia kiin, kana' getaw Judea. Iini piwitanen ilan dun, pu' saba' duuni mikpetu'un dia gembagel gupia sayep. Pu' piktu'un nu nga mikpetu'un pu' subay dunutan nu getaw sug daan Palinta nu getaw Judea adun pulu' megawen. Sa' ma'antu, mibulugan su keganti' ni Isus di nga getaw. Su pegbaya' ni Pablo peneligan ni Isus, pingawa' dadema nu mikpetu'un di ma'nia. Su kesulaten kini, pigad ni Pablo di nga sakup dia nga pikumpungan dia Galacia pu' subay pemaagen nilan su nga mikpetu'un dig balus kiin muka' ndi' nilan belengen su kebeluy nilan di kedunut nilan tu Palinta. Tinitulu'en ilan dadema pu' su kebeluy nilan di Palinta, subay ndi' mpia baal sikawan nilan megdupang muka' mekesala'.

1-2 Naan si Pablo, peneligan ni Isukristu, muka' sug lumaun mimated ngag dumau, suminulat ami diniu nga pikumpungan tu Megbebaya' diag benwa Galacia. Naa su kepeneligan ku, nda' pekpuun di getaw, nda' dadema pebian di getaw, pu' si Isukristui migenggat dinaan mbaal peneliganen, iin muka' su Gama'en Megbebaya' dadema, su mikpetubu' diniin puli' genat matay.

3 Yamu Mingumpated, penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

4 Naa si Kristu, bigayen matayig lawasen, adun mekpedasun dinita tu nga sala' ta, adun peliuun daita dema niin di melaat betad nu nga kilawan nemun. Su kegbegayen dun, dinunutanen gupia su mauya'an nu Megbebaya', su pektemuyen ta muka' su Gama' ta.

5 Naa su Megbebaya', gempia penalan muka' pegbesaan di nda'i gikteben! Amen.

Nda'idunig Lain Gempia Petenday

6 Mendadi mekatag diniu, misebu'anu dun pu' nda' ma na maibeni kesakup niu, dayun meteliudan niu su Megbebaya', su migenggat diniu sumakup diniin pibian tu tulung ni Kristu. Pu' lumingay amu tu sala gukiten laung niu dun gempia petenday.

7 Duun baig lain gempia petenday? Nda'idun. Laak iini sinulatu dun ini, pu' saba' duuni nga getaw mikpalangalang dig delendeman niu tu metuud, muka' mauya'an nilan pelinen nilan sia su Gempia Petenday mekatag di keganti' ni Kristu tug limbung ta.

8 Laak taman talu'u diniu, bisan naan atawaka ki sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, sa' pinenggi' pegukitenen sia diniui pitenday laung niu gempia petenday sala dig daansama' pigukit nami diniu, naa, ukuman iin nu Megbabaya'! Mpiglak ditug linaw gapuy!

9 Gandangu mitalu' muka' telu'en ku na puli', pia ta' taway dun, sa' ukitenen diniui gempia petenday sala dig daansama' dinawat niu, maukuman iin, mpiglak ditug linaw gapuy!

10 Naa, mekpe'enal bau di getaw? Ndi' mesu'at, pu' mpauku mekpe'enal di nga getaw, mekpe'enalu ditu Megbebaya' laak. Sa' mauya'an ku sia mekpe'enalu di getaw, naa kana' nau sesugu'en ni Kristu.

Su Kebian nu Kepeneligan ni Pablo

11 Naa Mingumpated, ki Gempia Petenday ginukitu diniu, pesuun ku diniu pu' kana' kinilawan.

12 Nda'i getaw migukit dun dinaan, nda' dadema pektu'un dinaan. Sinangkali' pa tanan, biwasan dinaan ni Isukristu.

13 Naa, sug daansama' pigbetadu saanan ku pa dumunut tug betad nu nga getaw Judea mektamuy, midengeg na

niu. Piglegetan ku pati' su nga sakup nu
nga pikumpungan tu Megbebaya'. Gikteb
nu megagau, piglaatan ku sia su nga
pikumpungan kia.
14 Pigiseg gupiai kedunutu tug betad
nu getaw Judea, labaw pa dig danug
dumau nga telepadu gidad. Pinemalan
ku pektalentenay sug betad pingumbilin
dinami nu nga ginepu'ay nami, labaw pa
dig danug dumau.
15 Pia ma'antu, su nda' pau pegigetaw,
pinaasu nu Megbebaya' muka' inggatu
niin mbaal pegwekilanen puun tu tulun-
gen dinaan. Sa' miuya'an na nu Megbe-
baya'
16 buasanen dinaan sug Bata'en, adun
ukiten ku su Gempia Petenday mekatag
dig Bata'en tu nga kana' getaw Judea,
nda'i getaw midangepu.
17 Nda' dau dema peditu Jerusalem
adun dumangep tu nga miuna dinaan
peneligan ni Kristu. Segaga, suminam-
butu ditug Arabia, dayun mipuli'u ditug
lunsud Damasco.
18 Su ketelu taunen, minangayu ditu
Jerusalem, linaawan ku si Pedro muka'
mingintuluganu dia niin taman sepulu'
bu' lima gebii.
19 Nda'ig lain peneligan ni Kristu
minita'u, laak si Santiago su pated nu
Kaunutan ta.
20 Naa, metuudi sinulatu, simbayan ku
su Megbebaya' ndi'u megbalus.
21 Naa genat nitu, midituunu ngag
benwa dia Siria muka' dia Cilicia.
22 Su saanan ku meguliug di ngag
benwa kia, nda' pau mailala nu nga sakup
di nga pikumpungan diag benwa Judea.
23 Misuunan nilan laak su ginukit nu
ngag duma pu' naan, su getaw daansama'
migleget dinilan, iin nai megukit di
kekpetuud su gandangen sia peglaatan.
24 Kaas, pinalan nilan su Megbebaya'
sekat dinaan.

2

Su Kenemba' dini Pablo nu ngag Duma Peneligan ni Kristu

1 Tubus itu, bena' minayani sepulu' bu'
paat taun, mipuli'u ditu Jerusalem, yami
ni Bernabe. Pitendugu dadema dinami si
Tito.
2 Sinugu'u nu Megbebaya' meditu.
Mendadi, bena' minateng ami ditu
Jerusalem, miglumpuk ami nu nga
kaunutan nu nga mikpetuud, yami ami
da. Pigwaliu dayun dinilan su Gempia
Petenday pegukiten ku di nga kana' getaw
Judea, adun mesangu' nilan. Pu', sa'
ndi' nilan mesangu', naa su pinggulaulau
muka' su penggulaulaan ku pa nemun,
nda' na siai gatagen!
3 Gempantek su kesangu' nilan dun, pu'
pia sug dumau si Tito, nda' nilan tege-
lay sirkunsisuay, bisan kana' iin getaw
Judea.*
4 Nda' sia metegel, laak duuni nga
tautau samasakup ta, mauya'an nilan
metu'usan sia si Tito. Daan nailan tautau
suminalabuuk di pikumpungan ta, adun
mesilungan nilan sug betad nu nga sakup
kana' getaw Judea. Pu' su keliu ta di
gengkeman nu Palinta, miksekat di kek-
salabuuk ta dini Kristu Isus. Dagid su nga
sagya sakup kia, mauya'an nilan mbalud
naita puli' nu Palinta.
5 Pelai, nda' nami buang mekpetuud
dinilan pia selingka, adun ndi' nilan
mpalin su metuud daan na pisuun diniu
di Gempia Petenday.
6 Naa, su ngag duma ta kiin inilala
nga kaunutan nu nga suminakup, mi-
talu'u inilala pu' nda'ig labetu dun bisan
ta' gelalay dun, pu' kana' meksekat di
gelal nilani kemilang dinilan nu Megbe-
baya' metaas sa' gembaba'. Naa ki nga
kaunutan kiin, nda'i medugang nilan di
Gempia Petenday ginukitu.
7 Sinangkali' pa tanan, misabut nilan
pu' naani siligan nu Megbebaya' megukit
Gempia Petenday ditu nga kana' getaw
Judea, maa' danu kepesaligen dini Pedro
megukit dun tu nga getaw Judea.
8 Pu' sekat tu ginuung nu Megbebaya',
mitendu'u peneliganen megukit tu nga
kana' getaw Judea, maa' dadema nu ke-

* **2:3 2:3** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

tendu' dini Pedro peneliganen megukit tu
nga getaw Judea.
9 Kaas si Santiago, si Pedro muka'
si Juan, su nga inilala kaunutan di
pikumpungan, sa' minita' na nilan pu'
tinulungu nu Megbebaya', tilima' ami
nilan. Minlamanu ilan dinami, tu'us pu'
meksalabuuk ami dig baalen nami, yami
ditu nga kana' getaw Judea muka' ilan tu
nga getaw Judea.
10 Daal dai pinengi nilan dinami pu'
megabang ami di nga gempusuk dini-
lan. Misangu' nami ia, pu' iin dademai
mauya'an nami gupia.

*Si Pedro Tinitulu' ni Pablo diag Antio-
quia*

11 Naa si Pedro, su keditunen Antioquia,
pimaagu gupia di gedapan nu nga getaw,
pu' gempantek, mikesayep.
12 Ma'ninii sayepen. Su nda' pa dateng
diag Antioquiai nga sinugu' ni Santi-
ago, dumingan maan si Pedro di nga
samasakup kana' getaw Judea. Laak
dagid, sikna minateng su nga sinugu'
kia, sumiway di nga kana' getaw Judea,
nda' na salu dinilan maan, pu' mipiid di
nga getaw meliag mekpesirkunsisu tu nga
sakup kana' getaw Judea.
13 Dayun sug duma sakup nga getaw
Judea, mikpuun ilan meksitalaw, sampay
si Bernabe, mitalin dadema di sayep.
14 Mendadi, bena' minita'u pu' nda'
na nilan legdengay dunutay su metuud
mauyun tu Gempia Petenday, miktalu'u
dini Pedro di gedapan nug launan nilan,
“Naa, pia ya'ai getaw Judea, daansama'
bileng mu sug betad nu nga getaw Judea.
Naa sa' ma'antu, mauma dema pentege-
len mu dayun su nga kana' getaw Judea
pegbetaden nilan sug betad getaw Judea?
Kana' lai mpia.”

*Su nga Getaw Judea Mesama di nga
Kana' Getaw Judea, Megawen ilan sekat tu
Kesalig nilan*

15 Metuud, genat tu kegigetaw nami,
getaw Judea ami. Kana' ami maa' nu nga
kana' getaw Judea piningalan dun nga
mekesesala'.
16 Laak dagid, misuunan ta pu' iini
pemilangen dun nu Megbebaya'i getaw
mekesuun, saba' nu kesaligen dini
Isukristu, kana' nu kedunuten di Palinta.
Yami dadema, suminalig ami dini Kristu
Isus, adun peseksuden ami ni Kristu
ditu Megbebaya' meksekat tu kesalig
nami diniin, kana' nu kedunut nami
tu Palinta. Pu' nda'i getaw mpeseksud
ditu Megbebaya' saba' nu kedunuten tu
Palinta.
17 Naa, sa' mauya'an nami pemilangen
ami nu Megbebaya' mekesuun meksekat
tu keksalabuuk nami dini Kristu, ndi' ba
metuud pemilangen ami dayun nu nga
getaw Judea mikesala', pu' saba' tiliudan
nami su kedunut nami tu Palinta? Gu-
luganen ba ia pu' mibaluy ami mikesala'
miksekat dini Kristu? Ndi' lai mesu'at!
18 Pu' sa' lumingayu puli' ditu Palinta
daansama' tiliudan ku, naa gempantek
dayun pu' mimilasu, pu' ndi'u megela'
medunutay.
19 Kaas ki Palinta, kana' na pebaya'u
dig lawasu, kaas ma'niin nau minatay di
Palinta, adun metubu'u gusay mektamuy
tu Megbebaya'. Ma'niin miksaliunungu
dini Kristu kali' lensangay ditu kurus,
20 adun kana' na naani megbaya' dig
lawasu, segaga si Kristui megbaya' dun,
pu' megbebenwa na di ginau. Ki pig-
betadu nemun, pegbetaden ku mikpuun
tu kesaligu ditug Bata' nu Megbebaya',
su mikpetail dinaan sampay minatay gu-
manti' di kepatayu.
21 Ndi'u pengua'en su tulung dinaan
nu Megbebaya' puun tu kepetailen di-
naan, pu' sa' upama mpemilang nu Meg-
bebaya'i getaw mekesuun meksekat tu
kedunuten tu Palinta, naa guluganen,
mibulugan si Kristu matay.

3

*Su Kesalig atawaka su Kedunut tu Pal-
inta*

1 Yamu nga getaw Galacia, metegas
gupiai gulu niu! Pinluksadu na gupia
ukitay diniu pu' si Isukristu, pinatay ditu
kurus, laak dagid duun masi'i mikpetalin
diniu tu metuud.
2 Naa, saaken ku diniu, mikenduta' mai
kedawat niu tug Balakat nu Megbebaya'?

Miksekat ba di tegel niu dumunut tu Palinta, atawaka tu kedengeg niu di Gempia Petenday mekatag dini Isukristu, muka' su kekpetuud niu diniin? Ndi' ba metuud, su kedengeg niu muka' su kekpetuud niu?

3 Yamu nga metegasi gulunen! Sa' mikpuun amu sumakup dini Kristu, pisalig niui kegawen diniu ditug Balakat nu Megbebaya'. Laak dagid nemun, iin na masi'i seligan niu, su tegel niu dumunut tu Palinta!

4 Naa, su ngag launan mibianan niu sikat tu kesakup niu, mibulugan ba laak? Nda'!

5 Begayan bamu nu Megbebaya' Balakaten muka' pebaalen ba diniu su nga mekesalebu' ginuung saba' nu tegel niu di kedunut niu tu Palinta, atawaka saba' daan nu kedengeg niu di Gempia Petenday muka' su kekpetuud niu diniin? Nda'ig lain, su laak kekpetuud niu.

6 Naa pegdelendemen ta deli' si Abraham. Ndi' ba sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' ma'nini'? "Si Abraham, mikpetuud ditu Megbebaya', kaas pimilang nu Megbebaya' mekesuun saba' nu kesaligen diniin."

7 Kaas, subay mesuunan niu pu' su nga getaw mekpetuud ditu Megbebaya', ilani mpemilang tantu sapu' ni Abraham, sabaya' su nga mektegel dumunut tu Palinta.

8 Pu' daan na sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' su nga getaw kana' getaw Judea, pemilangen nu Megbebaya' mekesuun meksekat tu kesalig nilan diniin. Ndi' ba daansama' inukit nu Megbebaya' dini Abraham su Gempia Petenday ma'nini'? "Sug launan bansa getaw di tibuukan benwa, pepianan ku meksekat dini'a."

9 Kaas, kumalenged mikpetuud si Abraham ditu tinalu' nu Megbebaya' muka' pipianan nu Megbebaya', su ngag launan getaw mekpetuud ditu Megbebaya', pepiananen maa' danu kepia dini Abraham.

10 Laak dagid, su nga getaw seligan nilan su tegel nilan dumunut tu Palinta adun megawen ilan, daan na inukuman nu Megbebaya' laga' na ginaa. Nda' ba sulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Adin su getaw ndi'en gela'en petuuday su tiba'an sinulat di Palinta, ukuman nu Megbebaya' laga' na ginaanen."

11 Naa, gempantek nda'i getaw mpemilang nu Megbebaya' mekesuun meksekat tu tegelen dumunut tu Palinta. Gempantek, pu' sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Adin su getaw pemilangen nu Megbebaya' mekesuun saba' nu kesaligen diniin, malapen sug begu ketubu'."

12 Pidag pa tanan, su tegel nu getaw dumunut tu Palinta, nda'ig labeten tu kesaligen, pu' sa' duun siai getaw megela'en dunutay su nga tiba'an pinalinta, ndi'en kambat seligan si Isukristu. Ndi' ba sinulat dadema di Misulat Talu', "Adin su getaw, gela'enen dunutay su tiba'an pinalinta nu Megbebaya', malapeni ketubu' mikpuun ditu."

13 Naa, si Kristu, kagina mibiananen na su ginukuman dinita nu Megbebaya' laga' na ginaa sa' minatay dia kurus, likat ita niin di ginukuman dinita miksekat tu kemilas ta tu Palinta. Nda' ba mesulat di Misulat Talu'en ma'nini'? "Adin su tinambed di pasek muka' mikalempuyut dia, inukuman na nu Megbebaya'."

14 Iini likat ita dun ni Kristu adun su nga kana' getaw Judea, mesu'at mpeduma nailan di kepia pinasad nu Megbebaya' begay tu sapu' ni Abraham nga getaw Judea. Mesu'at saba' nu kesalig nilan dini Kristu Isus. Iin dademai likat ita niin dun adun begayan ita Balakat nu Megbebaya' daan na pinasaden begayen dinita saba' nu kesalig ta.

Salai Pinasad nu Megbebaya', Sala dademai Palinta

15 Naa Mingumpated, malap ita penenggi'an dig betad kinilawan. Sa' upama duunig dua' tawan mitakena' su sabut nilan, dayun tinakesi'an nilan su sinulat dun, nda' dayuni mekelutas dun atawaka mekesumpat dun, ndi' ba?

16 Naa, su nga pinasad nu Megbebaya' mekatag di kepianen di getaw, pisadanen dun si Abraham muka' su sapu'en. Nda' mesulat di sinulat kiin pu' "pisadanen su nga sapu'en," guluganen melaun getaw. Iini misulat "su sapu'en," guluganen sala tawan laak, si Kristu.

17 Mendadi iini ma'ananen, inisun nu
Megbebaya' si Abraham muka' pinasaden
dun pu' penuudenen su kelaun sabut
nilan. Bena' minayani paat gatus bu' telu
pulu' taun, duun pelumi pinalintanen
ditu nga sapu' ni Abraham, getaw Israel.
Laak su kepalintanen dun, daansama'
mitakena' sug bekna pisabuten kia, kaas
nda' pengua'ay nu Palinta su sabut muka'
nda' mbeleng dun su pinasaden.
18 Pu' sa' upama begayan nu Meg-
bebaya' su nga getaw saba' nu ke-
dunut nilan tu Palintanen, kana' sekat tu
kepasaden, ndi' ba? Sinangkali' pa tanan,
iini bigayanen dun si Abraham, pu' saba'
nu pinasaden.
19 Naa sa' ma'antu, ta' ma dayuni pinal-
inta dun nu Megbebaya' ditu nga getaw
Israel? Iin, midugang ditu pinasaden su
Palinta, adun gempantek na melaat gupia
su kemilas nu nga getaw ditu Megbe-
baya'. Pigdelendem nu Megbebaya' pu' su
pinalintaneni megbaya' dinilan sampay
mateng su sapu' ni Abraham pisadan nu
Megbebaya', si Kristu. Naa, su kepal-
inta nu Megbebaya', pipalintanen di nga
sesugu'enen getaw langit. Duun dademai
getaw, si Moises, ma'niin miglekagun ditu
Megbebaya' muka' tu nga getaw.
20 Laak dagid, ndi' na kambat duuni
meglekagun dun sa' sala tawan laaki
masad. Ki kepasad nu Megbebaya', nda'i
meglekagun dun, minandeng masad su
Megbebaya', salanen da.

Iini Mikpalinta dun su Megbebaya'

21 Mendadi, iin bai guluganen ia, pu'
su Palinta, kumuntra di nga pinasad nu
Megbebaya'? Ndi' mesu'at, pu' sa' upama
duuni pinalinta nu Megbebaya' pitenday
di nga getaw, dayun sa' medunutan nilan
sia gela', begayan dayun ketubu' nda'i
tamanen su tiba'an getaw. Ma'antu
mpemilang ilan sia nu Megbebaya' meke-
suun meksekat tu kedunut nilan dun.
22 Sinangkali' pa tanan, nda' ba mesulat
di Misulat Talu' nu Megbebaya' pu' su
tiba'an getaw, binalud nug betad nilan
mekesesala'? Kaas gempantek, su nga
mekpetuud dini Isukristu, ilani begayan
ketubu' nda'i tamanen puun tu pinasad
muka' meksekat di kesalig nilan.
23 Laak dagid su nda' pa datengi gen-
daw pemilangen nu Megbebaya'i getaw
mekesuun meksekat di kesaligen diniin,
ma'niin ita binalud, pinikutan ita lelayun
nu Palinta. Nda' ita mbeluy sampay
biwasan na sug bian nu kesalig.
24 Kaas, ma'niin migingat muka' mikti-
tulu' dinita su Palinta sampay minateng
si Kristu, adun sa' mateng na, mpemilang
ita nu Megbebaya' mekesuun saba' nu
kesalig ta dini Kristu.
25 Naa nandaw, ki kesalig tai mpemi-
lang nu Megbebaya' kekesuun ta, kaas
kana' na nu Palintai megingat muka'
mektitulu' dinita.
26 Ma'antu launan na niuig bata' nu
Megbebaya', saba' nu kesalig niu ditug
Bata'en, launan niui miksalabuuk dini
Kristu Isus.
27 Mibunagan namu tubig sekat tu kek-
salabuuk niu dini Kristu, kaas mibaluy
gasal niu su gasal ni Kristu.
28 Kaas dema, nda' nai pegbida'anen,
ndi' na mpemilang sa' getaw Judea sa'
su kana' getaw Judea, sa' gulipen, sa' su
kana' gulipen, sa' libun, sa' sug laki, lau-
nan niui mesama saba' nu keksalabuuk
niu dini Kristu Isus.
29 Mendadi, kagina piglegetawan namu
ni Kristu, mibaal amu nga sapu' ni Abra-
ham, kaas malap niu su ngag launan
pinasad nu Megbebaya' begay tu nga
sapu' ni Abraham.

4

1 Naa, pebundasen ta sug yaga ta di
sinulatu kini. Pinenggi' ki gembata' pe-
tengedan nu pusaka' nu gama'en. Sa'
mbata' pa, mesama di gulipen, pia iin siai
gapu' nug launan pimetang sampay lupa'.
2 Su saanan kaika'ayen, duuni getaw
metendu' megingat diniin muka' duun
dademai getaw metendu' megbaya' dig
launan gimunen sampay di gendaw
tendu'en nu gama'en iin pemuseka'an.
3 Naa ita, ma'niin daita dema, pu'
begudiin, su nda' ta pa mesabut su
metuud, sa'itada, ma'niin ita gembata' pa

di kesabut ta tu metuud, gulipen ita nu
nga ndi' maita' meguit di nga kilawan.
4 Laak dagid, bena' minateng nai gen-
daw daan na tindu' nu Megbebaya', sin-
ugu' nu Megbebaya' sug Bata'en lumusad
dinig lumbang. Kig Bata'en, bena' mi-
dini, pigbata' nu gina'en kilawan, muka'
mibagel dig dialem gengkeman nu Palinta
nu nga getaw Judea.
5 Miginetaw Judea iin, pu' adun lekate-
nen su nga pigbia'an nu Palinta, adun
mbaal ita bata' nu Megbebaya', launan ta.
6 Muka' kig Balakat nug Bata'en, sinugu'
dadema iin nu Megbebaya' megbenwa
dig delendeman ta, pu' adun pepentekenen dig delendeman niu pu' binata' amu
nu Megbebaya', kig Balakaten miktalu' tu
Megbebaya', "Ama', Gama' nami."
7 Ma'antu diadia, kana'a na gulipen,
pu' bata'a niin. Muka' pa padun, kagina
bata'a niin, begayan ka pa nu Megbebaya'
launan daan na pingandamen begayen tu
ngag bata'en.

Su Kektagikul ni Pablo di nga Getaw Galacia

8 Naa yamu, begudiin nda' niu pa sem-
batay su Megbebaya' muka' nda' niu iin
pegbesaay, kaas gulipen pamu nu nga
sagya diwata.
9 Laak dagid nemun, suminambat
namu tu Megbebaya'. Muka' labi pa, pu'
suminambat su Megbebaya' diniu! Naa
asal ma'antu, mauma dema luminingay
amu puli' ditu nga ndi' maita' meguit
tug dibabaw lumbang, su nda'ig bal-
akaten muka' pegbaya'en? Mauma dema
mauya'an niu mengulipen ilan diniu
puli'?
10 Pegbesaan niui nga gendaw. Sug
duma gendaw, pegbesaan niu bulanbu-
lan, sug duma sa' su masanen, sug duma
tauntaun!
11 Mipati'u melibuleng diniu. Metuud
ba nda'i gatagen su tiba'an pinggulaulau
gabang diniu?
12 Uu Mingumpated, penengiin ku
diniu, penunggilingay na niau. Ndi' namu
mekpebalud ditu Palinta. Ndi' ba metuud
mingma'niin dau dema diniu, pu' kana'
na Palintai megbaya' dinaan? Metuud lai.
Naa begudiin, nda' niau pelaatay, segaga
tinagikul niau gupia.
13 Medelendem niu pu' sug bekna, iini
mikelakayu dun megukitu diniu Gempia
Petenday pu' saba' migladuu sinegayu dia
niu.
14 Pia milegenan amu dun sug leduun
ku, nda' niau peksudi'ay, nda' niau pemi-
lasay. Sinangkali' pa tanan, pinemba'
niau, ma'niin nu kenemba' niu sia di
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit,
ma'niin nu kenemba' niu sia dini Kristu
Isus.
15 Naa begudiin, liliag amu gupia. Ta'
ma, mauma dema kana' namu leliagen?
Talu'u diniu, sa' sia misu'at, pia su nga
mata niu, pisuk niu sia adun bigayan
niau dun sia, saba' nug lelaat niu dinaan
begudiin.
16 Mendadi nemun, pemilangen ba niau
pelum kuntra niu pu' saba' pinluksadu
telu'ay diniu su metuud?
17 Naa su ngag duma getaw kia mek-
palin di Gempia Petenday, tagikulen amu
nilan gupia, dagid su ketagikul nilan dun
diniu, melaat. Iini tantu mauya'an nilan,
teliudan niau, adun tagikulen niu ilan,
mesama di ketagikul nilan diniu.
18 Melengas da mekpetagikuli getaw
di ngag dumanen sa' laak gempia dai
mekpetagikul dun, ndi' ba? Metuud da
gusay, kaas tagikulen ku amu, pia nda'u
dia niu.
19 Yamu ngag lepeng bata'u petailen ku
gupia, milegenan nau puli', ma'niin da
nug libun pegbata' saananen mesaitan
gupia. Talu'u diniu melegenan pau gusay
sampay di gendaw mengganget dig delen-
deman niu sug delendeman ni Kristu.
20 Mauya'an ku gupia dia nau niu sia
nandaw, adun pesuun ku diniu di tingegu
gupia pu' gempia dai ginau diniu, kali'
buus laung niu dun melaati ginau diniu,
saba' nu pinluksadu telu'ay diniu kini.
Melibulengu diniu gupia.

Penenggi'an si Agar muka' si Sara

21 Naa, yamu nga mauya'anen peg-
bia'an ditu Palinta adun mekalap amu sia
ketubu', duuni saaken ku diniu. Nda' ba
niu pektalentenay su misulat di Palinta?

22 Misulat dia pu' si Abraham, duunig
dua' tawan bata'en, lumbus laki. Su
sala, gina'en su gulipen nu tunayan ni
Abraham, si Agar. Ki sala pelum, gina'en
su tunayan, kana' gulipen, si Sara.
23 Naa sug bata' nu gulipen,
kegigetawen, maa' da nu kegigetaw nu
nga kilawan. Dagid ki kegigetaw nug
bata' nu kana' gulipen, iini mipenggu-
laula dun, pu' minuud su pinasad nu
Megbebaya' di nga mekegulangen.
24 Naa ki ngag libun kini, malap ta
dia penenggi'an dig dua' buuk sabut nu
Megbebaya'. Ki sala sabut, damikian dun
si Agar, pu' pinalinta nu Megbebaya' ditu
ni Moises diag bentud Sinai. Su ngag bata'
ni Agar, su kegigetaw nilan, daan nailan
gulipen, mesama di ngag launan getaw
pegbia'an nu Palinta.
25 Si Agar, damikian dadema dig ben-
tud kiin Sinai diag benwa Arabia tanda'
pinalintaan nu Megbebaya' su getaw.
Damikian pa padun di syudad Jerusalem
nemun, pu' miulipeni syudad kia sampay
su nga kelaun getaw dun, miulipen nu
Palinta.
26 Dagid su Jerusalem ndi' maita' pu'
gasalen genat tu gekbus langit, damikian
dun si Sara, pu' kana' gulipen, kaas iini
gina' nug launan ta nga suminalig dini
Kristu. Sa'itada sug bekna sabut, su
pinasad nu Megbebaya' dini Abraham,
damikian dun si Sara.
27 Ndi' ba sinulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya' ma'nini'?
"Ya'a libun nda'a mainsan mapet bata'
mu, pegleliaga gupia!
Ya'a pa libun nda' mu mainsan mbianay
megbatik tian ka,
sesakay mu gupia sug leliag mu!
Iini meksasaka dun, pu' ya'a sug bileng
nu sawa mu,
melaun pa dunig bata' mu batul nug libun
nda' belengay nu sawanen."
28 Naa, yamu kepetedan ku, bata' namu
nu Megbebaya' miksekat tu pinasaden
maa' dadema ni Isaac. Pu' iin, miksekat
su kegigetawen di pinasad nu Megbebaya'
ditu gama'en si Abraham.
29 Dengantu, kig bata' ni Abraham
miksekat tug Balakat nu Megbebaya'
su kegigetawen, nda' ba peglegetay nu
sala bata' ni Abraham, kinilawan laaki
kegigetawen? Naa, mesama da nemun,
ita, peglegetan naita dema nu nga gulipen
nu Palinta.
30 Sinangkali' pa tanan, nda' ba mesu-
lat di Misulat Talu' ma'nini'? "Kig li-
bun kiin gulipen, pengutiday mu ilan
nug bata'en, pu' kig bata'en kiin, ndi'
mpeduma puseka'ay nug bata' nug libun
kana' gulipen."
31 Kaas, yamu kepetedan ku, kana' ita
nug bata' nug libun gulipen nu kedunut
tu Palinta, segaga bata' ita nug libun kana'
gulipen.

5

Ndi' niu Mbeleng su Kebeluy diniu nu Megbebaya'

1 Naa mendadi, biluy naita ni Kristu di
kedunut ta tu Palinta, adun kana' naita
gulipen nu Palinta. Kaas, pekpetubud
amu gupia, ndi' niu begay duuni men-
gulipen diniu puli' tu kedunut tu Palinta.
2 Naa, yamu, pektalentenay niu ini.
Duun diniui suminalig na ditug betad
nu nga getaw Judea adun megawen ilan,
kaas mekpesirkunsisu amu. Naan si
Pablu, talu'u diniu sa' metu'usan amu
ma'nia, guluganen, nda'i gatagen diniu su
pinggulaula ni Kristu.
3 Pegadu na puli' telu'ay diniu, adin
su getaw mauya'anen metu'usan adun
meginetaw getaw Judea, naa subay
gela'enen dunutay su tibuuk Palinta.
4 Yamu nga getaw mekpemilang amu
sia tu Megbebaya' mekesuun amu sekat
tu kedunut niu tu Palinta, sinangkali' pa
tanan, pisuay niuig lawas niu dini Kristu
muka' tiliudan niu su tinulung sia diniu
nu Megbebaya'.
5 Yami pelum, iini pedetengen nami
gupia, pemilangen ami nu Megbebaya'
mekesuun. Muka' saba' nu ginuung nug
Balakat nu Megbebaya' pebian tu kesalig
nami diniin, leliagen ami saanan nami
megelat di kemilangen dun dinami.
6 Pu' misuunan nami, sa' meksalabuuk
naita dini Kristu Isus, mesama da sa'
metu'usan ita getaw Judea sa' kana',
nda'ig labeten tu kegawen ta. Iin sungkin

gembageli pantagen su kesalig ta mek-
palas di petailan ta di nga samataw ta.

7 Naa yamu, begudiin melengasi ke-
dunut niu tu metuud puun tu keksal-
abuuk niu dini Kristu. Dagid duun na
masi'i getaw mikpetalin diniu tu kedunut
niu tu metuud. Ta' mai gelalen iin?
8 Ki kengmetuuden diniu, kana' puun tu
Megbebaya' su migenggat diniu sumalig
amu dun.
9 Kaas peglengilam amu, pu' pia maika'i
ketalin niu, ndi' maiben meseled dig de-
lendeman niu. Ndi' ba penelu'en, laung,
"Sa' duuni maika' petulin pan melamug
di pan, ndi' maiben tumulini tibuuk pan."
10 Pia ma'antu, naan, mituudanu dun
pu' nda' pa niu teliuday su metuud tini-
tulu'u diniu. Muka' dema saba' nu kek-
salabuuk ta ditu Kaunutan ta, suminaligu
pu' nda'ig lain sinangu' niu. Suminalig
dau dema pu' su getaw mekpedua'dua'
sia dig delendeman niu, pelebu'an iin nu
Megbebaya'.

11 Laak dagid uu Mingumpated, naan
kini, sa' metuud megukit pau daw subay
tu'usani getaw adun megawen daw, ta'
mai piglegetan pau dun? Sa' sia metuud
ia, ki kegukitu di kepatay ni Kristu dia
kurus, kana' sia mesamuk amu dun.
12 Uy, mauya'an ku sia, ki nga mekpe-
dua'dua' dig delendeman niu, ndi' nilan
sirkunsisuun laakig lawas nilan, melen-
gas sia, tebia', pekapun nilan dademai
tibuuk lawas nilan!

13 Naa yamu pa pagid, Mingumpated,
inggat namu tu'u nu Megbebaya', adun
beluyen amu niin dig launan migbalud
diniu. Kagina biluy namu, ndi' niu
mpia pesikaun su gayak niu mekeg-
baya' di ginaa niu sampay di pegbetaden
niu. Segaga, kagina dinawat na niu su
kepetail nu Megbebaya', gempia namu
mektinebangay puun tug linelaatay niu.
14 Pu' ndi' ba mitingeb su tibuuk Palinta
di sektaang talu' kini, "Petail mu dadema
sug duma mu. Su kepetail mu diniin,
pelepeng mu di kepetail mu dig lawas
mu?" Mitingeb lai daan!
15 Laak dagid, sa' meksinualay amu
muka' mekagaw tindeg amu, ma'niin
amu nu malig metetubu' megegebu-
tay muka' megdedepa'ay amu, naa pe-
glengilam amu, pu' buus metulagi keksal-
abuuk niu gupia.

Su Sengku' nug Balakat nu Megbebaya' muka' sug danu Kekinilawan

16 Kaas, pektalentenay niu ini. Kig
Balakat nu Megbebaya', pekpetuud amu
diniin, buangen niu iin megbaya' dig de-
lendeman niu muka' di pegbetaden niu.
Ndi' niu dayun dunutani melaat gayak nu
kekinilawan niu.
17 Pu' su mauya'an nu kekinilawan tai
memilas lelayun tu mauya'an nug Balakat
nu Megbebaya'. Kig Balakat, kumuntra
dadema lelayun di mauya'an kinilawan.
Kagina miglelekuntra ilan dua', ndi' niu
mpenggulaula su mauya'an niu pengg-
laulaay.
18 Kaas sa' iini megagak diniu lelayun
sug Balakat nu Megbebaya', kana' nu
Palintai megbaya' diniu.

19 Naa kig betad nu kekinilawan ta,
gempantek gupia, ndi' ba? Ma'niinig
betad nu nga getaw megbaya' pa dinilan
su gayak nu kinilawan, megdusa, meng-
gulaula mekepiidpiid sampay menlelaug.
20 Mektamuy dailan dema di ngag
ledawan nu sagya diwata, mensaled
ilan, meksininaay ilan, meksesualay ilan,
mengimbegu ilan, meglipunget ilan sam-
pay meglelebaway ilan. Meksesuayay
ilan pa pagid, ndi' ilan meksalabuuk,
21 meksesigiay ilan, megbebulek ilan,
meglekebibu ilan sampay ndai' taman
nug dupangan nilan, muka' pengg-
laulaan nilanig lain gulaula ma'niai ke-
laaten. Laak yamu, pegadan ku amu puli'
maa' danug daansama' pigadu diniu, adin
su menggulaula ma'nia kia, ndi' meke-
sakup tu Keglekaunutan nu Megbebaya'.

22 Iin sungkini pegbetaden nu getaw
megbaya' dun sug Balakat nu Megbe-
baya'. Mekpetail di nga samatawen, leliag
en lelayun, mekpeseksud di ngag duma,
mektigel lelayun di kelegenayen muka'
kepeleget dun, melilelaaten, mekesuun
gupia, meseligan tantu,

23 mesumaya', sampay metau meg-
bena'bena' di gayaken. Ki pegbetaden
kia, nda' benduay nu Palinta.
24 Muka' pa padun, su nga sakup ni
Kristu Isus, pimalaw na nilan su kekini-
lawan nilan kampu' nu ngag launan
melaat gayak, ma'niin linansang nilan
sug daan lawas nilan ditu kurus.
25 Naa, kagina bigayan ita nug Balakat
nu Megbebaya' ketubu' nda'i tamanen,
subay pepegbaya' ta dadema diniin su
pegbetaden ta.
26 Kaas subay ndi' ita mekpelabawlabaw,
ndi' dadema ita melisualen muka' ndi' ita
megegimbeguay.

6

Subay Mektinebangay su nga Sakup Meguit Kelegenay

1 Naa Mingumpated, yamu nu ngag
bigayan na Balakat nu Megbebaya', sa'
upama duunig duma niu misuunan na
niu pu' gempeleget, peseksuden niu iin,
pepeksikesuunen niu, laak dagid peng-
maya'maya' niu titulu'ay. Muka' pe-
glengilamay niu, kalukalu buus pegdaan-
gan damu dema.
2 Kaas, pektinebangay amu di nga kele-
genay niu, pu' sa' ma'antu, medunutan
niu gupia su palinta ni Kristu.
3 Sa' duun diniuig duma laungen dun
iini metaas diniu, asa ndai' ketendana-
nen, melimbunganenig lawasen.
4 Diadia, subay peksima'eneni pigbe-
taden. Sa' melengas, leliagen dun dayun
sug daniin pigbetad muka' kana' sekat tu
ketanggi'en tu pigbetad nug dumanen.
5 Pu' ndi' ba metuud, saladua' subay
ketendananen sug daniin pigbetad?
6 Laak su petu'unan talu' nu Megbe-
baya', subay emutanen su mekpetu'un
dun puun tu gempia mialapen.
7 Naa, ndi' niu peglimbungayig
lawas niu, pu' nda'i getaw megaganen
pegekalay su Megbebaya'. Sengku'aneni
getaw lepeng gupia tu pimulanen.
Sa'itada, pia ta' alanduni penggulaulaan
nu getaw, lepeng gupiai sugda dun
ditu gendaw pegindeg ditu gedapan nu
Megbebaya'.
8 Sa' penggulaulaan nu getaw su
gayaken puun tu kekilawanen, iinig
lepeng sugda dun, ndi' mengiktebi
kepatayen. Sa' penggulaulaanen sungkin
su mauya'an nug Balakat nu Megbebaya',
iini malapen, su ketubu'en nda'i tama-
nen.
9 Kaas ndi' ta mpia lukasan peng-
gulaulaay su melengas, pu' sa' ndi' ta
lukasan, duuni gendaw mateng, sen-
gku'an ita gupia, sa'itada malap ta gupia
su ginandam daan nu Megbebaya' gem-
pia sugda dinita.
10 Kaas dema, sa' duuni sikawan ta,
gempia ta peksiba'an su nga samataw ta,
labi na su nga samasakup ta dini Kristu.

Katapusan Pegad sampay Kenenabi

11 Naa, naan dai suminulat dun ini,
bentayay pa daan niu, gembagel gupiai
ngag letra sinulatu, kaas mailala niu pu'
piksulat duni kemetu.
12 Ki ngag duma niu tegelen amu nilan
mekpesirkunsisu amu, meliag ilan mek-
paita'ita' di nga getaw muka' mauya'an
nilan mengangya'. Laak iini pinggulaula
nilan dun adun ndi' ilan peglegetan saba'
nu kekpetuud muka' kedunut nilan dini
Kristu su minatay dia kurus.
13 Pia su nga mitu'usan na, ndi' ni-
lan megaga dunutay su Palinta, laak
mauya'an nilan metu'usan amu, adun
pengangya' nilan su kekpetuud niu dig
betad nilan mektamuy.
14 Sinangkali' pa tanan, danaan kini, iin
laaki pegangya'u su kepatay nu Kaunutan
ta si Isukristu dia kurus. Pu' puun tu
kepatayen dia kurus, sug betad kekini-
lawan sampay su ngag launan gayak,
nda'i gatagen dinaan, muka' naan, ndi'
nau meliag dun.
15 Mendadi, sa' metu'usani getaw pu'
getaw Judea, sa' ndi', nda'ig labeten tu
keglegawen dinita nu Megbebaya'. Iin
sungkin gembageli pantagen, sa' binaal
ita nu Megbebaya' begu bitang.
16 Yamu nga mikpetuud pu' binaal naita
nu Megbebaya' begu bitang kaas nga
piglegetawan namu niin, sampay su nga
getaw Judea suminakup dadema tantu
ditu Megbebaya', penenebian ku amu,

begayan amu niin gela' gempia ginaa
muka' pebianan amu niin lelaaten gebii
gendaw.
17 Naa katapusan talu'u diniu, subay
nda'i getaw megleget dinaan pu' kana'u
daw peneligan ni Kristu, pu' maita' di nga
pali' dini na lawasu pu' naani sesugu'en
ni Isus.
18 Naa Mingumpated, penenebiin ku tu
Kaunutan si Isukristu, begayan amu niin
tulungen gebii gendaw.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw EFESO

Mendadi, ki sinulat kini ni Pablo, piwitanen dun su nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dig lunsud Efeso sampay dig lumibut benwa. Begudiin migbebenwa si Pablo diag lunsud Efeso labi dua' taun, pu' migukit Gempia Petenday dia sampay piktu'unanen su nga suminakup dini Kristu, adun megisegi kesalig nilan ditu Megbebaya' muka' su sinuunan nilan mekatag dun. Dayun su saanan ni Pablo pinikutan dia syudad Roma, piwitanen dun su nga pikumpungan nu nga sakup diag benwa lumibut dig lunsud Efeso, adun mpenguliksegaanen ilan.

Naa, dini tinitulu' ni Pablo su medalem kekpetuud ta dini Kristu, adun pegweliinen su metuud pu' si Kristu, iin su Meglegawen di tiba'an getaw. Iin dademai puun gupia nug launan bitang di gekleb langit bu' lupa'. Piktu'un dadema ni Pablo pu' subay pegbetaden nu nga sakup ni Kristu sug bantang tu kesakup nilan diniin.

Duun pai mpia besaan mekatag di pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag Efeso, maita' di sala libru dinig Begu Pasad, Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *20:1–21:1.*

1 Naan si Pablo, peneliganu ni Kristu Isus tindu' nu Megbebaya'. Suminulatu diniu nu nga piglegetawan nu Megbebaya' megbenwa diag lunsud Efeso, pu' meseligan damu di keksalabuuk dini Kristu Isus.
2 Penenebiin ku tu Megbebaya' su Gama' ta muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Sug Bigay dinita nu Megbebaya'

3 Naa mendadi, su Megbebaya', ki Gama' nu Kaunutan ta si Isukristu muka' su pektemuyenen pa pagid, pekpaladpalad ita diniin. Pu' puun tu keksalabuuk ta dini Kristu, pipianan ita niin dig launan ginis kepia di ginaa ta muka' dig delendeman ta, su kepia genat tug langit.
4 Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', pimili' ita niin sakupen pebian dini Kristu, adun medawat ita niin muka' ndi' ita medangat di gedapanen.
5 Naa su Megbebaya', kagina gempetail dinita, daansama' pigdelendemen beta'en ita niin pebian dadema dini Isukristu, pu' kia gupiai mauya'anen.
6 Subay enalen tain, saba' nu gembagel tulungen dinita, pu' pipianan ita niin, ita nu nga suminalabuuk ditu petailenen bata'en si Isukristu. Pipianan ita niin di nda'i sugda ta dun.
7 Pu' su kepatay ni Kristu kini, likat ita nu Megbebaya' di ginukuman dinita, pu' pidasun ita niin di kemilas ta. Ma'antu, gembagel gupiai tulung nu Megbebaya' dinita!
8 Nda'ig labaw dun di tulungen mbianan ta!
Mendadi, puun tu tinawanen muka' ketelisebutayen,
9 pisuun dadema dinita nu Megbebaya' sug daansama' pigbuninen delendemanen, pu' pipenggulaula nu Megbebaya' dini Kristu sug delendemanen kia.
10 Pu' sa' metektak nai sesa'en, tubusenen penggulaulaay su pigdelendemen pu' peksalabuukenen su tiba'an binaalen dini gekleb langit bu' lupa'. Muka' si Kristu, iini pepeglekaunutanen dun.
11 Mendadi, kig launan pigdelendem nu Megbebaya', sa' penggulaulaanen, dunutanen gupia su mauya'anen. Muka' danita, mitendu' ita nu Megbebaya' piglegetawanen meksalabuuk dini Kristu Isus miksekat tu pigdelendemen kanugdiin.
12 Kaas ita nu nga miuna mekpedateng dini Kristu, subay penalan ta su Megbebaya' saba' nu kelengas nu pegbaya'en.
13 Yamu nu nga kana' getaw Judea, naa ma'antu damu dema. Bena' midengeg niu su metuud, su Gempia Petenday mekatag di kegawen nu getaw, mituudan amu dun si Kristui Meglegawen. Binaal amu dayun nu Megbebaya' nga piglegetawanen, muka' bigayan amu niin Balakaten, su pinasaden tu'us pu' sakup amu niin.

14 Piunanen sug Balakaten dig launan
begayen dinita. Sa'itada, kagina meg-
benwa na di ginaa ta sug Balakat nu Meg-
bebaya', pedetengen ta pu' mekegduma
daita dema ditu Megbebaya' di nda'i gik-
teben. Pedetengen ta pa gusay sampay
di gendaw pebeluyenen tantu sug launan
sakupen. Kaas, penalan ta su Megbebaya'
mekatag di kelengas nu pegbaya'en.

Su Kenenabi ni Pablo

15 Mendadi, kagina ma'antui kepepia
dinita nu Megbebaya', sikna midengegu
pu' mekpetuud amu tu Kaunutan ta si
Isus muka' mekpetail amu tu samasakup
niu tu Megbebaya',
16 mekpaladpaladu gusay tu Megbe-
baya' mekatag diniu. Muka' sa' menen-
abiu
17 tu Megbebaya', su mekesalebu'
Gama' ta pektemuyen nu Kaunutan ta
si Isukristu, iini penenebiin ku, begayen
diniu sug Balakaten, adun megiseg su
tinawan niu muka' adun buasanen dig
delendeman niu su metuud mekatag
diniin, sampay sumambat amu gupia
diniin.
18 Penenebiin ku dadema petiaganenig
delendeman niu, adun mesuunan niu gu-
pia sa' alanduni pedetengen niu puun tu
kegenggat diniu nu Megbebaya' sumakup
diniin. Penenebiin ku pa pagid, mesuu-
nan da niu dema gupia sug laga' nu kepia
pinasaden tu nga piglegetawanen.
19 Muka' mesuunan pa niu pagid su ke-
taas nu ginuungen dig delendeman ta, ita
nu nga suminalig diniin. Ki ginuungen,
ndi' metepeng, pu' iini ginuungen
20 sa' pitubu'en puli' si Kristu, muka'
piningkuden di gupiden dapit lintu ditu
gekbus langit.
21 Si Kristu, iin su megbaya' ditug langit
muka' pia adini nga ndi' maita', kaas iini
metaas pa dig launan megbaya', meglegadi', meglekaunutan, muka' meguit tug duma ditug langit, sampay di nga ndi' maita' dinig lumbang kini. Pia ki gelalen, metaas pai kegbasa dun di kegbasa dig launan gelal nu nga metaas, nandaw muka' di nda'i gikteben.
22 Pipeguit dadema nu Megbebaya'
diniin sug launan bitang di gekleb langit
bu' lupa'. Muka' iin pa pagidi bigay nu
Megbebaya' ditu tibuukan pikumpungan
nu nga suminakup diniin, pu' mibaal gulu
nilan.
23 Ita nu pikumpungan nu nga sumi-
nakup dini Kristu, itai maa' nug lawas ni
Kristu metektub diniin, muka' si Kristui
megektub dig launanen, bisan adin mi-
betang.

2

Su Kepatay muka' su Ketubu'

1 Naa yamu, daansama' pimilang nu
Megbebaya' minatay naig delendeman
niu, pu' saba' mimilas amu diniin, muka'
mikesala' amu gupia.
2 Timpu kitu, dinunutan niu su melaat
betad nu kilawan dinig lumbang kini,
piktalentenan niu su kaunutan nu nga
megbaya' di gawanawan, su Palin. Iin pa
gusayi megbaya' nemun di ngag launan
memilas tu Megbebaya'.
3 Kampu' ami, ma'nia dademaig launan
ta, pu' sug daan pigbetad ta, iini megbaya'
dig delendeman ta muka' dig lawas ta,
su laak gayak ta kinilawan. Ki gasal
ta, miksama di gasal nu samataw ta,
pu' subay melabu' ita tu ginukuman nu
Megbebaya'.
4 Pia ma'antu, su Megbebaya', kagina
lilaatan ita niin tu'u muka' nda'i tamanen
su petailanen dinita,
5 pia pimilangen su kepatay nu ginaa ta
saba' nu kemilas ta diniin, pidumanen ita
di ketubu' puli' ni Kristu. Kaas mialap
na nug delendeman ta su ketubu' nda'i
tamanen. Ginawen amu, mikpuun tu
tulung nu Megbebaya'.
6 Muka' pa pagid, su kepetubu'en
puli' dini Kristu Isus, piduma ita niin
dini Kristu, adun megabang ita di
keglekaunutanen ditug langit muka' dia
kediwetaan.
7 Iini pima'antunen dun, pu' adun
paita'en nandaw sampay ditug binaya'
gebii bu' gendaw ki mekesalebu' tulungen
dinita nu nga miksalabuuk dini Kristu
Isus, pu' milelaat gupia dinita.

8 Pu' iini guminawen diniu su tulung
nu Megbebaya' diniu tilima' niu pibian di
kekpetuud niu. Kana' nu tegel niu, pu'
bigay laak nu Megbebaya'.
9 Kaas ndi' ta pegangya' su kegawen
dinita, pu' kana' danita tegel.
10 Pu' pigbaal ita nu Megbebaya'. Su
kesalabuuk ta dini Kristu Isus, biwat ita
niin puli', adun melengasi pegbetaden ta,
pu' kiaig daansama' tindu'en baalen ta.

Salabuuk naita dini Kristu

11 Naa, yamu nu nga kana' getaw
Judea, pegdelendem niu deli' sug daan
kebetang niu. Piningalan diniu nu nga
getaw Judea nga kana' menirkunsisu, pu'
ilani menirkunsisu, tu'us laak dig lawas
pingumbilin dinilan ni Moises.*
12 Kanugdiin, metuud, melayu' amu
dini Kristu. Lain bansa amu, lain getaw
amu, pu' kana' amu getaw Judea tindu'
nu Megbebaya' piglegetawanen. Nda'
paig labet niu tu nga sabut nilan nu Meg-
bebaya' puun tu pinasaden dinilan, kaas
nda'i pedetengen niu gabangen diniu.
Muka' dema nda' dig delendeman niu su
Megbebaya', saanan niu suminala meg-
benwa di nga melaat kilawan dig lum-
bang kini.
13 Laak nandaw, kagina miksalabuuk
namu dini Kristu Isus, pia melayu' pamu
tu Megbebaya' kanugdiin, pisempel namu
ni Kristu Isus, pu' minatay iin, ginanti'en
su kepatay niu.
14 Naa si Kristu kini, iin su mikpegeksud
dinita di ginaa, su nga getaw Judea muka'
su nga kana' getaw Judea, pu' sinalabuuk
ita niin. Su keksibaluyen getaw muka' su
kepatayen, piawa'en su kegegimbeguay ta
dig betad ta, ma'niin giba'en sug dending
migbelet dinita.
15 Ma'antu pingawa' dadema ni Kristu
su nga pinalinta di Palinta nu nga getaw
Judea, pu' mikpain di ngag bansa ta su
Palinta. Pima'antunen, adun baalenen
salabuuk begu bansa ki nga getaw Judea
sampay su nga kana' getaw Judea sumi-
nalabuuk diniin, kaas nda' na mbelet.
16 Pingawa'en su keksesinaay ta pibian
di kepatayen di kurus. Ma'nia, piksal-
abuuken sug dua' bansa, kaas ma'niin
mibaal salabuuk lawas. Muka' pisambat
ita niin dayun tu Megbebaya'.
17 Sinangkali' pa tanan, luminusad dini
si Kristu, muka' inukiten su Gempia
Petenday mekatag di keksalabuuk kia.
Inukitanen sug launan getaw, yamu nu
nga kana' getaw Judea melayu' tu niin,
muka' su nga getaw Judea mesempelsem-
pel diniin.
18 Kaas mekeksalabuuk naita mekpe-
sempel tu Gama' ta Megbebaya' ditug
langit, su nga getaw Judea bu' su nga
kana', pu' ebangan ita nug Balakat nu
Megbebaya'.
19 Mendadi yamu nu nga kana' getaw
Judea, kana' namu lain bansa muka'
nug lain getaw, pu' samasakup namu nu
nga piglegetawan nu Megbebaya', muka'
miampu' namu tu nga gapenen.
20 Maa' amu nug baalan balay peg-
baalen nu Megbebaya'. Su nga piktu'un
nu nga peneligan ni Kristu muka' nu nga
megwali talu' nu Megbebaya', iin su nga
paseken. Muka' si Kristu, iin sug batu
gintudan nu paseken.
21 Iin dademai pemagen muka' gek-
tuban nu tibuuk balay, kaas kig balay
kini, mbaluy dayun sala pengedapan
metelima' nu Megbebaya' muka' tanda'
pegbenwanan nu Kaunutan ta.
22 Yamu nu nga kana' getaw Judea
laak salabuuk na diniin, miampu' namu
pelum dig baalan balay pegbaalen na
nu Megbebaya' muka' pegbenwananen
pibian tug Balakaten.

3

Su Pinggulaula ni Pablo tu nga Kana' Getaw Judea

1 Mendadi, kagina ma'antu, naan si
Pablo, penenebian ku amu, su saanan
kepikut dinaan. Iini pinikutanu dun,
inukitan ku amu nu nga kana' getaw
Judea mekatag dini Kristu Isus.

* **2:11 2:11** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

2 Naa midengeg niu dun tu'u, pu'
pigwekilanu nu Megbebaya' mikpuun tu
tulungen dinaan adun ebangan ku amu.
3 Pu' sug daansama' pigbuni delen-
deman nu Megbebaya', biwasanen na
muka' pisuunen dinaan. Duuni maika'
sinulatu dun.
4 Muka' sa' penilungen niui sinulatu
kini, metu'unan amu dayun tu kesabutu
tug daan pigbuni nu Megbebaya' mekatag
dini Kristu Isus.
5 Kanugdiin, nda' mbuasay di nga
getaw, laak nandaw, biwasan na nu
Megbebaya' di nga peneligan ni Kristu
pinaasen mbaal sesugu'enen muka' di
nga megwali talu' nu Megbebaya'. Mikpe-
suun dun dinilan sug Balakaten.
6 Iini gulugan nu pigbuni delendema-
nen, kana' getaw Judea da laaki pepianan
nu Megbebaya', segaga pia ta' bensaay
dun, ki getaw sa' mekpetuud da dini
Kristu Isus, mampu' da pagid dig lawas ni
Kristu muka' dig launan pinasad nu Meg-
bebaya' tu nga mekpetuud ditu Gempia
Petenday mekatag dini Kristu Isus.
7 Naa naan kini, binaalu nu Megbebaya'
sesugu'enen megukit tu Gempia Peten-
day, puun tu tulungen dinaan muka' tu
ginuungen.
8 Laak tampusan gembaba'u sakup nu
Megbebaya'. Pia ma'antu, pipiananu nu
Megbebaya' di kesugu'en dinaan ukitan
ku su nga kana' getaw Judea di Gempia
Petenday. Piningalan dun Gempia Peten-
day, pu' ndi' mbilanging laga' nu tulung
dinita nu Megbebaya' pibian dini Kristu.
9 Sinalig dinaan dadema nu Megbe-
baya', paita'u tug launan getaw su kebian
nug daansama' pigbuni delendemanen.
Su Megbebaya'i miwat tug launanen,
muka' iini pigbuninen dun su pigdelen-
demen sampay nandaw,
10 adun pesuunen na tu nga megbaya'
muka' meglekaunutan ditu kediwetaan,
muka' ditu nga duma kana' kilawan, su
gininisan bian nug delendemanen. Maita'
nilan ditu pinggulaula nu Megbebaya' di
tibuuk pikumpungan nu nga suminakup
diniin.
11 Pima'antunen pu' adun menuud su
pigdelendemen kanugdiin. Muka' pa
pagid, si Kristu Isus su Kaunutan ta, iin
su pibiananen dun.
12 Kagina salabuuk ita diniin, muka'
saba' nu kesalig ta diniin, menibelu' ita
mekpesempel ditu Megbebaya' di nda'i
kepiid ta dun.
13 Kaas penengiin ku diniu, ndi' meg-
dua'dua'ig delendeman niu di kelegenayu
kini saba' nu kegukitu diniu. Iini mik-
tigelu dun pu' adun pepianan amu.

Su Kepetail ni Kristu

14 Mendadi, puli'an ku da dun, kagina
ma'antuig delendeman nu Gama' ta Meg-
bebaya' kepianen dinita, madapu diniin
menenabi.
15 Edapen ku su Megbebaya', pu' iini
puun nu ma'anan nu sektaang talu',
"gama'," pu' kada salapenan muka' bansa
ditug langit muka' dinig lumbang, iini
puun nu ngalanen.
16 Penenebiin ku diniin, pepegeneneni
ginaa niu puun tu melengas pegbaya'en
muka' ginuungen pebian dig Balakaten,
17 muka' pebenwanen si Kristu dig
delendeman niu pebian di kesalig niu.
Penenebiin ku dadema mengganget gupia
dig delendeman niu su kepetail niu tu nga
samataw niu,
18 adun mesuunan niu dayun su
kepetail dinita ni Kristu, yamu kampu'
nug launan piglegetawan nu Megbebaya'.
Pu' su petailanen, nda'i tamanen, ndi'
megela' mesabut, muka' ndi' metekad.
19 Sa' ma'antu, penenebiin ku meng-
ganget gupia tug delendeman niu su
petailanen, pia ndi' ta megela' mesabut.
Iini pinenabiu dun, pu' adun meleep di
ginaa niu su tibuuk gasal nu Megbebaya'.
20-21 Naa su Megbebaya', subay pegde-
dengegen tain gusay, pu' pia ta' alanduni
gikteb nu penenebiin ta, muka' su gikteb
dadema nug delendeman ta, melengas pa
dun gupia su gikteb nu mpenggulaulaa-
nen, saba' nu metaas gupia pegbaya'en
meguit tu ginaa ta. Subay maita' nug lau-
nan su mekesalebu' kepianen di tibuuk
pikumpungan nu nga sakupen muka' dini
Kristu Isus, nandaw muka' di nda'i tama-
nen! Amen.

4

Su Keksalabuuk nug Lawas ni Kristu

1 Kaas duuni penengiin ku diniu,
naan, pinikutanu saba'u mektamuy tu
Kaunutan ta. Subay pelepeng niuig betad
niu tu kegenggat diniu nu Megbebaya'
sumakup diniin.
2 Gempia mesumaya' amu, penemalay
niu pebeba'ayig lawas niu tu samataw
niu, muka' pektigel amu di kelegenay niu.
Pektigel damu dema laak dig lapang nu
samataw niu, pu' meglinelaatay amu.
3 Penamal amu meksalabuuk miksekat
di kelinaw mbianan niu, pu' sinalabuuk
amu nug Balakat nu Megbebaya'.
4 Pu' salabuuk dig lawas su tibuuk
pikumpungan nu nga sakup ni Kristu,
muka' salabuuk daig Balakat nu Megbe-
baya'. Salabuuk da pagidi pedetengen
niu, saba' nu kegenggat diniu nu Megbe-
baya'.
5 Muka' salabuuk pagidi Kaunutan
ta. Salabuuki tingeban titulu'an di
kekpetuud, muka' seginis laaki kebunag
tubig tu nga sakupen.
6 Salabuuk laaki Megbebaya' muka'
Gama' nug launan getaw, su meglekaunutan
dig launanen. Pegbenwananenig lau-
nanen, muka' pepenggulaulaanenig
baalenen dig launan getaw.
7 Laak dagid ita, saladua', tinukidan ita
begayay ni Kristu tinawan. Ki kektukid
dun ni Kristu, dinunutanen gupia su
mauya'anen.
8 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya',
"Bena' pilentu ditug langit,
Melauni dinaapen miwiten,
muka' bigayanen su nga getaw tulungen."
9 Naa, ki pilentu kini ditug langit, lumi-
nusad guna dini gembaba' pa benwa, dinig
lumbang kini.
10 Ma'antu sug luminusad dinig lumbang,
iin dademai pilentu ditug ditaas sampay
tu gekbus langit, adun meleepen pegben-
wanay su gekleb langit bu' lupa'.
11 Iin dadema su migbegay tulungen
tu nga sakupen. Naa kagina bigayan
ilan niin tinawan, duun dinilani mi-
tendu'en peneliganen, duuni mitendu'en
megwali talu' nu Megbebaya', muka' nga
megukit Gempia Petenday. Duun dade-
mai mitendu'en meguit sakup, muka' nga
mekpetu'un dun.
12 Iini bigayanen ilan dun tinawan, pu'
adun mesangkap su nga piglegetawan
nu Megbebaya' mektinebangay. Megiseg
dayun gupia su kekpetuud nu nga saku-
pen.
13 Kaas mekeksalabuuk ita di kekpetuud
ta muka' di kesabut ta mekatag tug Bata'
nu Megbebaya', sampay ma'niin daita nu
migineken getaw, pu' mengganget gupia
dig delendeman ta su kesalig ta diniin,
muka' melepengig betad ta tug betad ni
Kristu.
14 Ndi' ita dayun mpektu'unan nu
mekpetu'un dig balus. Su nga titulu'an
nu nga mekpetu'un kia, migdua'dua'i
kekpetuud nilan, pu' metau meglimbung
su mekpetu'un dun. Su melemu
megdua'dua'i kekpetuuden, iini maa' nu
gembata' pa, melemu uiten nu nabek
muka' peksesegulí'en dulukay nu genus.
15 Laak ita, kagina meglinelaatay ita,
subay meglegintuud ita tu nga samasakup
ta, adun megiseg dig delendeman ta sug
launan betad sakup, maa' nug betad
getaw megineken, sampay ma'niin ita ni
Kristu. Muka' si Kristu kini, iini mibaal
gulu ta, ita maa' nug lawasen.
16 Megbaya' si Kristu di megleginis
sengkapan nug lawasen, adun meksal-
abuukig launan. Mipeduunan gugatenig
lawas adun tumibuuk. Kaas sa' sukali ku-
leg nug launan sengkapanen, tumulinig
lawasen. Sa'itada, su nga sakupen, di-
adia megisegi kekpetuuden dini Kristu,
sampay gempageni kekpetuud nu tibuuk
pikumpungan nu nga sakup, saba' nu
kekpinetailay ta.

Sug Begu Ketubu'

17 Kaas duun nai telu'en ku diniu,
pu' peneliganu nu Kaunutan ta, pegadu
diniu, subay ndi' niu dunutay gusayig
betad nu nga kana' mekpetuud, pu' nda'i
pantagen sug delendeman nilan,
18 pu' mideleman pailan. Nda' ilan
mpeduma di ketubu' begay nu Megbe-
baya', pu' nda' nilan iin pektalentenay,
mimilas ilan gupia.

19 Nda' dademai piid nilan, kaas bigay
nilan su gayak nilani megbaya' dig de-
lendeman nilan. Mauya'an nilan pengg-
laulaan nilan su nga ginis dusa di nda'i
tigel nilan.

20 Laak yamu pasi', kana' ma'niai
pitu'un diniu mekatag dini Kristu.
21 Kana' dua'dua'i kedengeg niu dini
Isus, muka' kagina suminakup amu dun,
piktu'unan amu di metuud puun diniin.
22 Kaas subay belengen niu sug daan de-
lendeman niu, su gandang migagak diniu
sa' duminunut pamu di melaat pigbetad
niu. Mpeglaatan amu nug daan delende-
man niu kia pibian di gayak niu, pu' su
gayak nu getaw, metau meglimbung tug
lawasen.
23 Subay pegbeguay niuig delendeman
niu muka' ginaa niu.
24 Subay peneem niu di ginaa niu sug
begu gasal niu, biwat nu Megbebaya'
maa' nug daniin. Muka' kig begu gasal
niu, maita' dig begu betad niu, pu' mek-
sikesuun amu tu samataw niu, muka'
metelima' amu nu Megbebaya'.

25 Kaas subay ndi' namu gusay peg-
balus, segaga talu' niu su metuud tu nga
samasakup niu. Pu' ita, suminalabuuk ita
sumakup dini Kristu, launan ta.

26 Sa' pinenggi' mangit amu, delendem
niu deli' ki ndi' amu mekesala'. Ndi' niu
pesegebiiayi melaat ginaa niu,
27 adun ndi' amu mpenulay nu Palin.

28 Sa' pinenggi' duun diniui meg-
daaw, subay mengimbaal di kektinantu
kegleketubu'en, sabaya' di megdaaw
puli'. Me'ebanganen dayun su ngag
duuni kulangen.

29 Sa' megabitabit amu, ndi' amu
meglaat talu', ndi' amu mengumpiid.
Segaga, talu' niu su mekepegiseg di me-
lengas delendeman nug duma niu. Talu'
niu su gempia, adun me'ebangan sug
duma niu.
30 Pu' sa' duun diniui meglaat talu',
melibuleng dun sug Balakat nu Meg-
bebaya'. Kaas ndi' niu penggulaulaay.
Tegyungen ku amu, kig Balakateni tu'us
pu' danu Megbebaya' namu, muka' tu'us
dadema pu' ditug binaya' gebii bu' gen-
daw, pebeluyenen tantu sug launan saku-
pen.
31 Subay belengen niu su keglimed niu
muka' su gangit niu, muka' ndi' amu
sempaun. Ndi' amu mesasak, muka' ndi'
amu meksesudi'ay. Ndi' melaati ginaa
niu tu samataw niu, pia ta' alanduni
mesaba'en.
32 Sinangkali' pa tanan, subay mek-
tinebangay amu muka' meglinelaatay
amu. Pedasun niuig duma niu, maa' nu
kepedasun diniu nu Megbebaya' pibian
dini Kristu.

5

Su Kegbenwa di Medelagan

1 Naa, subay penemalay niu penung-
gilingay su Megbebaya', pu' bata'en amu
petailenen.
2 Gempia pepegbaya' niui pigbetad niu
tug lelaat niu, maa' nug lelaat ni Kristu
dinita, sa' minatay iin guminanti' di
kepatay ta. Pu' ki kepatay ni Kristu, maa'
nu memut pelinan muka' memut betang
pingilak tu Megbebaya', pu' leliagen dun
gupia su Megbebaya'.

3 Mendadi, sakup namu nu Megbebaya',
kaas subay nda'idun diniui meksumbang
muka' nda'iduni megdusa, sampay ndi'
amu mesaku, pu' kana' bantang diniu nu
nga piglegetawan nu Megbebaya'. Pia
laak mesembayan niu su ma'nia, ndi'
mpia.
4 Kana' dadema mpia sa' meglaat talu'
amu, sa' mektalu' amu di nda'i gatagen,
sa' menampalaksa amu. Iinig bantang
telu'en nu sakupen, su gempia di ke-
dengeg dun nu Megbebaya'. Pinenggi',
gempia ita mekpaladpalad diniin.
5 Mesuunan niu gupia ini, su meksum-
bang atawaka lelayun melaati gulaula-
nen atawaka mesaku, nda'iduni ma'nia
mpeduma ni Kristu di keglekaunutanen
muka' danu Megbebaya'. (Muka' su
getaw mesaku, lepeng miktamuy tu sagya
diwata.)

6 Naa, subay ndi' niu begay melim-
bungan amu nu nga mektalu' di nda'i

pantagen, pu' iini pelebu'an dun nu Meg-
bebaya' ginukumanen su ngag launan
memilas diniin, pu' melaati gulaula nilan.
7 Kaas pegliaw niu su nga getaw meng-
gulaula dun, ndi' amu sumambat dinilan.
8 Yamu, gandang mideleman paig de-
lendeman niu, pu' nda' pamu sakup tu
Kaunutan ta si Kristu Isus. Laak dagid
sikna suminalabuuk amu diniin, midela-
gan naig delendeman niu. Kaas subay
dunutan niuig betad nu getaw gasalen
pegbenwananen su midelagan.
9 Pu' su pigbetad puun tu medelag,
maita' dun dig launan ginis kepia muka'
kekesuun sampay metuud.
10 Kaas penemal amu mektu'un dig
leliagen dun su Kaunutan ta.
11 Muka' su nga getaw menggulaula
di nda'i gatagen puun tu medelem, ndi'
amu pegduma dinilan. Tumu' pa pengg-
laulaan niu su gempia, adun gempantek,
su gulaula nilan, nda'i gatagen.
12 Apelai, su nga giglud gulaula nilan,
pia laak medena' ta, mpiid ita dun!
13 Kaas, sa' pedayag na gupia tu mede-
lag su ngag launan ginis gulaula, pia
ta' alandun, gempantek dadema su tantu
betaden.
14 Muka' adin su mikenggulaula dun, sa'
mekpaingabang tu Megbebaya', mbaluy
dadema bata' nu medelag, adun mekeliu
di medelem. Kiai puunan nu penelu'en
kini, laungen,
“Ya'a mektuluga, pengmataa!
Ya'a minataya, metubu'a puli'!
Tiagan ka dayun ni Kristu.”
15 Kaas peksiba'ay niui pegbetaden niu.
Dunutay niu sug betad nu nga mekesuun,
sabaya' sug betad nu nga medupang.
16 Sa' duuni medelendem niu melen-
gas penggulaulaan niu, subay iin dayuni
penggulaulaan niu, pu' nemun, melaat
gusayi penggulaulaan nu getaw.
17 Kaas ndi' amu pegdupang, segaga
pepengganget niu dig delendeman niu su
mauya'an nu Kaunutan ta.
18 Naa, ndi' amu pegbebulek. Pu' sa'
megbebulek amu, petuyangen niu dayuni
ginaa niu, sampay medela'ig amu di
melaaten. Segaga subay pengepu'an amu
nug Balakat nu Megbebaya'.
19 Ma'antu, pektetelu'ay amu tu talu'
nga kanta, muka' bebat, lumbus mekatag
di kekpetuud ta muka' tu Megbebaya'.*
Pegbebat damu dema ditu Kaunutan ta,
dunut enal niu iin gikteb nu ginaa niu.
20 Kagina bigayan amu ni Kristu peg-
baya'en, pekpaladpalad amu lelayun tu
Gama' ta Megbebaya' saba' nug launan
mbianan niu.

Sug Libun muka' sug Laki

21 Naa yamu launan niu, pegbinesaay
amu, puun tu kegbasa niu dini Kristu.
22 Yamu nu ngag libun, saladua' subay
pegbesaan niu su sawa niu, muka'
dunutan da niu dema ilan, maa' nu
kekpetuud niu tu Kaunutan ta.
23 Pu' su kegbaya' nug laki di sawa-
nen, maa' nu kegbaya' ni Kristu di
tibuuk pikumpungan nu nga sakupen,
sug lawasen. Pu' si Kristu, gumi-
nawen dig lawasen, sa'itada su tibuuk
pikumpungan nu nga sakupen.
24 Kaas, subay pegbesaan gupia nu ngag
libun su sawa nilan dig launanen, maa'
nu kekpetuud nu pikumpungan nu nga
sakup ni Kristu.
25 Yamu pelum nu ngag laki, saladua'
subay petailen niu su sawa niu, maa' nu
petailan ni Kristu di tibuuk pikumpungan
nu nga sakupen, bena' minatay gumi-
nanti' di kepatay ta.
26 Si Kristu, pima'antunen pu' adun
meksikesuun ita, muka' adun ugasani
sala', puun tu kebunag dinita tubig, muka'
tu talu'en, adun metelima' ita nu Megbe-
baya'.
27 Pu' su mauya'an ni Kristu, di-
tug binaya' gebii bu' gendaw, duate-
nen su pikumpungan nu nga suminakup,
ma'niin nu melengas libun bimben-
gen na, metelima' nu Megbebaya', ndi'
medangat, nda'i minlepak dun atawaka
mingedet. Sa'itada, nda'iduni kulang dig
lengasan nu pikumpungan nu sakupen.
28 Naa, puli'an ku da dun, subay
petailen nu ngag laki su sawa nilan, maa'

* **5:19** 5:19 Kig bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

nu kepetail nilan tug lawas nilan. Sa' petailen nug laki su sawanen, suunan ta pu' petailenen dadema sug lawasen.
29 Ndi' ba metuud, nda'iduni getaw mpauk tug lawasen? Metuud, pu' paanenen muka' ingatenen. Miksamai kaingat ni Kristu tug lawasen, ita nu pikumpungan nu nga sakupen.
30 Tegyungen ku diniu, ma'niin ita nu sengkapan nug lawas ni Kristu.
31 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', "Kaas sug laki, suay ditu gina'en bu' gama'en, sumalabuuk na tu sawanen. Kaas su kamun dua' lawas pailan, meksala lawas nailan."
32 Naa medalem titulu'ani mibuasan di misulat kiin mekatag dini Kristu muka' su pikumpungan nu nga sakupen.
33 Pia ma'antu, mekatag di senlangan dadema ia, pu' titulu'an ku amu dun, saladua' diniu nu ngag laki, subay petailen niu su sawa niu. Muka' sug libun, subay pegbesaanen dadema su sawanen.

6

Su Gembata' muka' su Mekegulang

1 Naa yamu nga gembata' suminalabuuk na tu Kaunutan ta, subay pekpetuud amu tu mekegulang niu, pu' kiai gempia betad.
2 Pu' su pinalinta nu Megbebaya', "Pegbesaay mu su gina' mu muka' su gama' mu," iin sug bekna palintanen sugdaan nu Megbebaya' di melengas su mekpetuud dun. Iin su pinasaden sugdanen dun,
3 "Pegbasaa dun, adun metaasi gumul mu dinig dibabaw lumbang kini, muka' gempiai kebetang mu dini."
4 Yamu nga mekegulang, ndi' niu pelegetay su ngag bata' niu, pu' melayu' dayuni ginaa nilan dun. Subay pebegelen niu ilan di gempia titulu'an muka' pemaag, mbantang tu nga suminalabuuk tu Kaunutan ta.

Su Sesugu'en muka' su Gegalen

5 Yamu nga sesugu'en nu getaw, subay pekpetuud amu tu gegalen niu dinig dibabaw lumbang. Pegbesaay niu ilan gupia di ndi' megdua'dua'ig delendeman niu, ma'niin nu kekpetuud niu dini Kristu.
6 Ndi' amu pekpaita'ita' laak dinilan, pu' adun enalen amu nilan. Segaga pepengganget niu dig delendeman niu su mauya'an nu Megbebaya', adun penggulaulaan niu dayun, pu' ma'niin amu gupia sesugu'en ni Kristu.
7 Mendadi, adin su mauya'an nu gegalen niu, penemalay niu penggulaulaay di gempia ginaa niu, pu' kana' samataw niu laaki pengimbaalan niu, su padun Kaunutan ta.
8 Pu' suunan niu sa' sesugu'en, sa' su kana', su melengas gulaula ta, sugdaan ita dun nu Megbebaya'.
9 Naa yamu nu ngag duuni sesugu'enen, pepianay niu dadema su nga sesugu'en niu. Ndi' niu ilan pengendekay, pu' misuunan niu su gegalen nilan tantu muka' gegalen niu ditug langit, iin da tanan, muka' nda'idunig lingken ukumenen.

Su Sengkapan nu Sundalu nu Megbebaya'

10 Taman talu'u diniu, launan niu, pepagen niui kekpetuud niu miksekat di keksalabuuk niu di Kaunutan ta puun tu ketaas ginuungen.
11 Subay sangkap niuig delendeman niu dig launan begay diniu nu Megbebaya', maa' danu sundalu misangkap na lumumpak, adun mekengatu amu tu tawakal nu Palin.
12 Pu' su kuminuntra dinita, kana' kilawan. Iini pengetuan ta tantu, su menenulay dia kediwetaan, su nga megbaya', meglegadi', muka' meglekaunutan di nga getaw muka' di nga kana' getaw dinig lumbang kini, sa' maita', sa' su ndi', pu' nemun, mideleman gupia su nga kilawan dig lumbang kini.
13 Kaas, subay sangkap niuig delendeman niu dig launan gabang dinita nu Megbebaya', adun sa' melaat na mpenggulaula, mekengatu amu tu kekpelaat sia diniu nu Palin. Sa' ma'antu, ndi' amu niin daagen sa' mengikteb na.
14 Mendadi, pengandam amu mengatu dun ma'nini', subay telu'en niu laak su

metuud, pu' kiai maa' nu telaked nu
sundalu, betangan nug besinen. Subay
mekesuun amu gupia, pu' kiai maa' nu
penending tug lawas niu.
15 Iini maa' nu sepatus nu sundalu, ki
kesangkap niu megukit amu di Gempia
Petenday mekatag di kelinaw, su kesam-
bat nu Megbebaya' di nga kilawan.
16 Labi pa sa' pektalentenan niu ini,
pepengganget niu su kesalig niu, pu' kiai
maa' nug lasag, pu' mekepenagang dig
launan pegliga' gugyung pinana' diniu nu
Palin, su pengindanen diniu.
17 Dawat niu su kegawen diniu nu
Megbebaya', pu' kiai maa' nu penending
tu gulu niu, pu' pepegenenig delendeman
niu. Muka' subay pepengganget niu dig
delendeman niu su talu' nu Megbebaya'
pisuun diniu nug Balakaten. Kiai maa'
danu sundang nu sundalu.
18 Sug launanen, subay dunutan nu
kenenabi niu. Tatap amu pekpaingabang
tu Megbebaya', saanan pedelendem diniu
nug Balakaten. Subay tatap niu pektal-
entenay su kenenabi niu, adun ndi' amu
lumukas dun. Gebii gendaw penenebiay
niu sug launan piglegetawan nu Megbe-
baya'.
19 Naan dema, penenebiay niau, adun
sa' megwali nau, begayanu nu Megbe-
baya' telu'en ku, adun ndi'u mekalan-
galang megwali tu nga getaw delendeman
nu Megbebaya' pigbuninen kanugdiin
muka' mibuasan na. Kiai telu'en Gempia
Petenday.
20 Pu' iini pigwekilanu dun nu Megbe-
baya', pu' adun megukitu Gempia Peten-
day, pia pinikutanu. Kaas penenebiay
niau adun ndi'u mekalangalang megukit
dun, pu' subay ukiten ku gusay.

Katapusan Pemuun

21 Naa si Tiquico kini, petailen mimated
dinaan muka' meseligan sesugu'en ku dig
baalen sinalig dinaan nu Kaunutan ta,
pegukiten diniu su mipenggulaula dinaan
muka' su kebetangu, adun mesuunan niu
gupia.
22 Iini sinugu'u dun mangay ditu niu,
pu' adun ukitanen amu mekatag di
mipenggulaula nami, launan nami dini,
muka' adun pengemu'enen amu.
23 Naa, penenebiin ku tu Gama' ta
Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si
Isukristu, begayen diniu ngag launan
kepetedan nami di kekpetuud, gempia
ginaa muka' pinetailay, mpeduma nu
gempagen kesalig.
24 Pepianan amu nu Megbebaya', lau-
nan niu nga mekpetail diniin di nda'i
tamanen.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw FILIPOS

Mendadi, begudiin duunig lunsud nu getaw Roma ditug benwa Macedonia, piningalan dun Filipos. Si Pablo, su kepalusen diag benwa Asia, minundas ditug lunsud Filipos, pu' adun ukitanen su nga getaw dia mekatag di kegawen nu getaw puun dini Isukristu. Naa, duunig libun dia mendedagang penepeten tinina' gempula, ngalanen si Lydia, iin saan su miguna mekpetuud dini Isus dia Filipos. Samataw dadema iin ni Pablo getaw Judea. Duun dademai kana' getaw Judea mikpetuud dini Isus. Si Pablo, sa' minibeniben na dia, duuni kuminuntra dun. Su kuminuntra dun, inalegen ditu nga begelal pu' si nga Pablo daw, mikpesasak di nga getaw. Mipirisu dayun si nga Pablo. Dekag miglinug, mibeluy si nga Pablo, kaas su megingat dia pirisuan, mikpetuud gupia dini Isus sampay su gapenen.

Naa, sikna migawa' si nga Pablo ditu Filipos, minundas ilan di ngag lain benwa megukit tu Gempia Petenday sampay di gendaw mipirisu na pelum si Pablo ditu syudad Jerusalem, dayun iwit ditu syudad Roma, adun mbisala ditu. Su saanan ni Pablo mipirisu diag Roma, piwitanen sinulat su pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dia Filipos, pu' adun mekpaladpalad dinilan puun tu kesugu' nilan dini Epafrodito mangay megabang dini Pablo. Mikpaladpalad si Pablo pu' saba' nu sugu'an nilan muka' nu kepuit nilan diniin gamut.

Su kepuit dun ni Pablo ki sulat kini, iini gembagel di ginaanen su kepetail diniin nu nga samasakupen dia Filipos muka' su kepetailen dinilan pelum. Pinguliksegen ilan adun megisegi kesalig nilan dini Kristu. Tinitulu'en ilan subay leliagen ilan pia melegenan ilan puun tu kesakup nilan dini Kristu. Tinitulu'en ilan pa pagid subay pegliaun nilan su nga mekpetu'un dig balus.

Duuni mpia besaan mekatag di pikumpungan nga sakup ni Kristu dia Filipos dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *16:1-40.*

1 Naan si Pablo muka' sug dumau si Timoteo, nga sesugu'en ni Kristu Isus, suminulat ami diniu ngag launan suminalabuuk na dini Kristu Isus diag lunsud Filipos, ki nga piglegetawan nu Megbebaya'. Puitan nami amu sulat sampay su nga meguit tu pikumpungan niu muka' su nga megabang dinilan.
2 Penenebiin ku begayan amu nu Gama' ta Megbebaya' muka' nu Kaunutan si Isukristu tulung muka' pianan ginaa.

Su Kenenabi ni Pablo mekatag di nga Getaw Filipos

3 Naa yamu, sa' medelendemu amu, mekpaladpaladu lelayun tu Megbebaya' su pektemuyen ku.
4 Muka' sa' penenebian ku amu, launan niu, leliagenu gupia
5 saba' nu gabang niu dinaan megukit di Gempia Petenday, genat tug bekna kegukitu sampay nandaw.
6 Mituudanu dun pu' pediunen nu Megbebaya' su gempia baalenen pikpuunanen na di ginaa niu. Pediunenen sampay di gendaw tubusenen sa' metua' na puli' si Kristu Isus.
7 Kagina petailen ku amu gusay, gempia ma'niinig delendeman ku diniu. Iini petailen ku amu dun, limbangu amu di pibaal dinaan nu Megbebaya' puun tu tulungen saanan ku mipikutan dini, sa' su nda' pau pikutay, su kesembagu pa di nga kuminuntra ditu Gempia Petenday muka' su kepepenggangetu tu Gempia Petenday dig delendeman nu nga getaw.
8 Sinambayu su Megbebaya' pu' telu'en ku su metuud, mibuga'u gupia diniu gela', miksekat di petailan diniu ni Kristu Isus.
9 Penenebiin ku megisegi kepetail niu gusay, adun megiseg dadema su sinuunan niu mekatag di metuud muka' su telisebutay niu di gempia gulaula,
10 adun metau amu memili' tu tampusan melengas. Nda' dayuni melamug

diniu melaat muka' ndi' amu medangat
di gendaw metua' na puli' si Kristu,
11 pu' mengganget dig delendeman niu
su gininisan kelengas puun dini Isukristu,
adun megdedengeg su Megbebaya' muka'
mpegbesaan.

Iini Mitubu'u dun, Pektemuyen ku si Kristu

12 Naa mendadi, iini mauya'an ku
mesuunan niu, uu Mingumpated, kig lau-
nan mipenggulaulau, iin pasi'i mipeng-
gulaulau dun, adun mesigwag gusay su
Gempia Petenday.
13 Kaas misuunan nug launan sun-
dalu megingat dig balay kini nu gadi'
pu' mipikutanu saba' sesugu'en mau ni
Kristu. Misuunan dadema nug launan
duma getaw dini.
14 Pidag pa tanan, su melaun
samasakup ta dini, migisegi kesalig nilan
ditu Kaunutan saba' nu kepikut dinaan,
kaas gendawgendaw mengulikseg pailan
megukit tu Gempia Petenday di nda'i
gendek nilan.
15 Laak, duun daani megukit mekatag
dini Kristu puun di kengimbegu nilan
dinaan muka' kelisualay nilan. Laak
dagid, duunig duma megukit dun pasi'
puun tu gempia ginaa nilan.
16 Ki nga mekesuun kia, megukit ilan
tu Gempia Petenday mekatag dini Kristu
miksekat di petailan nilan dinaan, pu'
misuunan nilan mitendu'u nu Megbe-
baya' adun mekesembagu di nga megbe-
libad sia di Gempia Petenday.
17 Ki nga miuna mitalu'u kiin, su
nga mingimbegu dinaan, melaati ginukit
nilan dun, pu' sug delendeman nilan
megukit mekatag dini Kristu, puun laak
di kekpelabawlabaw nilan. Laung nilan
dun, dumugang pai kekpeleget dinaan
dini pirisuan saba' nu kegukit nilan.
18 Naa pia da. Petuyangen na sa' meg-
dua'dua'ig delendeman nilan megukit
dun, sa' kektinantu. Basta laak pegukiten
su Gempia Petenday mekatag dini Kristu,
leliagenu dun. Muka' leliagenu gusay,
19 pu' misuunan ku mekeliu pau di
pirisuan kini puun di kenenabi niu muka'
di gabang nug Balakat nu Megbebaya'
sinugu' ni Isukristu.
20 Laak taginau dun muka' pekpela-
ban ku dadema, pekpelasen ku lelayun
su pibaal dinaan nu Megbebaya'. Sa'
pektetubu' pau, sa' matengi gumulu, pia
ta' alanduni mpenggulaula nug lawasu,
ndi'u mendek, adun mpegbesaan ku dun
gusay si Kristu muka' penalan ku iin, labi
na nemun.
21 Pu' iini metubu'u dun, pegbesaan ku
si Kristu puun di kektetubu'u, muka' sa'
matayu sungkin, gembagel pai gatagen.
22 Laak sa' metubu' pau dinig dibabaw
benwa kini, mekenggulaulau gusay me-
lengas. Kaas ndi'u metau memili' sa'
adini gempiau mbianan.
23 Melegeni kegdelendemu dun. Tag-
inau dun matayu sia, adun megdumau
dini Kristu, pu' gempia pa dun.
24 Laak dagid subay metubu' pau gusay,
adun ebangan ku amu.
25 Naa, gempantek ia, kaas misuunan
ku metubu' pau muka' ebangan ku amu
gusay, adun megisegi kesalig niu muka'
leliag niu, launan niu.
26 Mendadi, bena' mpuli'u ditu niu,
leliagen namu dun, puun tu keksalabuuk
niu dini Kristu Isus.
27 Naa mendadi, subay pegbetaden
niu su mbantang tu Gempia Petenday
mekatag dini Kristu, adun sa' meked-
ituunu niu, sa' mekinita'ay ita sa'
ndi', medengegu pu' mitindegan niu
su kekpetuud niu. Pu' meksalabuuk
amu di ginaa muka' dig delendeman,
meksinugutay amu gusay petindeg niu
su kekpetuud ta di Gempia Petenday.
28 Muka' ndi' niu egduday su nga ku-
minuntra diniu, adun mpaita' dinilan pu'
pelebu'an pailan nu ginukuman nug Meg-
bebaya', laak yamu, guunen amu gusay
nug Megbebaya'.
29 Pu' bigay na diniu mektamuy amu
dini Kristu. Kana' laak bigay diniu
sumalig amu diniin, segaga bigay diniu
dadema melegenan amu sekat tu gabang
niu diniin puun tu kesalig niu diniin.
30 Ki kektigel niu di nga kuminuntra
diniu, mesama di kektigelu. Ki ketegel niu
megukit tu Gempia Petenday, mesama

dadema dig danaan, ki minita' niu begudiin muka' midengeg niu dadema nemun.

2

Gempia Penunggilingan nu nga Sakupen su Kekpebaba' ni Kristu

1 Naa, gempageni kesalig niu puun tu keksalabuuk niu dini Kristu, miamu'amu' amu miksekat di kepetailen diniu, miksalabuuk diniu sug Balakat nu Megbebaya' sampay meglinelaatay amu.

2 Kaas penengiin ku diniu, puun dadema di kekpinetailay niu, peksalabuuk amu gupia dig delendeman niu, di kepetail niu sampay di ginaa niu muka' mauya'an niu, adun leliagenu dun gupia.

3 Subay nda'i baalen niu meksekat di kesingit. Subay nda' dademai penggulaulaan niu meksekat di mauya'an nu getaw mangya'. Iin sungkini mpia niu pegdelendemen, puun tu kekpebaba' niu, pemilangen niuig duma niu mekesuun pa diniu.

4 Ndi' niu pa pagid tagikulen laak su kepia diniu, segaga tagikul niu su kepia di ngag duma niu.

5 Subay penunggilingan niu su ginaa ni Kristu Isus muka' sug delendemanen ma'nini',

6 Si Kristu, piai gasalen, gasal nug Megbebaya',
nda'en pemilangay gembagel pantageni kesamanen tu Megbebaya'.

7 Sinangkali' pa tanan, puun tug daniin delendeman, bilengen su ketaasen, pu' midawaten su gasal sesugu'en,
pu' migigetaw maa' da nug betad getaw. Palasen gupia, palas kilawan.

8 Mikpebaba' di ginaanen, muka' su pigbetaden, mikpetuud gupia ditu mauya'an nu Gama'en,
pia deksu'anen ia, minatay ditu kurus.

9 Kaas pitaas na nug Megbebaya', pilentu ditu gekbus langit,
muka' bigay diniini gelal metaas pa dig launan gelal di gekleb langit bu' lupa'.

10 Iini bigay dun diniin, pu' adun sa' medengegi ngalan ni Kristu,
megbasa gela' diniin kig launan bitang ditug langit muka' dinig dibabaw lumbang sampay ditug baya'.

11 Tiba'an nilan dayun meglegintuud pu' si Isukristui Kaunutan,
pu' adun megdedengeg gupia su Gama' ta Megbebaya'.

Tuiag su Sakup Mbaal Tilaw di Tibuukan Lumbang

12 Mendadi, yamu nga petailen ku, su saanan ku dia niu, mikpetuud amu gupia. Kaas, selian ku melayu' na pelum diniu, pekpetuud amu gusay, adun mpengganget niu su keksalabuuk nu pikumpungan niu di kegbasa niu tu Megbebaya'.

13 Pu' su Megbebaya'i megabang diniu lelayun, begayan amu niin delendeman niu muka' gaga niu menggulaula amu mauya'anen.

14 Kaas adin sug baalen niu, baal niu di nda'i sualan niu, muka' betang niu di pianan ginaa,

15 adun ndi' amu medangat, pu' nga tantu bata' namu nu Megbebaya', di nda'i melamug diniu melaat. Kiin, pia meksala amu megbenwa di nga getaw nemun, su nga medupang muka' mipenulay. Subay tuiag amu maa' nu ngag bitun tuiag dig dalan nu medupang muka' mipenulay,

16 pu' pegukiten niu dinilan sug bian nilan mpeduma di ketubu' nda'i tamanen. Kaas kiai leliagenu dun di gendaw metua' na puli' si Kristu, pu' mpaita' dayun kana' mbulugan laak sug baalen ku muka' su tegelu.

17 Naa, ki kesalig niu tu Megbebaya', gitungan dunig betang ginilak niu diniin. Sa' mauya'anen dugang duni kepatayu, sa'itada sa' matayu saba' nu gabangu diniu, leliagen dau dun. Muka' pedumau diniu leliagay dun.

18 Ma'antu damu dema, subay peduma amu dinaan leliagay dun.

Mekatag dini Timoteo muka' ni Epafrodito

19 Naa, si Timoteo kini, pedetengen ku buangen nu Kaunutan si Isus ndi' na maiben mesugu'u iin meditu niu, adun sa'

muli' na pelum dini, mpiai ginau puun tu
maukiten mekatag diniu.
20 Pu' nda'ig lain getaw suminalabuuk
dig delendeman ku ma'niin ni Timoteo,
pu' gembagel di ginaanen su kepia diniu.
21 Sug lain getaw pasi', daal dai pek-
talentenan nilan, su laak kepia dinilan,
kana' nu mauya'an ni Isukristu.
22 Laak si Timoteo, misuunan niu pu'
duuni gatagen. Pu' maita' di gempia
gabangen dinaan megukit tu Gempia Pe-
tenday, maa' danu gembata' megduma di
gama'en.
23 Mendadi pedetengen ku, sa' mesuu-
nan ku su mpenggulaulau, sa' beluyenu
sa' ndi', sugu'en ku iin meditu niu ganam.
24 Pedetengen ku dadema ditu
Kaunutan ta pu' ndi' na maiben, naan,
mekeditu dau dema niu.

25 Naa si Epafrodito pelum, mimated
dinita, ki pigwekilan niu sinugu' niu
lumimbang dinaan, laung ku subay sin-
ugu'u iin muli' ditu niu. Pu' migabang
dinaan dig baalen ku sampay suminugut
dinaan di kesembagu di nga kuminuntra
tu metuud.
26 Iini sinugu'u dun, mibuga' gupia
diniu, launan niu. Muka', bena' misu-
unanen midengeg niu pu' migladu iin,
milibuleng dadema.
27 Migladu lai daan meliget, sampay
miksekab da dun sia. Laak lilaatan iin
nug Megbebaya', sampay naan, lilaatan
dau dema nu Megbebaya', kaas nda' peg-
dugangi kelegenayu.
28 Kaas angutu dun, pauli'en ku iin ditu
niu, adun leliagen amu dun sa' maita' na
niu, dayun mawa' dademai kelibulengu
diniu.
29 Kaas, dedialay niu iin, pu' samasakup
niu ditu Kaunutan. Adin su getaw maa'
diniin, pegbesaay niu.
30 Pu' mikagawinaa saba' nu pibaal
dinami ni Kristu, biwang ni Epafrodito
matay sia, adun gumanti' diniu megabang
dinaan.

3

Su Kekesuun nu Getaw Meksekat di Kesaligen

1 Naa Mingumpated, duun pa sala
telu'en ku diniu. Subay leliagen amu dun
su keksalabuuk niu ditu Kaunutan. Pia pa
puli'an ku sulatay sug daansama' piwitu
diniu, pu' penending tu kekpetuud niu.
2 Duuni nga mekpetu'un melaat, pu'
mektitulu' ilan subay mekpesirkunsisu
daw su sumakup.* Naa, peglengilamay
niu ilan.
3 Pu' ilan kia, kana' ilan tantu sakup
nu Megbebaya'. Laak dagid ita, sakup ita
niin tu'u. Kagina mektamuy ita diniin pe-
bian dig Balakat nu Megbebaya', pinleliag
ita dun su keksalabuuk ta dini Kristu Isus,
muka' ndi' ta seligan sug betad kinilawan,
maa' danug betad keksirkunsisu kia.
4 Laak naan kini, mesu'at seligan ku
dadema sia sug betad kinilawan ma'antu.
Sa' upama duunig duma mekesalig dig
betad kinilawan, labi pa naan.
5 Su kesirkunsisu dinaan, dinunutan
gupia nu nga mekegulangu sug betad, pu'
genat tu kegigetawu, su kewalu endawen,
pisirkunsisuu nilan. Kedua'en, getaw Is-
rael mau, sapu' ni Benjamin, gasalu getaw
Hebreo, nda'ig bangi' di nga ginepu'ayu.
Muka' genat tu kaika'ayu, dinunutan ku
gusay su Palinta maa' danug betad nu nga
Pariseo.†
6 Kagina mipenemalan ku dunutayig
betad Pariseo, piglegetan ku su nga
pikumpungan nu nga sakup ni Kristu. Sa'
sug betad munut tu Palinta adun meke-
suun, paa, nda'i getaw labaw dinaan,
ndi'u medangat, dinunutan ku gela'.
7 Laak dagid, adin sug daansama' pim-
ilangu gembagel gatagen, pemilangen ku
na nda'i gatagen saba' nu kesambatu dini
Kristu.
8 Pidag pa tanan, ki kesambatu dini
Kristu Isus su Kaunutan ku, kagina nda'ig
labaw dun su gatagen, pimilangu na sug
lain, nda'i gatagen. Sa'itada, mibeleng
dinaanig lain, muka' pemilangen ku ki

* **3:2 3:2** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.
† **3:5 3:5** Ki gelalen kini, Pariseo, maulug dia Gulugan nga Penggelal Mitalu' dig Libru kini.

tiba'anen kia gekput, adun medawatu
sungkin si Kristu
9 muka' sumalabuuku diniin gupia.
Kaas, ndi' nau mpemilang mekesuun
puun tu kedunutu tu Palinta, segaga
mipemilangu mekesuun pibian di ke-
saligu dini Kristu, ki kekesuun pigenata-
nen su Megbebaya' muka' puun tu kesalig
nu getaw.
10 Daal dai mauya'an ku, sumambatu
dini Kristu muka' mbianan ku su ginuun-
gen puun tu ketubu'en puli'. Mauya'an
ku dadema meksaliunungu di nga kele-
genayen sampay pemilangen ku minatay
naig daan betadu.
11 Kiin, adun sa' mesu'at, mpetubu' dau
puli'.

Subay Menamal Dumunut dini Kristu Isus su nga Sakupen

12 Laak dagid pia ma'antu, ki sinu-
latu kia, ndi'u engkenen pu' migela'u na
melaam. Ndi'u dadema telu'en pu' ming-
ganget na gupia su kekesuun ku. Segaga
penemalan ku penggulaulaay su gikteb
nu megagau, adun mekpalasi kesakupu
dini Kristu Isus mikpuun di ginagaken
dinaan.
13 Kana'u delendeman, uu Mingumpated,
pu' milaamu na, laak selingawan ku sug
ditug binaya', sa'itada su mibianan ku na,
situgesan ku gusay elapay sug di gunaan,
sa'itada su mauya'an nu Megbebaya'
penggulaulaan ku.
14 Kaas, ma'niin menandengu gubek
ditu gengayan meglumba', adun malapu
su primyu. Iini inggatu dun nug Megbe-
baya', malapu ki primyu kia, su kesalau
ditu Megbebaya' megbenwa ditu gekbus
langit, sekat di keksalabuuku dini Kristu
Isus.
15 Naa sa' ma'antu, adin dinita su
meligen nai kesaligen, subay pesemaanen
sug delendemanen muka' ginaanen dig
danaan kini. Laak dagid, sa' upama
duunig duma ta salaig delendemanen,
pepenteken pa diniin nu Megbebaya' su
metuud.
16 Pia da, basta laak petuuden ta su
gikteb nu sinuunan ta pa nandaw.
17 Mendadi Mingumpated, penunggilin-
gay niau gusay, launan niu, pu' binaaluig
lawasu gempia lendasan. Subay pek-
talentenan niu dadema su nga getaw
minunggiling dun.
18 Naa, iini tatapu telu'ay diniu.
Melauni samasakup ta, sa' peksimeten
ta su pigbetad nilan, gempantek pimilas
nilan su kekpetuud ta puun tu kepatay ni
Kristu ditu kurus. Kagina subay puli'an
ku telu'ay, mauba'u.
19 Iini sugda dinilan, mekauli' ilan ditug
linaw gapuy, pu' biwang nilan megbaya'
di kekpetuud nilan su melaat gayak nilan.
Pingangya' nilan pa pagid su mbantang
mpiid ilan dun, muka' pektalentenan ni-
lan laak su melaat betad kinilawan.
20 Ita kini pasi', nandaw sakup ita nu
gekbus langit. Pekpelaban ta gupia mpuli'
dini genat ditu su Meglegawen dinita, su
Kaunutan ta si Isukristu.
21 Sa' metua' nain, kig lawas ta, betaden
melubay muka' gasalen matay, pelinenen
dig lawas maa' nug daniin, ginuungan
muka' melengasi pegbaya'en. Pelinenen
puun tu ginuungen mekegbaya' di gekleb
langit bu' lupa'.

4

Nga Titulu'an

1 Kaas uu Mingumpated, talu'u diniu,
ma'antu petindeg niu gusay su kekpetuud
ta ditu Kaunutan. Petailen ku amu gupia,
mibuga'u diniu. Kig leliagu, mikpuun
diniu. Pegangya'u amu.
2 Naa mendadi, ya'a Euodia muka' ya'a
Sintique, penengiin ku diniu dua', peksal-
abuuk amu, pu' mimated amu puun di
keksalabuuk niu ditu Kaunutan.
3 Ya'a dema, meseligan limbangu, eban-
gay mu ilan dua' megeksud, ki ngag
libun kia, pu' minamal ilan megabang
dinaan meksigwag tu Gempia Petenday,
sampay si Clemente muka' su ngag duma
limbangu. Misulat dademai nga ngalan
nug launan nilan tanda' sulaten nu Meg-
bebaya' su nga ngalan nu nga mipeduma
na di ketubu' nda'i tamanen.
4 Subay penleliagen amu lelayun saba'
nu keksalabuuk niu ditu Kaunutan.
Puli'an ku da telu'ay, penleliagay damu
gusay.

5 Naa ki mesumaya' betad niu, pailala
niu di tiba'an getaw, pu' sungu metua'
dini puli' su Kaunutan.
6 Naa bisan ta' alanduni kelibuleng niu
sia, ndi' amu melibuleng dun, segaga
penenabi amu, saak niu ditu Megbebaya'
su tiba'an kulang niu. Laak sa' menenabi
amu, lamug niu dun su kekpaladpalad
niu tu Megbebaya'.
7 Ma'antu penendingan dayun nu ke-
linaw su ginaa niu sampay delendeman
niu, puun tu keksalabuuk niu dini Kristu
Isus. Ki kelinaw kini, pigenatanen su
Megbebaya', su kelinaw ndi' mesabut nu
getaw tampusan metaasi sinuunanen.
8 Taman talu'u diniu, Mingumpated,
iini pegdelendem niu, su mekesuun, su
mbantang pegbesaan, sa'itada adin su
metuud, adin su gempia enalen, adin
su gempia, adin su nda'i melamug dun
melaat, adin su tigdu melengas, sampay
adin su gembasa.
9 Muka' adin su misimet niu dinaan di
nga pinggulaulau muka' tinalu'u, penung-
gilingay niu lelayun. Megduma diniu
pa padun su Megbebaya', su megbegay
dinita pianan ginaa.

Su Gamut nu nga Getaw Filipos

10 Naa, sa' su ginabang niu dinaan puli',
kagina suminalabuuku ditu Kaunutan,
liliagu dun gupia. Misuunan ku, iini
miniben na nda' niau ebangay, pu' nda'i
sikaw niu dun, kana' nu nda' niau tagiku-
lay. Pu' misuunan ku dadema pu' mele-
laat amu dinaan lelayun.
11 Kana' iini sinulatu dun ia pu' duuni
kulangu, segaga miglegintawu pu' adin su
kebetang ku, sukal dinaan.
12 Mibianan ku su kepaiten, mibianan
ku dadema su kemisen. Kaas, pia ta'
alanduni kebetangu, sa' mibesugu sa'
miglelegutemu, sa' medatu'u sa' gem-
pusuku, miglegintawu pu' sukal dinaan.
13 Kagina bigayanu ni Kristu ginu-
ung, nda'iduni ndi'u megaga di tiba'an
mbianan ku.
14 Laak pia ma'antu, gempia pigeban-
gan niau di nga kelegenayu.
15 Pidag pa tanan, yamu nga getaw Fili-
pos, misuunan niu gupia pu' su kepalusu
diag benwa Macedonia, nda'ig lain mi-
gabang dinaan, yamu laak. Sug bek-
nau pa pegukit tu Gempia Petenday, su
pikumpungan niu laaki miglegamut di-
naan.
16 Pia sug ditu pau lunsud Tesalonica,
duuni piwit niu dinaan ginabang. Muka'
kana' laak mainsan.
17 Kana' iin laaki mauya'an ku, begayan
niau ginabang, segaga mauya'an ku meg-
dugangi sugda diniu nu Megbebaya' saba'
nu gabang niu.
18 Kaas, kini naig keligenan niu ditug
launan bigay niu dinaan mbaal takesi'
dun, pu' sukal ma, muka' miglabi pa
padun. Kagina iwit na dinaan ni
Epafrodito sug lumaun bigay niu, nda' nai
kulang ku, bisan maika'. Kig bigay niu
kini, maa' nu memut betang pengilak tu
Megbebaya', medawaten muka' leliagen
dun iin.
19 Muka' adin pa pagidi kulang niu, be-
gayan amu dun nu Megbebaya' meksekat
di melengas ga'usen pebian dini Kristu
Isus.
20 Naa su Gama' ta Megbebaya', gempia
ta pegdedengegen muka' pegbesaan di
nda'i tamanen! Amen.

Nga Kesambay ni Pablo

21 Naa, sa' mesu'at, sambay niau
dig launan piglegetawan nu Megbebaya'
suminakup dini Kristu Isus ditu niu. Sim-
bayan damu dema nu kepetedan niu dini.
22 Sampay sug launan piglegetawan nu
Megbebaya' dini, simbayan amu nilan,
labi na sa' su nga samasakup ta sesugu'en
nu tampusan gadi' si Cesar.
23 Naa, tiga'wan, penenebiin ku be-
gayan amu lelayun nu Kaunutan ta si
Isukristu nu tulungen.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo tu nga Getaw
COLOSAS

Mendadi kig lunsud Colosas kini, mibetang diag buid nu syudad Efeso, su gempantag syudad nu getaw Roma tu prubinsya Asia begudiin. (Sug Asia begudiin, nandaw iin su nasud Turkey.) Naa, su gendawan pa ni Pablo duuni pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag lunsud Colosas, laak kana' ni Pabloi miditu megukit di Gempia Petenday tu nga getaw. Bisan kana'en mikpetindeg di pikumpungan dia, delendeman ni Pablo, daniin ketendanan megabang dinilan.

Naa si Epafras, iin su kaunutan nu pikumpungan dini Kristu dia Colosas. Duuni gendaw minateng si Epafras ditu syudad Roma tanda' pinikutan si Pablo. Inukiten dini Pablo su mipenggulaula nu nga mikpetuud dini Kristu dia pikumpungan ditu Colosas. Iini inukiten pu' duuni mikpetu'un dig balus dia Colosas. Piktu'un nilan tu nga sakup dia pu' melaun dawig diwata megdapitdapit dawi ketaas nilan, metaas pa di kilawan laak gembaba' pa di Megbebaya'. Subay ilani pektemuyen daw. Salabuuk di ngag diwata kia si Kristu daw. Kagina ma'antu daw, kana' ni Kristu dawi Megbebaya'. Di sinulaten kini, paingalan dun ni Pablo su ngag diwata kia, “su ngag diwata megbaya' di ngag duma muka' meglekaunutan dun.”

Su kedua' sayep nu nga mikpetu'un dig balus kia, subay dunutan nu nga sakup daw su palinta nu nga mekpetu'un kiin, adun pulu' megawen. Paingalan dun ni Pablo su sagya palinta “betad nu kilawan.”

Di sinulaten kini piktu'un sungkin ni Pablo pu' si Kristu, iin su tantu palas nu Megbebaya' maita' nu getaw. Iin dademai penganay Bata' nu Megbebaya', metaas pa dig launan binaalen. Piktu'unen dadema pu' su gasal nu Megbebaya' muka' sug dani Kristu, iin da tanan. Kedua'en, nda'i pantagen su kedunut sia dig betad kilawan. Subay si Kristu laaki pegbesaan ta, sumalig ita diniin adun megawen ita, sampay peksiba'an ta su pegbetaden ta tu samataw ta.

1 Naan si Pablo, puun tu mauya'an
nu Megbebaya' peneliganu ni Kristu Isus,
muka' si Timoteo su mimated dinita.
2 Puitan nami amu sulat, yamu nga
getaw diag lunsud Colosas pinaas na nu
Megbebaya' mbaal daniin piglegetawan.
Meseligan damu dema kepetedan nami
puun tu keksalabuuk ta dini Kristu.
Penenebiin nami, begayan amu nu
Gama' ta Megbebaya' tulungen muka'
pianan ginaa.

Ki Kekpetuud muka' ki Kepetail nu nga Getaw Colosas

3 Naa yamu, sa' penenebian nami amu,
mekpaladpalad ami lelayun tu Megbe-
baya', su Gama' nu Kaunutan ta si
Isukristu.
4 Iini mekpaladpalad ami dun, mi-
dengeg nami pu' mikpetuud amu dini
Kristu Isus muka' mekpetail amu dig
launan samasakup ta tu Megbebaya'.
5 Ki kekpetuud muka' kepetail niu, mik-
sekat di pedetengen niu. Iin su pedeten-
gen niu, duuni begay diniu mitagu' pa
ditu gekbus langit. Daansama' midengeg
niu ia sa' inukit diniu su metuud, sa'itada
su Gempia Petenday.
6 Ki Gempia Petenday kini, mipelaktag
diniu sampay di tibuukan benwa. Su
nga mekpetuud dun, sigi ilan megdugang
muka' penggulaulaan nilan su gempia
maa' nug daniu, pu' pinggulaulaan niui
melengas sikna midengeg niu su tulung
nu Megbebaya' muka' misabut niu pu'
tantu tulung.
7 Pisuunan amu dun ni Epafras, su
petailen sama sesugu'en ta, meseligan
pegwekilan ni Kristu pibian di gabangen
dinami.
8 Inukiten dinami su kepetail niu di
nga samasakup niu, puun tug Balakat nu
Megbebaya'.
9 Naa kagina ma'antu, sikna mi-
dengeg nami pu' mekpetuud amu
muka' mekpetail amu di nga samasakup
niu, penenebian nami amu lelayun.

Penenebiin nami tu Megbebaya' pesu-
unen gupia diniu su mauya'anen baalen
niu, sa'itada, begayen diniu sug launan
gininisan tinawan muka' telisebutay
puun tug Balakat nu Megbebaya'.
10 Ma'antu pegbetaden niu dayun su
mauya'an nu Kaunutan ta, sug leliagen
dun iin lelayun ma'nini', penggulaulaan
niu su kelaun gempia, muka' megisegi
sinuunan niu mekatag di Megbebaya'.
11 Penenebiin nami dadema, pepegenen
gupia nu Megbebaya' su ginaa niu puun
tu tampusan metaas ginuungen, adun
metigel niu gusay su kelegenay niu, dunut
leliagen amu dun,
12 muka' adun mekpaladpalad amu tu
Gama' ta ditug langit, pu' bigayan amu
niin mpeduma amu petengeday di tinagu'
nu Megbebaya' di nga piglegetawanen, su
mitagu' ditu gekbus langit.
13 Ginawen ita niin di medelem, sa'itada
su keglekaunutan ni Satanas, muka'
pisakup ita niin di keglekaunutan nug
Bata'en petailenen gupia.
14 Pu' puun tu pinggulaula nug Bata'en,
likat ita niin, pidasun ita niin di sala' ta.

Su Gasal ni Kristu muka' su Pibaal nu Megbebaya' diniin

15 Naa, kana' maita' su Megbebaya'. Si
Kristu kini, iin su tantu palas nu Meg-
bebaya' maita' nu getaw. Iin dademai
penganay Bata' nu Megbebaya', metaas
pa dig launan binaalen.
16 Pu' pibaal diniin nu Megbebaya' su
tiba'an bitang di gekleb langit bu' lupa',
su maita' muka' su ndi' maita', sug lau-
nan megbaya' di ngag diwata pia ta'
gelalay dun, sa' meguit tug duma, sa'
meglekaunutan, sa' meglegadi'. Binaal
nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa'
pebian diniin. Iini mibaal dun, adun
pegbesaan si Kristu nu tiba'an bitang.
17 Su nda' pa mbaalig launanen, daan
nain. Sikna mibaal nai tiba'anen, iini
megbaya' dun.
18 Iin su Kaunutan nu pikumpungan
nu sakupen ma'niin nu gulu meguit tug
lawasen, muka' iin su puun nug begu
ketubu' nilan, sampay sug bekna metubu'
puli', adun iin laaki tampusan pegbesaan
dig launanen.
19 Pu' pigdelendem nu Megbebaya', su
gasalen muka' su gasal nug Bata'en, iin
da tanan.
20 Mauya'an nu Megbebaya' peseksu-
denen diniin su tiba'an getaw di gekleb
langit bu' lupa' pibian dini Kristu, adun
mekesambat diniin sug launan getaw
meksekat di kepatay ni Kristu ditu kurus.
21 Naa yamu, begudiin melayu' amu
gupia ditu Megbebaya'. Migbanta amu
gupia diniin miksekat di melaat gulaula
niu muka' melaat delendeman niu.
22 Dagid nandaw, pisambat amu
nu Megbebaya' diniin pibian di tantu
kepatay nug Bata'en, adun paindegen
amu di gedapanen di nda'i melamug
dun melaat. Muka' ndi' damu dema
medangat, pu' mekesuun namu tantu.
23 Basta laak sumalig amu gusay diniin,
sa'itada gempagen da gusayi kekpetuud
niu muka' ndi' niu begay pelinen su pede-
tengen niu dig launan pinasad nu Meg-
bebaya', su midengeg niu sa' pisuunan
amu di Gempia Petenday pilaktag na tug
liwenagan benwa. Muka' naan, si Pablo,
iini tindu'u dun ni Kristu sesugu'enen,
adun ukiten ku su Gempia Petenday.

Sug Baalen ni Pablo

24 Naa nandaw, naan, liliagu di ga-
bang nu kelegenayu diniu, pu' megela'u
mbianay su kelegenay tindu' ni Kristu
mbianan ku saanan ku megabang dig
lawasen, sa'itada su pikumpungan nu nga
sakup ni Kristu.
25 Iini tindu'u dun nu Megbebaya'
sesugu'enu nu pikumpungan nu sakup,
pigwekilanu niin megabang diniu pebian
di kepesuun ku gupia di talu' nu Megbe-
baya'.
26 Daansama' pigbuni nu Megbebaya'
ki talu' kiin, iglud begudiin di nga getaw
mingasal menumpat di tibuukan benwa.
Nandaw biwasan na nu Megbebaya' di
nga piglegetawanen.
27 Iini pigdelendem dun nu Megbebaya'
buasanen di nga getawen sug daansama'
igluden, adun pepiananen sug launan
bansa getaw. Kinii metuud biwasanen,

yamu nga kana' getaw Judea, pegbenwanan amu ni Kristu, guluganen mpeduma amu di kekpededengeg tu Megbebaya' ditug langit di nda'i tamanen. Nda'i titulu'an melengas pa dini!

28 Kaas megukit ami mekatag dini Kristu di tibuukan benwa. Pektitulu'en nami su nga getaw muka' pektikuken nami, gikteb nu tinawan nami, pu' adun, sa' mekaindeg ilan di gedapan nu Megbebaya', mengganget kekesuun nu nga getaw suminalabuuk na dini Kristu.

29 Kiai piginuunganu dun gupia ni Kristu, kaas meksitugesu megukit, gikteb di megagau.

2

1 Ma'antu, pesuun ku diniu pu' mektegelu di kengimbaalu, adun mebangan ku amu muka' su nga sakup diag lunsud Laodicea, sampay sug launan sakup nda' siben mekaita' dinaan.

2 Iini mektegelu dun, pu' adun meligeni kesalig niu gela' meksekat tu keksalabuuk niu, ki mekpuun pelum tu kekpinetailay niu. Mektegel dau dun dema pu' adun niu mesabut gela' muka' mesuunan niu tantu kig daansama' pigbuni nu Megbebaya', sa'itada kig biwasan na mekatag dini Kristu.

3 Pu' si Kristu, mekpesabut diniu launan tinawan muka' sinuunan, maa' nu gunsi' pekpuka' di pingegludan nug launan ga'us nu Megbebaya'.

4 Kiin, tinalu'u dun diniu adun ndi' niu begay limbungan namu nu nga metau gupia membaalbaal, pia melengas gupiaig yaga nilan.

5 Pu' pia kini dau melayu', tagikulen ku amu gupia. Liliag dau dun dema, pu' midengegu miksalabuuk amu tantu muka' mitembusan niu su kesalig niu dini Kristu.

Gempia Peglengilaman nu nga Suminalabuuk dini Kristu

6 Kaas yamu, subay pebentangen niuig betad niu di getaw suminalabuuk na dini Kristu Isus, pu' dinawat niu iin Kaunutan niu.

7 Baal niu lendasan niuig betad gayu, meksidalemi gangeten adun tumulin. Pengma'nia damu dema, penggengeten niu dig delendeman niu sug bekna tinitulu' diniu ni Epafras mekatag dini Kristu. Pegisegay niu duni kekpetuud niu, muka' penemalay niu pekpeladpeladay su Megbebaya'.

8 Naa peglengilam amu, tekaw duuni mekpalin dig delendeman niu pebian di tinawan kinilawan muka' pebian di pimbaalbaal titulu'an nda'i gatagen, adun pegbia'an amu dayun. Kiin, puun laak tug betad kinilawan pingumbilin di nga getaw muka' puun tu nga ndi' maita' melaatig betaden, kana' puun tu metuud mekatag dini Kristu.

9 Pu' si Kristu, sa' miksibaluy getaw, maita' diniin su tibuuk gasal nug Diwata Megbebaya'.

10 Muka' migela' dadema mengganget diniu su tantu ketubu' puun tu keksalabuuk niu diniin, su megbaya' dig launan meglekaunutan, sa' maita', sa' ndi' maita'.

11 Naa yamu, kagina miksalabuuk namu diniin, gitungan dun sinirkunsisu amu.* Ki kesirkunsisu kini, kana' puun di getaw, segaga puun dini Kristu, pu' inawa'en su tibuuk melaat gasal niu, adun kana' nai melaat gayak niui megbaya' di ginaa niu.

12 Pu' su kekpebunag niu tubig, lepeng miksaliunung amu di kepatay ni Kristu muka' di kelebeng dun. Sa' ginawen amu dayun dia tubig, lepeng mipeduma amu di ketubu'en puli', puun tu kesalig niu di kuleg nu ginuung nu Megbebaya', su mikpetubu' dun.

13 Bekna minggulaula amu melaat muka' kana' amu getaw Judea, sa'itada kana' amu sakup nu Megbebaya'. Kaas pimilang nu Megbebaya' su ginaa niu minatay na. Laak dagid pia ma'antu, piduma amu nu Megbebaya' di ketubu' puli' ni Kristu. Pu' pidasun ita niin dig launan melaat gulaula ta,

* **2:11 2:11** Sug betad sirkunsisu, tinitulu' nu Megbebaya' tu nga getaw Judea. Su gembata' laki, sa' walu endaw genat di kegigetawen, tebia' tuli'en, pu' guluganen, tu'us pu' getaw Judea, sa'itada getaw mektamuy tu Megbebaya'.

14 ma'niin iknasanen na su sinulat
tanda' misulat pu' subay gela'en ta
dunutay su nga Palinta, kaas mukuman
ita dun. Gila'en pengua'ay su sinulat
kiin, pu' su kepatay ni Kristu, ma'niin
linansang su sinulat ditu kurus.
15 Su kepatay ni Kristu, dinaag dadema
nu Megbebaya' su nga megbaya' muka'
meglekaunutan di ngag duma nilan ndi'
maita', pu' ilan, penenggi'an dun, ilani
midaapen di gubat, iini mikedaag dun.
Lelayunen ilan dayun pegegakay meg-
bukayang di ngag launan getaw.
16 Kaas, adini megdena' diniu mekatag
di ma'aan niu muka' mainum niu, sa'
di nga gendaw pegbesaan, pia galep, sa'
Gendaw Pelali, petuyang niu ilan.
17 Kig launan titulu'an kia, begudiin
mibaal laak tu'us nu pedetengen nu nga
getaw Judea. Naa, ki pedetengen nilan
kiin, minateng na. Iin si Kristu.
18 Petuyang da niu dema adin su getaw
megdena' diniu, laungen dun subay pe-
beba'en ta laak dawig lawas ta muka'
pektemuyen ta daw su nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit. Petuyangen
niu, pu' laungen dun, su titulu'anen,
mikpuun daw tu kepenilungen tu pinita'
diniin daw nu Megbebaya'. Petuyangen
da niu dema pu' mikpelabawlabaw pagid
di nda'i pantagen saba' nug delendema-
nen kinilawan.
19 Petuyangen na niu pa pagid su
kesuayen dini Kristu, su mekpaiseg
di kesalig muka' di keksalabuuk nu
pikumpungan nu nga sakupen, mekatag
di mauya'an nu Megbebaya'. Pu' si
Kristui Gulu megbaya' di ketulin nug
lawas, pitibuuk nug lelengu'anen muka'
gugaten. Muka' su pikumpungan nu nga
sakupenig lawasen kiin.

Ndi' Mpia Dunutanig Betad Kilawan Tautau Mekesuun

20-21 Naa, miksalabuuk amu dini Kristu,
lepeng mipeduma amu diniin matay.
Nda' naig labet niu dig betad kinilawan.
Kaas ndi' na niu kambat petuuden sug
betad nu kilawan, sug betad puun tu nga
ndi' maita', su kektalenten gupia di ndi'
mpia mbianan, di ndi' ma'aan sampay su
ndi' mpuleg. Mauma dema mauya'an niu
petuuden su ngag betad ma'nia?
22 Ki kelaun ndi' mpia mbianan, ndi'
ma'aan muka' ndi' mpuleg, mpupus sa'
mpenggulaula na. Kiaig betad muka'
titulu'an binaal laak nu kilawan.
23 Laung dun nu getaw pu' melengas
daw gupiaig betad ma'nia, pu' mena-
mal mektamuy pebian di tegel nu ki-
lawan mekpebaba' dig lawasen, sampay
mekpetukung dig lawasen. Sinangkali' pa
tanan, su ngag betad kia, nda'i pantagen
megbaya' di melaat gayak, pia maika'.

3

Iin sungkini Gempia Dunutan, sug Diniwata

1 Kaas penemalay niu talentenay
sungkin sug betad ditug langit tanda' peg-
ingkud si Kristu, pu' lepeng mipeduma
amu dini Kristu petubu'en puli', pu'
mipeduunan namu di ketubu' nda'i
tamanen. Pegingkud si Kristu dia gupid
nu Megbebaya', pegbesaan gupia.
2 Kaas, pektalentenay niu gusay sug be-
tad ditug langit, kana' nug dinig lumbang.
3 Pu' lepeng minatay namu, kaas mibe-
leng na sug betad niu kinilawan. Maa'
nu ketubu' nemun ni Kristu ndi' maita',
ndi' dadema maita'i ketubu' niu nda'i
tamanen miksekat di keksalabuuk niu
ditu Megbebaya'.
4 Sa' mpuli' dini si Kristu, sa' medayag
nain, su mikpetubu' diniu ketubu' nda'i
tamanen, mpeduma amu dayun diniin
sampay di kepaita' di kelengas nu peg-
baya'en muka' di kegdedengegen.

Sug Begu Betad batul nug Daan

5 Naa mendadi, ki gayak nu kekini-
lawan niu, subay teliudan niu. Ndi'
amu megdusa, ndi' amu menggulaula
melaat, ndi' amu megdupang, ndi' amu
mayak tu melaat, sampay ndi' amu
pagid mesaku. Pu' sa' mesaku amu,
mesama amu di getaw pektemuyeneni
nga pimetang, sabaya' nu Megbebaya'.
6 Saba' nu nga gulaula kia, duuni gen-
daw pelebu'an pa nu Megbebaya' su ngag
launan getaw memilas diniin.

7 Yamu dema, ma'niaig daansama' pig-
betad niu, su kemilas niu pa tu Megbe-
baya'.

8 Naa nandaw, subay belengen niu kig
launan betad ma'nini', ndi' amu mangit
muka' ndi' amu sempaun, ndi' amu meg-
banta muka' ndi' amu menlibak, sampay
ndi' amu meglaat talu' muka'
9 ndi' amu megbebelusay. Iini ndi' amu
menggulaula dun, pu' tiliudan na niu sug
daan delendeman niu sampay sug daan
betad niu.
10 Tilima' niu sungkinig begu betad
niu. Miwat dun su Megbebaya' muka'
pegisegenen gusayig begu betad niu sam-
pay menggangeti gasal nu Megbebaya'
diniu, adun sumambat amu diniin tantu.
11 Kaas su gasal getaw Judea sa' su gasal
kana' getaw Judea, sa' su misirkunsisu
sa' su nda' mesirkunsisu, sa' lain getaw,
sa' ginuranti, sa' gulipen, sa' su kana'
gulipen, launanen kini, nda' nai pantagen
tantu. Iin laak gembageli pantagen, si
Kristu, pu' iini tampusan metaas di gekleb
langit bu' lupa'.

12 Mendadi, subay gempiai pegbetaden
niu, pu' sakup namu nu Megbebaya',
pimili' amu niin daniin nga piglegetawan
muka' petailen amu niin. Kaas subay
melilelaaten amu, mekesuun amu, pe-
baba' niuig lawas niu, mesumaya' amu,
metau amu mektigel dig dupangan muka'
sayep nug duma niu,
13 sampay pedesunen niuig duma niu
mikesala' diniu. Subay pedesunen niuig
duma niu maa' nu kepedasun diniu nu
Kaunutan ta si Isukristu.
14 Taman talu'u diniu, pekpinetailay
amu, pu' su keksalabuuk ta nu nga
sakup ni Kristu Isus, miksekat dadema di
kepetail ta.

15 Bigay pa pagid diniu ni Kristu pi-
anan ginaa. Subay meguit gusay dig
delendeman niu ki gempia ginaa niu.
Pu' iini inggat amu dun mbaal salabuuk
laak pikumpungan gitungan dun sal-
abuuk damu lawas, pu' adun saladua'
diniu, meksalabuuk tug dumanen di gi-
naa. Muka' pekpaladpalad amu lelayun
tu Megbebaya'.
16 Ki ginukit ni Kristu, subay meng-
ganget dig delendeman niu. Pektitulu'ay
amu muka' pektikukay amu, gikteb nu
tinawan niu. Penalay niu su Megbe-
baya' dig bebat. Bebaten niu dadema
su ngag Bebat sinulat di Misulat Talu'
nu Megbebaya', sampay pia ta' bebatay
duni pedelendem diniu nug Balakat nu
Megbebaya', selian niu mekpaladpalad
diniin.*
17 Kaas, pia ta' alanduni penggulaulaan
niu, sa' baalen, sa' telu'en, subay peng-
gulaulaan niu bantang tu nga getaw pig-
wekilan gusay nu Kaunutan ta si Isus,
lamug niu mekpaladpalad tu Gama' ta
Megbebaya' miksekat di keksalabuuk niu
dini Isus.

Gempia Pegbetaden diag Balay

18 Naa, yamu ngag libun misuay na,
diadia mekpetuud ditu sawanen, pu' iinig
bantang gulaula nu nga sakup ni Kristu.
19 Yamu ngag laki pelum migawid na
duayan, diadia petailenen su sawanen,
kana' metegasi keguiten dun.
20 Yamu nga gembata', kagina suminal-
abuuk namu dini Kristu, pekpetuud amu
lelayun tu mekegulang niu mekatag dig
launan mauya'an nilan, pu' iini leliagen
dun su Kaunutan.
21 Yamu nga gama' pelum, ndi' niu
pelebiay titulu'ay sug bata' niu, tekaw
buus lumukas ilan mekpetuud diniu.
22 Naa yamu nga gulipen, pekpetuud
amu tu gegalen niu dinig lumbang
mekatag dig launan sugu'an nilan diniu.
Petuuday niu ilan lelayun, ndi' mpia sa'
petuuden niu laak saanan nilan meg-
bantay diniu. Kana' dadema mpia sa'
petuuden niu laak di kekpaita'ita' niu
dinilan, segaga petuuden niu di ndi' meg-
dua'dua'ig delendeman niu, meksekat di
kegbasa niu tu Kaunutan.
23 Pia ta' alandunig baalen niu, gikteben
laaki ginaa niu, gitungan dun gegalen niu
su Kaunutan ta si Isus, kana' nu getaw.

* **3:16 3:16** Kig Bebat kini, iin su piningalan dun nu getaw Judea begudiin Salmo, sug bibat nilan adun pektamuy tug Diwata.

24 Pu' ndi' niu selingaway pu' su
Kaunutani sumugda diniu, sugda diniu su
pinasad na nu Megbebaya'. Pu' su tantu
gegalen niu su Kaunutan, si Kristu.
25 Laak, sugdaan su menggulaula
melaat lepeng dig baalenen, pu' su
Megbebaya', nda'ig lingken ukumenen.

4

1 Yamu nga gegalen, peglepeng niu su
kepia niu tu nga gulipen niu, muka'
peksemaan su nga pemegay niu dinilan.
Ndi' niu selingaway pu' duun dademai
gegalen niu, su Kaunutan ta ditug langit.

Nga Titulu'

2 Naa launan niu, penamal amu menen-
abi. Selian niu menenabi, peglengilam
amu, muka' pekpaladpalad amu tu Meg-
bebaya',
3 sampay mpeduma niau penenebiay
dadema. Penenebiay niu tu Megbebaya'
begayanu niin sikawan ku megukit, adun
maukitu su petenday mekatag dini Kristu
daansama' pigbuni, muka' mibuasan na,
pu' kiai mipikutanu dun.
4 Penenebiay niau adun mpanteku uki-
tay su melaun getaw, pu' ndi' mesu'at sa'
ndi'u megukit dinilan.
5 Naa, ki nga nda' pa sakup dini Kristu,
peksiba'ay niu su pegbetaden niu dinilan,
gebii gendaw, gikteb tu sikawan niu,
pepianay niu ilan.
6 Pelengas niu lelayun sug yaga niu
dinilan muka' peleliagay niu ilan, adun
metau amu sumbag dig launan getaw
sumaak diniu mekatag di kekpetuud niu.

*Simbayan ni Pablo su nga Samasaku-
pen*

7 Naa sug launan mipenggulaulau,
megukit dun diniu si Tiquico, su mimated
dinita petailen ku gupia. Meseligan iin
lumimbang dinaan, sama sesugu'en ku di
pibaal dinami nu Kaunutan.
8 Iini sinugu'u dun mangay dia niu,
adun pesuunen diniu su nga mipenggu-
laula nami, launan nami, adun mawa' su
kelibuleng niu dinami.
9 Petendugen ku diniin si Onesimo, kig
duma niu kiin. Petailen ku dadema iin,
meseligan mimated dinita. Ukitan amu
nilan dua' mekatag dig launan mipenggu-
laula nami dini.
10 Naa si Aristarco, sama pirisuu, sinam-
bay amu niin. Si Marcos tinindegay
ni Bernabe, sinambay damu dema niin.
(Mabu' midawat na niu su tinitulu'u diniu
mekatag diniin pu' penemba'en niu iin sa'
mekeditu niu.)
11 Si Josue, sala ngalanen si Justo,
sinambay damu dema niin. Nda'ig lain
getaw Judea samasakup ta megabang di-
naan megukit mekatag di Keglekaunutan
nu Megbebaya', ki telu ilan kia. Gem-
bageli gabang nilan dinaan.
12 Naa si Epafras, sala pa di ngag
duma niu dini, sesugu'en ni Kristu Isus,
sinambay damu niin. Gebii gendaw,
pinemalan amu niin penenebiay adun
meligeni kesalig niu, muka' adun metuu-
dan amu dun gupia su tiba'an mauya'an
nu Megbebaya'.
13 Pu' misuunan ku pia ta' alan-
dunig baalenen, adun ebangan amu niin,
pinemalanen baalay. Pengma'antuunen
dadema su nga samasakup niu ditug lun-
sud Laodicea muka' diag lunsud Hierapo-
lis.
14 Naa si Lucas, su petailen nami memu-
lung, muka' si Demas, sinambay damu
dema nilan.
15 Naa, su kepetedan ta diag lunsud
Laodicea, sembayay niu ami dinilan sam-
pay si Ninfa, ilan nu nga samasakup ta
mekumpung diag balayen.
16 Sikna besaan niu di gedapan niu su
sinulatu kini, kelelaat puit niu pelum tu
pikumpungan diag Laodicea, adun be-
saan nilan dadema. Ma'antu, pegbesaay
niu su sulatu piwitu tu nilan.
17 Muka' talu' niu dini Arquipo, “Subay
tubusen mu su pibaal dini'a nu Kaunutan
miktendu' dini'a.”
18 Naan si Pablo, sulaten ku dadema
diniu gempia gendaw. Kelelaat, ndi'
niau selingaway penenebiay, pu' pinikutan pau gusay sampay nemun.

Naa, penenebiin ku tu Megbebaya',
mbianan niu su tulungen gebii gendaw.

Daal daitu.

Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo tu nga Getaw TESALONICA

Mendadi, ki pikumpungan kini nu nga sakup ni Kristu ditug lunsud Tesalonica, mikpetindeg dun si Pablo. Pu' nda' maiben dia si Pablo, pinungun nu Megbebaya'i melaun getaw suminakup tu Kaunutan si Isus miksekat di ginukit ni Pablo. Nda' maiben pelum, mikegawa' dia si Pablo, saba' nu kesina diniin nu nga samanen getaw Judea. Minundas dayun ditug lain lunsud. Su saanan ni Pablo dia sala lunsud, misebu'an dun si Pablo sa' ta' alanduni kebetang nu nga sakup ni Kristu tu Tesalonica, kaas delendeman nug duma getaw, mabu' sinugu'en daw sug limbangen si Timoteo meditu, adun pegipusipusenen su mipenggulaula dia. Bena' mipuli' si Timoteo ditu ni Pablo, iin pai kesulat ni Pablo di sulat kini.

Ma'antu, ki sulat kini, piwit ni Pablo di nga samasakupen ditu Tesalonica adun penguliksegaanen ilan sumalig pailan gusay dini Kristu. Muka' pigwalinen dinilan su gempenggulaula pa ditug binaya' gebii bu' gendaw. Kini sug bekna gupia sinulat ni Pablo nda' mbeleng, ki tinagu' nu nga sakup ni Kristu miuna dinita. Su Tesalonica, gembagel lunsud ditug benwa Macedonia begudiin (nemun piningalan dun Salonika, sakup Macedonia pa gusay).

1 Naan si Pablo muka' su ngag dumau si Silas bu' si Timoteo. Piwitan ku amu sulat, yamu nu pikumpungan nu nga sakup ni Isukristu ditug lunsud Tesalonica suminalabuuk na ditu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu.

Penenebiin ku tu Megbebaya' begayan amu niin tulungen muka' pianan ginaa.

Su Pigbetad muka' Kesalig nu nga Getaw Tesalonica

2 Mendadi yamu, mekpaladpalad ami lelayun tu Megbebaya' saba' diniu, launan niu, muka' tatap nami amu penenebiay.

3 Pu' milabu' di ginaa nami su pinggulaula niu puun tu kesalig niu, su binaal niu miksekat tug lelaat niu sampay su kepagen pedetengen niu di kepuli' dini nu Kaunutan ta si Isukristu.

4 Uu Mingumpated petailen nu Megbebaya', misuunan nami pu' mipemili' amu niin di nga getaw, adun mbaal amu niin piglegetawanen.

5 Pu' su kegukit nami diniu tu Gempia Petenday, kana' pibian laak di tinalu' nami, segaga pibian dadema di ginuung nug Balakat nu Megbebaya', muka' saba' mituudan ami dun gupia. Misuunan niu pu' su pigbetad nami su saanan nami ditu niu, iini pigbetad nami dun, su kepia diniu.

6 Muka' dema, pinunggilingan niu ami muka' su Kaunutan ta si Isukristu. Pia piglegetan amu, pinemba' niu su kegukit nami muka' liliag amu dun sug leliag bigay nug Balakat nu Megbebaya',

7 kaas mibaal namu lendasan tu ngag launan mikpetuud dia ngag benwa Macedonia muka' Grecia.

8 Su pitenday mekatag tu Kaunutan ta genat diniu, mileep na di ngag benwa. Kana' laak dig benwa Macedonia muka' Grecia, pu' pia tanda', midengeg na nilan ditu pu' suminalig amu gusay ditu Megbebaya'. Mendadi nda' na nami kambat telu'ay.

9 Pigukit nu nga getaw dia ngag benwa kia pu' pinemba' niu ami saanan nami ditu niu, muka' tiliudan niu su nga sagya diwata, adun pektemuyen niu su tantu Megbebaya' nda'i gumulen.

10 Muka' pegelatan pa niu su kelusad puli' nug Bata'en genat tug langit, si Isus su pitubu'en puli'. Iini meglegawen dinita tu ginukuman nu Megbebaya' sungu mateng.

2

Su Pinggulaula ni Pablo ditu Tesalonica

1 Naa, uu Mingumpated, su kangay nami ditu niu, misuunan niu pu' nda' pekpelilu.

2 Misuunan niu pu' su nda' pami dateng dia niu, pisaitan ami nu nga getaw ditug lunsud Filipos muka' piksudi'an ami nilan

dia. Pia melauni kuminuntra dinami,
pipenamal ami nu Megbebaya' megukit
diniu Gempia Petenday genat diniin.
3 Naa, tumu' kana' sayep ki tuyu' nami
megukit diniu. Kana' dadema melaati
tuyu' nami. Nda' ami peglimbung,
4 segaga ukiten nami su mauya'an gu-
pia nu Megbebaya', pu' mitelima'en ami,
kaas sinaligen dinami su Gempia Peten-
day. Kana' iini migukit ami dun pu'
peleliagen nami su nga getaw, segaga iini
migukit ami dun adun leliagen dun su
Megbebaya', pu' iini meksima' di ginaa
nami.
5 Misuunan da niu dema pu' su kegukit
nami diniu, nda' ami pekpe'enalenal,
muka' su pitu'un nami, nda'i ginuklip
nami gayak tu selapi'. Miketakesi' dun su
Megbebaya'.
6 Nda' ami pa pagid pekpe'enal tu nga
getaw, pia yamu atawaka lain getaw.
Kagina peneligan ami ni Kristu,
7 bantang daan sugu'en nami amu,
laak nda', sinangkali' iningat nami amu
ma'niin nu gina' megingat tu ngag
bata'en.
8 Kagina petailen nami amu gupia,
inukit nami gusay diniu su Gempia Pe-
tenday nu Megbebaya', pia ami matay sa'
metubu', bugi' melelaat ami gupia diniu.
9 Uu Mingumpated, tegyungen ku diniu
pu' gebii gendaw minamal ami mengim-
baal, adun ndi' nami amu medeligan, su
saanan nami migukit diniu tu Gempia
Petenday genat tu Megbebaya'.
10 Naa, yamui miketakesi' dun muka'
su Megbebaya', pu' su kegduma nami
diniu nga mikpetuud na, nda'i melamug
dun melaat. Kana' dami dema medangat,
segaga mekesuun ami.
11 Pu' misuunan niu gupia, piksesala
tawan diniu, ibangan nami amu ma'niin
nu kegabang nu gama'en tu ngag bata'en.
12 Pinguliksegan nami amu, pingamu'
nami amu, muka' pinengi nami diniu
baalen niu kig leliagen dun su Megbe-
baya', pu' migenggat iin diniu sumakup
amu di keglekaunutanen muka' mpe-
duma amu dig dengeganen.
13 Naa, iin dademai mekpaladpalad ami
dun tu Megbebaya', pu' su kegukit nami
diniu tu talu'en, pikineegan niu muka'
dinawat niu, pu' pimilang niu su kegukit
nami kana' talu' nu getaw, segaga tantu
talu' nu Megbebaya'. Iin daan tu'u, pu'
puun di talu'en kia, pepegenen nu Meg-
bebaya' su kesalig niu nu nga mekpetuud.
14 Su nga pikumpungan nu nga sum-
inalabuuk dini Kristu Isus ditu Judea,
mipenunggilingan niu ilan, pu' piglegetan
amu nu nga samataw niu ma'niin nu
kegleget dinilan nu nga samataw nilan
getaw Judea.
15 Su nga getaw Judea, ilan su mik-
patay tu Kaunutan ta si Isus muka' tu
nga pimuunan nu Megbebaya' begudiin
sampay inutidan dami dema nilan dig
daan benwa nami. Mimilas ilan gupia
tug leliagen dun su Megbebaya', muka'
miglekuntra ilan tu tiba'an getaw.
16 Pu' bilibadan ami nilan sia pu' ndi'
nami ukitan su nga kana' getaw Judea
adun megaweni nga kana' getaw Judea.
Ma'nia mingikteb nai sala' nilan. Dipetan
na su nga getaw Judea nu ginukuman
dinilan nu Megbebaya'.

Sug Buga'an ni Pablo

17 Naa Mingumpated, su keksuay ta,
pia nda' ita peksuay dig delendeman,
dig lawas laak, muka' pia nda' maiben,
mibuga' ami gupia diniu. Mauya'an nami
gupia mengumbelayan ami diniu puli',
adun mekinita'ay ita.
18 Kagina kiaig delendeman nami, naan
kini, tatapu mekpulingkas mpuli' ditu
niu, laak bilibadan ami ni Satanas.
19 Sa' upama kana' da yamu, sa' mateng
puli' su Kaunutan ta si Isus, mpiid ami
sia, nda' siaig leliag nami. Pu' pekpelaban
nami su gendaw maita' nami amu di
gedapanen,
20 pu' yamu daani puunen pigbesaan
ami, muka' yamu dademai puunan nug
leliag nami.

3

1 Mendadi su nda' na nami metigelig
buga'an nami diniu, delendeman nami
mbilin pami diag lunsud Atenas muka'
2 sumugu' ami dini Timoteo mangay
ditu niu. Pu' si Timoteo, iin su mimated

dinita sesugu'en nu Megbebaya', limbang
nami dadema megukit tu Gempia Peten-
day mekatag dini Kristu. Sinugu' nami iin
meditu niu pementekeneni kesalig niu,
3 adun nda'idun diniui metalin saba'
nu kegleget diniu nu nga samataw niu.
Yamu, misuunan niu pu' subay mbianan
ta su nga kelegenay, pu' kia su pigdelen-
dem nu Megbebaya'.
4 Pu' su saanan pa nami ditu niu,
daansama' tinalu' nami diniu pu' pe-
glegetan ita, muka' misuunan niu gupia
mipenggulaula na.
5 Iini sinugu'u dun si Timoteo meditu
niu, pu' ndi'u metigeli kelibulengu. Sin-
ugu'u iin, adun metukawan ku su kesalig
niu. Milibulengu dun pingindanan namu
sia nu Palin, melasay laak siai pinggulaula
nami ditu niu.

6 Naa, nandaw masi', misuunan na
nami kana' ma'antui mipenggulaula. Pu'
su kedateng puli' ni Timoteo, inukiten
dinamii gempia pu' suminalig pamu gu-
pia ditu Megbebaya'. Muka' metau amu
melelaat tu samataw niu. Inukiten dema
dinami pu' gempia lelayuni ginaa niu
dinami, muka' mibuga' amu dinami maa'
nug buga'an nami diniu.
7 Mendadi, Mingumpated, pia milege-
nan ami dini muka' piglegetan ami, kali'
nami medengeg mekatag di kesalig niu,
miulikseg ami.
8 Ma'antu, mekeginaginaa ami sa' gem-
pageni keksalabuuk niu ditu Kaunutan ta
si Isus.
9 Kaas mekekpaladpalad ami gupia tu
Megbebaya' mekatag diniu. Mekpalad-
palad ami diniin puun tug leliag nami su
sinaanan nami menenabi,
10 pu' gebii gendaw pekpenenabi ami
gupia, mekinita'ay ita, adun titulu'an
nami amu taman kulang di sinuunan niu
tu kekpetuud ta.

11 Naa, penenebiin nami, endamen nu
Gama' ta Megbebaya' muka' nu Kaunutan
ta si Isus sug bianan nami pangay ditu
niu.
12 Muka' yamu, penenebian nami amu
peksemeten nu Kaunutan ta sug lelaat
niu saladua' dig duma niu muka' di nga
kelaunan getaw, sampay melepeng tug
lelaat nami diniu.
13 Ma'antu pementekeneni ginaa niu,
adun menggangeti kekesuun niu, muka'
metelima' amu nu Gama' ta Megbebaya',
sa' mateng puli' su Kaunutan ta si Isus
ilan nu ngag launan sakupen.

4

Sug Bianan nu Gempia Pegbetaden

1 Naa, uu Mingumpated, duun pai
telu'en ku diniu. Su dia pami niu,
pitu'unan nami amu di kepia pegbetaden
niu, adun leliagen dun su Megbebaya'.
Dinunutan niu dayun. Nandaw ia, pe-
nengiin nami dadema diniu, pektalente-
nan niu gusay, pu' pigwekilan ami nu
Kaunutan ta si Isus.
2 Muka' misuunan da niu su tinit-
ulu' nami diniu puun tu pegbaya' nu
Kaunutan ta si Isus.
3 Kaas pegwakil niuig lawas niu tu Meg-
bebaya', adun mekesuun amu. Pegliaw
niu dademaig dusa, pu' iini mauya'an nu
Megbebaya'.
4 Pu' su ngag laki, diadia sa' suay,
subay pebian di kegwakilen kia muka' di
gungaya',
5 kana' didali' maa' nug betad nu getaw
ndi' megbasa tu Megbebaya'.
6 Subay nda'idun diniui mekpelaat tu
samasakupen, nda'idun dademai meglim-
bung, pu' pigad nami daan diniu sampay
pipeglengilam nami diniu pu' adin su
menggulaula dun, pelebu'an gupia nu
Kaunutan ta.
7 Ma'antu, nda' ita enggatay nu Megbe-
baya' megdusa ita, segaga pegwakil taig
lawas ta diniin.
8 Mendadi adin su memilas di tinitulu'u
kini, kana' getawi pemilasenen, su da
laak Megbebaya', pu' iini megbegay diniu
mekesuun Balakaten.
9 Naa ki pektinebangay pelum, ndi' na
nami kambat sulaten diniu, pu' pitu'unan
namu nu Megbebaya' meglinelaatay amu.
10 Melelaat amu laung tu ngag launan
samasakup ta di tibuuk benwa Maceda-
nia. Kaas penengiin nami diniu, meg-
dugangi kektalenten niu dun.

11 Melengas ndi' amu meksasaw di kegbebenwa niu, ndi' niu penginempenay su nda'ig labet niu dun, muka' ndi' damu dema megdalig dig lain getaw megleketubu',
12 adun pegbesaan amu nu nga getaw nda' pa pekpetuud, muka' ndi' na niu medalig tug lain getaw su kulang diniu.

Su Kelusad puli' nu Kaunutan ta

13 Naa Mingumpated, ki samasakup ta su nda' na, mauya'an nami gupia mesuunan niu su mpenggulaula dinilan, adun ndi' amu melegenan maa' nu nga getaw nda'i pedetengenen.
14 Kagina mituudan ita dun minatay si Isus dayun mitubu' puli', muka' mpuli' dini, naa, mituudan daita dema dun pu' adin su minatay suminakup dini Isus, petubu'en puli' nu Megbebaya' muka' petendugen dini Isus.
15 Pu' ukit nami diniu su mialap nami ditu tinalu' nu Kaunutan ta. Ita su nga tetubu' pa mbilin dini sampay lumusad puli' su Kaunutan ta si Isus, ndi' ita mauna ditu nga nda' na.
16 Ma'niin ma. Sa' lumusad su Kaunutan ta si Isus, duuni medengeg ta mektawag diag langit muka' ki tingeg nu tampusan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit muka' tingeg da dema nug bugyung nu Megbebaya'. Iin dayuni mpenggulaula. Bekna, metubu' puli' su nga mikpetuud dini Kristu minatay na.
17 Dayun ita, su nga tetubu' pa mbilin dini, metekaw ita pelentuun metendug dinilan sumungkak di Kaunutan ta si Isus dia gawanawan. Ma'antu, meksalabuuk ita dayun megbenwa diniin di nda'i tamanen.
18 Kaas, saladua', pegeguliksegay amu di pigwali nami kini.

5

Pengendamay niui Ginaa niu tu Kelusad puli' ni Kristu

1 Naa Mingumpated, ndi' nau kambat sumulat diniu sa' nanu mpenggulaula ia.
2 Pu' ki kelusad puli' nu Kaunutan ta si Isus, misuunan na niu tantu, iini maa' nu kedateng nu megdaaw di gebii, pu' metekawan duni nga getaw.
3 Sa' telu'en nu nga getaw pu' melinaw na daw muka' nda' nai gendek ta daw dun, naa metekaw ilan pelebu'ay maa' nug libun metekaw megbatik tian. Nda'idun demai mekegliaw dun.
4 Laak dagid yamu, sa' matengi gendaw kia, ndi' amu metekawan maa' nu mitekawan nu megdaaw, pu' kana' amu sakup nu medelem maa' nu nga ndi' mekpetuud.
5 Sakup damu nu tiag, sakup amu nu gendaw, pu' pisuun diniu su metuud. Nda'ig labet ta di gempenggulaula di gebii muka' di gempenggulaula di medelem.
6 Kaas subay ndi' ita mpia mektulug maa' nu nga ndi' mekpetuud. Subay megenduk ita muka' pelegdengen taig delendeman ta.
7 Pu' iin da gusay mededali' nu nga getaw, mektulug sa' gebii, muka' pagid sa' gebii, mededali' nu nga getaw megbebulek.
8 Laak ita, kagina sakup ita nu gendaw, subay pelegdengen taig delendeman ta. Ma'antu pektalentenan tai kesalig ta dini Isus muka' sug lelaat ta tu nga getaw, pu' iini maa' nu menending tug lawas ta. Pektalentenan ta dadema su pedetengen ta pu' megawen ita ditug binaya' gebii bu' gendaw, pu' gitunganen dun iini menending tu gulu ta.
9 Pu' kana' iini tindu'an ita dun nu Megbebaya' adun melegenan ita di ginukumanen. Segaga iini tindu'an ita niin dun, pegawen ita niin di Kaunutan ta si Isukristu.
10 Pu' si Isusi minatay guminanti' dinita, adun mekegduma ita diniin, pia ita matay sa' metubu', ditu kelusaden puli'.
11 Kaas pegeguliksegay amu muka' pektinebangay amu, maa' nu gulaula na niu nemun.

Katapusan Titulu'an di Sinulat kini

12 Naa, penengiin da nami dema diniu, Mingumpated, su nga tindu' nu Kaunutan ta meguit diniu, su nga menamal meguit muka' mektitulu' diniu, subay pegbesaan niu ilan.

13 Pegbesaay niu ilan gusay, muka' petail niu ilan saba' nu pinggulaula nilan. Subay meksalabuuk amu.

14 Naa, penengiin nami pa pagid diniu, titulu'ay niu su nga mikeneng mengimbaal, penguliksegay niu su nga melemu melayu'i ginaanen, muka' ebangay niu su nga kana' pa gempageni kekpetuuden. Muka' ndi' na niu pengebetay su ngag launanen.
15 Ndi' amu pia meksesuli'ay. Iini mpia penggulaulaan niu, mektinebangay amu muka' ebangan niu su ngag launan getaw.

16 Muka' subay leliagen amu gebii gendaw,
17 nda'i timpu kenenabi niu,
18 muka' pia alanduni mpenggulaula niu, pekpaladpalad amu dun tu Megbebaya', pu' kiai mauya'anen penggulaulaan niu nu nga suminalabuuk dini Isukristu.
19 Muka' pagid, su mekesuun Balakat nu Megbebaya', ndi' niu iin belibaday.
20 Muka' ndi' niu pemilasay su ngag laung nilan megwali ilan di talu' nu Megbebaya'.
21 Laak peksima' niuig launanen. Pektalentenay niu dayun su melengas.
22 Pegliaw niu su melaat gulaula, pia alandun.
23 Naa, penenebiin ku tu Megbebaya', su megbegay pianan ginaa di getaw, petelima'en amu niin muka' ingatenen su ginaa niu, sug delendeman niu sampay sug lawas niu, adun sa' lumusad puli' su Kaunutan ta si Isukristu, nda' nai melamug diniu melaat, mekesuun namu tantu.
24 Mesuunan ta pu' penggulaulaanen ia, pu' meseligan su Megbebaya', su migenggat diniu sumakup diniin.

25 Mingumpated, penenebiay da niu ami dema.
26 Su ngag launan samasakup niu, pegdedialay niu ilan maa' nug dedial niu di gapen niu.
27 Puun tu pegbaya' bigay dinaan nu Kaunutan ta, penengiin ku diniu, ki sinulatu kini, basa niu tu ngag launan mikpetuud.

28 Naa, penenebiin pa nami ditu Kaunutan ta si Isukristu, mbianan niu lelayun su tulungen diniu.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw TESALONICA

Piuna di Kedua' Sulat ni Pablo tu nga Getaw Tesalonica

Naa, kagina mipuitan na ni Pablo sulaten su nga samasakupen ditu Tesalonica, ta' mai piwitanen dun pelum ki sinulaten kini? Pu' kiin, su nga sakup ni Kristu dia Tesalonica, migdua'dua' dawig delendeman nilan mekatag di kelusad puli' nu Kaunutan si Isukristu. Kaas mauya'an ni Pablo pementekenen sug delendeman nilan ditu. Pigwalinen dinilan pu' su Kaunutan si Isus, ndi' lumusad puli', subay duuni kuntranen mauna dateng. Tinitulu'en dailan dema pu' subay penggengeten nilan su kesalig nilan tu Megbebaya' pia ta' alanduni gikteb nu kelegetay nilan muka' kelegenay nilan.

1 Naan si Pablo, muka' su ngag dumau si Silas muka' si Timoteo, puitan ku amu sulat, yamu nu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug lunsud Tesalonica suminalabuuk na ditu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu.
2 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Mengukum si Kristu di Kelusaden puli' dini

3 Naa yamu Mingumpated, gebii gendaw subay pekpeladpeladan nami su Megbebaya' mekatag diniu. Bantang na daan mekpaladpalad ami diniin, pu' migisegi kesalig niu, miksamet dademai keglinelaatay niu.
4 Kaas sa' meksimba ami dia nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu, pingangya' nami amu dinilan, pu' miktigel amu di kegleget diniu, muka' nda' mpalini kekpetuud niu pia milegenan amu.
5 Naa, ki pigbetad niu muka' kektigel niu kia, iin su tu'us pu' melepengi ginukuman nu Megbebaya', kaas baalen amu niin bantang sumakup ditu Keglekaunutanen. Pu' saba' nu kesakup niu tu Keglekaunutanen, milegenan amu nemun.
6 Muka' penggulaulaan pa nu Megbebaya' su gempia, pu' pelegetanen su nga mikpeleget diniu,
7 muka' peleliinen amu nga pilegetan, sampay yami pa pagid. Penggulaulaan nu Megbebaya' sa' metua' puli' su Kaunutan si Isus genat tug langit, tendugan nu nga ginuungan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit muka' liga' gapuy,
8 adun pelebu'anen su nga mimilas tu Megbebaya' muka' mimilas tu Gempia Petenday mekatag di Kaunutan ta si Isus.
9 Iini pelabu' di nga memilas, pelaatan ilan di nda'i tamanen, pu' peliu'en ilan nu Megbebaya' tu Kaunutan ta, muka' tu kelengas nu pegbaya'en muka' ginuungen.
10 Mpenggulaula di gendaw nu ketua'en puli', pu' iini metua' dun si Isukristu, pededengegen nu piglegetawanen, muka' pegbesaan dadema nu ngag launan mekpetuud kampu' amu, pu' mituudan amu di ginukit nami.
11 Kaas tatap nami amu penenebiay, pu' baalen nu Megbebaya' su pegbetaden niu mbantang di ke'enggaten diniu. Penenebiin da nami dema, puun tu ginuungen pekpelasenen sug launan gempia delendeman niu sampay sug launan penggulaulaan niu puun tu kesalig niu.
12 Ma'antu mpededengeg niui ngalan nu Kaunutan ta si Isus, muka' pededengegenen damu dema. Mpenggulaula pebian di tulung nu Megbebaya' su pektemuyen ta muka' nu Kaunutan ta si Isukristu.

2

Metua' su Pinulay

1 Naa, Mingumpated, ki kelusad puli' nu Kaunutan ta si Isukristu muka' ki kekpungun ta diniin, penengiin nami diniu,
2 ndi' megdua'dua'ig delendeman niu dun. Ndi' damu dema melibuleng pu' minateng na daw ki gendaw kia. Mabu' laung dun nu getaw pu' naan dawi miktalu' dun saanan ku migwali talu' nu Megbebaya', sa' migukitu, sa' daw sinulatu.

3 Pia ta'i mektalu' dun, ndi' amu pekpelimbung. Pu' ndi' pa mateng ki gendaw kia subay mauna memilas gupia tu Megbebaya' su nga getaw, muka' metua' dadema su pinulay, su ginandam pengain ditug linaw gapuy.
4 Ki pinulay kini, iin su kumuntra tug launan pemilangen nu getaw diwata muka' tug launan pektemuyen nu getaw. Mekpelabaw dig launan nilan sampay mangay diag Balay Pengedapan tu Megbebaya', megingkud dia, engkenenen iini Megbebaya'.
5 Nda' ba niu medelendem pu' su saanan ku dia niu, iini tinalu'u diniu?
6 Daan na niu misuunan pu' nemun duuni megbelabag di kuleg nu pinulay sampay mateng nai gempia timpu. Ki pinulay, metua' dayun,
7 pu' kuminulegkuleg na su gandang pigbuni betad nga getaw mekesesala', laak mibebelebagan pa sampay mawa' na su migbebelabag dun.
8 Mbuasan dayun su pinulay, muka' petain nu Kaunutan ta si Isus pebian di giup, binesaan di tiag nu ketua' nu Kaunutan.
9 Bena' metua' su pinulay, puun tu pegbaya' ni Satanas. Penggulaulaneni mekesalebu' tu'us muka' ginuung, adun mpegbelusanen su nga getaw.
10 Peglimbunganen di gininisan melaat su nga getaw gasal nilan mpeditug linaw gapuy, pu' nda' nilan telima'ay su metuud muka' nda' nilan mauya'ay, tekaw buus megawen ilan sia.
11 Ma'antu buangen ilan gupia nu Megbebaya' mpeglimbungan, kaas metuudan ilan dun sug balus.
12 Deksu'anen, ukuman ilan nu Megbebaya' muka' pelebu'anen dadema sug launan ndi' mekpetuud tu tantu metuud muka' sug leliagen dun sug dupangan.

Tindu' amu nu Megbebaya' Megawen

13 Naa yamu pelum, uu Mingumpated petailen nu Kaunutan ta, subay mekpaladpalad ami lelayun tu Megbebaya' mekatag diniu. Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', tindu' amu niin megawen pibian di ginuung nug Balakaten. Megawen amu daan, pu' binaal amu niin piglegetawanen pibian dadema dig Balakat nu Megbebaya' muka' miksekat tu kekpetuud niu tu metuud.
14 Inggat amu nu Megbebaya' megawen pibian di Gempia Petenday inukit nami diniu, adun mpeduma amu dig dengegan nu Kaunutan ta si Isukristu muka' tu kegbasa diniin.
15 Kaas, ndi' megdua'dua'ig delendeman niu di titulu'an nami diniu, ndi' niu selingaway, pia di ginukit nami, sa' su sinulat nami.
16-17 Naa, penenebiin nami tu Kaunutan ta si Isukristu muka' tu Gama' ta Megbebaya', penguliksegan amu niin muka' pepentekenenig delendeman niu mekatag dig launan gempia penggulaulaan niu muka' pektelu'en niu, pu' petailen ita niin muka' tulungen ita niin, kaas mengulikseg ita di nda'i tamanen, muka' bigayan ita niin gempagen pedetengen.

3

Penenebiay niu ami

1 Naa, uu Mingumpated, duun pai telu'en ku diniu. Sa' yami, kelelaat penenebiay niu ami, adun medali' mesigwag gusayi gukiten nami mekatag di Kaunutan ta muka' metelima' dadema gupia maa' nu mipenggulaula diniu.
2 Penenabi damu dema, megawen ami di nga mekedupang muka' di nga getaw lelayun melaati gulaula nilan, pu' kana' nug launan getawi suminalig tu Kaunutan ta.
3 Laak su Kaunutan ta, meseligan iin. Pementekeneni kekpetuud niu muka' penendingan amu niin di Palin.
4 Kagina pingmetuudan ami niin, iini kesalig nami mekatag diniu, pinggulaula na niu su tinitulu' nami diniu, muka' penggulaulaan pa niu.
5 Penenebian nami amu isegen nu Kaunutan ta dig delendeman niu sug lelaat dinita nu Megbebaya' muka' su kektigel niu miksekat dini Kristu.

Peksituges amu Mengimbaal

6 Naa Mingumpated, kaas tinitulu' nami amu pegliaun niu su nga samasakup niu

melela', su nga ndi' mengimbaal, su nga
ndi' dumunut tu tinitulu' nami diniu.
Tinitulu' nami amu, pu' pigwekilan ami
nu Kaunutan ta si Isukristu.
7 Misuunan niu su pinggulaula nami su
saanan nami ditu niu. Subay penunggilin-
gan niu ami, pu' yami, nda' ami peglela'
ditu.
8 Nda'iduni ginalap nami gaan atawaka
pektulugan nda' nami biaday. Gebii
gendaw minamal ami mengimbaal, adun
ndi' nami amu medeligan.
9 Pia yami siaig bantang menengi diniu
sukayan, nda', pu' adun mbaal niu ami
gempia lendasan.
10 Ndi' ba metuud, su saanan nami dia
niu, iini tinitulu' nami diniu, sa' duuni
getaw ndi' mengimbaal, ndi' dema niu
paanen?
11 Pu' midengeg nami duun dawig
duma niu melela', ndi' daw mengimbaal.
Iin laaki temba'enen, su kenginampenen
tu nda' naig labeten dun.
12 Naa, su nga sakup ma'nia, puun
tu kegwakil dinami nu Kaunutan ta si
Isukristu, titulu'an nami ilan muka' pegad
nami dinilan, subay mengimbaal ilan di
kegleketubu' nilan, muka' ndi' ilan mesa-
saw di pegbenwa.
13 Yamu dema Mingumpated, ndi' niu
lukasay gulaulaay su gempia.
14 Sa' duun diniui ndi' dumunut tu
sinulat nami kini, pedelendem niu dun
ndi' amu megduma dun, adun mpiid.
15 Laak dagid, ndi' niu iin pemilangay
kuntra niu. Subay titulu'an niu ma'niin
nu ngudan niu.

Katapusan Sinulatu diniu

16 Naa, su Kaunutan ta, penenebiin
nami diniin pepiananeni ginaa niu gebii
gendaw, pia ta' alanduni kebetang niu,
pu' iini puun gupia nu pianan ginaa.
Muka' penenebiin da nami dema diniin,
megduma iin diniu, launan niu.
17 Naan si Pablo. Ki pinirmaan ku di
sulat kini, naani suminulat dun. Kiai
tu'us dig launan sinulatu pu' suminulatu
dun, kiaig betadu sumulat.
18 Penenebiin nami pa pagid ditu
Kaunutan ta si Isukristu begayan amu
niin tulungen gebii gendaw, launan niu.

Daal daitu.
Pablo

Sug Bekna Sulat ni Pablo dini TIMOTEO

Mendadi, kini si Timoteo, sala tawan di ngag limbang ni Pablo muka' mibaal dadema lepeng bata' ni Pablo. Getaw Judea su gina' ni Timoteo, laak su gama'en, kana' getaw Judea. Mikita' si Timoteo muka' si Pablo su saanan ni Pablo megukit di Gempia Petenday tug lunsud Listra, sakup Asia (su nasud Turkey nemun). Dayun genat nitu, tatap migdunut dini Pablo si Timoteo.

Naa, ki sulat kini ni Pablo, tigyungen dini Timoteo pu' subay petubudanen baalay su pibaal diniin nu Megbebaya'. Pu' si Timoteo, sala di nga kaunutan nu pikumpungan nu nga sakup ni Isus tug lunsud Efeso muka' dig lumibut benwa. Tinitulu' ni Pablo di sinulat kini pu' subay pemaagen su nga mekpetu'un dig balus. Tinitulu'en dadema sug betad memili' tu kaunutan nu nga sakup, mektendu' tu megabang dun sampay sug betad menemba' dig balulibun. Tinikuk pa pagid ni Pablo dini Timoteo ki peksiba'anen pegbetaday, adun mbaalig lawasen gempia lendasan tu nga samasakupen.

Duun pagidi gempia besaan mekatag dini Timoteo dia sala libru mpeduma dig Begu Pasad *kini,* Ki nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu *16:1-3, muka' di 17:14-15.*

1 Dini'a Timoteo,

Naan si Pablo, peneligan ni Kristu Isus, pigwekilan nu Megbebaya' su Meglegawen dinita muka' ni Isukristu su pedetengen ta mpuli' dini.

2 Puitan ku ya'a sulat, pu' ma'niin ka tantu bata'u, puun di kesalig ta. Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, mbianan mu su tulungen, sug lelaaten sampay pianan ginaa.

Su Mekpetu'un dig Balus muka' su Palinta nu Megbebaya'

3 Naa, su saanan ku mangay ditu Macedonia, pinengiu dini'a bilin ka diag lunsud Efeso. Nemun duun nai mektitulu' dig lain titulu'an dia, kaas puli'an ku na penengiay dini'a, diaan ka da dun, pu' adun pemeek mu ilan.

4 Belibaday mu ilan mektalenten tu sagya gukiten, muka' tug listaan nu gesalan nda'i tamanen, pu' puunan ia nu pekpelawan, muka' kana' mekegabang di kektalenten ta tug delendeman nu Megbebaya'. Iin laaki mekegabang dun, su kesalig ta.

5 Pinengiu dini'a, pemaag mu ilan, pu' adun meglinelaatay su nga getaw mekpuun di gempia delendeman muka' di tantu kesalig.

6 Pu' duunig duma, misuay ilan di gempia delendeman muka' di kesalig sampay mitalin ilan. Pu' pegyegaan nilan su nda'i gatagen,

7 pu' mauya'an nilan mekpetu'un ilan sia tu Palinta nu Megbebaya', laak nda' nilan mesabut tantu su pinulingkasan nilan titulu'ay, muka' su piglegintuud nilan gupia.

8 Naa, su Palinta nu Megbebaya', suunan ta gupia pu' melengas Palinta, sa' melengasi pebianan ta dun.

9 Pu' suunan ta dadema nda' palintaay tu nga mekesuun getaw. Pinalinta tu nga ndi' mektalenten tu palinta, tu nga mimilas, tu nga ndi' megbasa tu Megbebaya', tu nga mikesala', tu nga medupang, tu nga mektalenten laak tu kinilawan, tu nga mekpatay mekegulangen, tu nga memunu'an,

10 tu nga medusa, tu ngag laki megunay tu samalakinen, tu ngag libun megunay tu samalibunen, tu nga mengulipen, tu ngag belusen, tu nga membaalbaal takesi', sampay tu nga getaw pemelaunen pia ta' alandun pai gempia titulu'an.

11 Pu' ki titulu'an kia, mpeduma di Gempia Petenday mekatag di Megbebaya' su gempia penalan, su megdedengeg gupia Diwata, pu' iini puun nu pianan ginaa. Ki Gempia Petenday kia, iin su pisalig dinaan nu Megbebaya'.

Su Kekpaladpalad ditug Lelaat nu Megbebaya'

12 Naa naan, mekpaladpaladu dini
Kristu Isus su Kaunutan ta, pu' bigayanu
niin sekegu mbantang tu pisaligen di-
naan. Mekpaladpalad dau dema diniin
pu' mipemilangu niin meseliganu, kaas
tindu'u niin sesugu'enen,
13 asa su nda' pau tendu'ay, piksudi'an
ku iin. Pilegetan ku dadema su nga
sakupen muka' sininau iin. Laak dagid
nda'u pa mesuunay su gempia pengg-
laulaan ku muka' nda' pau pekpetuud,
kaas lilaatanu nu Megbebaya'.
14 Tinulungu gupia nu Kaunutan ta,
ma'niin milebiananu niin tulungay, pu'
bigayanu niin kekpetuudu diniin muka'
lelaatu di nga samatawu puun tu kesal-
abuuk ta dini Kristu Isus.
15 Meseligan gupiai talu' kini muka'
mpia telima'en, si Isukristu, iini midini
dun lumbang kini, guunenen su nga
mikesala'. Tampusan mikesala' mau di
nga mikesala',
16 laak lilaatanu nu Megbebaya', adun
paita'en di nga getaw pu' metau si Kristu
Isus mektigel di mikesala' getaw. Kaas
binaalu tenggi'an tu nga mekpetuud ditug
binaya' gebii bu' gendaw, su nga begayan
ketubu' nda'i tamanen.
17 Ma'antu, penalan ta di nda'i tama-
nen su Meglekaunutan, su nda'i gumulen
muka' ndi' maita', sug buntung Megbe-
baya', pegbesaan muka' penalan lelayun.
Amen.
18 Naa, ki mbata' Timoteo, pegwakilu na
dini'a, titulu' mu ini tu nga samasakup
mu, maa' nu tinalu' pedaan nu pimuunan
nu Megbebaya' mekatag dini'a. Kaas
delendem mu su tinalu' nilan, adun pene-
malan mu ukitay su melegdeng titulu'an.
Muka' penemalan mu dema pektalente-
nay
19 su kekpetuud mu di gempia delende-
man. Pu' duuni nga mimilas tu gempia
delendeman nilan sia, kaas mibeleng nai
kekpetuud nilan.
20 Ngag duma nilan si Himeneo muka'
si Alejandro, su ngag bigayu dini Satanas,
adun mektu'un ilan pu' subay ndi' na
nilan peksudi'an su Megbebaya'.

2

Sug Bianan di Kekpungun niu

1 Naa taman talu'u diniu, penengiin ku,
ita nga suminakup na, subay penenebiin
ta tu Megbebaya' sug launan kulang
dinita. Subay penenebian ta su ngag
launan getaw, muka' pekpeladpeladan
ta su Megbebaya' mekatag dig launan
getaw,
2 sampay su nga gadi' muka' launan
kaunutan dig benwa. Penenebian tailan,
adun melinawi kegbenwa ta, muka' nda'i
sasaw dun sampay mekegbasa ita tu Meg-
bebaya' muka' gempiai pegbetaden ta.
3 Ma'antui gempia kenenabi leliagen
dun su Megbebaya' su Meglegawen
dinita.
4 Pu' mauya'anen sug launan getaw
megawen di ginukumanen, muka'
mauya'anen mesuunan pa nug launan
getaw su metuud.
5 Pu' duun laaki salabuuk Diwata muka'
duun dademai sala tawan peseksudenen
su nga getaw tug Diwata Megbebaya', si
Isukristu, getaw dadema.
6 Iin, bigayen matayig lawasen, adun
lekateneni tiba'an getaw. Pibian dia,
pinita'en di gendaw bantang kekpaita'en
pu' mauya'an nu Megbebaya' megawen
su ngag launan getaw.
7 Iini miktendu' dun dinaan peneli-
ganu niin, adun ukiten ku ia, muka'
mekpetu'unu tu nga kana' getaw Judea
mekatag di kesalig dini Isus muka'
mekatag di metuud. Kana' balusi pek-
telu'en ku kini, pu' metuud.
8 Naa, pia adini pikumpungan nu nga
mekpetuud, iini mauya'an ku, sug lakii
menenabi, su pigwakilig lawasen tu Meg-
bebaya', nda'ig lengeten atawaka sualanen.
9 Su ngag libun pelum, iini mauya'an
ku seluken nilan su sinukalay muka' su
mbantang di kegbasa di getaw, kana'
megdedelaga. Ndi' nilan mpia pelebian
penlenu'lenu'ay sug buuk nilan. Ndi'
nilan mpia selukenig bulawan atawaka
dyamanti atawaka pekayan bai.
10 Iini melengas paita' nilan tu nga
samataw nilan, sug lelaat nilan maa' nu

pekayan, pu' mbantang dig libun engkenenen pu' megbasa tu Megbebaya'.
11 Subay metamed ilan mektu'un muka' mekpetuud ilan tu mekpetu'un dinilan.
12 Ndi'u begay su ngag libuni mekpetu'un atawaka meglekaunutan di ngag laki dia pikumpungan, subay metamed ilan.
13 Pu' iini miuna biwat si Adan, dayun si Iba'.
14 Muka' kana' si Adani pigbelusan ni Satanas, sug libun laak, kaas iini mimilas sug libun.
15 Pia ma'antu, su saanan nilan megbata', megawen su ngag libun sa' pektalentenan nilan su kekpetuud nilan tu Megbebaya' muka' sug lelaat nilan tu samataw nilan, sa' mektalenten ilan di kekesuun sampay ndi' ilan mekpaita'ita'.

3

Su nga Kaunutan di nga Pikumpungan nga Sakup

1 Naa, meseligan gupiai talu' kini, adin su getaw mauya'anen meguit tu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu, mayak di melengas baalen.
2 Ki meguit tu pikumpungan, subay mekesuun muka' sala tawan laaki sawanen. Kana' sempaun, metau meguit dig delendemanen muka' gempiai pigbetaden. Subay metau menemba' tu nga menaikan muka' metau dadema mekpetu'un.
3 Subay ndi' megbebulek, kana' melisualen, segaga mesumaya'. Subay nda' dademai gayaken tu selapi'.
4 Subay metau meguit tu gapenen, petuuden gupia nu ngag bata'en muka' pegbesaan nilan.
5 Pu' sa' ndi' metau meguit di gapenen, mekenduta'i kaingaten tu pikumpungan nu nga sakup nu Megbebaya'?
6 Kana' mpia sa' begu sakup, pu' pinenggi' mangya', deksu'anen, ginukuman dun nu Megbebaya', maa' da nu ginukuman di Palin, pu' migangya' su Palin.
7 Muka' dema subay pegbesaan nu nga kana' mekpetuud su mauya'anen meguit tu pikumpungan, adun kana' mpengumpiiden, dayun daagen sia nu Palin.

Su nga Megabang tu nga Kaunutan

8 Naa ki nga megabang dadema di kaunutan kia, subay tendu'en su gembasa, kana' belusen, kana' meginum melaun muka' kana' mayak tu selapi'.
9 Meksekat di gempia delendeman, subay penemalanen pektalentenay su metuud mekatag di kesalig ta pisuun dinita,
10 muka' unaan pa dema peksima'ay, dekag pa tendu'ay. Sa' nda'i kulang diniin, naa metendu' dayun megabang.
11 Su sawanen, subay gembasa dadema, kana' melibak atawaka sempaun, muka' meseligan dig launan baalen.
12 Ki nga megabang di kaunutan kia, diadia subay sala tawan dai sawanen muka' metau meguit tu gapenen, tu ngag bata'en.
13 Adin su megabang tu kaunutan muka' melengasi kegabangen, naa subay pegbesaan gupia, muka' kana' mpiid megukit Gempia Petenday mekatag di kekpetuud ta dini Isukristu.

Su Tampusan Pisuun dinita di Kekpetuud ta

14 Naa su saanan ku sumulat di sulat kini, iini pedetengen ku, sunguu mangay tu ni'a, pu' adun mekita' ita.
15 Laak dagid, sa' melanganu, mauya'an ku mesuunan mu su gempia pegbetaden nu nga meksalabuuk sumakup tu Megbebaya'. Pu' ita nu pikumpungan nu nga sakupen, maa' ita nu salapenan nu Megbebaya' dinig lumbang kini, kig Diwata nda'i gumulen. Muka' megunut tu metuud mekatag di Megbebaya' ki salapenanen kini, maa' nu pasek pemagen nug balay.
16 Naa, ki pisuun dinita kini nu Megbebaya' mekatag di kekpetuud ta, sug daansama' pigbuni, tumu' nda'ig labaw pa dun.
Kini si Kristu, kuminilawan gupia,
pinita' nug Balakat nu Megbebaya' pu' iini mekesuun,
minita' dadema nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

Lineep ukitay dig launan bansa,
mituudan duni getaw di tibuuk benwa,
pitaas nu Megbebaya' pu' pilentu ditug
langit.

4

Su Mekpetu'un dig Balus

1 Naa, pinluksad telu'ay nug Balakat nu Megbebaya' pu' ditug binaya' gebii bu' gendaw duuni nga suay di kekpetuud, pu' ilan, pektalentenan nilan su ngag limbung muka' su pekpetu'un nu menenulay.
2 Pengmetuudan ilan tu tayupi' nu ngag belusen, su getaw ndi' na metuuk dig delendemanen su melengas.
3 Titulu'en nilan su nga getaw pu' ndi' daw mpia mbela'i. Duun dadema dawi ndi' ma'aan pia laak binaal nu Megbebaya'i gaan kia, adun medawat nu nga mekpetuud muka' mekesuun tu metuud, sa' laak mekpaladpalad ilan dun.
4 Pu' melengas sug launan binaal nu Megbebaya'. Nda'iduni mpemilas dun, sa' duaten di kekpaladpalad.
5 Iini ndi' mpemilas dun, pu' tinalu' nu Megbebaya' mpia aanen, sa' duaten di kenenabi.

Su Gempia Sesugu'en ni Isus

6 Mendadi ya'a, sa' titulu' mu ia tu kepetedan ta, gempiaa sesugu'en ni Kristu Isus. Megiseg dademai kesalig mu puun tu petenday pituud ta muka' tu gempia titulu'an dinunutan mu.
7 Laak pegliaw mui sagya gukiten nda'ig labeten tu kekpetuud ta. Subay pepagen mu dig delendeman mu su mauya'an nu Megbebaya'.
8 Pu' su kegalima dig lawas, duuni pantagen. Su kektitulu' ta dig delendeman ta mauya'an nu Megbebaya', labi pa, pu' pedetengen ta mpianan ita dun nemun, muka' ditug binaya' gebii bu' gendaw mbianan ta ki ketubu' ta nda' nai tamanen.
9 Meseligan dadema gupiai talu' kini muka' mpia telima'en,
10 iini miksilasay ita dun muka' miktegel ita dun baalen ta, pu' seligan ta su tantu Megbebaya', su Meglegawen di tiba'an getaw, labi na su nga mekpetuud dun.
11 Kaas, ki nga tinitulu' kini, titulu' mu tu kepetedan ta.
12 Naa sa' sudi'an ka pu' begu getawa pa, ndi' mu penemba'ay, segaga baal mu lendasanig lawas mu tu nga mekpetuud, lendasan dig yaga mu, dig betad mu, dig lelaat mu, di meseligan ka, muka' di kekesuun.
13 Penemalay mu besaay tu gedapan nu nga getaw su Misulat Talu' nu Megbebaya', penemalay mu ukitay su Gempia Petenday, muka' petu'un mu sampay mekediinu.
14 Gamit mu su tinawan mu bigay dini'a nug Balakat nu Megbebaya' su ketendu' dini'a nu nga kaunutan muka' kektalu' dadema nu pimuunan nu Megbebaya' dia saanan nug launan nilan dupen dini'a.
15 Naa, su kebasa mu, su kaukit mu muka' su petu'un mu, penemalay mu penggulaulaay, adun medayag nug launan getaw pu' megisegi kekpetuud mu.
16 Petubuday mu gupia su pegbetaden mu muka' su pekpetu'un mu, pu' ma'antu megawen ka nu Megbebaya', sug lawas mu sampay su nga mekineeg dini'a.

5

Sug Bian nu Keguit tu nga Samasakup

1 Naa ki nga megulang laki, ndi' mu ilan pegbelu'ay. Pengmia'mia'ay mu ilan titulu'ay ma'niin laak gama' mu. Su ngag laki ngudan pa dini'a, pemilang mu ilan maa' ngudan mu gupia.
2 Su nga megulang libun, maa' ilan nu gina' mu, muka' su ngag libun ngudan pa dini'a, maa' ilan nu ngudan mu gupia, subay gempia daig delendeman mu dun.

Su ngag Balulibun

3 Naa ki ngag balulibun, pegbesaay mu ilan sa' nda'ig duma nilan mektagikul dun.
4 Laak adin sug duunig bata'en atawaka gapu'en, naa sug bata'en, atawaka gapu'en, subay ilani metau mekpetubu' dun. Pu' mekpuun su getaw meglegintau mektamuy tu Megbebaya' meksekat di kegbasanen tu samatawen diag balay,

sampay suli'anen su mekegulangen di kegleketubu'. Kiaig leliagen dun su Megbebaya'.

5 Laak su tantu balulibun, su mitelauy gupia, subay petubu'en nu nga sesuku suminakup dini Isus. Pu' iin laaki seliganen su Megbebaya', kaas minamal mekpaingabang tu Megbebaya' muka' menenabi diniin gebii gendaw.

6 Naa sug balulibun mektalenten tu gayaken, mpemilangu ma'niin minatay saananen tetubu' pa.

7 Kaas sinugu'u ya'a titulu' mu ia tu nga suminakup, adun ndi' mbasul nu ngag lain getaw su ngag balulibun.

8 Sa' duuni samasakup ndi'en petubu'enig beta'anen, labi na su gapenen, sama da pimalawen su kekpetuud, muka' melaat pai pigbetaden batul nu pigbetad nu nga kana' mekpetuud.

9 Naa, kig balulibun mauya'anen mpeduma di penunan nu ngag balulibun, ndi' mu duatay sa' nda' pai genem pulu' taunen, muka' subay mainsan laak mesuay.

10 Medawat sug libun megdedengeg na pu' metau megabang tug dumanen, melengasi kegiba'en dig bata'en, metau menemba' tu nga menaikan, metau dadema mekpebaba' dig lawasen di gabangen tu nga piglegetawan nu Megbebaya', migabang tu nga milegenan, kaas minamal menggulaula melengas.

11 Laak su ngag balulibun begu getaw pa, ndi' nailan deli' duaten. Pu' sa' duuni gayak nilan lema' denlag, dayun mauya'an nilan mesuay puli', naa teliudan nilan si Kristu.

12 Kaas ginukuman dinilan, nda' nilan pemetutay su pinasad nilan diniin.

13 Muka' dema, kagina mekpanaw mekpanaw ilan, naa lula' ilan laak. Labi na meglibak ilan muka' menginampen ilan tu nda'ig labet nilan dun, pegyegaan nilan su gempia pegbuniin.

14 Mendadi mauya'an ku, penginsuaan su ngag balulibun begu getaw pa, megbata' ilan, muka' megingat ilan tu nga gapen nilan, kaas ita nga sakup, ndi' ita mekalan nu kuntra ta.

15 Tinalu'u ia, pu' duun nai ngag balulibun mitalin, dinunutan nilan si Satanas.

16 Naa, sug libun mekpetuud na, sa' duunig beta'anen balulibun, subay iini mekpetubu' dun, adun ndi' melebiani gastu nu pikumpungan nga sakup, kaas mekegabang ilan tu ngag balulibun nda' nai kengayanen.

Su nga Kaunutan

17 Naa, su kaunutan metau meguit tu nga samasakupen, subay pemilangen mbantang pedua' pilu'eni tindan dun, muka' subay pegbesaan gupia. Labi na su nga menamal megukit Gempia Petenday muka' mekpetu'un.

18 Nda' ba sulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Ndi' mpia egbeden sug baba' nug baka mu saananen meglegiik.” Muka', “Bantang tindanan su mengimbaal.”

19 Ndi' dadema mpematutig dangat tu kaunutan nu nga mekpetuud, subay duunig dua' tawan atawaka telui takesi' dun.

20 Su kaunutan lelayun mikesala', subay titulu'en di gedapan nug launan mekpetuud, adun mendek su ngag duma.

21 Penengiin ku dini'a, pektalentenay mu gupia ki titulu'u kini, pu' misuunan nu Megbebaya' muka' si Isukristu sampay su nga mitendu' sesugu'enen getaw langit pu' gempiai titulu' kini. Ndi'a meksulamig dumunut dun, peglepeng mu muka' ndi' mu unaay bentangay ginukuman, pia ta' biselaay dun.

22 Muka' su nga kaunutan di pikumpungan nu nga sakup, ndi' mu ilan dedeli'ay tendu'ay dayun depenay, tekaw buus medela'iga dinilan. Subay megliawa di sala'.

23 Muka' ya'a, kana' na laak tubigi inumen mu. Peginuma maika', bulung di tian mu, adun ndi'a tatap megladu.

24 Naa, duuni nga getaw medayag na gupiai sala' nilan, mauna di ginukuman dinilan. Sug duma, iglud pa, laak medayag da ditug binaya' gebii bu' gendaw.

25 Sama dai nga getaw gempiai gulaulanen, duuni medayag gupia muka' duuni

medayagdayag da. Laak su medayag-
dayag, medayag gupia ditug binaya' gebii
bu' gendaw.

6

Su nga Gulipen

1 Naa, ki nga gulipen suminakup na
dini Isus, subay pegbesaan nilan gupia su
nga gegalen nilan, adun ndi' mpelaatanig
dengegan nu Megbebaya' muka' su tit-
ulu'an ta mekatag di kekpetuud.
2 Subay pegbesaan nilan su nga gegalen
nilan sa' mekpetuud dailan dema, pia
samasakup ilan. Labi na nilan penemalan
ebangay, pu' su pigebangan nilan, pated
na di kekpetuud muka' petailen na.

Sug Lain Titulu'an muka' su Tantu Datu'

Naa, subay petu'un mu ini tu nga
mekpetuud muka' penengiin mu dinilan
penggulaulaan nilan ini.
3 Sa' duuni mekpetu'un ngag lain tit-
ulu'an, muka' ndi'en sengu'en su gem-
pagen talu' mekatag di Kaunutan ta si
Isukristu muka' su titulu'an megagak di
kegbasa tu Megbebaya',
4 pemilangu iin mangya', nda'i mis-
abuten di metuud. Melaat gupiai
ginaanen sa' ndi' mekeglekis muka'
sa' ndi' mekesual mekatag di nga
penelu'enen. Deksu'anen, mengimbegu
su nga mekineeg dun, meksual ilan,
meksinudi'ay ilan muka' megegintapay
ilan,
5 sampay ndi' mekaubus su nga getaw
meksual. Pesemaan ku ilan di mipenulay
muka' miwa'an ilan di metuud, pu' saba'
laung nilan dun, sa' pegbesaan nilan su
Megbebaya', dumatu' ilan.
6 Tumu' su megbasa gupia tu Megbe-
baya', sa' pesukaleni kebetangen, maa'
medatu' daan.
7 Ndi' ba metuud, su kauli' ta dinig
lumbang, nda'i miwit ta muka' sa' mawa'
ita dini, nda'idun na pelumi muit ta?
8 Subay sukal da dinita sa' mekenapet
ita muka' meka'aan ita.
9 Laak su nga getaw mauya'an nilan
dumatu' ilan, naa melemu ilan mpenulay.
Maa' ilan nu metetubu' mitaban di giman,
pu' mayak ilan di nda'i pantagen sampay
mekedupang ilan, kaas malap nilan ke-
laatan sampay mbeleng ilan ditug linaw
gapuy.
10 Pu' su gayak nu getaw tu selapi',
iini puun ditu melaun ginis melaat gu-
laula. Saba' nu gayak tu selapi', melauni
mikpetuud sia, sumiway di kekpetuud,
kaas milegenan ilan ma'niin ilan midugi
tu tebenan dugi.

Titulu' dini'a, Timoteo

11 Laak ya'a, pigwekilan ka nu Meg-
bebaya', pegliaw mu sug launan ma'nia.
Iini penemalan mu penggulaulaay ki
kekesuun, pegbesaay mu su Megbebaya',
saliga diniin, petail mu su samataw
mu, pektigela di kelegenay mu puun tu
kekpetuud ta, sampay mesumaya'a.
12 Pesemaan ku dig lumba'. Gebeka
gupia adun dumaaga ditu gengayan
mu, sa'itada penemalay mu dunutay
su kekpetuud pimuun dinita sampay
melaam mu su ketubu' nda'i tamanen.
Pu' kiai migenggat dini'a dun su Meg-
bebaya', su saanan mu miglegintuud di
gedapan nu melaun miketakesi' dun pu'
mikpetuuda na.
13-14 Penengiin ku dini'a, ndi'a mesayep
mektalenten tug launan sinugu' dinita
sampay lumusad puli' su Kaunutan ta si
Isukristu. Muka' iini takesi' di sugu'an ku
dini'a kini, su Megbebaya', su mimegay
ketubu' dig launan muka' si Isukristu,
su tuminakesi' tu metuud di gedapan ni
Poncio Pilato.
15 Ki ketua' puli' dini nu Kaunutan
ta kini, pepenggulaula nu Megbe-
baya' di pinasad gendaw, pu' iini
megdedengeg Megbebaya', sug buntung
meglekaunutan. Meglegadi' di nga gadi',
meglekaunutan di nga kaunutan,
16 su mipeduunan ketubu' nda'i tama-
nen, su megbenwa di tiag ndi' mesem-
pelan nug duma, su nda'iduni mikaita'
dun muka' nda'i mekaita' dun.
Naa, penalan tain muka' sumakup ita
diniin di nda'i tamanen. Amen.
17 Su nga medatu' di kinilawan
mekpetuud na, subay titulu' mu ilan ndi'
ilan megangya' muka' ndi' ilan sumalig di
kedatu' nilan, pu' kana' meseligani gimu.

Subay seligan nilan su Megbebaya', pu'
begayen dinita su kulang dinita, adun
leliagen ita dun.
18 Sugu'en mu ilan penemalan nilan
penggulaulaay su melengas, mengingabang ilan muka' metawal ilan,
19 kaas metagu' nilan ma'niin ga'us
puun tu seligan nilan ditug binaya' gebii
bu' gendaw, adun malap nilan su ketubu',
pu' iini ketubu'an tantu, pu' nda'i tamanen.
20 Naa, Timoteo, pektalentenay mu su
sinaligu dini'a. Pegliaw mu su nga
kitelu'ay laak, muka' su kekpalawpalaw
laung dun nu getaw sinuunan.
21 Pu' duuni getaw laung nilan dun
duuni sinuunan nilan, laak nda' nilan
mesugatay su tantu kekpetuud.
Naa, penenebiin ku tu Megbebaya',
mbianan niu su tulungen diniu, launan
niu.
Daal daitu.
Pablo

Su Kedua' Sulat ni Pablo dini TIMOTEO

Mendadi, kini si Pablo, bena' mipirisu puli' saba' nu kegukiten mekatag dini Isukristu, mibatiken pu' mabu' ndi' na maiben petain iin. Kaas kig limbangen kia muka' bata'bata'en si Timoteo, piwit dun ni Pablo ki sulat kini. Sinulat dini su tinitulu' ni Pablo, kampu' nu ginukiten di mipenggulaulanen, su sinugu'anen dini Timoteo muka' su kesaligen gupia ditu Megbebaya'. Mabu' kini su katapusan sinulat ni Pablo.

1 Dini'a Timoteo,
Naan si Pablo, peneliganu ni Kristu Isus
tindu' nu Megbebaya' muka' sinugu'u
niin megukit di pinasaden pu' adin su
sumalabuuk dini Kristu Isus, iini mpedu-
unan ketubu' nda'i tamanen.
2 Puitan ku ya'a sulat, pu' ma'niin ka
bata'u petailen ku.
Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya'
muka' tu Kaunutan ta si Kristu Isus,
tulungen ka niin, lelaatan ka niin sampay
pepiananeni ginaa niu.

Kekpaladpalad tu Megbebaya' muka' Kengulikseg dini Timoteo

3 Mendadi, mekpaladpaladu tu Meg-
bebaya', su pektemuyen ku di gempia
delendeman. Pektemuyen ku iin maa' nu
kektamuy dun nu ginepu'ayu. Mekpalad-
paladu tu Megbebaya' sa' medelendemu
ya'a lelayun su saanan ku menenabi gebii
gendaw.
4 Pu' nda'u selingaway su kengaduy
mu di keksuay ta, kaas mauya'an ku
gupia, mekita' ita puli', adun leliagenu
dun gusay.
5 Midelendemu pa pagid su kektinantu
kekpetuud mu, ma'niin nu kekpetuud nu
gapu' mu si Loida muka' danu gina' mu
si Eunice. Naa mituudanu dun ma'nia
dademaig dani'a.
6 Kagina ma'antu, tegyungen ku dini'a,
pegua' mu su tinawan bigay dini'a nu
Megbebaya' sa' dipenan ku ya'a.
7 Pu' ita, kana' iini bigay dinita dun nu
Megbebaya' sug Balakaten adun menalaw
ita. Segaga bigay dinita, adun mpedu-
unan ita pelum pegbaya' nug Balakaten,
adun mekekpinetailay ita muka' adun
metau ita meguit tu ginaa ta.
8 Kaas, ndi'a mpiid megukit mekatag
di Kaunutan ta si Kristu. Ndi'a dema
mpiid di kekpikut dinaan kini saba' nu
kekpetu'un ku mekatag diniin. Laak
penemalay mu ukitay su Gempia Peten-
day pia mekpuun diai kelegenay mu,
pu' ebangan ka nu Megbebaya', adun
mekektigela di gulaula.
9 Pu' su Megbebaya', iin su gumi-
nawen dinita muka' migenggat dinita
mbaal ita nga piglegetawanen, pu' su nda'
pa mbaali gekleb langit bu' lupa', kiaig
delendemanen mekatag dinita. Kana'
puun tu pinggulaula ta pima'antunen
dun, segaga mikpuun tu tulungen dinita
pibian dini Kristu Isus.
10 Muka' nemun mitua' dini su Meglegawen, si Kristu Isus, kaas mibuasan dinita kig delendemanen muka' tulungen kia. Pinita'en dadema dinita su ketubu' nda'i tamanen, kaas ma'niinen tika sug lala nu gumul. Sa'itada, inawa'en su gendek ta di kepatay pu' inukit na dinita su Gempia Petenday.
11 Naa, naan kini, tindu'u nu Megbe-
baya' peneliganu ni Kristu Isus megukit
Gempia Petenday muka' mekpetitulu'u.
12 Kagina peneliganu ni Kristu, mib-
ianan kui kelegenayu kini. Laak dagid,
ndi'u mpiid dun, pu' misuunan ku sug
betad nu seligan ku si Kristu, muka'
mituudanu dun iin su metau megingat
tu pisaligen dinaan sampay di Gendaw
nu Kengukum nu Megbebaya' tug launan
getaw.
13 Kaas, subay pektalentenay mu gu-
pia su melegdeng tinalu'u dini'a, baalen
mu gempia lendasan penunggilingan mu.
Kagina suminalabuuk ita dini Kristu Isus,
sumaliga gusay tu Megbebaya' muka'
melelaata gusay tu samasakup ta.
14 Pepianay mui keguit mu tu metuud
sinalig dini'a nug Balakat nu Megbebaya',
su megbenwa di ginaa ta.

15 Naa, su melaun samasakup ta diag
benwa Asia, misuunan mu, tiliudanu ni-
lan, bisan si Figelo muka' si Hermogenes.
16 Su nga gapen ni Onesiforo pasi',
penenebiin ku tu Kaunutan ta lelaata-
nen ilan, pu' si Onesiforo, iin laak su
tatap mektukaw dinaan. Nda' mpiid di
kekpikut dinaan,
17 pu' su kedatengen dinig Roma, pine-
malanu niin dayun penengaway sampay
mibaangan nau niin.
18 Kaas mpia lelaatan nu Kaunutan ta
si Kristu Isus sa' mateng nai Gendaw nu
Kengukum nu Megbebaya'. Misuunan
mu gupia su gembagel gabang dinaan ni
Onesiforo su saanan ku diag Efeso.

2

Ma'niin ka nu Meseligan Sundalu

1 Naa, ya'a ki mbata', tinulung naita nu
Megbebaya' pibian di kesalabuuk ta dini
Kristu Isus. Kaas pekpepagen mu diniin
su kekpetuud mu muka' su kesalig mu.
2 Pesalig mu tu nga meseligan getaw
sug launan pitu'un ku dini'a di geda-
pan nu melaun getaw, adun su piseligan
mu dademai mekekpetu'un dun tu ngag
duma.
3 Pektigela di kelegenay mbianan ta
ma'niin nu meseligan sundalu sinugu' ni
Kristu Isus.
4 Delendem mu deli' sug betad nu sun-
dalu. Saananen meksundalu, ndi' meg-
dumaduma di kegleketubu' nu nga kana'
sundalu, pu' penemalanen laak dunutay
su sugu'an dun nu kaunutanen.
5 Miksamaig betad nu nga meglumba'.
Nda'iduni malap primyu begay tu
mekedaag, subay dunutanen gupia sug
bianan nug lumba'.
6 Sug betad nu meglupa', miksama da.
Su meglasay mengimbaal dig lupa'en,
subay iini mauna mailasay di sengku'.
7 Pegdelendem mu deli'i tinalu'u kini,
pu' sa' pegdelendem mu, pesabut gela'
dini'a nu Kaunutan ta.
8 Delendem mu si Isukristu su pitubu'
puli', sapu' ni David, tatapu ukitay di
Gempia Petenday.
9 Milegetanu muka' binaludu maa' nu
memunu'an getaw saba'u megukit di
Gempia Petenday, laak dagid su talu' nu
Megbebaya', ndi' mbalud.
10 Iini miktigelu dun tug launan kelege-
nayu, pu' adun megawen su nga tindu'
nu Megbebaya' sumakup diniin muka'
mpeduma ilan lelayun di kelengas nu
pegbaya'en, lumbus puun dini Kristu Isus.
11 Meseligan gupiai talu' kini,
Sa' miksaliunung ita di kepatay ni Kristu
Isus,
mpeduma daita dema diniin di ketubu'en.
12 Sa' menamal ita mektigel di kelegenay
ta,
mekegduma daita dema diniin meglekaunutan.
Sa' pemelaun ta pu' kana' ni Kristu Isusig
dunutan ta,
pemelaunen dadema pu' kana' ita du-
munut diniin.
13 Sa' pinenggi' kana' ita meseligan,
iin, meseligan da gusay,
pu' ndi'en mesu'at sukliayi gasalen.

Gempia Ginaa nu Megbebaya' dini'a

14 Naa, ki tinitulu'u kia, tegyung mu
tu nga getaw dia niu, muka' pegad mu
gusay dinilan subay pegliaw nilan su
sualan di penggelal, pu' nda'i gatagen
muka' meglaat laak su kekpetuud nu
nga mekineeg dun. Tegyungay mu ilan
ma'niin amu pegindeg ditu gedapan nu
Megbebaya'.
15 Muka' ya'a dema, penemalay mu
dunutay su mauya'an nu Megbebaya',
adun gempiai ginaanen dini'a. Peksiba'ay
mu petu'unay su metuud talu'en, dayun
ndi'a mpiid dun.
16 Pegliaw mu sug binu'ang kegyaga
di nda'ig labeten tu pektemuyen ta, pu'
iini mekepelayu' dun su getaw tu Megbe-
baya'.
17 Kig yaga kia, petanggi'u di penekit,
pu' penamal laak meket di guned. Pu'
duunig dua' tawan mikpetu'un dun, si
Himeneo muka' si Fileto.
18 Mitalin ilan dig bianan tu metuud,
pu' pikpetu'un nilan pu' laung, su gendaw
ketubu' puli' nu nga minatay, minayan
na laung, kaas ndi' naita mpeduma dun.
Ma'nia, linibuleng nilan su kekpetuud nu
ngag duma.
19 Pia ma'antu, ndi' mpalin su puun
tu kekpetuud ta dini Kristu Isus, pu'

mikpetindeg dun su Megbebaya'. Nda' ba mesulat di Misulat Talu'en, "Mailala nu Kaunutan Megbebaya' su nga sakupen." Duun pa pagidi misulat dia, laungen, "Adin su getaw laungen mekpaingabang tu Megbebaya', subay belengenen su kemilasen."

20 Mendadi, diag balay nu medatu' getaw duuni pingganen bulawan. Duun dademai pelata. Duun pa pagidi binaal gayu muka' lupa'. Su sinukalay pinggan, lelabung siselem gemiten. Su melengas gupia, bantang gemiten sa' meglekebibu.

21 Naa iini guluganen. Adin su getaw ua'enen su melaat di pigbetaden adun pelengasenen sug betaden, maa' nu melengas pinggan, iinig bantang sugu'en nu Kaunutan ta, bisan ta' alanduni kelengas pebaal dun.

22 Pegliaw mu dema su nga gayak nu ngag begu getaw nda'i pantagen. Pektalentenay mu sug betad mu, adun mekesuun ka, muka' pektalentenay mu su kekpetuud mu, sampay sug lelaat mu tug duma mu muka' su pianan ginaa, ya'a sampay su ngag launan getaw mekpaingabang tu Kaunutan ta di nda'i pegbiksu'an nilan dun.

23 Pegliaw mu pa pagid sug lantugi' nda'i pantagen, pu' misuunan mu deksu'anen ia, sualan.

24 Muka' su sesugu'en nu Kaunutan ta, subay ndi' meksual tug dumanen, segaga lelaatanen su ngag launanen. Subay metau mekpetu'un, muka' metaasig dasunen tug dumanen.

25 Su nga miksual diniin, sa' tulikenen, subay pengmia'mia'anen titulu'ay. Mabu' begayan ilan dayun nu Megbebaya' keksikesuun nilan, muka' mesuunan pa nilan su metuud mekatag dini Kristu Isus.

26 Pu' sa' meksikesuun nailan, mekelaguy ilan di Palin, pu' iin daani minuksu dinilan, adun dunutan nilan sia su mauya'anen.

3

Su Gempenggulaula sa' sungu Melengkebig Benwa

1 Naa, sa' nda' mu gupia mesuunay, sa' sungu melengkebig benwa, melegeni ketubu' nu tiba'an getaw.

2 Ki nga gendaw kia, melaat gupiaig betad getaw. Su nga getaw, penemalan nilan petailay su da lawas nilan, muka' mesaku ilan. Mangya' ilan. Mekpelabawlabaw dailan dema. Menampalaksa ilan tu ngag duma. Memilas ilan tu mekegulang nilan. Kana' ilan mekpaladpalad muka' nda'i ginaa nilan tu Megbebaya'.

3 Nda'i petail nilan tu ngag duma nilan muka' nda'ig lelaat nilan dun. Menlibak ilan muka' ndi' nilan meguut sug delendeman nilan. Peglegetan nilan su nga getaw muka' mpauk ilan tu gempia gulaula.

4 Mektipu ilan muka' petuyangen nilan su ginaa nilan. Melebian ilan kebanggi'itan. Iin laaki pektalentenan nilan, su nga gayak nilan, sabaya' di kegbasa nilan tu Megbebaya'.

5 Tautau dunutan nilan sug betad ta diniwata, laak dagid su pegbaya'en, pemilasen nilan gupia. Su nga getaw ma'nia, subay pegliaun.

6 Duun dadema dinilani nga tautau mekpetu'un menaik tu nga gimbelayan, adun pengmetuudan nilan su nga meglelambing libun, su ngag libun migbuku di nga sala' nilan muka' melemu ilan egaken nu nga ginis gayak nilan.

7 Pia ta' pektu'unay dun, mauya'an nu ngag libun kia petu'un dun, laak ndi' mengganget dig delendeman nilan su metuud.

8 Ki nga getaw kia kumuntra tu metuud, maa' ilan dini Janes muka' ni Jambres kanugdiin, su kuminuntra dini Moises, pu' pemilasen nilan su metuud, pu' mpenulayig delendeman nilan muka' mbulugani kekpetuud nilan.

9 Laak dagid, ndi' mekpalasi penggulaulaan nilan, pu' melemu maita' nu ngag launan getaw sug dupangan nilan. Maa' nu mipenggulaula ni nga Janes kiin.

Katapusan Titulu'an

10 Naa ya'a, misimet mu na su pitu'un ku, su pigbetadu muka' su mauya'an ku dadema baalen ku sinegay pektetubu'

pau. Misimet mu padun su kekpetuudu, su kektigelu dig laatan ginau, su kekpetailu sampay su kektigelu di kelegenayu.
11 Misuunan mu pa pagid su kegleget dinaan muka' su kelegenayu. Misuunan mu su kelaun mibianan ku su saanan ku megukit Gempia Petenday dia ngag benwa Antioquia, Iconio muka' Listra. Misuunan mu su kektigelu di meliget gupia kegleget dinaan, laak dagid ginawenu nu Kaunutan ta dig launanen.
12 Metuud, adin su suminalabuuk dini Kristu Isus muka' mauya'anen penunggilinganen sug diniwata, iini peglegetan tantu nu samatawen.
13 Laak dagid su nga getaw lelayun melaati gulaula nilan muka' su nga mekpetu'un dig balus, menamal megdugangi melaat betad nilan. Meglimbung ilan tu ngag duma getaw muka' peglimbungan dailan dema.
14 Laak ya'a pasi', pektalentenay mu gusay su piktu'un dini'a muka' mituudan ka na dun, pu' misuunan muig betad nu nga mikpetu'un dini'a.
15 Misuunan mu dadema pu' genat kaika'ay mu, iini piktu'un dini'a, su Misulat Talu' nu Megbebaya'. Iin dayuni mikpesuun dini'a pu' ki kegawen begay dinita nu Megbebaya', mekpalas sa' mekpetuud ita dini Kristu Isus.
16 Ki tibuuk Misulat Talu' nu Megbebaya', su Megbebaya'i pigenatanen, muka' gempia pektu'un mekatag di metuud, pemaagen di sayep, titulu' tu mikesala' sampay pektu'un di kektinantu pegbetaden,
17 adun su mektamuy tu Megbebaya', nda'i kulang dun, pu' misangkap dig launan melengas baalen.

4

1 Naa, penengiin ku dini'a ma'niin ita pegindeg di gedapan nu Megbebaya' muka' ni Kristu Isus, su mukum pa di tiba'an getaw tetubu' muka' minatay, muka' su mpuli' dinig lumbang adun meglekaunutan.
2 Penengiin ku dini'a, ukit mu su Gempia Petenday mekatag dini Kristu Isus. Lelayun mu ukitay, sa' kineegan sa' ndi', pemeek mu su nga misayep, pengmetuuday mu ilan sampay penguliksegan ilan menggulaula melengas. Pengmia'mia'ay mu ilan titulu'ay. Saanan mu mektitulu' dun, subay kana'a sempaun.
3 Pema'niinen mu, pu' duuni gendaw mateng, mpauk su nga getaw mekineeg tu gempia titulu'an. Mauya'an nilan, pungunen nilani nga memintulu' adun mekpetu'un dinilan, pia ta' alanduni mauya'an nilan petu'unay.
4 Teliudan nilan dadema su kekineeg nilan tu metuud. Metalin pailan, pu' mekineeg ilan tu sagya gukiten laak.
5 Laak ya'a pelum, guut muig delendeman mu pia ta' alanduni kebetang mu. Pektigela di kelegenay mu. Peksitugesa megukit Gempia Petenday. Muka' pekpelasen mu su pibaal dini'a nu Megbebaya'.
6 Naa naan pasi', sungu matengi gumulu, pu' mbaalu maa' nu guliden gilak tu Megbebaya', kana' na maiben muli'u tu niin.
7 Miksitugesu menggulaula tug launan pibaal dinaan, ma'niin gila'u gebekay sug lumba'. Iningatu gupia su kekpetuud ta pisalig dinaan.
8 Muka' nemun duun pai ginandam sugda tu kekesuun pigbetad. Megbegay dun dinaan su Kaunutan ta, pu' sa' iini mukum, ndi' meksulamig. Su gendaw mateng dini puli', sugdaanu niin. Muka' kana' naan laak, sug launan mekpedateng diniin sa' mpuli'.

Titulu' dini Timoteo

9 Naa sa' mesu'at, ki kedini mu, ndi'a peglanganlangan.
10 Pu' si Demas, pisuayanu niin, pu' mauya'anen tantu sug betad kinilawan. Miditu Tesalonica. Si Crescente, miditu Galacia, muka' si Tito tug Dalmacia.
11 Si Lucas laaki mibilin dinaan kini. Si Marcos, angay mu, uit mu dini, pu' mekegabang gupia dinaan.
12 Si Tiquico, sinugu'u mangay ditug Efeso.
13 Naa ya'a, sa' mediniin ka, uit mu dinaan su melambung suubu mibilin diag balay ni Carpo ditu Troas, su nga sinulat

dadema, labi na su nga sinulat di panit karniru.
14 Naa, si Alejandro su menensal putaw, piglegetanu niin gupia. Laak metau su Kaunutan ta si Kristu Isus di gembantang tu pinggulaula ni Alejandro dinaan.
15 Peglengilamay mu, pu' pinemalanen kuntraay su ginukit ta mekatag dini Kristu Isus.
16 Naa, ki kasuu kini, sug bekna kedangat dinaan, nda'ig dumau di gupidu, bilenganu nug launan dumau. Laak penenebiin ku, pedesunen ilan dun nu Megbebaya'.
17 Pia pisuayanu nilan, ibanganu gupia nu Kaunutan ta si Kristu Isus. Pisekegu niin, adun gela'en ku ukitay su Gempia Petenday, adun medengeg pelum nu nga kana' getaw Judea. Iini ginawenu dun nu Kaunutan ta di ketipuayu.
18 Suunan ku gumawen dinaan dig launan melaat gulaula muka' uitenu niin ditu Keglekaunutanen tug langit. Kaas, subay pegdedengegen iin di nda'i tamanen. Amen.

Katapusan Sinulat

19 Si Priscila muka' si Aquila kiin, simbayan ku ilan sampay su nga gapen ni Onesiforo.
20 Si Erasto, mibilin ditu Corinto. Si Trofimo, binilin ku iin ditug lunsud Mileto pu' migladu ma.
21 Sa' mesu'at, pededali'a medini sinegay ndi' pa matengi timpu metegdaw. Si Eubulo, si Prudente, si Lino muka' si Claudia, mipenambaya nilan, sampay su ngag launan mimated di kekpetuud ta dini.
22 Penenebiin ku megduma di ginaa mu su Kaunutan ta. Penenebiin ku dadema mbianan nug launan niu su tulung nu Megbebaya'.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo dini TITO

Mendadi, kini si Tito, sala di ngag limbang ni Pablo begudiin. Su kekpetuud ni Tito, begu getaw pain, laak nda' maiben, mibaal kaunutan nu nga samasakupen. Binilin ni Pablo ditu pulu' Creta, adun megabang di nga pikumpungan nu nga sakup ni Kristu dia. Piwitan ni Pablo sinulat kini, pu' adun titulu' ni Pablo sa' ta' alanduni gempia pegbetaden nu nga pemili'en kaunutan di nga pikumpungan nu nga sakup, muka' titulu'en diniin dadema su gempia pegbetaden nu nga sakup sampay gempia kepemaag di nga memilas.

1 Dini'a Tito,
Naan si Pablo, tindu'u sesugu'en nu Megbebaya' muka' peneligan ni Isukristu.
Iini tindu'u dun nu Megbebaya', adun penggengeten ku pai kesalig nu nga getaw tindu'en sumakup diniin, muka' pesuun ku dinilan su metuud titulu'an mekatag di kekpetuud ta.
2 Puun tu kekpetuud ta, pedetengen nu nga sakupen pu' metubu' ita di nda'i tamanen. Kia, pinasad dinita nu Megbebaya' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Naa ndi' metau megbalus su Megbebaya'.
3 Ki pinasaden kia di ketubu', su gendaw bantang pesuunenen, pisuun tu'u nu Megbebaya' ditu nga sesugu'enen, adun petenday nilan pelum tu nga getaw. Sampay naan, pisaligen dadema dinaan, adun ukitan ku dun dema su nga getaw. Kaas megukitu puun tu kesugu' dinaan nu Megbebaya', su Meglegawen dinita.
4 Ya'a Tito, ma'niin ka tantu bata'u puun di keksalabuuk ta di kekpetuud ta.
Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' dini Kristu Isus su Meglegawen dinita, begayan ka niin tulung muka' pianan ginaa.

Sug Baalen ni Tito ditug Benwa Creta

5 Naa Tito, iini binilin ku ya'a dun ditug benwa Creta, pu' adun peksiba'an mu su nda'u pa metubus peksiba'ay, muka' adun tendu'en mui nga kaunutan nug launan pikumpungan nu nga sakup dia ngag lunsud. Kelelaat, ndi' mu selingaway ki tinitulu'u dini'a kini.
6 Ki nga kaunutan nu pikumpungan, iin subayi metendu', su kana' medangat, sala tawan laaki sawanen, muka' su ngag bata'en, mekpetuud ilan dini Kristu sampay kana' ilan megdedengeg mesungal atawaka medupang.
7 Kagina megbaya' tu pibaal nu Megbebaya' su meguit tu pikumpungan, subay kana' medangat. Sa'itada, kana' nu mekpelabawlabaw atawaka sempaun, kana' nu megbebulek, kana' nu melisualen muka' kana' nu mauya'anen dumatu'.
8 Iin sungkini gempia metendu', su metau menemba' di memenaikan, penggengetenen dig delendemanen su gempia, su metau meguit tug delendemanen, muka' mekesuun, nda'i melamug dun melaat, sampay metau megbaya' di gayaken.
9 Subay pektalentenan gusay nu meguit tu samasakupen su meseligan petenday mesangu' gupia nu titulu'an ku, pu' adun metitulu'en su ngag duma mekatag di metuud muka' pengmetuudanen su nga kuminuntra tu metuud mekatag di gembagel sayep nilan.

10 Pu' ki nga kuminuntra kia, metiba' mailan. Memilas ilan tu metuud, pegyegaan nilan su nda'i gatagen, muka' peglimbungan nilan su nga samataw nilan. Labi na duuni nga getaw Judea suminakup na dini Kristu kuminuntra tu metuud.
11 Naa, subay pemaag mu ilan, pu' kana' laak santa' enlangan peglibulengen nilan pebian di nga titulu'an nilan kana' gempia titulu'an. Pektitulu' nilan dun, adun laak tindanan nilan selapi'. Iini melengas, mpiid ilan dun!
12 Nda' ba metalu' nu suunan, sama nilan getaw Creta, “Ita nga getaw Creta! Belusen ita, maa' ita nu nga malig metetubu', melela' ita, muka' medalu ita maan.”
13 Metuud daan su tinalu'en kiin. Kaas,

subay peligetan niu ilan titulu'ay, pu'
adun gempageni kekpetuud nilan,
14 muka' adun ndi' na nilan pektalente-
nani nga sagya guksugan nu getaw Judea,
muka' nga pinalinta nu kilawan memilas
tu metuud.
15 Naa, ki mekesuun getaw, pemilan-
genen mekesuun sug launanen. Su
getaw pasi' kana' mekesuun sampay nda'
pekpetuud dini Kristu Isus, mekesala'
tu Megbebaya', pu' migela' melemu'ayig
delendemanen sampay ndi' metau meg-
biksu' di melaat gulaulanen.
16 Laung nu getaw ma'nia pu' sumi-
nambat tu Megbebaya', laak kumalenged
melaati gulaulanen, ndi'en sembaten.
Mesina dadema muka' memilas gupia tu
Megbebaya', ndi'en pa padun megaga
baalay su gempia gulaula.

2

Su Melegdeng Titulu'an

1 Laak ya'a, subay petu'un mu su
medunut di melegdeng titulu'an.
2 Naa ma'antu, su nga megulang laki,
titulu' mu ilan diadia pu' subay meke-
suun, gembasa, muka' metau meguit
tug delendemanen. Telu'ay mu dadema
penggengetenen gupia su kesaligen dini
Kristu, su kepetailen tug duma, sampay
su kektigelen di kelegenayen.
3 Ma'antu dadema su nga megulang
libun pelum, titulu' mu ilan pu' subay
pegbetaden nilan sug leliagen dun su
Megbebaya'. Ndi' ilan mpia men-
libak, muka' ndi' ilan mpia penenatan
meginum. Subay titulu'en nilan di gem-
pia su ngag libun begu getaw pa,
4 adun meglegintau dailan dema
mekpetail diadia tu sawanen muka' tu
ngag bata'en.
5 Titulu'en nilan su ngag libun begu
getaw pa, adun meglegintau dailan
pagid, diadia megbaya' tug delendema-
nen, megliaw gupia di melaat gulaula,
mekesuun, mektagikul tug baalenen diag
balay, sampay petuudenen su sawanen,
adun pia taway dun, nda'i getaw meke-
sudi' di Gempia Petenday pimuun dinita
nu Megbebaya'.
6 Naa, su ngag laki pelum begu getaw
pa, titulu' mu ilan pu' subay metau dailan
dema megbaya' tug delendeman nilan.
7 Muka' ya'a Tito, baal mu gusay gempia
lendasanig lawas mu dig launan gempia
pegbetaden. Selian mu mektitulu', subay
pektinantua mektitulu' muka' gembasaa.
8 Pektitulu' mu su melegdeng adun
nda'i meketalu' pu' kana' daw meleg-
deng, adun mpiid su kuminuntra dini'a,
pu' nda'iduni metalu'en melaat mekatag
dinita.
9 Naa su nga gulipen, titulu' mu ilan pu'
subay petuuden nilan su gegalen nilan
muka' peleliagen nilan dig lumaun pibaal
dinilan. Subay ndi' nilan sungalen su
gegalen nilan,
10 muka' ndi' nilan pegleksapen elapay
sug danu gegalen nilan. Segaga pene-
malan nilan petuuday su gegalen nilan,
adun mpaita' nilan pu' meseligan ilan
gusay muka' mekesuun. Ki tiba'anen
kia, pu' adun mesuunan nu nga getaw
pu' melengasi titulu'an ta mekatag di
Megbebaya', su Meglegawen dinita.
11 Ma'antu, titulu' mu su nga
samasakup mu, pu' su tulung nu Meg-
bebaya', biwasanen na adun mesu'at na
megawen su kelaun kilawan.
12 Pebian di tulungen, miktitulu' dinita
su Megbebaya' pu' belengen tai pigbetad
ta mpauk dun su Megbebaya' muka' ndi'
ta na pekpelasen su melaat gayak ta
puun tu kekilawan ta, segaga meglegin-
tau ita meksikesuun muka' meguit ita
delendeman ta, sampay pegbetaden ta
sug leliagen dun su Megbebaya' saanan
ta sumala megleketubu' di nga kilawan
nemun.
13 Meglegintau ita dun saanan ta
mekpelab di gendaw pedetengen ta me-
dayag na tu'u su kelengas nu pegbaya' nu
tampusan Megbebaya' pektemuyen ta, si
Isukristu su Meglegawen dinita. Leliagen
ita gupia di gendaw kia pu' mateng main.
14 Si Isukristu kini, bigayenig lawasen
matay gumanti' di sala' ta, adun lekaten
ita dig launan limbung ta, muka' adun
baalen ita niin gegulingen piglegetawa-
nen, mekesuun ita muka' mauya'an ta
gupia penggulaulaan su gempia.

15 Kaas ki ngag launan tinitulu'u kini,
titulu'ay mu dun su nga mikpetuud sam-
pay pemaag mu su nga memilas tu
metuud, gikteb nu pegbaya' mu. Ndi' mu
begay petuyangen ka nu nga mikedengeg
dini'a, pia ta' taway dun.

3

Pektitulu' muka' Pegad

1 Naa, su nga samasakup ta duma niu
ditu, pektegyung mu ilan gupia pu' subay
petuuden nilan gusay su nga kaunutan
meguit dig benwa, muka' adin su gempia
baalen, subay mauya' nailan mengguu-
laula dun.
2 Titulu'ay mu ilan pagid pu' subay ndi'
nilan peksudi'an su ngag duma, pia ta'
taway dun. Subay metau ilan mekpepia
ginaa nug duma nilan, muka' melile-
laaten ilan, sampay mesumaya' ilan di
tiba'an getaw.
3 Pu' ndi' ba metuud, begudiin pia ita,
metegas gupiai gulu ta, mimilas ita muka'
piglimbungan ita nug duma? Ma'niin ita
gulipen nu melaat gayak ta, kaas nda'i
gikteb nu gininisan melaat gulaula ta, ndi'
ba? Gebii gendaw sempaun ita muka'
mingimbegu ita, binanta ita nug duma,
migbanta daita dema dinilan.
4 Laak pia ma'antu, ki Megbebaya'
su Meglegawen dinita, duuni gendaw
pinita'en dinita sug lelaaten muka'
petailanen dinita,
5 pu' ginawen ita niin di sala' ta. Gi-
nawen ita niin saba' nug lelaaten, kana'
nu gempia gulaula ta. Ginawen ita niin
pibian di kepawa' nug Balakat nu Meg-
bebaya' tu kelemu'ay dig delendeman ta,
muka' pibian dadema di kebegay dinita
nug Balakat nu Megbebaya' begu ketubu'.
6 Pu' bigayen dinita tantu sug Balakat
nu Megbebaya' pibian dini Isukristu, su
Meglegawen dinita.
7 Kaas pimilang ita niin mekesuun puun
tu tulungen, sampay mpeduunan ita ke-
tubu' nda'i tamanen, su ketubu' pedeten-
gen ta.
8 Meseligan tu'ui sinulatu kini.

Naa, ki titulu'an ku kini, mauya'an ku
titulu' mu gupia tu nga mikpetuud na
ditu Megbebaya', pu' adun pektalente-
nan nilan baalay lelayun su gempia, su
melengas muka' su gembagel dademai
pantagen dig launan getaw.
9 Laak pegliaw mu sug lantugi', su
metaas yaga mekatag di gesalan, su su-
alan muka' samuk mekatag di Palinta nu
Megbebaya' tu nga getaw Judea. Kia,
nda'iduni gatagen.
10 Naa ki mikesaba' di kekpesuay di nga
samasakup, pegaday mu. Sa' puli'anen pa
dinilan mainsan, pegaday mu pa mainsan
peluman. Genat nitu sa' ndi' mesikpa',
utiday mu iin di pikumpungan niu.
11 Pu' mesuunan niu, mipenulay main,
mpalas diniin su sala'en.

Katapusan Titulu'

12 Naa si Artemas, sugu'en ku iin meditu
ni'a. Sa' kana' ni Artemas, si Tiquico. Sa'
mateng dia ni'a, pegdedali'a panaw, pu'
dia ita peksungkak lunsud Nicopolis, pu'
pigdelendemu megbebenwau ditu selian
metegdawig benwa.
13 Si Senas su gabugadu muka' si Apo-
los, sa' mpanaw ilan, ebangay mu ilan
gikteb nu megaga mu meksangkap dig
launan penguiten nilan, adun nda'i ku-
lang dinilan.
14 Su nga samasakup ta ditu niu,
subay meglegintau ilan meksituges meng-
gulaula di gempia, adun mpegebangan
nilan sug duma melauni kulangen. Sa'
ma'antu, duun nai pantag nilan.
15 Kig launan dumau dini, sinambaya
nilan. Sambay mu dami dema di
nga sambat nami miksalabuuk dinita di
kekpetuud ta.

Penenebiin ku, mbianan nug launan
niu su tulung nu Megbebaya'.

Daal daitu.
Pablo

Su Sulat ni Pablo dini FILEMON

Naa kini si Filemon, mabu' iini megdedengeg sakup ni Kristu tug lunsud Colosas begudiin, timpu pa ni nga Pablo. Si Filemon, duuni gulipenen, ngalanen si Onesimo, laak mikelaguy si Onesimo di kaulipen diniin ni nga Filemon. Naa si Onesimo kini, su saanan ni Pablo mpirisu, milabeten dayun si Pablo ditu pirisuan. Dayun pibian dini Pablo, suminakup dadema dini Kristu si Onesimo. Di sinulat kini ni Pablo, minengi si Pablo dini Filemon pu' dedialanen puli' sug daansama' gulipenen si Onesimo, laak dagid kana' na laak gulipenen, segaga pemilangenen na samasakupen dini Kristu mimated na diniin. Su ngalan "Onesimo," guluganen di pikebitan nilan begudiin, "duuni gatagen."

1 Dini'a Filemon,
Naa naan si Pablo, mipirisu mau saba' nu kekpetuudu dini Kristu Isus. Sug dumau si Timoteo, mimated dinita.
Piwitan ka nami sulat, ya'a petailen sambat nami muka' limbang nami megukit Gempia Petenday.
2 Piwitan nami dadema su pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag balay mu, sampay su mimated dinita si Apia, muka' si Arquipo, duma ta dadema megukit Gempia Petenday.
3 Penenebiin ku tu Gama' ta Megbebaya' muka' tu Kaunutan ta si Isukristu, begayan amu niin tulung muka' pianan ginaa.

Su Kepetail ni Filemon muka' su Kekpetuuden

4 Naa Filemon, kada kenenabiu mekatag dini'a, mekpaladpaladu tu Megbebaya', su pektemuyen ku.
5 Pu' miukit na dinaan ki kepetail mu tu kelaun piglegetawan nu Megbebaya' muka' su kesalig mu tu Kaunutan si Isus.
6 Iini penenebiin ku puun tu keksalabuuk ta di kekpetuud ta, megisegi kesabut ta di kelaun kepepia dinita ni Kristu, miksekat di keksalabuuk ta diniin.
7 Pu' petailen ku mimated, liliagu gupia ditu kepetail mu tu samasakup mu, miamu'u dun gupia. Pu' su kelaun piglegetawan nu Megbebaya', pinleliag puun dini'a.

Pinengian Lelaat si Onesimo

8 Naa ma'antu, kagina samasakup ita ni Kristu, duuni pegbaya'u sumugu'u sia dini'a di gempia mu baalen.
9 Laak pia ma'antu, kana' sugu' ini, pu' menengiu laak dini'a, puun tu kekpinetailay ta nga sakup, asa naan si Pablo pigwekilan ni Kristu Isus, muka' mipirisu dau dema nemun saba' nu kekpetuudu diniin.
10 Kaas, penengiin ku laak dini'a, kini si Onesimo, lepeng bata'u di keksalabuuk ta dini Kristu, sa' mesu'at lelaatay mu iin. Pu' si Onesimo kini, su saanan ku dini pirisuan, inukitan ku Gempia Petenday, kaas suminakup.
11 Naa metuud, begudiin nda'i gatagen dini'a. Laak nemun, gembageli gabangen dini'a, gembagel dademai gabangen dinaan.
12 Mendadi iin, su petailen ku gupia, pauli'en ku na dini'a.
13 Mauya'an ku sia, sumala pa dini naan megbenwa, adun iini gumanti' dini'a megabang dinaan selian ku mpirisu saba' nu kegukitu tu Gempia Petenday.
14 Laak ndi'u ya'a tegelen di gempia mu baalen, pu' iin sungkini mauya'an ku, sengu'en mu tu'u su penengiin ku dini'a puun tu gempia delendeman mu, kana' puun tu tegel. Kaas pegelatan ku pai sembag mu.
15 Pu' si Onesimo, mabu' iini misuay dun dini'a nda' maiben, pu' adun mekepuli' pelum dini'a, dayun ndi' na mekpesuay dini'a.
16 Pu' nemun, kana' mu na sesugu'en laak iin, pu' petailen dadema mimated dini'a puun tu kesakup niu dua' dini Kristu. Naan, petailen ku gupia iin, labi pa mbantang petailen mu nemun, kana' laak sesugu'en mu pu' samasakup mu dadema ditu Kaunutan ta!
17 Kaas sa' pemilangen mau tantu limbang mu miksekat di kekpetuud ta, su

kenemba' mu diniin, pelepeng mu tu
kenemba' mu dinaan.
18 Sa' duun pa pagidi sala'en dini'a
atawaka gutangen, delendem mu danaan
sala' muka' danaan gutang.
19 Pirmaan ku ini, naan si Pablo, biadan
ku dini'a. (Asa nda'u tegyung dini'a pu'
duun dadema siai gutang mu dinaan.
Pu' kana' ba naani migukit dini'a adun
mialap mu na su ketubu' nda'i tamanen?)
20 Kaas, Mingumpated, kelelaat dini'a,
begay mu dinaan ki penengiin ku kini
dini'a mekatag dini Onesimo, puun tu
kesakup mu tu Kaunutan ta. Pu' sa' begay
mu, leliagenu dun dayun, pu' mikpated
ita di keksalabuuk ta dini Kristu!
21 Naa suminulatu dini'a, pu' misuunan
ku ki penengiin ku dini'a kini, petuuden
mu, kampu' nu nda'u mpeksaak dini'a.
22 Muka' padun, pengendamay mau
sugudu ditug balay mu, pu' pedetengen
ku mekepuli'u diniu, puun dadema tu
kenenabi niu, launan niu.

Katapusan Pemuun

23 Naa si Epafras, dumau mipirisu
saba' nu kekpetuud ta dini Kristu Isus,
mipenambaya niin,
24 sampay si Marcos, si Aristarco, si
Demas muka' si Lucas, ngag dumau dini
megukit tu Gempia Petenday.
25 Naa penenebiin ku tu Kaunutan si
Isukristu, begayan amu niin tulungen,
launan niu.
Daal daitu.
Pablo

Su Sulat tu nga HEBREO

Mendadi, kig libru kini, iini sinulat dun si Isus. Iin sug Bata' nu Megbebaya', metaas pain di ngag launan bitang di gekleb langit bu' lupa', sa' su kilawan, sa' su nga pimuunan nu Megbebaya' dengantu, sa' si Moises, pia su nga ndi' maita'. Nda'iduni metaas pa diniin. Tinitulu' dadema dini pu' ki miuna betad nu getaw Judea, iini sinukli dun, su titulu'an ni Isus. Kig begu pasad nu Megbebaya' pibian dini Isus, gembagel pa duni pantagen dig daan sabuten dinilan nu nga getaw Judea begudiin. Ki kegbelian ni Isus, gembagel pa duni pantagen di kegbelian nu ngag lain belian, pu' pingilaken sug lawasen guliden tu Megbebaya', adun iini mbaal bayad tu sala' muka' limbung nug launan getaw. Kaas ki Tampusan Metaas Belian ta si Isus.

Tinitulu' dini pu' su nga suminakup ditu Megbebaya', subay seligan nilan gusay su Megbebaya' sampay matengi gumul nilan, pegengagen nilan lelayun si Isus muka' pektigelen nilan su tiba'an kelegenay mbianan ta dinig dibabaw lumbang. Katapusanen dinig libru kini, duuni pigad muka' titulu'.

Naa, sa' su suminulat dig libru kini, Su Sulat tu nga Hebreo, *nda' mesuunay nu nga getaw, pu' su ngalan nu suminulat dun, nda' mesulat dini. Iini pingantap nu ngag duma menilung dig libru kini, mabu' suminulat dun si Apolos. Sa' sug duma mektalu', si Bernabe, si Lucas, si Pablo, sa' si Priscila. Nda' ta mesuunay. Pia su nga piwitan dun, nda' ta mesuunay dadema, laak gempantek getaw Judea ilan, suminakup dini Isus, dayun piglegetan saba' nu kekpetuud nilan diniin. Ki ngalan nug libru kini,* Su Sulat tu nga Hebreo, *iin su ngalan nu tingeban bansa nu getaw Judea begudiin. Iin dademai ngalan nu pikebitan nilan.*

Su Pitalu' nu Megbebaya' dig Bata'en

1 Naa kini, begudiin iinig betad nu Megbebaya', tatapen telu'ay su nga getaw. Pigininisen ukitay su nga ginepu'ay ta pibian di nga pimuunanen.

2 Laak nemun, su tampusan gendaw kini, iini tindu'en mekpetenday dinita, sug Bata'en. Kig Bata'en kini, pibaal diniin nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa'. Iin dademai tindu' nu Megbebaya' mekalap dig launanen.

3 Iini ketinggas nu kelengas nu pegbaya' nu Megbebaya'. Su gasal nu Megbebaya', iin dademai gasal nug Bata'en. Sug Bata'eni megawid di gekleb langit bu' lupa' mekatag di ginuungan talu'en. Mitubusen ugasay su nga sala', miditug langit, migingkud di dapit lintu nu Megbebaya', su Tampusan Metaas, pu' pipeglekaunutan nu Megbebaya'.

Kig Bata' nu Megbebaya', Metaas pa di nga Getaw Langit

4 Ma'antu kig Bata' nu Megbebaya', mibaluy metaas pa di nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, maa' nu ketaas nu gelalen. Pu' metaas pai gelal bigay diniin di gelal nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit.

5 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',
"Ya'a sug Bata'u.
Nandaw mibaluy nau gama' mu."
Naa nda'iduni getaw langit tilu'an nu Megbebaya' ma'nia. Miktalu' dadema su Megbebaya',
"Mbaalu gama'en.
Mbaal dain dema Bata'u."
Laak kana' dadema mekatag di getaw langit.

6 Su kesugu' pa pagid nu Megbebaya' ditu penganay Bata'en medinig lumbang, miktalu' su Megbebaya',
"Subay pektemuyen nu tiba'an sesugu'en ku."

7 Laak mekatag di nga getaw langit, laungen,
"Su nga getaw langit, binaalu maa' nu genus.
Binaalu dailan dema maa' nug liga' gapuy."

8 Laak dagid mekatag dig Bata'en, laungen,

"Uu Megbebaya', nda'i taman nu Keglekaunutan mu.
Meglepeng tantui keguit mu tu nga sakup mu.
9 Mauya'an mu gupia su kekesuun, muka' mpauka di melaat,
kaas su Megbebaya', su pektemuyen mu, tindu'a niin meglekaunutan,
muka' pitaasa pa niin di ngag duma mu.
Kaas dema leliagen ka gusay."
10 Laung padun nu Megbebaya',
"Ya'a Kaunutan, kanugdiin binaal mu sug lumbang,
muka' genat di kemet mu su gekleb langit bu' lupa'.
11 Bisan kig langit bu' lupa' kini, malep. Laak ya'a, nda'i gumul mu.
Ilan, medanul ilan maa' nu penepeten.
12 Maa' nu suub, penlepi'en mu ilan,
pu' mailisan maa' nu penepeten.
Laak dagid ya'a, ndi'a mpalin pia maika'. Nda'i gumul mu."
13 Laungen pa dun,
"Gingkuda dini gupidu, dapit lintu,
pu' pegbesaan ku ya'a sampay di gendaw pelebaun ku ya'a
daagen mu su nga kuntra mu."
Kana' nu getaw langiti tilu'anen dun.
14 Naa sa' ma'antui tinalu' nu Megbebaya' tug Bata'en, ta' mai gelal nu nga getaw langit? Asa ginis dailan nu nga ndi' maita', launan nilan, laak mektamuy dailan dema tu Megbebaya' muka' sinugu'en ilan megabang di getaw pegleguunenen di sala'.

2

Ki Kegawen, Ndi' Melebawan

1 Kaas, subay penemalan ta talentenay su metuud tinitulu' dinita, adun ndi' mpalinig delendeman ta dun.
2 Pu' mituudan ita dun pu' minuud na su pitenday nu sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit tu nga ginepu'ay ta, sa'itada su Palinta nu Megbebaya'. Pu' begudiin adini getaw minggulaula melaat, sa' mimilas ditu Palinta, inukuman nu Megbebaya' mbantang tu kemilasen.
3 Kumalenged ma'antu, ndi' ita mekegliaw di ginukuman dinita nu Megbebaya', sa' petuyangen ta su tinitulu'en dinita mekatag di kegawen dinita. Ki kegawen kini, nda'ig labaw pa dun. Miguna megukit dun su Kaunutan ta si Isus. Tinakesi'an dinita dayun nu nga mikedengeg dun pu' metuud.
4 Midengan dadema sengu'ay nu Megbebaya', pu' pipenggulaulanen di nga mikedengeg dun kia nga migininisan mekesalebu', tu'us nu pegbaya'en. Adini getaw mauya'an nu Megbebaya' begayan, piktukiden dadema begayay tinawan nug Balakat nu Megbebaya'.

Su Meglegawen

5 Naa subay pektalentenan ta dadema su tinitulu'en dinita, pu' kana' nu nga getaw langiti mitendu' nu Megbebaya' meglekaunutan dig begu lumbang baalenen pa ditug binaya' gebii bu' gendaw. Segaga su kilawani tindu'en meglekaunutan dig lumbang pektelu'en ta kini.
6 Misuunan ta ia, pu' duuni miktalu' di Misulat Talu'en,
"Uu Megbebaya', su kilawan, mekesalebu'ig lelaat mu diniin, asa maika' laakig laga'en.
Bisan maika'ig laga' nu getaw, tinulung mu gupia.
7 Pibaba' mu iin di nga sesugu'en mu getaw langit, laak nda' maiben.
Pitaas mu iin pu' bigayan mu melengas dengegan muka' pipegbasa mu.
8 Pipegbaya' mu dadema diniin sug launan binaal mu."
Naa kumalenged misulat dia pu' pipegbaya' nu Megbebaya' tu getaw sug launan binaalen, gempantek pu' nda'idunig binaalen nda' mpeduma. Laak pia ma'antu, nemun nda' pai getaw minita' ta megbaya' tug launanen.
9 Iin laaki minita' ta kini si Isus, su pibaba' nu Megbebaya' di nga getaw langit nda' maiben, adun matay. Minita' tain pitaas na nu Megbebaya', pu' bigayanen tampusan melengas dengegan muka' pipegbasanen di nga getaw. Pu' saba' nu tulung nu Megbebaya', minatay, guminanti' dig launan getaw.

10 Kagina binaal nu Megbebaya' sug launan bitang adun mpenalan iin, bentanganen begay nu Megbebaya' melegenan su Kaunutan ta, adun menggangeti kekesuunen. Mikegawen dayun di kelaun bata' nu Megbebaya', adun mpeduma ilan dig dengeganen muka' di kegbasa diniin ditug langit.

11 Naa si Isus, pitelima'en su nga getaw tu Megbebaya'. Iin muka' su nga pitelima'en, salabuuk dai Gama' nilan. Kaas ndi' mpiid mekpaingalan dinilan nga ngudanen.
12 Pu' nda' ba pektalu' di Misulat Talu' nu Megbebaya',

"Uu Megbebaya', ukitan ku su nga ngudan ku mekatag dini'a.

Penalan ku ya'a di pikumpungan nilan."
13 Miktalu' dadema, "Suminaligu ditu Megbebaya'." Duun pa pagidi misulat, kali' pektalu', "Keni dau, ilan nu nga gembata' bigay dinaan nu Megbebaya'."

14 Kagina iini gasal nu nga piningalanen dun ngag bata' kilawan, kuminilawan dadema si Isus, adun matay. Minatay dayun, adun daagenen su Palin, su puun gupia nu kepatay.
15 Ma'antu, pibeluyen su nga getaw. Pu' ita nu nga getaw, genat tu kaika'ay ta sampay matengi gumul ta, ma'niin ita gulipen nu gendekan ta, pu' mendek ita gupia matay.
16 Mendadi, mekatag di kepatayen, gempantek kana' nu nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langiti pegebanganen. Nda' ba mesulat kanugdiin, "Pegebanganen su nga sapu' ni Abraham."
17 Sa' ma'antu, si Isus, subay miksibaluy getaw ma'niin nu nga ngudanen dig launan betaden, adun mbaal Tampusan Metaas Belian, melilelaaten muka' meseligan mektamuy tu Megbebaya', adun mpedasun su nga getaw tu nga sala' ta.
18 Pu' kagina pingindanan si Isus maa' da nu kengindan dinita nga getaw muka' milegenan dadema maa' da dinita, metau megabang dinita, sa' pengindanan ita.

3

Si Isus, Metaas pa dini Moises

1 Naa mendadi, yamu kepetedan ku, nga samasakupu dini Kristu ginggat nu Megbebaya' megbenwa tug langit ditug binaya' gebii bu' gendaw, pegdelendem niu deli' si Isus. Si Isus kini, iin su peneligan nu Megbebaya' muka' Tampusan Metaas Belian mekatag di kekpetuud ta.
2 Pu' maa' dani Moises begudiin, mikpetuud gupia tu Megbebaya', su tumindu' dun. Mikpetuud si Moises kiin saananen meguit tug balay nu Megbebaya', sa'itada su nga sakupen.
3 Pinenggi' duuni getaw megbaal balay. Gembagel paig dengeg nu megbaal dun sabaya' nug balay. Ma'antu dadema si Isus. Mbantang metaas pa su kegbasa diniin di kegbasa dini Moises.
4 Metuud sa' duunig balay, mesuunan ta duun dademai migbaal dun, laak su Megbebaya'i minaal tug launan bitang.
5 Si Moises kiin, meseligan gupia sesugu'en diag balay nu Megbebaya', sa'itada su nga getaw ginulipiten. Kanugdiin inukiten pedaan su telu'en pa nu Megbebaya' ditug binaya' gebii bu' gendaw.
6 Si Kristu, meseligan dadema gupia, laak kana' sesugu'en, pu' Bata' nu Megbebaya', kaunutan dig balayen. Naa itaig balayen kiin, sa' menamal ita sumalig diniin muka' menamal dademaig leliag ta ditu pedetengen ta.

Peglengilaman ta su Kemilas adun Mekelali ita

7 Kaas, subay pektalentenan ta ki talu' nug Balakat nu Megbebaya' kini, pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu'en,
"Sa' medengeg niu nandawi tingeg nu Megbebaya' mektalu',
8 ndi' niu buklusayig delendeman niu maa' danug betad nu nga ginepu'ay niu, su kemilas nilan tu Megbebaya' kanugdiin.
Pu' pingindanan nilan su Megbebaya' su saanan nilan ditug limawa'."

9 Pu' tinalu' nu Megbebaya', “Pingindananu nu nga ginepu'ay niu muka' kig lelaatu, piksima' nilan,
bisan minita' nilan su pinggulaulau sampay paat pulu' taun.
10 Kaas melaat gupiai ginau dinilan di gendaw kiin.
Tinalu'u pu' lelayun mpenulayig delendeman nilan,
sug betadu, nda' nilan dunutay.
11 Melaati ginau dinilan kaas mingadugu'u,
‘Ndi' nailan mesu'at suled tug benwa
tanda'u ilan sia pedumaay dinaan melali.’ ”
12 Naa, yamu kepetedan ku, peglengilam amu, adun nda'idun diniu melaatig delendemanen muka' memilas, kaas suay dayun ditu Megbebaya' nda'i gumulen.
13 Laak, sinegay gendawan ta pa, pu' duun pai sikawan ta megdunut dun, subay mektinikukay amu gendawgendaw, adun nda'idun diniui melimbungan nug betad mekesala', dayun maulayun duni melaat betaden.
14 Pu' ita, sa' penemalan ta pektalentenay sug bekna kesalig ta dini Kristu sampay matengi gumul ta, sigi ita meksalabuuk diniin.
15 Iin daani mitalu' di Misulat Talu'en,
“Sa' medengeg niu nandawi tingeg nu Megbebaya' mektalu',
ndi' niu buklusayig delendeman niu maa' danug betad nu nga ginepu'ay niu,
su kemilas nilan tu Megbebaya' kanugdiin.”
16 Ta' mai mikedengeg tu tingeg nu Megbebaya' muka' mingatu diniin? Su nga getaw mimegawa' ditug benwa Ehipto ginulipit ni Moises kanugdiin.
17 Ta' demai melaati ginaa dun su Megbebaya' tu seled paat pulu' taun? Iin da pagid su nga sapu' ni Israel. Mikesala' ilan, kaas migela' ilan matay, saanan nilan ditu pa limawa'.
18 Sa' mingadugu' dadema su Megbebaya' pu' ndi' nailan mekeseled tug benwa tanda'en ilan sia peleliay, ta' mai tilu'anen? Ilan dadema, su nga mimilas diniin.
19 Mendadi, misuunan ta dayun ini, nda' ilan pekeseled tug benwa kiin saba' nu kemilas nilan, pu' nda' nilan seligay su Megbebaya'.

4

1 Mendadi, ki pinasad kia nu Megbebaya' mekatag di pelali, pinasaden pa dinita nandaw. Kagina ma'antu, subay mekpetubud ita, adun nda'idun diniui ndi' mekebian tu pelali kia ditug binaya' gebii bu' gendaw.
2 Pu' ita, midengeg ta su Gempia Petenday inukit dinita maa' dadema nu kedengeg nu nga ginepu'ay ta kanugdiin. Midengeg nilan su pitenday dinilan, laak nda'i pantagen, pu' nda' nilan seligay.
3 Ita pasi', su nga mikpetuud dun, mikeseled ita ditu tanda' ita peleliay nu Megbebaya', su kelali tinalu' nu Megbebaya' sa' laungen,
“Melaat gupiai ginau dinilan, kaas mingadugu'u
pu' ndi' nailan mesu'at suled tug benwa
tanda'u ilan sia pedumaay dinaan melali.”
Naa mitalu'en ia mekatag di kelalinen, pu' daanen na mitubus sug baalenen su kegbuaten dig lumbang kanugdiin. Kaas mesuunan ta miandam nai kelalinen.
4 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu'en mekatag di kepitu endawen, “Su kepitu endawen, mitubus na nu Megbebaya' su kelaun baalenen, kaas mikelali na.”
5 Mendadi malap ta nai sala misulat mekatag di kelalinen kia, laungen, “Ndi' nailan mesu'at suled tug benwa tanda'u ilan sia pedumaay dinaan melali.”
6 Naa, saba' nu kemilas nu ngag daansama' mikedengeg tu Gempia Petenday, nda' ilan mpeduma di kelalinen. Laak duun paig lain mekegduma dun,
7 pu' pinasad nu Megbebaya'ig lain gendaw paingalanen dun “Nandaw.” Mesuunan ta ia pu' genat tu timpu ni Moises santa' gatus taun na, pitalu'en dini David su mialapu kamun, laungen,
“Sa' medengeg niu nandawi tingeg nu Megbebaya' mektalu',
ndi' niu buklusayig delendeman niu tu kemilas niu.”

8 Naa, iini suminukli dini Moises begudiin
meguit tu getaw, si Josue. Sa' iwit ilan
sia ni Josue ditug benwa tanda' ilan
peleliay nu Megbebaya', tubus nitu nda'
siai metalu' nu Megbebaya' mekatag dig
lain gendaw.
9 Kaas misuunan ta, ita nu nga sakup nu
Megbebaya', mekelali paita ditug binaya'
gebii bu' gendaw maa' danu kelalinen di
kepitu endawen kanugdiin, su ketubusen
muat tu gekleb langit bu' lupa'.
10 Pia adini getaw mpeduma di kelali nu
Megbebaya', mesikpa' mengimbaal maa'
danu kesikpa' nu Megbebaya' mengim-
baal kanugdiin.
11 Penemalan ta dayun pektalentenay su
Gempia Petenday mekatag dini Isus, adun
mekeseled ita ditu tanda' ita peleliay nu
Megbebaya', adun nda'idun dinitai ndi'
mpeduma di kelalinen saba' nu kemi-
lasen, kemilas maa' danilan kanugdiin.
12 Naa, ki talu' nu Megbebaya' pegye-
gaan ta kini, tetubu' maa' danu ketubu'
nu Megbebaya', ginuungan dadema.
Mauteng pa di sundang dua'ig baba'en,
pu' mauteng pia dia gelet ginaa muka'
delendeman, diag lelengu'an muka' gutek
tulan. Metau megunapunap dun su
mauya'an getaw, sampay dig delendeman
getaw.
13 Su Megbebaya', nda'iduni meleglud
diniin, nda'idun, pu' lumbus mibuasan
diniin, medayagig launanen ma'niin
lebas na. Subay iini sembagen ta mekatag
di gulaula ta.

Si Isus su Tampusan Metaas Belian

14 Kaas, subay pektalentenan tai
kekpetuud ta mekatag dini Isus, pu' iin
su Tampusan Metaas Belian ta, sug Bata'
nu Megbebaya' minuli' na ditug langit, tu
gedapan nu Megbebaya'.
15 Pu' si Isus, misuunanen gupia kig
betad ta nga getaw. Melemu ita mesayep
muka' megdupang. Mibiananen su ginis
kengindan maa' danita, laak nda' main-
san pekesala'.
16 Kaas, subay ndi' ita mpiid mekpesem-
pel tu Megbebaya', sa'itada menenabi,
pia mikesala' ita, pu' mbianan ta dayun
sug lelaaten muka' su tulungen, pia ta'
endaway duni mauya'an ta.

5

1 Naa, su nga metaas belian, ndi'
ba metuud, diadia mpemili' di nga
samatawen, muka' metendu' megabang
dinilan? Iin su gabang dinilan nu metaas
belian, pektemuyenen su Megbebaya',
pu' memegbegay ditu Megbebaya' muka'
mengilak diniin betang. Mengilak saba'
nu sala' nu nga getaw.
2 Kagina kilawan, metau mesayep, kaas
metau dadema mengmaya'maya' mek-
tigel di nga sakupen mikesayep nda'
metukaway.
3 Kagina mikesayep dadema, subay
mengilak saba' nu sala'en, kana' laak
saba' nu sala' nu nga sakupen.
4 Sinangkali' pa tanan, ndi' mesu'at iini
tundu' dig lawasen metaas belian pegbe-
saan nu getaw, pu' tendu'en nu Meg-
bebaya' mbaal metaas belian. Ma'niai
kegenggat nu Megbebaya' dini Aaron
mbaal metaas belian kanugdiin.
5 Ma'antu dadema si Kristu, nda'en
tendu'ayig lawasen mbaal metaas belian
pegbesaan gupia. Iini tumindu' dun su
Megbebaya', su miktalu' diniin,
“Ya'a sug Bata'u,
nandaw mibaluy nau Gama' mu.”
6 Miktalu' pa pagid su Megbebaya' di sala
sinulat di Misulat Talu'en,
“Ya'a sug belian di nda'i gikteben,
maa' nu kegbelian ni Melquisedec.”
7 Naa si Isus, su kegbenwanen dinig
lumbang, minekeg iin mengaduy saana-
nen menenabi muka' mikpaingabang gu-
pia ditu Megbebaya', pu' adun megawen
sia nu Megbebaya' di kepatayen. Kagina
gembageli kegbasanen tu Gama'en muka'
mikpetuud gupia diniin, tilima' nu Meg-
bebaya' su kenenabinen.
8 Laak dagid pia iin sug Bata' nu Meg-
bebaya', milegenan. Ma'antu miglegintau
mekpetuud puun tu kelegenayen.
9 Bena' mingganget su kekpetuuden, pu'
gila'en penggulaulaay su pibaal diniin,
mibaluy gumpungan di kegawen nda'i
gikteben dig launan getaw mekpetuud
diniin.

10 Gilal nu Megbebaya' dayun
metaas belian maa' danu kegbelian ni
Melquisedec.

Subay Megisegi Sinuunan ta di Kekpetuud

11 Naa, melaun pa siai pegwaliu diniu
mekatag dini Melquisedec muka' ni Isus,
laak melegen ulugen diniu, pu' ma'niin
metegas gupiai gulu niu, ndi' pa niu
mesabut.
12 Yamu, pia miniben namu sumakup
dini Isus, kaas mekekpetu'un namu sia,
subay duun pai mekpetu'un diniu puli'.
Pekpetu'unen diniu su melemu mesabut
titulu'an di Misulat Talu' nu Megbebaya'.
Ma'niin subay pedudu'en pamu maa' nu
maika' gembata' sabaya' di maan amu
tantu gaan.
13 Adin su petu'unan pa di melemu
mesabut, nda' pai tinawanen di medalem
titulu'an mekatag di gempia muka' di
melaat.
14 Su maa' da tantu gaan, sa'itada su
medalem titulu'an, iini petu'unan dun su
nga migineken na, su duminunut gusay tu
tinitulu' dinilan, kaas metau na memili' di
gempia muka' melaat.

6

1 Kagina ma'antu, sukal nai kenilung ta
dig bekna titulu'an mekatag dini Kristu.
Subay pegisegen ta nai sinuunan ta
mekatag diniin, adun mengganget gu-
piai kekpetuud ta. Ndi' ta na kambat
puli'an baalay sug bekna pinggulaula ta
ma'nini', su keteliud ta dig baalen ta
adun metelima' ita nu Megbebaya' laak
nda'i pantagen, muka' su kesalig ta dayun
diniin.
2 Ma'antu dadema su tinitulu'an
mekatag di kekpebunag ta tubig, su
kegdepen dig begu sakup, su kepetubu'
puli' nu nga minatay muka' su kaukum
nu Megbebaya' nda'i gikteben.
3 Subay pekpuunan ta na penilungay su
medalem titulu'an. Menamal ita dayun
menilung dun sa' begay nu Megbebaya'.
4 Pu' sa' upama duuni getaw penensili
metalin di kekpetuud ta, ndi' mesu'at
pegbiksu'anen puli'. Su nga getaw daan
na pidelagan nu Megbebaya' mekatag di
metuud, mibianan na nilan su gempia
begay nu Megbebaya' muka' piktukid pa
pagid dinilan sug bigay nug Balakaten.
5 Mibianan na nilan dadema su kepia
nu tinalu' nu Megbebaya' muka' su nga
penggulaulaan nu ginuungen ditu pa bi-
naya' gebii bu' gendaw.
6 Naa sa' teliudan nilan dayun su
kekpetuud ta, ndi' na nilan mesu'at peg-
biksu'ay puli'. Pu' ma'niin linsangan
nilan puli' ditu kurus sug Bata' nu Meg-
bebaya' muka' pingumpiid nilan iin di
gedapan nu nga getaw.
7 Pu' pesemaan ku dig lupa'. Sa' duunig
lupa' tatap dupi'ay muka' delepay tubig,
kaas melauni pimula mentubu' dun sukal
di nga getaw mengimbaal dun, naa kig
lupa' kia, pepianan nu Megbebaya'.
8 Laak dagid sa' sigbet muka' dugii
mentubu' dia, sug lupa' kia, nda'i pan-
tagen, sungu pelebu'ay nu Megbebaya'.
Deksu'anen ia sensulan laak, pu' nda'i
pedetengen dun.
9 Naa, yamu nu nga petailen ku, bisan
mitalu' nami ma'nia, mituudan ami dun
pu' yamu pasi', melengas pa gupia su pig-
betad niu. Pinggulaula niu su melengas
mbantang di kegawen diniu.
10 Meglepengi kaukum nu Megbebaya',
kaas misuunan ta ndi'en selingawan su
pinggulaula niu muka' su petailan niu
diniin, su kegabang niu di nga samasakup
niu muka' su gabang pa niu dinilan.
11 Iini mauya'an ku gupia, saladua'
diniu, gela'eneni ginaanen pentekenen
dig delendemaneni pedetengenen tu kelu-
sad puli' ni Isus, sampay menuud su
pekpelaban niu.
12 Kana' iinig liagan ku, meksilela' amu,
segaga penunggilingan niu su nga malap
tu nga pinasad nu Megbebaya' pebian
di kesalig nilan diniin muka' di kektigel
nilan di kaibenen sampay medawat nilan.

Kana' Dua'dua'i Kepasad nu Megbebaya'

13 Naa kanugdiin, su Megbebaya', mi-
nasad dini Abraham. Kagina nda'iduni
metaas pa di Megbebaya' petakesi'en dun,
mingadugu' pu' penuudenen su pasaden
dini Abraham.

14 Kali' pektalu' dini Abraham, “Pasadu
dini'a, pepianan ku ya'a gusay. Pasad dau
dema dini'a mekpulaka melaun.”
15 Kagina miktigel si Abraham ditu
kegelaten, mialapen dayun su pinasad
diniin nu Megbebaya'.
16 Naa, sa' upama mengadugu'i getaw,
sembayanen su metaas pa diniin, adun
pengmetuudaneni getaw pesadanen.
Belebagan dayun nu kengadugu'en sug
launan sualan sia mekatag di pasaden.
17 Kaas sa' mauya'an nu Megbebaya'i
ma'nia, pengmetuudanen su nga pisada-
nen kanugdiin, pu' ndi' mpalini delen-
demanen, sinumpaten tu pinasaden su
kengadugu'en.
18 Mendadi, duunig dua' buuk meseli-
gan ta ndi' mpalin, ki pinasaden muka' ki
pingadugu'en. Ndi' mesu'at megbalus su
Megbebaya'. Kaas ita nga mikpesempel tu
Megbebaya' mekpegawen diniin, miulik-
seg ita gupia mekpedateng ditu kepianen
dinita ditug binaya' gebii bu' gendaw.
19 Ki pedetengen ta kia, maa' nu gem-
pagen pundu di ginaa ta, pu' ndi' daagen
muka' ndi' mpenulay. Saba' nu pede-
tengen ta kia, ma'niin mekebian ita di
kurtina bilet dia Pengedapan tu Megbe-
baya' ditug langit, pu' mekadap ita diniin
ditu Tampusan Me'elig Sugud pebian di
kenenabi ta.
20 Si Isus, miguna suled ditu Pengeda-
pan kiin tu Megbebaya', adun ebangan
ita niin, pu' mibaluy na tampusan metaas
belian di nda'i tamanen, maa' danu keg-
belian ni Melquisedec.

7

Sug Belian si Melquisedec

1 Naa kini si Melquisedec, iin su gadi'
nug lunsud Salem kanugdiin, muka' be-
lian dadema mektamuy tu Tampusan
Metaas Megbebaya'. Naa, duuni ngag lain
gadi' kanugdiin linumpakan nu ginepu'ay
ta si Abraham. Bena' mikedaag na si
Abraham muka' minuli' na, sinungkak
ni Melquisedec kini, pu' pinenebianen
masi'.
2 Bigayan dayun ni Abraham gilas di
sepulu' ilasan dig launan mialapen ditu
gubat. Naa, ki ngalan ni Melquisedec,
dua'i ma'ananen. Bekna, mekesuun gadi',
kedua'en, gadi' di Salem, sa'itada gadi' di
kelinaw.
3 Nda'i misulat mekatag di gina'en,
sa' su gama'en, sa' su gesalanen. Nda'
dadema mesulati kegigetawen muka' gu-
mulen. Kaas gitunganen sug Bata' nu
Megbebaya', ndi' mengiktebi kegbelia-
nen.
4 Naa, pegdelendem niu deli' su ketaas
ni Melquisedec. Bekna, kumalenged iinig
bigayan nu ginepu'ay ta si Abraham gi-
lasen tu ginagawen tu gubat kia, metaas
pa dun.
5 Sug betad nu getaw Israel, peningilen
nu nga sapu' ni Levi su kesepulu'en dia
mitimud nu getaw Israel.* Pu' adini sapu'
ni Levi belian, mipalintaan begayan nu
nga samataw nilan, pia sapu' ilan dadema
ni Abraham.
6 Kedua'en si Melquisedec, kana' sapu'
ni Levi, laak dagid pia ma'antu, mialapen
su gilasen tu ginagaw ni Abraham ditu
gubat, muka' pinenebianen si Abraham,
sug daansama' pisadan nu Megbebaya'.
7 Kana' dua'dua' ini, penenebiin nu
metaas getaw su kepia di getaw gembaba'
pa diniin.
8 Ketelunen su ngag belian sapu' ni
Levi, midawat nilan su kesepulu' ilasa-
nen, asa gasal nilan matay da. Si
Melquisedec pasi', midawaten dadema
su kesepulu' ilasanen, laak misulat pu'
metubu' iin, sa'itada, nda' mesulat pu'
minatay.
9 Si Levi kiin, su ginepu'ay nu ngag
belian, mikedawat iin di kesepulu' ilasa-
nen. Kinana' bigay ni Abraham dini
Melquisedec su kesepulu'en, lepeng iini
migbegay dun dadema.
10 Pu' su kesungkak ni Melquisedec
dini Abraham, nda' pa pegigetaw si Levi,
lepeng dia pa dialem lawas ni Abraham,
su gapu' luluden.
11 Naa, misuunan ta pu' mipalintaan nu
Megbebaya' su nga getaw Judea miksekat
tu kegbelian ni nga Levi. Laak dagid sa'

* **7:5 7:5** Kig Israel kini, sala ngalan nu getaw Judea.

mikpalas sia su kektamuy nu nga sapu' ni
Levi, ndi' na kambat metua'ig lain ginis
belian, maa' nu kegbelian ni Melquisedec
sabaya' di kegbelian nu sapu' ni Levi si
Aaron.
12 Kinana' mesukliani kegbelian, subay
suklian dademai palinta.
13-14 Su Kaunutan ta si Isus, ki tindu' nu
sinulatu kini, gempantek kana' nu sapu'
ni Levi, pu' sapu' ni Juda. Nda'i sapu' ni
Juda belian, pu' nda'i misulat ni Moises di
Palinta nu Megbebaya' mekatag di sapu'
ni Juda belian.

Su Sala Belian Lepeng dini Melquisedec

15 Mendadi gempantek na, misukliani
palinta muka' su kegbelian pu' duun
nai mitua', ki sala belian lepeng dini
Melquisedec.
16 Ki sala kini, nda' mbaal belian pebian
di palinta mekatag di gesalanen. Mibaal
belian saba' nu ginuungen. Pu' su ke-
tubu'en, nda'i tamanen.
17 Nda' ba mesulat, "Ya'a sug belian
nda'i gikteben, lepeng tu kegbelian ni
Melquisedec."
18 Misabut ta dayun pu' pingawa' sug
daan pinalinta, pu' nda' pekpalas, nda'i
pantagen.
19 Pu' nda'iduni getaw mengganget i
kekesuunen puun tu Palinta kia. Tumu'
pai pedetengen ta bigay dinita ni Kristu,
pu' puun dia mekekpesempel naita tu
Megbebaya' mekpaingabang ita diniin.
20 Naa su ketendu' nu Megbebaya' dini
Isus megbelian, mingadugu' dadema su
Megbebaya'. Laak su ketendu' di sapu'
ni Aaron megbelian, nda'i pingadugu'en
dun.
21 Mibaal belian si Isus mekatag di ken-
gadugu' nu Megbebaya', pu' kali' pektalu',
"Mingadugu' su Kaunutan Megbebaya',
muka' ndi' mpalinig delendemanen,
'Ya'a sug belian nda'i gikteben.' "
22 Kaas mikpesalig si Isus tu pasad gempia
pa dun.
23 Naa sug daan belian, melaun, pu'
nda' ilan pengganget di kegbelian nilan
saba' nu gumul.
24 Laak si Isus kini, nda'i gumulen, kaas
nda'idunig belian sumukli diniin.
25 Kaas megaganen guunay lelayun su
nga mekpesempel tu Megbebaya' pebian
di keksalabuuk nilan diniin. Meglegawen
dinilan, pu' metubu' di nda'i tamanen,
adun penenebianen ilan ditu Megbebaya'.
26 Ma'antu, si Isus, iin su Tampu-
san Metaas Belian mbantang megabang
dinita, pu' nda'i sala'en pia maika', muka'
kana' medangat, mekesuun, pisuay di nga
mikesala' getaw sampay pitaas na ditu
gekbus langit.
27 Kana' maa' nu ngag lain metaas
belian, sapu' ni Levi, pu' ndi' na kambat
mekanu gendawgendaw. Ndi' na kambat
mengilak adun mawa' siai sala'en, dayun
adun mawa'i sala' nu nga ginsekupanen.
Ndi' na kambat mekanu, pu' mainsan da
pengilak, su kebegayen matayig lawasen
mekatag di sala' nug launan getaw. Ndi'
na mpuli'an.
28 Mendadi su nga getaw mitendu' tam-
pusan metaas belian pebian di pinalinta
dini Moises kanugdiin, mikesayep dailan.
Laak dagid bena' miniben na, kig Bata'
kini nu Megbebaya', mitendu' tampusan
metaas belian pebian di kengadugu' nu
Megbebaya'. Pu' ki kekesuunen, ming-
ganget di nda'i tamanen.

8

Si Isusi Tampusan Metaas Belian ta

1 Naa, iini ma'anan nu pigyaga ta kini,
duun nai Tampusan Metaas Belian ta,
ma'niai kebetangen. Iin, nandaw peg-
ingkud dia dapit lintu nu gingkudan nu
Tampusan Megbebaya' ditu gekbus langit.
2 Mektamuy ditu tantu Pengedapan tu
Megbebaya', sug binaal nu Kaunutan,
kana' nu getaw.
3 Naa, adini tampusan metaas be-
lian dinig lumbang, mitendu' memegay
tu Megbebaya' muka' mekanu dadema.
Ma'antu si Isus, ki Tampusan Metaas
Belian ta, subay duunig begayen.
4 Sa' upama dini pa lumbang, kana'
da belian, pu' duun paig belian dini
memegay tu Megbebaya' munut tu pinal-
intanen ditu nga getaw Israel kanugdiin.
5 Kig baalen nu ngag belian kia, lingu
laak, pu' mpenunggilingan laak nilan su

kektamuy ditu tantu Pengedapan tu Megbebaya' diag langit. Misuunan ta ia pu' su sungu kepaindeg ni Moises tug lepintaw binaal luna, tinitulu' nu Megbebaya' si Moises. Kali' pektalu' su Megbebaya', "Subay dunutan mu gusay sug lendasan pinita'u dini'a ditug bentud."

6 Su kektamuy mitendu' dini Isus, melengas pa dig danilan ngag belian kia. Ma'antu dademai nga sabut. Melengas pa dig daan sabut su pisabut ni Isus tu Megbebaya' ilan nu nga sakupen, pu' miksekat tu pasad melengas pa di pinasad nu Megbebaya' dini nga Moises begudiin.

7 Sa' upama mikpalas daig bekna sabut meglegawen dinita, ndi' na kambat suklian di kedua'en.

8 Laak dagid laung nu Megbebaya' pu' kulang su pigbetad nu getaw duminunut tug bekna sabut, kali' pektalu',

"Ditug binaya' gebii bu' gendaw duuni gendaw mateng, laung nu Kaunutan,
meksabutu puli' di nga getaw Israel muka' di nga getaw Juda, tug begu pasad gabang dinilan.*
9 Muka' kana' maa' nug daan sabut, su sinabutu di nga ginepu'ay nilan
su gendaw inagaku ilan, adun uiten ku ilan megawa' ditug benwa Ehipto.
Nda' nilan penemalay dunutay sug daan sabut kiin,
kaas pituyangu ilan.
10 Naa, iin nai pasadu di nga getaw Israel,
sa' mateng nai gendaw kiin ditug binaya' gebii bu' gendaw, laung nu Kaunutan,
betangen ku su nga pinalintau di ginaa nu piglegetawan ku,
muka' pepenggengeten ku dig delendeman nilan.
Kaas mekpetuud ilan dinaan, pu' naani Megbebaya',
muka' duaten ku ilan nga piglegetawan ku.
11 Danilan, diadia ndi'en na kambat titulu'en su nga samatawen, sa' sug beta'anen, mekatag dinaan.
Ndi'en na kambat telu'an sug dumanen,
'Aa lai, sambat amu tu Kaunutan.'
Ndi'en na kambat telu'an ma'nia, pu' sumambat dinaan su tiba'an nilan,
su nga metaas sampay su nga gembaba'.
12 Lelaatan ku ilan ditu ngag dupangan nilan.
Ndi'u na pegdelendemeni nga sala' nilan."
13 Naa kumalenged duuni tinalu' nu Megbebaya' mekatag dig begu pasad, pimilangen sug bekna sabut, daan na. Muka' adini mekpapas na, mesuunan ta, sungu na mbeleng gupia.

9

Su Kektamuy dinig Lumbang muka' sug ditug Langit

1 Naa sug betad nug bekna sabut, duuni ngag bian titulu'an pektamuy tu Megbebaya'. Duun dademaig lepintawen binaal nu nga getaw.

2 Pu' binaal nu nga getawig lepintaw luna, dua'i suguden. Sug bekna suguden, duunig betangan nga sulu' muka' lemisaan betangan pan gilak tu Megbebaya'. Piningalan nilan dun su sugud kia Me'elig Sugud.

3 Gilet tu nga sugudi gembagel kurtina. Su kedua' suguden, piningalan nilan dun Tampusan Me'elig Sugud.

4 Duuni bitang nilan dia binaal bulawan pektutungan pelinan, muka' kaban miputus bulawan. Su kaban kia, gindan tug bekna sabut nu Megbebaya'. Bitang ditug dialemen bandi bulawan bitangan pan pilusad genat tug langit piningalan nilan dun manna. Bitang dadema ditug dialemen su sekud ni Aaron mintubil kanugdiin, muka' sug dua' laad batu sinulatan di sepulu' taang pinalinta nu Megbebaya'.

5 Bitang nilan diag dibabaw kaban kia su piningalan nilan dun gingkudan nug lelaat nu Megbebaya', sa'itada su kepedasunen tu nga sala'. Duun pa pagidig dua' buuk ledawan diag dibabaw nu kaban palas sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, ganti' ilan diniin. Duuni gekpak nilan mibelat diag dibabaw nu gingkudan

* **8:8 8:8** Ki Juda kini muka' su Judea, iin da tanan.

nug lelaat nu Megbebaya'. Daal daia misulatu dun, pu' ndi'u na gupia maulug.

6 Sa' ma'nia, bena' migela' mesangkap sug lepintaw kia, betad nu ngag belian, gendawgendaw suled ilan ditug bekna suguden, adun mektamuy ilan.

7 Laak su Tampusan Me'elig Sugud, iinig betaden, mekeseled dia su laak Tampusan Metaas Belian, mainsan da setaun. Muka' su Tampusan Metaas Belian, sa' suled, subay meguit dugu' gilak tu Megbebaya', adun mawa' su sala'en muka' su sala' nu nga samatawen nda' nilan metukaway.

8 Naa, mipanteki titulu'an nug Balakat nu Megbebaya' dig launan kektamuy kia, pu' sinegay dia pai tibuuk lepintaw meseledan nu ngag belian, nda' pa mpuka' di nga getaw sug bianan suled tu Tampusan Me'elig Sugud.

9 Kiai mibaal penenggi'an di timpu kini nandaw. Guluganen su nga pemegay tu Megbebaya' muka' su petubu'en pengilak diniin, ndi' mekekpesikesuun dig delendeman nu nga getaw mektamuy diniin.

10 Pu' dinunutan laak nug betad kektamuy kia sug betad di ka'aan, di kainum muka' kegugas lawas, lumbus pinalinta nu Megbebaya' mekatag dig lawas. Kiai migbaya' di kektamuy sampay di gendaw suklian nu Megbebaya' tug begu bian mektamuy diniin.

11 Nemun si Kristu, mitua' na. Iin na su Tampusan Metaas Belian mekatag di melengas begu bianan. Su Pengedapan tanda'en pektemuyay su Megbebaya', gempia pa dun tug daan lepintaw, pu' kana' binaal nu getaw, sa'itada kana' duma nug biwat dinig lumbang.

12 Ma'antu kumitas di melengas pa Pengedapan muka' mikeseled tu sugud diag langit piningalan dun Tampusan Me'elig Sugud. Muka' kana' dugu' nu kanding muka' turu bakai giwiten ditug dialem, pu' daniin ma dugu'i giwiten ditu, ginilak tu Megbebaya'. Su keseleden, mainsan, nda' na mpuli'ay. Ma'nia piksu'atsu'aten ita lekatay di ginukuman sia dinita, kaas nda'i taman nu kegawen dinita.

13 Naa kanugdiin, sa' duuni getaw milemu'an miksekat tu kepesempelen dig bangkay, subay pesikan dugu' nu kanding muka' turu baka lamug di gabu nu tinutung nati baka. Sa' ma'antu, mpesikan na dugu', mawa' na su kelemu'ayen, adun metelima' na puli' nu Megbebaya'.

14 Kinana' megaga nug dugu' muka' gabu kia ugasay su milemu'an, labi pa megaga nu kepatay ni Kristu ugasayig delendeman ta, su nda' maugasay miksekat tu kektamuy ta nda'i pantagen. Si Kristu, inilakenig lawasen tu Megbebaya' pibian di Balakaten nda'i gumulen. Mbantang mengilak, pu' nda'i kulangen muka' nda'i melaaten dun. Kagina miugasanig delendeman ta, mekektamuy naita tu Megbebaya' nda'i gumulen.

15 Si Kristui miksabut tug begu pasad, adun malap nu nga ginggat nu Megbebaya' sumakup diniin su pusaka' pinasad dinilan, su pusaka' nda'i tamanen. Mesu'at na malap ilan pu' duuni minatay, adun lekaten su nga sakupen di melaat gulaula nilan su kegulipit pa dinilan nug daan sabut.

16 Naa sa' su pusaka', betaden subay ndi' begayan su pinuseka'an subay mpantek tu'u pu' minatay na su minusaka' dun.

17 Pu' betaden, nda'i pantagen su sinulat sabut mekatag di pusaka' sinegay tetubu' pai minusaka' dun. Mekpalas laak sa' matay na su minusaka'.

18 Ma'nia dademaig bekna sabut nu Megbebaya'. Nda' pai pantagen di getaw subay duuni petubu'en petain, adun baalen gilak sug dugu'en.

19 Su kepalinta ni Moises tug launan getaw Judea kanugdiin, ma'niai mipenggulaula. Pu' si Moises kiin, migela'en pelektagay su nga getaw mekatag dig launan pinalinta nu Megbebaya', dayun pimesikanen dugu' su sinulatan di Palinta, sa'itada su Misulat Talu' nu Megbebaya'. Pemesikanen dugu' nu nati baka muka' kanding pedumanan tubig, iini pemesiken dun su gangaw nu gayu piningalan nilan dun hyssop muka' gempula bembul nu karniru. Pimesikanen dadema su nga getaw.

20 Kali' talu' si Moises, “Kig dugu' kinii
tu'us nu sabut binaal nu Megbebaya',
adun medawat amu niin. Subay dunutan
niu gupia su sabut kiin.”
21 Ma'nia dadema pimesikanen dugu'
sug lepintaw binaal luna muka' sug lau-
nan kesengkapan nu kektamuy nilan.
22 Metuud ia, tinitulu' di nga pinalinta
nu Megbebaya' ugasan dugu' sug lau-
nanen. Sa' su pimetang, adun mawa'i
kelemu'ayen, sa' su getaw, adun mbiadan
su sala'en. Guluganen ia, nda'iduni getaw
mpedasun di sala'en, sa' nda'ig dugu'
mbunag, sa'itada, sa' nda'i matay.

Su Kepatay ni Kristu, Mekawa' di Sala'

23 Naa, subay miugasan dugu' sug lep-
intaw kia muka' su nga kesengkapanen
dia, dagid lendasan laakig lumbus tu
tantu Pengedapan tu Megbebaya' ditug
langit. Ki Pengedapan kiin ditug langit,
subay melengas pai gilak dun.
24 Pu' si Kristu, sumiled na gupia ditug
langit, adun mekpaita' nemun tu gedapan
nu Megbebaya' megabang dinita. Kana'
pengedapan binaal nu getawi siledanen,
pu' sug binaal nu getaw, lendasan laak tu
tantu Pengedapan ditug langit.
25 Naa sug betad nu Tampusan Metaas
Belian ditug lepintaw, tauntaun suled tu
piningalan nilan dun Tampusan Me'elig
Sugud, adun uitenen dia sug dugu', kana'
daniin dugu'. Laak si Kristu pasi', nda'
pekpuli'puli' suled ditu Pengedapan ditug
langit, adun ilakenenig lawasen.
26 Pu' sa' mima'antu sia, genat tu
kegbaal dig lumbang sampay nemun,
subay mekpuli'puli' sia melegenay. Laak
iini mipenggulaula, mitua' si Kristu nan-
daw sa' sungu melengkebig benwa, adun
pua'enen su sala' ta pebian di kegilaken
tug lawasen. Inilaken laak mainsan, daal
daitu tantu.
27 Iini pigdelendem nu Megbebaya',
subay launan getaw matay mainsan, uku-
men dayun nu Megbebaya'.
28 Ma'nia dadema minatay mainsan si
Kristu mibaal gilak, adun ua'enen su
nga sala' nu melaun getaw. Di kedua'
deksu'en metua' pa puli' dinig lumbang,
laak kana' saba' nu sala', pu' guunenen na
gupia su nga getaw mekpedateng diniin.

10

1 Naa, su Palinta pingumbilin di nga
getaw Judea, lingu laak nu nga melengas
metua' pa pebian dini Kristu. Kaas ndi'
mekpesikesuun di nga getaw mektamuy
tu Megbebaya'. Ndi' mekpesikesuun dini-
lan sekat di ngag betang, bisan tauntaun
tatap ilakay.
2 Pu' sa' upama miugasan sia di sala'
su nga miuna mektamuy tu Megbebaya',
nda' ilan sia mpiid di sala' nilan muka'
misikpa' ilan sia mekanu.
3 Laak, kagina menamal ilan mekanu
tauntaun, tatap pailan tegyungay di nga
sala' nilan.
4 Pu' sug dugu' nu turu baka muka'
kanding, ndi'en mawa' su nga sala' ta.
5 Kaas, si Kristu, sa' sungu medinig
lumbang, miktalu' tu Megbebaya',
“Nda' mu mauya'ay petubu'eni mbaal
guliden muka' nga pemegay,
pu' inandam mu naig lawasu mbaal gilak.
6 Su nga gilak, megela' tutungay, muka' su
nga pemegay megbeleng di sala',
ndi'a leliagen dun.”
7 Maa' laungen padun,
“Kali'u pektalu', ‘Uu Megbebaya', keni
dau, mitua'u
adun penggulaulaan ku su mauya'an mu.
Kiai misulat mekatag dinaan ditu sinula-
tan di nga pinalinta mu.’ ”
8 Naa sug bekna tinalu'en, laungen, “Su
nga pekanu muka' su nga pemegay sam-
pay su nga gilak megela' tutungay muka'
pemegay, adun megbeleng di sala', ndi'a
leliagen dun, nda' mu mauya'ay.” Kaas
tinalu'en ia bisan mipalinta sug launan
gilak di pinalinta dini Moises kanugdiin.
9 Sinumpaten padun, kali' pektalu', “Uu
Megbebaya', keni dau, mitua'u adun
penggulaulaan ku su mauya'an mu.”
Kaas misuunan ta pu' pingawa' na nu
Megbebaya' sug daan pekenuan, adun
suklinen dun si Kristu, su tantu guliden.
10 Mendadi sa' ma'antu, kagina pingg-
laula ni Kristu su mauya'an nu Megbe-
baya', miugasan na su kelaunan ta di sala'
ta. Mitelima' ita tu Megbebaya' sekat

dig lawas ni Kristu mibaal gilak mainsan.
Ndi' na kambat puli'an.
11 Naa, sug daan betad pektamuy, gen-
dawgendaw mekanui ngag belian, dia-
dia mekpuli'puli' mengilak. Laak pia
ma'antu, ndi' gusay mawa' su nga sala'
nu getaw mikpuun tu gilak kia.
12 Si Kristu pasi', migilak mainsan sal-
abuuk laak gilak, kig lawasen bayad tu
sala' nu nga getaw di nda'i tamanen.
Migingkud dayun ditu gupid nu Megbe-
baya', dapit lintu,
13 tanda' megelat sampay pelebaun nu
Megbebaya', daagenen su nga kuntranen.
14 Sa' ma'antu, pisikesuunen su nga
mitelima' tu Megbebaya' di nda'i gikteben
pibian di salabuuk betang inilaken.
15 Miglegintuud dun sug Balakat nu
Megbebaya' di Misulat Talu'en, laungen,
16 "Naa iini pasadu pa dinilan,
sa' mateng nai gendaw kiin ditug bi-
naya' gebii bu' gendaw, laung nu
Kaunutan,
betangen ku su nga Palintau di ginaa
nilan
muka' pepenggangetu dig delendeman
nilan."
17 Maa' laungen padun, "Ndi'u na pemi-
langeni nga sala' nilan muka' ngag du-
pangan nilan."
18 Kaas sa' mpedasun ita di sala' ta, ndi' na
kambat mengilak adun mbelengi sala'.

Mekpesempel naita tu Megbebaya'

19 Naa yamu kepetedan ku, kagina
ma'antu, danita, ndi' naita mendek muka'
ndi' naita mpiid suled ditu Pengedapan
nu Megbebaya' piningalan dun su Tampu-
san Me'elig Sugud. Mekeseled ita pebian
di kenenabi ta, pu' saba' minatay si Isus.
20 Binaalan ita niin begu bianan luma-
pus di kurtina kia milet di titenga' nu
Pengedapan kia. Ki keglapus ta di kurtina
kia, saba' nu kepatayen di kurus.
21 Kagina duuni Tampusan Metaas Be-
lian ta megbaya' dig balay nu Megbe-
baya',
22 naa subay mekpesempel ita tu Meg-
bebaya' puun tu tugaling di ginaa muka'
di kesalig ndi' megdua'dua'.* Pu' misuu-
nan ta miugasani ginaa ta di melaat de-
lendeman ta muka' kepiidan ta miksekat
di kepatay ni Isus. Su kekpebunag ta
tubig, miugasan dademaig lawas ta tubig
nda'ig lamugen.
23 Subay penemalan ta pektalentenay
su pedetengen ta, pu' meseligan su Meg-
bebaya', kaas mesuunan ta menuud su
pinasaden.
24 Pegdelendemen ta deli' sa' enduta'en
duni kektinegyungay ta di kekpinetailay
ta muka' kenggulaula ta di melengas.
25 Muka', ndi' ta sikpa'enig betad
ta mekpungun pektemuyen su Megbe-
baya'. Pu' duunig duma ta sum-
inikpa' na. Sinangkali' pa tanan mek-
tinikukay ita, adun diadia mpemantekeni
kesalig nug dumanen, pu' mesuunan ta
sungu matengi gendaw lumusad puli' su
Kaunutan ta si Isus.
26 Naa, sa' penensili menamal ita meke-
sala', asa mipesuun na dinita su metuud
mekatag dini Isus, nda'idun naig lain
betang mailak tu Megbebaya' adun mbe-
lengi sala' ta.
27 Iin laaki pekpelaban ta su ginukuman
nu Megbebaya' dinita muka' su gembagel
gapuy tanda' megela' tutungay su nga
kumuntra tu Megbebaya'. Pekpelaban ta
daan lamug mendek ita pati'.
28 Pu' ndi' ba metuud, iin sug betad nu
pipalinta dini Moises, petain su memilas
ditu Palinta kia di nda'ig lelaat dun, sa'
duunig dua' tawan sa' telu, meketakesi'
pu' mikesala'.
29 Sa' ma'antu, labi pa gembegati
ginukuman di getaw tuliud di tulung sia
diniin nug Bata' nu Megbebaya'. Pu'
pemilangenen nda'ig laga'en sug dugu'
ni Isus, bayad di kepetelima'en diniin,
muka' gindan tug begu pasad nu Megbe-
baya'. Mpeksudi'anen dadema sug Bal-
akat nu Megbebaya', su metau melelaat
di nga mikesala'.
30 Misuunan ta su Megbebaya'i mik-
talu', "Naani metau sumuli' tu nga getaw
mekpelaat dig dumanen." Miktalu'
dadema, "Mengukum su Kaunutan di

* **10:22 10:22** Sug balay nu Megbebaya', guluganen su nga getaw suminakup na diniin.

piglegetawanen.”
31 Sa' mukum dinita su tantu Megbebaya', mekendekendek gupia.
32 Naa yamu, pegdelendem niu deli' su mibianan niu sa' mikpuun pamu mekpetuud dini Isus. Sa' midelagan naig delendeman niu, pia melauni kelegenay niu, nda' amu daagay.
33 Pu' taang dun mipiidan amu gupia pu' pilegetan amu, pimesaitan amu. Taang dun midela'ig amu di ngag duma mipengumpiidan ma'nia,
34 pu' milelaat amu gupia tu nga samasakup niu pinikutan, ibangan niu ilan. Miktigel damu dema di kawi' di pimetang niu di gempia ginaa, pu' mituudan amu dun pu' duun paig daniu melengas pa di ginawi' diniu muka' kia, ndi' mawi' diniu.
35 Kaas, ndi' niu belengayi kesalig niu, pu' sa' sumalig amu tu Megbebaya', gembagel gupiai sugda dun.
36 Subay mektigel amu di mbianan niu, adun mbaal niu su mauya'an nu Megbebaya', malap niu dayun su pinasaden begay dinita.
37 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya',
“Ndi' na maiben
mateng su getaw pedetengen niu.
Ndi' melangan.
38 Adini piglegetawan ku pemilangen ku
mekesuun, malapen sug begu ketubu' saba' nu kesaligen.
Laak sa' duun dinilani tuliud dinaan,
ndi'u leliagen dun.”
39 Laak ita pasi', kana' ita duma nu nga suay, kaas gela'en nu Megbebaya' belengay, pu' duma ita nu nga sumalig diniin kaas megawen ita.

11

Ki Kesalig

1 Naa, ki kesalig kini, alandun iin? Iin su ma'nini'. Sa' mesuunan ta gupia pu' malap ta su pedetengen ta, iini paingalan ta dun kesalig. Sa' kana' megdua'dua'i pedetengen ta di ndi' ta pa maita', iin dademai paingalan ta dun kesalig.
2 Su nga getaw sakup nu Megbebaya' kanugdiin, tilima' ilan nu Megbebaya' mikpuun tu kesalig nilan.
3 Mikpuun dadema di kesalig ta, misuunan ta pu' biwat nu Megbebaya' su gekleb langit bu' lupa' pibian di tinalu'en, kaas misuunan ta su kana' ta maita', iini pigenatan nu maita'.
4 Naa pegdelendem niu deli' su nga mikauna getaw. Beknanen si Abel, bata' ni Adan. Iin, mikpuun tu kesaligen, pingilaken tu Megbebaya' sug betang gempia pa di pingilak nu gulangbata'en si Cain. Tilima' nu Megbebaya' si Abel iini mekesuun mikpuun tu kesaligen, pu' midawat dadema nu Megbebaya' su pingilaken. Minatay, laak pia miniben na, duun pai tinakesi' dinita ni Abel mekatag di kesaligen.
5 Si Enoc dadema. Pilentu nu Megbebaya' ditug langit mikpuun di kesaligen, kaas nda' patay. Nda' mbaangay nu ngag dumanen sug bangkayen, pu' pilentu tug langit su tegilawan lawasen. Su nda' pa pelentuay, liliag dun su Megbebaya', pu' kiai misulat di Misulat Talu' nu Megbebaya'.
6 Metuud ia, nda'iduni leliagen dun su Megbebaya' sa' ndi' sumalig diniin. Adini getaw mauya'anen mekpesempel tu Megbebaya', subay petuudenen pu' duuni Megbebaya', muka' petuudenen dadema pu' sugdaan nu Megbebaya' su nga mekpaingabang diniin.
7 Si Noe pelum. Sa' midengegen su tinalu' nu Megbebaya' mekatag di mpenggulaula ditug binaya' gebii bu' gendaw, asa nda'en pa maita', mikpetuud dun mikpuun tu kesaligen. Binaalen dayuni sekayan butuk. Iinig bian nu kegawen dinilan nu nga gapenen tug bagyu lampap. Ma'antu mipaita'en su kesaligen, kaas pimilang nu Megbebaya' mekesuun. Iin pai ginukuman nu ngag duma kilawan dinig lumbang, migela' mbinasa.
8 Si Abraham pelum. Iin, sa' inggat nu Megbebaya' pu' megawa' diag daan benwanen adun muli' dig benwa pinasad nu Megbebaya' begayen dun, mikpetuud mikpuun tu kesaligen. Migawa' tu'u pia nda'en pa mesuunay su pegengayanen.

9 Bena' minateng ditug benwa
pinasad nu Megbebaya' begayen dun,
migbebenwa dayun dia mikpuun tu
kesaligen. Migbebenwa da dia ma'niin
miguliug, pu' kana' dangen dia. Pig-
benwananenig bebelayan luna. Ma'nia
dademai pigbenwanan nug bata'en si
Isaac sampay su gapu'en si Jacob. Su
pinasad nu Megbebaya' dini Abraham,
iin dadema gusayi pinasaden dini Isaac
bu' ni Jacob.
10 Su saanan nilan dia, pedetengen pa ni
Abraham ki gembagel lunsud, pigdelen-
dem na nu Megbebaya' muka' baalenen
pain, kig lunsud gempageni gentudan
dun, sa'itada ndi' megeba'.
11 Naa si Abraham kini, mikpuun
dadema tu kesaligen, mikebata' pa gusay,
bisan megulang na gupia, muka' nda'
mainsan mapet bata'en su sawanen si
Sara, pu' guminulang dadema. Siliga-
nen su Megbebaya' metau mekpenuud tu
pinasaden diniin.
12 Kaas su sala tawan laki, gitunganen
dun ma'niin na minatay, pu' megulang na
gupia, iini mibaal pikpuunan nu melaun
sapu'en. Su kelaunanen, maa' nu kelau-
nan nug bitun ditug langit muka' maa' nu
gelis di geksid dagat, ndi' mbilang.
13 Si nga Abraham kini, mitembusan
nilan su kesalig nilan sampay minatengi
gumul nilan. Nda' nilan malap su pinasad
dinilan nu Megbebaya', laak misuunan
nilan pu' ditug binaya' gebii bu' gendaw,
malap nilan tu'u su pekpelaban nilan. Pu'
ma'niin pinemba' nilan su melayu' pa
dinilan. Laung nilan pu' kana' ilan dan-
gen dig lumbang kini, pigbebenwanan
laak nilan.
14 Sa' upama duuni nga getaw megukit
ma'nia nandaw, gempantek pu' pekpe-
nengaun pa nilan ki tantu pegbenwanan
nilan.
15 Sa' pimilang sia ni nga Abraham sug
benwa bilengan nilan sug danilan gupia
benwa, mekepuli' dailan ditu,
16 sabaya' ditug benwa pinasad nu Meg-
bebaya' begay dinilan. Laak iin tumu'i
pegenguten nilan kig benwa melengas pa
dun dig danilan, sa'itada, sug ditu gekbus
langit. Kaas iini kesuun ta dun, kana'
mpiid su Megbebaya' gelalen nilan kig Di-
wata pektemuyen, nilan pu' indamanen
ilan pegbenwanan nilan ditug langit.
17 Laak si Abraham, pia pisadan iin
nu Megbebaya' pu' meksilaun gupiai
sapu'en, pibaal diniin nu Megbebaya'
guliden sug buntung bata'en si Isaac, pu'
pingindananen. Bena' mipengindanan,
bitangen sug bata'en dia gentudan gilak
mikpuun tu kesaligen,
18 pia tilu'an daan nu Megbebaya', pu'
laung nu Megbebaya', “Su sapu' nug bata'
mu si Isaac, iin laaki pemilangen sapu'
mu.”
19 Pu' midelendemen metau mekpetubu'
puli' su Megbebaya', bisan tu nga minatay
na. Midawat dayun puli' ni Abraham sug
bata'en, sa'itada, ma'niin mitubu' puli'
sug bata'en.
20 Si Isaac na pelum. Iin, mikpuun
tu kesaligen, pinenebianen sug bata'en si
Jacob muka' si Esau mekatag di gempeng-
gulaula dinilan nu nga sapu' nilan dig
lema' denlag.
21 Si Jacob pelum. Sa' pekpatay na,
pinenebianen su nga gapu'en bata' ni
Jose, mikpuun tu kesaligen ditu Meg-
bebaya'. Mialapen pengundeenanen su
sekuden, dayun mektamuy tu Megbe-
baya'.
22 Si Jose dema. Sa' sungu matengi
gumulen, mikpuun tu kesaligen, mik-
talu' mekatag di kegawa' nu nga sam-
abansanen getaw Israel ditug Ehipto,
muka' pingumbilinen dinilani tinitulu'en
mekatag di tulanen pu' adun uiten sa'
megawa' ilan dia.
23 Si Moises pelum. Iin, mikpuun tu ke-
salig nu nga mekegulangen, sa' migigetaw
na, iglud nilan, sampay telu bulan.* Iini
iglud dun nu mekegulangen pu' minita'
nilan pu' piabata' si Moises, muka' nda'
ilan mendek sumaga' tu pilaktag nu gadi'
kia.
24 Dayun si Moises, bisan binata' nug
bai diag benwa Ehipto, bena' migineken

* **11:23 11:23** Si Moises, iglud nu mekegulangen, pu' pilaktag nu gadi' ditug benwa Ehipto, subay petain su nga gembata' nu getaw Israel sa' laki.

na, mipauk ingelanan bata' nug bai kia
mikpuun tu kesaligen.
25 Pu' laungen tumu' pasi' meksaliu-
nung di kelegenay nu nga samatawen
getaw Israel, su nga piglegetawan nu
Megbebaya', sabaya' di keliagen tu sala'
ndi' maiben.
26 Pimilangeni kepiidanen saba' nu
pedetengenen di metendu' nu Megbe-
baya' meglekaunutan pa si Kristu, me-
lengas pa di tiba'an gimu nu gadi' diag
benwa Ehipto. Pu' piktalentenanen ki
sugda pa diniin nu Megbebaya' ditug
binaya' gebii bu' gendaw.
27 Mikpuun dadema tu kesaligen, bilen-
gan ni Moises sug benwa Ehipto, pu' nda'
mendek di gangit nu gadi'. Nda' dedua'ay
di kegawa'en diag benwa kia, pu' ma'niin
minita'en migabay diniin su Megbebaya'
ndi' maita'.
28 Mikpuun pa pagid tu kesaligen, pitin-
degenig Lumpuk ta gindan ditug Liniu-
san, pu' sinugu'en dega'en dugu' karniru
su gulu gegdan nu ngag balay nu nga
samatawen. Mingma'nia pu' adun ndi'
mpatayi nga penganay bata'laki nu getaw
Israel. Pu' duuni sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit mitendu' nu Meg-
bebaya' mekpatay tug launan penganay
bata'laki diag Ehipto, laak nda' mpeduma
su nga getaw Israel, pu' ndi'en na tu'u
meseledan su ngag balay dinaga' na.
29 Su nga getaw Israel pelum, mikpuun
tu kesalig nilan, mikebian ilan ditu Gem-
pula Dagat lepeng pekpanaw dailan tug
lupa'an. Su nga getaw Ehipto pasi',
sa' pingeted nilan su nga getaw Israel,
pikpulingkasan nilan bianay sug dagat,
laak migela' ilan melemes, pu' pikimput
puli' nu Megbebaya' sug dagat.
30 Su kauli' dayun nu nga getaw Israel
ditug benwa pinasad dinilan, linumpakan
nilan su kuta' Jerico. Gendawgendaw mi-
panaw ilan, linibed nilan su kuta' sampay
pitu gebii. Su kepitu endawen, midaag
gela' su ngag dendingen batu, mikpuun
da gusay tu kesalig nu getaw Israel.
31 Duunig libun diag lunsud kia Jerico
gandang meglaat pekesuunan, ngalanen
si Rahab. Iin, mikpuun tu kesaligen tu
Megbebaya', nda' mpeduma bunu'ay tu
nga samatawen mimilas tu Megbebaya',
pu' pinemba'en sug dua' tawan getaw
Israel su keditu nilan minilung tug ben-
wanen.
32 Ta' mai gempiau pa telu'en? Daal
daitu, pu' sa' sia ukiten ku, maiben ku gu-
pia ukitay mekatag dini Gideon, si Barak,
si Samson, si Jepte, si David, si Samuel
sampay su nga pimuunan nu Megbebaya'
kanugdiin.
33 Mikpuun tu kesalig nilan, duun
dinilani miglumpak di ngag lain nasud.
Migela' nilan dayun daagay su ngag lain
nasud. Duunig duma piglepengen uitayi
nga sakupen.

Mendadi duuni ngag duma, mialap ni-
lan lain pinasad dinilan nu Megbebaya'.
Sug duma, mitikem nilani ngag baba' nu
ngag limaung, kaas nda' ilan mebut.
34 Mikpuun dadema tu kesalig nilan,
duunig duma mikepaleng tu gembagel
gapuy, kaas nda' ilan meka'iday. Duunig
duma nda' bunu'ay besi. Ngag duma,
milubay, laak mikpuun tu kesalig nilan,
migletaban ilan puli'. Duunig duma
mikedaag gupia di gubat, pu' mipegebek
nilan su nga sundalu nu nga kuminuntra
dinilan.
35 Duuni ngag libun milegenan gupia,
laak mikpuun tu kesalig nilan, minita'
nilan pitubu' puli'ig beta'an nilan mi-
natay na. Ngag duma, kagina laung nilan
tumu' pa matay sabaya' tuliud ilan tu
Megbebaya', mingimpauk ilan beluyen
di kepetuga' dinilan. Pu' petubu'enen
ilan puli' gempia pa ketubu', su nda'i
gikteben.
36 Duunig duma pingumpiid gupia
muka' pimbadas. Ngag duma, binalud
kadina muka' pinikutan.
37 Duuni nga binatu, duuni nga bikla'
gabas, duuni binunu' besi. Duuni nga
mipanawpanaw nda' tantui gengayanen,
mikseluk panit karniru muka' kanding
pu' gempusuk, piglegetan muka' pimesai-
tan.
38 Ki nga getaw kia, kagina gembageli
kesalig nilan tu Megbebaya', kana' mban-
tang mpeduma dinilan sug lain getaw
dinig lumbang. Mipanawpanaw ilan di
nga napu' limawa', di ngag binentudan,

muka' pigbenwanan nilani ngag langeb
sampay luak dig lupa'.
39 Laak dagid ki tiba'an nilan kia,
bisan migdedengeg gupiai kesalig nilan tu
Megbebaya', nda' nilan tagad malap su
pinasad dinilan nu Megbebaya'.
40 Iini nda' nilan tagad malap dun, pu'
duun pai gempia pegdelendemen nu Meg-
bebaya' mekatag dinita. Pu' pigdelende-
men ndi' megela' menuud su pinasaden
dinilan, subay mpeduma ita dun.

12

Su Megbebaya'i Gama' ta

1 Naa ita dema, kagina ma'antui kesalig
nu nga miuna mekpetuud kanugdiin, lep-
eng piglidungan ita nu melaun getaw
miglegintuud pu' meseligan su Megbe-
baya'. Kaas sug betad ta mekebelabag di
gempia bianan ta muka' su sala' tatap ta
baalay, melengas belengen ta. Maa' nug
lekis ki kegleketubu' ta pa dinig lumbang.
Subay menamal ita gubek sampay mateng
ita ditu gengayan ta.
2 Selian ta gubek, subay penemalan ta
pekimanay si Isus, pu' iin su puunan nu
kesalig ta muka' iini mikpengganget dun
di ginaa ta. Kagina leliagen dun si Isus
tug deksu'an nu mbiananen, miktigel di
kelegenayen dia kurus, muka' pimilangen
nda'ig laga'en su piidanen. Migingkud
dayun ditu gupid nu gingkudan nu Meg-
bebaya' dapit lintu.
3 Mendadi, pegdelendem niu gusay ki
mibianan ni Isus su saananen dini pa
lumbang, pu' adun ndi' melayu'i ginaa
niu muka' ndi' amu lumukas sumalig
dun. Iin, miktigel gusay di kesigi diniin
nu nga mikesala' getaw.
4 Pu' sinegay niu sumaga' di melaat
betad, nda' pa niu mbianay matay amu
saba' nu kesaga' niu dun.
5 Mabu' milingawan na niu su tinitulu'
nu Megbebaya' diniu nu ngag bata'en.
Nda' ba mesulat di Misulat Talu'en
ma'nini',
"Ki mbata', pektalentenay mu su titulu'an
dini'a nu Kaunutan.
Ndi' melayu'i ginaa mu saananen
memaag dini'a.
6 Pu' adini petailen nu Kaunutan, tit-
ulu'enen,
muka' launan pemilangenen bata'en, pe-
maagenen."
7 Sa' ma'antu, sa' duuni kelegenay niu,
pektigel niu, pelepeng niu tu titulu'an nu
gama' niu, pu' su kelegenay niu, mpaita'
dun diniu pu' pemilangen amu nu Megbe-
baya' bata'en. Duun bai gembata' kana'
titulu'en nu gama'en?
8 Kaas sa' upama ndi' amu metitulu' nu
Megbebaya', kana' amu tantu bata'en,
bata' nu sumbang laak, pu' metitulu' nu
Megbebaya' sug launan bata'en.
9 Sa' su nga gama' ta dinig lumbang,
metitulu' ita nilan, kaas pegbesaan tailan.
Subay labi pa telima'en ta su titulu'an
dinita nu Gama' ta di ginaa. Metubu' ita
dayun di nda'i gikteben.
10 Tinitulu' ita nu gama' ta dinig lumbang
nda' maiben lepeng tu kemilang nilan
gempia. Su Megbebaya' pasi', titulu'en
daita dema niin adun mpianan ita muka'
adun malap ta dadema su kekesuunen.
11 Su pektitulu' dinita, laung ta dun meke-
layu' ginaa, masi' pianan ginaa. Laak
deksu'anen ia meksikesuuni getaw tinit-
ulu' muka' melinawi ketubu'en.

Nga Titulu'an muka' Pegad

12 Kaas, ndi' niu pegluka'luka'ayi ke-
salig niu. Ndi' amu penlukasen dun.
13 Penemalay niu dunutay su tantu
bianan, adun ndi' niu mbelebagan su
ngag duma nda' pa mpanteki kekpetuu-
den. Sinangkali' pa tanan mekenggangeti
kesalig nilan.
14 Peksalabuuk amu gikteb nu megaga
niu. Penamal damu dema meksikesuun,
pu' nda'i mekaita' tu Kaunutan Megbe-
baya' sa' kana' mekesuun.
15 Peglengilam amu, adun nda'idun
diniui meketeliud tu tulung diniin nu
Megbebaya'. Peglengilamay niu dadema
su pegbetaden niu sia mekesesala', pu'
mbuus megleep meglegalin tu ngag duma
niu.
16 Subay nda'idun diniui medusa
atawaka tuliud tu Megbebaya' maa' ni
Esau kanugdiin. Pu' si Esau, bisan iini
gulangbata', pigbelesen ditu ngudanen

su pegbaya'en tu kegulangbata'en di
sala'aanan.
17 Misuunan niu, genat nitu sa'
mauya'anen na penenebian nu gama'en
lepeng tu pegbaya'en, miteliudan dayun.
Pinemalanen sia penengiay, laak nda'en
puli' megaga malapi pigbelesen, bisan
lamugen mengaduy saba'en menengi
dun.
18 Naa yamu kepetedan ku, mikpesem-
pel namu tu Megbebaya'. Laak su mib-
ianan niu mekpesempel dun, kana' maa'
nu kekpesempel diniin nu nga getaw Is-
rael kanugdiin. Kana' nu maita' muka' nu
mbatik niui pisempelan niu, sa'itada, sug
bentud Sinai tanda' minita' nu nga getaw
Israeli gembagel liga'apuy, medelem gu-
pia, muka' metikteg buligut.
19 Su nga getaw Israel, duun dademai
midengeg nilan metenug bugyung muka'
tingeg genat tug langit. Bena' midengeg
nilan su tinalu'en, inubug nilan gupia,
ndi' nailan puli' telu'an ma'antu.
20 Pu' nda' nilan megaga su pinalinta-
nen, laungen, “Pia metetubu'i mekpuleg
tug bentud kini, subay betuun sampay
matay.”
21 Kagina mekesalebu' gupia su minita'
nilan, mindek ilan gupia. Pia si Moises
su kaunutan nilan, tinalu'en pu' mindek
gupia, sinaaban.
22 Laak dagid, yamu pasi', iini mipesem-
pelan niu, sug bentud Sion, sa'itada,
su syudad ditug langit pesangay ta tu
Jerusalem. Kiai pegbenwanan nu tantu
Megbebaya'. Mipesempelan niu dadema
su nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw
langit, ndi' mbilangi kelaunen.
23 Mikepesempel damu dema tug
lumpuk nu nga penganay bata' nu
Megbebaya' meglekebibu ditug langit.
Su ngalan nilan, daan na misulat ditu.
Midepet namu tu Megbebaya', su mukum
tu tiba'an getaw. Mikepesempel damu
pagid tu nga mekesuun getaw minatay
na, kaas mingganget nai kekesuun nilan.
24 Si Isus dademai mipesempelan niu,
su migbaal begu pasad dinita nu Megbe-
baya', adun mekesalabuuk ita diniin. Pu'
saba' nu kepatay ni Isus kini, tinulung ita
nu Megbebaya'. Pimesik diniu sug dugu'
ni Isus, ki gempia pa dig dugu' ni Abel
kanugdiin, pu' kia, tu'us laak pu' subay
suli'an su mikpatay diniin.
25 Kaas, kagina ma'antui mibianan
niu, petubuday niu ndi' niu pemilasen
su mektitulu' nandaw genat tug langit.
Kanugdiin, sa' mipauk su nga getaw Is-
rael mekineeg dini Moises, su mikpe-
tenday dinilan pimuun nu Megbebaya'
dinig lumbang, mibianan nilani gembagel
pelabu'. Labi pa ndi' ta mpegliaw su
ginukuman nu Megbebaya', sa' teliudan
ta su mektitulu' dinita genat tug langit.
26 Kanugdiin mikegyugig lumbang saba'
nu tingeg nu Megbebaya'. Nandaw mik-
talu' su Megbebaya', “Kegyugen ku pa
puli' mainsan sug lumbang, kana' laak
nug lupa', pia sug langit.”
27 Naa su tinalu'en kia, “Puli' main-
san,” ma'ananen adinig bitangen mek-
egyug, ua'enen, adun mbilin da su
Keglekaunutan nu Meglegawen ndi' mek-
egyug.
28 Kaas mekpaladpalad ita tu Megbe-
baya', pu' bigayen ita sumalabuuk ita tu
nga miuna sumakup di Keglekaunutanen,
su ndi' mekegyug muka' ndi' mpupus.
Mengadap ita diniin gusay mbantang tu
mauya'anen, penemalan tain pegbesaay,
lemugan ta dadema gendek.
29 Pu' su Megbebaya', maa' nu gapuy
sigi meket sampay mpupus su kuminun-
tra diniin. Melaat gupiai ginaanen ditu
mimilas diniin.

13

Ki Gempia Penggulaulaan ta Leliagen dun su Megbebaya'

1 Kaas, ita nga samasakup, subay
mekpinetailay ita gusay.
2 Ndi' niu selingaway pegdedialay niu
dig balay niu su nga getaw ndi' niu
mailala. Duuni minemba' tu sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit, laak laung nilan
dun kilawan da.
3 Ndi' da niu dema selingaway ebangay
niu su nga pinikutan, lepeng pinikutan
damu dema. Pegdelendem niu su nga
pilegetan, adun mebangan niu ilan, pu'
duunig lawas niu melemu dadema mele-
genay.

4 Naa, su kegawid niu duayan, subay pegbesaan niu, launan niu. Ndi' amu mpia menlelingay, pu' ukumen nu Megbebaya' su nga medusa muka' su nga menlelingay.
5 Subay nda' dademai gayak niu tu selapi'. Subay pemilangen niu sukal da su misukat niu sa' melaun sa' maika', pu' nda' ba pektalu' su Megbebaya', "Ndi'u ya'a belengan, ndi'u da ya'a dema teliudan."
6 Kaas gembageli kesalig ta tu Megbebaya', muka' ndi' naita mpiid mektalu' puun tu Misulat Talu' nu Megbebaya', laung,

"Megabang dinaan su Kaunutan.

Kagina ndi' nau meka'idan,

ta' mai mendeku dun?"

7 Naa, su nga miuna kaunutan niu, pegdelendem niu ilan, su nga mikpetu'un diniu talu' nu Megbebaya'. Pegdelendem niu gusay su pigbetad nilan sampay su kepatay nilan. Penunggilingay niu dayun su kesalig nilan dini Isus.
8 Pu' si Isukristu, ndai' kepalinen, genat kanugdiin sampay nemun, muka' di nda'i gikteben.
9 Kaas ndi' niu pektalentenayig lain titulu'an, su mekepetalin di kekpetuud niu. Tumu' pa pepegenen ta su ginaa ta puun tu tulung nu Megbebaya', sabaya' di kedunut ta tu nga tinitulu'an di kegelig. Pu' su ngag duminunut tu nga tinitulu'an kia, nda' mpepagen su ginaa nilan puun tu kedunut nilan dun.
10 Naa, ita nga mekpetuud dini Isus, duunig betang ta tu gentudan gilak. Laak kia, nda'i pegbaya' nu nga mektamuy diag lepintaw nu getaw Judea maan ilan dun.
11 Naa, sug betad nu Tampusan Metaas Belian nu getaw Judea, uitenen sug dugu' nu petubu'en diag dialem sugud nug lepintaw paingalan nilan dun su Tampusan Me'elig Sugud, adun pengilaken dia. Pengilaken dia adun maugasani sala' nu nga getaw Judea. Sug lawas nu petubu'en, uitenen ditug liu nu pegbebelayan nilan, adun tutungen.
12 Si Isus pelum, iini milegenan dun dadema diag liu nu syudad, adun petelima'enen su tiba'an getaw ditu Megbebaya' mekpuun tug daniin dugu'.
13 Kaas ndi' ta na seligan sug betad nu getaw Judea mekanu, segaga seligan ta si Isus muka' meksaliunung ita di kepiidanen.
14 Pu' ndi' metulayuni kaindegen su pegbenwanan ta dinig lumbang. Pedetengen ta pa su pegbenwanan ta tantu ditug binaya' gebii bu' gendaw.
15 Kaas, baalen ta gusay ki gilak pegenal tu Megbebaya' pebian dini Isus, gitunganen su pengilak nu nga getaw miglegintuud dun pu' si Isus, iini Kaunutan.
16 Ndi' dadema niu selingaway pepianay su ngag duma niu, muka' mektinebangay amu, pu' lepeng ia tu gilak leliagen dun su Megbebaya'.
17 Muka' pektalentenay da niu dema su nga meguit diniu, muka' dunutay niu su sugu'an nilan diniu, pu' ilani megingat di kebetang niu gebii gendaw, pu' ilani mekesembag dun tu Megbebaya'. Sa' mekpetuud amu dinilan, gempia ginaa nilan di keguit nilan diniu. Sa' ndi' niu ilan petuuden, melayu'i ginaa nilan di keguit nilan diniu. Sa' ma'antu, ta' mai gabang nilan diniu?
18 Yami pelum, penenebiay niu ami gusay. Misuunan nami nda'i pegbiksu'an nami, pu' mauya'an nami penggulaulaan nami lelayun su gempia.
19 Penengiin ku diniu, kelelaat, penenebiin niu tu Megbebaya', ndi' maiben sugu'enu niin mpuli'u ditu niu.

Katapusan Kenenabi

20-21 Naa su Megbebaya', pitubu'en puli' su Kaunutan ta si Isus. Si Isus, iin su tampusan metau megingat dinita nga karnirunen, pu' pikula'anen dugu' su kepatayen, mikpuun tug begu pasad nda'i gikteben. Penenebiin ku pa ditu Megbebaya' su megbegay pianan ginaa di nga sakupen, pesengkapen amu niin dig launan tinawan, adun penggulaulaan niu tantu su mauya'anen. Penenebiin ku dadema baalen amu niin nga sakupen metau megbaal tug leliagen dun gupia pebian di tulung ni Isukristu, su gempia penalan di nda'i gikteben. Amen.

Katapusan Sulat

22 Naa, penengiin ku diniu, yamu
kepetedan ku, telima' niu su titulu'an ku
diniu kini di gempia ginaa, pu' gempelek
dai sinulatu diniu kini.
23 Aaw, pesuun ku pa padun diniu pu'
si Timoteo su mimated dinita, biluyan na
di pinikutan dun kaas, sa' ndi' melangan,
tundug dinaan sa' mangayu meguliug dia
niu.
24 Sa' mesu'at, sambay niau tu
nga kaunutan niu sampay su tiba'an
piglegetawan nu Megbebaya' dia niu.
Sinambay damu dema nu nga samasakup
ta begu dateng dini genat tug Italia.
25 Kinii taman penenebiin ku, mbianan
niu lelayun su tulung nu Megbebaya',
launan niu.

Su Sulat ni SANTIAGO

Mendadi, ki sulat kini ni Santiago, iinig delendeman nu nga getaw metaasi sinuunanen, mabu' iini suminulat dun su pated ni Isus. Gempantek pu' piwitanen su nga getaw Judea suminakup dini Isukristu, ki mipelak di tibuuk benwa saba' nu kegleget dinilan diag daan benwa nilan.

Iini mpenilung ta dig libru kini, metiba' titulu'an ni Kristu mipungun. Si Santiago, su suminulat dun, iini gembagel gupia di ginaanen, ita nu nga suminakup dini Kristu, subay peduma ta di kesalig ta ki kekesuun betad muka' gabang di samataw ta. Kaas, pinungunen ki titulu'an mekatag di ga'us, di kegabit ta, di pegangya' ta sampay melaun pa.

1 Naa naan si Santiago, sesugu'en nu Megbebaya' muka' nu Kaunutan ta si Isukristu. Suminulatu diniu nga suminakup diniin mipelak di tibuuk benwa. Iini penenebiin ku, gempiai ginaa niu.

Su Kektigel di Kelegenay muka' su Tinawan

2 Naa Mingumpated, sa' mbianan niu ki nga kelegenay, pia ta' kelegenayay dun, subay leliagen amu dun.
3 Pu' suunan niu ki nga kelegenay, gindan di kesalig niu. Muka' suunan da niu dema sa' mbianan na niu muka' megiseg pai kesalig niu, meglegintau namu gupia mektigel di kelegenay.
4 Subay penemalan niu tigelay su kelegenay niu. Muka' sa' ndi' amu lumukas dun, ndi' dayun megengkan ki kekpetuud niu. Muka' mengganget gupiai kekesuun niu. Nda'i kulang di kekpetuud niu tu Megbebaya'.
5 Laak sa' duun diniui getaw kulang di tinawanen, kaas ndi' metau memili' tu gempia penggulaulaan, subay penenebiinen tu Megbebaya' su kulangen, pu' iin, metawal dig launan getaw muka' ndi'en pelengilengiin su menengi dun. Megbegay dun dayun su Megbebaya'.
6 Laak dagid su getaw kulangi tinawanen, saananen menenabi, subay dunutan nu kesaligen, ndi' megdua'dua'ig delendemanen dun, pia maika'. Adin su megdua'dua'ig delendemanen, pesamau ditu nabek dig dagat pu' pekseseguli' dulukay nu genus.
7 Adin diniui mengma'antu, kana' begayan nu Kaunutan,
8 pu' su getaw ma'antu, megdua'dua'ig delendemanen, nda' dademaig lumbuk delendemanen tug launan baalenen.

Su nga Pubri muka' su ngag Datu'

9 Naa su nga pubri suminakup na tu Kaunutan ta si Isukristu, diadia subay leliagen dun su kekpetaas dun nu Megbebaya', pu' bata' na nu Megbebaya'.
10 Su ngag datu' suminakup dadema, diadia subay leliagen sa' pebeba'en nu Megbebaya', pu' su kedatu'en, nda'ig labeten tu kebata' dun nu Megbebaya'. Petanggi' ta sug datu' dig bulak nu sigbet.
11 Ndi' ba metuud, sa' subangi gendaw, tuiagi pedes dayun, pedesan gupia su sigbet kaas melawes? Melupu' dayun sug bulaken muka' mbeleng naig lengasanen. Ma'niin dademaig datu' getaw. Sinegayen menamal meksukat, metekaw dain mbeleng.

Su Kengindan muka' su Kegdaang

12 Naa, adin su getaw mbiananen su kelegenay laak sumalig pa tu Megbebaya', gembagel paig leliagen. Ma'antu, sa' mbiananen su kengindan di kekpetuuden muka' ndi' mpalin, begayan dayun ketubu' nda'i tamanen, su ketubu' pinasad nu Megbebaya' begay tug launan getaw mekpetail diniin.
13 Laak sa' mpegdaangan su getaw pengindanan, ndi' mpia telu'en pu' su Megbebaya'i pigenatan nu kengindan, pu' kana' mpegdaangan su Megbebaya' muka' kana' dadema iin megdaang tu getaw adun medupang.
14 Pu' sa' mpegdaangan su getaw, iini megdaang dun su melaat gayaken. Egaken nu gayaken di kedupang, ma'niin mitaban tu gayaken.
15 Sa' mbaluy dayun sug delendemanen, mekesala'. Muka' sa' menamal

mekesesala', deksu'anen, matay di nda'i
gikteben.
16 Kaas, uu Mingumpated petailen ku
gupia, ndi' niu melimbunganig lawas niu
pu' su Megbebaya' dawi megdaang tu
getaw.
17 Pu' su Megbebaya', iinig begayen
dinita, su nda'i gikteben dig lengasan.
Muka' nda'iduni melengas, iini migay
dun, su miwat tu tiba'an tuiag diag langit.
Pia su nga pektiag diag langit, mpalin,
pu' megbulibud, laak dagid ndi' mpalin
su Megbebaya', meseligan gupia, ndi'
mekpedelem.
18 Puun tu mauya'anen, binata' ita nu
Megbebaya' pebian di kegukit dinita tu
metuud, adun baalenen itai miuna di
ngag launan biwaten baalenen puli'.

Kineegan su Talu' nu Megbebaya' muka' Dunutan

19 Naa uu Mingumpated petailen ku,
pektalentenay niu ini, launan niu. Subay
menamal amu mekineeg, meliang amu
laak petalu', muka' kana' amu sempaun.
20 Pu' su gangit nu kilawan, ndi'
mekenggulaula tu kekesuun delendeman
nu Megbebaya'.
21 Kaas subay beleng niu sug launan
melaat betad niu muka' launan dupangan
niu. Pekpetuud amu tu Megbebaya'.
Pektalentenay niu di pianan ginaa su
talu' nu Megbebaya' dinawat na niu. Sa'
metuudan amu dun, megawen amu puun
dia.
22 Kaas subay dunutan niu su talu' nu
Megbebaya'. Pu' sa' kineegan laak niu
muka' ndi' niu dunutan, melimbungan
niuig lawas niu.
23 Pu' sa' duuni getaw pekineeganen
su talu' nu Megbebaya', laak ndi'en
dunutan, pesamau di getaw mimagalun-
gan, maita'en su tantu palasen.
24 Pegbentayanen gupia su palasen,
laak sa' melinged, melingawanen dayun
su kaita'en tu palasen dia pagalungan.
25 Laak sa' duuni getaw penilungenen
gupia su melengas palinta nu Kaunutan
muka' penemalanen pektalentenay, kana'
mekineeg dun laak, pu' dumunut dun
dadema. Pepianan dayun nu Megbebaya'
dig launan penggulaulanen. Pu' ki pal-
inta kia, mingganget na tantu muka' iini
mekepeliu di getaw tu melaat gulaulanen
migbalud diniin.
26 Naa, sa' duun diniui getaw laungen
megbasa gupia tu Megbebaya', laak ndi'
metau megbegdu' di penelu'enen, nda'i
pantagen su kegbasanen, muka' milim-
bunganenig lawasen.
27 Iinig betad nu getaw mektamuy tantu
tu Gama' ta Megbebaya' muka' nda'i ku-
lang di kektamuyen di pegita'en nu Meg-
bebaya', ebanganen su nga gidu muka'
su ngag balulibun milegenan. Muka'
dema pegliaunen gupia sug dupangan nu
kekilawan dinig lumbang kini.

2

Peksemaan su Kegbasa tu Getaw

1 Naa uu Mingumpated, ki kegbasa
niu di nga getaw, subay peksama niu,
kagina suminalig namu tu Kaunutan ta si
Isukristu su migdedengeg gupia.
2 Sa' pinenggi' duuni medatu' getaw
sumimba dia pikumpungan niu, menising
bulawan, muka' megimakay melengas.
Duun dademai pubri sumimba dia niu,
mekasi'asi'i penepetenen.
3 Pinenggi' pegbesaan niu dayun su
medatu', su melengasi penepetenen, pu'
mektalu' amu diniin, “Ya'a lai, diniin
ka pegingkud melengas gupia gingku-
dan.” Laak dagid su pubri, paindegen niu
atawaka paingkuden niu dia saleg dapit
sikwayan niu.
4 Naa sa' ma'nia, nda' niu peksemaay su
kegbasa niu. Kig betad niu kia, mikpuun
gupia di melaat delendeman.
5 Naa uu Mingumpated petailen ku,
pektalentenay niu ini. Su nga pubri dinig
lumbang kini, mitendu' ilan nu Megbe-
baya' dumatu', laak kana' datu' di gimu.
Dumatu' ilan pu' pepenteken nu Megbe-
baya' su kesalig nilan diniin. Pedumanen
dailan dema ditu Keglekaunutanen, su
pinasaden dig launan mekpetail diniin.
6 Laak yamu, piksudi'an niu su pubri,
pu' pegbesaan niu gupia sug datu' sabaya'
dinilan. Ndi' ba metuud iini mikpelaat
diniu sug datu'? Ta'i megbiglas diniu

eteden amu tu nga kuis, adun medangat
amu nilan? Kana' ba nu ngag datu'?
7 Ilan dademai miksudi' di ngalan ni
Isukristu, su kesakup niu.
8 Naa yamu, melengas sa' dunutan niu
gupia su melengas palinta nu Megbe-
baya', su palinta tu nga suminakup tu
Keglekaunutanen, pu' nda' ba mesulat di
Misulat Talu' nu Megbebaya', "Petail mu
dadema sug duma mu. Su kepetail mu
diniin, pelepeng mu di kepetail mu dig
lawas mu."
9 Laak sa' pegisuun niu su kegbasa niu
tu nga getaw miksekat di palas nilan,
mikesala' amu tantu, muka' iini kitab
dun, pimilas niu su Palinta nu Megbe-
baya'.
10 Pu' adin su getaw pimilaseni
sektaang di pinalinta nu Megbebaya',
mipemilasen sug launan pinalinta.
11 Kana' ba nu Megbebaya' su miktalu',
"Ndi'a pegdusa." Pinalintanen pa pagid,
"Ndi'a pekpatay." Kaas pia ndi' amu
megdusa, mipemilas niu su pinalinta nu
Megbebaya' sa' megbunu' amu.
12 Mendadi suunan ta duuni gendaw
mukum dinita su Megbebaya' sa' dunutan
ta ba sa' pemilasen ta su pinalintanen.
Sa' dunutan ta, mekeliu ita dun di melaat
gulaula ta, kaas subay talu' niu muka'
baal niu maa' nu nga getaw mikeliu dun
gupia dig dupangan.
13 Pu' sa' duuni getaw nda'en lelaatayig
dumanen, naa sa' ukumen nu Megbe-
baya', kana' dadema lelaatan. Laak dagid
adin su getaw lelaatanen sug dumanen,
lelaatan dayun nu Megbebaya', pu' sug
lelaat ta tug duma ta, iini mekeliu dinita
tu ginukuman.

Su Kekpetuud muka' su Tegel

14 Naa uu Mingumpated, pinenggi' du-
uni getaw laungen suminalig na ditu
Megbebaya', laak ndi'en penggulaulaan
su melengas. Ta' mai tendananen? Su
kesaligen, ndi' mekegawen diniin.
15 Pu' pinenggi' duuni samasakup niu
sumimba dia niu laak kulang gupiai
penepetenen muka' gaanen.
16 Sa' sungu na muli', duun diniui
mektalu', "Naa lai, gempia ginaa mu.
Mauya'an ku mekeseluka sukal penepe-
ten muka' meka'aan ka sukal gaan," laak
sa' ndi' niu begayan tu kulang di kegleke-
tubu'en, su tinalu' niu diniin, nda'i pan-
tagen.
17 Ma'antu dadema ki kesalig ta. Sa'
ndi' medunutan nu penggulaulaan, nda'i
pantagen su kekpetuud niu.
18 Naa pinenggi' duun dayuni getaw
sual dun itu, kali' pektalu', "Duuni getaw
suminalig tu Megbebaya'. Duun dademai
getaw migabang tug dumanen." Iini sem-
bagu dun, "Ndi' maita' su kesalig mu sa'
nda'iduni penggulaulaan mu melengas.
Laak naan, paita'u dini'a su kesaligu di
gabangu tug dumau."
19 Mituudan bamu dun pu' salabuuk
laaki Megbebaya'? Naa melengas! Laak
laung niu dun sukal ki kekpetuud niu
kia. Duuni ngag lain mituudan dun,
laak mingedeg ilan saba' gendek nilan
tu mekesuun Megbebaya', ilan su nga
menenulay.
20 Naa dupangi samasakup ta sa' nda'i
penggulaulaanen bantang tu kesaligen.
Pesuun ku pa diniu pu' sa' kana' bantangi
penggulaulaan niu tu kesalig niu, su ke-
salig niu, nda'i pantagen.
21 Damikian tu ginepu'ay ta si Abra-
ham. Mikenduta'i kemilang nu Megbe-
baya' dini Abraham mekesuun? Ndi'
ba metuud, su pinggulaulaneni kemilang
dun nu Megbebaya'? Pu' inalapen guli-
den tu Megbebaya' sug bata'en si Isaac dia
gentudan gilak.
22 Gempantek, ki kesaligen tu Meg-
bebaya' muka' ki kedunuten gupia tu
sinugu'an dun, migdengan, kaas ming-
ganget su kesaligen puun tu kekpetuuden.
Sa'itada su kesaligen, tantu kesalig.
23 Sa' ma'antu, nda' ba penuud su sinu-
lat di Misulat Talu' nu Megbebaya', laun-
gen, "Mikpetuud si Abraham ditu Meg-
bebaya' muka' saba' nu kesaligen, pimi-
lang nu Megbebaya' mekesuun." Muka'
piningalan dun nu Megbebaya' si Abra-
ham, sambaten.
24 Mendadi mesuunan ta dayun, pemi-
langen nu Megbebaya' mekesuun su
getaw saba' nu penggulaulanen, kana'
laak nu kesaligen.

25 Naa ma'antu dademai mipenggulaula kanugdiin ni Rahab sug libun, tebia', meglaat pekesuunan. Iin, pimilang dadema nu Megbebaya' mekesuun saba' nu pinggulaulanen, pu' pinemba'en su nga sinugu' nu getaw Judea. Pitalinen ilan dayun diag lain dalan saanan mengeted dinilan nu ngag dangen dia.

26 Mendadi ma'antuig betad lawas getaw, sa' nda'i ginaanen, matay, nda'i pantagen sug lawasen. Ma'antu dademai kesalig, pu' sa' nda'iduni penggulaulaanen bantang di kesaligen, nda'i pantageni kesaligen.

3

Sug Dila'

1 Naa uu Mingumpated, ndi' mpia melaun diniui mauya'anen mekpetu'un di nga samasakup niu, pu' su mekpetu'un, sa' pinenggi' melapang, metaas pai kengukum dun di nga kana' mekpetu'un.

2 Launan ta, ita nu nga getaw, tatap ita melapang. Tumu' adin su getaw ndi' melapang di telu'enen, pu' nda'i kulang di kekesuunen. Mekesuun tantu pu' metau mektigel di tibuuk lawasen adun ndi' megdupang.

3 Ma'niin betad kebayu'. Tembedan ta bukadu sug baba'en adun mengnunut dinita. Genat nitu pia tanda' ta pengayay, meditu, laak sug bukadu, maika'.

4 Su sekayan, damikian dadema. Pia gembagel gupiai sekayan, sa' sembelen nu metikteg genus, mpeliku' nu maika' bensalanen. Lumbukenen su pengayan dun, pia tanda'i mauya'an nu meguit dun.

5 Naa kig dila' ta, mesamaig betaden. Pia maika', mekenakabul gupia. Pegdelendem niu deli'i gulangan. Su maika' gapuy, meketutung dun pia meliwag gupiai gulangan.

6 Kig dila' ta, maa' nu gapuy daan, pu' mekepelaat di tibuuk lawas ta. Iini mekepeleep melaat dig delendeman ta muka' mekelemu' dig launan betad ta. Genat kaika'ay ta sampay matengi gumul ta, mekpelaat dinita. Iini pigenatan nug betaden, sug linaw gapuy.

7 Ndi' ba metuud, mayep nu getaw su gininisan metetubu', manukmanuk, sampay su nga kumanap muka' nga seda'?

8 Laak sug dila' ta, baa, nda'iduni mekayep dun. Melaat gupia, ndi' mekektigel di melaat, ma'niin mipenu' bulit.

9 Iini gemiten ta sa' mekpaladpalad ita tu Megbebaya', muka' gemiten ta dadema sa' tampalaksaan ta su samataw ta, pia iinig binaal maa' danu palas nu Megbebaya'.

10 Salabuuk daig baba', laak dagid iini pigenatan nu kekpaladpalad muka' tampalaksa. Uu Mingumpated, ndi' mpia ma'nia.

11 Pu' nda'iduni tebud mekegbegay dua' ginis tubig, melengas muka' madaw, salabuuk laaki tebuden.

12 Seginis gayu, ndi' memunga dua' ginis, muka' nda'idunig dagat mesegukan metebang tubig.

Su Tinawan Bigay nu Megbebaya'

13 Naa duun ba diniui metau megdelendem muka' telisebuten? Sa' upama duun, subay peksiba'aneni pigbetaden muka' penggulaulaanen su melengas, adun pesuunen di ngag dumanen pu' su telisebutayen muka' su tinawanen, mpaita' di kesumaya'en muka' di tinawanen dadema.

14 Laak sa' pinenggi' melibeguun amu gupia muka' mesaku damu dema gupia, ndi' niu mpia ensagen su tinawan niu, pu' pemelaun niu su tantu tinawan.

15 Kana' nu Megbebaya'i pigenatan nu tinawan niu kia, segaga tinawan kinilawan laak. Iini pigenatanen sug betad kinilawan muka' su menenulay.

16 Pu' adin su mekpetu'un, mengimbegu muka' mesaku, dia dademai kesasaw muka' gininisan melaat gulaula.

17 Laak sa' su getaw tinawanen bigay nu Megbebaya', mekesuun, ndi' meksual dig dumanen, mesumaya' dadema, mesambat, sampay melilelaaten. Muka' puun tu tinawanen sug launan gempia gulaula, pu' nda'i pemili'anen dun su nga getaw. Muka' kana' tautau mekesuun.

18 Kig launan kepianan kini, pesamau dig beni'. Sug beni'i pemulaan nu nga

mikepegeksud tu pianan ginaa nug dumanen. Iin dayuni sengku'en, su kekesuun nu getaw.

4

Su Mayak tu Kinilawan

1 Naa miksesinaay amu muka' miksinualay amu. Ta' mai puunanen? Iini pigenatanen, su gayak niu, pu' kada sala tawan diniu, miksaga'ig delendemanen.
2 Duuni mauya'an niu, laak ndi' niu malap. Naa kagina ndi' niu malap, munu' amu, adun niu malap. Miayak damu dema tu gimu, laak ndi' niu malap, kaas miksesinaay amu, miksinualay amu. Ndi' niu malap su mauya'an niu, pu' ndi' niu penenebiin tu Megbebaya'.
3 Muka' sa' menenabi amu, ndi' amu begayan, pu' ndi' mesugat su kenenabi niu. Ndi' mesugat su kenenabi niu, pu' yamu laaki leliagen dun.
4 Kana' amu meseligan getaw! Ndi' ba niu mesabut? Sa' mayak laak ita tu kinilawan, mekuntra ta dayun su Megbebaya'. Sa'itada, adin su getaw mauya'anen megdunut tu melaat betad kekinilawanen, kuminuntra tu Megbebaya'.
5 Laung niu dun ki sinulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' kini, nda'i pantagen? Nda' ba mesulat, laung, “Su ginaa bigay nu Megbebaya' kanugdiin di nga getaw, melebian nai gayaken.”
6 Laak labi pa ki tulung nu Megbebaya' dinita, adun mpemilas ta su melaat gayak. Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya', “Su getaw mekpelabawlabaw, teliudan nu Megbebaya', laak begayanen tulungen su mekpebaba' di ginaanen.”
7 Kaas pekpetuud amu tu Megbebaya' muka' teliuday niu su Palin. Pu' sa' mpemilas su Palin, gubek dayun iin mekpelayu' diniu.
8 Pekpaingabang amu tu Megbebaya'. Iin dayuni mekpesempel diniu. Yamu nu nga mikesala', subay beleng niui melaat gulaula niu. Yamu nu nga megdua'dua' dig delendeman, legdeng niu sug delendeman niu.
9 Peglekelibuleng amu saba' di sala' niu, pengaduy amu dig biksu' niu di sala' niu. Sukliay niui ketawa niu di gaduy. Sukliay niu dadema sug leliag niu di piid.
10 Pebaba' niui ginaa niu di gedapan nu Megbebaya'. Petaasen amu niin dayun pu' pedesunen amu niin.

Ndi' Meglinibakay

11 Naa uu Mingumpated, ndi' damu dema peglinibakay, pu' adin su getaw libakenen su samasakupen muka' pegdena'enen, iini pigdena'en su Misulat Palinta nu Megbebaya'. Naa, sa' pegdena'en niu su Palinta nu Megbebaya', kana' namu mikpetuud dun, segaga mikpelabawlabaw amu tu Misulat Palinta nu Megbebaya'.
12 Su Megbebaya' laaki mekpalinta di Palinta muka' mukum dig launan ginukuman. Iin da laak demai mekegawen, muka' mekebeleng di mikesala' getaw. Sa' ma'antu, yamu nga meglibak tug duma niu, kana' bantang mengukum amu.

Ndi' Megangya'

13 Yamu pa pagid nu nga miktalu' ma'nini', “Lema' atawaka denlag muli' ami daw tug lunsud. Megbenwa ami dia setaun menelapi' adun dumatu' ami daw gupia.” Yamu nu nga miktalu' dun, pektalentenay niu ini.
14 Nda' niu suunayi mbianan niu lema'. Ki kegbenwa ta dinig lumbang kini, maa' nu gabun, maita' laak selingka dayun mbeleng.
15 Sa' ma'antu, tumu' telu'en niui ma'nini', “Sa' mauya'an daw nu Kaunutan, tetubu' pami muka' penggulaulaan nami su ma'nini' atawaka su ma'nia.”
16 Laak dagid nemun mingangya' amu muka' minakabul pamu dig launan penggulaulaan niu lema' denlag. Melaatig delendeman ma'nia!
17 Kaas sa' upama mesuunan niu su gempia penggulaulaan niu, laak ndi' niu penggulaulaan, mikesala' amu dayun.

5

Subay Meksikesuun su ngag Datu' Getaw

1 Naa, yamu nu nga medatu', pektalentenay niu ini. Subay mengaduy amu, mektenlis amu, pu' mbianan pa niui kelegenay ditug binaya' gebii bu' gendaw.
2 Megela' pa mbeleng su nga gimu niu. Eketen dadema nu nga metetubu' su penepeten niu.
3 Iluman pa sug bulawan niu muka' su selapi' niu, pu' nda' niu legaay di kegabang niu dig duma niu. Su kailum duni tu'us di kepinget niu, kaas belengen amu maa' nu getaw gela'en aanay nu gapuy sug lawasen. Tegu'en niu su laung niu dun gimu niu nemun di tampusan gendawanen kini, laak iini mitagu' niu tantu, ki ginukuman diniu.
4 Nda' niu biaday su nga tinindanan niu mengimbaal dig lupa' niu. Midengeg na nu Megbebaya' su gangit nilan dig limbung niu. Sug dinangat dadema nu nga tinindanan niu meglegani dia niu, tilima' nu Megbebaya' su ginuungan kiin Kaunutan.
5 Melengas gupiai kegbenwa niu dinig lumbang kini, mituyangan amu di mauya'an niu. Yamui maa' nu petubu'en pilembu' gupia nu gapu'en adun mpia na titi'en, pu' minuya' nai ginukuman diniu.
6 Inukuman niu su nga mekesuun getaw laga' na ginaaneni sala' nilan. Binunu' niu ilan dayun, laak nda' amu nilan pengetuay.

Su Kektigel di Kelegenay muka' su Kenenabi

7 Kaas Mingumpated, ki kelegenay niu, tigel niu sampay mateng puli' su Kaunutan ta si Isus. Bentayay pa daan niu deli' su nga meglupa', pu' miktigel ilan megelat di pendupi'. Miktigel dailan dema di kegelat nilan di gembagel sengku' nilan.
8 Yamu pa pagid, subay mektigel amu di kelegenay niu dinig lumbang. Pepegenen niuig delendeman niu tu pekpedetengen niu, pu' sungu na lumusad puli' su Kaunutan ta si Isukristu.
9 Muka' Mingumpated, ndi' niu pegdena'ayig duma niu, adun ndi' amu ukuman dun nu Megbebaya'. Pegdelendem niu pu' mesempel na su mengukum, sa'itada sungu mateng, pu' ma'niin dia na bisuangan.
10 Pegdelendem niu dadema su nga pimuunan nu Kaunutan muka' pigwekilanen megukit talu'en kanugdiin. Baal niu ilan lendasan di kektigel nilan di kelegenay nilan.
11 Piningalan ta dinilan liliag, pu' mikektigel ilan. Pegdelendem niu pagid si Job. Ma'antu dademai kektigel ni Job di kelegenayen. Deksu'anen, pipianan gupia nu Kaunutan, pu' su Kaunutan, melilelaaten tu sakupen muka' gempetail gupia.

12 Taman talu'u diniu, Mingumpated, sa' masad amu, ndi' mpia sa' sumapa amu. Pia sembayan sug langit atawaka sug lupa', ndi' amu sapa. Ma'antu sa' mengaku' amu, pengeku'en niu da, sa' mengendi', pengendi'en niu da, adun ndi' amu ukuman dun nu Megbebaya'.

13 Sa' duun diniui milegenan, subay menenabi tu Megbebaya'. Sa' duun diniui gempiai ginaanen, subay penalanen su Megbebaya' dig bebat.
14 Duun ma diniui pegladu? Subay sebiinen su nga kaunutan di pikumpungan niu, adun penenebian nilan iin muka' ududen nilan diniini maika' lana. Pu' sa' penenebian nilan muka' ududan nilan, naa mekpaingabang ilan tu Kaunutan ta si Isukristu.
15 Muka' sa' dunutan di kesalig ki kenenabi nilan, iini mauli'an dun, pu' peneguli'an nu Kaunutan ta muka' pedesunenen dadema su nga sala'en.
16 Kaas sa' duun diniui pegladu, subay peginukitay amu di sala' niu, muka' diadia penenebianeni ngag dumanen, adun mauli'an. Pu' ki kenenabi nu mekesuun getaw, ginuungan, kaas gembageli sugda dun.
17 Pegdelendem niu deli' su sala ginepu'ay ta si Elias. Naa si Elias, getaw ma'niin dinita. Duuni gendaw pinenabinen gupia ndi' megdupi'. Genat

itu, nda' pegdupi' sampay telu taun bu'
ginenga'.
18 Pinenabinen dayun adun dumupi'
pelum. Migdupi' gupia ma'niin mipuka'
sug langit, binunaganen sug lupa' dupi',
pu' mintubu' gupia su nga gininisan pim-
ula dig lupa'.
19 Muka' Mingumpated, sa' duun diniui
mikpetuud na tu Kaunutan ta si Isukristu,
sa' tekaw metalin di melaat, bena' duun
dayunig duma niu megabang dun sampay
mekepuli' ditu metuud, naa melengas.
20 Pu' pektalentenay niu ini, ma'antu
adin su getaw ebanganen su mikesala'
adun megbiksu' muka' meksikesuun,
megawen da su ginaa nu mikesala', kaas
ndi' matay di kepatay nda' nai tamanen.
Muka' pepedesunenen su nga sala' nu
mikesala', melaun sala'i pedesunen.
Daal daitu.
Santiago

Sug Bekna Sulat ni PEDRO

Begudiin, su dini pa lumbang si Isukristu, sala nu nga miktu'un dini Isus, si Pedro. Si Pedro kini, mibaal peneligan ni Isus. Bena' pilentu si Isus ditug langit, iin sug duma nu nga peneligan ni Kristu megukit Gempia Petenday ditug lunsud Jerusalem muka' meguit tu nga samasakup nilan dia. Iin dademaig bekna megukit di Gempia Petenday tu nga kana' getaw Judea.

Naa, duuni melaun mikpetuud dini Isus begudiin mipelak di nga melayu' benwa saba' nu kepeleget dinilan. Ki nga mikpetuud kini, iini pilegetan ilan dun, pu' laung dun nu nga sama kilawan nilan, mikesayep mailan. Su saanan nilan dia ngag lain benwa, taang dun, pilegetan dailan dema, kaas mikpuit si Pedro dinilan sulat, adun pekemu'enen ilan muka' penguliksegenen su kesakup nilan dini Isus. Tinitulu' ni Pedro pu' subay leliagen ilan dun su kegleget dinilan, pu' mikpuun tu kesakup nilan dini Isus. Piktu'unen dinilan pu' ndi' ilan mbelengan ni Kristu. Pidag pa tanan, ditug binaya' gebii bu' gendaw, sugdaan ilan nu Gama' nilan Megbebaya', sa' ndi' nilan iin teliudan. Tinitulu'en ilan pu' subay pegbetaden nilan su melengas da. Tinitulu'en dailan dema pu' subay meksalabuuk ilan, mekpinetailay ilan sampay mektinebangay ilan sekat tu tinawan bigay dinilan nug Balakat nu Megbebaya'. Subay pegliaun nilan sungkin su melaaten, sa'itada ndi' ilan megbanta, kana' ilan mesaku, ndi' ilan meksudi' di samataw nilan muka' ndi' ilan megdusa. Pu' ilani pimili' nu Megbebaya' daniin gupia sakup, binaalen ilan ngag belian mektamuy dini Kristu sampay pinaasen ilan di ngag lain getaw nga piglegetawanen gupia.

Naa, mbasa niu mekatag di ngag lain mipenggulaula ni Pedro dia nga Gempia Petenday *sinulat ni Mateo, sinulat ni Marcos, sinulat ni Lucas, sinulat ni Juan sampay dia* Nga Pinggulaula nu nga Peneligan ni Isukristu, *muka' misugat gupia dia* Lucas *5:1-11; 9:18-36;* Juan *21:1-19;* Ki nga Pinggulaula *2:14-42 muka' 10:1-48.*

1 Diniu nga getaw mipemili' sakup nu Megbebaya',

Naan si Pedro, peneligan ni Isukristu, piwitan ku amu sulat kini, yamu nga minguli'an tu ngag lain benwa, mipelak na tu nga prubinsya Ponto, Galacia, Capadocia, Asia, muka' Bitinia.

2 Pu' puun tug daansama' delendeman nu Gama' ta Megbebaya', pimili' amu niin mpaas amu nug Balakat nu Megbebaya'. Iini mpaas amu dun, pu' adun mbaal amu tantu piglegetawanen muka' adun mekpetuud amu pagid dini Isukristu sampay maugasan amu nug dugu'en.

Naa, penenebiin ku tu Megbebaya' megiseg gusayi tulungen muka' pianan ginaa mbianan niu.

Su Pedetengen Kegawen

3 Naa, mekpaladpalad ita ditu Megbebaya', su pektemuyen nu Kaunutan ta si Isukristu muka' su Gama'en dadema, pu' su Megbebaya'i migbegay dinita begu ketubu' pibian di kepetubu'en puli' dini Isukristu miksekat di gembagel lelaaten. Bigayen dinita pu' adun duuni pedetengen ta gembageli gatagen.

4 Pedetengen ta pu' mpeduunan ita kepianan penenggi'an duni pusaka' ginandamen tu'u ditug langit, ki ndi' melapuk, ndi' melemu'an muka' ndi' mbeleng.

5 Yamuig bigayan dun, pegingaten amu nu Megbebaya' pibian di ginuungen saba' nu kesalig niu, pu' adun megawen amu. Sa' sungu na melengkebig benwa, mbuasan na gupia ki kegawen dinita nu Megbebaya'.

6 Kaas, ki pedetengen niu kini, dedialay niu, pia pasi' mauba'i ginaa niu nemun ndi' maiben, saba' nu nga mbianan pa niu gininisan kengindan.

7 Iini pengindanan amu dun, adun peksima'en su kesalig niu, sa' gempagen ba, sa' gembabaw ba. Su kengindan di kesalig niu, maa' nu keksima' dig bulawan, pu' sug bulawan, sa' peksima'en

pebianen di gapuy adun mesuunan sa'
tantu, sa' kana'en. Laak melaga' pa dig
bulawani kesalig niu, pu' sug bulawan,
mpupus da. Yamu, sa' mekebian amu
di nga kengindan diniu, iinig deksu'anen,
penalan amu, megdedengeg amu muka'
pegbesaan amu, sa' metua' puli' dini si
Isukristu.
8 Pu' iin, pia nda' niu siben maita',
petailen niu. Pia ndi' na niu melabet,
mituudan amu diniin. Kaas liliag amu
dun gupia dig leliag ndai' tamanen,
9 pu' mekpalas tu'ui kesalig niu, sa'itada
megawen amu.

10 Mendadi, ki nga getaw pimuunan nu
Megbebaya' dengantu, pinemalan nilan
penilungay ki keglegawen kini di getaw tu
nga sala', adun metukawan nilan sug bian
nu Megbebaya' menggulaula dun. Pisuun
nilan dayun tu nga getaw su ketulung
diniu nu Megbebaya' nemun.
11 Sigi nilan tukaway sa' nanu mbuasay
ki keglegawen muka' kenduta'i kebianen.
Pu' su nga kelegenay mbianan pa ni
Kristu muka' su kegdedengegen gupia
dayun, pisuun pedaan dinilan nug Bal-
akat ni Kristu mingapu' dinilan.
12 Mibuasan dadema dinilan pu' sa'
tinalu' nilan pedaan ki pisuun diniu ne-
mun, kana' gabang dinilan. Sinangkali'
pa tanan, iini miktalu' ilan dun pedaan,
adun ebangan amu. Iin nai mektalu'
dun diniu, su nga megukit Gempia Pe-
tenday, kig bigayan ginuung nug Bal-
akat nu Megbebaya' pilusad dinilan nu
Megbebaya'. Pia su nga sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit, mauya'an nilan
gupia mesabut nilan su nga pisuun diniu
nemun kini mekatag di kegawen ta.

Inggat ita nu Megbebaya' Pegbetaden ta sug Diniwata

13 Kaas sangkap na niuig delendeman
niu, adun baalen niu su mauya'an nu
Megbebaya'. Guut niu pa pagidig de-
lendeman niu, sampay pepenggengeten
niui pedetengen niu tu kepia diniu sa'
lumusad puli' si Isukristu.
14 Pekpetuud amu gupia tu Megbebaya',
muka' ndi' niu begay su gayak niu meguit
tug delendeman niu kinilawan, su gayak
niu sa' nda' pa niu mesabut su metuud.
15 Segaga pegbetaden niu su nda'i mela-
mug dun melaat di tiba'an penggulaulaan
niu, maa' da nu Megbebaya', nda'i mela-
mug dun melaat, su migenggat diniu
sumakup diniin.
16 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu'
nu Megbebaya', "Subay ndi' niu begay
melamug di pigbetad niu ki melaaten, pu'
naan, nda'ig betadu melaaten."

17 Naa su Megbebaya', kagina ingelanan
niu iin Ama' sa' menenabi amu tu niin,
subay pegbesaan niu iin gupia sinegay
niu megbebenwa pa dinig dibabaw lum-
bang. Pu' gebii gendaw peglepengenen da
ukumay su tiba'an getaw mbantang tu gu-
laula nilan, pu' nda'ig lingken petailenen.
18 Kedua'en, pegbesaay niu iin, pu' mis-
uunan niu sa' likat amu niin di pigbetad
niu nda'i gatagen pingumbilin diniu nu
nga ginepu'ay, kana' nu selapi' atawaka
bulawani piglekat dun, pu' kia, mpapas
da.
19 Iin pasi'i piglegawenen diniu, su
melaga' dugu' ni Kristu, sug binaal be-
tang maa' nati karniru nda'i melaat dig
lawasen.
20 Pu' su nda' pa mbaali gekleb lan-
git bu' lupa', daan na pigdelendem
nu Megbebaya' si Kristu meglegawen
dinita. Dayun nemun mibuasan na, adun
mpianan amu. Mibuasan nemun kini, ki
tampusan gebii bu' gendaw kini.
21 Pebian dini Kristu mikpetuud namu
ditu Megbebaya', su mikpetubu' puli'
dini Kristu muka' pitaasen sampay nda'ig
lumabaw tug dengeganen. Kaas sumi-
nalig amu gupia tu Megbebaya', muka'
pedetengen niu tu'u pu' penuudenen su
nga pinasaden.

22 Naa, kagina dinunutan niu su
metuud titulu'an, miugasan namu di
melaat pigbetad niu, kaas kana' na
dua'dua'ig lelaat niu di nga samasakup
niu. Ma'antu, subay gela' niui ginaa niu
di kekpinetailay niu.
23 Pu' migigetaw namu puli' pibian di
talu' nu Megbebaya', ki talu' nda'i kepu-
pusen muka' mekegbegay ketubu'. Kana'

namu bata' nu getaw gasalen matay, pu'
bata' namu nu ndi' matay.
24 Ma'antu, nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Kig launan kilawan, maa' ilan laak nu
sigbet,
maa' da nug bulakbulak sigbeti kelengas
nilan.
Su sigbet, melawes, muka' sug bulaken,
melugdas.
25 Laak dagid, ki talu' nu Kaunutan, nda'
nai kebelengen."
Ki talu'en kini, iin su Gempia Petenday
miukit na diniu.

2

Teliudani Melaat Betad

1 Kaas yamu, teliuday niuig launan
dupangan niu, ndi' namu pegbalus, ndi'
namu pektautau mekesuun, ndi' amu
pengimbegu, sampay ndi' amu peglibak
dig duma niu.
2 Sinangkali', maa' nu gembata' begu
pegigetaw mauya'anen gupia dumudu',
gangut niu dun medengeg niu su talu' nu
Megbebaya', pu' adun megisegi sinuunan
niu di metuud muka' megawen amu.
3 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu
Megbebaya', "Mibianan na niu sug lelaat
nu Kaunutan."

Pektemuyen su Tetubu' Batu

4 Pekpesempel amu di Kaunutan, su
mektetubu' di nda'i tamanen. Iin,
mpetanggi' dig batu pimilas sia nu getaw
migbaal balay, pu' nda'i gatagen daw. Iin
sungkini mipemili' nu Megbebaya', pu'
gembagel gupiai gatagen.
5 Yamu dema, maa' damu nu tetubu'
batu, kaas pekpetuud amu ditu Meg-
bebaya', adun mbaal amu niin balay
diniwata, sa'itada ki pikumpungan nga
sakupen. Megbelian amu dia da balay
kia, pinaas nu Megbebaya', adun pebian
dini Isukristu pengilaken niu sug betang
medawat nu Megbebaya'. Kig betang kiin,
iin su kektamuy ta diniin.
6 Pu' nda' ba mesulat di Misulat Talu'
nu Megbebaya',
"Pektalentenay niu ini!
Duuni tindu'u melaga' batu,
betangen ku diag benwa Sion baalen ku
gentudan tug balay.
Adini getaw sumalig diniin, ndi'
mekpelilu."*
7 Kig batu kini, melaga' gupia diniu nga
mikpetuud, laak mekatag tu nga nda'
pekpetuud dini Isukristu, nda' ba mesulat
di Talu' nu Megbebaya',
"Kig batu pimilas nu nga megbaal balay,
iini mibaal tampusan gempagen gintudan
tug balay."
8 Nda' ba mesulat di sala sinulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Meseknun nu nga getawig batu kini,
ki genduk mekepesulaub di getaw."
Naa metuud. Duuni nga getaw, misek-
nun nilanig batu kia, pu' nda' mailan
pekpetuud tu Gempia Petenday pimuun
nu Megbebaya'. Kiai tindu'an dinilan nu
Megbebaya'.
9 Laak yamu pasi', pimili' amu nu
Megbebaya' daniin bansa, ki ngag belian
nu Tampusan Gadi' si Kristu, ki nasud
pinaasen, ki nga tantu piglegetawanen.
Tindu' amu niin megukit amu tu nga
mekesalebu' penggulaulaan nu Megbe-
baya'. Inggat amu niin gua' di medelem,
adun medelagan namu nu metuud.
10 Pu' dengantu, kana' amu sakup nu
Megbebaya', laak dagid nandaw, sakup
namu niin. Dengantu, nda' niu mbianay
sug lelaaten. Nandaw, lilaatan namu niin.

Yamui nga Sesugu'en nu Megbebaya' dinig Dibabaw Benwa

11 Naa, yamu nga petailen ku, penengiin
ku diniu, kagina kana' mamu dangen
dinig lumbang kini, pu' guliug da laak
amu dini, naa ndi' niu begay su gayak niu
kinilawan megbaya' di ginaa niu. Pu' kia,
megdaang lelayun dig delendeman niu,
adun ndi' amu sia dumunut tu Megbe-
baya'.
12 Subay penemalan niu pegbetaday su
melegdeng, adun pia pegdena'en amu
nu nga nda' pa pekpetuud, mailala ni-
lan gusay pu' gempiai pigbetad niu.

* **2:6 2:6** Kig batu pimilas nu getaw, guluganen si Isukristu, su pimilas nu nga getaw Judea, asa iini tindu' nu Megbebaya' tampusan metaas.

Deksu'anen ia, penalan nilan su Megbebaya' di gendaw lumusad puli' iin adun pengukumanen su tiba'an getaw.
13 Ma'antu yamu, puun di kesakup niu tu Kaunutan, pekpetuud amu gusay tu ngag launan meglekaunutan dinig dibabaw benwa, tu tampusan gadi' si Cesar, pu' nda'ig labaw diniin,
14 muka' tu nga gubirnadur, su nga pigwekilan nu gadi' kiin meksilut tu nga menggulaula melaat muka' megenal tu nga menggulaula gempia.
15 Pu' iini mauya'an nu Megbebaya', pemaagen niu su nga medupang getaw di keglekuti nilan diniu. Mpemaag ilan sa' maita' nilan su mekesuun pigbetad niu.
16 Kagina biluy namu nu Megbebaya' di melaat gulaula niu, subay mektetubu' amu di nda'idunig lain mekegbaya' diniu. Laak dagid su kebeluy niu di sala' niu, ndi' niu baalay sikaw niu megdupang amu, pu' sesugu'en amu nu Megbebaya'.
17 Pegbesaay niu sug launan getaw, petail niu su nga samasakup niu, penemalay niu pegbesaay su Megbebaya', muka' pegbesaay niu dadema su tampusan gadi'.

Lendasan ta ki Kelegenay ni Kristu

18 Naa, yamu nu nga sesugu'en, subay mekpetuud amu tu gegalen niu muka' pepenggengeten niui kegbasa niu dinilan. Kana' mpia pegbesaan laak su nga melilelaaten muka' mesumaya' gegalen niu, subay su nga mekpeleget dadema diniu.
19 Deksu'anen ia, pepianan amu nu Megbebaya', sa' metau amu mektigel di kegleget diniu kana' niu tinibaba'. Pektigelen niu su kegleget diniu, pu' pegdelendem niu su mauya'an nu Megbebaya'.
20 Pu' gempia bamu enalen sa' pektigelen niu laaki kelaneg diniu di tinibaba' niu, pu' saba' nu sala' niu? Ndi' lai. Laak sa' pektigelen niu su nga kelaneg diniu nu nga gegalen niu, pia melengas pasi'i penggulaulaan niu, naa kiin, pepianan amu dun nu Megbebaya'.
21 Tindu' amu nu Megbebaya' mektigel di kegleget diniu pia melengas dai penggulaulaan niu. Pu' si Kristu, milegenan gumanti' ma diniu muka' mingumbilin diniu lendasan, adun penunggilingan niu iin.
22 Iin, nda' mainsan pekesala', nda' dadema mainsan pegbalus.
23 Bena' piksudi'an nu nga getaw, nda'en ilan suli'ay peksudi'ay. Bena' piglegetan nu nga getaw, nda'en ilan suli'ay pengetuay, segaga pisaligen su mpenggulaulanen tu Megbebaya', su ndi' meksulamig sa' mengukum.
24 Laak dagid si Kristu, piglegetan iin nu Megbebaya' saba' nu nga sala' ta. Su nga sala' ta, iwiten ditu kurus pidumanen tug lawasen, adun mpemilang taig lawas ta minatay na, nda' naig labeten tu sala'. Sinangkali' pa tanan mektetubu' naita di kekesuun. Puun tu gangelen, miuli'an namu.
25 Dengantu ma'niin amu nu petubu'en paingalan dun karniru midala'. Laak dagid nandaw minuli' namu di Megingat Karniru, pu' iini megingat gupia diniu.

3

Su Gempia Pegbetaden nu Senlangan

1 Naa ma'antu dadema, yamu nu ngag libun, diadia subay petuudenen ki sawanen, adun su ngag laki nda' pa pekpetuud tu talu' nu Megbebaya', magak ilan mekpetuud dini Kristu pebian di melengas betad niu. Sa' ma'nia, ndi' na niu kambat ilan ukitay mekatag di Gempia Petenday,
2 pu' mesimet ma nilan di pegbetaden niu nda'i melamug dun melaat muka' tu kegbasa niu tu Megbebaya'.
3 Ndi' niu mpia pemilangay lengasan niu su gininisan kegimakay niu, su kenlenu'lenu' niu dig buuk niu muka' su keseluk niu pekayan binaal bulawan.
4 Iin sungkini gempia niu baalen lengasan niu sug delendeman niu, lengasan ndi' mpalin, maita' dig betad mesumaya' muka' ndi' mesasak. Kia, melaga' gupia di pegita'en nu Megbebaya'.
5 Ma'niin dema sug betad nu nga gembasa libun dengantu binaal nilan

lengasan nilan. Suminalig ilan tu Megbebaya', muka' iini binaal nilan pekayan nilan, su kekpetuud nilan tu sawa nilan.
6 Ma'niini pigbetad ni Sara, pu' iin, mikpetuud dini Abraham, sampay piningalanen dun gegalenen. Yamu nemun, mbaluy namu ngag bata' ni Sara, sa' penggulaulaan niui kekesuun, muka' nda'i gendekan niu, pia maika'.
7 Muka' yamu dema nu ngag laki, mitu'usan niu pu' su ngag libun, meluka' pa dun diniu, kaas su kesenlangan niu, subay pegbesaanen diadia su sawanen. Kedua'en, mpeduma diniu su ngag libun begayan nu Megbebaya' ketubu' nda'i tamanen puun tu tulungen. Pegbesaan niu dailan dema, adun nda'i mekebelabag di kenenabi niu ditu Megbebaya'.

Subay Mektegel ita Menggulaula Kekesuun

8 Naa, duun pai titulu'u diniu, launan niu. Subay meksalabuuk amu dig delendeman niu sampay di ginaa niu. Pekpinetailay amu, pu' lepeng mekpated namu. Peglinelaatay damu dema sampay diadia pebeba'eneni ginaanen dig dumanen.
9 Su mekpelaat diniu, ndi' niu suli'ay melaat. Su mektampalaksa diniu, ndi' niu suli'ay tampalaksaay. Tumu' pa suli'ay niu gempia, pu' iini ginggat amu dun nu Megbebaya', pu' adun pepianan niu su nga samataw niu, muka' begayan pamu dema niin kepia.
10 Nda' ba mesulat di Misulat Talu' nu Megbebaya' ma'nini',
"Adin su getaw anguten dun memisi kebetangen dinig lumbang
muka' leliagen dun su ketubu'en dini,
subay ndi' meglibak
muka' ndi' megbalus.
11 Subay pegliaunen su melaat, iin laaki penggulaulaanen su gempia.
Subay sumalabuuk di ngag dumanen, gikteb di megaganen.
12 Pu' pegingaten nu Kaunutan su nga mekesuun,
pekineeganen gusay su nga kenenabi nilan.
Laak dagid su nga menggulaula melaat, kuntraanen ilan gusay."
13 Naa ma'antu, sa' menamal amu menggulaula melengas, nda'i getaw mekpelaat diniu.
14 Laak dagid pia pelegetan amu puun di kenggulaula niu mekesuun, leliagen damu. Ndi' amu mendek di getaw, ndi' amu dema melibuleng.
15 Sinangkali' pa tanan, pegbesaay niu gusay si Kristu di ginaa niu bu' delendeman niu, iin dai Kaunutan. Subay pegandam amu lelayun sumbag di getaw sumaak diniu sa' ta' mai suminalig amu dun tu Megbebaya'.
16 Laak subay pengmaya'maya' niu sembagay su samataw niu muka' pegbesaan niu ilan. Pia ta' alanduni penggulaulaan niu, baal niu di gempia delendeman, adun sa' duuni getaw peksudi'anen su gempia pegbetaden niu miksekat di keksalabuuk niu dini Kristu, mpiid dayun di kesudi'en.
17 Pu' sa' upama iini mauya'an nu Megbebaya' mbianan niui peleget, tumu' pa pelegetan amu meksekat di kenggulaula niu di melengas, sabaya' nu kenggulaula niu melaat.
18 Pu' si Kristu, minatay mainsan saba' nu nga sala' ta, ndi' na kambat puli'an. Minatay su mekesuun gumanti' di nga kana' mekesuun, adun meksud ita tu Megbebaya'. Pinatay nu getaw sug lawasen, laak su gimuuden, nda' patay.
19 Linaawan dayun nu gimuuden su nga gimuud mipikutan na, pu' migwali dinilan.
20 Ki nga gimuud kia, gimuud nu nga mimilas tu Megbebaya' ditu gendawan pa ni Noe dengantu. Pia miktigel su Megbebaya' dinilan saananen megelat di kegbiksu' nilan sia, mimilas ilan gupia sinegay pegbaalen ni Noe su gembagel sekayan. Sug walu tawan mikesakay tug butuk, migawen ilan di tubig.
21 Ki tubig kia, ma'antui tubig mbunag dinita, pu' megawen naita miksekat di kebunag dinita pebian di ketubu' puli' ni Kristu. Naa, ki kebunag kia tubig, kana' pegugas dig luud nug lawas ta, segaga iin sungkini kekpaingabang ta tu Megbebaya', adun tetubu' daita di gempia delendeman ta.

22 Pu' si Kristu, miditug langit sampay
ditu gupid nu Megbebaya' dapit lintu,
tanda' megbaya' tug lumaun sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit, muka' tu
ngag launan duma megbaya', sampay tu
tiba'an meglekaunutan di nga ndi' maita'.

4

Sug Begu Betad nu Suminakup

1 Naa kagina miktigel si Kristu di me-
sait, yamu dadema, subay mengandam
amu di kepesait diniu, pu' sa' mektigeli
getaw di kelegenayen, tumiliud na di
sala'.
2 Kaas genat nandaw, subay mekte-
tubu' amu dinig dibabaw lumbang puun
tu mauya'an nu Megbebaya', sabaya' tu
gayak niu kinilawan.
3 Sanipu' na su minayan pigbetad niu,
sa' minggulaula pamu nga gayak nu nga
ndi' mekpetuud tu Megbebaya'. Iini pig-
betad niu kia, midusa amu, miayak amu
di mekepiidpiid, tatap amu megbebulek,
pinenatan damu dema meglekebibu, sam-
pay miktamuy amu tug ledawan ndi'
tanan sindapan nu Megbebaya'.
4 Kaas nemun su ngag duma niu ndi'
mekpetuud tu Megbebaya', misebu'an
nailan dun pu' mauma ndi' namu meg-
duma dinilan meglekebibu, kaas pik-
sudi'an amu nilan.
5 Laak duuni gendaw subay menembag
ilan ditu gedapan nu Megbebaya', su min-
uya' na mengukum tu nga getaw tetubu'
pa sampay su nga mimatay na.
6 Kaas pia su nga mimatay na, su
nga mikebian na di ginukuman dinilan
dengantu su saanan nilan tetubu' pa,
iini miukitan ilan dun Gempia Petenday,
adun metubu' dailan dema, maa' nu
ketubu' nu Megbebaya'. Pu' mbianan
dadema nug launan getaw ki ginukuman
kia.

Su Tinawan Bigay nu Megbebaya', subay Peksiba'an Gemitay

7 Naa mendadi, sungu na melengkebig
benwa. Kaas subay metau amu megbaya'
di ginaa niu muka' meguit tug delen-
deman niu, adun mekenenabi amu tu
Megbebaya'.
8 Pidag pa tanan subay kana' dua'dua'i
kekpinetailay niu, pu' ki kekpinetailay,
iini mekpetuyang di metiba' sala' nu nga
samataw niu.
9 Pektinelima'ay amu pa pagid dia ngag
balay niu, muka' ndi' amu megdialem
ginaa.
10 Naa kagina bigayan amu nu Megbe-
baya' tinawan, diadia subay gemitenen su
tinawanen di gabangen tu nga samasaku-
pen, pu' sa' ma'antu, gempia seligan nu
Megbebaya'.
11 Pinenggi' sa' duunig bigayan tinawa-
nen megwali, subay pegweliinen tu'u
su talu' nu Megbebaya'. Adin dema
sug bigayan tinawan megabang di nga
samatawen, subay megabang da di gikteb
megaganen bigay dun nu Megbebaya'.
Kaas sug lumaun baalen niu, pegbetad
niu su megleep dun sug dengegan nu
Megbebaya' puun dini Isukristu. Pu'
daniin su gempia dengegan muka' ginu-
ung di nda'i tamanen! Amen.

Su Kelegenay puun tu Kesakup dini Isukristu

12 Naa, yamu nga petailen ku, ndi'
amu melibuleng di nga meliget pengin-
dan diniu pektigelen niu nemun, pu' kia,
subay mbianan nu nga sakup ni Kristu.
13 Sinangkali' pa tanan, subay leliagen
amu di keksaliunung niu di kelegenay
ni Kristu, adun mpenggangetig leliag niu
ditug binaya' gebii bu' gendaw sa' me-
dayag na nu tiba'an getaw su kelengas nu
pegbaya' ni Kristu.
14 Naa, sa' iini tampalaksaan amu
dun nu getaw pu' sakup amu ni Kristu,
leliagen namu, pu' guluganen luminusad
na diniu su ginuungan muka' melengas
Balakat nu Megbebaya', muka' ndi' na
mawa' diniu.
15 Asa ndi' mpia sa' duun diniui melege-
nan, iini saba'en pu' mimunu'an atawaka
migdaaw atawaka mimilas tug betad
atawaka menginampen tu nda'ig labeten
dun.
16 Laak sa' melegenan amu pasi' puun
tu kesakup niu dini Kristu, naa ndi' amu
mpiid dun, segaga pekpeladpeladan niu
su Megbebaya', pu' diin namu gengkeman
ni Kristu.

17 Naa, minateng nai gendaw mekpuun
na mengukum su Megbebaya' di tiba'an
getaw. Muka' iini unaanen ukumay, ita
nga suminakup diniin. Kumalenged itai
unaanen ukumay, ndi' ba labi na meligeti
mpenggulaula nu nga nda' pekpetuud di
Gempia Petenday genat tu Megbebaya',
sa' ilan nai ukuman?
18 Ma'antu, nda' ba mesulat di Misulat
Talu' nu Megbebaya',
"Sa' melegen megawen ki nga mekesuun,
mekenduta' ma dun pelum su nga ndi'
megbasa tu Megbebaya' kampu' nu
nga mikesala'?"
19 Kaas adin su melegenan puun dig
delendeman nu Megbebaya', subay
paingaten sug lawasen muka' su gi-
naanen ditu Miwat dun, pebian di
kenggulaulanen melengas, pu' su Miwat
dun, nda'iduni pasaden ndi'en penuuden.

5

Titulu' di nga Kaunutan nu nga Sakup nu Megbebaya'

1 Naa sa' ma'antu, yamu nu nga
kaunutan di nga pikumpungan sumi-
nakup, duun nai penengiin ku diniu,
pu' danaan, kaunutan dau dema ma'niin
diniu. Pu' miketakesi'u di kekpeleget dini
Kristu, muka' mailasan mau dig dengega-
nen bu' kegbasa diniin sa' mbuasan na
nu Megbebaya'. Kaas, iini penengiin ku
diniu nu nga kaunutan,
2 ki nga samasakup niu, tagikul niu
ilan gupia, pu' pisalig ilan diniu nu Meg-
bebaya', maa' ilan nu nga karniru nu
Megbebaya'. Kaas, ingat niu ilan gu-
pia meksekat di mauya'an niu megabang
dinilan, kana' puun di kekpetegel diniu,
kana' dadema puun di tindan diniu, pu'
kiai mauya'an nu Megbebaya'.
3 Ndi' niu petegasayi keguit niu di nga
pisalig diniu, segaga pegbetad niu lelayun
su mbaal gempia lendasan nilan.
4 Dayun sa' metua' su Tampusan Meg-
ingat, sugdaan amu niin di kelengasen
muka' dengeganen ndi' megengkan.
5 Yamu pelum nu ngag begu getaw,
ma'antu damu dema, subay mekpetuud
amu tu nga megulang pa dun diniu.
Sampay launan niu, diadia subay pe-
beba'enenig lawasen tu ngag dumanen,
adun mektinebangay amu gupia, pu' nda'
ba mesulat di Misulat Talu' nu Meg-
bebaya', "Su mekpelabawlabaw getaw,
teliudan nu Megbebaya', laak begayanen
tulungen su nga mekpebaba' di ginaa
nilan."
6 Kaas subay mekpebaba' amu gusay
tu Megbebaya', su tampusan ginuun-
gan, adun petaasen amu niin di gendaw
pinasaden.
7 Pegwakil niu diniin su kelaun kelibu-
leng niu, pu' iin, mektagikul diniu.
8 Naa, guut niuig delendeman niu, pe-
glengilam damu dema, pu' duuni kuntra
niu, su Palin. Peglibedlibed iin pekpe-
nengaw mpeteliuden tu Megbebaya' maa'
nug limaung pekpemunggaul pekpenen-
gaw depa'enen.
9 Naa, pepagen niui kesalig niu muka'
pengetuay niu su Palin, pu' misuunan niu
pu' su nga samasakup ta dini tibuukan
lumbang, mbianan pa nilan kelegenay
maa' nug daniu.
10 Dayun su Megbebaya', sa' mbianan
niui kelegenay ndi' maiben, petindegenen
su kekpetuud niu, pepegenenen su kesalig
niu, sampay pepentekenen su sinuunan
niu mekatag di metuud, pu' iini metau
megbegay launan tulung tu nga sakupen.
Iin dademai migenggat diniu mpeduma
tu kelengasen muka' tu kegdedengegen
nda'i tamanen, miksekat di keksalabuuk
niu dini Kristu.
11 Subay penalan iin, pu' daniin su
ginuung di nda'i tamanen! Amen.

Nga Pemuun

12 Naa dini gempelek sulat kini, mik-
paingabangu dun dini Silas. Iin, pim-
ilangu meseligan mimated dinita. Pi-
witu diniu ki sulat kini, adun uliksegen
ku amu sumalig gusay ditu Megbebaya',
muka' adun pesuun ku dadema diniu
pu' ki titulu'an ku diniu kini, iin su
tantu tulung nu Megbebaya'. Kaas subay
pepenggengeten niu dig delendeman niu.
13 Naa, sinambay amu nug duma niu
mekumpung dini syudad Babilonia, su
nga pimili' dadema nu Megbebaya' mbaal

sakupen. Sinambay damu dema ni Marcos, kig lepeng bata'u.

14 Adun paita' niu su kekpinetailay niu, peglekumustaay amu mbantang tu nga pinaas nu Megbebaya' daniin getaw.

Penenebiin ku, ki pianan ginaa, ndi' suay diniu, saladua', yamu nu nga sakup ni Kristu.

Daal daitu.

Pedro

Su Kedua' Sulat ni PEDRO

Naa ki sulat kini, piwitan dun su kelaun suminakup dini Kristu Isus mipelak di melaun benwa. Su nga suminakup dini Kristu Isus, tinitulu' dini sulat kini pu' subay pegliaun nilan su nga mekpetu'un dig balus. Pegliaun nilan dadema su nga ndi' mekpetuud di kelusad puli' ni Kristu dinig lumbang, pu' si Kristu, mpuli' dini tu'u, pia balu' dun nu getaw pu' milanganlangan. Pitu'un dini dadema su nga mpenggulaula sa' sungu melengkebig benwa.

1 Diniu nga samasakupu dini Kristu,

Naan si Simon Pedro, sesugu'en ni Isukristu muka' peneliganen. Yamu nu nga piwitan ku sulat, melaga'i kekpetuud niu maa' danami, kig bigay dinita puun tu kekesuun ni Isukristu, su Megbebaya' Meglegawen dinita.

2 Penenebiin ku megisegi tulungen muka' pianan ginaa mbianan niu puun tu kesambat niu tu Megbebaya' muka' dini Isus, su Kaunutan ta.

Inggat ita nu Megbebaya' Peksiba'an tai Pegbetaden ta

3 Naa kig launan begay dinita nu Megbebaya' adun mpeduma ita tug begu ketubu' muka' megaga ta pegbetaday su mauya'anen, lumbus bigayen da dinita miksekat di ginuungen. Bigayen dinita pibian di sinuunan ta mekatag diniin, su migenggat dinita adun mpeduma daita dema tug dengeganen muka' tu kekesuunen.

4 Ma'antu bigayen dinita su nga melengas gupia tulungen pinasaden dinita, adun mekegliaw ita di melaat gayak nu kilawan pangay di kepatay, muka' adun mpeduma ita di gasal nu Megbebaya' pebian di tulungen kia.

5 Kaas, gempia niu ektakeni tegel niu, adun mpeduma di kekpetuud niu dini Isus su kekesuun. Pektegel amu namal, adun mpeduma dadema di kekesuun niu su tinawan di gempia pegbetaden.

6 Muka' padun tegel pamu dema, adun mpeduma di tinawan niu su kegbena'bena' di gayak niu, muka' mpeduma di kegbena'bena' niu su kektigel niu di kelegenay, sampay mpeduma di kektigel niu su kegbasa tu Megbebaya'.

7 Tiga'wan, pektegel amu, adun mpeduma di kegbasa niu tu Megbebaya' su kepetail di nga samasakup niu dini Isus, muka' mpeduma di kepetail niu di nga samasakup su kepetail di nga tiba'an getaw.

8 Mendadi sa' kiaig betad niu, muka' menamal pamu, naa gembageli pantagen su kesambat niu di Kaunutan ta si Isukristu.

9 Laak dagid, sa' duuni getaw kulang di ngag betad kia, iini ma'niin buta, pu' ndi'en maita'i gunaanen, pu' ndi'en mesuunan sa' ta' alanduni gempia pebegelen dig delendemanen, muka' milingawanen pu' pidasun nain di sala'en.

10 Kaas, yamu nga kepetedan ku, ki tinitulu'u kini, penemalay niu pektalentenay, adun mekpalas tu'u sug delendeman nu Megbebaya' su kenggaten bu' ketendu'en diniu. Pu' sa' pektalentenan niu, ndi' niu mbeleng su kekpetuud niu.

11 Ma'antu begay tu'u nu Megbebaya' diniu mekesakup amu tu Keglekaunutan nu Kaunutan ta su Meglegawen dinita si Isukristu, ditu Keglekaunutanen nda'i tamanen.

12 Iini pigdelendemu dun tegyungen ku amu lelayun, mektalenten amu di tinitulu'u kini, pia misuunan niu daan muka' mingganget na tantu dig delendeman niu su metuud dinawat niu.

13 Laung ku gempia tegyungen ku amu sinegay tetubu' pau.

14 Pu' daan na pisuun dinaan nu Kaunutan ta si Isukristu, pu' ndi' na maiben, meteliudan ku nai kegleketubu'u dinig dibabaw benwa.

15 Kaas, adin su gempia penggulaulaan ku adun medelendem niu lelayuni tinitulu'u kini sa' nda' nau, gikteb di megagau, penemalan ku gulaulaay.

Mikaita' si nga Pedro di Ketiag ni Kristu

16 Naa, su kepesuun nami diniu pu' metaasi ginuung nu Kaunutan ta si

Isukristu muka' duuni gendaw lumusad
iin puli', naa, nda' nami peksekatay di
kutian laak guksugan. Segaga inukit nami
diniu su ketaas ni Kristu midua' mata
nami.
17 Pu' ditu ami gupia su kepepegbasa
bu' kepenal dini Kristu nu Gama'en Meg-
bebaya', pu' duuni talu' genat tu Tam-
pusan Metaas Diwata ditu gekbus langit,
laungen, "Kini su petailen ku Bata'u leliagenu dun gupia."
18 Yami daanig duma ni Kristu ditug
bentud kiin pimilang na "danug Megbe-
baya'," kaas miketakesi' ami bu' mike-
dengeg ami tu talu' kiin genat tug langit.
19 Kaas su tinalu' nu Megbebaya' ditu
nga pimuunanen begudiin mekatag dini
Kristu, migisegi kesalig ta dun saba' nu
minita' bu' midengeg nami ditug ben-
tud. Yamu dema, gempia niu pektalen-
tenan gupiai tinalu' kiin misulat na, pu'
iini maa' nu sulu' tuiag dia medelem,
sampay subangi pemulaw di puti' dela-
gay, sa'itada sampay lumusad puli' su
Kaunutan ta, muka' pedelaganen dayunig
delendeman niu.
20 Muka' padun, pebagel niu dig delen-
deman niu ini, pu' su talu' sinulat nu
nga pimuunan nu Megbebaya', kana' ilani
pigenatanen.
21 Pu' begudiin su nga pimuunanen,
miktalu' ilan pedaan di mpenggulaula
ditug binaya' gebii bu' gendaw. Naa,
su pitenday nilan, kana' puun dig delen-
deman kilawan, segaga sug Balakat nu
Megbebaya', mikpetalu' dun dinilan su
talu' nu Megbebaya'.

2

Su nga Mekpetu'un dig Balus

1 Naa, nemun duuni metua' dia niu,
ki nga mekpetu'un dig balus sinugu'
daw nu Megbebaya', maa' nu ketua'
nu tautau pimuunan nu Megbebaya'
dengantu. Sa' metua' na ki nga
mekpetu'un kini, petu'un nilanig balus,
ki titulu'an mekepebeleng di kesalig nu
nga petu'unan. Teliudan nilan padun
su Kaunutan meglekat dinilan, kaas
metekawan ilan pelebu'ay.
2 Pia ma'antu, duun pai melaun me-
nunggiling di kegdusa nu nga mekpetu'un
dig balus, kaas peksudi'an nu getaw su
metuud bianan.
3 Kagina mesaku ma su nga mekpetu'un
kia, peglimbungan amu nilan, adun
menelapi' ilan pebian di gukiten diniu
pembaalbaalen nilan. Asa miniben
na daan inandam nu Megbebaya' su
ginukumanen dinilan, kaas miuya' nailan
pelebu'ay.
4 Naa, ndi' ba metuud, su nga sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit, sa' mikesala'
ilan, nda' ilan lelaatay nu Megbebaya'?
Sinangkali', linabu'en ilan ditug linaw ga-
puy, tanda' ilan pemikutay ditu medelem
sampay matengi gendaw pengukumenen
ilan.
5 Su nga miuna kilawan kanugdiin
pelum, nda' dailan dema lelaatay nu
Megbebaya', sinangkali' pibegyuanen sug
lumbang saba' melaati gulaula nu nga
getaw kia mpauk megbasa tu Megbe-
baya'. Iin laaki ginawenen si nga Noe,
su migwali tu kekesuun, muka' duun pai
pitu tawan dumanen.
6 Su nga getaw dig lunsud Sodoma bu'
lunsud Gomora, inukuman dailan dema
nu Megbebaya', sa'itada pilebu'anen ilan
gapuy sampay migela' ilan mpangus.
Ma'antu mibaal ilan lendasan di mpeng-
gulaula nu nga getaw mpauk megbasa tu
Megbebaya'.
7 Si Lot laaki ginawenen tu gapuy kitu,
iini mekesuun getaw, milibuleng gusay
ditu kegdusa nu nga melaat getaw ditu.
8 Kagina miksalabuuk dinilan meg-
benwa si Lot ditug lunsud kiin, milegenan
pati' gebii gendaw, bena' minita'en muka'
midengegen su melaat gulaula nilan puun
tu kemilas nilan tu Megbebaya'.
9 Naa mendadi, kumalenged ma'antui
pinggulaula nu Kaunutan ta, metau gu-
mawen di nga mekesuun getaw tu nga
kektilis dinilan, muka' pempikutanen pa
silutay su nga melaat getaw, sampay
matengi Gendaw nu Kengukumen.
10 Labi na su nga getaw bigay nilan su
nga gayak nilan kinilawani meguit dini-
lan muka' mekpetuyang ilan di pegbaya'
nu Megbebaya', pema'antuunen dailan

dema.
Naa, ki nga mekpetu'un kini dig balus, nda'ig betad nilan. Mekpelabawlabaw ilan, ndi' nilan pegbesaan su nga melengas gupia getaw langit, sinangkali' peksudi'an nilan.
11 Su nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, metaas pai pegbaya' nilan di pegbaya' nu nga mekpetu'un dig balus. Laak pia ilan, ndi' nilan maku' peksudi'an muka' dengaten dia gedapan nu Kaunutan su nga metaas samataw nilan.
12 Laak ki nga mekpetu'un dig balus, petanggi'u ilan di nga malig metetubu' ndi' mekegdelendem, muka' megigetaw pu' adun laak maukus dayun titi'ay. Pu' adin su ndi' nilan mesabut, peksudi'an nilan. Deksu'anen ia, petain ilan maa' dadema nu kepatay di malig metetubu'.
13 Pelegetan pailan, sugda tu kekpeleget nilan tu nga samataw nilan. Leliagen ilan dun adin su ndi' meketemel di gayak nug lawas nilan, pia gembagel gendaw. Ma'antu, binuung nilan sug bansa niu, sumalu ilan diniu meglumpuk maan, sa'itada, leliagen ilan dun su ngag limbung nilan.
14 Nda'idunig lain penengaun nilan, su da laak ngag libun tebia' meglaat pekesuunan, pu' ndi' ilan penlukasen di ngag laat gulaula nilan. Pegekalan nilan su mekeluka'ig delendemanen, adun mpeduma dinilan. Mitagam di kesaku sug delendeman nilan. Kaas daan nailan inukuman nu Megbebaya' laga' na ginaa nilan.
15 Pu' tuminalin ilan tu melegdeng bianan, kaas migdala'dala'i pigbetad nilan, iini sama nilan si Balaam begudiin, su tautau pimuunan nu Megbebaya'. Si Balaam kiin, bata' ni Bosor, miayak gupia tu selapi' tindan sia dig limbungen.
16 Laak iin, pipemaag nu Megbebaya' di talu' nug asno sikayanen pibian di tingeg getaw, pia ndi' metau mektalu'ig asno. Bilibadan nu sikayanen asno tug limbung sia nu pimuunan nu Megbebaya' kiin.*
17 Naa, ki nga mekpetu'un dig balus, pitanggi'u ilan pa pagid di nga tebud mitian. Maa' dailan dema nu nga megdelem mpalid salindapak, pu' ndi' mekpalas su pedetengen nu getaw dinilan. Kaas inandam na nu Megbebaya' su pegbenwanan nilan ditu medalem medelem.
18 Pegdaangan nilan pa pagid su ngag begu miketeliud di nga menggulaula melaat, pebian di takabul nilan muka' di kegdusa nilan, pu' gempia laung su gayak nug lawas getaw.
19 Telu'en nilan pu' su nga getaw pegdaangan nilan, mekenggulaula ilan melaat di nda'i sugda dun, sa'itada mekeliu ilan di ginukuman dun. Laak dagid ki nga mekpetu'un dig balus mektalu' dun, ndi' ilan mekeliu di gasal nilan mekenggulaula melaat pangay di kepatay. Gulipen mailan nu melaat betad nilan. Pu' adini getaw miulakan nug duma, mbaal gulipen nu mikaulak dun.
20 Naa, ki nga mekpetu'un dig balus, sa' mikegliaw ilan pasi' di kegdaang kinilawan meksekat di sinuunan nilan mekatag di Kaunutan ta muka' Meglegawen dinita si Isukristu, sa' pegdaangan nailan puli' sampay maulakan ilan tantu, naa melaat gupiai kebetang nilan. Minget melaat pai kebetang nilan batul nu kebetang nilan su nda' pailan sakup.
21 Tumu' pa nda' nilan sia mesuunay sug bianan di kekesuun, sabaya' di misuunan na nilan, dayun teliudan nilan su pinalinta dinilan nu Megbebaya'.
22 Puun di mipenggulaula nilan, gempantek su penelu'en pu' su gitu', aanenen su guta'en, muka' su sala pa penelu'en, sug babuy, mitubus na peligu'ay, lubug pa puli' dig basak.

3

Su Pasad nu Kaunutan di Kepuli'en dinig Lumbang

1 Naa uu Mingumpated petailen ku, kini nai kedua' sulaten piwitu diniu. Iini piwitu dun sug dua', pu' adun pedelendemu diniu sug daan na niu misuunan di ndi' megdua'dua'ig delendeman niu dun, kaas pektegyungen ku gusay diniu.

* **2:16 2:16** Ki sektaang talu' kini asno, ginis petubu'en nu getaw maa' danu kebayu'.

2 Mauya'an ku medelendem niu su
Talu' nu Megbebaya' pisulaten di nga
pimuunanen pimili'en dengantu, sampay
su pinalinta nu Kaunutan su Meglegawen,
pitenday diniu nu nga peneliganen dia
niu.
3 Bekna, subay mesuunan niu pu' sa'
sungu melengkebig benwa, duuni nga
getaw metua', megbaya' dig delendeman
nilan su da melaat gayak nilan. Peksu-
dawan nilan gupia su kekpedateng niu di
kepuli' dini nu Kaunutan,
4 pu' saaken nilan, "Kitu, nda'en ba
pasad mpuli' dini? Naa, adin ma saan itu?
Ndi' lai mpuli', pu' sikna na minatay su
nga ginepu'ay nami, nda'idun pai mpalin.
Pidag pa tanan, sikna biwat nu Megbe-
baya' su gekleb langit bu' lupa', nda'idun
pai mpalin."
5 Naa ma'antu, ki meksudaw diniu kia,
pituyang nilan pu' dengantu lemen laak
miktalu' su Megbebaya', mitua' dayun su
gekleb langit bu' lupa'. Su pigenatan nug
lumbang, tubig, muka' tubig dademaig
bian nu Megbebaya' maal dun.
6 Pibian pa pagid di tubig, sa'itada
sug bagyu lampap, pilebu'an tanan nu
Megbebaya' su tibuuk lumbang dengantu.
7 Naa nandaw, kini pai gekleb langit
bu' lupa', muka' pegingaten pa gusay
nu talu' nug Diwata Megbebaya' sampay
di gendaw pengukuman nu Megbebaya'
su nga getaw mpauk megbasa diniin.
Pelebu'anen ilan dayun, pu' tutungen
gela' su gekleb langit bu' lupa'.
8 Laak, yamu nga petailen ku, ndi'
niu selingaway pu' su sendaw muka' su
sengibu taun, pemilangen nu Kaunutan
mesama da.
9 Kaas ndi' niu delendemay pu'
melangani Kaunutan ta mekpenuud di
pinasaden, pia laung dun nu getaw pu'
melangan iin. Segaga pektigel diniu su
Kaunutan, pu' mpauk sa' duuni simawi'
mbeleng. Mauya'anen gupia megbiksu'
su tiba'an getaw muka' teliudan nilan su
nga sala' nilan.
10 Laak su Kaunutan, mpuli' tu'u.
Mateng maa' nu ketua' nu megdaaw.
Muka' di gendaw kiin, su ngag langit,
malep, medunutan deguk. Su ngag
lumbang bu' bitun dig langit, metutung
gela', meglaat tantu, sampay kig lumbang
ta kini muka' sug lumaun bitang dun,
megela' malep.
11 Mendadi, kagina megela' malep su
ngag launan bitang lumibut dinita, ta'
mai gempia niu pegbetaden? Naa, subay
meksikesuun amu muka' pegwakil niuig
lawas niu tu Megbebaya',
12 segay niu megelat tu gendaw lumu-
sad puli' su Kaunutan ta muka' men-
gukum su Megbebaya'. Gela' niui tegel
niu di pibaal dinita nu Megbebaya' adun
mateng ganam ki gendaw kia. Sa' mateng
na ki gendaw kia, metutung su ngag
langit muka' mpupus, pu' malep su ngag
lumbang bu' ngag bitun diag langit saba'
kainiten.
13 Pia ma'antu, pedetengen ta duunig
begu langit bu' lupa', pu' kiai pinasad nu
Megbebaya', kiai pegbenwanan laak nu
nga mekesuun.

14 Kaas, yamu nga Mingumpated
petailen ku, sinegay niu megelat di
gendaw kiin, ektak niu gupiai tegel niu,
adun pemilang amu nu Megbebaya' nda'i
melaat melamug di pegbetaden niu,
muka' adun kana' amu medangat, pu'
miksalabuuk namu diniin.
15 Pemilang niui kektigel diniu nu
Kaunutan sikaw niu bigayen diniu, adun
megawen amu. Ma'nia dademaig bitang
ditu sulat piwit diniu nu petailen mi-
mated dinita si Pablo, puun di tinawan
bigay nu Megbebaya' diniin.
16 Naa iin, bitangen dig launan sulaten
ki gempia pegbetaden kia. Metuud daan,
sug duma sulaten, melegen mesabut,
pingma'anan nu nga nda'i sabuten bu'
nga mengaan gukiten, balus. Pima'antu
nilan dadema su ngag duma sinulat
di Misulat Talu' nu Megbebaya'. Sa'
ma'antu, pegegaken nilani ginaa nilan tu
ketipuan nilan.

17 Kaas, yamu nga Mingumpated
petailen ku, kagina daan na niu misu-
unan ia, ingat niu namalig delendeman
niu, adun ndi' amu mpegdaangan nu nga
medupang getaw pebian di nga gembagel
sayep nilan di metuud, muka' adun

ndi' megdua'dua'ig delendeman niu tu
metuud titulu'an dunutan na niu.
18 Sinangkali' pa tanan, subay mbianan
niu namal su tulung nu Kaunutan ta
Meglegawen dinita, si Isukristu. Subay
megiseg dademai kesambat niu diniin.
Subay penalan iin nu ngag launan bitang
nandaw muka' di nda'i tamanen! Amen.
Daal daitu.
Pedro

Sug Bekna Sulat ni JUAN

Ki sulat kini, iini piwitan dun, melaun pikumpungan nu nga sakup ni Isukristu begudiin. Su suminulat dun, kagina nda'en sulatayi ngalanen, nda' ta suunay tantu sa' ta' taway dun. Laak, genat begudiin sampay nandaw, pingantap nu melaun minilung dun pu' suminulat dun si Juan su peneligan ni Isukristu. Sa' su sala, sambat ni Juan muka' sangayen.

Pia na. Ki sulat kini, gembageli pantagen, pu' pimaag ditu sayep nu ngag duma sakup ni Kristu begudiin. Duun dawi mikpetu'un pu' si Isus, kana' daw tantu kilawan, laak mikpalas kilawan da daw. Duun dademai mikpetu'un pu' si Isus, kana' Bata' nu Megbebaya', kilawan da daw. Mikpepantek dini si Juan pu' si Isus, iin su tantu Megbebaya' muka' kinilawan tantu.

Mendadi, tinitulu' dadema ni Juan pu' ita nu nga sakup ni Kristu, subay mekpinetailay ita.

Su Gilal Talu' muka' Ketubu'

1 Mendadi suminulat ami mekatag dini Isukristu. Kini si Isukristu, iini gelalen Talu' nu Megbebaya'. Duun pa sala gelal diniin, su Ketubu', pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', daan na tetubu' iin. Midengeg nami su talu'en, muka' minita' nami gupia iin. Mipuleg pa nami padun, pu' suminala dinami megbenwa.

2 Sug bekna, ditu pa Gama' ta si Isus, su gilal Ketubu' nda'i tamanen. Nandaw, pinita' gupia dinami, kaas pegukit nami dema diniu.

3 Pegukit nami diniu su minita' nami muka' su midengeg nami, adun mpeduma amu di keksalabuuk nami tu Gama' ta muka' tug Bata'en, si Isukristu.

4 Sinulat nami ini, adun megela' sug leliag nami.

Tiag su Megbebaya'

5 Iini pitenday dinami nug Bata' kini nu Megbebaya', muka' petenday nami dadema diniu, su Megbebaya', iin su tiag, nda'iduni medelem diniin.*

6 Kaas ita, sa' telu'en ta pu' suminalabuuk ita tu Megbebaya', asa pegbenwa ita di medelem pu' melaati gulaula ta, migbalus ita. Balusi telu'en ta muka' gulaula ta.

7 Dagid sa' megbenwa ita tu medelag, maa' dadema nug betad nu Megbebaya', meksalabuuk ita di ginaa. Muka' ugasan ita niin dig launan sala' ta, pu' iini gugas dun, sug dugu' ni Isus, sug Bata' nu Megbebaya' minatay guminanti' di nga sala' ta.

8 Naa sa' telu'en ta pu' nda'iduni sala' ta, piglimbungan tai ginaa ta, nda' ta medawat su metuud.

9 Dagid sa' pegukit ta tu Megbebaya' su nga sala' ta, penuudeneni pasaden pu' mekpedasun dinita, muka' ugasan ita niin dig launan sala' ta, pu' su Megbebaya', kana' meksulamig.

10 Laak dagid sa' telu'en ta pu' nda' ita mekesala', pibalus ta su Megbebaya', nda' ta medawati talu'en.

2

Mengingabang si Kristu

1 Yamu nu ngag lepeng bata'u petailen ku, suminulatu diniu, pu' adun ndi' amu mekesala'. Laak dagid, pia duun dinitai mekesala', duun dademai menengi pekilelaat ditu Gama' ta mekatag dinita. Si Isukristu, su mekesuun, iini menengi dun.

2 Muka' iin dademaig bian nug lelaat dinita nu Gama' ta, pu' minatay, bayad di nga sala' ta. Muka' kana' su laak danita sala', pu' su nga sala' dadema nug launan getaw dinig lumbang.

3 Naa, sa' mekpetuud ita tu pinalinta nu Megbebaya', mesuunan ta gupia pu' suminambat ita tu Megbebaya'.

4 Pu' sa' duuni getaw telu'enen pu' sumambat tu Megbebaya', asa nda'en petuudayi pinalintanen, belusen.

* **1:5 1:5** Dini sulat kini, ki tiag, ma'ananen kekesuun, muka' ki medelem, ma'ananen melaat.

Nda' pengganget dig delendemanen su metuud.
5 Laak dagid, adin su mekpetuud tu talu' nu Megbebaya', mingganget di ginaanen su kepetailen tu Megbebaya'. Pu' iini misuunan ta dun pu' suminalabuuk ita tu Megbebaya',
6 sa' telu'en ta pu' suminalabuuk ita tu Megbebaya', subay penunggilingan ta sug betad ni Isukristu.

Sug Begu Palinta

7 Yamu nu nga sambatu petailen ku, iini palintau diniu, sug daan midengeg niu kanugdiin sampay nandaw, kana' nug begu palinta. Pu' su pitenday na diniu, iin dademai palintau diniu.
8 Laak pia daan nai palinta kini, mesu'at paingalan ta dun begu, pu' iin pa paita' di nga getaw su metuud. Pu' su metuud, minita' ditu pinggulaula ni Kristu, muka' maita' dadema ditu gulaula niu nu nga sakupen. Sa' ma'antu, pegawa' na su medelem, midelagan naita nu tantu Tiag.
9 Adin su getaw miktalu' pu' midelagan iin, asa kana' mekesuun tug dumanen, mideleman pa.
10 Laak dagid su getaw mekpetail tug dumanen, iini midelagan, ndi' megdaang tu samatawen.
11 Laak dagid su kana' mekpetail dig dumanen, pekpanaw di medelem. Ma'niin buta, pu' ndi'en maita'i pegengayanen, saba' medelem.
12 Yamu nu ngag lepeng bata'u, sumulatu diniu pu' pidasun namu nu Megbebaya' di sala' niu saba' nu pinggulaula ni Kristu.
13 Yamu nu nga megulang, sumulatu diniu, pu' suminambat amu dini Kristu, su gandang na tetubu', su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Yamu pelum nu ngag begu getaw, suminulatu dema diniu, pu' mikedaag amu tu Palin.
14 Yamu ngag lepeng bata'u, suminulatu daan diniu, pu' suminambat namu tu Gama' ta. Yamu nu nga megulang, suminulatu diniu, pu' suminambat amu tug daan tetubu', sa' nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa'. Yamu pelum nu ngag begu getaw, suminulatu diniu, pu' gempageni ginaa niu. Mingganget na dig delendeman niu su talu' nu Megbebaya', kaas dinaag niu su Palin.
15 Naa kig lumbang kini, ndi' niu petailay, sampay sug launan betaden kinilawan. Pu' adin su getaw mekpetail dun, iini ndi' mekpetail tu Gama' ta.
16 Pu' sug launan betaden kinilawan, su melaat gayak ta, muka' sug launan maita' ta dayun mayak ita dun, sampay su kangya' ta tug duma ta, kig launanen kia, kana' genat tu Gama' ta, pu' genat dini da lumbang.
17 Muka' kig lumbang kini, sungu na mawa', sampay su kelaun mayak dun su kilawan. Laak dagid adin su getaw mekpetuud tu mauya'an nu Megbebaya', nda'i gikteb nu ketubu'en.

Su Kuntra ni Kristu

18 Yamu nu ngag lepeng bata'u, iini telu'en ku diniu, sungu na melengkebig benwa! Tinalu' daan diniu pu' duuni metua' kuntra ni Kristu. Nandaw, melaun na tu'ui kumuntra dini Kristu, kaas misuunan ta pu' sungu na melengkebig benwa.
19 Su nga kumuntra diniin, duma ta sia, laak nda' ilan salabuuk dinita, kaas minawa' ilan. Sa' ma'antu, mipantek na pu' pia sala tawan dinilan, nda'iduni suminalabuuk dinita. Pu' sa' suminalabuuk dailan dinita, nda' ilan sia megawa'.
20 Laak yamu, bigayan amu ni Kristu Balakat nu Megbebaya', kaas mesabut niu su metuud, launan niu.
21 Kaas kana' iini suminulatu dun diniu pu' nda' niu mesuunay su metuud, pu' misuunan na niu gupia, muka' misuunan niu pa pagid pu' ndi' meglamug su metuud muka' balus.
22 Naa sa' saaken ta, “Ta' taway dunig belusen?” iinig belusen, su memalaw pu' si Isus, kana' iini Kristu, ki Mitendu' nu Megbebaya' Meglekaunutan. Pu' adin su mektalu' ma'antu, iini kuminuntra dini Kristu. Pimilasen su Gama' ta sampay sug Bata'en, si Isus.
23 Pu' adin su memilas tug Bata'en, pimilasen dadema su Gama'en. Adin su menemba' tug Bata'en, pinemba'en dadema su Gama'en.

24 Laak yamu, pektalentenay niu gupia
su pitu'un diniu kanugdiin, sampay nan-
daw. Pu' sa' talentenan niu, meksalabuuk
amu gusay tu Gama' ta, sampay tug
Bata'en.
25 Muka' iini pinasad ni Kristu dinita, su
ketubu' ta nda'i tamanen.
26 Iini sinulatu kini mekatag di nga
meglimbung kia diniu.
27 Yamu pasi', bigayan amu ni Kristu
Balakaten. Kagina megduma diniu sug
Balakaten, ndi' namu kambat pektu'unan
nug lain getaw. Pu' sug Balakaten,
mekpetu'un diniu dig launanen. Metu-
udig daniin, nda'idunig balus dun. Sa'
ma'antu, petuud niu su petu'unen diniu,
peksalabuuk amu gusay dini Kristu.
28 Yamu nu ngag lepeng bata'u, peksal-
abuuk amu gusay dini Kristu, pu' adun
sa' lumusad iin puli', ndi' amu mendek
muka' ndi' amu dema mpiid madap
diniin, di gendaw nu kepuli'en.
29 Misuunan niu pu' mekesuun si
Kristu, misuunan dadema niu pu' adin su
getaw mekesuun, iinig bata' nu Megbe-
baya'.

3

Su ngag Bata' nu Megbebaya'

1 Talentenay niu ini. Milelaat gupia
dinita su Gama' ta pu' iningelanan ita
niin bata'en, pu' bata' ita niin tu'u. Kaas
su nga getaw sakup dig betad kinilawan,
nda' nilan mesabut sug betad ta. Pu'
nda' da nilan dema mesabut sug betad nu
Megbebaya'.
2 Laak iini telu'en ku diniu nga sambatu
petailen ku, bata' naita nu Megbebaya',
laak ndi' ta mesuunan su kepalinen pa
dinita dig binaya' gebii bu' gendaw. Laak
dagid misuunan ta, sa' metua' puli' si
Kristu, maita' ta tu'u iin, dayun sug
delendeman ta, mpalin, maa' na nug
delendeman ni Kristu.
3 Kaas adin su getaw mekpedateng di
ketua' puli' ni Kristu, mektalenten tug
betaden, adun mekesuun, maa' nu keke-
suun ni Kristu.
4 Laak dagid adin su getaw mekesala',
mimilas tu Megbebaya', pu' kig betad
mekesala', iin su kemilas tu pinalinta nu
Megbebaya'.
5 Laak misuunan niu pu' si Kristu,
iini mitua' dun dinig lumbang, pu' adun
ua'enen su sala' nu nga getaw. Pu' iin,
kana' mekesala', pia maika'.
6 Kaas adin su getaw suminalabuuk
na dini Kristu, ndi' na gusay meke-
sala'. Dagid su getaw menamal megbaal
sala'en, nda'en mesabut sug betad ni
Kristu, muka' nda' dadema sambat diniin.
7 Yamu nu ngag lepeng bata'u, ndi'
amu pekpetuud dig balus! Iini petuud
niu su mekesuun getaw. Mailala niu su
mekesuun getaw, pu' su penggulaulanen,
melengas maa' nug betad ni Kristu.
8 Laak su getaw menamal megbaal
sala'en, iini sakup nu Palin, pu' su Palin,
genat tu pikpuunan, nda'ig lain baalenen,
mekesala'. Kaas iini midini dun lum-
bang sug Bata' nu Megbebaya', pu' adun
ua'enen sug launan baalen nu Palin.
9 Ma'antu su ngag bata' nu Megbebaya',
ndi' ilan menamal mekesala', pu' su gasal
nilan, ma'niin dadema nu gasal nu Meg-
bebaya'. Kagina su Megbebaya'i Gama'
nilan, ndi' ilan gusay mekesala'.
10 Mailala ta su ngag bata' nu Megbe-
baya' muka' sug bata' nu Palin. Pu' sa'
duuni getaw kana' mekesuun pu' ndi'en
petailenig dumanen, iin, kana' bata' nu
Megbebaya'.

Pinetailay amu

11 Mendadi iini pitenday diniu
kanugdiin sampay nandaw, ita, subay
mekpinetailay ita.
12 Ndi' ta penunggilingan si Cain
kanugdiin, kig bata' ni Adan kiin. Pu'
iin, suminakup tu Palin, kaas binunu'en
su ngudanen, si Abel, kana' malangalang
putulpuseden gupia. Sa' saaken ta,
“Mauma binunu'en?” iini binunu'en dun,
pu' su ngudanen, melengasig betaden,
batul daniin. Pu' si Cain, melaati gulaula-
nen.
13 Yamu nga kepetedan ku, sa' ma'antu,
ndi' amu mesebu'an dun, sa' mesengay
amu nu nga getaw sakup dig betad kini-
lawan.
14 Pu' misuunan niu pu' ita, ndi' ta
na mbianan su kepatay nda'i tamanen,

pu' suminakup naita tu ketubu' nda'i tamanen. Iini tu'us ta dun, petailen ta su nga samasakup ta. Adin su getaw ndi'en petailen sug dumanen, iin, suminakup pa tu kepatay.

15 Muka' sa' duuni getaw mesengayen sug dumanen, lepeng binunu'en sug dumanen, muka' misuunan niu pu' su getaw memunu'an, ndi'en mbianan su ketubu' nda'i tamanen.

16 Laak su petail, mesabut ta. Iini kesabut ta dun, pu' si Kristu, ginanti'en su kepatay ta. Kaas penunggilingan ta, subay petailen ta sug duma ta, pia petayan ta su gabang ta dun.

17 Laak sa' duuni getaw melauni sukaten, muka' maita'en pu' duuni kulang nug dumanen, dagid ndi'en lelaaten, iin, nda'en petailay su Megbebaya'.

18 Yamu nu ngag lepeng bata'u! Su kekpinetailay ta, ndi' pia sa' diin laak baba' ta. Subay maita' pagid dia penggulaulaan ta, pu' kiai tantu kekpinetailay.

Kana' ita Mpiid Madap tu Megbebaya'

19 Sa' ma'antui kekpinetailay ta, kiai tu'us ta pu' ita, suminakup ita tu metuud. Kaas kana' naita mpiid madap tu Megbebaya'.

20 Pia duuni medelendem ta mpiid ita dun, iini metau mekamu' dun tu ginaa ta, su Megbebaya'. Pu' iin, metaas pa di ginaa ta, muka' misuunanen sug launanen.

21 Yamu nu nga sambatu petailen ku, sa' ma'nia pu' mawa' na su piid ta, ndi' naita mendek madap tu Megbebaya'.

22 Muka' adin su penenebiin ta diniin, begayen dinita, pu' ita dema, petuuden tai palintanen muka' su mauya'anen.

23 Pu' iini pinalintanen dinita, petuuden ta sug Bata'en si Isukristu muka' mekpinetailay ita, maa' dadema nu pinalinta ni Kristu dinita.

24 Adin su mekpetuud tu pinalinta nu Megbebaya', iini sumalabuuk gusay tu Megbebaya', muka' su Megbebaya', sumalabuuk dadema gusay diniin di ginaa. Iini tu'us ta pu' suminalabuuk dinita, pu' bigayen dinita sug Balakaten.

4

Su Metuud muka' sug Balus

1 Yamu nu nga sambatu petailen ku, ndi' niu petuuday sug launan getaw inangken nilan pu' bigayan ilan daw Balakat nu Megbebaya'. Segaga peksima' niu su pitu'un nilan, sa' puun ba tu Megbebaya', sa' kana'. Pu' misigwag na dinig lumbang su melaun mikpetu'un dig balus.

2 Iini tu'usan niu su pitu'un nug Balakat nu Megbebaya', adin su getaw mekpetu'un pu' miksibaluy getaw si Isukristu, iinig bigayan Balakat nu Megbebaya'. Kaas su pitu'unen, genat tu Megbebaya'.

3 Laak dagid adin su getaw pemelaunen pu' kana' laung kilawan si Isukristu, iini nda' begayay Balakat nu Megbebaya'. Kaas iini puun nu pitu'unen, su Kuntra ni Kristu, su midengeg niu sungu mateng, muka' minateng na dinig lumbang.

4 Laak yamu nu ngag lepeng bata'u, suminakup amu tu Megbebaya', kaas dinaag na niu su nga mekpetu'un dig balus. Pu' sug Balakat nu Megbebaya', dumuma diniu, muka' su pegbaya'en, metaas pa di pegbaya' nu Palin, sug dumuma tu nga sakup dig betad kinilawan.

5 Pu' su nga mekpetu'un dig balus, iini pitu'un nilan sug betad kinilawan, su genat dinig lumbang, kaas iini mekineeg dinilan su samasakup nilan.

6 Dagid ita, sakup ita nu Megbebaya', kaas iini mektalenten dinita su suminambat diniin. Su nda' sakup diniin, ndi' mektalenten dinita. Pu' kiai tu'us ta tu mikpetu'un, su mektalenten dun. Ma'antu, mailala ta su getaw pitu'unan nug Balakat nu Megbebaya', pu' miglegintuud, muka' mailala ta dema su pitu'un nu Palin, pu' megbalus.

Gempetail su Megbebaya'

7 Yamu nu nga sambatu petailen ku! Iini telu'en ku diniu, subay mekpinetailay ita, pu' su kekpetail, mikpuun tu Megbebaya'. Adin su mekpetail tug dumanen, iinig bata' nu Megbebaya', muka' suminambat tu Megbebaya'.

8 Laak su ndi' mekpetail tug dumanen,
nda' sambat tu Megbebaya', pu' su gasal
nu Megbebaya', gempetail tu getaw.
9 Pinita' dinita nu Megbebaya' su
kepetailen, pu' sinugu'en sug buntung
Bata'en medinig lumbang, adun begayen
dinita su ketubu' nda'i tamanen.
10 Pu' iini tantu kepetail, kana' nu
kepetail ta tu Megbebaya', pu' su
kepetailen dinita, sinugu'en sug Bata'en
matay gumanti' tu sala' ta, adun
pedesunen ita niin di nga sala' ta.

11 Yamu nu nga sambatu petailen ku, sa'
ma'antui kepetail nu Megbebaya' dinita,
subay mekpinetailay daita dema.
12 Pia sala tawan, nda'i mikaita' tu
Megbebaya'. Laak sa' mekpinetailay ita,
sumalabuuk gusay dinita su Megbebaya',
muka' mengganget dig delendeman ta su
petailanen.
13 Misuunan ta na pu' suminalabuuk ita
tu Megbebaya', muka' iin, suminalabuuk
dadema dinita, pu' iini tu'us ta dun,
bigayan ita niin Balakaten.
14 Muka' yami, iini pegukit nami ki
minita' nami gupia, kig Bata' nu Meg-
bebaya' sinugu' nu Gama'en medinig
lumbang, adun meglegawen dig launan
getaw.
15 Adin su getaw telu'enen pu' si Isus
sug Bata' nu Megbebaya', sumalabuuk
gusay diniin su Megbebaya'. Muka' iin,
sumalabuuk dadema tu Megbebaya'.
16 Pu' ita, misindanan ta na su kepetail
nu Megbebaya' dinita, kaas suminalig ita
dun.

Su Megbebaya', gempetail, kaas adin
su gempetail, iini sumalabuuk gusay tu
Megbebaya'. Muka' sumalabuuk dadema
su Megbebaya' diniin.
17 Sa' ma'antu, mingganget na di ginaa
ta su petailanen, adun ndi' naita mendek
di Gendaw nu Kengukumen dig launan
getaw, pu' sug betad ta dinig lumbang,
maa' dadema nug betad ni Kristu.
18 Pu' su gendek muka' su kepetail,
ndi' mekpungun. Pu' su mekpetail gupia
dinita, ndi' ita mendek dun. Sa' du-
uni getaw mendek pa, nda' pengganget
di ginaanen su kepetail nu Megbebaya',
ma'niin ginukuman nain, pu' milegenan
di gendeken.
19 Naa kagina pitail ita nu Megbebaya',
metau ita dema mekpetail diniin, sampay
su nga samataw ta.
20 Sa' duuni getaw telu'enen pu' pitailen
su Megbebaya', asa kana' mekesuun tug
dumanen, belusen. Pu' sa' ndi'en petailen
sug dumanen su tatapen maita', labi pa
su Megbebaya', ndi'en petailen, pu' su
Megbebaya', nda'en mainsan maita'.
21 Kaas ma'niini pinalinta ni Kristu
dinita, su mekpetail tu Megbebaya', subay
mekpetail dadema tug dumanen.

5

Ndi' ita Mpegdaangan nug Betad dinig Lumbang

1 Adin su getaw metuudan dun
pu' si Isusi Tindu' nu Megbebaya'
Meglekaunutan, iinig bata' nu Megbe-
baya'. Muka' adini mekpetail di gama'en,
mekpetail dadema dig bata'en.
2 Pu' suunan ta pu' su gikteb nu kepetail
ta tu Megbebaya', muka' su gikteb nu
kekpetuud ta tu pinalintanen, iin dade-
mai gikteb nu kepetail ta tu samasakup
ta.
3 Pu' sa' petailen ta su Megbebaya',
petuuden ta su pinalintanen. Muka' su
pinalintanen, nda'iduni ndi' ta megaga
dun,
4 pu' su ngag bata' nu Megbebaya', ndi'
mpegdaangan nug betad kinilawan. Pu'
iini ndi' ita mpegdaangan dun, su kesalig
ta dini Isus.
5 Sa' saaken, “Ta' taway duni ndi' mpeg-
daangan nug betad kinilawan?” iin dai
ndi' mpegdaangan dun, su mituudan pu'
si Isus sug Bata' nu Megbebaya'.

Tinakesi'an si Kristu

6 Pu' si Isukristu kini, iin su mitua',
mikpebunag tubig, muka' minatay, adun
sug dugu'en, ugas tu sala' nga getaw.
Kana' laak tubigi mibiananen, segaga
mibiananen su tubig muka' sug dugu',
sa'itada minatay. Iini miketakesi' dun,
sug Balakat nu Megbebaya', muka' iin,
kana' megbalus.
7 Ma'antu, telu buuki tu'us ta dini
Kristu,

8 sug Balakat nu Megbebaya' muka' su
tubig sampay sug dugu'. Telu buuki tu'us,
dagid salabuuk dai ma'ananen.
9 Su Megbebaya'i tuminakesi' tug
Bata'en. Sa' tumakesi' su getaw, petu-
uden ta. Labi pa su Megbebaya', pu'
metaas pa gupiai ketakesi'en.
10 Ma'antu, adin su getaw mikpetuud
na tug Bata' nu Megbebaya', mingganget
na dig delendemanen su takesi' nu Meg-
bebaya'. Adin dema su memalaw dun,
pibalusen su Megbebaya', pu' nda'en
petuuday su tinakesi' nu Megbebaya'
mekatag tug Bata'en.
11 Sa' ma'antu, iini tinakesi'an dun, bi-
gayan naita nu Megbebaya' ketubu' nda'i
tamanen, muka' iinig bian ketubu', sug
Bata'en.
12 Adin su suminakup tug Bata' nu
Megbebaya', iini mikalap di ketubu' kini.
Su nda' sakup diniin, ndi'en malap su
ketubu' nda'i tamanen.

Su Ketubu' Nda'i Tamanen

13 Mendadi yamu nu nga mikpetuud tug
Bata' nu Megbebaya', suminulatu diniu,
adun gempantek di ginaa niu pu' mialap
na niu su ketubu' nda'i tamanen.
14 Kana' ita mpiid menenabi tu Megbe-
baya', pu' mipantek na di ginaa ta pu'
kineegan ita niin, sa' pebaya' ta diniin sug
launan penenebiin ta.
15 Kumalenged metelima' nu Megbe-
baya' sug launan kenenabi ta, begayen
dadema dinita sug launan penenebiin ta
diniin.
16 Naa sa' duuni maita' niu samasakup
ta mikesala', subay penenebian niu, adun
begayan nu Megbebaya' ketubu', sa' su
sala'en, kana' pa mbantang di kepatay
nda'i tamanen. Pu' duuni sala' mbantang
dun. Kana' kiai tinalu'u penenebian niu.
17 Sug launan melaat gulaula nu nga
getaw, mekesala' dun su getaw tu Meg-
bebaya', laak sug duma sala', kana' pa
mbantang ditu kepatay nda'i tamanen.
18 Naa, suunan ta pu' su ngag bata' nu
Megbebaya', ndi' nailan menamal meke-
sala', pu' penendingan ilan nug Bata' nu
Megbebaya', adun ndi' nailan mpenulay
nu Palin.
19 Suunan ta dadema pu' sakup naita
nu Megbebaya', pia pigbia'an nu Palin sug
launan getaw dinig lumbang.
20 Suunan ta pa pagid pu' kig Bata'
nu Megbebaya', kuminilawan adun
pesabuten dinita sug bian sumakup tu
tantu Megbebaya'. Kaas miksalabuuk
ita diniin di ginaa, pu' suminalabuuk ita
tug Bata'en, si Isukristu. Pu' iini tantu
Megbebaya', muka' iin dademai puun nu
ketubu' nda'i tamanen.
21 Yamu nu ngag lepeng bata'u, pegli-
away niu sug launan sagya diwata!

Su Kedua' Sulat ni JUAN

Naa ki kedua' sulat ni Juan kini, iini piwitanen dun "su petailen Libun." Naa, nda' ta suunay sa' libun tantu samasakup ni Juan dini Kristu begudiin, sa' sambingay. Naa duuni minilung dun laungen sambingay, ma'ananen laung sala pikumpungan nu nga sakup ni Kristu. Tinitulu' dini ni Juan pu' subay mekpinetailay su nga sakup ni Kristu. Duun dademai maika' tinitulu'en mekatag di nga mekpetu'un dig balus.

1 Ditu ni'a, petailen Libun muka' ditu
ngag bata' mu. Iini suminulat dun diniu,
ki megulang niu kini. Mikpetailu gupia
diniu. Muka' kana' laak naan, pu' sug
launan suminakup tu metuud, mikpetail
dailan dema diniu,
2 pu' samasakup ita tu metuud. Su
metuud, ndi' na mawa' dinita, nda'i gik-
teben.
3 Penenebiin ku, tulungen ita nu Gama'
ta Megbebaya', muka' nug Bata'en si
Isukristu, petailen ita niin sampay be-
gayan ita niin pianan ginaa, sa' peg-
dunutan ta su metuud muka' mekpine-
tailay ita.

Su Metuud muka' su Kekpinetailay

4 Naa, bena' misuunan ku pu' su ngag
duma bata' mu, pegdunutan nilan su
metuud, maa' dadema nu pinalinta nu
Gama' ta dinita, liliagu dun gupia.
5 Kelelaat dini'a, petailen Libun,
mekpinetailay ita, launan ta. Pu' iini
palintau diniu sug daan, su midengeg ta
kanugdiin sampay nandaw, kana' begu
palinta.
6 Pu' iini kepetail ta tu Megbebaya',
su kekpetuud ta tu nga pinalintanen.
Kaas pinetailay amu, launan niu, pu' kiin
demai pinalinta diniu kanugdiin sampay
nandaw.
7 Naa, duun nai melaun mekpetu'un dig
balus mileep dig lumbang kini, pu' peme-
laun nilan pu' kana' laung kuminilawan
si Isukristu. Adin su mekpetu'un ma'antu,
iini mikpetu'un dig balus. Muka' iin
dademai kumuntra dini Kristu.
8 Tubuday niu, pu' mbuus, mekpelilu
sug lasay nami diniu. Sa' ma'antu, ndi'
niu malap sug launan sugda nu Megbe-
baya' sia diniu.
9 Adin su getaw dinuganganen su tinit-
ulu' ni Kristu, kaas miksuay dun, iin kana'
na sakup nu Megbebaya'. Adin pelum
su nda' suay tu tinitulu' ni Kristu, iini
suminakup gusay tu Gama' ta sampay tug
Bata'en.
10 Kaas sa' duuni meditug balay niu
mekpetu'un, asa misuay tu metuud su
tinitulu'en, ndi' niu penemba'ay muka'
ndi' niu pepenaikay.
11 Pu' adin su menemba' di ma'nia,
mipeduma diniin mekesala'.

Nga Katapusan Pemuun

12 Melaun pai telu'en ku sia diniu, laak
pauku sumulat dun, pu' iini mauya'an
ku, mengumbelayanu sia ditu niu, adun
megabitabit ita gupia, muka' leliagen ita
dun.
13 Simbayan ka nu ngag bata' nu
petailen mimated dini'a dini.

Su Ketelu Sulat ni JUAN

Mendadi, ki ketelu sulat ni Juan kini, piwitanen dun si Gayo. Si Gayo kini, mabu' kaunutan nu salabuuk pikumpungan nga sakup ni Kristu begudiin. Pinalan ni Juan miksekat di kenemba' ni Gayo di nga samasakupen meguliug dia, mekpetu'un ilan mekatag dini Isus. Duun dademai pigdena' ni Juan, si Diotrefes. Duun pai sala tawan pinalan ni Juan, si Demetrio.

1 Ditu ni'a Gayo, petailen ku gupia. Iini
suminulat dun dini'ai megulang mu.
2 Penenebian ku ya'a, sambatu petailen
ku, adun gempiai kebetang mu, sampay
sug lawas mu, pu' suunan ku gempiaig
delendeman mu tu Megbebaya'.
3 Pu' duuni nga samasakup ta dini
Isukristu minateng dini genat ditu niu.
Pigukit nilan dinaan sug betad mu, di-
nunutan mu gupia su metuud, maa'
dadema nug daan betad mu. Bena'
midengegu, liliagu dun gupia.
4 Pu' sa' medengegu pu' su ngag bata'u,
nda' ilan pesuay ditu metuud, leliagenu
dun gupia.

Pinalan si Gayo

5 Ya'a, sambatu petailen ku, melen-
gas gupiai pinggulaula mu, pu' ki nga
samasakup ta, ibangan mu ilan, pia kana'
mu minilala.
6 Pu' sug lelaat mu dinilan, ginukit nilan
di pikumpungan dini nu nga suminakup
dini Kristu. Kelelaat dini'a, sa' mpuli' ilan
dia niu, pepianan mu pelumi pinawan
nilan, pu' pigwekilan ilan nu Megbebaya'.
7 Pu' sa' mipanaw ilan genat dini
mangay mekpetu'un mekatag dini Kristu,
nda' ilan pekpaingabang di nga kana'
samasakup ta dini Isus.
8 Kaas subay ebangan ta nu nga sumi-
nakup, adun mpeduma ita tu kekpesuun
nilan tu metuud.

Si Diotrefes muka' si Demetrio

9 Duuni maika' sinulatu ditu pikumpun-
gan niu nga sakup, laak dagid nda' pek-
talentenay ni Diotrefes. Pu' si Diotrefes,
ndi'en pektalentenan su telu'en ku, pu'
mauya'anen gupia megbaya' tug duma-
nen.
10 Kaas sa' matengu, pegyegaan ta
sug launan pinggulaulanen, sug launan
linibaken muka' balusen mekatag di-
nami. Kedua'en, ndi'en penemba'en su
samasakup ta mangay dia niu, muka'
su menemba' sia dinilan, pemaagenen.
Muka' su nga mangay dia, pua'enen pa
dia pikumpungan niu nga suminakup!
11 Ya'a dema, sambatu petailen ku, ndi'
mu penunggilingay su melaaten, segaga
penunggilingay mu su melengas. Adin
su getaw melengasig betaden, iini sakup
nu Megbebaya'. Adin su getaw melaatig
betaden, nda'en mesabut sug betad nu
Megbebaya'.
12 Si Demetrio pelum, iin su pinalan
nug launan getaw, pu' sug betaden, betad
nu tantu suminakup tu metuud. Muka'
pinalan dadema nami. Suunan niu pu'
ndi' ami megbalus.

Nga Katapusan Pimuun

13 Melaun pa siai telu'en ku dini'a, laak
pauku sumulat dun.
14 Pu' mauya'an ku, ndi' tagad maiben,
mekita' ita muka' megabitabit ita.
15 Iini penenebiin ku tu Megbebaya',
begayan ka niin pianan ginaa.
Simbayan ka nug launan sambat mu
dini. Sug launan sambat ta dia niu,
sambay mau dinilan.

Su Sulat ni JUDAS

Mendadi, ki sulat kini, suminulat dun si Judas, pated ni Santiago. Piwitan dun ni Judas su nga suminakup ditu Megbebaya' begudiin. Su saananen sumulat, gembagel dig delendeman ni Judas su ngag balus misigwag na di nga pikumpungan nga sakup ni Kristu sampay su nga memintulu' dun. Pigaden gupia di nga samasakupen subay pegliaun su memintulu' dig balus.

Sug deksu'an nu sulat kini, melengas gupia kegenal tu Megbebaya' pibian di Kaunutan si Isukristu.

1 Diniu nga Mingumpated petailen ku,
Naan si Judas, sesugu'en ni Isukristu
muka' pated ni Santiago. Piwitan ku
amu sulat, yamu nga ginggat nu Gama' ta
Megbebaya' sumakup diniin, petailenen
gupia muka' pegingaten ni Isukristu gebii
gendaw.
2 Penenebiin ku tu Megbebaya' pu'
nda'i gikteben sug lelaaten mbianan niu
muka' su petailanen sampay pianan gi-
naa.

Su nga Mekpetu'un dig Balus

3 Mingumpated petailen ku, gangutu
dun sumulatu sia diniu mekatag di
kegawen mpeduma ta mbianay, laak
dagid tumu' subay sumulatu diniu
ganam, adun penengiin ku diniu tugaling,
ndi' niu begay mpalin su kekpetuud
pitenday na di nga piglegetawan nu
Megbebaya'. Pu' iini mimuun dun su
Megbebaya', ndi'en begay pelinen.
4 Pu' duun masi'i nga getaw luminamug
di pikumpungan ta, mpauk ilan megbasa
tu Megbebaya', laak iglud nilan sug delen-
deman nilan kia. Pinalin nilan su pitu'un
mekatag di tulung nu Megbebaya', adun
mekegdusa ilan. Pemelaun nilan pa pagid
pu' kana' daal dai Gegalen ta muka'
Kaunutan ta, si Isukristu. Asa daan
na misulat dengantu pu' pelebu'an ilan
ginukuman nu Megbebaya'.
5 Naa, pia daan na niu misuunan su
mipenggulaula nu nga miuna memilas tu
Megbebaya', duuni tegyungen ku diniu.
Tegyungen ku diniu pu' sikna pibeluy nu
Kaunutan ta su nga getaw Israel ditug
benwa Ehipto, su nga nda' pekpetuud
diniin, pinatayen ilan, pia getaw Israel
mailan.
6 Muka' ndi' niu selingaway pu' duun
dademai nga sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, luminaad ilan tu gikteb
nu pegbaya' nilan muka' migbeleng ilan
tu gempia pegbenwanan nilan. Saba'
nu kemilas nilan, pinikutan pailan nu
Megbebaya' ditu tigdu medelem benwa
sampay matengi gendaw ukumenen ilan.
Binalud ilan kadina nda'i kegetusen.
7 Muka' padun, ki nga getaw ditu ngag
lunsud Sodoma muka' Gomora sampay su
ngag lunsud dig lumibut benwa, delen-
dem niu deli' su mibianan nilan. Ping-
gulaula nilan dadema su mekepiidpiid,
su maa' nu pinggulaula nu nga getaw
langit kiin, pinulay ilan gupia. Kaas
gukuman dinilan, melegenan ilan gusay
di gapuy nda'i kepalengen. Kia, mibaal na
lendasan pegad di nga tiba'an getaw pu'
ndi' mpia penunggilinganig betad nilan.
8 Naa ma'antu, ki nga getaw
mekpepalin sia di kekpetuud niu,
ma'antu dadema. Puun tu teginepen
nilan menggulaula ilan melaat gupia dig
lawas nilan, mekepiidpiid, pemilasen
nilan su pegbaya' nu Megbebaya' muka'
penampalaksaan nilan su mekesalebu'
getaw langit.
9 Laak pia si Miguel, sala di nga tampu-
san getaw langit, nda'en maku' tampalak-
saay su samanen getaw langit. Pu' su
sualan nilan dua' nug duma ndi' maita', si
Satanas, sa' pikegawan nilan sug bangkay
ni Moises, nda' ni Miguel pebelu'ay su
Palin kia. Kali' pektalu', “Pemaagen ka
nu Kaunutan!”
10 Sinangkali' pa tanan ki nga
mekpepalin sia di kekpetuud niu, adin
su ndi' nilan mesabut, peksudi'an nilan
pelum. Penggulaulaan nilan laak su
mauya'an nug lawas nilan, maa' da nug
betad nu malig metetubu'. Deksu'anen ia,
tipuun ilan nu gulaula nilan.
11 Mekelelaatlelaat ilan gupia, pu'
pelebu'an pailan! Mipenunggilingan ni-

lan sug betad ni Cain, sug bata' ni Adan. Midunutan nilan dadema su keglimbung ni Balaam su tautau pimuunan nu Megbebaya', pu' peglimbungan nilan su nga getaw, adun menelapi' ilan. Mimilas ilan maa' dani Core dengantu, su mimilas di pegbaya' ni nga Moises bigay nu Megbebaya', kaas mpeglaatan dailan dema maa' dani Core.

12 Sa' megduma ilan diniu meglumpuk, nda'i piid nilan, pu' adin su gayak nug lawas nilan, iini baalen nilan. Daal dai tagikulen nilan, su laak lawas nilan. Petanggi'u ilan di megdelem mpalid nu genus laak nda'ig dupi' dun, pia setegdu', pu' kana' ilani meguit tug delendeman nilan. Gempia dadema petanggi'u ilan di gayu ndi' memunga, pia basanen na, muka' binakut na sampay pinatay nai gangeten, pu' nda'i gatag nilan.

13 Maa' ilan nu mekebagel nabek diag dagat sa' salindapak, pu' maita' su mekepiidpiid baalen nilan maa' nug bula' mpiglak nu nabek. Petanggi'u dailan dema di ngag bitun mpalin lelayunig biananen, pu' kana' ilan mpia dunutan. Kaas gasal nilan tindu' nu Megbebaya', mekauli' ilan ditu tantu medelem benwa, ndi' ilan dayun mekawa' dia.

14 Naa, duuni pimuunan nu Megbebaya' begudiin, si Enoc, di kepitu sumpaten genat dini Adan. Si Enoc, miktalu' pedaan mekatag di nga getaw mekpepalin sia di kekpetuud niu nemun, “Bentayay pa daan! Su Kaunutan, pegdateng nain ilan nu nga sesugu'enen getaw langit leliagen dun su Megbebaya', kana' laak santa' laksa' tawan ilan.

15 Lumusad adun ukumenen su tiba'an kilawan. Muka' iini kitab dun, sug launan ndi' megbasa tu Megbebaya', pelebu'anen, saba' nu tiba'an melaat gulaula nilan puun tu kemilas nilan tu Megbebaya', saba' dadema nug lumaun ketampalaksa nilan ditu Megbebaya'.”

16 Naa ki nga getaw kia, misugat talu' ni Enoc. Tatap ilan meglengetlenget muka' menamal dailan dema mengaleg di ngag duma getaw. Dumunut ilan tu melaat gayak nilan, menakabul ilan, sampay mekpe'enalenal ilan tu ngag duma, adun mbuklus sug danilan mauya'an.

Nga Pegad muka' Titulu'

17 Pia ma'antu, petailen ku mimated, ndi' niu selingaway sug daansama' tinalu' diniu nu nga peneligan nu Kaunutan ta si Isukristu.

18 Iini tinalu' nilan diniu, laung, “Sa' sungu melengkebig benwa, duuni nga getaw metua' meksudi' diniu nga suminakup tu Megbebaya', dumunut ilan tu gayak nilan memilas tu Megbebaya'.”

19 Naa, mekpesuay dailan dema di ngag duma. Su gayak kinilawan laaki megbaya' di ginaa nilan, nda' ilan begayay Balakat nu Megbebaya'.

20 Laak yamu pasi', nga petailen ku Mingumpated, pektinebangay amu gusay, adun megiseg pai kesalig niu, kig leliagen dun su Kaunutan. Penenabi amu pebian di ginuung nug Balakat nu Megbebaya'.

21 Muka' penggengeten niu lelayun dig delendeman niu su petailan nu Megbebaya' diniu, selian niu mekpedateng dun su gendaw begayan namu nu Kaunutan si Isukristu ketubu' nda'i tamanen, puun tug lelaaten dinita.

22 Naa su ngag duma megdua'dua' pai kesalig nilan, lelaatay niu ilan.

23 Su ngag duma pa pagid, pengmetuuday niu ilan, adun megawen ilan di gapuy nda'i kepalengen. Su ngag duma pelum, lelaatay niu dailan dema, laak petubuday niu adun ndi' amu mpeduma mpenulay. Laak su penepeten nilan milemu'an nug dupangan nilan kekinilawan, subay pelayu' amu dun, sa'itada, pegliaun niu su melaat gulaula nilan.

Kegenal

24 Naa, metau su Megbebaya' megingat diniu, adun ndi' amu mpedaangan. Megaga dadema nu Megbebaya' paindegen amu di nda'i sala' niu muka' di gembagel leliag niu ditu gedapanen, tanda' maita' su kelengas nu pegbaya'en.

25 Kaas, melengas penalan tain, pu' nda'ig lain Megbebaya', su Meglegawen dinita. Penalan tain pibian di Kaunutan ta si Isukristu, pu' genat tu kebaalen di gekleb langit bu' lupa', pia nandaw muka' di nda'i tamanen, iini tampusan

megdedengeg muka' daniini tampusan pegbaya' muka' ginuung, su Megbebaya'! Amen.

Daal daitu.

Judas

KIG BIWASAN
dini Juan

Mendadi ki sinulat kini, iin su pinita' ni Isukristu ditu sala tawan sakupen, ngalanen si Juan. Su nda' pa paita' diniin ni Isus, si Juan, inutidan dig daan benwanen dayun piated nu gubirnu ditu sala maika' pulu'. Su gendawan kiin, sug launan benwa ditu dapit, daansama' linumpakan nu nga getaw Roma. Mikedaag su nga getaw Roma, kaas su gadi' nilan ditu syudad Roma, miglegadi' dig liwenagan benwa. Naa, duuni gendaw mibaal nu gadi'ig begu bala'ud, subay daw iin laaki pektemuyen, su da laak gadi' kiin. Naa, su nga sakup ni Kristu, kagina mituudan ilan dun si Kristu laaki Tampusan Diwata, mimilas ilan ditug bala'ud kia. Melaun dayun dinilani piglegetan. Iini mibianan nu pitu buuk pikumpungan nu nga sakup ni Kristu ditug benwa Asia. Ki sinulat kini, piwitan dun su pitu buuk pikumpungan kia, adun mpengamu' ilan sampay mpenguliksegan ilan dumunut dini Kristu. Si Juan kiin, su saananen ditu maika' pulu', iini pinita' diniin ni Isus.

Dini sinulat kini, sinulat ni Juan sug launan pinita' diniin ni Isus. Minita' ni Juani melaun mekesalebu' pinggulaula ditug langit sampay dinig lumbang. Melaun meliget pelabu'. Melaun dademai suminakup dini Kristu gempagen gupiai kesalig nilan. Katapusanen, pinita' ni Isus dini Juan sug Begu Syudad Jerusalem, luminusad dig begu lumbang genat ditug begu langit. Naa diag begu syudad, nda'iduni melegenan, nda'iduni melaat, sampay nda'iduni gebii, pu' dia lelayun su Megbebaya'.

1 Mendadi, mibetang di sulat kini sug biwasan ni Isukristu. Kig biwasan kini, pisalig nu Megbebaya' dini Isukristu, adun paita'en dinita nga sakup nu Megbebaya' dinig lumbang kini. Iinig biwasanen, su sungu mpenggulaula. Kaas sinugu' ni Kristui sesugu'enen getaw langit mekpetenday dinaan, sesugu'enen dadema, ngalan ku si Juan.

2 Mendadi su kelaun minita'u, sinulatu, su tinalu' nu Megbebaya', su metuud inukit dadema ni Isukristu.

3 Naa, ki sinulat kini, adin su megbasa dun sampay su mekineeg di titulu'an kini misulat pedaan di gempenggulaula lema' denlag muka' mekpetuud di tiba'an misulat di sulat kini, iini leliagen gupia. Pu' sungu na mpenggulaulaig launanen kini.

Su Kepededial tu Pitu Pikumpungan nga Sakup

4 Naa, naan si Juan, piwitan ku amu sulat, yamu nga pitu pikumpungan nu nga sakup ni Kristu diag benwa Asia. Penenebiin ku mbianan amu tulung muka' pianan ginaa. Megbegay dun su Megbebaya', su tetubu' nandaw, su tetubu' dengantu sampay su metua' pa. Megbegay dun dadema su pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' megabang diniin dia gedapan nu melengas gingkudanen.

5 Megbegay dun pa pagid si Isukristu, su meseligan megukit, su penganay Bata' nu Megbebaya' pitubu' puli', su meglekaunutan di nga gadi' dinig dibabaw lumbang.

Kini si Isukristu, pitail ita niin, muka' miksekat di kepatayen, ginawen ita niin di ginukuman dinita puun tu sala' ta.

6 Pinungun ita niin di Keglekaunutanen muka' tindu' ita niin belian, adun mektamuy ita tu Megbebaya', su Gama'en. Subay pegbesaan si Isukristu muka' meglekaunutan dadema iin di nda'i gikteben! Amen.*

7 Pektalentenay niu ini! Si Isukristu, metua' pa, peglidungan nu nga gabun. Mekaita' dun sug launan getaw, sampay su migilek diniin. Melegenan gupia su nga getaw dig lumaun bansa mekatag dini Isukristu. Amen!

8 Kali' pektalu' su Kaunutan Megbebaya', su Tampusan Ginuungan, “Naa naan, su nda'idun pai mibaal, daan nau.

* **1:6 1:6** Kig Amen kini, penggelal nu getaw Judea, ma'ananen, Ma'antu, pu' pingaku' di miuna talu'.

Muka' sa' megela' na mpapas sug launanen, kini pau gusay.” Pu' iini tetubu' nandaw, tetubu' dengantu, sampay metua' pa.

Su Kekpaita' ni Isukristu dini Juan

9 Naan kini si Juan, su mimated diniu, muka' duma niu di kelegenay mbianan nu nga miksalabuuk dini Isukristu. Samasakup dau dema niu di Keglekaunutanen. Puun tu keksalabuuk ta dini Isukristu, mekektigel ita di mbianan ta. Naa naan, inutidanu ditug daan benwau muka' miatedu dini pulu' ngalanen Patmos, saba' nu kegukitu talu' nu Megbebaya' muka' su metuud ginukit ni Isukristu.
10 Mendadi duuni gendaw, mitaang tu gendaw pegbasa tu Kaunutan, mingapu' dinaan sug Balakat nu Megbebaya'. Midengegu dayun dia teliudan kui mesekeg talu' metenug ma'niin nug bugyung.
11 Kali' pektalu', “Kini mpaita' dini'a, sulat mu, dayun mu puitay dun su pitu buuk pikumpungan nu nga sakupu ditug Efeso, ditu Smirna, ditu Pergamo, ditu Tiatira, ditu Sardis, ditu Filadelfia sampay ditug Laodicea.”

12 Kali'u luminingay, adun guguden ku sa' ta' taway duni pekabit dinaan. Masi' iini minita'u, pitu buuk betangan sulu', lumbus bulawan.
13 Duun dademai pegindeg dia titenga' nu ngag betangan sulu' ma'niin palas kilawan, silukeni suub midepet di pelapanen, muka' bikesani gegdeben bakes bulawan.
14 Gemputi'ig buuken, ma'niin nu gemputi' gupia penepeten atawaka ma'niin nug dupi' batu. Ki matanen pagid, maa' liga' gapuy.
15 Ki geksuden, ma'niin nug bedunsi iknasan sampay metinggas gupia, pu' tiniti' di gapuy. Ki tingegen, ma'niin tubig megdeguk, sa' metaas gupia baga.
16 Piguidaneni pitu buuk bitun dig lintu kemeten, muka' dig baba'en mikseleputi sundang dua'ig baba'en. Su mulu'en, mekesulaw, ma'niin nu mata gendaw sa' taasendaw.

17 Sa' minita'u iin, mikeglaubu dia mesungu'anen, ma'niinu daan na minatay. Laak dagid dipenanu niin dig lintu kemeten, kali' pektalu', “Ndi'a mendek. Naan ki pikpuunan nug launan. Naan su katapusanen dadema.
18 Naan pa pagidi tetubu'. Minayan nau matay tu'u, laak bentayay mu pa daan, tetubu' dau muka' ndi' nau puli' matay! Megbaya'u di gumul getaw muka' ditug baya', su pegbenwanan nu nga mimatay.
19 Naa, ki kelaun maita' mu kini, ki mpenggulaula nemun muka' su sungu mpenggulaula, sulat mu.
20 Buasan ku na dini'a sug daansama' pigbuni. Kinii gulugan nu pitu buuk bitun minita' mu dig lintu kemetu muka' su pitu buuk betangan sulu' bulawan. Su pitu buuk bitun, iin su nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat tu pitu buuk pikumpungan nu nga sakupu. Su pitu buuk betangan sulu', iin su pitu buuk pikumpungan nga sakupu.”

2

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Efeso

1 Kali' gusay pektalu' si Isus, “Mendadi ki pikumpungan nu sakupu diag Efeso, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu megawid di pitu buuk bitun dig lintu kemeten muka' megleketas di pitu buuk betangan sulu', lumbus bulawan.
2 Naa, misuunan ku su pinggulaula niu, sa'itada sug lesayan niu muka' su kektigel niu di kelegenay. Misuunan ku dadema pu' mpauk amu gupia ditu nga melaat getaw, piksima' niui gulaula nu nga getaw paingalan nilan dun sug lawas nilan peneligan ni Kristu asa kana', kaas misuunan niu belusen ilan gupia.
3 Mikektigel amu daan di nga kelegenay niu puun di kesakup niu dinaan, muka' nda' amu dema lukas dun.
4 Laak dagid duuni pegdena'en ku diniu. Kiin, su kepetail niu dinaan nemun, kana' na maa' nu kepetail niu dinaan dengantu.

5 Kaas, pegdelendem niu gupia su kebagel nug bekna kepetail niu, muka' su kelukas niu na dun. Peksikesuun amu gusay muka' penggulaulaay niu su maa' danug bekna pinggulaula niu. Sa' pinenggi' ndi' amu gusay meksikesuun, medituunu niu, adun ua'en ku sug betangan niu sulu' ditu kibetanganen.
6 Laak duun dademaig leliagenu dun diniu, pu' mpauk amu gupia ditu nga gulaula nu nga sakup ni Nicolas, maa' danu kepauku dun dadema.
7 "Naa, adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' tu nga pikumpungan nga sakupu. Adin su nga mekegdaag di melaat, begayu dinilan meka'aan ilan dig bunga gayu megbegay ketubu' nda'i tamanen, su gayu pimula dia Pegimulanan nu Megbebaya'.

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Smirna

8 "Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Smirna, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu pikpuunan nug launan muka' katapusanen dadema, su minatay dayun mitubu' puli'.
9 Naa, misuunan ku su kelegenay niu muka' su kepubri niu, asa medatu' amu gupia. Misuunan ku pa padun su nga pembaalbaal mekatag diniu nu nga megangken pu' getaw Judea ilan, laak kana', pu' masi' sakup ilan tantu ni Satanas!
10 Naa, ndi' amu gusay mendek ditu sungu niu mpenggulaula. Pektalentenay niu ini, duun diniui pepirisuun nu Palin, adun pengindanan amu, ki kelegenay niu gikteb sepulu' gebii. Subay meseligan amu pia petain amu, saba' nu kesalig niu dinaan. Begayu dayun diniu su tundek gadi', sa'itada su ketubu' nda'i tamanen.
11 "Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' tu nga pikumpungan sakupu. Pu' adin su mekegdaag di melaat, ndi'en mbianani kedua' kepatay, su kepatay nda'i tamanen."

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Pergamo

12 Laung padun ni Isus, "Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Pergamo, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu megawid di mauteng gupia sundang, dua'ig baba'en.
13 Naa, misuunan ku pu' su pegbenwanan niu, ditu keglekaunutan ni Satanas. Laak pia ma'antu, meseligan amu, nda' niu teliuday ki kesalig niu dinaan, pia pa su kepatay ni Antipas kiin, ki meseligan megukit talu'u, pu' iin, pinatay ditug benwa pigbenwanan ni Satanas.
14 Laak dagid duuni maika' pegdena'en ku diniu. Duun diniui munut tu pitu'un ni Balaam dengantu. Si Balaam kiin, pitu'unanen si Balak megdaang di nga getaw Israel, adun mekesala' ilan, pu' ma'aan daw nilan sug betang ginilak tug ledawan muka' mesu'at ilan daw megdusa.
15 Ma'antu dadema duun diniui santa' tawan duminunut ditu titulu'an nu nga sakup ni Nicolas.
16 Kaas teliuday niu su nga sala' niu! Pu' sa' pinenggi' ndi' amu gusay meksikesuun, laawan ku amu sungu, dayun bunu'en kui nga getaw kia sundang dua'ig baba'en, mikseleput dig baba'u.
17 "Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' di nga pikumpungan sakupu. Adin su mekegdaag di melaat, begayu dun su gaan giglud ditug langit, piningalan dun manna. Begayan ku padun diadia gemputi' batu sinulatan begu ngalan, ki nda'iduni mekebasa dun, subay su laak mekedawat dun gupia.

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Tiatira

18 "Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Tiatira, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nug Bata' nu Megbebaya', maa' nu pegliga' gapuy su matanen muka' maa' danu metilak bedunsi su pelapanen.

19 Naa, misuunan ku su kelaun penggulaula niu. Misuunan ku dadema su kepetail niu muka' su kesalig niu dinaan, su gabang niu di nga samasakup niu muka' su kektigel niu di kegleget diniu. Misuunan ku pa padun pu' melengas pa dun su penggulaula niu nandaw ditu pinggulaula niu dengantu.
20 Laak dagid duun dademai pegdena'en ku diniu, pu' nda' niu pemaagayig libun kiin si Jezabel. Iin, paingalanen dunig lawasen pimuunan nu Megbebaya', laak piktu'unanen su nga sakupu sampay duuni pegdaanganen, adun megdusa ilan muka' maan ilan dig betang ginilak di ngag ledawan nu sagya diwata.
21 Naa, miniben ku na pegelatay su kegbiksu' sia nug libun kia di sala'en, laak mpauk gusay megbiksu' di kenlelingayen.
22 Kaas pegduksaken ku iin ditug belilidanen sampay sug dumanen minlelingay, sa'itada, pepegleduun ku ilan pati', melegenan ilan dun gupia. Sa' ndi' ilan gusay megbiksu' di melaat gulaula nilan, penggulaulaan ku ini ganam.
23 Tiga'wan, petain ku dadema su nga sakup ni Jezabel. Sa' ma'antu, mesuunan dayun nu kelaun pikumpungan nga sakupu pu' naani mekesuun di ginaa muka' dig delendeman nug launan getaw. Kaas, sugdaan ku amu saladua' mbantang tu pinggulaula niu.
24 "Laak yamu ngag duma sakupu dia Tiatira nda' mpeduma di melaat titulu'an kia, yamu nu nga nda' dadema petu'unay di medalem laung titulu'an ni Satanas, naa taman talu'u diniu, ndi'u da puit diniu su melegenan amu dun.
25 Iin laak, subay engkemen niu gusay su misuunan na niu sampay matengu puli'.
26 Naa, adin pasi' su mekegdaag di melaat muka' penggulaulaanen gusay su mauya'an ku sampay matengi gumulen, begayan ku iin pegbaya' di kelaun nasud, maa' danu pegbaya' dun mialapu genat tu Gama'u.
27 Metegas dayuni keguiten dinilan, muka' geba'enen su nga nasud, maa' danu melaat gulen buungen nu migbaal dun.
28 Duun dademai begayu di nga mekegdaag, paingalan dun sug bitun pemulaw.
29 "Naa, adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' di nga pikumpungan nga sakupu."

3

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Sardis

1 Laung padun ni Isus, "Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Sardis, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu megawid di pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' megabang lelayun diniin muka' su pitu buuk bitun. Naa misuunan ku su pinggulaula niu. Misuunan ku dadema pu' megdedengeg amu mipeduunan amu begu ketubu' asa ma'niin minatay amu tu'u!
2 Kaas tanud amu, ektak niui kesalig niu dinaan, adun ndi' niu melenga'an, pu' kaita'u dun di pegita'en nug Diwata pektemuyen ku, nda' pa pengganget su pinggulaula niu.
3 Naa, su titulu'an pitu'un na diniu, pegdelendem niu gupia kampu' nu midengeg niu. Pekpetuud amu dun, teliuday niu su kelaun sala' niu. Sa' ndi' amu meksikesuun, medituunu niu ma'niin nu megdaaw, ndi' niu mesuunan sa' nanuta'u dateng.
4 Laak dagid duun diniu nga getaw dia Sardis nda' niu begay melemu'ay, pia laak su penepeten niu. Tundug amu dinaan pekseluk amu gemputi' penepeten, pu' mbantang amu dun.
5 Adin su mekegdaag, ma'antu dadema peselukan nu gemputi' penepeten, muka' ndi'u eknasen su ngalanen bitang na dig linulun sinulat tanda' milista su ngalan nu kelaun getaw mpeduma di ketubu' nda'i tamanen. Peglegintuuden ku di gedapan nu Gama'u muka' di gedapan nu nga sesugu'enen getaw langit pu' sakupu iin.
6 "Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' di nga pikumpungan nga sakupu.

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Filadelfia

7 “Mendadi ki pikumpungan nu sakupu dia Filadelfia, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu meseligan pinaas nu Megbebaya', sug bigayan pegbaya' meglekaunutan maa' nu bigay ditu ni David dengantu, iin su mekpuka' di gulu gegdan nda'iduni meketakep dun. Iin pa pagidi mektakep dun, nda'iduni mekepuka' dun.

8 Misuunan ku su penggulaula niu. Misuunan ku dadema pu' pia maika'i megaga niu, pituud niu gela' su titulu'an ku. Meseligan damu dema dinaan. Bigayu na diniui sikawan niu mbaal niu su pibaalu diniu, sikawan nda'iduni getaw mekebelabag dun.

9 Pekineegay niu! Ki nga getaw laung nilan pu' getaw Judea ilan asa kana', belusen ilan sungkin, pu' sakup ilan ni Satanas. Pesempelen ku ilan diniu, muka' pepengemu'en ku ilan diniu. Mesuunan nilan dayun gela' pu' petailen ku amu.

10 Kagina piktalentenan niu su sugu'an ku diniu pu' miktigel amu di kelegenay niu, penendingan ku amu di kelegenay sungu mateng di nga kilawan, adun mpengindanan ku sug launan getaw dinig dibabaw lumbang.

11 Naa sungu nau metua'. Subay engkemen niu gusay su misuunan niu na, adun nda'iduni mekagaw dun su melengas sugda tu kegdaag niu.

12 Adin su getaw mekegdaag, baalen ku iin gempagen pasek ditug Balay Pengedapan tu Gama'u, sug Diwata pektemuyen ku, dayun ndi' nain mawa' dia. Sulatan ku dayun su getaw mekegdaag kia di ngalan nug Diwata pektemuyen ku, muka' su ngalan nu syudad pegbenwanan nug Diwata pektemuyen ku, sug begu syudad Jerusalem lumusad genat ditug langit, genat ditug Diwata pektemuyen ku. Sulatan ku su mekegdaag kia dig begu ngalan ku.

13 “Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug Balakat nu Megbebaya' tu nga pikumpungan nga sakupu.”

Su Pemuun tu Pikumpungan ditug Lunsud Laodicea

14 Laung padun ni Isus, “Mendadi ki pikumpungan nu sakupu diag Laodicea, puitay mu sulat su sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit megingat dun. Iini sulat mu, kinii pemuun nu gilal Amen, sa'itada su meseligan megukit, pu' telu'enen su metuud. Iini telu'en nu puun nu kelaun binaal nu Megbebaya'.

15 Naa, misuunan ku su pinggulaula niu. Ma'niin amu nu tubig, kana' amu metegdaw, kana' damu dema mainit, sa'itada, mikagelagel pai kesalig niu. Mauya'an ku mainit amu sungkin atawaka metegdaw.

16 Laak dagid, kagina ma'niin amu nu melebab tubig, lua'en ku amu, belengen ku amu.

17 Laung niu dun medatu' amu, memis dademai kebetang niu sampay nda'i kulang niu. Laak dagid nda' niu mesuunay pu' mekelelaatlelaat amu gupia. Gempusuk amu, buta damu dema sampay milebasan amu!

18 Kaas titulu'en ku amu, saluy amu dini naan tantu bulawan, adun amu dumatu'. Saluy damu dema gemputi' penepeten, seluken niu, adun metebunan su mekepiidpiid keglebas niu. Saluy amu pa pagid bulung ugid niu di mata niu, adun mekengita' amu.

19 Adin su petailen ku, pemaagen ku muka' titulu'en ku, kaas pektinantu amu muka' teliuday niu su kelaun sala' niu.

20 Bentayay pa daan niu, megindegu di gulu gegdan muka' meksabiu. Sa' duuni mekedengeg di tingegu muka' puka'anen su gulu gegdan, suledu dayun diag balayen dayun ami meksalu maan.

21 Naa, adin su mekegdaag, begayu diniini pegbaya' megabang dinaan meglekaunutan, maa' nu kebegay dinaan nu Gama'u megabang diniin meglekaunutan, pu' naan, mikegdaag dau.

22 “Naa adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u di telu'en kini nug

Balakat nu Megbebaya' di nga pikumpungan nga sakupu."

4

Su Kektamuy ditug Langit

1 Naa tubus nitu, duun na pelumi pinita' dinaan. Iini minita'ui gulu gegdan ditug langit, mipuka'. Muka' ki tingeg maa' nug bugyung midengegu kamun mektalu' dinaan, kali' pektalu', "Diniin ka ditaas, adun paita'u dini'a sa' ta' alanduni mpenggulaula ditug binaya' gebii bu' gendaw."

2 Sedu'undu'un mingapu' na dinaan sug Balakat nu Megbebaya'. Minita'u dayun diag langiti melengas gingkudan gadi', duuni pegingkud dia.

3 Ki pegingkud dia, tumiagi mulu'en ma'niin palas nu metinggas batu piningalan dun haspe muka' kornalina. Milibed di gingkudan kiai melunaw landung ma'niin palas nu sala metinggas batu piningalan dun esmeralda.

4 Duun paig dua' pulu' bu' paat buuk gingkudan gadi' miktabu' di melengas gingkudan gadi' kia. Pemegingkud diaig dua' pulu' bu' paat tawan meglegulang kaunutan piselukan gemputi' suub, miktukid ilan tundek bulawan.

5 Naa, ki gingkudan kia dia titenga', migilat lamug mikpenlugung. Duun pa padun dia mesungu'aneni pitu buuk tilaw peglamag. Ki pitu buuk tilaw kia, iin su pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' megabang lelayun diniin.

6 Duun pa pagid dia mesungu'an nu gingkudan kiai ma'niin palas dagat, ma'niin nu pagalungan saba' ketinawen.

Naa, milibut di melengas gingkudan nu gadi' ki paat buuk tetubu' biwat. Ki ngag biwat kia, diadia mileep dig lawaseni mata, dia gatubanganen sampay dig lekuden.

7 Naa, su palas nug bekna biwat, maa' nug limaung. Su kedua' biwaten pelum, maa' nu turu baka, dayun su ketelunen, maa' nug lakii mulu'en, sampay su kepaaten, maa' nu tipuli peglayug.

8 Diadia duun dademai genem buuk gekpaken. Mileep pa pagid di gekpakeni mata, di dapit dibabawen sampay di dapit silungen. Gebii gendaw ndi' nilan sikpa'an bebatay ini, laung nilan,

"Ki Kaunutan Megbebaya', su Tampusan Ginuungan, iin, nda'ig lamug dun melaat, pia maika'.

Iin su tetubu' dengantu, tetubu' pa nandaw sampay metua' pa."

9 Ki paat buuk tetubu' biwat, pekpenalan nilan dig bebat ki megingkud dia titenga' gingkudan, iin su nda'iduni gumulen. Pegbesaan nilan iin sampay pekpeladpeladan nilan.

10 Sa' megbebat ilan, sug dua' pulu' bu' paat tawan meglegulang kaunutan, menginlulud ilan dia gedapan nu megingkud kia dia titenga' gingkudan, pegbesaan nilan su nda'i gumulen. Tikpu'en nilan su nga tundek nilan dia gedapan nu gingkudanen. Kali' ilan pektalu',

11 "Ya'a, Kaunutan nami Megbebaya', pektemuyen nami ya'a, gembantanga penalan nu ngag launan biwat mu,

gembantanga dadema pegbesaan nilan sampay gembantanga meglekaunutan dinilan gela'.

Pu' ya'ai miwat di tiba'an maita' sampay su ndi' maita',

adin sug biwat mu, su gikteb bigayan ketubu', nda'ig lain puunanen, su laak mauya'an mu!"

5

Pigwekilan Sinulat ki Nati Karniru

1 Naa mendadi, diag lintu kemet nu megingkud di titenga' gingkudan gadi' kia, duuni minita'u linulun sinulat. Kig linulun kini, miktimpang sulatay. Su pitu lapis patalen, pideketan pitu kumpelig lunay, adun nda'i mekebembal dun.

2 Duun dademai minita'u sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit ginuungan gupia, miktegas iin sumaak, "Ta' taway duni gembantang meksekat dig lunay kia, adun mbembalig linulun sinulat kini?"

3 Laak dagid di gekleb langit bu' lupa' sampay ditug baya', pia sala tawan, nda'i mibaangan metau megbembal di sinulat kiin muka' megbasa dun sia.

4 Kali'u mesuunay, mikengelawu gupia,
pu' nda'idun masi'i mibaangan gembantang megbembal di sinulat muka' megbasa dun.
5 Laak dagid, duuni sala tawan dia nga
meglegulang kaunutan miktalu' dinaan,
"Ndi'a pengaduy, pu' bentayay pa daan!
Ki gilal limaung, su sapu' ni Juda, muka'
migdedengeg sapu' dadema ni David, dinaagen na tu'u su nga kuntranen, kaas
iinen na tu'ui mekesekat di pitu kumpelig
lunay, muka' mekegbembal di sinulat
kiin."*
6 Iin dayuni minita'u ki Nati Karniru,
pegindeg dia titenga' nu gingkudan gadi',
pigalidungan nu paat buuk tetubu' biwat muka' nu ngag dua' pulu' bu'
paat meglegulang kaunutan. Ki Karniru
kini, su palasen, ma'niin minayan na
matay. Duuni pitu buuk sungagen, pitu
buuk dademai matanen, sa'itada su pitu
tawan sesugu'en nu Megbebaya' megabang lelayun diniin sinugu' mangay tu
tibuukan lumbang.
7 Mendadi, mikpesempel ki Karniru di
gingkudan dia titenga', muka' inalapen
sug linulun sinulat diag lintu kemet nu
pegingkud dia.
8 Su saananen malap dun, su paat
buuk tetubu' biwat muka' sug dua' pulu'
bu' paat tawan meglegulang kaunutan,
mimenlaub ilan dia gedapanen. Miktukid
ilan gayepan paingalan dun arpa muka'
ya'ung mipenu' pelinan, sa'itada su kenenabi nu nga piglegetawan nu Megbebaya'.†
9 Lamug mimegbebat ilan begu bebat,
laung nilan,

"Ya'ai gembantang malap dig linulun sinulat,
muka' mekesekata di pitu kumpelig lunay pideket dun,
Pu' pinataya, muka' puun tu kepatay mu siluyan mu su Megbebaya' nga piglegetawanen.
Ki nga getaw likat mu, genat ilan dig launan bansa, dig launan pikebitan ilan, sakup ilan di tiba'an benwa sampay lumaun nasud.
10 Pigbaal mu ilan sala keglekaunutan, launan nilan, belian mektamuy tu Megbebaya' pektemuyen ta,
muka' meglekaunutan ilan ditug dibabaw lumbang."
11 Naa, pigbentayan ku na puli', muka'
midengegui nga sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, ndi' ilan mbilang saba'
nu kelaunen, mabu' labi selaksa' pilu'
di selaksa' tawan ilan. Pemegindeg ilan
dia pegalidung di gingkudan nu gadi',
muka' di paat buuk tetubu' biwat sampay dig dua' pulu' bu' paat meglegulang
kaunutan.
12 Memegbebat ilan meketikteg, laung
nilan,
"Ki Nati Karniru kini pinatay,
gembantang meglekaunutan, medatu', metelisebuten sampay ginuungan.
Gembantang dadema pegbesaan, megdedengeg sampay penalan."
13 Naa, midengegu dayun su kelaun biwat dia gekbus langit, kampu' nu ngag
bitang diag dibabaw lupa', su ngag ditug
baya', sampay su ngag bitang diag dagat,
sa'itada su tiba'an biwat di gekleb langit
bu' lupa'. Midengegu ilan memegbebat,
ma'nini',
"Ki pegingkud dia titenga' gingkudan, sampay ki Nati Karniru kini,
di nda'i gikteben enalen ilan muka' pegbesaan ilan,
di nda'i tamanen megdedengeg ilan muka' meglekaunutan ilan!"
14 Kali' peksembag su paat buuk tetubu'
biwat, "Amen!" Mimeglaub dayun
su nga meglegulang kaunutan, muka'
pinginlu'udan nilan su pegingkud muka'
su Nati Karniru.

6

Sekaten nu Nati Karniru su Pitu Kumpel Pideket dig Linulun Sinulat

1 Mendadi ki Nati Karniru, minita'u
dayun iin, peksekatenen sug bekna
kumpelig lunay pideket dig linulun kia,

* **5:5 5:5** Danu getaw Judea begudiin sug limaungi tenggi'an di kaunutan meglepengi keguiten di samatawen.
† **5:8 5:8** Kig arpa, ginis gayepan duuni kurdasen sugiten nu megayep dun.

muka' midengegu su tingeg nu salabuuk tetubu' biwat, maa' nug delalak. Duuni piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
2 Kali'u pegbentayay, minita'ui kebayu', gemputi' kebayu'. Ki peksakay dun, peguidaneni pana' muka' bigayan dadema tundek. Iin, mipanaw na tu'u memendaag, nda'iduni dumaag dun.
3 Naa, sikat na pelum nu Nati Karniru su kedua' pideketen lunay muka' midengegu dadema su kedua' tetubu' biwaten. Duun dademai piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
4 Duun dayuni kedua' kebayu'en gumiwa', gempula kebayu'. Ki peksakay dun, bigayan pegbaya' mekpegubat di tibuukan lumbang, adun mekpinetayay su nga getaw. Tinulunan dadema iin gembagel sundang.
5 Naa sikat na pelum nu Nati Karniru su ketelu pideketen lunay, dayun midengegu su ketelu tetubu' biwaten. Duun pa pagidi piktelu'anen, laungen, “Panawa!” Kali'u pegbentayay, duuni minita'u maitem kebayu'. Ki peksakay dun, miguit timbangan.
6 Muka' duuni midengegu ma'niin tingeg nu getaw genat dia paat buuk tetubu' biwat kia. Kali' talu', “Sendaw mengimbaal, tindanen sala kaltik laak trigo. Sa' su sebadai tindan, telu kaltik. Laak sug lana nu gayu olibo muka' su pegimulanan gubas, ndi' dadema saliba'en.”
7 Naa, sikat na pelum nu Nati Karniru su kepaat pideketen lunay, midengegu dayun su kepaat tetubu' biwaten miktalu'. Duuni piktelu'anen, laungen, “Panawa!”
8 Dayun duuni minita'u kebayu' mimansi'. Ki peksakay dun, paingalan dun si Kepatay, dumanen peksakay si Baya'. Ki peksakay kia, bigayan ilan pegbaya' di kepaat ilasen di nga kilawan, adun pemetain nilani nga getaw pibian di gubat, gunus, leduun sampay ditu mekalig metetubu'.
9 Mendadi, sikat na pelum nu Nati Karniru su kelima pideketen lunay. Minita'u dayuni gentudan gilak, muka' dia silungen duuni nga gimuud nu nga pinatay saba' nilan megukit tu talu' nu Megbebaya' muka' saba' nu keglegintuud nilan tu ginukit ni Isukristu.
10 Ki nga gimuud kia, mimeksay ilan, laung nilan, “Ya'ai ginuungan Diwata! Pinaasa ditu melaat muka' meseligan ka gupia! Saaken nami dini'a sa' maiben mu pa ukumay su nga getaw diag dibabaw lumbang muka' pelebu'ay, sugda tu kepatay nilan dinami.”
11 Dayun diadia bigayan mekelambak suub, gemputi', muka' pilali deli' sampay mematayi kelaun sama sesugu'enen muka' mimated diniin maa' nu kibiananen.
12 Naa, miksekat ki Nati Karniru tu ke'enem pideketen lunay. Miglinug dayun metikteg, minitemi mata gendaw maa' nu maitem penepeten binaal saku, mipulaig bulan ma'niin palas dugu',
13 mimeglabu' su ngag bitun ma'niin bunga igera mipudu sa' dulukan metikteg genus, pia mailaw pa.
14 Dayun malep su tibuuk langit, maa' laak nu papil linulun na. Su ngag bentud muka' su nga pinulu'an, piawa' ilan dig daan kibetanganen.
15 Dayun su kelaun getaw dig lumbang, su nga gadi', su nga kaunutan getaw, su nga kaunutan dadema sundalu, su nga medatu' muka' su nga megbaya' dig duma getaw, sampay su gulipen, sa' su kana' gulipen, migela' ilan memegeglud ditu ngag langeb sampay ditu silung nu nga genduk diag binentudan.
16 Pigbeksayan nilan dayun su ngag batu muka' binentudan, laung nilan, “Yamu ngag batu muka' bentud, silabu' amu dini nami, tebunay niu ami, adun ndi' ami maita' nu pegingkud tu melengas gingkudan kia nu gadi', muka' adun ndi' ami medekdakan nug lenget nu Nati Karniru.
17 Pu' minateng na su mekesalebu' gendaw pengukuman nilan. Ta' taway dun bai mekegaga dun ini?”

7

Su 144,000 Tawan Pintu'usan Sakup nu Megbebaya'

1 Naa tubus nitu, duuni minita'u paat tawan pelum sesugu'en nu Megbebaya'

getaw langit. Ki nga sesugu'en kia nu
Megbebaya', diadia pegindeg ditu sala di
nga paat sungut nig lumbang kini. Inapag
nilan su paat buuk genus dumuluk sia
dinig lupa', dig dagat, muka' di nga gayu.
2 Minita'u dademai sala getaw langit,
peglentu genat ditu dapit silangan. Iin,
peguitenen su pektu'us nu pektetubu'
Diwata. Biksayanen su paat tawan getaw
langit kia, kig daan na bigayan nu Megbe-
baya' pegbaya' geba'en nilan sug benwa
muka' peglaatan nilan sug dagat.
3 Kali' pektalu' su sala tawan getaw lan-
git kia, "Ndi' pa niu peglaatay sug lupa',
sug dagat sampay su nga gayu, subay
unaan pa nami tu'usay su gangas nu nga
sakup nu Megbebaya' pektemuyen ta, su
nga sesugu'enen getaw lumbang."
4 Kali'u medengeg su kelaun nu
pentu'usan di tu'us nu Megbebaya' di
gangas nilan, iini segatus bu' paat pulu'
bu' paat ngibu tawan getaw metenday di
nga sepulu' bu' dua' gesalan getaw Israel.
5 Naa pemili'an ma'nini', duuni selaksa'
bu' dua' ngibu tawan sapu' ni Apu' Juda,
duun dademai selaksa' bu' dua' ngibu
tawan sapu' ni Apu' Ruben, selaksa' bu'
dua' ngibu tawani sapu' ni Apu' Gad,
6 muka' ma'antu dademai kelaun nu
sapu' ni nga Apu' Aser, ni Apu' Neftali,
ni Apu' Manases,
7 ni Apu' Simeon, ni Apu' Levi, ni Apu'
Isacar,
8 ni Apu' Zabulon, ni Apu' Jose sampay
ni Apu' Benjamin, piksepulu' bu' dua'
ngibu ki tinu'usan.

Su Melaun gupia Getaw Pemekseluk Gemputi' Suub

9 Tubus nitu, kali'u pegenleng, naa
melaun gupia getaw, nda'iduni mekebi-
lang dun. Sakup ilan di tiba'an nasud, dig
launan bansa, dig lumaun benwa sampay
dig lumaun pikebitan. Mimegindeg ilan
di gedapan nu melengas gingkudan nu
gadi', di mesungu'an dadema nu Nati
Karniru, lumbus ilan pemekseluk gem-
puti' mekelambung suub, peguidan nilani
nga paka pisa.
10 Mimeksay ilan, laung nilan, "Pe-
nalan ta su Megbebaya', su pektemuyen
ta muka' su pegingkud dini melengas
gingkudan nu gadi' muka' penalan ta
pa pagid ki Nati Karniru, pu' mikpuun
dinilan dua' su kegawen dinita."
11 Naa, su kelaun sesugu'en nu Meg-
bebaya' getaw langit, migalidung ilan
pemegindeg dia melengas gingkudan kia,
muka' di peglidungan dadema nu nga
meglegulang kaunutan sampay di paat
buuk tetubu' biwat. Mimenlaub di geda-
pan nu gingkudan su nga getaw langit kia,
pinginlu'udan nilan su Megbebaya'.
12 Kali' ilan talu', "Amen! Ki Meg-
bebaya' kini, di nda'i gikteben gemban-
tang dadema tu'u penalan, megdedengeg
muka' pemilangen metelisebuten. Di
nda'i tamanen gempia pekpeladpeladan,
pegbesaan sampay pemilangen ginuun-
gan. Muka' megbaya' di nda'i tamanen!
Amen!"

13 Naa mendadi, sala tawan di nga
meglegulang kaunutan, sinaaken dinaan
sa' ki nga getaw kia mimekseluk gemputi'
mekelambung suub, ta' taway dun muka'
sa' tanda' ilan genat.

14 Kali'u peksembag, "Uu Sir, nda'u ma
mesuunay. Mabu' ya'ai mekesuun dun."

Kali' talu', "Ilan kini su mikebian di
mekendekendek gupia kelegenay. Ik-
dakan na nilan su nga suub nilan dig
dugu' nu Nati Karniru, adun mekeputi' na
tanan.
15 Kaas mekaindeg ilan di gedapan
nu melengas gingkudan nu Megbebaya',
muka' meketamuy ilan diniin gebii gen-
daw dinig Balay Pengedapan diniin. Pe-
nendingan ilan nu pegingkud di melengas
gingkudan nu gadi', adun nda'i mpengg-
laula nilan.
16 Kaas ndi' nailan mainsan puli' gute-
men muka' kuaun, ndi' na nilan metigeli
mesait pedes atawaka ta' alanduni gININ-
isan mainit.
17 Pu' megingat dinilan lelayun ki Nati
Karniru pegindeg dia titenga' nu melen-
gas gingkudan. Pengegaken ilan niin
ditu tebud nu tubig mekegbegay ketubu'
nda'i tamanen, muka' pengua'en dinilan
nu Megbebaya' sug launan mekpauba' di
ginaa nilan."

8

Sekaten nu Nati Karniru su Kepitu Pideketen dig Linulun Sinulat

1 Naa mendadi, su kepitu pideketen lunay nug linulun sinulat, bena' sikat nu Nati Karniru, mingamed dayun ditug langit taman ginenga' uras.

2 Bena' mitektaki ginenga' uras, minita'u su pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit pegindeg ditu gedapan nu Megbebaya'. Miktukid ilan bugyung.

3 Naa, duun paduni sala getaw langit mitua' pegindeg dia mesungu'an nu gentudan gilak. Piguidan nu getaw langit kiaig ya'ung bulawan, betangan pelinan. Bigay dayun diniin melaun pelinan, adun pedumanen ditu kenenabi nu nga piglegetawan nu Megbebaya', dayunen ilakay dia gentudan di mesungu'an nu melengas gingkudan kia.

4 Su gebel nu tinutung pelinan mipeduma di kenenabi nu nga piglegetawan nu Megbebaya', luminintuk diag ditaas, genat tug ya'ung piguidan nu getaw langit pegindeg dia gedapan nu Megbebaya'.

5 Pipenu' dayun nu getaw langit gapuy sug ya'ung bulawan bitangan pelinan pileket diag dibabaw gentudan gilak, muka' libu'anen dun sug lumbang. Migdelalak metikteg, duuni mesasak gupia, migbunsila'i gilat, miglinug pa padun.

Su ngag Bugyung Pigiup nu nga Sesugu'en nu Megbebaya' Getaw Langit

6 Ma'antu, su pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit bigayan bugyung, miuya' nailan megiup dun.

7 Mendadi, sug bekna getaw langit, pitalu'en kig bugyungen. Dinupi'an dayun sug lumbang, dupi' batu muka' gapuy lamug dugu'. Mitutung dayun su ketelu ilasen dig dibabaw lumbang, muka' su ketelu ilasen di nga gayu sampay su nga kelaun mailaw sigbet.

8 Naa, su kedua' getaw langiten, pitalu'en pelum kig bugyungen. Duun dayuni milabu' ditug dagat ma'niin palas gembagel dungus megliga'. Su ketelu ilasen ditug dagat, binaluy na dema dugu'.

9 Muka' pa pagid migela' matay su ketelu ilasen nu metetubu' muka' seda' diag dagat. Migela' pa padun meglaat su ketelu ilasen di ngag bangka' ditu.

10 Naa su ketelu getaw langiten, pitalu'en pelum kig bugyungen. Lemen laak miktalu' sug bugyung, duuni gembagel bitun megliga' maa' nu tilaw, milabu', mitena' ditu ketelu ilasen di tinubigan sampay nga tebud.

11 Ngalan nug bitun kia, Gempait. Bena' mitena', binaluy gempait su ketelu ilasen di tubig, kaas melaun getaw minatay saba' nilan minum di tubig mibaluy gempait.

12 Mendadi pitalu' na pelum nu getaw langit kig bugyungen, kia su kepaaten na. Misugat dayun su ketelu ilasen di gendaw, su ketelu ilasen dig bulan sampay su ketelu ilasen di ngag bitun. Kaas su ketelu ilasen di kedelag nilan, ndi' na mbaluy. Kaas dumilem dema su ketelu ilasen nu gendaw muka' nu gebii.

13 Kali'u pengenleng puli', minita'ui maa' nu tipuli peglayug diag ditaas, lamugen memeksay, “Ay! Mekelelaatlelaat! Mekelelaatlelaat tu'u! Sa' petelu'en nu telu tawan pa getaw langit sug bugyung nilan, mekelelaatlelaat gupia su kelaun pektetubu' dinig dibabaw lumbang!”

9

1 Naa mendadi, pitalu' na pelum nu kelima getaw langiten kig bugyungen. Duun dayuni minita'u bitun, salabuuk, daan na milabu' diag lumbang. Kali'u pegbentayay, kig bitun kia, bigayan gunsi' pekpuka' dig luak bianan pangay ditug baya'.

2 Pinuka' dayun nug bitun kia sug baya'. Minipuglun gua' diag bisuangani gebel, ma'niin gebel nu gembagel gupia gapuy. Dumilem duni gendaw muka' gawanawan.

3 Duun dayuni nga gapan luminusad ditug lupa' genat dia gebel kia. Su nga gapan, bigayan ilan lala, mesama dig lala nu gulangulang.

4 Binandu dinilan su kepeglaat nilan sia
tu sigbet, tu nga gayu sampay tu nga pim-
ula, iin daw laaki pelegetan nilan su nga
getaw ki nda'iduni tu'us nu Megbebaya'
di gangasen.
5 Nda' dadema buang dinilan petain
nilan su nga getaw pelegetan nilan, laak
iin pasi'i bigay dinilan, pelesain nilan di
mesait su nga getaw nda' tu'usay, taman
lima bulan. Su kesait nu kepetuga' nilan
di nga getaw, maa' daw nu kesait sa'
segeden gulangulang.
6 Mendadi taman lima bulan kiin,
enguten nu nga getaw matay sia, laak
dagid ndi' matay. Penengaun nu nga
getawig bian kepatay nilan sia, laak
ma'niin ilan mpegliaw nu gumul nilan.
7 Mendadi, ki nga gapan kini, palas
nilan ma'niin palas kebayu' minuya' na
sumakay dun pangay lumumpak. Dia
gulu nilan duuni maa' nu tundek bu-
lawan. Su mulu' nilan, ma'niin palas
mulu' getaw.
8 Sug buuk nilan, ma'niin palas buuk
libun, su ngisi nilan, ma'niin palas ngisi
limaung.
9 Pinseluk nilan di gegdeb nilani pe-
nending dun maa' nu palas putaw, dayun
sa' megedegud su nga gekpak nilan,
ma'niin deguk nu melaun prada pe-
gleguyuden nu nga kebayu' sa' mengge-
bek pangay lumumpak.
10 Duuni gikug nilan muka' seged nilan
maa' danu gulangulang. Su gikug nilan,
mekpetuga' di nga getaw taman lima
bulan.
11 Naa, duuni gadi' meguit di nga gapan
kiin, iin su getaw langit megbaya' na dig
baya'. Iini ngalanen sa' pikebitan nu
getaw Judea, si Abbadon, sa' pikebitan
nu getaw Grecia, si Apolyon (sa'itada
ma'ananen su Menginapul).
12 Mendadi sug bekna mekendekendek
pelabu' sungu mayan dig lumbang, mi-
tubus na. Duun paig dua' ginis pelum
sungu mpenggulaula.
13 Naa, pitalu' na pelum nu ke'enem
getaw langiten kig bugyungen. Mi-
dengegu dayuni tingeg ditu paat buuk
sungut nu gentudan gilak kia bulawan dia
gedapan nu Megbebaya'.
14 Ki tingeg kia, miktalu' dia ke'enem
getaw langiten pegawid bugyung, “Naa,
ki paat tawan getaw langit kia binalud
ditu gembagel tubig Eufrates, beluyay mu
ilan!”
15 Biluyanen tu'u ki paat tawan kia
getaw langit. Gandang nailan pingan-
dam, pemetain nilani ketelu ilasen di nga
kilawan, di gempia uras, gendaw, bulan
sampay taun tindu' nu Megbebaya'.
16 Duuni nga sakup nilan sundalu
peksakay kebayu'. Tumu' pisuun dinaan
sug laun nu sundalu peksakay kebayu'
kia, 200,000,000, sa'itada dua' laksa' pilu'
di selaksa'.
17 Iin dayun pinita' dinaan su nga ke-
bayu' sampay su peksakay dun, pinseluk
di gegdeb nilani penending dun, putaw
gempula, ma'niin liga' gapuy, melunaw
dadema gupia miglamug medalag. Su
nga kebayu' pelum, gulu nilan, maa' da
gulu limaung. Minggua' dig baba' nilani
gapuy, gebel muka' asupre.*
18 Dayun puun di telu pelabu' kiin,
ki gapuy, gebel muka' asupre pekpeng-
gua' diag baba' kebayu' kia, mitimalan
mematay su ketelu ilasen di nga kilawan.
19 Pu' melala gupiaig baba' muka' gikug
ni nga kebayu' kia. Su gikug nilan,
ma'niin mamak, duun masi'i gulunen, iini
memesait di nga getaw.

20 Laak pia ma'antu, su ngag duma
getaw nda' pematay di nga pelabu'
kini, nda' nilan gusay teliuday su pek-
temuyen nilan, iin da gusay piktamuy
nilan su pigbaal laak nilan. Minamal
ilan sungkin mektamuy ditu menenulay
muka' ledawan binaal bulawan, bulawan
selapi', bedunsi, batu sampay gayu, su
nga ndi' mekengita', ndi' mekebatik, sam-
pay ndi' mekepanaw.
21 Nda' da nilan padun pegbiksu'ay su
kembinasa nilan, su nga kenigdud nilan
dig duma nilan, su kenlelingay nilan
sampay su kegdaaw.

* **9:17 9:17** Duuni ginis mekaika' lupa' paingalan dun asupre, medalag tantu, medu' gupia maa' da gumanuk midu' na.

10

Su Getaw Langit Peguit Maika' Linulun Sinulat

1 Naa mendadi, minita'ui sala sesugu'en
nu Megbebaya' getaw langit ginuungan
gupia, peglusad dinig lumbang genat di-
tug langit. Ki getaw langit kia, milipuku-
tan iin nu gabun muka' piglidungan nug
landungi gulunen. Su mulu'en, mekesu-
law ma'niin nu mata gendaw, su mesekeg
gupia geksuden, ma'niin dadema pasek
megliga'.
2 Piguidaneni maika' linulun sinulat
biklad di kemeten. Migbelak megindeg,
sug lintu geksuden pi'indegen ditug dagat,
sug bibangen pelum ditug lupa'an.
3 Miktawag dayun maa' nu genggel
limaung, dayun simbag nu pitu buuk
delalak, meketenug gupia.
4 Lemen laak mideksu'ig delalak, su-
laten ku na sia. Laak dagid duuni mi-
dengegu talu' ditug langit, kali' talu', "Su
tinalu' nu pitu buuk delalak, pegbuni mu,
ndi' mu sulatay!"
5 Naa, minita'u dayun su getaw lan-
git, ki pegindeg diag dagat muka' lupa',
tinggalenig baingkenen dapit lintu ditug
langit,
6 pu' suminapa, peksembayanen su
Megbebaya' su nda'i gumulen, su Mikleb
tug langit, Miwat tug lupa', Minunag tug
dagat muka' Minaglis tu tubig, sampay
Mitang tug lumaun bitang dun. Kali' sapa
su getaw langit, laungen, "Nda'idun na
dema tu'ui mekelangan dun!
7 Pu' sa' petelu'en na nu kepitu getaw
langiten kig bugyungen, dayun na tu'u
penuuday nu Megbebaya' ki pigbuni
pigdelendemen di pisuunen dengantu tu
nga sesugu'enen pimuunanen."
8 Naa mendadi, midengegu na puli' su
tingeg kiin ditug langit. Kali' talu' dinaan,
"Diaan ka na, alap mui mibeklad sinulat
kia, ki peguidan nu getaw langit pegindeg
diag dagat muka' lupa'."
9 Kaas pisempelan ku dayun su getaw
langit, adun penengiin ku diniin su
maika' linulun sinulat. Kali' talu' dinaan
su getaw langit, "Alap mu ini, dayun aan
mu. Naa sa' dia pa baba' mu, memis maa'
teneb, laak sa' medul mu na, tulisan ka
dun."
10 Naa sa' ma'antu, inalapu tu'u su
maika' linulun sinulat ditu kemeten
dayun inaan ku. Memis tu'u sinegay diin
pa baba'u, laung mu dun teneb. Laak
bena' midulu na, tinulisanu tu'u.
11 Kali' pektalu' dinaan, "Subay pegwali
mu puli' su talu' nu Megbebaya' mekatag
di kelaun bansa muka' nasud, su kelaun
ginis pikebitan metalu' nu getaw, sampay
su kelaun gadi'."

11

Kig Dua' Tawan Megukit Talu' nu Megbebaya'

1 Mendadi bigayanu pektepeng ma'niin
sekud, dunut duuni miktalu' dinaan,
laungen, "Pegbuata, kig Balay Pengeda-
pan tu Megbebaya', tepeng mu, sam-
pay su gentudan gilak, dayun bilang mu
dadema su kelaun getaw memektamuy
dia.
2 Laak ndi' mu tepengay sug lenu'an
diag liu, pu' kia, bigay na ditu nga getaw
kana' getaw Judea. Ilan kiin, peglaatan
nilan su syudad pinaas nu Megbebaya'
taman paat pulu' bu' dua' bulan.
3 Pepegwaliu dademaig dua' tawan
pekseluk suub saku, dayun pegukiten ni-
lan su talu' nu Megbebaya' gikteb sengibu
bu' dua' gatus bu' enem pulu' endaw."
4 Naa kig dua' tawan megukit kia, ilan
sug dua' puun gayu olibo, ilan dadema
sug dua' buuk betangan sulu' kia bitang
ditu mesungu'an nu Kaunutan di tibuuk
lumbang.
5 Sa' duuni mekpeleget dinilan, meng-
gua' dig baba' nilani gapuy mekesapul
dun su nga kumuntra dinilan. Ma'antu,
adini mauya'anen mekpeleget dinilan
dua', mekangay ditu kepatay.
6 Muka' pagid duuni pegbaya' nilan
megbelibad dig dupi' saanan nilan meg-
wali tu talu' nu Megbebaya'. Mpegbia'an
nilan dadema su nga tebud mbaluy dugu',
muka' duun pa pagidi pegbaya' nilan dig
benwa, pia ta' pelebu'ay dun, pia sanu
deksu'i mauya'an nilan pebianen nilan
dun.

7 Naa, kig dua' tawan megwali, sa'
metubus nilan peglegintuuday, bunu'en
ilan nu mekendekendek menamad gua'
dig luak bianan pangay tug baya'. Daagen
ilan nu menamad, dayunen ilan petayay.
8 Sug bangkay nilan, mbilin laak di-
tug dalan nu gembagel syudad tanda'
linansang su Kaunutan nilan di ku-
rus.* Sodoma atawaka Ehiptoi sambingay
ngalan nu gembagel syudad kiin.
9 Naa, duuni nga getaw dig launan
bansa, di kelaun pikebitan, sakup ilan
di tiba'an benwa muka' lumaun nasud,
pegeklungan nilan sug bangkay nug dua'
tawan kia taman telu endaw bu' selapus.
Muka' ndi' nilan buangen lebengay sug
bangkay nug dua' tawan megwali kia.
10 Penleliagen dayun su kelaun getaw
dinig dibabaw lumbang ditu kepatay ni-
lan dua'. Meglekebibu su nga getaw
muka' megbebegayay ilan, pu' kig dua'
tawan megwali, mekpuun dinilan su nga
kelegenay nu nga kilawan.
11 Laak dagid bena' minayan nai telu
endaw bu' selapus, kig dua' tawan meg-
wali, pitubu' ilan puli' nu Megbebaya'.
Migbuat nailan tu'u, kaas mipati' gupia
mendek su nga kelaun getaw mikaita'
dinilan.
12 Duun dayuni midengeg nug dua'
tawan megwali migbeksay ditu gekbus
langit, kali' talu', "Lentu namu dini!"
Lumintu nilan dua' pangay tu'u ditug lan-
git, pigalidungan ilan nu gabun saanan
pegbantay dun su nga kumuntra dinilan.
13 Iin dayuni miglinug metikteg. Naa
su kesepulu' ilasen di gembagel syu-
dad, migeba', mimatay duni pitu ngibu
tawan getaw. Su nga getaw nda' patay,
mimegendek, pinalan nilan gupia su Meg-
bebaya' ditu gekbus langit.
14 Naa, mipapas na su kedua' pelabu'en.
Laak, bentayay pa daan niu, sungu
mateng ki ketelunen.

Su Kepitu na Bugyungen

15 Naa mendadi, su kepitu getaw
langiten mibegayan bugyung, pitalu'en
dayun kig bugyungen. Duun dayuni
migdengan memeksay ditug langit, laung
nilan, "Megbaya' na tu'u tu tiba'an ki-
lawan su Kaunutan ta Megbebaya' muka'
su Tindu'en Meglekaunutan, muka' iin,
meglekaunutan di nda'i gikteben!"
16 Dayun sug dua' pulu' bu' paat tawan
meglegulang kaunutan memegingkud dia
nga gingkudan nu gadi' dia mesungu'an
nu Megbebaya', mimenlaub ilan menga-
muyu' tu Megbebaya',
17 kali' ilan pektalu',
"Uu Kaunutan Megbebaya' ki Tampusan
Ginuungan, su tetubu' nandaw bu'
dengantu!
Mekpaladpalad ami dini'a, pu' diin na
gengkeman mu su gembagel peg-
baya' mu,
muka' mikpuun ka na tu'u meglekaunutan.
18 Minlimuuk su ngag bansa getaw kana'
piglegetawan mu,
pu' minateng na su masa nu kepelabu'
mu dinilan,
ki masa nu kengukum mu tu nga mi-
matay,
muka' gempia mu sugdaan di melen-
gas su nga getaw sesugu'en mu
migwali tu talu' mu
sampay su nga piglegetawan mu, sug
lumaun megbasa dini'a,
sa' su ngag datu' sa' su gempusuk.
Minateng na su masa gempia mu sepulen
su nga menginapul di tibuukan
lumbang!"
19 Mendadi sug Balay Pengedapan ditug
langit, mipuka', dayun midayag diag di-
alemen su kaban gindan tug bekna sabut
nu Megbebaya'. Dayun migbunsila'i gilat,
mingeneg, migdelalak metikteg, miglinug
sampay migdupi' batu, gempales dupi'.

12

Sug Libun muka' su Mekendekendek Buaya

1 Naa mendadi, mitua' ditug langit ki
mekesalebu' gupia tu'us. Duunig libun, su
gendawi suuben, sug bulan, gindeganen,
muka' mipenundek diniini sepulu' bu'
dua' buuk bitun.

* **11:8 11:8** Sa'itada ki Jerusalem.

2 Kig libun kini, sungu megbata'. Saba'
kesait nu kegbatik tianen, mengagedi
tanan mengaduy.
3 Naa, duun pa pelumi sala meke-
salebu' tu'us midayag ditug langit. Gem-
bagel gupia metetubu', gempula, ma'niin
palas mamak atawaka buaya, pitu buuki
gulunen, sepulu'i sungagen. Miktukid
dadema tundeki nga gulunen.
4 Mendadi impun nu ma'niin buaya di
gikugen su ketelu ilasen di ngag bitun
diag langit, piniglaken dayun dinig lum-
bang. Pegindeg iin dayun dia mesungu'an
nig libun kini, adun depa'enen su gem-
bata' sa' megigetaw na.
5 Dayun megaanay kig libun kia. Kali'
pegigetaw su gembata', bata'laki, iin
su meglekaunutan di nga kelaun nasud
muka' bansa lema' denlag. Metegasi
keguiten dinilan, pu' peguit dinilan su
sekuden putaw. Laak dagid duuni sumi-
nakmit tu gembata', dayun iwit ditu Meg-
bebaya', ditu melengas gingkudan gadi'.
6 Mikeglaguy dayun sug libun ditug
limawa' daan na pingandam nu Megbe-
baya' pegbebenwananen. Pi'ingat dayun
nu Megbebaya' dia sug libun, taman sen-
gibu bu' dua' gatus bu' enem pulu' endaw.
7 Mendadi bena' mitektak na su sengibu
bu' dua' gatus bu' enem pulu' endaw,
iin dayuni pikpuunan nu gubat ditug
langit. Si Miguel, sala tawan di nga
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit,
muka' su nga sakupen sama sesugu'enen,
mingatu ilan ditu ma'niin buaya kia. Ki
ma'niin buaya kia muka' su nga sakupen
sama sesugu'enen, mingatu dailan dema
megbunu'.
8 Laak dagid, dinaag gupia su ma'niin
buaya muka' su nga sesugu'enen kia.
Pingutidan ilan dayun diag langit, subay
ndi' nailan puli' megbenwa dia.
9 Mendadi ki gembagel metetubu'
ma'niin palas buaya, linabu' na tu'u
dini silung. Iinen su mamak dengantu,
ngalanen su Palin muka' si Satanas, su
miglimbung di tiba'an kilawan. Sampay
su nga sama sesugu'enen getaw langit,
linabu' dailan dema gela' dinig lumbang.
10 Mendadi, bena' milabu' ilan, duun
dayuni midengegu beksay ditug langit,
laungen, “Ki keglegawen nu Megbebaya'
di nga kilawan, minuud na tu'u nandaw!
Su pegbaya' nu Megbebaya', biwasanen
na gupia, pu' iini tantu Gadi'. Ki Tindu'
nu Megbebaya' Meglekaunutan pa pagid,
biwasan na dema sug daniin pegbaya'!
Pu' ki migindeg ditu gedapan nu Megbe-
baya' adun dengatenen gebii gendaw su
nga mimated dinita, iin, piawa' na dinig
langit.
11 Su nga mimated dinita, mikedaag
nailan ditug dumangat dinilan kia, pibian
dig dugu' nu Nati Karniru, puun dadema
tu talu' nu Megbebaya' piglegintuud ni-
lan. Pu' nda' dig delendeman nilan
su gumul nilan, kaas laga' na tu'u nu
kesakup nilan su gumul nilan.
12 Kaas yamu nga tiba'an megbenwa
dinig langit, gempia penleliagen amu!
Laak dagid, yamu nga megbenwa diag
lupa' muka' diag dagat, mekelelaatlelaat
amu gupia! Pu' su Palin, luminusad na
diniu. Iin, mipati' gupia mangit, pu'
saba' misuunanen sungu na mengikteb su
sikawanen menggulaula melaat.”
13 Naa, ki ma'niin palas buaya, kali'en
mesuunay pu' linabu' dinig lumbang,
pingeteden dayun sug libun kia migbata'
bata'laki.
14 Laak dagid sug libun, bigayan dua'
buuk gekpak gembagel tipuli, adun meke-
layug meglaguy ditug limawa', ditu tanda'
paingaten iin taman telu taun bu' gi-
nenga', adun ndi' medepilan nu ma'niin
buaya.
15 Dagid, ki maa' nug buaya, sinumpita-
nen dayun sug libun tubig, laung mu dun
ma'niin nu guluan baa', adun sia manud
ditu selegan sug libun.
16 Laak dagid, ibangan pasi' nug lupa'
sug libun, pu' miganga sug lupa', dayunen
igupay su tubig sinumpit dun sia nug
buaya.
17 Iin, mitutung dayun gangiten ditug
libun, kaas pigbunu'en su kelaun lain
bata' nug libun, sa'itada su ngag lumaun
mikpetuud ditu pinalinta nu Megbebaya',
ki dumunut tu metuud ginukit ni Isus.
18 Dayun ki ma'niin palas buaya kia,
megindeg dia geksid dagat.

13

Sug Dua' buuk Mekendekendek Menamad Begayan Pegbaya'

1 Mendadi bena' nda' maiben, duuni minita'u ki mekendekendek menamad guminawen diag dagat. Ki menamad kia, sepulu' buuki sungagen, pitu buuki gulunen, miktukid tundeki nga sungagen. Su nga gulunen, miktukid dadema sulatay ngalan meksudi' ditu Megbebaya'.

2 Iini palas nu menamad minita'u, ma'niin gembagel malig kuting. Su geksuden, maa' danu gembagel gitu' telunan. Sug baba'en, ma'niin baba' limaung. Mendadi, su metetubu' ma'niin palas buaya, bigayen dayun ditu menamad su ginuungen muka' su keglekaunutanen sampay su metaas pegbaya'en.

3 Naa, ki menamad guminawen ditug dagat, salabuuk di nga gulunen, mipati' mengelay, palas gangelen mekepatay. Laak dagid su gangelen, mikpali' na. Misebu'an dun dayun sug launan getaw, bena' suminakup ilan diniin,

4 muka' piktamuy nilan dadema su metetubu' ma'niin palas buaya, pu' saba' bigayen tu menamad kia su metaas pegbaya'en. Muka' piktamuy pa padun nu nga getaw su menamad. Kali' ilan talu', "Ki menamad kini, nda'idunig lepengen. Nda'iduni mekengatu megbunu' dun!"

5 Naa, ki mekendekendek menamad kiin, mibuang diniin menakabul sampay meksudi' gupia tu Megbebaya', muka' bigayan pegbaya' gikteb laak paat pulu' bu' dua' bulan.

6 Piksudi'anen su Megbebaya', su ngalan nu Megbebaya', muka' su pegbenwananen, sampay su ngag launan megbenwa ditug langit.

7 Biwang dadema di menamad lumpakanen su nga piglegetawan nu Megbebaya' dinig lumbang, muka' daagenen ilan, sampay bigayan dadema pegbaya'en meglekaunutan di kelaun bansa, di tiba'an benwa, dig launan getaw pia ta' pikebitanay dun, sampay dig lumaun nasud.

8 Ma'antu mektamuy tu'u diniin sug launan kilawan megbenwa dinig dibabaw lumbang, sa'itada su nga getaw nda' mesulati ngalan nilan tug linulun sinulat nu pinatay Nati Karniru. Pu' su nda' pa mbaali gekleb langit bu' lupa', linista na dig linulun sinulat kiin su ngalan nu nga getaw mpeduma di ketubu' nda'i tamanen.

9 Kaas adin sug duuni telinganen, mekineeg dema tu'u!

10 Adini getaw singu'anen daapen, iini daapen tu'u. Adin pelumi getaw singu'anen kepetayanen sundang, sundangi pekpatay dun tu'u. Kaas ita nga piglegetawan nu Megbebaya', subay menamal ita mektigel di kelegenay ta, muka' sumalig ita gusay diniin.

11 Mendadi duun pa pagidi minita'u sala mekendekendek menamad gumiwa' dig lupa'. Ki menamad kia gumiwa' dig lupa', dua' buuki sungagen maa' sungag nati karniru, laak su talu'en, maa' danug buaya.

12 Iin, pipegbia'an nug bekna mekendekendek menamad, adun sumugut dun. Tigelen su tibuuk lumbang mektamuy ditug bekna mekendekendek menamad, su mipati' gangel laak mikpali' na.

13 Naa, ki kedua' mekendekendek menamaden, pinggulaulaneni nga mekesalebu' ginuung, pilebu'anen gapuy kig lumbang kini genat ditug langit di pegita'en nug launan getaw.

14 Piglimbunganen su kelaun getaw dinig dibabaw lumbang pibian di mekesalebu' tu'us biwang diniin penggulaulanen di gedapan nug bekna mekendekendek menamad. Sinugu'en dayun su kelaun getaw dinig lumbang megbaal ilan ledawan, palas nug bekna mekendekendek menamad, adun pegbasa diniin, su miangel sundang laak nda' mpatay dun.

15 Biwang dayun tu kedua' mekendekendek menamaden begayanen ginaa sug ledawan nug bekna mekendekendek menamad, adun mekektalu' sug ledawan muka' mekepatay tu nga ndi' mektamuy diniin.

16 Tigelen dayun sug launan getaw, sug duuni gelalen sa' su nda'idun, sug datu' sa' su gempusuk, su gulipen sa' su kana'

gulipen, betangan tu'us sug lintu kemet
nilan muka' su gangas nilan.
17 Nda'iduni mekesaluy muka' mekek-
sesaluy, bisan ta' taway dun, subay su
laak mibaalan tu'us. Ki tu'us kia, su
ngalan nug bekna mekendekendek mena-
mad, atawaka sug lumiru ganti' tu ngala-
nen.
18 Naa subay melisebuten amu. Adin
su metaasi tinawanen, iini mekaulug dig
lumiru kini nu menamad, pu' kig lumiru,
guminanti' di ngalan nu getaw. Ki genem
gatus bu' enem pulu' bu' enem (666), iin
sug lumiru nug bekna mekendekendek
menamad.

14

Su Nati Karniru muka' su nga Sakupen

1 Mendadi kali'u pegenleng, minita'u su
Nati Karniru pegindeg ditug bentud Sion.
Duun dademai megatus bu' paat pulu'
bu' paat ngibu tawan getawig duma nu
Nati Karniru. Ki nga melaun getaw kini,
misulat di gangas nilan su ngalan nu Nati
Karniru muka' su ngalan nu Gama'en.
2 Duun pa pagidi midengegu talu' ditug
langit ma'niin deguk nu tubig dia metaas
baga, ma'niin dadema metikteg delalak.
Su tingeg midengegu, mekauyuk arpa
pegayep nu nga getaw.*
3 Naa ki nga megatus bu' paat pulu' bu'
paat ngibu tawan getaw kini, memegin-
deg ilan dia mesungu'an nu melengas
gingkudan gadi', di gedapan dadema nu
paat buuk tetubu' biwat sampay nu nga
meglegulang kaunutan. Pemegbebaten
nilanig begu bebat. Nda'ig lain getaw
mekesuun dun, ilan laak su nga milekat
dini tibuuk lumbang.
4 Ilan dademai nga getaw, sa' beni'
dagid melinggas ilan, pu' nda' ilan peg-
dusa. Genat pa di kaika'ay nilan nda'i
kelemu'ay nilan. Megdedunut ilan gusay
ditu Nati Karniru, pia tanda' iin pan-
gay. Likat ilan nu Karniru di kelaunan
kilawan, kaas ilani mibaal bekna begay
ditu Megbebaya' muka' ditu Nati Karniru.
5 Pu' nda'iduni medengeg talu' nilan
balus muka' kana' ilan medangat.

Su Telu Tawan Sesugu'en nu Megbebaya' Getaw Langit

6 Naa mendadi, minita'u pa paduni sala
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
peglayug ditu gawanawan. Ki getaw
langit kini, peguitenen su Gempia Pe-
tenday ndi' mpapas, adun mpelaktag di
nga getaw dinig dibabaw lumbang, di
tiba'an bansa, dig lumaun benwa, pia ta'
pikebitanay dun, sampay ditu nga getaw
di kelaun nasud.
7 Miktegas dayun mektalu'i getaw lan-
git, laungen, “Ki Megbebaya', pegbesaay
niu iin dunut mendek amu dun, muka'
penalan niu! Pu' mitektak na tu'u su
sesa', ukumenen na tu'u su tiba'an ki-
lawan. Pektamuy niu gusay su Mikleb dig
langit, su Miwat dig lupa', su Minunag dig
dagat sampay di nga kelaun tebud!”
8 Duun dayuni kedua' sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit suminukli ditug
bekna getaw langit. Kali' pektalu' su
kedua' getaw langiten, “Migeba'! Ki
migdedengeg gupia syudad kiin, Babilo-
nia, migeba' na tu'u! Iini pilebu'an dun,
pu' pi'inumen na di tiba'an getaw su
gembisa penginumenen, ki penginumen,
iin su gayaken gupia tu kegdusa.”
9 Mendadi duun na pelumi ketelu getaw
langiten suminukli ditug dua' tawan kia
miuna. Iin, miktegas dayun mektalu',
“Adin su getaw mektamuy ditug bekna
mekendekendek menamad muka' ditug
ledawanen, sampay begayen mesulatani
gangasen atawaka kemeten tu'us nu
menamad kia,
10 iin, mainumen pa su penginumen
nu Megbebaya'. Nda' belekwitay su
penginumenen pia maika', aalen ditu
tasa nu gangiten, sa'itada su kekpelabu'
nu Megbebaya' dig lumaun mikesala'!
Su kelaun kilawan mektamuy ditu mek-
endekendek menamad, pelegetan ilan di
gapuy nda'i kepalengen muka' di pegliga'
asupre.† Kiin, mbianan nilan di pegita'en
nu nga pinaas sesugu'en nu Megbebaya'

* **14:2 14:2** Sug arpa, ginis gayepan duuni kurdasen sugiten nu megayep dun. † **14:10 14:10** Duuni ginis mekaika' lupa' paingalan dun asupre, medalag tantu, medu' gupia maa' nu gumanuk midu' na.

getaw langit, sampay di gedapan nu Nati Karniru.
11 Su gebel nu gapuy kia mekpeleget dinilan, peglintuk di nda'i gikteben. Ki tiba'an kilawan mektamuy tu menamad muka' ditug ledawanen, bisan ta' taway dun misulatan ngalan nu menamadi gangasen, sa' su kemeten, gebii gendaw subay mektigel di keleget nda'i kesikpa'en."
12 Kaas, ita pasi' nga piglegetawan nu Megbebaya', su nga mekpetuud di pinalintanen muka' sumalig gusay ditu Kaunutan ta si Isus, subay menamal ita mektigel di kelegenay ta.
13 Naa mendadi, duun dayuni midengegu tingeg ditug langit, kali' talu', "Kini pelum sulat mu. Genat nandaw leliagen gusay su nga mematay puun tu keksalabuuk nilan ditu Kaunutan!"
Kali' sumpat sug Balakat nu Megbebaya', "Metuud lai daan, mekelali nailan tu'u dig lasay nilan, pu' sa' muli' nailan dini, muit na dema nilan su sengku' nug lesayan nilan."

Su Sengku' dinig Lumbang

14 Mendadi tubus nitu, kali'u pegbantay, minita'ui gemputi' gabun, duuni pegingkud dia gabun ma'niin nu kilawan. Ki pegingkud dia, duuni tundeken bulawan dia gulunen. Pegawid mauteng garab.
15 Dayun duuni sala getaw langit gumiwa' diag Balay Pengedapan tu Megbebaya', muka' minekeg mektalu' ditu pegingkud dia gabun, "Peglabay mu su garab mu, peglegania na, pu' minateng na tu'u kig basa meglegani. Mainug na pakayaw su geniin dinig lumbang!"
16 Piglabay dayun tu'u nu pegingkud dia gabun su garaben. Kaas sug lumbang, mitebas na.
17 Naa, duun pa pagidi minita'u sala getaw langit gumiwa' ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya' ditu gekbus langit. Iin, peguit dadema mauteng garab.
18 Mendadi, duun pelumi getaw langit gumiwa' ditu gentudan gilak. Iini megbaya' ditu gapuy. Tiwaganen su getaw langit kia, su peguit dadema garab, kali' talu', "Peglabay mu su garab mu, adun lugdas mu na su kelaun bunga gubas dia pigimulanan dun dig lumbang, pu' migela' na mainug su ngag bunganen!"
19 Ma'antu piglabay tu'u nu getaw langit su garaben muka' linugdasen dayun su kelaun bunga nu gubas kia. Bena' mitubus, dayunen pengempunay, linabu'en dayun ditug luak tanda' peesen nu Megbebaya' su gubas adun baalenen penginumen. Ki kekpeesen kiin, iin su gangit nu Megbebaya'.
20 Laak pinees su nga gubas diag liu syudad. Bena' pinees, migbaa' dayuni pineesan dun. Kig baa', dugu', telu gatus kilumitruig yeba'an nug dugu', sedepai kedalemen.

15

Pengendamen su Katapusan Pelabu'

1 Naa mendadi, duun na pelumi sala mekesalebu' gupia tu'us minita'u ditug langit. Duuni pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, peguiten nilani pitu ginis pelabu' mayan dinig benwa. Iin na su katapusan pelabu' nu Megbebaya', megela' na tu'u mekpalas dun su gangiten.
2 Muka' pagid, duun dademai minita'u dagat, ma'niin palas pagalungan milemugan gapuy. Minita'u pa pagid su nga getaw mikegdaag ditug bekna mekendekendek menamad, sug duunig ledawanen muka' sug lumiru ledawan nu ngalanen. Ki nga getaw kini, memegindeg ilan ditu geksid nug dagat kia ma'niin palas pagalungan, peguidan nilani ngag arpa bigay dinilan nu Megbebaya'.
3 Pegbebaten nilan sug bebat ni Moises, su sesugu'en nu Megbebaya' dengantu, iin dademaig bebat nu Nati Karniru. Kali' ilan pegbebat,
"Uu Kaunutan Megbebaya', Tampusan Ginuungan,
Su gulaula mu, migleep gupiaig dengegan nu kelengasen.
Kig baalen mu, mekesalebu' tanan!
Nda'iduni nasud, sa' kana' ya'ai meglekaunutan dun.
Kig betad mu, meglepeng tandeng muka' metuud gupia.

4 Nda'idun bai getaw ndi' megbasa dini'a,
uu Kaunutan?
Adin ba saani mpauk mangken pu' me-
lengasi pegbaya' mu?
Pu' nda'idunig lain mikpaas ditu melaat,
ditu sala', ya'a laak.
Mekpesempel dini'a su nga ginsekupan
nu tiba'an nasud,
adun mengamuyu' ilan dini'a.
Pu' medayag nu kelaun getaw su meke-
suun gulaula mu."
5 Mendadi tubus nitu, minita'u sug
Balay Pengedapan tu Megbebaya' ditu
gekbus langit kampu' nug lepintaw dia
pegbenwanan nu Megbebaya', mipuka'.
6 Gumiwa' diai pitu tawan sesugu'en nu
Megbebaya' getaw langit, peguiten nilan
su pitu ginis katapusan pelabu' pebia-
nen dinig dibabaw benwa. Mengelinggat
tanani suub nu nga getaw langit kia saba'
keputi'en, saba' dadema kelenu'en. Duun
dadema di gegdeb nilani misulagdat dun
bulawan.
7 Mendadi salabuuk di nga paat buuk
tetubu' biwat kia, duuni pitu buuk ya'ung
bigayen tu nga pitu tawan getaw langit
kia. Ki pitu buuk ya'ung kini, gaalan bu-
lawan, mipenu' nu gangit nu Megbebaya',
su nda'i gumulen.
8 Naa sug Balay Pengedapan tu Meg-
bebaya', mileep gebel puun tu tiag nu
Megbebaya' muka' ginuungen. Kaas
nda'iduni mekeseled dig balay kia, subay
mpapas pai pitu ginis pelabu' kia iwit
nu pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit.

16

*Su Gaalan Mipenu' nu Gangit nu Meg-
bebaya'*

1 Mendadi, duuni metikteg gupia talu'
diag Balay Pengedapan tu Megbebaya'.
Tilu'aneni pitu tawan sesugu'en kia
nu Megbebaya' getaw langit, laungen,
"Panaw namu. Bunag na niu ditug lum-
bang ki pitu buuk gaalan niu bitangan
gangit nu Megbebaya'!"
2 Naa sug bekna getaw langit kia,
mipanaw dayun tu'u, binunagen tu'u
su peguidanen gaalan dinig lumbang.
Lemen laak mibunag, duun dayuni me-
sait gupia penleduun mitua' dia panit
nu nga getaw misulatan ngalan nu mek-
endekendek menamad, su kelaun mikta-
muy ditug ledawanen.
3 Mendadi bena' mitubus, su kedua'
getaw langiten, binunagen na pelum su
gaalanen, ditunen pelum binunag dagat.
Sug dagat, binaluy dayun maa' nug dugu'
bangkay. Dayun mimatay su kelaun
metetubu' muka' seda' diag dagat.
4 Tubus nitu, su ketelu getaw langiten,
binunagen na pelum su gaalanen, di-
tunen pelum binunag ngag lawas tubig
muka' ditu nga tebud. Binaluy dadema
dugu' su nga tubig sampay su nga kelaun
tebud.
5 Midengegu dayun su tingeg nu getaw
langit megbaya' tu tubig. Kali' talu', "Uu
Diwata mikpaas ditu melaat, ditu sala',
su tetubu' nandaw muka' su tetubu' den-
gantu, meglepeng gupia ki nga kengukum
mu kini di nga getaw.
6 Su nga getaw kia, kagina pitigis ma
nilan sug dugu' nu piglegetawan mu
kampu' nu nga megwali tu talu' mu, naa
pi'inum mu dadema dinilan dugu'. Iin
maig bantang sugda dinilan."
7 Midengegu dademai miktalu' dia gen-
tudan gilak, laungen, "Uu Kaunutan
Megbebaya' Tampusan Ginuungan, su
kengukum mu, meglepeng tantu muka'
metuud gupia!"
8 Mendadi su kepaat getaw langiten, bi-
nunagen na pelum su gaalanen, ditunen
binunag mata gendaw, kaas biwang dun
pepesu'en su nga getaw saba' nu kainiten.
9 Dayun mipati' tu'u mpasu' su nga
getaw dinig dibabaw lumbang, saba'
kainit nu gendaw. Tinampalaksaan nilan
dayun su Megbebaya', su migbaya' di
nga kelaun pelabu'. Laak dagid bisan
ma'antu, nda' ilan gusay pegbiksu' di
sala' nilan muka' nda' nilan gusay pegde-
dengegay su Megbebaya'.
10 Mendadi, su kelima getaw lan-
giten, binunagen na pelum su gaala-
nen. Binunaganen dun su gingku-
dan nu mekendekendek menamad. Su
keglekaunutan nu menamad kia, du-
milem dayun. Pingebut tanan nu nga

getaw sug dila' nilan saba' kektigel nilan di mesait.
11 Tinampalaksaan nilan su Megbebaya' ditug langit, saba' nu nga mesait nilan muka' nu nga melaat gupia leduun nilan. Laak dagid bisan ma'antu, nda' nilan gusay teliuday su melaat gulaula nilan.
12 Mendadi, su ke'enem getaw langiten, binunagen na pelum su gaalanen. Ditunen binunag lawas nu gembagel tubig piningalan dun Eufrates. Mitian dayun su tubig, pu' adun duunig dalan nga gadi' mpanaw genat ditu dapit silangan.
13 Minita'u dayun ki ma'niin palas buaya kia, muka' sug bekna mekendekendek menamad, sampay su sala tawan tautau pimuunan daw nu Megbebaya'. Telu ilan.* Duun dademai gumiwa' dig baba' nilan, telu buuk mekelemu'lemu' menenulay. Ki menenulay kia, palas nilan ma'niin nu gekbak.
14 Ginuungan ilan gupia menggulaula mekesalebu'. Tukiden nilan laaway sug launan gadi' dini tibuuk lumbang, pungunen nilan, pu' adun menlumpak ilan sa' mateng na ki mekesalebu' gendaw tindu' nu Megbebaya', su Tampusan Ginuungan.
15 Naa, midengegu miktalu' su Kaunutan ta, "Pektalentenay niu gupia! Mpuli' dau diin maa' nu ketua' nu megdaaw, pu' metekawan. Su pegenduk muka' sug lelayun pegandam di penepetenen adun sa' tekaw mekepanaw, kana' da peglebas, ndi' da mpiidan di gedapan nu melaun getaw, ilan, leliagen ilan."
16 Naa, minita'u dayun pinungun tu'u nu menenulay su nga gadi', ditu nilan pungunay salabuuk benwa, piningalan dun nu getaw Judea Armagedon.
17 Mendadi, su kepitu getaw langiten, binunagen na pelum su gaalanen. Ditunen binunag gawanawan. Duun dayuni minikteg mektalu' ditug Balay Pengedapan tu Megbebaya', kali' pektalu', "Naa mingikteb na!"
18 Migilat dayun lamug mikpenlugung, mesasak gupia, sampay metiktegig linug. Genat pa dengantu nda' pa siben bianay ki ma'nia ketiktegen.
19 Sa' ma'antu, su migdedengeg gupia syudad kia Babilonia, mipegilas telu ilasan, muka' migeba' tanan su ngag lunsud di nga kelaun nasud. Pu' su Megbebaya', midelendemen su syudad, kaas pi'inumen dun su penginumen bitang tu tasanen, sa'itada su gembagel gangiten.
20 Muka' su kelaun pinulu'an diag dagat muka' su ngag binentudan, migela' dadema malep.
21 Dinupi'an dayun dupi' batu su nga getaw dinig dibabaw lumbang. Kada salabuuk dig dupi' batu kia, naa lima pulu' kiluig begaten. Tinampalaksaan dayun nu nga getaw su Megbebaya', saba' melaat pati' pelabu' sug dupi' batu kia.

17

Sug Libun Meglaat Pekesuunan

1 Naa mendadi, sala tawan di nga pitu tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit pegawid pitu gaalan, mikpesempel dinaan. Kali' pektalu', "Dunuta dinaan, pu' ki migdedengeg libun kiin tebia' meglaat pekesuunan, paita'u dini'a sa' enduta'en ku dun pelebu'ay. Guluganen su gembagel syudad dia mibetang tanda' nu timualag.
2 Su nga gadi' dinig lumbang kini, tebia' miksumbang tu migdedengeg laat libun kia. Ma'niin mibulek di penginumen su kelaun getaw saba' nu kainum nilan dig dusanen."
3 Naa mendadi, pingepu'anu nug Balakat nu Megbebaya' muka' iwitu nu getaw langit ditug limawa'. Bena' ditu nau, duuni minita'u libun peksakay di gempula menamad. Su sikayanen menamad, mekendekendek, mileep sulatay nga ngalan meksudi' tu Megbebaya', pitu buuki gulunen sampay sepulu' buuki sungagen.
4 Naa, kig libun kini, piselukan suub, metinggasi kepulanen. Miputus dadema pekayan bulawan, ngag bagabaga muka' nga perlas.* Pegawid pa pagid tasa

* **16:13 16:13** Ki tautau pimuunan nu Megbebaya' kiin, iin su kedua' menamaden kia, su gumiwa' dig lupa'.
* **17:4 17:4** Ki perlas, ginis pekayan batu, gemputi', maita' diag dialem belelungan ginis budenay diag dagat.

bulawan mipenu' penginumen, sa'itada
su nga mekepiidpiid gulaula kampu' nu
kelaun melaat gulaula, sengku' nu kesum-
bangen.
5 Misulat dadema di gangaseni ngalan,
laak igludi guluganen. Iini misulat,
"Kig Babilonia, migdedengeg syudad, su
gina' nu nga kelaun libun tebia' meglaat
pekesuunan sampay su nga menggulaula
gininisan mekepiidpiid dinig dibabaw
lumbang kini."
6 Muka' minita'u kig libun kia, mibulek
dig dugu' nu nga piglegetawan nu Megbe-
baya', sug dugu' nu nga getaw pipatayen
saba' nu kesakup nilan dini Isus.

Kali'u maita' sug libun, misebu'anu dun
gupia.
7 Laak su sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit, kali' saak dinaan, "Ta' mai
misebu'an ka dun? Kig libun kia, pesuun
ku pa dini'a su giglud guluganen sam-
pay su gulugan nu sekayanen mekendek-
endek menamad, ki pitu buuki gulunen
muka' sepulu'i sungagen.
8 Ki menamad kia minita' mu, gandang
tetubu', laak nemun, minatay na. Laak
sungu na gua' pelum ditug baya', adun
mekangay ditu pektipuan dun tantu.
Misebu'an duni nga getaw megbenwa
dinig dibabaw lumbang nda' mesulati
ngalan nilan dig linulun sinulat tanda'
milista su ngalan nu getaw mpeduma di
ketubu' nda'i tamanen, ki gandang na
misulat su nda' pa mbaali gekleb langit
bu' lupa'. Pu' su menamad, gandang
tetubu', laak minatay na muka' metua' pa
puli'."

9 Laung padun nu getaw langit, "Naa,
subay metelisebuten su getaw, subay du-
uni kekesuunen, adun maulugen ini. Su
pitu buuk gulu nu mekendekendek mena-
mad, iin su pitu dungusan pegingkudan
nug libun kia. Sala guluganen, pitu tawan
gadi'.
10 Naa, su pitu tawan gadi' kia, lima
tawan dinilan, nda' na. Su sala tawan
dinilan, peglekaunutan pa nemun. Su
sala pa, nda' pa metua'. Laak sa' mateng
nain, ndi' dadema maibeni keglekaunuta-
nen.
11 Ki mekendekendek menamad kiin,
gandang tetubu' dayun minatay, iini ke-
walu adi'en, duma nu nga pitu tawan
gadi'. Iin, peksungu ditu kepatayen nda'i
gikteben.
12 "Su minita' mu kia sepulu' buuk sun-
gag nu menamad, iini sepulu' tawan gadi'
pelum, laak ilan, nda' pailan pekpuun
meglekaunutan. Begayan pailan pegbaya'
megduma ilan di mekendekendek mena-
mad meglegadi' taman laak sauras.
13 Salabuuk daig delendeman nu
sepulu' tawan gadi'. Su ginuung nilan
sampay su pegbaya' nilan, begay nilan
ditu mekendekendek menamad.
14 Megbunu' pailan ditu Nati Karniru,
laak dagid daagen ilan nu Nati Karniru
muka' nu nga sakupen, su nga pingeng-
gaten, tindu'en muka' mibaal meseligan
sakupen. Pu' ki Nati Karniru kini, iin su
Meglekaunutan di nga kaunutan muka'
Meglegadi' di nga gadi'."
15 Laung padun dinaan nu getaw lan-
git pegawid gaalanen, "Naa, ki minita'
mu lawas tubig kia miktimualag ditu
tanda' pegingkud sug libun tebia' meglaat
pekesuunan, iini getaw di melaun bansa,
di metiba' benwa, sampay di gininisan
nasud muka' pikebitan.
16 Naa su pelum minita' mu sepulu'
buuk sungag nu menamad, sa'itada su
sepulu' tawan gadi' kampu' nu mek-
endekendek menamad, mesengay nilan
gusay kig libun kia. Pengui'en nilan sug
launan gimunen bena' melebasan laak
iin. Aanen pa nilan padun su guneden
dayun nilan tutungay su sama' dig libun
kia.
17 Pu' pidelendem nu Megbebaya'
dinilan pekpelasen nilan su mauya'anen.
Sug bian dun, meksalabuuk ilan sam-
pay megbegay ilan pegbaya' nilan
meglekaunutan ditu mekendekendek
menamad. Mekpetuud ilan ditu mena-
mad, sampay megela' na menuud su
tinalu' nu Megbebaya'."
18 Diksu' nu getaw langit su tinalu'en
dinaan, laungen, "Naa ki minita' mu kia
libun tebia' meglaat pekesuunan, iin daan
su migdedengeg syudad migbaya' di nga
kelaun gadi' dinig lumbang nemun."

18

Su Kegeba' nu Syudad Babilonia

1 Mendadi tubus nitu, duuni minita'u
pelum sala sesugu'en nu Megbebaya'
getaw langit peglusad dinig lumbang
genat ditug langit. Iin, metaas gupiai
pegbaya'en. Su tiagen, mitiagan dun sug
liwenagan nig lumbang kini.
2 Migbeksay dayun, kali' pektalu',
"Migeba' na! Ki migdedengeg syudad
Babilonia, migeba' na tu'u! Genat nan-
daw nda'i megbenwa dun, subay laak nga
ginis menenulay sampay su kelaun ginis
mekelemu' muka' mekesalasala manuk-
manuk.
3 Iini migeba' dun, pu' kig libun kia
tebia' meglaat pekesuunan gitunganen su
syudad, miginum di gembisa penginume-
nen sug launan nasud, sa'itada di gayak
nug libun dig dusa. Minlelingay dun su
nga gadi' dig lumbang, muka' duminatu'
gupia su nga nigusyanti puun tu ketagia
nu melaat gayak nug libun."
4 Mendadi iin pa pagidi tingeg mi-
dengegu ditug langit, kali' talu',
"Yamu nga piglegetawan ku, pegawa'
amu dia syudad kia! Pegliaw niuig
libun kia!
Iin, ndi' amu pekpedela'ig di sala'en,
adun ndi' damu dema mpeduma di
ginukuman pelebu'en ku diniin!
5 Pu' su sala'en, tinalimpuk, misangku'
ma tug langit,
pingebet na nu Megbebaya' su melaat
betaden.
6 Peglegetay niu iin sama gupia di kepe-
glegeten diniu.
Su pinggulaulanen diniu, suli'ay niu dua'
pilu'.
Su penginumen pi'inumen diniu, painu-
may niu pelum iin
dig dua' pilu' pai kebisanen.
7 Su ketaas nu kepetaasen dig lawasen
muka' su kemis nu kebetangen,
pesemaay niu dun su kegleget niu diniin
muka' su kelegenayen.
Lelayun pektelu'enen dig lawasen, laun-
gen,
'Kini dau pegingkud maa' nug bai,
kana' dau dema balu,
kaas ndi'u na daan tu'u mbianan su nga
kelegenay!'
8 Kagina kiaig delendemanen, megela'en
mbianay sug launan pelabu' diniin
dig laga' sendaw laak.
Kinii pelabu' diniin, su meliget leduun,
nga kelegenay di ginaa, muka'
gunus
sampay metutung di gapuy.
Pu' kiin, su Kaunutan Megbebaya' men-
gukum diniin, tampusan metaasi
ginuungen."
9 Mendadi su nga gadi' dinig dibabaw
lumbang mipeduma ditu melaat gayak
nug libun muka' ditu kegdusanen, sa'
maita' nilan su gebel nu ketutung diniin,
megbeksay ilan mengaduy, lamug nilan
menembit.
10 Memegindeg ilan dia melayu', pu'
mendek ilan mbuus mpeduma ilan
ditu kelegenayen, muka' mektalu' ilan,
"Apelai! Mekelelaatlelaat! Ki syudad
Babilonia kini, migdedengeg gupia muka'
migbaya' di melaun nasud, dayun di
sauras laak mibiananen na su ginukuman
diniin."
11 Naa, su nga nigusyanti kia, mengelaw
dailan dema muka' melegenan ilan, pu'
saba' nda'idun nai menaluy ditu ngag
degangan nilan.
12 Nda' nai menaluy bulawan, bulawan
selapi', bagabaga sampay perlas. Nda' nai
getaw menaluy penepeten, pia kenduta'
pai kelengasen sug budabudanen, sa'
gemputi', sa' gempula, sa' pekayan gu-
pia. Nda'idun dademai menaluy melen-
gas gayu muka' pimetang binaal gayu,
tangu, muka' nga ginis putaw muka' tisa'.
13 Nda' na pagidi menaluy gelingag, nga
pagemut, pelinan, penginumen sa' lana,
garina, trigo, baka sa' karniru, kebayu'
muka' sekayan duunig ligiden, sampay
getaw, sa'itada nga gulipen.
14 Pektelu'en pa pagid nu nga ni-
gusyanti ditug libun gitunganen su syu-
dad, laungen, "Su kelaun gayak mu gimu,
mialep na. Su tiba'an ga'us mu sampay
su kelengas nug lawas mu, migela' na
mbeleng. Ndi' mu na maita' puli'!"
15 Laak memegindeg dia melayu' su
nga duminatu' puun tu kendagang nilan

dia syudad kia, pu' mipati' ilan mendek mbuus mpeduma ilan di kelegenay nu syudad. Melegenan ilan muka' mengelaw ilan.
16 Kali' ilan talu', "Apelai! Mekelelaatlelaati syudad Babilonia kini, asa migdedengeg gupia sia! Kitegaman nu sakupen, mekseluk ilan melengas gupia penepeten, gemputi' sa' gempula, sampay megimakay ilan bitekel, baklaw muka' singkil bulawan, bagabaga muka' perlas.
17 Dayun laga' sauras, migela' gupia mbeleng dun su nga kelaun gimu nilan."

Naa, su ngag launan meguit pelum bangka', su nga sumakay dun, su kelaun mengimbaal diag bangka' sampay sug launan megleketubu' dig dagat, mimegindeg ilan dia melayu' di syudad,
18 muka' migbeksay, saanan nilan megbantay tu gebel nu ketutung diniin, kali' talu', "Genat pa dengantu nda'idun naig lain syudad mesama puli' di migdedengeg kini syudad!"
19 Igbudan nilan dayun gabu lupa' su gulu nilan muka' miktenlis ilan mengaduy, lamug nilan menembit, laung nilan, "Apelai! Mekelelaatlelaati migdedengeg syudad kini! Su ngag launan duunig bangka'en, duminatu' puun tu ga'usen. Dayun laga' sauras migela' mbeleng diniin su gikteb ga'usen."

20 Naa talu'u diniu, yamu nga getaw langit, penleliagen namu, pu' ki syudad kini, migeba' na! Yamu nga piglegetawan nu Megbebaya' dinig lumbang, sampay yamu nga peneliganen muka' pimuunanen, penleliagen namu! Pu' su pinggulaula diniu nu syudad Babilonia, inukuman na nu Megbebaya'.

21 Mendadi, duun pelumi sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit ginuungan gupia, minimud batu ma'niin bagel galingan, dayunen lebu'ay ditug dagat. Kali' talu', "Ki migdedengeg syudad Babilonia, ma'nini'i kegeba'en tekaw. Dayun ndi' na maita' puli'.
22 Ndi' na medengeg puli' dia syudad su tingeg arpa, bebat getaw, talu' lantuyan atawaka bugyung! Nda'idun demai panday mengimbaal dia, pia ta' tinawanay dun! Ndi' na puli' medengeg dia sug deguk galingan!
23 Ndi' na puli' maita' diaig lamag nu sulu', ndi' na padun medengeg dia su kabit nug beli'iin. Kiin, asa su nga mengnigusyu dia, daansama' miglekaunutan ilan di tibuuk benwa. Piglimbungan nilan su kelaun getaw dini tibuuk lumbang pibian di sagya pengemaw nilan."
24 Naa, ki syudad Babilonia kini, iini inukuman dun, pu' minita' diaig dugu' nu nga pimuunan nu Megbebaya' sampay su nga piglegetawanen, kampu' nug dugu' nu ngag launan pinatay diag dibabaw lumbang.

19

1 Mendadi tubus nitu, duuni midengegu ma'niin nu gelang nu melaun gupia getaw mektalu' ditug langit. Kali' ilan talu', "Su Megbebaya', penalan ta! Mikpuun diniin su kegawen dinita, muka' iini megdedengeg gupia sampay ginuungan tandeng!
2 Metuud daan sug lumbus kengukumen, meglepeng gupia! Pu' inukumanen su migdedengeg kia libun tebia' meglaat pekesuunan, sa'itada su gembagel syudad Babilonia, pu' pegdaangan nug libun kia su tibuuk lumbang puun tug dusanen. Sinila' iin nu Megbebaya', pu' saba' pimatay nug libun su nga sesugu'enen kilawan."
3 Dayun mimeksay puli' su melaun getaw ditug langit, laung nilan, "Penalan ta gusay su Megbebaya'! Su gebel nu mitutung syudad kia, ndi' gusay mpugyaw."
4 Dayun kig dua' pulu' bu' paat tawan kia meglegulang kaunutan muka' su paat buuk tetubu' biwat, minginlulud ilan dia gedapan nu Megbebaya', su pegingkud dia melengas gingkudan gadi', muka' pigbesaan nilan iin dadema. Laung nilan, "Ma'antu daan! Penalan ta su Megbebaya'!"

Su Kebibu ditug Bela'i nu Nati Karniru

5 Naa, duun dayuni midengegu miktalu' ditu melengas gingkudan gadi' kia. Kali' talu', "Yamu nga sesugu'enen muka' yamu nga kilawan, medatu' gempusuk,

adin su megbasa ditu niin, penalan ta su Megbebaya', su pektemuyen ta!”

6 Bena' midengegu su tingeg nu melaun gupia getaw, ma'niin deguk nu gembagel baga atawaka metenug gupia delalak. Kali' ilan pektalu', “Penalan ta su Megbebaya'! Pu' su Kaunutan ta, su Tampusan ginuungan Megbebaya', mikpuun na tu'u Meglegadi'!”

7 Subay penleliagen ita dun gusay, penalan ta su ginuungan Diwata. Pu' minateng na su gendaw beli'iin su Nati Karniru. Su penginsuaanen, minuya' na.

8 Pu' bigayan na su penginsuaanen peselukan gemputi' penepetenen, mengelinggat saba' kelenu'en. (Iini gulugan nu penepeten kia, su gempia gulaula nu piglegetawan nu Megbebaya'.)

9 Mendadi su sala tawan kia sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, miktalu' pelum dinaan, “Sulat mu ini. Yamu nga ginggat sumaup dig bela'i nu Nati Karniru kini, leliagen namu.” Kali' dugang dun, laungen, “Kini gupia su metuud tinalu' nu Megbebaya'!”

10 Dayunu miglaub di gedapan nu getaw langit kia, adun pegbesaan ku iin sia, dagid miktalu' dinaan, “Paa, ndi'a pa deli'. Sama sesugu'en mau muka' sama sesugu'en dau dema nu nga mimated dini'a, sampay su kelaun dumunut tu metuud ginukit ni Isus. Pegbesaay mu sungkin su Megbebaya'.”

Pu' su metuud biwasan ni Isus, iin da tanan su pitalu' nu Megbebaya' tu nga pimuunanen.

Ki Suminakay di Gemputi' Kebayu'

11 Mendadi minita'u sug langit mipuka' puli', muka' duuni gemputi' kebayu' dia. Ki peksakay dun, ngalanen si Meseligan, muka' si Metuud. Iin, su kengukumen muka' keglumpaken, mekebian di metuud.

12 Su matanen, ma'niin nug liga' gapuy. Di gulunen, melaun tundek. Misulatan iin di ngalanen, ki ngalan kia, iin da laak salaneni mekesuun dun.

13 Su suuben, mileep dugu'. Iini paingalan diniin, “Su Talu' nug Megbebaya'.”

14 Tumindug diniin su nga sundalu dig langit, peksakay dailan dema gemputi' kebayu', piselukan dailan dema suub gemputi', mengelinggat saba' kelenu'en.

15 Mikseleput dig baba'eni mauteng gupia sundang, iini pekpendaagen tu nga nasud. Naa, sa' pendaagenen na, meglekaunutan dayun tu'u di nga nasud, peguiten dinilani sekud putaw. Peglaatanen ilan maa' nu getaw mekpees di gubas sa' megbaal penginumen, pu' mangit dinilan gupia su Tampusan Ginuungan Megbebaya'.

16 Sinulat di suuben muka' di paanen ki gelalen kini, “Su Meglegadi' di nga gadi', su Meglekaunutan di nga kaunutan.”

17 Mendadi minita'u pelum sala tawan sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit pegindeg dia mata gendaw. Pitikteganen gupia sebiay su kelaun manukmanuk peglayug dia gawanawan, laungen, “Pekpungun amu dini, saup namu dig lumpuk nu Megbebaya'.

18 Dini niu pengaanay su guned nu nga gadi' muka' nu nga kaunutan sundalu sampay su nga sundalu, su guned nga kebayu' sampay su suminakay dun, su guned nu tiba'an getaw, sa' gulipen, sa' su kana' gulipen, datu' sa' gempusuk!”

19 Naa mendadi, minita'u su mekendekendek menamad gandang guminawen kia dig dagat muka' su nga gadi' dinig lumbang sampay su kelaun sundalu nilan, mikpungun ilan gela', adun pembunu'en nilan ki peksakay di gemputi' kebayu' muka' su kelaun daniin sundalu.

20 Dayun daapay su mekendekendek menamad muka' su sala tawan kia tautau pimuunan nu Megbebaya', su minggulaula nga mekesalebu' di pegita'en nu menamad. * (Miksekat di nga mekesalebu' kia, piglimbungan nu tautau pimuunan su nga getaw mitu'usan nu mekendekendek menamad, sampay sug lumaun miktamuy tug ledawanen.)

* **19:20 19:20** Ki tautau pimuunan nu Megbebaya' kia, iin su kedua' menamaden, su gumiwa' dig lupa'.

Linabu' dayun ditug linaw gapuy su mekendekendek menamad muka' su tautau pimuunan nu Megbebaya' tetubu' pa, su gapuy lamug asupre ndi' mpaleng.
21 Pinatay dayuni nga sundalu nilan di sundang, su sundang mikseleput diag baba' nu peksakay gemputi' kebayu', muka' pingaan nug lumaun manukmanuk su guned nilan taman mibesug ilan.

20

Su Sengibu Taun

1 Mendadi duun pelumi minita'u sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit, peglusad. Duuni peguitenen, ki gunsi' inandam ditug baya', muka'i gembagel lantaylantay.
2 Ki gembagel metetubu' ma'niin palas buaya, sug dengantu gilal mamak, sa'itada su Palin atawaka si Satanas, iin, binalud dayun nu getaw langit lantaylantay taman sengibu taun.
3 Pu' linabu' nu getaw langit ditug baya', dayunen tekepay muka' piligenanen sampay metektaki sengibu taun kiin, adun ndi' mekelimbung puli' di nga kilawan dini tibuukan benwa. Naa, sa' metektak nai sengibu taun, beluyen pa puli' su Palin ndi' maiben.
4 Mendadi minita'u dayuni nga gingkudan gadi' muka' su nga pemegingkud dia. Ki nga pemegingkud dun, bigayan ilan pegbaya' tu kengukum. Minita'u pa padun su nga gimuud nu nga getaw pimutukan gulu, saba' nilan megukit ditu metuud biwasan ni Isus muka' tu talu' nu Megbebaya'. Ilan kini, nda' nilan pektemuyay su mekendekendek menamad atawaka sug ledawanen. Nda' da nilan dema pesulatay di ngalaneni gangas nilan atawaka kemet nilan. Mendadi ki nga piputukan gulu kia, pitubu' ilan puli'. Migduma ilan dayun dini Kristu meglekaunutan taman sengibu taun.
5 Naa, su kepetubu' dinilan puli', iin sug bekna ketubu' puli'. (Laak, su sama' nu nga getaw gandang mimatay, nda' pailan metubu' puli', sampay metektubi sengibu taun.)
6 Naa tumu', su mipeduma dig bekna ketubu' puli' kini, su gempantek mipaas nailan nu Megbebaya', penleliagen ilan gupia. Ndi' ilan mpeduma di kedua' kepatay, sa'itada ndi' ilan puli' melegenan. Mbaal ilan dayun ngag belian nu Megbebaya' muka' ni Kristu. Megduma dailan dema dini Kristu meglegadi' taman sengibu taun.

Dinaag su Palin

7 Naa mendadi, kini si Satanas, bena' mpapas na su sengibu taun, beluyen iin ditu pirisuan dun.
8 Mpanaw dayun tu kelaun nasud misigwag di tibuuk lumbang, adun peglimbunganen su ginsekupan nu nga nasud. Paingalan dun su nga nasud kia, Gog muka' Magog. Pungunen dayun su ginsekupan nu nga nasud, adun meglegubat ilan. Ndi' ilan mbilang saba' kelaunen, gitungan dun sug lubek dia geksid dagat.
9 Naa sa' mpungun nailan, mesigwag ilan pakayaw diag liwenagan benwa, pu' adun pegalidungan nilan su pegbebelayan nu piglegetawan nu Megbebaya' sampay su syudad kia pitail nu Megbebaya'. Dagid duun pelumi gapuy melabu' genat ditug langit sumapul di nga nasud.
10 Dayun ki Palin meglimbung di nga nasud, pelebu'en na tu'u ditug linaw gapuy lamug asupre, dia tanda' gandang bileng dadema su sala tawan tautau pimuunan nu Megbebaya' muka' ki mekendekendek menamad. Dayun ilan peglegetay ditu gebii gendaw di nda'i tamanen, ki tautau pimuunan nu Megbebaya' muka' su mekendekendek menamad, ketelunen su Palin si Satanas.

Su Katapusan Ginukuman

11 Naa tubus itu, duuni minita'u gembagel gupia gingkudan gadi', gemputi', muka' minita'ui pegingkud dia. Mendadi ki pegingkud kia, mitekaw mawa' ditu gedapanen su gekleb langit bu' lupa' sampay mialep ilan gupia. Nda' nailan puli' maita'.
12 Naa, minita'u pa pagid sug launan mimatay, datu' muka' gempusuk, pemegindeg ilan dia mesungu'an nu gingkudan kia. Bimbal dayuni ngag linulun

sinulat. Bimbal pa pagidi sala sinulat, kig
linulun sinulat tanda' milista su ngalan
nu nga getaw mpeduma di ketubu' nda'i
tamanen. Inukum dayun su nga mimatay,
inukuman ilan mbantang tu gulaula nilan
misulat na dia ngag linulun sinulat kia.
13 Pu' su nga mimatay pelum diag li-
wenagan dagat, ditu gumul sampay su
ngag ditug baya', mimenggua' ilan ditu.
Ki tiba'an nilan, inukuman mbantang tu
gulaula nilan.
14 Mendadi ki gumul muka' kig baya',
linabu' na tu'u ditug linaw gapuy. (Kig
linaw gapuy kini, ma'ananen su kedua'
kepatay, su kepatay nda'i tamanen.)
15 Dayun lebu'ay ditug linaw gapuy
su kelaun getaw, adin su nda' mesulati
ngalanen dig linulun sinulat kia tanda'
milista su ngalan nu nga getaw mpeduma
di ketubu' nda'i tamanen.

21

Sug Begu Langit muka' su Begu Lumbang

1 Mendadi minita'u dayun kig begu
langit muka' lumbang, pu' mibeleng sug
daan langit muka' lumbang, sampay mi-
alep sug dagat.
2 Minita'u pa pagidi Syudad Pinaas nu
Megbebaya', kig begu Jerusalem, peglu-
sad dig begu lumbang genat ditug langit,
genat tu Megbebaya', minuya' na gupia,
ma'niin nug libun piselukan pekayan pu'
sungu beli'iay, minuya' na mekita' ditu
menginsawa dun.
3 Midengegu dayuni mesekeg talu' ditu
gingkudan gadi', kali' talu', "Ki Megbe-
baya', mekpungun na di nga kilawan
megbenwa! Iin, sumala na dinilan meg-
benwa, muka' ilan, mbaal ilan gegulin-
gen piglegetawanen. Meksalabuuk gupia
dinilan su Megbebaya', muka' iin, pekte-
muyen nilan na tu'u.
4 Pengua'enen dinilanig launan mek-
pauba' di ginaa nilan. Genat itu nda'idun
nai matay, nda'iduni melegenan, nda' nai
mengaduy atawaka mesaitan. Su miuna
kebetang getaw, megela' na mpalus."
5 Mendadi su megingkud dia melengas
gingkudan gadi', kali' talu', "Bentayay pa
daan, ki gikteb biwatu, gela'en ku suk-
liay begu!" Kali' padun pektalu' dinaan,
"Sulat mu ini, pu' ki tinalu' kini, metuud
muka' meseligan gupia."
6 Dayun dinugangen dun, laungen,
"Migela' na metubus! Naa naani mi-
una, naan dademai mbinaya'. Naan,
su nda'idun pai mibaal, daan nau. Sa'
megela' na mpapas sug launanen, kini
pau gusay. Naa, adin su kuaun, painumen
ku dun ki tubig kini genat di tebud nu
ketubu' nda'i tamanen, di nda'ig bayaden.
7 Adin su mekegdaag di melaat, iini
petenged diniin, pektemuyenu niin muka'
iini mbaal bata'u.
8 Laak dagid su nga mpiid sumakup
dinaan, su nga tumipu di samatawen,
su nga menggulaula mekepiidpiid, su
nga memunu'an, su nga meksumbang,
su nga mensaled, su nga mektamuy tu
sagya diwata sampay su taman belusen,
iin sungkini gasal nilan, mpegbenwanan
nilan sug linaw gapuy milemugan asupre,
sa'itada su kedua' kepatayen."

Kig Begu Jerusalem

9 Naa mendadi, mikpesempel pelum
dinaan su sala tawan di nga pitu tawan
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
kia piguidan nilan su pitu buuk gaalan
mipenu' di katapusan pitu ginis pelabu'
kia, kali' talu', "Diniin ka, pu' paita'u
dini'a kig bimbeng nu Nati Karniru, su
penginsuaanen."
10 Sa' ma'antu, pingepu'anu nug Bal-
akat nu Megbebaya', muka' iwitu nu
getaw langit ditug dungus nu metaas ben-
tud. Bena' minateng ami, pinita'en dayun
dinaan su Jerusalem, ki Syudad Pinaas
nu Megbebaya'. Ki syudad kini, peglusad
genat ditug langit, ditu Megbebaya'.
11 Mekesulaw puun tu kelengas nu Meg-
bebaya', tumiag daan ma'niin metinggas
batu, maa' nu piningalan dun haspe,
sala penenggi'an duni pagalungan, saba'
ketinawen.
12 Duuni gembagel dendingen, metaas
dadema, sepulu' bu' dua'i genga'anen.
Duun dademai sepulu' bu' dua' tawan
getaw langit megingat di ngag bisuanga-
nen. Misulat dia ngag bisuangan kia su

ngalan nu nga sepulu' bu' dua' bansa nu
getaw Israel.
13 Ma'antu, kada sepesagi' nu syudad,
telu buukig bisuanganen, telu buuk diin
dapit silangan, telu buuk dadema diin
dapit gilidan gendaw dibaluy bu' dibaluy,
muka' telu buuk pa pagid dia dapit sinde-
pan.
14 Duun pa pagidi sepulu' bu' dua' buuk
gembagel bagabaga intudan nug dendin-
gen. Ki ngag bagabaga kia, misulatan
pelum tu nga ngalan nu sepulu' bu' dua'
tawan peneligan nu Nati Karniru.
15 Naa su getaw langit migyaga dinaan,
duuni sekuden, bulawan, iini pektepen-
gen tu syudad kini, tu ngag bisuanganen
sampay ditug dendingen.
16 Memesagi'i syudad kini, miksamaig
beklanganen muka' yeba'anen. Naa
tipeng tu'u nu getaw langit ki syudad
kini. Sug yeba'anen, selaksa' bu' dua'
ngibu istagya (sa'itada, dua' ngibu bu'
paat gatus kilumitru), beklanganen muka'
taasen miksama dig yeba'anen.
17 Tipeng dadema nu getaw langit sug
dending, megatus bu' paat pulu' bu' paat
kubita (sa'itada, telu pulu' bu' enem depa)
su taasen mekatag dig betad kilawan
mektepeng, pu' kiai ginamit nu sesugu'en
kia nu Megbebaya'.
18 Sug dendingen, binaal bagabaga
piningalan dun haspe. Su syudad, iini
pengimbaalanen, lungkan bulawan, kaas
metinggas ma'niin metinaw pagalungan.
19 Su nga sepulu' bu' dua' buuk batu
gintudan diag dending nu syudad kia,
pimulakmulakan siba' ngag bagabaga.
Sug bekna gintudanen, binaal haspe,
su kedua' gintudanen, binaal sapiro, su
ketelunen, agata, su kepaaten, esmeralda,
20 su kelimanen, onise, su ke'enemen,
kornalina, su kepitunen, krisolito, su ke-
walunen, birilo, su kesiamen, topasyo, su
kesepulu'en, krisopraso, su kesepulu' bu'
salanen, hasinto, sampay su kesepulu' bu'
dua'en, amatista.*
21 Ki sepulu' bu' dua' buuk bisuanga-
nen kini, lumbus perlasi pengimbaala-
nen, piksalabuuk binaal salabuuk tibuuk
perlas. Sug dalan kumitas dia syudad,
binaal tibuuk metinggas bulawan ma'niin
metinaw pagalungan.
22 Naa mendadi, ki syudad kini, nda'u
maita'ig Balay Pengedapan tu Megbe-
baya' dia, pu' dia na gupia su Kaunutan
ta Megbebaya', su Tampusan Ginuungan,
muka' su Nati Karniru.
23 Ndi' na kambat tuiagi gendaw dia,
mesama daig bulan, ndi' dadema kambat
tuiag dia, pu' medelagan gupia su syu-
dad nu kelengas nu Megbebaya', su Nati
Karnirui sulu' mekpedelag dun.
24 Sug bianan nu nga getaw di kelaun
nasud dinig lumbang kini, medelagan nu
tiag nu syudad. Su nga gadi' pa pagid
dinig lumbang, penguiten nilan dia su nga
gimu nilan.
25 Sug bisuangan, mipuka'an gebii gen-
daw, ndi' na puli' tekepen. Pu' ndi' na
meglegebii dia.
26 Adin su migdedengeg di nga nasud
sampay su ga'us nilan, penguiten gela' dia
syudad bian pegbasa tu Megbebaya'.
27 Laak dagid, taman talu'u diniu,
nda'iduni milemu'an mekeseled dia syu-
dad, sa' su minggulaula mekepiidpiid
sampay sug belusen. Iin laaki mekeseled
dia, su nga getaw milista nai ngalan
nilan dig linulun sinulat nu Nati Karniru,
ki sinulat tanda' milista su ngalan nu
nga getaw mpeduma di ketubu' di nda'i
tamanen.

22

1 Mendadi pinita' pagid dinaan nu
sesugu'en nu Megbebaya' getaw langit
kig lawas tubig megbegay ketubu' nda'i
tamanen. Metinggasi tubig kini ma'niin
pagalungan. Su gulunen, iin su gingku-
dan kia nu Megbebaya' muka' nu Nati
Karniru,
2 dayun dia menelegan titenga' nu
karsada di syudad. Miktimpang di tubig
kia ki gayu megbegay ketubu' nda'i tama-
nen. Betad nu gayu kini, tauntaun sepulu'
bu' dua' deksu' memunga, sa'itada, main-
san sebulan. Sug daunen, gempia bulung
peneguli' di getaw tu kelaun nasud.

* **21:20 21:20** Kig batu kini, lumbus metinggas batu, pigininisani patiken, metegas dadema gupia.

3 Nda'iduni getaw maita' dia syudad
kia tinuyudan nu Megbebaya', pia sala
tawan.
Naa, su Megbebaya' muka' su Nati
Karniru, dia syudad kia su melengas
gingkudanen. Dia mektamuy diniin su
nga sesugu'enen, su nga getaw langit, sa'
su nga kilawan.
4 Su mulu'en, maita' gupia nu ginseku-
panen kia, sulaten dadema dia gangas
nilan su ngalanen.
5 Nda' nai gebii. Ndi' na dema kam-
bat gemiteni sulu' dia sampay ndi' na
kambat medelagan nu mata gendaw, pu'
su Kaunutan Megbebaya'i mekpedelag di
syudad. Su nga sesugu'enen, getaw langit
sa' kilawan, meglekaunutan ilan di nda'i
gikteben.

Su Kelusad puli' ni Isukristu

6 Naa mendadi, su sesugu'en nu
Megbebaya', kali' pektalu' dinaan, "Ki
nga tinalu' kini, metuud tantu muka'
meseligan gupia. Su Kaunutan Meg-
bebaya', su mikpepengapu' Balakaten
ditu nga pimuunanen, iin, sinugu'en su
sesugu'enen getaw langit adun buasanen
di nga sesugu'enen kilawan su sungu
mpenggulaula."
7 Kali' talu' si Isus, "Pektalentenay niu
ini! Ndi' maiben matengu! Su nga
mekpetuud tu sinulat pedaan dig libru
kini mpenggulaula lema' denlag, naa
leliagen ilan!"
8 Naa, naan si Juan, mikedengegu gu-
pia muka' mikaita'u di kelaun mipeng-
gulaula kini. Naa bena' mitubusu
medengeg muka' maita' sug launanen
kini, mikeglaubu dayun di gedapan nu
getaw langit kia, su mikpaita' dinaan di
kelaunen kini, pu' pektemuyen ku sia iin.
9 Laak dagid laungen dinaan, "Paa,
ndi'a dema tu'u pengma'niin, pu' sama
mau sesugu'en, sama sesugu'en dau
dema nu nga mimated dini'a pimuu-
nan nu Megbebaya', sampay su tiba'an
mekpetuud tu sinulat dinig libru kini.
Tamuy mu sungkin su Megbebaya'!"
10 Laungen padun dinaan, "Kini nga
sinulat pedaan mekatag di mpenggulaula
lema' denlag, ndi' mu pegbuniay, pu'
sungu na menuud kig launanen kini.
11 Mendadi, adin su getaw menggulaula
melaat, iin na gusayi penggulaulaanen.
Adin su menggulaula mekepiidpiid, iin
nai penemalanen. Su mekesuun dema,
mekenamal dadema meksikesuun, sam-
pay su pinaas nu Megbebaya', ki pigbe-
taden su laak mauya'an nu Megbebaya',
naa pediunen gusay su kepaas dun."
12 Kali' pektalu' si Isus, "Pektalentenay
niu ini! Ndi' maiben matengu puli'! Uiten
ku su nga sugda tu nga getaw, diadia
mbantang tu pinggulaulanen.
13 Naa naan, su nda'idun pai mibaal,
daan nau. Sa' megela' na mpapas sug
launanen, naan, kini pau gusay. Naani
pikpuunan nug launan, naan dademai
katapusanen. Naani miuna, naan dade-
mai mbinaya'."
14 Penleliagen su nga getaw pengek-
dakan nilan gupia su suub nilan, kaas
buangen dinilan, mbantang nailan maan
tug bunga nu gayu megbegay ketubu'
nda'i tamanen, mbantang dailan dema
mian dig bisuanganen, adun suled ilan tu
syudad.
15 Dagid su nga menggulaula mekepi-
idpiid, su nga mensaled, su meksum-
bang, su memunu'an, su mektamuy tug
ledawan sampay su meglimbung muka'
sug belusen, ditu laak ilan liu nu syudad.
16 "Naa, naan kini si Isus, sinugu'u su
sesugu'en ku, adun su gempenggulaula
kini, ukitenen diniu nga pikumpungan
nu suminakup dinaan. Naan su sapu' ni
David paingalan dinaan su pemulaw, ki
tampusan mekesulaw bitun."
17 Mendadi, sug Balakat nu Megbe-
baya' muka' su penginsuaan kia nu Nati
Karniru, kali' ilan talu', "Naa, diniin ka na
tu'u!"
Naa, adini mekedengeg dun ini, subay
telu'enen dadema, "Diniin ka tu'u, uu
Kaunutan!"
Diadia, adin diniui kuaun, diaan ka
niin, alap mu tu'u ki tubig megbegay
ketubu' nda'i tamanen, kig begay dini'a
di nda'ig bayad dun. Pia adin su meliag
dun, malap dun.

Deksu'anen

18 Naan si Juan, pegaden ku daan su ke-
laun mekedengeg di mpenggulaula lema'
denlag, ki sinulat pedaan dig libru kini.
Sa' duuni getaw dumugang dun dini, pia
sektaang talu', dugang nu Megbebaya' di
ginukuman dun su nga pelabu' sinulat dig
libru kini.

19 Mesama sa' duuni getaw kulanganen
ki sinulat pedaan di mpenggulaula kini
lema' denlag, pia sektaang talu' laak, naa,
ui'en dadema diniin nu Megbebaya' su
gilasen dig bunga nu gayu kia megbegay
ketubu' nda'i tamanen, sampay sug ben-
tanganen suled dia Pinaas Syudad sinulat
dig libru kini.

20 Mendadi si Isus, su meglegintuud dun
kig launanen kini, kali' talu', “Metuud!
Sungu nau tu'u metua'!”

Ma'antu! Uu Kaunutan Isus, diniin ka
na!

21 Naa penenebiin ku, kig launan getaw,
diadia tulungen lelayun nu Kaunutan ta si
Isus.